BIBLIOTECA JOHN IRVING

Văduvă pentru un an

UN ROMAN DE O FORŢĂ **EMOŢIONALĂ COPLEŞITOARE**

Povestea lui Ruth ne este înfăţişată în trei părţi, fiecare dintre ele concentrându-se pe o perioadă critică din viaţa ei. O descoperim în vara anului 1958 în Long Island, pe când avea 4 ani. Un copil iubit, deşi mariajul părinţilor ei nu este unul fericit.

Moartea celor doi băieţi mai mari într-un accident de maşină destramă Încet-încet familia.
A doua parte a cărţii începe cu toamna anului 1990 pe când Ruth este o femeie nemăritată, de 36 de ani, a cărei viaţă personală este eclipsată de cariera sa literară, şi, din motive întemeiate, şi-a pierdut încrederea în bărbaţi.

Romanul se încheie cu cel de-al treilea episod, în 1995, când Ruth Cole, în vârstă de 41 de ani, văduvă şi mamă, e pe cale să se îndrăgostească pentru prima oară în viaţă

.Smtmk lui /rv/ijf o» ml »mul upimit, injitun lui, tl ty oi/y ¡¡Morii si mdliut 11 ihttlual lotlult ¡mpomitU- nkttinl, violul, nuaiul, iikimuijmlllliijmmmul, nilul cMntittl – InH-un möi rare mmtt iMtóini… *Cl iniotitstutu.* 7rt«tj *tsu* tagattd *iu prtzmme o./.wui, t&HtiijSrs sS piardâ nici c stsunds.*

QJARŰÍAN

Jcitt iivi/ij *nfesi eon tpmt tu Kuvt* l'lwgai *sij.i). Stilittgr. fr&tic, iaiomt, ti ti; sdtttajH ptrtiJutjt.lt nt* o »w *tm* rŭw *tistr iintr-o mhcslrit i Mintilor a o stâpiwt. tt'ftai t m.'ŞltSMgtl\ti sitt.*

Ti OG Time;

Cm ttjtw Imtfg mat hint daSt otititt! dfeiira . nu si im« pmcMjt nwrroMlit,. ìtt itrlasi timp i;a dar, M, tximrtt, txtrm ii pnftmi stfcertt muitmi.

TOKNIRV1KG s-a oücut la üxacr, Kc» I fompJiirf. în 1942. A studiat (a universităţii![I] öir.

I

ediintartio

Kiuibui^îi si din New Kliiip^li!«:. A pajiicişat [a mitkshoptrnle penlcu scriituri de la unáv astfaoa dm lov.M. undir. l-a aviii ra priilx-siir pe Mirt Voiwgut. A íitót recompensat de-a lungul vieţii sale ru Îiiii rti-üflí distbicţii literare: O. I leray

Award. National Btwf; Aivari. si ai un premiu Osiafpcntni sccnajiiit iilmuiui *Vx*

C *îOir Hou*

Joht| irwg *tsu.* iii *nai absolut dar; M art isi txtmorimr. & nu îl tmr « dtifc tutu irdpxtanrt.*

John Irving

Editura RAO
2011

JOHN IRVING
Widow far One Year
Copyright © 1998 by Literary Creation Enterprises, Inc.

© RAO International Publishing Company, 2006 pentru versiunea în limba română
Editura RAO Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, ROMÂNIA www.raobooks.com
www.rao.ro
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
IRVING, JOHN
Văduvă pentru un an/John Irving; trad.: Irina Horea -; Bucureşti: Editura RAO, 2011
I. Horea, Irina (trad.)

Pentru Janet, o poveste de dragoste

„...cât despre această domniţă, cel mai bun lucru pe care i-l pot dori este o mică nefericire”

WHUAM MAKEPEACE THACKERA

YCUPRINS

I. Vara, 1958 / 9
Abajurul nepotrivit / 11 Slujbă
de vară / 18
Un sunet ca şi cum cineva
încearcă să nu scoată nici
un sunet / 23
Mame nefericite / 35
Marion, în aşteptare / 42
Eddie e plictisit şi excitat / 49
Uşa din podea / 55
O maşină masturbatoare / 71
Veniţi aici... / 88
Pionul / 103
Ochiul drept al lui Ruth / 114
Descotorosirea de doamna
Vaughn / 122 De ce să intri în
panică la zece dimineaţa? / 137
Cum a devenit scriitor asistentul
unui scriitor / 152 Ceva aproape

biblic / 162 Autoritatea cuvântului scris / 179 Un copil orfan de mamă / 189 Piciorul / 207
Lucrând pentru domnul Cole / 219 Părăsind Long Island / 231
II. Toamna, 1990 / 249
Eddie la patruzeci şi opt de ani / 251 Ruth la treizeci şi şase de ani / 270 Salteaua pneumatică roş-albastră / 291 Allan la cincizeci şi patru de ani / 300
Hannah la treizeci şi cinci de ani / 324
Ted la şaptezeci şi şapte de ani / 341
Ruth îşi aminteşte cum a învăţat să conducă / 364
Două sertare / 377

Durere într-un loc nefamiliar / 384
Ruth îi dă tatălui ei o lecţie de condus / 396
O văduvă pentru tot restul vieţii / 406
Jurnalul lui Ruth şi câteva ilustrate / 411
Prima întâlnire / 427
Ruth îşi schimbă povestea / 445
Nici mamă, nici fiu / 462
Omul-cârtiţă / 475
Urmărită până acasă de la Flying Food Circus / 498
Persoane dispărute / 509 Impas / 516
Prima căsătorie a lui Ruth / 526
III. Toamna, 1995 / 537
Funcţionarul public / 539
Cititorul / 547

Fiica prostituatei / 557
Agentul Hoekstra îşi găseşte martora / 570
în care Eddie O'Hare se îndrăgosteşte din nou / 588
Doamna Cole / 609
Mai bine decât să fii la Paris cu o prostituată / 625 în care Eddie şi Hannah nu reuşesc să ajungă la o înţelegere / 646
Un cuplu fericit, cei doi prieteni nefericiţi ai lor / 666 Marion la şaptezeci şi şase de ani / 681
Mulţumiri / 69
9I
VARA 195
8**Abajurul nepotrivit**

Într-o noapte, pe când avea patru ani şi dormea pe priciul dejos al patului ei suprapus, Ruth Colé a fost trezită de sunetul unui act sexual, care venea din dormitorul părinţilor ei. Era un sunet cu totul nefamiliar pentru ea. De curând avusese o răceală la stomac; când a auzit-o pentru prima oară pe mama ei făcând dragoste, Ruth a crezut că mama ei vomita.

Dacă părinţii ei ar fi avut doar dormitoare separate, ar fi fost simplu; dar în acea vară ei locuiau în case separate, deşi Ruth nu văzuse niciodată

cealaltă casă. Părinţii îşi petreceau alternativ nopţile în casa familiei, împreună cu Ruth; în apropiere se găsea o casă luată cu chirie, în care stătea fie tatăl, fie mama lui Ruth, atunci când nu stăteau cu ea. Era unul dintre acele aranjamente ridicole pe care le stabilesc cuplurile când se despart, fără să fi divorţat – când încă îşi imaginează că pot să-i împartă pe copii şi proprietatea cu mai multă mărinimie şi mai puţine învinovăţiri reciproce.

Când Ruth s-a trezit din pricina sunetului străin, nu a fost sigură care din părinţii ei

vomită, mama sau tata; apoi, în ciuda tulburării sonore nefamiliare, a recunoscut acea doză de melancolie şi isterie înfrânată, care se putea detecta adesea în vocea mamei ei. Ruth şi-a amintit, de asemenea, că era rândul mamei să stea cu ea.

Baia principală despărţea camera lui Ruth de dormitorul principal. Când fetiţa de patru ani a traversat lipa-lipa, cu picioarele goale, baia, a luat şi un prosop cu ea. (Când îi fusese rău din pricina răcelii la stomac, tatăl ei o încurajase să vomite în prosop.) „Săraca mami!" şi-a zis Ruth, ducându-i acum prosopul.

în lumina chioară a lunii şi în lumina încă şi mai chioară şi ciudată a lămpii de veghe, instalată de tatăl ei în baie, Ruth a văzut în fotografiile de pe peretele băii chipurile palide ale fraţilor ei morţi. Peste tot în casă se găseau fotografii cu fraţii ei morţi, pe toţi pereţii; deşi cei doi băieţi muriseră în adolescenţă, înainte să se fi născut Ruth (chiar înainte să fi fost concepută), Ruth simţea că-i cunoaşte mult mai bine pe tinerii aceştia dispăruţi decât îşi cunoştea mama sau tatăl.

Cel înalt, brunet, cu faţa ascuţită era Thomas; chiar şi la

vârsta lui Ruth, adică pe vremea când avea patru ani, Thomas avea frumuseţea unui star de cinema – o combinaţie de siguranţă şi brutalitate care, în anii adolescenţei, îi dădea acea aparentă încredere în sine a unei persoane mult mai în vârstă. (Thomas fusese şoferul maşinii blestemate.)

Cel mic, vădind un aer de nesiguranţă, era Timothy; chiar şi ca adolescent, avea chip de prunc şi parcă tocmai îl speriase ceva. în multe dintre fotografii, Timothy părea să fie surprins într-un moment de indecizie, ca şi când se împotrivea perpetuu

să imite un număr de cascadorie incredibil de dificil pe care Thomas îl executase cu uşurinţă. (în cele din urmă, tocmai un lucru atât de elementar precum condusul unei maşini a fost ceea ce Thomas n-a reuşit să stăpânească îndeajuns.)

Când Ruth Colé a intrat în dormitorul părinţilor ei, a văzut un tânăr în pielea goală, care se aburcase din spate pe mama ei; îi ţinea sânii în mâini şi o îndoise de mijloc, obligând-o să stea în patru labe, ca un câine, dar nici violenţa actului sexual şi nici repulsia ce ar fi provocat-o n-au făcut-o pe Ruth să ţipe. Fetiţa de

patru ani nu ştia că era martoră la un act sexual, iar activitatea celor doi n-a surprins-o câtuşi de puţin pe Ruth ca fiind ceva complet neplăcut. De fapt, Ruth a fost uşurată să vadă că mama ei *nu* vomita.

Şi nici goliciunea tânărului n-a făcut-o pe Ruth să ţipe; îi văzuse goi pe tatăl şi mama ei – nuditatea nu era ascunsă în familia Cole. Ci tânărul însuşi a făcut-o pe Ruth să ţipe, pentru că era sigură că el era unul din fraţii ei morţi; semăna atât de mult cu Thomas, cel încrezător în sine, încât Ruth Cole a crezut că vede o fantomă.

Ţipătul unui copil de patru ani este un sunet ascuţit. Pe Ruth a uimit-o viteza cu care tânărul amant al mamei ei a descălecat; într-adevăr, s-a dat jos şi de pe femeie, şi din patul ei cu un asemenea amestec de panică şi zel, încât ai fi zis că a fost *proiectat* – aproape ca şi când îl dislocase o ghiulea de tun. A căzut peste noptieră şi, într-un efort de a-şi ascunde goliciunea, a luat abajurul veiozei răsturnate şi stricate. Astfel apărea ca o fantomă mai puţin ameninţătoare decât i se păruse lui Ruth în prima clipă; iar acum, că-l privea mai atent, l-a

recunoscut. Era băiatul care ocupa cea mai îndepărtată cameră de oaspeţi, băiatul care conducea maşina tatălui ei – „băiatul care lucra pentru tăticul ei”, îi spusese mămica ei. O dată sau de două ori, băiatul le dusese cu maşina la plajă pe Ruth şi pe femeia care avea grijă de ea.

în acea vară, Ruth avea trei bone; fiecare dintre ele zisese că băiatul e prea palid, dar mama îi explicase lui Ruth că sunt oameni cărora nu le place soarele. Copila desigur că nu-l văzuse niciodată pe băiat fără haine; totuşi, Ruth era sigură că

numele tânărului era Eddie şi *că. nu era o* fantomă. Cu toate acestea, fetiţa de patru ani a ţipat din nou.

Mama ei, încă în patru labe pe pat, nu arăta câtuşi de puţin surprinsă, ceea ce o caracteriza; pur şi simplu, se uita la fiica ei cu o expresie de descurajare vecină cu disperarea. înainte ca Ruth să apuce să ţipe a treia oară, mama ei a spus:

- Nu ţipa, scumpete. Suntem doar Eddie şi eu. Du-te înapoi la culcare.

Ruth Cole a făcut aşa cum i se spusese, trecând încă o dată pe lângă acele fotografii – parcă

şi mai fantomatice acum decât amantul fantomatic şi căzut în păcat al mamei ei. în încercarea de a se acoperi cu abajurul, Eddie nu ţinuse cont de faptul că abajurul, fiind deschis la ambele capete, îi oferea lui Ruth o perspectivă neobstrucţionată asupra penisului său care se micşora.

La patru ani, Ruth era prea mică să-şi amintească de Eddie *sau* de penisul lui în amănunt, dar el îşi va aminti de ea. Treizeci şi şase de ani mai târziu, când el va avea cincizeci şi doi, iar Ruth, patruzeci, acest tânăr nefericit se va îndrăgosti

de Ruth Cole. Dar nici măcar atunci nu va regreta că a regulat-o pe mama lui Ruth. Vai, aceea va fi problema lui Eddie. Dar aceasta e povestea lui Ruth.

Faptul că părinţii ei se aşteptaseră să fie un al treilea fiu nu e motivul pentru care Ruth a devenit scriitoare; o sursă mai probabilă a imaginaţiei ei este aceea că a crescut într-o casă în care fotografiile fraţilor ei morţi constituiau o prezenţă mult mai puternică decât orice „prezenţă” pe care o detecta fie în mama, fie în tatăl ei – şi că, după ce mama ei îi va fi abandonat pe ea

şi pe tatăl ei (luând cu sine aproape *toate* fotografiile fiilor dispăruţi), Ruth se va întreba de ce tatăl ei a lăsat cârligele pentru fotografii'înfipte în pereţii goi. Cârligele acelea erau o parte din motivul pentru care ea a devenit scriitoare – ani de zile după plecarea mamei, Ruth va încerca să-şi aducă aminte care fotografie atârnase în care cârlig anume. Şi, nereuşind să-şi amintească satisfăcător fotografiile fraţilor ei dispăruţi, Ruth va începe să inventeze toate momentele surprinse în scurtele lor vieţi pe care ea nu le apucase. Faptul că Thomas şi

Timothy fuseseră omorâţi înainte să se fi născut ea reprezenta încă o parte a motivului pentru care Ruth Cole a devenit scriitoare; încă de la primele ei amintiri, ea a fost obligată să şi-i închipuie.

A fost genul acela de accident de maşină în care sunt implicaţi adolescenţi, în urma căruia s-a constatat că amândoi băieţii erau „copii buni” şi nici unul din ei nu băuse. Mai rău decât atât, întru suferinţa fără sfârşit a părinţilor lor, coincidenţa ca Thomas şi Timothy să se afle în maşină exact în acelaşi timp şi exact în

acel loc a fost rezultatul unei certe absolut evitabile între mama şi tatăl băieţilor. Bieţii părinţi vor retrăi pentru tot restul vieţii urmările tragice ale ciondănelii lor mărunte.

Mai târziu, lui Ruth i s-a spus că fusese concepută într-un act bine intenţionat, dar lipsit de pasiune. Părinţii lui Ruth greşeau imaginându-şi că fiii lor puteau fi înlocuiţi – nici măcar nu s-au gândit că noul copil, care va avea de îndurat povara speranţelor lor imposibile, ar putea fi *fată*.

Faptul că Ruth Cole va creşte mare şi va deveni acea

rară combinaţie de romancier foarte respectat *şi* scriitor de succes internaţional nu este un lucru într-atât de remarcabil ca faptul că a reuşit totuşi să crească mare. Acei tineri chipeşi din fotografii răpuseseră aproape toată afecţiunea mamei; totuşi, lui Ruth îi era mult mai uşor să suporte respingerea din partea mamei decât să crească în umbra răcelii ce se manifesta între părinţii ei.

Ted Cole, autor şi ilustrator de succes de cărţi pentru copii, era un bărbat chipeş care se pricepea mai mult să scrie şi să deseneze pentru copii decât să-

şi îndeplinească responsabilităţile zilnice de părinte. Şi, până să împlinească Ruth patru ani şi jumătate, Ted Cole, fără să ne mereu cherchelit, bea adesea prea mult. Era, de asemenea, adevărat că, fără a fi un afemeiat în fiecare clipă atunci când era treaz, n-a existat o clipă în viaţa lui în care să nu fi fost *cu totul* neafemeiaL (Ceea ce, de bună seamă, îl făcea încă şi mai puţin demn de încredere în privinţa femeilor decât în aceea a copiilor.)

Ted ajunsese să scrie cărţi pentru copii ca urmare a unui eşec. îşi făcuse debutul literar

cu un roman pentru adulţi, arhilăudat, de o calitate literară indisputabilă. Următoarele două romane merită să fie menţionate poate doar pentru a spune că nimeni – şi mai cu seamă editorul lui Ted Cole – nu a exprimat vreun interes vizibil pentru un al patrulea roman, care nu a fost sens niciodată. în schimb, Ted a sais prima sa carte pentru copii. Intitulată *Şoarecele care se târăşte printre pereţi,* era să nu fíe tipărită; la prima vedere, părea să fíe una dintre acele cărţi pentru copii care exercită o atracţie dubioasă asupra părinţilor şi rămân în

memoria copiilor doar pentru că îşi amintesc spaima pe care le-a pricinuit-o. Cel puţin pe Thomas şi Timothy, *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* i-a speriat atunci când Ted le-a spus-o pentru prima oară; la vremea când Ted i-a spus-o lui Ruth, *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* înspăimântase vreo nouă sau zece milioane de copii, în mai mult de treizeci de limbi, peste tot în lume.

Asemenea fraţilor ei morţi, Ruth a crescut cu poveştile tatălui ei. Când Ruth le-a citit pentru prima oară într-o carte, a avut sentimentul că-i fusese violată

intimitatea. îşi închipuise că tatăl ei crease aceste poveşti doar pentru ea. Mai târziu, avea să se întrebe dacă fraţii ei morţi simţiseră şi ei că *le* fusese invadată intimitatea.

Cât o priveşte pe mama lui Ruth: Marion Cole fusese o femeie frumoasă; şi o mamă bună, cel puţin până la naşterea lui Ruth. Iar până la moartea fiilor ei preaiubiţi, a fost o femeie loială şi credincioasă – în ciuda nenumăratelor infidelităţi ale soţului ei. Dar, după accidentul care i-a răpit fiii, Marion a devenit o cu totul altă femeie, distantă, rece. Din pricina

aparentei indiferenţe faţă de fiica ei, lui Ruth i-a fost relativ uşor s-o respingă. însă îi va fi mai greu lui Ruth să-şi dea seama ce cusur avea tatăl ei; şi îi va lua mai mult timp să ajungă să înţeleagă acest lucru, iar când se va întâmpla asta, va fi prea târziu pentru Ruth să-i fie complet ostilă. Ted o vrăjise – Ted vrăjea aproape pe oricine până la o anumită vârstă. Marion nu vrăjea niciodată pe nimeni. Biata Marion n-a încercat niciodată să farmece pe cineva, nici măcar pe propria ei fiică; dar era cu putinţă s-o *iubeşti* pe Marion Cole.

Şi aici intră în poveste Eddie, tânărul fără noroc şi cu un abajur nepotrivit. *El* a iubit-o pe Marion şi niciodată nu va înceta s-o iubească. Firește, dacă ar fi ştiut de la bun început că s

eva îndrăgosti de Ruth, poate ar fi stat şi ar fi cumpănit înainte să se îndrăgostească de mama ei. Dar mai degrabă nu. Eddie nu s-a putut abţine.

Slujbă de vară

Numele lui era Edward O'Hare. În vara lui 1958, împlinise de curând şaisprezece ani – o condiţie preliminară pentru prima lui slujbă de vară fusese aceea de a avea permis de conducere. Dar Eddie O'Hare nu ştia că *adevărata* lui slujbă de vară se va dovedi a fi aceea de amant al lui Marión Cole. Ted Cole îl angajase anume în acest scop, iar consecinţele vor dura o viaţă.

Eddie auzise de tragedia familiei Cole, dar – aşa cum se întâmplă cu cei mai mulţi adolescenţi – atenţia pe care o acorda conversaţiilor dintre adulţi era sporadică. îşi terminase al doilea an la Colegiul Phillips Exeter, unde tatăl său preda engleza; o relaţie la Exeter îi făcuse rost lui Eddie de această slujbă. Tatăl lui Eddie credea cu ardoare în relaţiile de la Exeter. întâi absolvent al colegiului, apoi membru al corpului profesoral, O'Hare senior nu pleca niciodată în vacanţă fără exemplarul său din *Registrul Exeter,* temeinic răsfoit În opinia lui, absolvenţii colegiului erau portdrapelul unei responsabilităţi neîntrerupte exonienii aveau încredere unii în alţii şi-şi făceau reciproc favoruri ori de câte ori puteau.

în opinia corpului profesoral al colegiului, familia Cole îşi dovedise deja generozitatea faţă de Exeter. înainte să moară, fiii lor bătuţi de soartă fuseseră elevi încununaţi de succes şi foarte populari în şcoală; în ciuda durerii sufleteşti ori poate din pricina ei, Ted şi Marión Cole creaseră un fond pentru ca în fiecare an să fie invitat câte un profesor care să predea literatura engleză –

materia preferată a lui Thomas şi Timothy Minty[l]O'Hare, cum era cunoscut O'Hare senior de nenumăraţii elevi de la Exeter, era dependent de bomboanele de mentă pentru împrospătarea respiraţiei, pe care le sugea cu delectare în timp ce citea cu voce tare în clasă; li plăcea în mod excesiv să citească fragmentele lui favorite din cărţile pe care le recomandase spre lectură. Aşa-numitele Prelegeri Thomas şi Timothy Cole fuseseră ideea lui Minty O'Hare.

Iar când Eddie îi mărturisise tatălui său că, dacă era să aleagă, ar dori ca la vară să lucreze ca asistent al unui *scriitor*- băiatul de şaisprezece ani ţinea de multă vreme un jurnal şi de curând scrisese câteva povestiri O'Hare senior nu ezitase să-şi consulte *Registrul Exeter*. De bună seamă că, printre foştii absolvenţi – Thomas şi Timothy se duseseră la Exeter pentru că Ted era un fost absolvent –, existau mulţi scriitori mult mai valoroşi din punct de vedere literar decât Ted Cole, dar Minty O'Hare după ce, cu numai patru ani înainte, reuşise să-l convingă pe Ted Cole să se despartă de 82 000 de dolari, ştia că îi va merge uşor cu el.

- Nu trebuie să-i dai nici un fel de salariu, i-a spus Minty lui Ted la telefon. Băiatul ar putea să-ţi dactilografieze sau să răspundă la scrisori, să facă tot felul de comisioane – orice vrei. E doar pentru experienţă. Adică, dacă el crede că vrea să devină scriitor, ar trebui să vadă cum lucrează un scriitor.

La telefon, Ted a fost evaziv, dar politicos; şi beat. Avea el propria lui poreclă pentru Minty

---

l *Minty* – „mcntolat” (n.t.r.)

O'Hare – Ted îl numea Pushy[1]. Şi într-adevăr, tipic pentru el, Pushy O'Hare a ţinut să indice unde anume se găseau fotografiile lui Eddie în *PEAN* ediţia 1957 (anuarul Exeter).

în primii ani după moartea lui Thomas şi Timothy Cole, Marion ceruse anuarele Exeter. Dacă ar fi trăit, Thomas ar fi absolvit în promoţia '54, Timothy – în '56. Dar acum, în fiecare an, chiar şi după anii fictivelor absolvenţe ale băieţilor, anuarele soseau prin amabilitatea lui Minty O'Hare care le trimitea automat, presupunând că astfel o scutea pe Marion de a le cere şi a-şi spori suferinţa. Marion continua să le studieze cu conştiinciozitate; în mod repetat o frapau acei băieţi care semănau, oricât de puţin, cu Thomas ori Timothy, deşi, după naşterea lui Ruth, încetase să-i mai semnaleze lui Ted aceste asemănări.

În paginile din *PEAN* '57, Eddie O'Hare şade în rândul din faţă, în fotografia Societăţii de Dezbateri a Juniorilor; cu pantalonii lui gri-închis, din flanel, cu jachetă de tweed şi cravata în dungi a uniformei, n-ar fi ieşit în evidenţă dacă n-ar fi avut acea expresie de sinceritate fermecătoare pe chip şi solemna anticipare a unei suferinţe viitoare în ochii lui mari, negri.

în acea fotografie, Eddie era cu doi ani mai mic decât Thomas şi de aceeaşi vârstă cu Timothy, la data morţii lor. Cu toate acestea, Eddie semăna mai mult cu Thomas decât cu Timothy; semăna chiar şi mai mult cu Thomas în fotografia Clubului Sportiv, în care Eddie apărea cu pielea mai puţin pătată şi mai încrezător în sine decât majoritatea băieţilor

---

[1] *Pushy* – „băgăreţ", „înfipt" (n.tr.)

care aveau ceea ce Ted Cole presupunea a fi un interes statornic faţă de activităţile în aer liber. Alte prezenţe ale lui Eddie în anuarul din '57 al Colegiului Exeter erau doar în fotografiile celor două echipe de atletism pentru juniori – de cros şi pistă. înfăţişarea slăbănoagă a lui Eddie sugera că băiatul alerga mai curând din pricina firii lui agitate decât din vreo plăcere vădită şi că alergatul ar putea fi singura lui înclinaţie atletică.

Cu o degajare bine jucată, Ted Cole i-a arătat soţiei sale aceste fotografii ale lui Edward O'Hare.

- Teribil ce seamănă băiatul ăsta cu Thomas, nu-i aşa? a întrebat el.

Marion văzuse fotografiile; privea cu mare atenţie toate fotografiile din toate anuarele Exeter.

- Da, aduce, a răspuns ea. De ce? Cine e?
- Vrea să se angajeze pe perioada verii, i-a spus Ted.
- La ntri?
- Dar ce să facă la tine? n-a înţeles Marion.
- Presupun că vrea să câştige experienţă, i-a spus Ted. Adică, dacă el crede că vrea să devină scriitor, ar trebui să vadă cum lucrează un scriitor.

Marion, care întotdeauna nutrise ea însăşi să devină scriitoare, ştia că soţul ei nu lucra foarte mult.

- Dar ce anume ar urma să *facă?* l-a întrebat ea.
- Ei bine...

Ted avea obiceiul să-şi lase frazele şi gândurile neterminate, incomplete. Era o parte deliberată şi totodată inconştientă a felului său de a fi echivoc.

Când i-a telefonat înapoi lui Minty O'Hare, ca să-i ofere fiului acestuia slujba, prima întrebare a lui Ted a fost dacă Eddie are permis de conducere.

Ted tocmai fusese prins a doua oară conducând beat şi se alesese cu permisul suspendat pe tot parcursul verii lui '58. Sperase că vara va fi un timp potrivit pentru a iniţia o aşa-zisă despărţire formală de Marion, dar, dacă urma să închirieze o casă în apropiere şi în acelaşi timp să împartă casa familiei (şi pe Ruth) cu Marion, cineva trebuia să conducă maşina în locul lui.

- Bineînţeles că are permis! i-a spus Minty lui Ted.

Şi astfel s-a pecetluit soarta băiatului.

Iar întrebarea lui Marion despre ce avea *să facă* exact Eddie O'Hare a rămas suspendată, aşa cum lăsa adesea Ted Cole lucrurile suspendate, adică le lăsa suspendate echivoc. Şi a lăsat-o şi pe Marion aşezată cu anuarul Exeter în poală; adeseori o lăsa astfel. Nu putea să nu observe că Marion părea să considere fotografia lui Eddie O'Hare în ţinuta de alergător pe pistă drept cea mai fascinantă. Cu unghia lungă, roz aprins, a degetului arătător, Marion trasa linia umerilor goi ai lui Eddie; un gest inconştient, dar

extrem de concentrat. Ted a trebuit să se întrebe dacă nu cumva *el* era mai conştient decât biata Marion de faptul că soţia lui era din ce în ce mai obsedată de băieţii car

esemănau cu Thomas ori Timothy. La urma urmei, Marion încă nu se culcase cu nici unul dintre ei. Eddie avea să fie singurul cu care *o va face*.

Un sunet ca si cum cineva încearcă să nu > scoată nici un sunet

Eddie O'Hare nu prea acorda atenţie nenumăratelor conversaţii din comunitatea Exeter privitoare la felul în care soţii Cole făceau „faţă" pierderii tragice a fiilor lor; chiar şi după cinci ani de la întâmplare, conversaţiile acestea erau sarea şi piperul dineurilor organizate pentru corpul profesoral de către Minty O'Hare şi nevasta lui avidă de bârfe. Mama lui Eddie se numea Dorothy, dar toată lumea – cu excepţia tatălui lui Eddie, care fugea de porecle – îi spunea Dot[1].

Eddie nu prea stătea la taclale. Era în schimb un elev conştiincios; băiatul s-a pregătit pentru slujba de vară ca asistent al unui scriitor făcându-şi acel gen de teme care, îşi zicea el, sunt mult mai importante pentru sarcina respectivă decât ar fi memorarea relatărilor din presă despre tragedie.

Dacă Eddie nu aflase că în familia Cole se născuse încă un copil, vestea nu le scăpase lui Minty şi Dot O'Hare. Ted Cole absolvise Exeter (promoţia '31), iar fiii săi erau elevi la Exeter la data morţii lor – fapte suficiente pentru a conferi *tuturor* celor din familia Cole o eternă legătură cu Exeter. Mai mult chiar, Ted Cole era un exonian *faimos;* iar faima îi impresiona peste poate pe domnul şi doamna O'Hare, nu neapărat şi pe Eddie.

Ted Cole se număra printre cei mai cunoscuţi scriitori de cărţi pentru copii din America de Nord,

---

[1] *Dot* – „punct", „pată minusculă" (n.tr.)

ceea ce, pentru presă, reprezenta o zonă deosebită de interes cu privire la tragedie. Cum „face faţă” un renumit autor şi ilustrator de cărţi pentru copii dispariţiei propriilor copii? Relatări de o factură atât de personală nu sunt scutite de apanajul bârfelor. În sânul familiilor corpului profesoral de la Exeter, e posibil ca Eddie O'Hare să fi fost singurul care *nu* acorda mare atenţie acestor bârfe. Dar în mod cert era singurul membru al comunităţii Exeter care citise tot ce scrisese Ted Cole.

Cei mai mulţi din generaţia lui Eddie – şi jumătate din generaţia anterioară şi din următoarea – citiseră *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* sau (mai degrabă) le fusese citită înainte să fi crescut suficient de mari ca să citească singuri. Iar majoritatea dascălilor şi cei mai mulţi dintre elevii de la Exeter citiseră şi unele dintre celelalte cărţi pentru copii ale lui Ted Cole. Dar adevărul e că nimeni de la Exeter nu citise cele trei *romane* ale lui Ted; în primul rând, pentru că tirajele se epuizaseră – unde pui că nici nu erau cărţi foarte bune. Totuşi, fiind un exonian convins, Ted Cole dăruise bibliotecii Exeter o primă ediţie din fiecare dintre cărţile sale precum şi manuscrisele originale a tot ce scrisese.

Eddie ar fi putut afla mai multe din bârfe şi zvonuri — cel puţin „mai multe” în privinţa a.ceea ce l-ar fi putut pregăti pentru prima sa slujbă de vară –, dar apetitul lui Eddie pentru lectură era o mărturie a seriozităţii cu care băiatul studia pentru a deveni asistentul unui scriitor. Ceea ce nu ştia era că Ted Cole era deja pe cale să devină un *fost* scriitor.

Adevărul era că Ted era atras în mod cronic de femeile mai tinere; Marion avea doar şaptesprezece

ani şi era însărcinată cu Thomas când Ted o luase de soţie. La vremea respectivă, Ted avea douăzeci şi trei de ani. Problema era că, în timp ce Marion înainta în vârstă – chiar dacă avea să fie întotdeauna cu şase ani mai tânără decât Ted –, interesul lui Ted pentru femeile mai *tinere* persista.

Nostalgia după inocenţă, nutrită de bărbaţii mai în vârstă, era un subiect pe care Eddie O'Hare în vârstă de şaisprezece ani îl întâlnise doar în romane, iar romanele stânjenitor de autobiografice ale lui Ted Cole nu erau nici primele, nici cele mai bune pe care le citise Eddie despre acest subiect. Totuşi, aprecierea critică a lui Eddie asupra scrierilor lui Ted Cole nu diminua nerăbdarea băiatului de a fi asistentul lui. Fără doar şi poate că o artă sau un meşteşug se putea deprinde de la cineva care nu era neapărat un maestru. La urma urmei, Eddie învăţase la Exeter foarte multe de la o varietate considerabilă de profesori, mulţi dintre ei excelenţi. Doar foarte puţini dintre membrii corpului didactic de la Exeter erau atât de plicticoşi la clasă ca tatăl lui Eddie. Chiar şi Eddie sesiza că Minty s-ar fi putut evidenţia ca reprezentant al mediocrităţii nu numai la o şcoală ca Exeter, ci chiar la *una. proastă.*

Precum cineva care crescuse în incinta unei şcoli bune şi aproape numai în atmosfera degajată de o atare instituţie, Eddie O'Hare ştia că poţi învăţa o mulţime de lucruri de la persoanele mai în vârstă şi sârguincioase – şi care respectau anumite standarde. Nu ştia că Ted Cole încetase să mai fie sârguincios, iar ceea ce mai rămăsese din „standardele" îndoielnice ale lui Ted fusese compromis de eşecul insuportabil al mariajului său cu Marion – de eşec şi de acele morţi inacceptabile.

Cărţile pentru copii ale lui Ted Cole prezentau pentru Eddie un interes intelectual şi psihologic (chiar şi emoţional) mult mai mare decât romanele. Ted avea o predispoziţie naturală pentru poveştile-avertisment adresate copiilor; îşi putea imagina temerile *lor* şi le putea da glas – reuşea să-i satisfacă pe copii. Dacă Thomas şi Timothy ar fi trăit şi ar fi ajuns la vârsta adultă, iară îndoială că ar fi fost dezamăgiţi de tatăl lor. Şi abia la maturitate va fi Ruth Cole dezamăgită de tatăl ei; copilă fiind, îl iubea.

La cei şaisprezece ani ai săi, Eddie O'Hare era suspendat undeva între copilărie şi vârsta adultă. în opinia lui, nu exista un început mai bun pentru o poveste, *oricare* ar fi fost aceasta, ca prima propoziţie din *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* • „Tom s-a trezit, dar nu şi Tim". Scriitoarei Ruth Cole – iar ea va fi o scriitoare mai bună decât tatăl ei, în toate sensurile posibile – această propoziţie îi va stârni întotdeauna invidia. Şi nu va uita niciodată prima oară când a auzit-o, lucru care s-a întâmplat cu mult înainte să ştie că era prima propoziţie dintr-o carte faimoasă.

S-a întâmplat în aceeaşi vară a lui '58, când Ruth avea patru ani – chiar înainte ca Eddie să vină să stea la ei. De această dată, nu sunetul actului sexual a trezit-o, ci un sunet pe care l-a luat cu sine din visul din care se trezise. în vis, patul ei tremura; când s-a trezit, *ea* era cea care tremura – prin urmare, şi patul ei părea să tremure. Şi timp de o secundă sau chiar mai mult, deşi era acum pe deplin trează, sunetul din vis a persistat. Apoi s-a oprit brusc. Era un sunet ca şi cum cineva încerca să nu scoată nici un sunet.

- Tati! a şoptit Ruth.

îşi amintise (de data asta) că era rândul tatălui ei să stea cu ea, dar şoapta ei fusese atât de stinsă, încât nici ea nu-şi auzise propria voce. în plus, Ted Cole dormea buştean. Asemenea celor mai mulţi băutori înrăiţi, el nu adormea, ci cădea ca mort cel puţin până la patru sau cinci dimineaţa, când nu mai putea nicicum să adoarmă jar.

Ruth s-a dat jos din pat şi, în vârful picioarelor, a traversat baia principală şi a intrat în dormitorul principal, unde tatăl ei zăcea duhnind a whisky sau gin – la fel de pregnant precum miroase o maşină a benzină sau a motorină într-un garaj închis.

- Tati! a zis ea din nou. Am avut un vis. Am auzit un sunet.
- Ce fel de sunet a fost acela, Ruthie? a întrebat tatăl ei; nu se clintise, dar era treaz.
- A intrat în casă, a zis Ruth.
- *Sunetul?*
- E în casă, dar încearcă să fie liniştit, a explicat Ruth.
- Atunci, hai să mergem să-l căutăm, a spus tatăl ei. Un sunet care încearcă să fie liniştit. Aşa ceva trebuie văzut.

A luat-o în braţe şi a dus-o în holul cel lung de la etaj. În holul de la etaj erau mai multe fotografii cu Thomas şi Timothy
decât oriunde în altă parte a casei, şi când Ted a aprins lumina, fraţii morţi ai lui Ruth au părut s-o implore să le acorde atenţie – asemenea unui şir de prinţi care încearcă să câştige favoarea unei prinţese.

- Unde eşti, sunetule? a strigat Ted.
- Să ne uităm în camerele pentru oaspeţi, a spus Ruth.

Tatăl ei a dus-o până în celălalt capăt al holului; acolo erau
trei dormitoare şi două băi pentru oaspeţi – fiecare având şi mai multe fotografii. Au aprins luminile şi s-au uitat în dulapuri şi după perdelele de la duşuri.

- Arată-te, sunetule! a poruncit Ted.
- Arată-te, sunetule! a repetat Ruth.
- Poate e jos, a sugerat tatăl.
- Nu, era sus, cu noi, i-a spus Ruth.
- Atunci cred că a plecat, a zis Ted. Cum suna?
- Era un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet, i-a spus Ruth.

Ted a aşezat-o pe fetiţă pe unul dintre paturile pentru oaspeţi; apoi a luat un blocnotes şi un pix de pe noptieră. îi plăcea atât de mult ceea ce îi spusese ea adineaori, încât trebuia să-şi noteze. Dar nu era îmbrăcat în pijama – prin urmare, n-avea buzunare în care să vâre bucata de hârtie, aşa că şi-a pus-o între dinţi când a luat-o pe Ruth din nou în braţe. Ca de obicei, ea nu şi-a manifestat decât în treacăt interesul pentru goliciunea lui.

- Ai un penis caraghios, a zis ea.
- Penisul meu *chiar este* caraghios, a consimţit tatăl ei.

Aşa zicea el întotdeauna. De data asta, cu bucata de hârtie între dinţi, degajarea cu care făcuse observaţia părea şi mai degajată.

- Unde s-a dus sunetul? l-a întrebat Ruth.

Ted trecea cu ea în braţe prin dormitoarele şi prin băile pentru oaspeţi, stingând luminile, dar deodată s-a oprit atât de brusc într-una dintre băi, încât Ruth şi-a închipuit că Thomas
sau Timothy, sau amândoi îşi întinseseră mâinile dintr-o fotografie şi-l apucaseră.

- O să-ţi spun o poveste despre un sunet, a zis tatăl ei, cu bucata de hârtie zbătându-i-se între dinţi. Imediat a pus-o pe fetiţă pe marginea vanei, fără să îi dea drumul din braţe.

fotografia care-i captase atenţia era una în care Thomas avea patru ani – exact vârsta lui Ruth. Fotografia fusese făcută cu oarecare stângăcie: Thomas şedea pe o canapea largă, cu o tapiţerie ce avea un model floral confuz; excesul botanic părea să-l înghită complet pe Timothy care, la vârsta de doi ani, era ţinut în braţe împotriva voinţei sale de către Thomas. Trebuie să fi fost în anul 1940, cu doi ani înainte să se fi născut Eddie O'Hare.

- într-o noapte, Ruthie, când Thomas avea vârsta ta – Timothy încă purta scutece –, Thomas a auzit un sunet, a început Ted să povestească.

Ruth şi-l va aminti întotdeauna pe tatăl ei făcând gestul de a-şi scoate hârtia dintre dinţi.

- S-au trezit amândoi? a întrebat Ruth, uitându-se lung la fotografie.

întrebarea aceasta a declanşat memorabila poveste veche; de la prima propoziţie, Ted Cole a ştiut povestea pe de rost:

- Tom s-a trezit, dar nu şi Tim.

Stând în braţele tatălui ei, Ruth a fost cuprinsă de un fior. Chiar şi ca femeie adultă şi romancieră aclamată, Ruth Cole nu va putea să audă sau să spună această propoziţie fără să fie cuprinsă de-un fior.

- Tom s-a trezit, dar nu şi Tim. Era în toiul nopţii. „Ai auzit?” l-a întrebat Tom pe fratele său. Dar Tim avea numai doi ani. Chiar şi treaz fiind, nu vorbea prea mult.

- Tom l-a trezit pe tatăl său şi l-a întrebat: „Ai auzit sunetul ăla?”

„Cum suna sunetul?” l-a întrebat tatăl.

„Suna ca un monstru iară braţe şi fără picioare, dar care încearcă să se mişte”, a spus Tom.

„Cum putea să se mişte fără braţe şi fără picioare?” a întrebat tatăl.

„Se zvârcoleşte”, a spus Tom. „Alunecă pe blană.”

„Aha, are blană?” a întrebat tatăl.

„Se trage cu dinţii”, a zis Tom.

„Are şi dinţi!” a exclamat tatăl.

„Ţi-am spus – e un monstru”, a zis Tom.

„Dar cum era sunetul ăla care te-a trezit?” a întrebat tatăl.

„Era un sunet ca atunci când, în dulapul din perete, una dintre rochiile mamei ar învia şi ar încerca să coboare de pe umeraş”, a spus Tom.

Pentru tot restul vieţii ei, lui Ruth Cole îi va fi frică de dulapurile în perete. Nu putea adormi într-o cameră în care uşa de la dulap era deschisă; nu-i plăcea să vadă rochiile atârnând acolo. Nu-i plăceau rochiile – punct. Copil fiind, nu deschidea niciodată uşa unui dulap în perete dacă în cameră era întuneric – de teamă că o rochie ar putea-o trage înăuntru.

- „Hai să ne întoarcem în camera ta şi să ascultăm sunetul”, a spus tatăl lui Tom. Şi acolo era Tim, încă dormind – încă nu auzise sunetul. Era un sunet ca şi cum cineva trăgea cuiele din scândurile duşumelei, sub pat. Era un sunet ca şi când un câine încerca să deschidă o uşă. Botul îi era ud, nu putea prinde bine mânerul uşii, dar nu se dădea bătut – „până la urmă câinele tot va intra”, şi-a zis Tom. Era un sunet precum cel făcut de o fantomă în pod, care scapă pe jos alunele furate din bucătărie.

în acest punct al povestirii, atunci când a auzit-o prima oară, Ruth l-a întrerupt pe tatăl ei ca să-l întrebe ce e ăla un pod.

- E o cameră mare deasupra tuturor dormitoarelor, i-a spus el.

Existenţa imposibil de înţeles a unei asemenea încăperi o
înspăimânta; casa în care creştea ea nu avea pod.

- „Iar se-aude sunetul!” i-a şoptit Tom tatălui său. „L-ai auzit?” De data asta s-a trezit şi Tim. Era un sunet ca şi când era ceva prins în tăblia de la capul patului. îşi sfredelea drumul de ieşire – rodea în lemn.

Şi aici Ruth l-a întrerupt din nou pe tatăl ei; priciul ei de jos nu avea tăblie la căpătâi, iar ea nu ştia ce înseamnă „rodea”. Tatăl ei i-a explicat.

- Lui Tom i se părea că sunetul era categoric sunetul unui monstru fără braţe, fără picioare, care-şi târşâia blana groasă, umedă. „E un monstru!” a strigat Tom.

„E numai un şoarece care se târăşte printre pereţi”, i-a spus tatăl.

Tim a ţipat. Nu ştia ce e ăla un „şoarece”. îl speria gândul la ceva cu blană deasă, umedă – şi fără braţe, şi fără picioare – care se târa printre pereţi. Cum de fusese cu putinţă ca să ajungă ceva de soiul ăsta între pereţi?

Dar Tom şi-a întrebat tatăl: „E doar un şoarece?”

Tatăl său a izbit în perete cu mâna şi au ascultat apoi cum fuge şoarecele. „Dacă se întoarce”, le-a spus tatăl lui Tom şi Tim, „loviţi în perete.”

„Un şoarece care se târăşte printre pereţi!” a exclamat Tom. „Asta a fost tot!” A adormit iute şi

tatăl său s-a întors în patul lui şi a adormit şi el, dar Tim a rămas treaz toată noaptea, pentru că nu ştia ce e un şoarece şi voia să fie treaz când ceea ce se târa printre pereţi se târa înapoi. De fiecare dată când credea că aude şoarecele târându-se printre pereţi, Tim lovea peretele cu mâna şi şoarecele fugea – târşâindu-şi blana deasă, umedă şi, odată cu ea, nebraţele şi nepicioarele.

- Şi *acesta...* i-a zis tatăl lui Ruth fiicei sale, pentru că astfel îşi încheia el toate poveştile.

- Şi *acesta...* a zis Ruth într-un glas cu tatăl ei, acestă e sfârşitul poveştii.

Când tatăl ei s-a ridicat de pe marginea vanei, Ruth i-a auzit genunchii trosnind. S-a uitat cum îşi bagă din nou hârtia între dinţi. A stins lumina în baia pentru oaspeţi, unde, în curând, Eddie O'Hare îşi va petrece un timp absurd de îndelungat – făcând duşuri lungi până se isprăvea apa caldă sau făcând alte lucruri de adolescent.

Tatăl lui Ruth a stins luminile în holul cel lung de la etaj, unde fotografiile lui Thomas şi Timothy erau perfect aşezate în rând. Lui Ruth, mai ales în acea vară, când avea patru ani, i se părea că erau enorm de multe fotografii şi cu Thomas, şi cu Timothy, în jurul vârstei de patru ani. Mai târziu, avea să speculeze că poate mamei ei îi plăcuseră copiii de patru ani mai mult decât copiii de orice altă vârstă; Ruth se va întreba dacă acesta era *motivul* pentru care mama ei o părăsise la sfârşitul verii, când ea avea patru ani.

După ce tatăl ei a băgat-o înapoi în pat, Ruth l-a întrebat:

- În casa asta sunt şoareci?

- Nu, Ruthie. Nimic nu se târăşte printre pereţii noştri.

Dar ea a rămas trează după ce el a sărutat-o de noapte
bună şi, cu toate că sunetul care o urmase din vis nu s-a întors – cel puţin nu în acea noapte –, Ruth ştia de-acum că era *ceva* ce se ţâra printre pereţii din casă. Fraţii ei morţi nu se mărgineau să locuiască doar în fotografii. Ei se mişcau prin casă şi prezenţa lor putea fi detectată într-o multitudine de feluri nevăzute.

în aceeaşi noapte, chiar înainte să audă maşina de scris, Ruth a ştiut că tatăl ei era încă treaz şi nu avea să se ducă înapoi la culcare. întâi l-a auzit spălându-se pe dinţi, apoi l-a auzit îmbrăcân- du-se- *fârrrul* fermoarului de la şliţ, *pocnetul* pantofilor.

- Tati? l-a strigat ea.
- Da, Ruthie.
- Vreau să beau apă.

Nu voia cu adevărat să bea apă, dar o intriga faptul că tatăl ei întotdeauna lăsa apa să curgă până se răcea. Mama ei lua din apă imediat ce curgea pe ţeavă; era caldă şi avea gust de rugină.

- Nu bea mult, ca să nu-ţi vină să faci pipi, obişnuia să-i spună tata, câtă vreme mama o lăsa să bea cât voia. Uneori, mama nici nu aştepta să isprăvească ea de băut.

Când Ruth i-a dat cana înapoi tatălui ei, i-a spus:

- Spune-mi despre Thomas şi Timothy.

Tatăl ei a oftat. în ultima jumătate de an, Ruth manifestase un interes nestăvilit faţă de subiectul morţii – şi nu era de mirare. încă de la vârsta de trei ani, Ruth fusese în stare să-l deosebească pe Thomas de Timothy în fotografii; doar fotografiile de când erau ei foarte mici o mai derutau uneori. în plus, atât

mama, cât şi tatăl ei îi vorbiseră despre circumstanţele fiecărei fotografii în parte – fie mami, fie tati o făcuse pe asta, fie Thomas, fie Timothy plânsese. Dar faptul că băieţii erau *morţi* era un concept nou pentru Ruth, pe care încerca acum să-l înţeleagă.

- *Spune-rm,* a repetat ea. Sunt morţi?
- Da, Ruthie.
- Şi morţi înseamnă că sunt stricaţi? a întrebat Ruth.
- Mă rog, da... trupurile lor sunt stricate, a zis Ted.
- Şi sunt sub pământ?
- Da, trupurile lor sunt sub pământ.
- Dar ei nu au dispărut? a mai întrebat Ruth.
- Hm... nu, atâta vreme cât ne amintim de ei. Nu au dispărut din inimile sau din minţile noastre, a spus tatăl ei.
- Sunt aşa, în noi? a întrebat Ruth.
- Ei bine...

Tatăl ei a lăsat răspunsul în vânt, dar Ruth aflase mai mult din lumea răspunsurilor decât scotea de obicei de la mama ei – mama n-ar fi rostit niciodată cuvântul „morţi". Şi nici Ted, nici Marion Cole nu erau religioşi. Nici nu le trecea prin minte să-i ofere detaliile necesare pentru conceptul de rai, deşi fiecare din ei, în alte conversaţii cu Ruth despre acest subiect, făcuse referiri misterioase la cer şi la stele; implicau prin asta că *ceva* din băieţi trăia undeva în altă parte decât sub pământ, unde se aflau trupurile lor stricate.

- Aşa... a spus Ruth, spune-mi ce înseamnă *morţi.*
- Ruthie, ascultă-mă...
- OK, a zis Ruth.

- Când te uiţi la Thomas şi Timothy în fotografii, îţi aminteşti poveştile despre ce făceau? a întrebat tatăl ei. în fotografii, vreau să zic – îţi aminteşti ce făceau în fotografii?

- Da, a răspuns Ruth, deşi nu era sigură că-şi putea aminti ce anume făceau în *fiecare* fotografie.

- înseamnă că... Thomas şi Timothy sunt vii în *imagjmaţia* ta, i-a spus tatăl ei. Când eşti mort, când trupul ţi-e stricat, înseamnă doar că nu-ţi mai putem vedea trupul, că trupul tău s-a dus.

- E sub pământ, l-a corectat Ruth.

- Nu-i mai putem *vedea* pe Thomas şi Timothy, a insistat tatăl ei, dar ei nu au plecat din imaginaţia noastră. Când ne gândim la ei, îi vedem acolo.

- Ei au plecat doar de pe lumea *asta,* a spus Ruth. (De cele mai multe ori, ea repeta ceea ce auzise înainte.) Simt în *altă* lume?

- Da, Ruthie.

- Şi eu o să mor? l-a întrebat copila de patru ani. Şi eu o să mă stric?

- O să treacă multă, multă vreme până atunci! i-a spus tatăl. *Eu* o să mă stric înaintea ta şi nici măcar eu n-o să mă stric multă, multă vreme de-aici încolo.

- Multă, multă vreme de-aici încolo? a repetat copila.

- Promit, Ruthie.

- OK, a acceptat fetiţa.

în fiecare zi, purtau o asemenea conversaţie. Cu mama ei, Ruth avea conversaţii similare – doar că mai scurte. Odată, când Ruth îi spusese tatălui ei că o întrista să se gândească la Thomas şi Timothy, acesta recunoscuse că şi pe el îl întrista.

- Dar mami e mai tristă, spusese Ruth.

- Ei bine... da, răspunsese Ted.

Prin urmare, Ruth zăcea trează în casa în care *ceva* se târa printre pereţi, ceva mai mare decât un şoarece, şi ea asculta singurul sunet care va reuşi vreodată s-o liniştească şi care, în acelaşi timp, o făcea melancolică. Asta se întâmpla înainte să ştie ce înseamnă „melancolic”. Era sunetul maşinii de scris – sunetul povestitului. în viaţa ei de romancieră, Ruth nu se va lăsa nicicum convertită la computer; va scrie fie de mână, fie la maşina de scris care scotea cel mai demodat zgomot dintre toate maşinile de scris pe care le găsise

.Nu ştia atunci (în acea noapte de vară a lui 1958) că tatăl ei începea ceea ce avea să fie povestea ei favorită dintre toate cele scrise de el. Avea să lucreze la ea întreaga vară; avea să fie singura bucată literară la care asistentul de scriitor, pe cale de a sosi, avea să-l şi „asiste” pe Ted Cole. Şi, în vreme ce nici una dintre cărţile pentru copii ale lui Ted Cole nu se va bucura de succesul comercial sau de renumele internaţional al *Şoarecelui care se târăşte printre pereţi,* cartea pe care Ted a început-o

în seara respectivă era aceea care-i va plăcea lui Ruth cel mai mult. Se intitula, desigur, *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet* şi pentru Ruth întotdeauna va ii o carte deosebită, întrucât ea fusese sursa de inspiraţie.

Mame nefericite

Cărţile pentru copii ale lui Ted Cole nu puteau fi catalogate în funcţie de vârsta publicului-cititor. *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* a fost definită drept o carte de citit cu voce tare copiilor cu vârste între patru şi şase ani; cartea a avut succes pe acel segment de piaţă, la fel ca şi cărţile ulterioare ale lui Ted. Dar, de pildă, copiilor în vârstă de doisprezece ani li se dezvăluia adesea o altă faţetă a lui Ted Cole. Aceşti cititori mai sofisticaţi îi scriau adesea autorului, spunându-i că îl socotiseră un scriitor pentru copii – adică înainte să descopere sensurile mai profunde ale cărţilor lui. Aceste scrisori care înfăţişau varii competenţe şi incompetenţe în materie de scris şi ortografiere au devenit un fel de tapet în atelierul lui Ted.

El însuşi denumise încăperea „atelier”; ulterior, Ruth avea să se întrebe dacă nu cumva cuvântul definea opinia despre sine a tatălui ei cu mai multă acurateţe decât o percepuse ea în copilărie. Camera nu a fost niciodată numită „studio”, deoarece tatăl ei încetase de mult să-şi considere cărţile drept artă; cu toate acestea, „atelier” suna mult mai pretenţios decât „birou”, dar nici măcar aşa nu i se spunea, deoarece tatăl ei părea să nutrească o mândrie considerabilă faţă de propria creativitate. Era extrem de sensibil la opinia larg răspândită conform căreia cărţile sale erau doar o afacere. Mai târziu, Ruth avea să-şi dea seama că tatăl ei îşi

preţuia talentul la *desen* mai mult decât priceperea la scris, deşi nimeni n-ar fi spus că *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* sau celelalte cărţi pentru copii ale lui Ted Cole aveau succes ori erau deosebite datorită ilustraţiilor.

Comparativ cu orice ar fi fost socotit magie în poveştile ca atare, care erau întotdeauna înspăimântătoare, scurte, scrise cu luciditate, ilustraţiile erau rudimentare şi mult prea puţine, în opinia fiecărui editor. Cu toate acestea, cititorii lui Ted, acele milioane de copii cu vârste între patru şi paisprezece ani, uneori puţin mai mari – ca să nu menţionăm tinerele mame, principalii *cumpărători* ai cărţilor lui Ted Cole – nu se plângeau niciodată. Aceşti cititori n-ar fi bănuit nici în ruptul capului că tatăl lui Ruth îşi petrecea mult mai mult timp desenând decât scriind; pentru fiecare ilustraţie ce apărea în cărţile sale existau sute de desene. Cât despre darul povestitului, care-l făcuse faimos... ei bine, Ruth era obişnuită să audă maşina de scris numai noaptea.

Să ni-l imaginăm pe bietul Eddie O'Hare. În 1958, într-o dimineaţă văratică de iunie, stătea în apropierea docurilor Pequod Avenue, în New London, Connecticut, aşteptând feribotul ce avea să-l aducă la Orient Point, Long Island. Eddie se gândea la slujba sa de asistent, fără să bănuiască faptul că va avea prea puţin de-a face cu scrisul. (Eddie nu se gândise niciodată să urmeze o carieră în arta grafică.)

Se spunea despre Ted Cole că părăsise Harvardul pentru a urma un institut de arte nu foarte prestigios, de fapt, o şcoală de design, frecventată în principal de studenţi cu un talent mediocru şi ambiţii modeste în domeniul artei

comerciale. N-a încercat niciodată gravura sau litografia; prefera desenul cel mai simplu. Spunea că întunecimea e culoarea lui preferată.

Ruth va asocia întotdeauna înfăţişarea fizică a tatălui ei cu creioanele şi radierele. Mâinile îi erau mânjite de negru şi gri, iar firimiturile de gumă reprezentau un accesoriu constant al hainelor lui. Dar semnele lui de identificare mult mai constante – chiar şi când era proaspăt îmbăiat şi îmbrăcat cu haine curate – erau degetele pătate de cerneală. Schimba culoarea cernelii de la carte la carte.

- Cartea asta-i neagră sau maro, tati? îl întreba Ruth.

Şoarecele caire se târăşte printre pereţi era o carte neagră – desenele originale erau făcute în tuş de desen, negrul preferat al lui Ted. *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet* avea să fie o carte maro, ceea ce explica *mirosul* precumpănitor din vara lui 1958 – maroul favorit al lui Ted era cerneala sepia care, deşi mai degrabă neagră decât maro, are o nuanţă sepia şi (în anumite condiţii) miroase a peşte.

Experimentele lui Ted pentru a ţine cerneala proaspătă tensionau şi mai mult relaţia deja încordată cu Marión care învăţase să evite borcanele înnegrite din frigider, borcane se găseau şi în congelator, unde stăteau primejdios de aproape de tăviţele pentru gheaţă. (Mai târziu în aceeaşi vară, Ted a încercat să păstreze cerneala *în* tăviţele de gheaţă – cu rezultate amuzante, chiar dacă oribile.)

Iar una dintre primele responsabilităţi ale lui Eddie O'Hare – nu în calitate de asistent al unui scriitor, ci în aceea de şofer desemnat al lui Ted Cole – va fi de a conduce trei sferturi de oră până la

Montauk şi alte trei sferturi înapoi; numai pescăria din Montauk avea cerneală sepia pentru faimosul autor şi ilustrator de cărţi pentru copii. (De câte ori negustorul de peşte nu se afla prin preajmă ca să audă, soţia acestuia îi spunea lui Eddie că era „cea mai mare fană" a lui Ted.)

Atelierul tatălui lui Ruth era singura încăpere din casă unde pereţii nu erau împodobiţi cu nici o fotografie de-a lui Thomas sau Timothy. Ruth se întreba dacă nu cumva tatăl ei nu putea lucra sau gândi dacă avea sub ochi imaginea băieţilor lui dispăruţi.

Atelierul era singura încăpere din casă în care Ruth nu avea voie să intre dacă tatăl ei nu era înăuntru. Era oare ceva acolo ce i-ar fi putut face rău? Poate nenumăratele unelte ascuţite? Peniţe se găseau cu duiumul (şi puteau fi înghiţite), deşi Ruth nu era copilul care să ducă la gură obiecte ciudate. Dar, indiferent de primejdiile din atelierul tatălui ei – dacă într-adevăr existau primejdii –, nu era necesar să i se impună vreo opreliţte fizică fetiţei de patru ani şi nici de zăvor nu era nevoie la uşa atelierului. Mirosul cernelii sepia era de-ajuns s-o ţină pe copilă la distanţă.

Marion nu s-a aventurat niciodată în apropierea atelierului lui Ted, dar Ruth va ii trecut de mult de douăzeci de ani înainte să-şi dea seama că nu numai cerneala sepia o făcuse pe Marion să evite încăperea aceea. Marion nu voia să le întâlnească, nici măcar să le vadă, pe modelele lui Ted – nici măcar pe copii, căci copiii nu veneau niciodată la pozat fără mamele lor. Abia după ce copiii pozau de şase ori (sau chiar mai mult), mamele veneau singure să pozeze. în copilărie, Ruth nu se întrebase niciodată de ce în cărţile

tatălui ei apăreau atât de puţine dintre desenele care le înfăţişau pe mame cu copiii lor. Iar cărţile fiind pentru copii, era normal ca în ele să nu existe *nuduri*, chiar dacă Ted desena multe nuduri; mamele acelea tinere îi inspiraseră sute de desene cu nuduri.

Despre nuduri, tatăl ei spunea:

- Un exerciţiu fundamental, indispensabil pentru oricine desenează, Ruthie.

Aşa ca peisajele, a presupus ea la început, deşi Ted desena puţine peisaje. Ruth credea că motivul pentru relativul dezinteres al tatălui ei faţă de peisaje puteau fi monotonia şi suprafaţa extrem de plană a terenului care se întindea ca o pistă de aeroport până la mare, sau monotonia şi suprafaţa extrem de plană – cum i se păreau ei – ale mării înseşi, ca să nu mai vorbim de vastitatea adesea posomorâtă a cerului.

Tatăl ei părea să fie atât de indiferent faţă de peisaje, încât mai târziu Ruth avea să fie surprinsă auzindu-l că se plânge de casele noi – „monstruozităţi arhitecturale", cum le numea el. Fără veste, casele noi creşteau ca din pământ şi îşi impuneau prezenţa pe întinderea plată a câmpurilor de cartofi, care fuseseră odată priveliştea principală a familiei Cole.

- Nu există nici o justificare pentru o construcţie de o asemenea urâţenie experimentală, afirma Ted la masa de seară oricui era dispus să-l asculte. Nu suntem în război. Nu-i nevoie să se construiască obstacole în calea paraşutiştilor.

Dar protestele tatălui ei s-au răsuflat cu timpul; arhitectura caselor de vară ale viiegiaturiştilor din acea parte a lumii, numită Hamptons, nu era nici pe

departe atât de interesantă – pentru Ruth *sau* pentru tatăl ei – ca mult mai stăruitoarele nuduri.

De ce femei tinere *măritate?* De ce toate aceste *mame* tinere? La colegiu fiind, Ruth se va obişnui să-i pună tatălui ei întrebări mai directe decât oricând altcândva. Şi tot atunci i se va năzări pentru prima oară un gând tulburător. Cine *altcineva* ar dori să-i pozeze sau, mai pe scurt, să-i devină amantă? Cu cine *altcineva* se întâlnea? Mamele tinere erau cele care-l recunoşteau şi, bineînţeles, îl abordau.

„Domnul Cole? Vă cunosc – sunteţi Ted Cole! Voiam doar să vă spun, pentru că fiica-mea e prea timidă, că sunteţi scriitorul ei preferat. Aţi scris cartea pe care ea o îndrăgeşte cel mai tare, absolut...”

Şi-apoi fiica şovăitoare (sau fiul fâstâcit) era împinsă (ori împins) în faţă ca să îi strângă mâna lui Ted. Dacă Ted era atras de mamă, întreba dacă nu i-ar plăcea micuţei (sau micuţului) să vină împreună cu mama să-i pozeze – poate pentru cartea următoare. (Propunerea ca mama să pozeze singură şi nud urma să fie făcută mai târziu.)

- Dar de obicei sunt femei *căsătorite,* tati, spunea Ruth.
- Da... presupun că de aceea sunt atât de nefericite, Ruthie.
- Dacă ţi-ar păsa de nudurile tale – adică de *desene* —, ai fi ales modele *profesioniste,* îi spunea Ruth. Dar presupun că ţie întotdeauna ţi-a păsat mai mult de femei decât de nuduri.
- Asta e o chestie care unui tată îi vine greu s-o explice fiicei sale, Ruthie. *Dar...* dacă e ca un nud să exprime nuditatea – adică *sentimentul* de nuditate –, nici o nuditate nu se compară cu senzaţia pe

care-o ai când te afli pentru prima oară în pielea goală în faţa cuiva.

- Cu asta ai pus cruce modelelor profesioniste, a replicat Ruth. Iisuse, tati, chiar *trebuie* s-o faci?

Dar ştia, bineînţeles, că lui Ted prea puţin îi păsa de nudu- rile sale *sau* de portretele mamelor cu copiii lor, ca să le şi păstreze; nu le vindea unor persoane particulare, nu le dădea nici galeriei sale. Când relaţia se încheia – ceea ce de obicei se întâmpla foarte repede –, Ted Cole îi dăruia tinerei mame desenele. Iar Ruth obişnuia să se întrebe: dacă tinerele mame aveau, în general, un mariaj atât de nefericit sau erau pur şi simplu nefericite, oare darul artei le făcea mai fericite, cel puţin pe moment? Dar tatăl ei n-ar fi numit niciodată „artă" ceea ce făcea el şi nu se definea niciodată drept artist. însă nici scriitor nu-şi spunea.

- Eu îi distrez pe copii, Ruthie, obişnuia să spună.

La care Ruth adăuga:

- Şi eşti amantul mamelor lor, tati.

Chiar şi la restaurant, când chelnerul sau chelneriţa se holba fără să vrea la degetele lui mânjite de cerneală, curiozitatea lor nu provoca din partea lui un răspuns de genul „Sunt-artist" sau „Sunt-scriitor-şi-ilustrator-de-cărţi-pentru-copii"; mai curând, tatăl lui Ruth zicea: „Lucrez cu cerneală" sau, dacă privirea stăruitoare era şi acuzatoare, zicea: „Lucrez cu sepia".

Ca adolescentă— şi o dată sau de două ori în anii de colegiu, extrem de critici, Ruth a luat parte la diverse conferinţe ale scriitorilor, însoţindu-l pe tatăl ei care era singurul autor de cărţi pentru copii

printre respectivii scriitori – prozatori şi poeţi – despre care se spunea că ar fi mult mai serioşi. O amuza faptul că această a doua categorie, care răspândea o aură infinit mai literară decât aura unei frumuseţi masculine nonşalante şi a unor degete mânjite de cerneală – definitorii pentru tatăl ei –, era nu numai invidioasă din pricina popularităţii cărţilor scrise de tatăl ei; aceşti indivizi ultraliterari erau totodată iritaţi să constate cât de mult se subestima Ted Cole – dădea *impresia* unui om de-o modestie nesfârşită!

V-aţi început cariera scriind *romane,* nu-i aşa? îl întreba răutăcios câte unul din genul acela ultraliterar

- .Aa, dar au fost nişte romane îngrozitoare, răspundea vesel tatăl lui Ruth. E un miracol că atât de multor recenzenţi le-a plăcut primul. E de mirare că a trebuit să scriu *trei* ca să-mi dau seama că nu sunt scriitor. Eu nu fac altceva decât să-i distrez pe copii. Şi-mi place să desenez.

Drept dovadă, îşi ridica degetele; şi întotdeauna zâmbea. Şi ce mai zâmbet!

Odată, Ruth i-a spus colegei ei de cameră din timpul colegiului (care-i fusese colegă şi în timpul şcolii generale):

- îţi jur că puteai auzi chiloţii femeilor alunecând la podea.

La una dintre acele conferinţe, Ruth s-a confruntat pentru
prima oară cu această situaţie. Tatăl ei s-a culcat cu o junăcare era mai tânără chiar şi decât ea – o colegă de-a ei de colegiu. [1] – Credeam că o să fii de acord, Ruthie, a zis Ted.

Când îl critica, el i se adresa pe un ton de autocompătimire ca şi când ea era părintele şi el copilul, ceea ce într-un fel aşa şi *era.*

-*SăJiu de acord*, tati? s-a înfuriat ea. Seduci o tipă care-i mai tânără decât *mine* şi te aşteptţi să te *aprob?*

- Dar, Ruthie, nu e *măritată,* a răspuns tatăl ei. Nu e mama *nimănui*. Credeam c-o să fii de acord cu lucrul *ăsta*.

Ruth Cole, romanciera, va descrie la un moment dat linia urmată de opera tatălui ei drept „Mame nefericite – acesta e domeniul tău”.

Dar de ce oare nu recunoştea Ted o mamă nefericită atunci când o vedea? La urma urmei – cel puţin în primii ani de după moartea fiilor lui

–, Ted a trăit cu cea mai nefericită mamă dintre toate.

Marion, în aşteptare

Orient Foint, vârful prelungirii nordice a insulei Long Is- land, arată exact a ceea ce este: capătul unei insule, unde pământul se pierde treptat în mare. Vegetaţia – sfrijită de sare, îndoită de vânt – mai mult lipseşte. Nisipul e aspru, presărat de scoici şi stânci. în acea zi de iunie din 1958, când Marion Cole aştepta feribotul de la New London, care-l aducea pe Eddie O'Hare pe malul acesta al Strâmtorii Long Island, era ora refluxului, şi ea a observat cu indiferenţă că pilonii pontonului pentru feribot erau uzi acolo unde îi dezvelise marea joasă; deasupra semnului ce marca nivelul mării, pilonii erau uscaţi. Un cor zgomotos de pescăruşi părea suspendat deasupra pontonului pustiu; apoi păsările şi-au schimbat direcţia, zburând jos, deasupra apei care se încreţea şi căpăta tot felul de culori sub soarele neconvingător — de la griul de ardezie la verde-al- bastru şi iar la gri. Feribotul nu se zărea încă.

În apropierea pontonului erau parcate doar câteva maşini. Cum soarele refuza să zăbovească, iar vântul sufla dinspre nord-est, majoritatea şoferilor aşteptau în maşini. La început, Marion stătuse afară, lângă maşină, sprijinită de aripa din faţă; apoi se aşezase pe aripă şi deschisese pe capotă exemplarul din anuarul Exeter 1958. Acolo, la Orient Foint, pe capota maşinii, a privit pentru prima oară cu atenţie cea mai recentă fotografie a lui Eddie O'Hare.

Lui Marion nu-i plăcea să întârzie şi, invariabil, avea o părere proastă despre persoanele care întârziau. Maşina ei era parcată prima, chiar lângă locul unde oamenii aşteptau feribotul. în parcare se aflau mai multe maşini, acolo aşteptau cei care luau feribotul înapoi spre New London. Dar Marion nu-i băga în seamă. Rareori se uita la oameni când se afla în public, ceea ce nu se prea întâmpla.

în schimb, toată lumea se uita la ea. Nu se puteau abţine. în acea zi, la Orient Point, Marion Cole avea treizeci şi nouă de ani. Arăta de douăzeci şi nouă, poate chiar puţin mai tânără. Cum şedea pe aripa maşinii şi se chinuia să ţină în loc paginile £Ei4JV-ului ediţia '58, vâlvoite de palele neastâmpărate dinspre nord-est, picioarele ei frumoase şi lungi erau aproape complet ascunse vederii de fusta suprapusă, de o culoare bej oarecare. Dar felul în care i se *potrivea* lui Marion fusta nu era câtuşi de puţin unul oarecare – îi venea ca turnată. Purta un tricou alb mult prea mare, vârât în fustă, şi peste tricou o jachetă de caşmir descheiată, de o culoare roz pal asemănător cu interiorul unor scoici marine – un roz mai degrabă comun unei coaste tropicale decât ţărmului mai puţin exoticei Long Island.

în briza rece, care te înţepenea, Marion s-a înfăşurat în jachetă ca să se încălzească. Cum tricoul îi era larg, şi-a pus un braţ în jurul pieptului, pe sub sâni. Se vedea că are talie lungă; se vedea şi că sânii îi erau plini, îi atârnau, dar aveau un contur ferm, natural. Părul ondulat, lung până la umeri, îşi schimba culoarea în soarele trecător; de la chihlimbariu la

blondul mierii, iar pielea uşor bronzată era luminoasă. Aproape că nu avea cusur.

Dar la o privire mai atentă, era ceva derutant în unul din ochii ei. Chipul îi era migdalat, la fel şi ochii de-un albastru profund; însă în irisul ochiului drept se găsea o pată hexagonală, de-un galben foarte deschis. Ca şi când o aşchie de diamant sau de gheaţă îi căzuse în ochi şi reflecta permanent soarele. într-o anumită lumină sau din unghiuri neaşteptate, pata aceasta îi schimba culoarea ochiului din albastru în verde. Tot atât de tulburătoare era gura ei perfectă. În schimb, zâmbetul, atunci când zâmbea, era îndurerat – în ultimii cinci ani, puţini oameni o văzuseră zâmbind.

La un moment dat, în timp ce căuta în anuarul Exeter cele mai recente fotografii ale lui Eddie O'Hare, Marion s-a încruntat. Cu un an în urmă, Eddie făcuse parte din Clubul Sportiv – acum nu mai era membru. Iar anul trecut îi plăcuse Societatea de Dezbateri a Juniorilor; anul acesta nu mai era înscris şi nici nu promovase în acel cerc elitist al celor şase băieţi care formau Echipa de Dezbateri a Colegiului. Renunţase pur şi simplu la activităţile în aer liber şi la dezbateri? se întreba Marion. (Nici băieţii ei nu dăduseră doi bani pe cluburi.)

Dar deodată l-a găsit, cu un aer pierdut într-un grup de băieţi infatuaţi, plini de ei, care erau editorii şi colaboratorii principali ai revistei literare de la Exeter, *Pendulam.*. Eddie se afla la unul din capetele rândului din mijloc, ca şi când ajunsese târziu pentru fotografie şi, arborând o expresie de indiferenţă de bonton, se strecurase în cadru în ultimul moment. Ceilalţi băieţi pozau,

oferindu-şi deliberat obiectivului profilurile, Eddie se uita drept spre aparat. Ca şi în fotografiile din anuarul din 1957, seriozitatea sa alarmantă şi chipul frumos îl făceau să pară mai în vârstă decât era în realitate.

Cât despre vreo calitate „literară" pe care ar fi avut-o, cămaşa închisă la culoare şi cravata şi mai închisă erau singurii factori vizibili; cămaşa era din cele care în mod normal nu se poartă cu cravată. (Marion şi-a amintit că lui Thomas îi plăcea o asemenea ţinută; nu şi lui Timothy, mai mic ca vârstă sau mai convenţional, sau amândouă.) Pe Marion o deprima să încerce să-şi imagineze ce puteau să conţină paginile revistei; poeme obscure, poveşti penibil de autobiografice, scrise de adolescenţi care se apropiau de vârsta majoratului – versiuni cu pretenţii literare ale temei „Cum mi-am petrecut vacanţa de vară". Băieţii de vârsta aceasta ar trebui să se preocupe doar de sport, era de părere Marion. (Pe Thomas şi Timothy nu-i preocupase decât sportul.)

Deodată, vremea vântoasă şi înnorată a înfiorat-o, ori poate că fiorul rece care o cuprinsese avea alte cauze. A închis anuarul '58 şi a urcat în maşină, apoi l-a deschis din nou, sprijinindu-l de volan. Bărbaţii care o văzuseră pe Marion urcând în maşină îşi aţintiseră privirile asupra coapselor ei. Nu se putuseră abţine.

Că veni vorba de sport: Eddie O'Hare încă alerga – punct. Iată-l, încă şi mai musculos anul acesta, în ambele fotografii, pentru echipa de cros şi cea de pistă. „De ce alerga?" s-a întrebat Marion. (Băieţilor ei le plăcuseră fotbalul şi

hocheiul, iar primăvara Thomas juca lacrosse şi Timothy se antrena la tenis. Nici unul nu dorise să practice jocul preferat al tatălui lor – singurul sport practicat de Ted era squash-ul.)

Dacă Eddie O'Hare nu promovase de la echipa de juniori la cea a colegiului – fíe la cros, fie la pistă –, înseamnă că nu alerga nici foarte repede, nici cu tenacitate. Dar, indiferent de viteză ori tenacitate în alergare, umerii lui goi au atras din nou atenţia inconştientă a degetului arătător al lui Marion. Oja era roz sidefie; se potrivea cu rujul care era un fel de roz pudrat'cu argintiu. în vara lui 1958, e posibil ca Marion Cole să fi fost una dintre cele mai frumoase femei din lume.

Adevărul e că nu exista nici un interes sexual *conştient* în trasarea conturului umerilor goi ai lui Eddie. Faptul că nevoia aceasta involuntară a ei de a scruta tineri de vârsta lui Eddie putea *deveni* o nevoie sexuală era, la acel moment, doar pre- moniţia soţului ei. Dacă Ted avea încredere în instinctele sale sexuale, Marion era profund nesigură de ale ei.

Multe soţii credincioase tolerează, chiar acceptă trădările dureroase ale unui soţ fustangiu; în cazul lui Marion, ea îl tolerase pe Ted deoarece vedea şi singură cât de puţin contau pentru el multele femei pe care le avusese. Dacă ar fi avut o *singură* altă femeie, cineva care l-ar fi ţinut sub o vrajă îndelungată, poate că Marion s-ar fi decis să se descotorosească de el. Dar Ted nu se purtase niciodată urât cu ea; iar mai cu seamă după moartea lui Thomas şi Timothy, se purta cu o

tandreţe nemărginită. La urma urmei, singurul care putea înţelege şi respecta eternitatea durerii ei era Ted, nimeni altcineva.

Dar acum exista o inegalitate îngrozitoare între ea şi Ted. După cum observase chiar şi Ruth cea de patru ani, mama *era* mai tristă decât tatăl. Şi mai era o inegalitate pe care Marion n-avea nici o speranţă s-o compenseze: ca tată, Ted era mai bun pentru Ruth decât era ea ca mamă. în schimb, pentru *fiii* ei, ea fusese părintele cel mai bun! în ultima vreme, ajunsese aproape să-l urască pe Ted pentru că îşi înghiţea durerea mai bine decât o făcea ea. Ceea ce Marion putea doar bănui era că probabil Ted o ura pentru superioritatea tristeţii ei.

Marion credea că greşiseră amândoi dându-i viaţă lui Ruth. în fiecare fază a creşterii, copila era un dureros memento al etapelor similare din copilăriile lui Thomas şi Timothy. Soţii Cole nu avuseseră niciodată nevoie de bone pentru băieţi; pe vremea aceea, Marion era o mamă deplină. în schimb, Ruth avea non-stop bone. Căci, cu toate că Ted vădea o dorinţă mult mai mare decât Marion de a sta cu fetiţa, nu era cel mai potrivit părinte pentru a îndeplini sarcinile zilnice necesare. Oricât de incapabilă devenise Marion de a le îndeplini ea însăşi, cel puţin ştia despre ce e vorba şi că trebuie îndeplinite de o persoană responsabilă.

în vara lui '58^ Marion însăşi devenise motivul principal al nefericirii soţului ei. După cinci ani de la moartea lui Thomas şi Timothy, Marion credea că ea îi pricinuia lui Ted mai multă durere decât fiii lor morţi. Marion se temea, de asemenea, că nu întotdeauna va fi în

stare să se abţină de la a o iubi pe fiica ei. „Şi dacă mă las cuprinsă de iubire pentru Ruth, îşi zicea Marion, ce voi face dacă i se întâmplă *ei* ceva?” Marion ştia că nu ar putea îndura pierderea a încă unui copil.

Ted îi spusese de curând lui Marion că voia să „încerce să se despartă” – pe timpul verii – doar ca să vadă dacă separarea îi va face mai fericiţi. Timp de ani de zile, cu mult timp înainte de moartea fiilor ei iubiţi, Marion se întrebase adesea dacă ar putea să divorţeze de Ted. Acum «/voia să divorţeze de *ea!* Dacă ar fi divorţat când Thomas şi Timothy mai erau în viaţă, nu s-ar fi pus nici o clipă problema care dintre ei ar fi păstrat copiii;
ei erau băieţii *ei* – pe ea ar fi ales-o copiii. Ted n-ar fi putut niciodată să conteste un adevăr atât de evident.

Dar acum... Marion nu ştia ce să facă. Erau perioade când nu suporta nici măcar să-i vorbească lui Ruth. De înţeles că acest copil va dori să rămână cu tatăl.

„Prin urmare, aceasta e înţelegerea?” se întreba Marion. El ia tot ce-a mai rămas: casa – care îi era dragă ei, dar pe care ea nu şi-o dorea – şi pe Ruth, pe care ea ori nu putea ori nu voia să-şi îngăduie s-o iubească. Marion ar urma să-i ia pe băieţi. Din Thomas şi Timothy, Ted n-avea decât să păstreze ceea ce-şi amintea. („Eu voi lua toate fotografiile”, a decis Marion.)

A tresărit speriată când sirena feribotului a şuierat. Degetul ei arătător, care continuase să urmărească linia umerilor goi ai lui Eddie O' Hare, s-a înfipt în pagina anuarului; şi-a rupt unghia. Sângera. Marion a observat şanţul pe care

îl lăsase unghia pe umărul lui Eddie. O gămălie de sânge pătase pagina, dar ea şi-a înmuiat degetul în gură şi a şters sângele. Abia atunci şi-a amintit Marion că Ted îl angajase pe Eddie cu condiţia ca băiatul să aibă carnet de conducere şi că totul fusese aranjat *înainte* ca Ted să-i fi spus că voia să „încerce să se despartă".

Sirena feribotului a şuierat din nou. Era un sunet atât de profund încât a făcut-o să înţeleagă ceva evident acum: Ted ştia de ceva vreme că avea s-o părăsească! Spre surprinderea ei, faptul că îşi dăduse seama de înşelătoria lui nu a reuşit s-o înfurie câtuşi de puţin; nu putea fi sigură nici dacă simţea suficientă ură faţă de el, ca un indiciu al iubirii pe care i-o purtase vreodată. Oare *totul* se sfârşise sau se schimbase pentru ea atunci când muriseră Thomas şi Timothy? Până acum presupusese că Ted încă o iubea în felul său; dar iată că *el* era cel care luase hotărârea să se despartă, nu-i aşa?Când a deschis portiera şi a coborât din maşină ca să se uite mai de aproape la pasagerii care părăseau feribotul, era o femeie tot atât de tristă cum fusese în fiecare clipă a ultimilor cinci ani; dar gândurile îi erau mai limpezi decât fuseseră vreodată. Îl va lăsa pe Ted să plece – o va lăsa chiar şi pe fiica ei să plece împreună cu el. îi va părăsi pe amândoi înainte s-apuce Ted s-o părăsească pe ea. în timp ce se îndrepta spre ponton, Marion îşi spunea: „totul, în afară de fotografii". Pentru o femeie care tocmai ajunsese la această concluzie, pasul ei era surprinzător de ferm. Pentru oricine o vedea, părea senină şi optimistă.

Primul şofer care a părăsit feribotul era un dobitoc. Atât de tare l-a uluit frumuseţea femeii

pe care a văzut-o îndreptându-se spre el, încât a părăsit drumul, înfigându-se în nisipul pietros al plajei; maşina avea să-i rămână înţepenită acolo mai mult de-o oră, dar, chiar şi după ce şi-a dat seama de situaţia în care se găsea, nu şi-a putut lua ochii de la Marion. Pur şi simplu nu era în stare. Marion n-a băgat de seamă accidentul – ea continua să înainteze încet.

Pentru tot restul vieţii sale, Eddie O'Hare va crede în soartă. La urma urmei, în clipa în care a pus piciorul pe ţărm, s-a trezit faţă în faţă cu Marion

.Eddie e plictisit şi excitat

Săracul Eddie O'Hare! Ori de câte ori se afla în public împreună cu tatăl său, îi venea să intre în pământ de ruşine. Călătoria lungă cu maşina până la portul din New London şi apoi aşteptarea parcă iară sfârşit (alături de tatăl său) a feribotului Orient Point n-au făcut excepţie. în comunitatea Exeter, obiceiurile lui Minty O'Hare erau la fel de familiare ca bomboanele lui de mentă; Eddie se deprinsese să accepte că atât elevii, cât şi colegii de catedră îl evitau cu neruşinare pe tatăl său. Talentul lui O'Hare senior de a plictisi auditoriul, *orice* auditoriu, era notoriu. Lui Minty i se dusese buhul pentru stilul său soporific de a preda; numărul elevilor pe care O'Hare senior îi făcuse să adoarmă devenise legendar.

Metoda lui Minty de a plictisi nu erau înfloriturile; jocul'lui consta din simpla repetiţie. Citea cu voce tare din ceea ce considera a fi

fragmentele semnificative pentru tema din ziua precedentă – când se presupunea că materialul era încă proaspăt în minţile elevilor. Dar, pe măsură ce ora înainta, era vădit că prospeţimea minţilor lor se ofilea, deoarece Minty identifica întotdeauna prea *multe* fragmente semnificative pe care le citea cu voce tare şi cu mare patos, făcând pauze repetate, pentru efect; pauzele mai lungi erau necesare pentru a-şi suge bomboanele de mentă. Prea puţine discuţii urmau după repetarea nesfârşită a acestor fragmente peste măsură de familiare – în parte, din pricină că nimeni nu putea contesta semnificaţia evidentă a fiecărui fragment. Putea fi pusă la îndoială doar *necesitatea* de a le citi cu voce tare. în afara clasei, metoda lui Minty de a preda engleza era adesea temă de discuţie, încât aproape de fiecare dată Eddie O'Hare avea sentimentul că el însuşi pătimise la orele tatălui său, deşi nu i se întâmplase asta niciodată.

Altundeva pătimise Eddie. Era recunoscător că, din fragedă copilărie, mâncase aproape numai în sala de mese a şcolii, la început la masa rezervată corpului profesoral, alături de alţi membri ai familiilor acestora, iar mai târziu cu colegii lui. Prin urmare, vacanţele erau singurele perioade când familia O'Hare, reunită, mânca acasă. Dineurile pe care Dot O'Hare le organiza cu regularitate – deşi puţine cupluri din rândul corpului profesoral se bucurau de acceptarea ei scrâşnită – erau o cu totul altă poveste. Eddie nu se plictisea la aceste dineuri, deoarece părinţii lui îi limitau participarea la o prezenţă cât mai scurtă şi doar din politeţe.

Dar la cinele familiale din timpul vacanţelor, Eddie era expus ridicolului fenomen reprezentat de mariajul perfect al părinţilor săi: nu se plictiseau reciproc, pentru că nici unul nu asculta ce spunea celălalt. între ei exista o politeţe calmă, mama îl lăsa pe tată să vorbească atât cât simţea el nevoia, după care venea rândul ei – Aproape întotdeauna despre cu totul altceva. Conversaţia domnului şi doamnei O'Hare era o capodoperă de monologuri paralele; cum Eddie nu participa, se distra de minune încercând să ghicească dacă mama sau tatăl lui îşi va aminti *ceva* din spusele celuilalt.

Bunăoară, o seară petrecută acasă, în Exeter, cu puţin înainte de plecarea spre Orient Point. Anul şcolar se încheiase, serbarea de sfârşit de an avusese şi ea loc de curând, şi Minty O'Hare glosa filosofic despre ceea ce el numea „indolenţa comportamentului elevilor în timpul trimestrului de primăvară".

— *Ştiu* că se gândesc la vacanţa de vară, a spus Minty, poate pentru a suta oară. îmi *dau seama* că revenirea vremii calde te invită la lâncezeală, dar nu la o lâncezeală de un asemenea grad, cum am observat în *această* primăvară.

Tatăl lui făcea aceleaşi enunţuri *în fiecare* primăvară; enunţurile în sine îi provocau lui Eddie o toropeală paralizantă, care odată se întrebase dacă nu cumva pasiunea lui pentru alergare, singurul sport care îl interesa, era rezultatul încercării de a fugi de vocea tatălui său, care avea modulaţiile neîncetate,

previzibile, ale unui ferăstrău circular într-un depozit de cherestea.

Minty încă nu-şi încheiase expozeul – tatăl lui Eddie nu dădea impresia că încheie vreodată ceva –, dar măcar se oprise ca să răsufle ori poate pentru o îmbucătură de mâncare, când numai ce-a început mama lui Eddie.

- Ca şi când n-ar fi de-ajuns că toată iarna am fost martori la faptul că doamna Havelock a hotărât să *nu* poarte sutien, a zis Dot O'Hare, acum că s-a încălzit afară trebuie să suportăm şi consecinţele refuzului de a se rade la subsuoară. Şi nici acum nu dă semne că ar vrea să poarte sutien. Deci *ţi* sutien lipsă, *ţi* subsuori păroase! a declarat mama lui Eddie.

Doamna Havelock era o tânără soţie de cadru didactic; cel puţin pentru Eddie şi majoritatea băieţilor, ea trezea mult mai mult interes decât cele mai multe dintre celelalte soţii. Iar faptul că nu purta sutien era, pentru băieţi, o *bilă albă.* Nu era o femeie drăguţă, ba era chiar plinuţă şi ştearsă, dar legănatul pieptului ei tineresc şi generos îi făcuse pe elevi s-o îndrăgească – şi la fel şi pe nenumăraţii bărbaţi de la şcoală, care nu ar fi recunoscut niciodată că se simţeau atraşi de ea. În acele zile prehipiote din 1958, faptul că doamna Havelock nu purta sutien era neobişnuit şi totodată demn de menţionat: băieţii o porecliseră Bouncy[I]. Pe norocosul domn Havelock băieţii îl invidiau profund şi îi arătau un respect inegalabil. Eddie, care se bucura la fel ca toţi ceilalţi la vederea sânilor săltăreţi ai doamnei Havelock, era

---

I *Bouncy* – „săltăreţ", „robust" (n.tr.)

deranjat de dezaprobarea plină de cruzime a mamei sale.

Şi-acum subsuorile păroase – acestea, Eddie trebuia să recunoască, constituiseră cauza unei considerabile consternări printre elevii mai puţin sofisticaţi. în acele zile, unii băieţi de la Exeter păreau să nu ştie că femeilor le *putea* creşte păr la subsuoară – erau chiar profund tulburaţi la gândul că o femeie îl *lasă* să crească. Dar pentru Eddie, subsuorile păroase ale doamnei Havelock erau o dovadă în plus a capacităţii nemărginite a femeii de a oferi plăcere. într-o rochie de vară fără mâneci, doamna Havelock sălta *ţi* era păroasă. Odată cu încălzirea vremii, nu erau puţini băieţii care adăugaseră poreclei de Bouncy pe aceea de Furry[1]. Indiferent de poreclă, era suficient ca Eddie să se gândească la ea, şi se şi excita.

- Nu m-ar mira ca mâine-poimâine să ne pomenim că n-o să se mai radă nici pe picioare, a zis mama lui Eddie.

Gândul la *această* posibilitate l-a cam descumpănit pe Eddie, aşa e, dar a hotărât să nu emită nici o judecată până nu va fi văzut cu ochii lui dacă îi va plăcea sau nu o atare cultură pe picioarele doamnei Havelock.

Deoarece domnul Havelock era coleg cu Minty la catedra de engleză, opinia lui Dot O'Hare era că soţul ei ar trebui să-i spună domnului în cauză despre faptul că „boemianismul” soţiei sale era îngrijorător de nelalocul lui într-o şcoală de băieţi. Dar Minty, care l-ar fi plictisit şi pe-un mort, avea destulă

---

[1] *Furry* – „blănos” (n.tr.)

minte-n cap să nu se lege de felul în care se îmbrăca sau se rădea – sau în care nu se îmbrăca şi nu se rădea – soţia altui bărbat.

- Draga mea Dorothy, s-a mulţumit Minty să spună, doamna Havelock este europe ancă.

- Nu ştiu ce poate să mai însemne şi *asta!* a ripostat mama lui Eddie.

Dar tatăl lui se şi întorsese – cu aerul cel mai firesc, ca şi când n-ar fi fost întrerupt – la subiectul indolenţei şcolarilor primăvara.

în opinia lui Eddie — pe care nu şi-o exprima –, numai sânii mobili ai doamnei Havelock şi subsuorile păroase ar fi putut să-i risipească apatia pe care-o resimţea – şi nu primăvara era cea care-l făcea pe Eddie să se simtă indolent, ci conversaţiile fără sfârşit şi fără legătură între ele ale părinţilor săi, care îi dădeau o stare de veritabilă trândăvie, o dâră de toropeală.

Uneori, colegii lui Eddie îl întrebau:

- Aăăă, care-i numele *adevărat* al tatălui tău?

îl ştiau pe O'Hare senior numai după poreclă, Minty, iar direct i se adresau cu Domnul O'Hare.

-Joe, răspundea Eddie. Joseph E. O'Hare.

iS-ul venea de la Edward, singurul nume cu care îl apela tatăl său.

- Nu te-am botezat Edward ca să-ţi spun Eddie, îi zicea periodic tatăl său.

Dar tot restul lumii, chiar şi mama lui, îi spunea Eddie. Iar Eddie spera că într-o bună zi i se va spune pur şi simplu Ed.

La ultima cină în familie, înainte ca Eddie să plece pentru a-şi începe slujba de vară, încercase

să intervină în nesfârşitele monologuri paralele ale părinţilor săi; dar tot degeaba.

- Azi am fost la sala de gimnastică şi m-am întâlnit cu domnul Bennett, a spus Eddie.

Domnul Bennett fusese profesorul lui de engleză în anul şcolar ce se încheiase. Eddie ţinea foarte mult la el; cursul lui cuprindea câteva dintre cele mai bune cărţi citite vreodată de băiat.

- Presupun că ne putem aştepta să-i vedem subsuorile pe plajă toată vara. Mă tem că într-o bună zi o să-i *zic* una, a anunţat mama lui Eddie.

- Am jucat chiar şi puţin squash cu domnul Bennett, a adăugat Eddie. I-am spus că întotdeauna mi-am dorit să-ncerc jocul ăsta, şi el şi-a rupt puţin din timpul său ca să dea câteva mingi împreună cu mine. Mi-a plăcut mai mult decât mi-aş fi închipuit.

Pe lângă obligaţiile sale în cadrul catedrei de engleză, domnul Bennett era, de asemenea, antrenorul de squash al şcolii – şi nu unul lipsit de succes. Lovirea unei mingi de squash fusese ca o revelaţie pentru Eddie O'Hare

- .Cred că o vacanţă de Crăciun mai scurtă şi una de primăvară mai lungă ar putea fi soluţia, ă zis tatăl său. Ştiu că anul şcolar este lung, dar trebuie să existe o cale ca, la revenirea

din vacanţa de primăvară, băieţii să aibă ceva mai multă vervă mai mult hopa-sus-şi-dă-i-bătaie.

- M-am gândit să m-apuc de squash – adică iarna viitoare, a anunţat Edddie. în toamnă, aş continua cu crosul. La primăvară, m-aş reapuca de alergarea pe pistă...

Preţ de-o secundă, cuvântul „primăvară" a părut să atragă atenţia tatălui său, dar pe Minty numai *indolenţa* primăverii îl subjuga.

- Poate că se irită de la ras, a speculat mama lui. Atenţie, nu că eu nu m-aş irita din când în când, dar asta nu-i o scuză.

Mai târziu, Eddie a spălat vasele, lăsându-şi părinţii să-şi continue trăncăneala. Chiar înainte de a merge la culcare, a auzit-o pe mama lui întrebând:

- Ce-a zis de *squash?* Ce-a fost cu *squash-ul?*
- *Cine-a*. zis ce? a întrebat tatăl.
- Eddie! a răspuns mama. Eddie a zis ceva de squash şi de domnul Bennett.
- Ala care e antrenor de squash, a spus Minty.
- Joe, ştiu *asta!*
- Draga mea Dorothy, care-i întrebarea ta?
- Ce-a zis Eddie despre squash? a repetat Dot.
- Nu ştiu, spune-mi, a zis Minty.
- Zău, Joe, a spus Dot Uneori, mă-ntreb dacă asculţi vreodată.
- Draga mea Dorothy, sunt numai urechi, i-a ripostat plicticosul bătrân.

Au izbucnit amândoi în râs. încă râdeau când Eddie s-a târât în pat, executând cu

lentoare toate mişcările necesare pentru culcare. Dintr-odată, l-a cuprins o asemenea sfârşeală ori poate *indolenţă,* şi-a zis el, încât nici nu concepea să facă efortul să-şi lămurească părinţii ce vrusese să spună. Dacă mariajul lor era bun din toate punctele de vedere – şi aşa părea să fíe –, Eddie îşi imagina că un mariaj *prost* ar putea avea multe în favoarea sa. în curând, urma să-şi pună la încercare teoria, într-un fel mult mai dur decât avea el habar.

Uşa din podea

En route spre New London, o călătorie planificată şi răspla- nificată până la epuizare – ca şi Marion, plecaseră mult prea devreme pentru feribotul cu pricina –, tatăl lui Eddie s-a rătăcit în apropiere de Providence.

- E eroarea pilotului sau a navigatorului? a întrebat Minty vesel.

A amândurora. Tatăl lui Eddie, care era pilotul, vorbise atât
de mult încât nu fusese suficient de atent la drum; Eddie, care era „navigatorul", făcuse un asemenea efort să rămână treaz, încât neglijase să consulte harta.

- Bine că am plecat devreme, a adăugat tatăl.

S-au oprit la o benzinărie, unde Joe O'Hare a făcut tot ce-i stătea în puteri să lege o vorbă cu un membru al clasei muncitoare.

- Ei, ce zici de situaţia asta afurisită? s-a adresat O'Hare senior angajatului de la benzinărie, un tip uşor retardat, cum i s-a părut lui Eddie. Aşa arată un cuplu de exonieni pierduţi, în căutarea feribotului de la New London spre Orient Point.

Eddie murea câte puţin ori de câte ori îşi auzea tatăl vorbind cu persoane străine. (Cine altul decât un exonian ştia ce e ăla un exonian?) Ca lovit de-o comă trecătoare, angajatul s-a holbat la o pată uleioasă de pe trotuar, puţin la dreapta pantofului drept al lui Minty.

- Sunteţi în Rhode Island.

Atât a reuşit să îngaime bietul nenorocit.

- Ne poţi spune cum ajungem la New London? l-a întrebat Eddie.

După ce au pornit din nou la drum, Minty l-a regalat pe Eddie glosând pe marginea subiectului morocănelii intrinseci care era atât de adesea rezultatul unei educaţii liceale mediocre.

- Neexersarea minţii este un lucru îngrozitor, Edward, i-a atras tatăl lui atenţia.

Au ajuns la New London atât de devreme, încât Eddie ar fi putut lua un alt feribot.

- Dar atunci ai avea de aşteptat la Orient Point de unul singur! a ţinut să precizeze Minty.

La urma urmei, familia Gole îl aştepta pe Eddie să ajungă cu următorul feribot. Până să-şi dea seama Eddie cât de mult ar fi preferat să aştepte singur la Orient Point, feribotul aflat la debarcader plecase.

- Primul voiaj pe ocean al fiului meu, i-a explicat Minty femeii cu braţe enorme care i-a vândut lui Eddie biletul de călătorie. Nu-i *Queen Elisabeth* sau *Queen Mary,* a continuat Minty; nu-i traversare de şapte zile; nu-i Southampton, ca în Anglia, sau Gherbourg, ca în Franţa. *Dar,* mai cu seamă când ai şaisprezece ani, un mic voiaj pe mare până la Orient Point este suficient!

Femeia a zâmbit tolerantă printre colacii de grăsime; deşi zâmbetul era abia schiţat, se putea observa că-i lipseau câţiva dinţi.

Mai apoi, stând pe mal, tatăl lui Eddie a început să filoso- feze pe marginea exceselor alimentare care erau adesea rezultatul unei educaţii liceale de proastă calitate. O scurtă excursie în afara oraşului Exeter a fost de-ajuns ca să dea peste oameni care ar fi fost mai fericiţi sau mai supli (sau amândouă) dacă ar fi avut norocul să urmeze acolo colegiul!

Gând şi când, tatăl lui Eddie arunca la întâmplare frânturi de sfaturi care, ca din senin, se refereau la iminenta slujbă de vară a lui Eddie.

- Nu te pierde cu firea doar pentru că e faimos, i-a spus O'Hare senior, hodoronc-tronc. Nu e chiar o personalitate literară. Prinde din zbor tot ce poţi. Observă-i obiceiurile de lucru, vezi dacă nebunia lui are vreo metodă – chestii din astea.

Odată cu apropierea feribotului lui Eddie, Minty a fost cel care brusc a început să aibă emoţii din pricina slujbei fiului său.

întâi s-au îmbarcat camioanele, primul la rând fiind un camion plin cu stridii proaspete sau, dacă era gol, urma să fie umplut cu stridii proaspete. Oricum ar fi fost, mirosea a stridii nu foarte proaspete, iar şoferul, care fuma o ţigară şi stătea rezemat de grătarul împroşcat cu muşte al camionului de stridii, în vreme ce feribotul nou-sosit acosta, a fost următoarea victimă a conversaţiei improvizate a lui Joe O'Hare.

- Băiatul meu aici de faţă se îndreaptă spre prima lui slujbă, a anunţat Minty, iar Eddie a mai murit un strop.

- Ce vorbeşti? l-a luat peste picior şoferul camionului de stridii. \ – O să fie asistentul unui scriitor, a proclamat tatăl lui Eddie. Atenţie, nu ştim exact ce implică acest lucru, dar fără îndoială va fi ceva mai solicitant decât simpla ascuţire a unor creioane, schimbarea panglicii la maşina de scris şi căutarea unor cuvinte dificile pe care nici măcar scriitorul însuşi nu ştie cum să le scrie! Eu o înţeleg ca pe o experienţă de învăţare, indiferent ce se va dovedi a fi.

Şoferul camionului de stridii, brusc recunoscător pentru slujba pe care-o avea, a zis:

- Baftă, puştiule!

în ultimul minut, chiar înainte ca Eddie să urce pe puntea feribotului, tatăl lui s-a repezit la maşină, apoi s-a întors în fugă.

- Era să uit! a strigat el, întinzându-i lui Eddie un plic gros legat cu un elastic şi un pachet având mărimea şi moliciunea unei felii de pâine. Pachetul era învelit în hârtie de împachetat, dar ceva îl turtise pe bancheta din spate; arăta ca un cadou abandonat, nedorit.

- E pentru copilaş – mama ta şi cu mine ne-am gândit la el, a zis Minty.

- *Ce* copilaş? a întrebat Eddie.

A prins plicul şi cadoul sub bărbie, pentru că sacul greu de pânză şi o valiză mai mică şi mai uşoară îi solicitau ambele mâini. Astfel a urcat pe punte, cu pas clătinat.

- Soţii Cole au o fetiţă – cred că are patru ani! a urlat Minty.

Lanţurile zornăiau, motorul feribotului duduia, fluierul
şuiera; oamenii îşi luau rămas-bun strigând.

- Au mai făcut un copil, ca să-i înlocuiască pe cei *morţi*" a zbierat tatăl lui Eddie.

Chestia asta a părut să îi atragă atenţia până şi şoferului, care-şi parcase camionul de stridii pe puntea feribotului şi stătea aplecat peste parapetul punţii superioare.

- Aha, a zis Eddie. La revedere! a strigat el.
- Te iubesc, Edward! a mugit tatăl lui.

Apoi Minty O'Hare a început să plângă. Eddie nu-şi văzuse niciodată tatăl plângând, dar „până atunci nu plecase niciodată de-acasă. Se prea poate ca şi mama lui să fi plâns, dar el nu băgase de seamă.

- Ai *grijă!* s-a smiorcăit tatăl lui.

Pasagerii care stăteau spânzuraţi de parapetul punţii superioare se holbau la el.

- Fii atent la *ea!* a mai strigat tatăl lui.
- La *cine?* a strigat Eddie la rândul său.
- La *ea!* La *doamna* Cole! a zis O'Hare senior.
- *De ce?* a ţipat Eddie.

Se îndepărtau, debarcaderul rămânea în urmă; fluierul feribotului era asurzitor.

- Am auzit că n-a trecut niciodată peste asta! a mugit Minty. E un *zombi!*

„Ah, minunat – *acum* îmi spune!" s-a gândit Eddie. Dar s-a mulţumit să îi facă semn cu mâna. Habar n-avea că aşa-numita zombi îl va aştepta la Orient Point; încă nu ştia că *domnul* Cole nu avea voie să conducă. Pe Eddie îl enervase faptul că tatăl său nu-l lăsase să conducă pe drumul spre New London pe motiv că traficul pe care

aveau să-l înfrunte era „diferit de traficul de Exeter”. Eddie îl mai vedea încă pe tatăl său pe ţărmul din Connecticut, tot mai îndepărtat. Minty se întorsese cu spatele, îşi ţinea capul în mâini – plângea.

Cum adică z/mün? Eddie se aştepta ca doamna Cole să fíe asemenea mamei lui sau asemenea nevestelor de profesori, prin nimic memorabile, care însemnau cam tot ceea ce ştia el despre femei. Cu puţin noroc, *poate* că doamna Cole avea în firea ei puţin din ceea ce Dot O'Hare numea „boemianism”, deşi Eddie nici nu îndrăznea să spere să întâlnească o femeie care să stârnească aceleaşi plăceri voyeristice din care doamna Havelock oferea din abundenţă.

În 1958, când Eddie O'Hare se gândea la femei, tot ce-i venea în minte erau doar subsuorile îmblănite şi sânii săltăreţi ai doamnei Havelock. Cât despre fetele de vârsta lui, Eddie nu avusese succes; în plus, îl înspăimântau. Fiind fiul unui cadru didactic, puţinele lui întâlniri fuseseră cu fete din oraşul Exeter, cunoştinţe din perioada primului an de colegiu, care-l stânjeneau. Fetele astea din oraş se mai împliniseră între timp şi de obicei erau circumspecte faţă de băieţii din oraş care mergeau la colegiu – de bună seamă că se aşteptau la un comportament condescendent din partea lor.

în weekendurile în care se organizau petreceri dansante la Exeter, fetele din afara oraşului i se păreau lui Eddie inabordabile. Veneau cu trenul sau în autocare, adesea din alte şcoli-în- ternat sau din oraşe precum Boston şi New York. Erau mult mai bine îmbrăcate şi parcă

mai femei decât majoritatea nevestelor de profesori – cu excepţia doamnei Havelock.

înainte să plece din Exeter, Eddie răsfoise *PEAN* '53, căutând fotografii cu Thomas şi Timothy Cole – era ultimul an în care apăruseră în anuar. Ceea ce găsise îl intimidase teribil. Băieţii aceia nu fuseseră doar într-un singur club; Thomas apărea în ambele echipe ale colegiului, de fotbal şi de hochei, iar Timothy, care-i călca fratelui său pe urme, fusese surprins de obiectiv în fotografiile echipelor de fotbal şi hochei ale juniorilor. Nu faptul că se pricepeau să dea cu piciorul în minge sau să patineze îl intimidase pe Eddie, ci ameţitorul număr de instantanee, în tot anuarul, în care apăreau ambii băieţi – în multele fotografii candide care alcătuiesc un anuar, în toate acele poze cu elevi care în mod vădit se *distrează*. Thomas şi Timothy păreau întotdeauna să se distreze de minune. Fuseseră *fericiţi!* şi-a dat Eddie seama.

Luându-se la trântă cu alţi băieţi în camera chiştoacelor (salonul fumătorilor) dintr-un cămin, făcând giumbuşlucuri cu o pereche de câije, pozând cu lopeţile de zăpadă sau jucând cărţi — Thomas adesea cu o ţigară atârnând în colţul frumoasei lui guri. Şi în weekendurile dansante de la colegiu, băieţii Gole erau surprinşi alături de cele mai frumoase fete. Era o fotografíe în care Timothy nu dansa, ci chiar o *îmbrăţişa* pe partenera lui de dans; mai era una cu Thomas *sărutând o* fată – erau afară, într-o zi rece, cu ninsoare, amândoi cu paltoane din păr de cămilă, Thomas trăgând-o pe fată spre el de fularul pe care-l purta la gât Cât *depopulaţi* fuseseră băieţii ăştia! (Şi apoi muriseră.)

Feribotul a trecut prin dreptul unui fel de şantier naval; câteva ambarcaţiuni se găseau într-un doc uscat, altele pluteau, îndepărtându-se de uscat, feribotul a trecut şi pe lângă un far sau două. în larg erau câteva ambarcaţiuni cu vele. Vremea fusese caldă şi ceţoasă pe uscat – chiar şi dimineaţa devreme, când Eddie plecase din Exeter –, dar pe mare vântul de la nord-est sufla rece, iar soarele ba intra în nori, ba ieşea.

Pe puntea superioară, încă luptându-se cu sacul cel greu şi valiza mică şi mai uşoară – ca să nu mai vorbim de cadoul pentru fetiţă, deja turtit – Eddie s-a oprit să-şi aranjeze bagajele. Hârtia de împachetat avea să sufere şi mai multă maltratare când Eddie a împins cadoul până în fundul sacului de pânză, dar cel puţin n-o să-l mai care sub bărbie. Şi avea nevoie şi de şosete; îşi începuse ziua în mocasini, fără şosete, dar acum picioarele îi erau reci. A găsit şi un sveter de bumbac, ca să-l îmbrace peste tricou. Abia acum, în prima zi departe de colegiu, şi-a dat seama că purta un tricou *Exeter* şi un sveter *Exeter.* Jenat de această publicitate deşănţată – cum i s-a părut – făcută şcolii lui venerate, Eddie şi-a întors sveterul pe dos. Abia atunci a înţeles de ce unii elevi din clasele mari de la colegiu aveau obiceiul să-/t poarte sveterele Exeter pe dos; noua lui înţelegere a acestei culmi a modei însemna că era pregătit să dea piept cu aşa-numita lume reală – cu condiţia să existe într-adevăr o lume în care exonienii ar face mai bine să-şi lase experienţele de la Exeter în urmă (sau să le întoarcă pe dos).

Eddie se simţea îmbărbătat de faptul că purta jeanşi, în ciuda sfatului mamei sale că nişte

pantaloni kaki ar ii mult mai „potriviţi”; dar cu toate că Ted Cole îi scrisese lui Minty că băiatul putea să uite de sacou şi cravată – slujba de vară a lui Eddie nu cerea purtarea „uniformei Exeter”, cum a numit-o Ted –, tatăl lui Eddie insistase ca el să-şi pună în bagaj şi câteva cămăşi albe şi cravate, precum şi ceea ce Minty numea o jachetă sport „pentru toate ocaziile”.

Abia când şi-a rearanjat bagajele pe puntea superioară a observat Eddie mai bine plicul gros pe care tatăl i-l dăduse fără nici o explicaţie, un gest ciudat în sine – tatăl său explica *totul.* Era un plic purtând adresa de retur a Colegiului Phillips Exeter tipărită în relief şi numele O'HARE scris cu caligrafia îngrijită a tatălui său. În plic se găseau numele şi adresa fiecărui exonian viu din Hamptons. în concepţia lui O'Hare senior, asta însemna să fii pregătit pentru orice urgenţă – puteai oricând să telefonezi unui cetăţean originar din Exeter ca să-i ceri ajutorul! Eddie şi-a dat seama dintr-o privire că nu cunoştea pe nimeni de pe listă. Şase nume ce aveau adrese în Southampton, aproape toţi absolviseră în anii '30 şi '40; un tip în vârstă, care absolvise în promoţia 1919, era fără îndoială pensionar şi probabil prea bătrân să-şi aducă aminte că urmase colegiul în Exeter. (Tipul avea de fapt cincizeci şi şapte de ani.)

Mai erau alţi trei sau patru exonieni în East Hampton, doar un cuplu în Bridgehampton şi Sag Harbor şi încă unul sau doi în Amagansett, Water Mill şi Sagaponack – Eddie ştia că familia Cole trăia în Sagaponack. Era mut de uimire. Oare tatăl său chiar nu-l cunoştea *deloc?* Nici în vis nu ar fi telefonat Eddie vreunuia dintre aceşti

străini, chiar de-ar fi fost în cea mai cruntă nevoie.

- Exonieni! aproape că a strigat el.

În Exeter, Eddie cunoştea multe familii de cadre didactice; majoritatea nu considerau drept de la sine înţelese calităţile colegiului şi nici nu exagerau când venea vorba despre ce înseamnă să fii exonian. Lui Eddie i se părea cu totul nedrept că tatăl său putea, din senin, să-l facă să simtă că *ura* Exeterul; în realitate, băiatul ştia că e norocos că învaţă la acea şcoală. Se îndoia că ar fi intrat la acest colegiu dacă *n-arfifist* fiu de cadru didactic şi se simţea destul de bine integrat între colegii săi – cât de bine se poate integra într-o şcoală de băieţi un băiat care manifestă indiferenţă faţă de sport. într-adevăr, dată fiind spaima lui Eddie faţă de fetele de aceeaşi vârstă cu el, nu era nefericit că se afla într-o şcoală de băieţi.

De exemplu, avea grijă să se masturbeze pe prosopul lui sau pe mănuşa lui de spălat, după care le clătea şi le atârna înapoi în baie, unde-şi aveau locul; şi era atent să nu şifoneze paginile cataloagelor, pe care le primea mama sa prin poştă şi în care diferitele modele de lenjerie pentru femei îi ofereau stimularea vizuală de care avea

nevoie imaginaţia sa. (Cel mai mult îl atrăgeau femeile mai coapte care purtau corsete.) În lipsa cataloagelor, se masturba fericit şi în întuneric, unde avea impresia că simte pe vârful limbii gustul sărat al subsuorilor păroase ale doamnei Havelock şi unde sânii grei erau pernele moi şi unduitoare care-i sprijineau capul şi-l legănau până adormea, iar apoi adesea o visa. (Fără îndoială că doamna Havelock a îndeplinit acest serviciu preţios pentru nenumăraţi exonieni care au trecut prin colegiu pe când ea era în floarea tinereţii.

)Dar în ce fel era doamna Cole un *zombi?* Eddie îl urmărea pe şoferul camionului de stridii cum ingurgitează un hotdog, dându-l pe gât cu o bere. Deşi lui Eddie îi era foame – nu mâncase nimic de la micul dejun înaintarea oarecum în diagonală a feribotului şi mirosul carburantului nu-l îmbiau să mănânce ori să bea. Din când în când, puntea superioară tremura şi întreg feribotul se balansa. La asta se mai adăuga un element, anume locul în care şedea, exact pe

direcţia în care vântul sufla fumul din coş. Simţea că-l ia cu ameţeală. Parcă îi era mai bine dacă se plimba pe punte, iar când a zărit un coş de gunoi a răsuflat uşurat şi, pândind momentul propice, a azvârlit înăuntru plicul tatălui său, cu numele şi adresa fiecărui exonian viu din Hamptons.

Apoi Eddie a făcut un gest de care s-a simţit doar puţin ruşinat: s-a îndreptat către locul unde camionagiul suferea de agoniile digestiei şi fără multă vorbă şi-a cerut iertare pentru tatăl său. Şoferul şi-a stăpânit un râgâit.

- Stai calm, puştiule, a zis omul. Toţi avem taţi.
- Da, a răspuns Eddie.
- Şi-apoi, a filosofat camionagiul, şi-o fi făcând griji pentru tine. Nu-mi prea sună a treabă dă colea să fii asistent dă *scriitor.* Nu prea pricep ce-anume tre' să faci.
- Nici eu nu pricep, a mărturisit Eddie.
- Vrei o bere? l-a întrebat şoferul, dar Eddie l-a refuzat politicos; acum că se simţea mai bine, nu voia să-l ia din nou cu ameţeală.

Pe puntea superioară nu erau nici femei, nici fete, a constatat Eddie; observaţia lui nu prea era împărtăşită de camionagiu, care s-a apucat să mişune pe feribot, uitându-se stăruitor la *toate* femeile şi fetele. Erau două fete care conduseseră o maşină la bord, pline de sine şi, deşi erau doar cu un an sau doi mai mari decât Eddie sau poate chiar de vârsta lui, îl socoteau în mod vădit prea tinerel pentru ele. Eddie s-a uitat la ele doar o dată.

Un cuplu de europeni s-a apropiat de el şi, cu un puternic accent englezesc, cei doi l-au

întrebat dacă vrea să le facă o fotografie, ei stând la prova – erau în luna de miere, i-au explicat Eddie a consimţit fericit Abia după aceea i-a trecut prin cap că femeia, fiind europeancă, o fi avut subsuori nerase. Dar ea purta o jachetă cu mâneci lungi; Eddie nu şi-a dat seama nici dacă purta sutien.

S-a întors la sacul lui greu şi la valijoară. În cea din urmă nu avea decât jacheta sport „pentru toate ocaziile", cămăşile albe şi cravatele; era uşoară ca un fulg, dar mama lui îi spusese că astfel hainele lui „bune", cum le numea ea, vor rămâne neşifonate. (Mama îi făcuse valiza.) În sac se găsea tot restul – hainele pe care le voia *el,* carnetele de notiţe şi câteva cărţi pe care domnul Bennett (de *departe* profesorul lui preferat de engleză) i le recomandase.

Eddie nu împachetase întreaga *operă* a lui Ted Cole. O citise. Ce rost avea s-o care cu el? Singurele excepţii erau *Şoarecele care se târăşte printre pereţi,* exemplarul familiei O'Hare – tatăl lui Eddie insistase ca el să obţină un autograf de la domnul Cole –, şi preferata lui Eddie dintre cărţile pentru copii ale lui Ted. Asemenea lui Ruth, Eddie avea şi el cartea lui preferată, care *nu* era faimosul şoarece dintre pereţi. Preferata lui Eddie era cea intitulată *Uşa din podea;* îl făcea pur şi simplu să se scape pe el de frică. Nu acordase suficientă atenţie anului apariţiei, altfel ar fi observat că *Uşa din podea* era prima carte pe care Ted Cole o publicase după moartea fiilor săi. Prin urmare, trebuie să-i fi fost foarte greu s-o scrie; şi în mod sigur reflecta ceva din clipele cumplite prin care trecuse în acele zile.

Dacă editorului lui Ted nu i-ar fi fost atât de milă de el pentru ceea ce li se întâmplase copiilor lui, cartea poate că ar fi fost respinsă. Criticii au fost, aproape în unanimitate, nemiloşi cu cartea care, că veni vorba, s-a vândut aproape la fel de bine ca toate celelalte cărţi ale lui Ted; popularitatea lui părea cu adevărat incontestabilă. Dot O'Hare în persoană fusese de părere că a citi cartea cu glas tare unui copil ar fi un act de indecenţă frizând abuzarea copiilor. Dar Eddie era profund tulburat de *Uşa din podea,* faţă de care elevii de colegiu manifestau un adevărat cult – *într-atât* era de reprobabil romanul.

La bordul feribotului, Eddie a răsfoit *Şoarecele care se târăşte printre pereţi.* O citise de: atâtea ori, încât nu mai recitea nici un cuvânt; se uita doar la ilustraţii, care-i plăceau mai mult decât majorităţii criticilor. în cel mai bun caz, criticii le considerau „potenţatoare" sau genul care „nu deranjează". Cel mai adesea, comentariul era negativ, dar nu *în totalitate* negativ. (De pildă: „Fără să scadă meritul povestirii, ilustraţiile aduc o contribuţie nesemnificativă. Lasă loc de speranţă în mai bine data viitoare".) însă lui Eddie îi plăceau.

Monstrul imaginar se târa printre pereţi; iată-l fără braţe, fără picioare, târându-se cu ajutorul dinţilor, alunecând înainte pe blana lui. Şi mai bună era ilustraţia cu rochia-sperietoare din dulapul mămicii, rochia care prindea viaţă şi încerca să se dea jos de pe umeraş. Era o rochie cu o labă de picior, o labă descălţată, ivindu-se de sub tiv; şi o mână, doar o mână cu încheietură, zvârcolindu-se să iasă dintr-o mânecă. Dar cel mai tulburător era conturul unui singur

sân care părea să umfle rochia, ca şi când o femeie (sau numai anumite părţi ale ei) se alcătuia *înăuntrul* rochiei.

Nicăieri în carte nu exista vreun desen liniştitor care să înfăţişeze un şoarece *adevărat* între acei pereţi. Ultima ilustraţie îl arăta pe cel mai mic dintre băieţi, treaz în pat şi speriat de sunetul care se apropia. Cu mâna lui mică, băiatul loveşte în perete ca să-l facă pe şoarece s-o tulească. Dar şoarecele nici gând s-o tulească; ba, mai mult, este disproporţionat de *uriaş*. Nu e doar mai mare decât cei doi băieţi la un loc; ci e mai mare decât tăblia de la capul patului – mai mare decât tot patul cu tăblie *cu tot*.

Gât despre cartea lui Ted Cole pe care o îndrăgea cel mai tare, a scos-o din sacul de pânză şi a citit-o încă o dată înainte să acosteze feribotul. Povestea *Uşii din podea* nu va fi niciodată preferata lui Ruth; tatăl ei nu i-o povestise şi vor trece câţiva ani până când Ruth va fi destul de mare ca s-o citească singură. Şi o va detesta.

O ilustraţie – plină de gust, dar extrem de simplă – înfăţişa un fat în pântecele mamei. „Era odată un băieţel care nu ştia dacă voia să se nască", astfel începea cartea. „Nici mămica lui nu ştia dacă voia să-l nască."

Şi asta din pricină că trăiau într-o cabană în pădure, pe o insulă aflată pe un lac – şi nu era nici un alt suflet de om în preajmă. Cabana avea o uşă în podea.

Băieţelul se temea de ceea ce se găsea sub uşa din podea, iar mămica lui se temea şi ea. Odată, demult, alţi copii veniseră în vizită de Crăciun, dar deschiseseră uşa din podea şi

dispăruseră prin gaură, dedesubtul cabanei, şi toate cadourile lor se făcuseră şi ele nevăzute.

Mămica încercase să-i găsească pe copii, dar, când deschisese uşa din podea, auzise un sunet atât de îngrozitor, încât părul i se albise complet, asemenea părului unei fantome. Şi simţise o duhoare atât de cumplită, încât pielea i se zbârcise precum coaja unei smochine. Un an întreg a trebuit să treacă până când pielea i s-a netezit la loc şi părul nu i-a mai fost alb. Iar când deschisese uşa din podea, mămica văzuse şi nişte lucruri înfiorătoare, pe care niciodată n-a mai vrut să le vadă, cum ar fi, bunăoară, un şarpe care se făcea atât de mic încât se putea strecura prin crăpătura dintre uşă şi podea – chiar şi când uşa era închisă – şi apoi se făcea din nou mare, atât de mare că ar fi putut duce cabana în spinare, ca şi când şarpele ar fi fost un melc gigantic, iar cabana, cochilia lui.
(*Acea* ilustraţie îi provocase lui Eddie O'Hare un coşmar – în copilărie, ci la vârsta de şaisprezece ani!)

Celelalte lucruri de sub uşa din podea sunt atât de îngrozitoare cum numai în imaginaţie ţi le poţi închipui.
(Şi alături o ilustraţie greu de descris, înfăţişând şi acele luări îngrozitoare.)

Astfel că mămica se întreba dacă *voia* să-l aducă pe lume pe băieţel într-o cabană, pe o insulă aflată pe un lac – şi cu nici un alt suflet în preajmă –, dar mai cu seamă din pricina a tot ceea ce ar putea fi sub uşa din podea. Apoi şi-a zis în gând: „De ce nu? O să-i spun pur şi simplu să nu deschidă uşa din podea!”

Ei bine, pentru o mămică e simplu să spună aşa ceva, dar cum rămâne cu băieţelul? El încă

nu ştia dacă voia să se nască într-o lume în care era o uşă în podea şi fără nici un suflet în preajmă. Dar erau şi lucruri frumoase în pădure şi pe insulă, şi pe lac.

(Urma o ilustraţie cu o bufniţă şi raţe care înotau spre ţărmul insulei, şi o pereche de cufundări care se aciuaseră pe apa liniştită a lacului.)

De ce să nu încerce, la urma urmei? s-a gândit băieţelul. Aşa că s-a născut şi a fost foarte fericit. Şi mămica lui era din nou fericită, cu toate că, măcar o dată pe zi, îi spunea băieţelului ei: „Să nu deschizi *niciodată* – auzi?, niciodată, niciodată, *niciodată* — uşa din podea!" Dar de bună seamă că el era doar un băieţel. Dacă *ai fi* băieţelul acela, nu-i aşa că ai vrea să deschizi uşa aceea din podea?

Şi *acela,* şi-a spus Eddie O'Hare, este sfârşitul poveştii – fără să-şi dea seama vreodată că în povestea *adevărată* băieţelul era o fetiţă. Numele ei era Ruth, iar mămica ei *nu era* fericită. Există şi un alt fel de uşă în podea, despre care Eddie nu ştia – nu încă.

Feribotul trecuse de Flum Gut. Orient Point se vedea acum desluşit.

Eddie s-a uitat cu atenţie la fotografiile lui Ted Cole de pe supracoperte. Pe *Uşa din podea,* fotografia autorului era mai recentă decât cea de pe *Şoarecele care se târăşte printre pereţi.* în amândouă, domnul Cole i se părea a fi un bărbat chipeş, dându-i de înţeles junelului de şaisprezece ani că un bărbat aflat la vârsta înaintată de patruzeci şi cinci de ani încă mai poate tulbura inimile şi suci minţile doamnelor. Fără doar şi poate, un bărbat ca acesta va ieşi în evidenţă în orice mulţime la Orient Point. Eddie

nu ştia că va trebui s-o caute din priviri pe Marion.

După ce feribotul a fost bine amarat la doc, Eddie – aflat pe puntea superioară, de unde avea o perspectivă bună – i-a scrutat pe oamenii adunaţi pe ţărm — un grup prin nimic impresionant; nu zărea pe nimeni care să corespundă fotografiilor de pe supracopertele elegante. „A uitat de *mim!*" şi-a zis Eddie. Din cine ştie ce motiv, acest fapt l-a făcut să nutrească gânduri dispreţuitoare despre tatăl său – mare brânză exonienii ăşda!

Totuşi, de pe puntea superioară, Eddie a văzut o femeie frumoasă care îi făcea semn cu mâna cuiva de pe feribot; era atât de şocant de frumoasă, că Eddie n-a vrut să-l vadă pe bărbatul căruia îi va fi făcând ea cu mâna. (Aşa presupunea el, că făcea cu mâna unui bărbat.) Femeia era splendidă, drept urmare, Eddie, complet tulburat, aproape că nu mai era în stare să se uite după Ted. Ochii i se tot întorceau la *ea*- mişcarea mâinii ei stârnea o furtună. (Cu colţul ochiului, Eddie a văzut pe cineva coborând cu maşina de pe feribot şi nimerind în nisipul pietros al plajei, unde maşina s-a şi înţepenit în clipa următoare.)

Printre ultimii călători a coborât şi Eddie, cărându-şi într-o mână sacul greu de pânză şi valiza mai mică şi mai uşoară în cealaltă mână. L-a şocat s-o vadă pe femeia aceea de-o frumuseţe răpitoare stând exact în locul unde stătuse când o zărise prima dată, şi încă şi acum făcea semn cu mâna. Era exact în faţa lui şi, din câte se părea, *Im* îi făcea semn cu mâna. Mai-mai să se ciocnească de ea, spre disperarea lui. Era

atât de aproape încât ar fi putut-o atinge – îi simţea mirosul, iar mirosul ei era minunat – când, deodată, ea s-a aplecat şi i-a luat din mână valiza mai mică şi mai uşoară.

- Bună, Eddie! l-a salutat ea.

Dacă murea câte puţin ori de câte ori tatăl lui vorbea cu străinii, abia acum a înţeles Eddie ce înseamnă să *mori* cu adevărat: i s-a tăiat respiraţia.

- Am crezut că n-o să mă vezi niciodată, a zis frumoasa femeie.

Din acea clipă, el nu va *înceta* niciodată s-o vadă, cel puţin
cu ochii minţii – şi de câte ori va închide ochii şi va încerca să doarmă. Ea va fi întotdeauna acolo.

- Doamna Gole? a reuşit el să îngaime.
- Marion, a zis ea.

Nu-i putea rosti numele. Luptându-se cu sacul lui greu, a urmat-o până la maşină. Şi ce dacă purta sutien? Tot îi observase sânii. Şi cu pulovărul ăla lălâu al ei, cu mâneci lungi, n-avea cum să-şi dea seama dacă se rădea la subsuori. Ce importanţă avea? Părul aspru de la subsuorile doamnei Havelock, care-l atrăsese odată până la obsesie, ca şi, bineînţeles, de ţâţele ei fleşcăite rămăseseră undeva într-un trecut îndepărtat; nu mai avea decât un sentiment de jenă mută la simplul gând că cineva atât de *banal* ca doamna Havelock stârnise până şi o fărâmă de dorinţă în el.

Ajunşi la maşină – un Mercedes-Benz, de un roşu prăfuit ca al tomatelor –, Marion i-a întins cheile.

- Ştii să conduci, nu-i aşa? l-a întrebat ea.

Eddie, tut-mut.

- îi ştiu pe băieţii de vârsta ta – îţi place să conduci ori de câte ori ţi se iveşte ocazia, nu-i aşa?

- Da, doamnă, a răspuns el.

- Marion, a repetat ea.

- îl aşteptam pe domnul Cole, a explicat el.

- Ted, a zis Marion.

Nu acestea erau regulile Exeter. La şcoală – şi, prin extensie, în familia lui, pentru că el de fapt în *atmosfera* de la colegiu crescuse – se vorbea numai cu „domnule" şi „doamnă"; cu alte cuvinte, Domnul şi Doamna *Toată Lumea*. Şi-acum poftim, Ted şi Marion; aici era o cu totul altă lume.

Când s-a aşezat pe scaunul şoferului, acceleraţia şi pedalele de frână şi ambreiaj se găseau la o distanţă ideală pentru el; el şi Marion erau de aceeaşi înălţime. Emoţia provocată de această descoperire a fost însă de îndată atenuată când s-a simţit peste măsură de excitat; erecţia uriaş de vizibilă s-a frecat de partea de jos a volanului. Apoi camionul de stridii a trecut încet pe lângă ei – de bună seamă că şoferul o observase şi el pe Marion.

- Bună treabă, puştiule, dacă pui mâna pe ea! i-a strigat şoferul.

Când Eddie a răsucit cheia în contact, Mercedesul a răspuns cu un tors. Furişându-şi privirea spre Marion, Eddie a văzut că femeia îl evalua într-un mod ce

lui îi era la fel de străin ca şi
maşina ei

- .Nu ştiu încotro trebuie să ne îndreptăm, a mărturisit el.

Dă-i drumul, i-a răspuns Marion băiatului. O să-ţi dau eu toate indicaţiile necesare.O maşină masturbatoare

în prima lună din acea vară, Ruth şi asistentul de scriitor s-au văzut foarte rar. Nu s-au întâlnit în bucătăria familiei Cole, în principal pentru că Eddie nu lua nici una dintre mese acolo. Şi, cu toate că fetiţa de patru ani şi asistentul dormeau în aceeaşi casă, orele lor de culcare erau foarte diferite, iar dormitoarele lor se găseau departe unul de celălalt. Dimineaţa, la ora la care se trezea Eddie, Ruth îşi luase deja micul dejun, împreună fie cu mama, fie cu tatăl ei. Iar când el se ridica din pat, prima dintre bonele fetiţei sosise, iar Marión le şi dusese pe Ruth şi bonă la plajă. Dacă vremea nu era potrivită pentru plajă, Ruth şi bona se jucau în camera pentru copii sau în livingul aproape nefolosit al casei aceleia mari.

Din prima clipă, vastitatea casei i-a conferit acesteia un aer exotic în ochii lui'Eddie O'Hare; el crescuse într-un mic apartament, din cele ale cadrelor didactice dintr-un cămin de la Exeter, iar mai târziu într-o casă, nu cu mult mai mare, asemănătoare cu ale celorlalte cadre didactice. Dar faptul că Ted şi Marión se *despărţiseră* – că nu dormeau împreună sub acelaşi acoperiş – era pentru Eddie un aspect cu mult mai nefamiliar (şi un motiv pentru speculaţii) decât casa lui Ted şi Marión. Şi în viaţa lui Ruth, despărţirea părinţilor ei constituia o schimbare nouă şi misterioasă; copilei de patru ani îi era la fel de greu, ca şi lui Eddie, să se adapteze acestei ciudăţenii.

Indiferent cum înţelegeau Ruth şi Eddie viitorul în urma acestei separări, prima lună din acea vară a fost extrem de confuză. în nopţile pe care Ted şi le petrecea în casa închinată, Eddie trebuia să se ducă dimineaţa să-l ia cu maşina; lui Ted îi plăcea să fie în atelierul lui nu mai târziu de zece dimineaţa, ceea ce-i lăsa timp lui Eddie să se abată în drum pe la Magazinul Universal şi pe la poşta din Sagaponack. Eddie lua corespondenţa şi cumpăra cafea şi brioşe pentru amândoi. Când Marion îşi petrecea nopţile în casa închiriată, Eddie se ducea după corespondenţă, ca şi în celelalte zile, dar cumpăra micul dejun doar pentru sine – Ted mânca mai de dimineaţă, împreună cu Ruth. Iar Marion îşi conducea singură maşina. Când nu făcea comisioane – ceea ce se întâmpla în mod frecvent –, Eddie îşi petrecea o mare parte a zilei lucrând în casa închiriată şi goală.

Munca, prin nimic istovitoare, însemna fie să răspundă scrisorilor primite de Ted de la fani, fie să dactilografieze corecturile pe care Ted le făcea de mână la extrem de scurtul său roman *Un sunet ca ţi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet* Cel puţin de două ori pe săptămână, Ted adăuga o propoziţie sau ştergea alta; adăuga sau ştergea virgule – schimba punctul şi virgula în linie de pauză, şi înapoi în punct şi virgulă. (În opinia lui Eddie, Ted trecea printr-o criză de punctuaţie.) în cel mai bun caz, un paragraf nou-nouţ „era conceput neglijent – Ted dactilografa îngrozitor – şi imediat făcut varză cu creionul. În cel mai rău caz, acelaşi paragraf era tăiat cu totul până seara următoare.

Eddie nu deschidea şi nu citea corespondenţa lui Ted, iar cele mai multe scrisori pe care le dactilografia Eddie erau răspunsurile lui Ted către

copii. Mamelor, Ted le scria personal. Eddie nu vedea niciodată ce-i scriau mamele lui Ted ori ce le răspundea el. (Când Ruth auzea noaptea – *numai* noaptea – maşina de scris a tatălui ei, ceea ce auzea ea era mult mai adesea o scrisoare adresată unei mame tinere decât o carte pentru copii aflată în lucru.)

Aranjamentele făcute de cupluri pentru a păstra o aparenţă de politeţe în mijlocul călătoriei spre divorţ sunt adeseori extrem de complicate atunci când prioritatea declarată este aceea de a proteja un copil. Deşi Ruth cea de patru ani va fi martoră la încălecarea mamei ei pe la spate de un băiat de şaisprezece ani, părinţii nu strigau niciodată unul la celălalt cu glas mânios ori plin de ură, şi nici mama, nici tatăl ei nu-l vorbea de rău pe celălalt. În acest aspect al mariajului lor distrus, Ted şi Marion erau exemple de comportament decent. Nu contează faptul că aranjamentele privitoare la casa închiriată erau tot atât de sordide ca şi casa aceea nenorocită. Ruth n-a fost nevoită niciodată să locuiască acolo.

în limbajul din domeniul imobiliar al anului 1958 din Ha- mptons, exista şi aşa-numita remiză; în realitate, un apartament sufocant, cu un singur dormitor, neaerisit, construit la repezeală şi mobilat cu piese iefdne, deasupra unui garaj pentru două maşini. Se găsea pe Bridge Lane, în Bridgehampton – la nu mai mult de două mile depărtare de casa familiei Gole de pe Parsonage Lane, în Sagaponack — şi, în timpul nopţii, era un hogeag îndeajuns de bun pentru ca Ted sau Marion să poată dormi suficient de departe unul de celălalt. în timpul zilei, era locul unde lucra asistentul scriitorului.

Bucătăria remizei nu era niciodată folosită pentru gătit; masa de bucătărie – sufragerie nu exista – dispărea sub mormanul de scrisori rămase fără răspuns ori de scrisori-în-lucru. Era biroul lui Eddie în timpul zilei, iar Ted îşi ocupa locul la maşina de scris în nopţile pe care şi le petrecea acolo. Bucătăria era aprovizionată cu tot felul de băuturi alcoolice, cafea şi ceai – punct. Livingul, o simplă prelungire a bucătăriei, avea un televizor şi o canapea, pe care Ted dormea periodic în timp ce urmărea câte un meci de baseball; nu deschidea televizorul decât dacă se transmitea un meci, inclusiv cele de box. Marion, dacă nu putea dormi, se uita la filme.

Dulapul în perete al dormitorului nu conţinea decât câteva articole de îmbrăcăminte ale lui Ted şi Marion, pentru cazuri de urgenţă. în dormitor nu era niciodată întuneric deplin; încăperea avea un luminator fără perdea, pe unde adeseori pătrundea apa. Ga protecţie împotriva luminii şi a apei, Marion fixa un prosop pe rama luminatorului, dar Ted, când stătea acolo, dădea jos prosopul. Fără luminator, n-ar fi ştiut când să se trezească; n-avea ceas deşteptător şi adeseori se ducea la culcare fără să ştie când sau unde îşi lăsase ceasul de mână.

Aceeaşi menajeră care făcea curăţenie în casa familiei Gole se oprea şi la remiză, dar numai ca să dea cu aspiratorul sau să schimbe aşternuturile. Poate din pricină că acea casă se afla destul de aproape de podul unde pescarii de crabi pescuiau crabi – de obicei folosind bucăţi de carne de pui crudă — încât să se simtă mirosul, în apartamentul cu un singur dormitor stăruia permanent un miros de pui şi apă de mare. Şi, pentru că proprietarul

folosea garajul cu două locuri pentru propriile maşini, atât Ted, cât şi Marion şi Eddie spuneau că în aer persista miros de ulei de motor şi benzină.

Singurul lucru care făcea oarecum mai plăcut locul acela erau cele câteva fotografii cu Thomas şi Timothy, aduse acolo de Marion. Luase fotografiile din camera pentru oaspeţi ocupată acum de Eddie şi din baia pentru oaspeţi, pe care tot Eddie o folosea. (Eddie n-ar fi avut de unde să ştie că numărul mic de cârlige pentru tablouri rămase în pereţii goi vestea numărul mult mai mare de cârlige care aveau curând să fie expuse vederii. Nici nu ar fi putut bănui anii mulţi, foarte mulţi, în care va fi bântuit de imaginea tapetului vădit mai întunecat acolo unde atârnaseră şi de unde fuseseră îndepărtate fotografiile băieţilor morţi.)

Mai rămăseseră *câteva* fotografii cu Thomas şi Timothy în camera şi baia pentru oaspeţi folosite de Eddie. Eddie se uita adesea la ele. Era una cu Marion, la care se uita cel mai mult. în fotografia respectivă, făcută în lumina matinală a soarelui, într-o cameră de hotel din Paris, Marion zace întinsă pe un pat de puf, din cele de modă veche; arată ciufulită, somnoroasă, fericită. Pe pernă, lângă capul ei, laba goală a piciorului unui copil – restul piciorului, îmbrăcat în pijama, dispărând sub cuverturi, se vede numai parţial. Mai departe, la celălalt capăt al patului, o altă labă goală – în mod logic aparţinând unui al doilea copil, nu numai din pricina distanţei apreciabile între cele două labe, dar şi din pricina unei *alte* pijamale ce îmbracă acest al doilea picior.

Eddie nu avea de unde şd că acea cameră de hotel se găsea în Paris – era de fapt o cameră din Hotel du Quai Voltaire, fermecător pe vremuri, în

care familia Cole stătuse când Ted participase la turneul de promovare a ediţiei franceze a romanului *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* Totuşi, Eddie îşi dădea seama că patul acela şi mobilierul din jur aveau ceva străin, poate european, şi presupunea că labele goale erau ale lui Tho- mas şi Timothy, şi că Ted făcuse fotografia.

În ea sunt umerii goi ai lui Marion — nu se văd decât bretelele camizolului sau ale cămăşii de noapte – şi unul din braţele ei goale. Văzută parţial, subsuoara sugera că Marion se epila cu grijă la subraţ. în fotografia aceea, Marion trebuie să fi fost cu doisprezece ani mai tânără – adică avea douăzeci şi ceva de ani, dar lui Eddie i se părea că şi acum avea tot atâţia. (Dar nu era şi la fel de fericită.) Poate că era efectul luminii de dimineaţă, ce cădea pieziş pe pernele patului, care îi făcea părul să arate mai blond.

Asemenea tuturor celorlalte fotografii cu Thomas şi Timothy, şi aceasta avea formatul de opt-pe-zece inchi[I], fusese pusă pe un paspartu scump şi înrămată sub sticlă. Luând fotografia de pe perete, Eddie o putea sprijini pe scaun lângă patul său, astfel încât Marion se afla în faţa lui în timp ce el zăcea întins pe pat şi se masturba. Pentru a spori iluzia că zâmbetul ei îi era adresat, Eddie nu avea decât să înlăture din minte picioarele goale ale copiilor. Cea mai bună metodă de a realiza acest lucru era să le înlăture şi din faţa ochilor; o şmecherie pentru care erau suficiente două fâşii de hârtie lipite pe sticlă cu bandă adezivă.

Activitatea aceasta devenise ritualul său nocturn până într-o noapte când Eddie a fost

---

I Un inchi = 2,54 centimetri (n.tr.)

întrerupt. Tocmai începuse să şi-o ia în mână, când a auzit o bătaie în uşa dormitorului, care nu avea încuietoare, şi vocea lui Ted întrebându-l:

- Eddie, eşti treaz? Am văzut lumină. Putem intra?

E de înţeles că Eddie a sărit ca ars. S-a azvârlit într-un costum de baie încă ud şi îngrozitor de lipicios, pe care-l pusese la uscat pe braţul fotoliului de lângă pat, şi s-a repezit în baie cu fotografia, agăţând-o strâmb la locul ei pe perete.

- Vin! a strigat el.

Abia când a deschis uşa şi-a amintit de cele două fâşii de hârtie rămase lipite pe sticlă, ascunzând vederii existenţa lui Thomas şi Timothy. Mai lăsase şi uşa băii deschisă; prea târziu să mai facă ceva în această privinţă: Ted, cu Ruth în braţe, stătea deja în pragul dormitorului pentru oaspeţi.

- Ruth a avut un vis, a zis tatăl ei. Nu-i aşa, Ruth?

- Da, a răspuns fetiţa. N-a fost un vis foarte frumos.

- Voia să se asigure că una dintre fotografii se mai găseşte încă aici. Ştiu că nu e una dintre cele luate de mămica ei în casa cealaltă, a explicat Ted.

- Aha, a zis Eddie, simţind că fetiţa vedea prin el.

- Fiecare fotografie are povestea ei, i-a spus Ted lui Eddie. Ruth ştie toate poveştile, nu-i aşa, Ruthie?

- Da, a repetat ea. Uite-o! a strigat fetiţa de patru ani, arătând spre fotografia atârnată deasupra noptierei, lângă patul în dezordine al lui Eddie.

Fotoliul de lângă pat, tras mai aproape (pentru a servi nevoilor lui Eddie), nu se găsea acolo unde îi era locul; cu Ruth în braţe, Ted a trebuit să se strecoare cu greutate pe lângă el, ca să se uite mai de aproape.

În fotografie, Timothy, care-şi julise genunchiul, e aşezat pe masa dintr-o bucătărie mare. Demonstrând un interes clinic faţă de rana fratelui său, Thomas stă în picioare lângă el, cu un tifon într-o mână şi un leucoplast în cealaltă, făcându-se că oblojeşte genunchiul însângerat. Timothy să fi fost la acea vreme cu un an mai mare decât Ruth. Iar Thomas să fi avut şapte ani.

- Genunchiul ii sângerează, dar o să se facă bine, nu-i aşa? l-a întrebat Ruth pe tatăl ei.
- O să se facă bine – n-are nevoie decât de un pansament, i-a răspuns Ted copilei.
- Fără să-l coasă? Fără ac? a întrebat Ruth.
- Nu, Ruthie. Doar un pansament.
- £ doar *puţin* stricat, dar n-o să moară, aşa-i? a mai întrebat Ruth.
- Aşa-i, a zis Ted.
- încă nu, a adăugat fetiţa de patru ani.
- întocmai, Ruthie.
- £ numai *puţin* sânge, a observat Ruth.
- Ruth s-a tăiat azi, i-a explicat Ted lui Eddie, arătându-i plasturele de pe călcâiul copilei. A călcat pe o scoică, pe plajă. Apoi a avut un vis...

Mulţumită de povestea cu genunchiul julit şi de fotografia respectivă, Ruth se uita acum peste umărul tatălui ei; ceva din baie îi atrăsese atenţia.

- Unde sunt labele? a întrebat fetiţa de patru ani.
- *Care* labe, Ruthie?

Eddie se şi pusese în mişcare, ca să le blocheze vederea spre baie.

- Ce le-ai făcut? l-a întrebat Ruth pe Eddie. Ce-au păţit labele?
- Ruthie, ce tot spui acolo? nu pricepea Ted. Era beat. Dar, chiar şi beat fiind, Ted se ţinea destul de bine pe picioare.

Ruth a arătat cu degetul spre Eddie.

- Labe! a zis ea supărată.
- Ruthie... nu fi obraznică! a mustrat-o Ted.
- E urât să arăt cu degetul? a întrebat copila.
- Ştii bine că e, a răspuns tatăl ei. îmi pare rău, Eddie, că te-am deranjat. Avem obiceiul ăsta, să-i arătăm lui Ruth fotografiile atunci când vrea să le vadă. Dar nu voiam să-ţi tulburăm intimitatea... numai că în ultima vreme nu prea le-a mai văzut
- Poţi veni să le vezi oricând vrei, i-a spus Eddie copilei care continua să-l privească încruntată.

Ieşiseră din dormitor în hol, când Ted a zis:

- Spune-i „Noapte bună" lui Eddie... OK, Ruthie?
- Unde sunt labele? l-a întrebat încă o dată fetiţa de patru ani pe Eddie. Continua să se uite parcă prin eL Ce-ai făcut la ele?

Au pornit spre capătul celălalt al holului, Ted spunându-i fetiţei:

- M-ai luat prin surprindere, Ruthie. Nu-ţi stă în fire să fii obraznică.
- JVm-s obraznică, s-a răţoit Ruth.
- Ei bine.

Atât l-a auzit Eddie pe Ted spunând. Evident că, după plecarea lor, Eddie s-a dus glonţ în baie şi a desprins bucăţile de hârtie de pe labele picioarelor băieţilor morţi; cu o cârpă udă, a şters orice urmă de bandă adezivă de pe sticlă.

în prima lună din acea vară, Eddie O'Hare avea să fie o maşină de masturbat, dar niciodată n-avea să mai desprindă fotografia lui Marion de pe peretele băii şi nici n-avea să se mai gândească vreodată să ascundă labele picioarelor lui Thomas şi Timothy. în schimb, se masturba aproape în fiecare dimineaţă în locuinţa de deasupra garajului, gândindu-se că acolo n-avea să fie întrerupt sau prins asupra faptului.

în dimineţile după ce Marion dormea acolo, Eddie era încântat să descopere că mirosul ei stăruia pe pernele patului nefacut. în alte dimineţi, era de-ajuns să pipăie şi să adulmece vreun articol de îmbrăcăminte de-al ei ca să se excite. în dulapul din perete, Marion ţinea un camizol sau un fel de cămaşă de noapte în care dormea; într-un sertar erau sutiene şi chiloţi de-ai ei. Eddie spera ca într-o bună zi Marion să-şi lase în dulap jacheta roz de caşmir, aceea pe care-o purtase când o întâlnise întâia dată; adesea, o visa îmbrăcată cu ea. Dar apartamentul ieftin de deasupra garajului pentru două maşini nu avea ventilatoare, iar căldura sufocantă dinăuntru nu era atenuată nici de vreun curent mai ca lumea. în casa familiei Cole din Sagaponack era de obicei răcoare şi era aerisită chiar şi când afară era foarte cald, câtă vreme casa închiriată din Bridgehampton era claus- trofobică şi năduşită. Eddie nu prea avea de ce să spere că Marion va avea vreodată nevoie acolo de jacheta roz de caşmir.

Fără a pune la socoteală drumurile cu maşina până la Mon- tauk şi înapoi, ca să aducă cerneala sepia urât mirositoare, slujba lui Eddie ca asistent însemna o zi de muncă uşoară de la nouă la cinci, pentru care Ted Gole îl plătea cu cincizeci de dolari

pe săptămână. Eddie îi lua bani şi pentru benzina consumată de maşina lui, pe care nu-i plăcea s-o conducă aşa cum îi plăcea să conducă Mercedesul lui Marion. Ghevy-ul model '57 al lui Ted era negru cu alb, reflectând poate plaja de interes destul de îngustă a graficianului. Seara, pe la cinci sau şase, Eddie se ducea adesea să înoate în mare sau să alerge pe nisip, ceea ce făcea mai rar şi fără tragere de inimă. Uneori, pescarii îşi aruncau lansetele de pe mal; goneau cu camionetele lor de-a lungul ţărmului, urmărind bancurile de peşd. împinşi spre mal de peştii mai mari, boiştenii se zbăteau pe nisipul ud şi îndesat – alt motiv pentru care lui Eddie nu-i prea plăcea să alerge pe-acolo.

în fiecare seară, cu învoirea lui Ted, Eddie se ducea cu maşina până în East Hampton sau Southampton ca să vadă un film sau doar să mănânce un hamburger. Deşi îşi cumpăra biletul de film (şi tot ce mânca) din salariul pe care i-l dădea Ted, reuşea totuşi să pună deoparte douăzeci de dolari în fiecare săptămâmă. Într-una dintre seri, la un cinematograf din Southampton, a zărit-o pe Marion.

Venise singură la film, îmbrăcată cu jacheta roz de caşmir. Nu era una dintre serile în care îi venea rândul să stea la remiză, încât era puţin probabil ca jacheta roz de caşmir să ajungă în dulapul din apartamentul sordid de deasupra garajului pentru două maşini. Gu toate acestea, din seara aceea în care a văzut-o pe Marion singură, Eddie avea să se uite după maşina ei şi în Southampton, şi în East Hampton. O dată sau de două ori a zărit maşina, dar pe Marion n-a mai văzut-o niciodată la vreun cinematograf.

Marion ieşea aproape în fiecare seară; rareori cina împreună cu Ruth şi niciodată nu gătea pentru sine. Eddie presupunea că, dacă Marion ieşea să cineze în oraş, se ducea la un restaurant mult mai bun decât cele pe care le frecventa el. Şi ştia că, dacă se apuca să o caute în restaurantele *bune*, cei cincizeci de dolari aveau să se evapore destul de iute.

Cât despre felul în care *îţi* petrecea Ted serile, un singur lucru era limpede: nu putea conduce. Ţinea o bicicletă la casa închiriată, dar Eddie nu-l văzuse niciodată mergând cu ea. Şi într-o bună seară, când Marion era plecată în oraş, telefonul a sunat în casa familiei Cole şi bona de noapte a răspuns; cel care sunase era barmanul de la un restaurant-bar din Bridgehampton, unde (a spus barmanul) domnul Cole mânca şi bea aproape în fiecare seară. în acea seară anume, domnul Cole păruse neobişnuit de nesigur pe bicicletă când plecase. Barmanul telefona ca să-şi exprime speranţa că domnul Cole ajunsese cu bine acasă.

Eddie a luat maşina şi a pornit spre Bridgehampton, urmând ruta pe care bănuia că o apucase Ted în drum spre casa închiriată. Şi într-adevăr iată-l pe Ted, pedalând chiar pe mijlocul lui Ocean Road, apoi – când farurile maşinii l-au prins în raza lor – ieşind de pe drum, pe marginea neasfaltată. Eddie a oprit maşina şi l-a întrebat dacă vrea să urce. Ted mai avea de parcurs ceva mai puţin de o jumătate de milă.

- Păi sunt *urcat!* i-a răspuns Ted, făcându-i semn cu mâna să plece.

Şi într-o dimineaţă, după ce Ted dormise în casa închiriată, alt miros de femeie se păstrase în

pernele din dormitor; un miros mult mai puternic decât al lui Marion: prin urmare, era vorba de o altă femeie! şi-a zis Eddie, neştiind încă de năravul lui Ted cu mamele tinere. (Mama tinerică şi drăguţă din acel moment venea să pozeze trei dimineţi pe săptămână – la început venise cu copilul ei, un băieţel, apoi singură.)

Drept explicaţie pentru despărţirea lui de Marion şi a lui Marion de el, Ted se mulţumise să-i spună lui Eddie că, din nefericire, angajarea lui ca asistent a trebuit să coincidă cu „o asemenea perioadă tristă într-o căsătorie atât de lungă". Deşi declaraţia lui implica faptul că aşa-numita perioadă tristă ar putea trece, cu cât băiatul vedea distanţa pe care o păstrau Ted şi Marion, cu atât era mai încredinţat că mariajul lor se sfârşise. Pe lângă asta, Ted afirmase doar că mariajul era „lung"; nu spusese că era bun sau fericit.

Cu toate acestea, dacă era să ţină seamă chiar şi numai de fotografiile cu Thomas şi Timothy, Eddie vedea că ceva anume *jusese* şi bun, şi fericit, şi că familia Cole avusese cândva prieteni. Unele fotografii surprinseseră serate cu alte familii, cupluri cu copii; Thomas şi Timothy avuseseră petreceri de zilele lor de naştere, la care veniseră şi alţi copii. Deşi Marion şi Ted apăreau când şi când în fotografii – Thomas şi Timothy (chiar dacă numai *labele* picioarelor lor) reprezentau subiectul principal al fiecărei fotografii –, existau suficiente dovezi că Ted şi Marion fuseseră odată fericiţi, chiar dacă nu neapărat unul cu altul. Mariajul lor n-o fi fost *niciodată* bun, dar avuseseră parte de o mulţime de momente bune împreună cu băieţii lor.

Eddie O'Hare nu-şi amintea ca el însuşi să fi avut atâtea momente bune câte vedea înfăţişate în

exces de toate fotografiile acelea. Dar ce se petrecuse cu prietenii lui Ted şi Marion?, se întreba Eddie. Cu excepţia bonelor şi a modelelor (sau a modelului), nimeni altcineva nu venea în casă.

Dacă la vârsta de patru ani Ruth Cole pricepea deja că Thomas şi Timothy locuiau acum într-o altă lume, pentru Eddie băieţii aceia *veniseră* dintr-o altă lume. Băieţii aceia fuseseră iubiţi.

Indiferent ce învăţa Ruth să facă, învăţa de la bone; până una-alta, flici una nu izbutise să-i facă vreo impresie lui Eddie. Prima era o fată din partea locului, al cărei prieten arăta ca un gangster şi era tot de prin partea locului sau aşa presupunea Eddie, cu perspectiva lui exoniană. Prietenul era un salvam ar, complet insensibil la plictiseală, o caracteristică esenţială a sal- vamarilor. Gangsterul o aducea pe bonă în fiecare dimineaţă, aruncându-i lui Eddie – dacă se întâmpla să-l vadă – o căutătură încruntată. Aceasta era bona care-o ducea cu regularitate pe Ruth la plajă, unde se bronza salvamarul.

în prima lună a acelei veri, Marion, care de obicei le ducea pe bonă şi pe Ruth cu maşina la plajă şi mai târziu se ducea să le ia, l-a rugat pe Eddie să facă acest lucru doar o dată sau de două ori. Bona nu-i adresase nici un cuvânt, iar Ruth – spre ruşinea lui Eddie – îl întrebase (încă o dată):

- Unde sunt labele?

Bona de după-amiază era „studentă şi venea cu maşina proprie. Se numea Alice şi se credea superioară lui Eddie, într-atât încât nici nu-i vorbea – nu i-a spus decât că odată cunoscuse pe cineva care învăţase la Exeter. Dar bineînţeles că absolvise înainte ca Eddie să înceapă să înveţe acolo, iar

Alice nu-i ştia decât prenumele, care era Ghickie ori Chuckie[1].

- Probabil un pseudonim, comentase Eddie prosteşte.

Alice oftase şi—1 privise compătimitoare. Eddie se temea că
moştenise înclinaţia tatălui său de a spune ceea ce era de la sine înţeles şi că în curând se va alege din senin cu o poreclă precum Minty, care va rămâne agăţată de el pentru tot restul vieţii.

Bona studentă avea şi o slujbă de vară la un restaurant din Hamptons, dar nu era un local din cele unde mânca Eddie. Era şi drăguţă, încât Eddie nu se putea uita la ea fără să se simtă ruşinat.

Bona din timpul serii era o femeie măritată, al cărei soţ lucra în timpul zilei. Femeia îşi aducea uneori şi cei doi copii, care erau mai mari decât Ruth şi se jucau cu grijă cu nenumăratele ei jucării – mai ales cu păpuşile şi căsuţele lor, în general ignorate de fetiţa de patru ani. Ruth prefera să deseneze sau să i se citească poveşti. în camera de joacă, avea un şevalet profesionist; picioarele şevaletului fuseseră retezate cu ferăstrăul. Singura păpuşă de care se ataşase Ruth era una care rămăsese (ară cap.

Dintre cele trei bone, cea care venea seara era singura care se purta prietenos cu Eddie, numai că Eddie pleca în oraş în fiecare seară. Iar când era acasă, prefera să stea în camera lui. Dormitorul său şi baia pentru oaspeţi se găseau la capătul îndepărtat al holului lung de la etaj; când Eddie voia să le scrie scrisori mamei şi tatălui său ori pur şi simplu să scrie în caietele sale, acolo avea aproape

---

[1] *Oddae* – puicuţă; *chuckie* – drăguţă (n.tr.)

întotdeauna linişte. în scrisorile adresate părinţilor, omitea să le spună că Ted şi Marion locuiau separat în acea vară – cu atât mai puţin că se masturba cu regularitate, îmbătat de mirosul lui Marion şi lipind de sine hainele ei moi, care se mulau pe trup.

În dimineaţa în care Marion l-a surprins pe Eddie tocmai când se masturba, băiatul aranjase cu grijă pe pat o veritabilă reasamblare a lui Marion însăşi. O bluză de culoarea piersicii, dintr-un material subţire, vaporos, de vară – numai potrivită pentru înăbuşitoarea remiză – şi un sutien de culoare potrivită. Lăsase bluza descheiată la nasturi, sutienul, plasat aproximativ acolo unde oricine s-ar aştepta să se găsească un sutien, se vedea parţial, cupele sale umplând bluza – ca şi când Marion în acest punct ar fi ajuns cu dezbrăcatul. Ceea ce conferea hainelor ei impresia de pasiune sau cel puţin de grabă. Chiloţii, şi ei de culoarea piersicii, erau plasaţi exact aşa cum trebuie (betelia elasticului în sus, dublura dintre picioare în jos) şi se găseau la distanţa corectă faţă de sutien – adică dacă Marion ar fi purtat chiar atunci sutienul şi chiloţii. Eddie, gol – întotdeauna se masturba frecându-şi cu mâna stângă penisul de interiorul coapsei drepte –, îşi afunda faţa în bluza desfăcută şi în sutien. Cu mâna dreaptă, mângâia incredibila moliciune de mătase a chiloţilor lui Marion.

Marion a avut nevoie doar de o fracţiune de secundă să-şi dea seama că Eddie era în pielea goală şi să înţeleagă ce anume făcea – şi ce ajutoare vizuale şi tactile folosea! –, dar când Eddie a dat cu ochii de ea, Marion nici nu intra, nici nu părăsea dormitorul. Stătea neclintită, parcă era o fantomă a ei înseşi, ceea ce Eddie probabil că şi spera să fie; de asemenea, în prima clipă nu a zărit-o chiar pe

Marion în carne şi oase, ci mai curând reflectarea ei în oglinda din dormitor. Marion, care-l vedea pe Eddie în oglindă *şi* în carne şi oase, avea ocazia unică de a vedea *doi* Eddie masturbându-se concomitent.

A dispărut din prag la fel de iute precum îşi făcuse apariţia. Eddie, care încă nu ejaculase, a realizat nu numai că ea îl văzuse, dar şi că, într-o fracţiune de secundă, înţelesese totul.

- îmi pare rău, Eddie, spunea Marion din bucătărie, în timp ce el se chinuia să îi pună hainele la locul lor. Ar fi trebuit să bat la uşă.

Eddie s-a îmbrăcat, dar tot nu îndrăznea să părăsească dormitorul. Se aştepta, pe jumătate, să-i audă paşii pe treptele ce coborau în garaj sau, încă şi mai salvator, să audă Mercedesul ei plecând. Dar ea îl aştepta. Şi, cum el nu-i auzise paşii *urcând* treptele dinspre garaj, şi-a dat seama că mai mult ca sigur gemuse.

- Eddie, e vina *mea,* spunea Marion. JVa sunt supărată. Doar jenată.
- Şi eu sunt jenat, a bolborosit el din dormitor.
- E-n regulă – e *firesc,* a spus Marion. îi *ştiu* pe băieţii de vârsta ta...

Vocea ei s-a pierdut.

Când în sfârşit Eddie şi-a făcut curaj să se ducă la ea, Marion şedea pe canapea.

- Vino-ncoa' – cel puţin *priceşte*-mă! a spus ea, dar el stătea ca împietrit, privindu-şi ţintă picioarele.
- Eddie, e *caraghios.* Hai să spunem că-i caraghios şi s-o lăsăm aşa.
- E caraghios, a îngăimat el nenorocit.
- Eddie! Vino aici! i-a cerut ea poruncitor.

El s-a îndreptat cu pas târşâit şi moale spre ea, privind tot în pământ.

- Şezi! i-a ordonat ea, dar tot ce-a izbudt el a fost să se aşeze ţeapăn la capătul celălalt al canapelei, cât mai departe de ea.

- Nu, *aici,* a zis ea, bătând cu palma locul dintre ei.

El nu se putea urni.

- Eddie, Eddie... îi *cunosc* pe băieţii de vârsta ta, a repetat ea. Asta *foc* băieţii de vârsta ta, nu-i aşa? Poţi să-ţi imaginezi că *n-o* faci? l-a întrebat ea.

- Nu, a şoptit el.

A început să plângă – nu se putea stăpâni.

- Ah, *toi plânge!* i-a cerut Marion.

Ea nu mai plângea – plânsese de-i secaseră lacrimile.

Apoi Marion s-a aşezat atât de aproape de el, că Eddie a simţit cum se afundă canapeaua şi s-a pomenit că se sprijină de ea. El continua să plângă în timp ce ea continua să vorbească:

- Eddie, ascultă-mă, *te rog,* a spus ea. Eu credeam că una dintre femeile lui Ted îmi poartă hainele – uneori, hainele mele erau boţite ori erau puse pe alte umeraşe. Dar *tu* erai acela şi de fapt te purtai *frumos* – chiar îmi *împăturea*i lenjeria! Sau ai încercat s-o faci. Eu nu-mi împăturesc niciodată chiloţii sau sutienele. Ştiam că *Ted* nu le atinge, a adăugat ea în timp ce Eddie plângea. Ah, Eddie – sunt *flatată.* Zău că *sunt!* N-a fost cea mai bună vară – sunt fericită să ştiu că *cineva* se gândeşte la mine.

S-a oprit; dintr-odată părea mai stânjenită decât Eddie. Apoi s-a grăbit să adauge:

- A, nu spun că presupuneam că tu te *gândeai* la mine. Doamne, ce închipuită sunt, nu-i aşa? Poate că n-a fost vorba decât de hainele mele.

Dar *tot* sunt flatată, chiar dacă-i vorba doar de hainele mele. Probabil că ai multe fete la care te gândeşti...

- Mă gândesc la *tine!* nu s-a mai putut Eddie abţine. Doar la tine.
- Atunci n-ai de ce să te jenezi, a spus Marion. Ai făcut *fericită* o doamnă bătrână!
- Nu eşti o doamnă bătrână! a strigat el.
- Mă faci din ce în ce mai fericită, Eddie.

Marion s-a ridicat iute în picioare, ca pentru a pleca. Abia acum a îndrăznit el să se uite la ea. Şi când Marion i-a văzut expresia de pe chip, a zis:

- Fii atent ce simţi pentru mine, Eddie. Adică, ai grijă de dne, l-a avertizat ea.
- Te iubesc, a zis el curajos.

S-a aşezat înapoi, lângă el, atât de iute de parcă Eddie ar ii fost gata să izbucnească din nou în plâns.

-*Nu* mă iubi, Eddie, a zis ea pe un ton mult mai sever decât se aşteptase el. Gândeşte-te doar la *hainele* mele. Hainele n-au cum să-ţi facă rău.

Aplecându-se spre el, dar *fără urmă* de flirt i-a zis: Spune-mi, e ceva anume ce-ţi place în mod deosebit, adică ceva din ce *port* eu?

Şi cum el a holbat ochii la ea, Marion a repetat:

- Gândeşte-te la *hainele* mele, Eddie.
- Ge purtai când ne-am întâlnit, i-a spus Eddie.
- Doamne! Nu-mi amintesc...
- Un pulovăr roz... se încheie în faţă.
- Buleandra *aia!* a ţipat Marion.

Mai avea puţin şi izbucnea în râs; Eddie şi-a dat seama că n-o văzuse niciodată râzând. Era complet absorbit de ea. Dacă la început nu fusese în stare să o privească, acum nu-şi mai putea lua privirile de la ea.

- Mă rog, dacă *asta* îţi place, zicea Marion, poate o să-ţi fac o surpriză!

Şi iar s-a ridicat în picioare – tot iute. Lui Eddie îi venea din nou să plângă, pentru că înţelegea că ea o să plece. Stând lângă uşa ce dădea spre trepte, ea şi-a luat un ton mai aspru:

- Nu atât de serios, Eddie – nu atât de serios.
- Te iubesc, a repetat el.
- *N-o face,* i-a amintit ea.

Inutil de spus că în acea zi Eddie a fost ca de pe altă planetă.

Nu mult după întâlnirea asta a lor, Eddie s-a întors într-o seară târziu de la un film în Southampton şi a găsit-o pe Marion în dormitorul lui. Bona de seară plecase acasă. Din prima clipă Eddie şi-a dat seama – nu fără să i se frângă inima – că ea *nu* se afla acolo ca să-l seducă. A început să-i vorbească despre câteva dintre fotografiile din dormitorul şi baia lui; î

ipărea rău că-l deranjează, dar – din respect pentru intimitatea lui – nu-şi permitea să intre în camera lui ca să se uite la fotografii decât atunci când el era plecat. Se gândise la una dintre fotografii în mod special – n-a vrut să-i spună care anume – şi rămăsese să se uite la ea ceva mai mult timp decât intenţionase.

După ce i-a urat noapte bună şi l-a lăsat singur, Eddie s-a simţit mai nenorocit decât îşi închipuise că e omeneşte posibil. Dar, chiar înainte să se vâre în pat, a observat că Marion îi împăturise hainele lăsate vraişte. Luase şi un prosop din locul unde-l lăsa el de obicei, pe bara perdelei de la duş, şi-l pusese împăturit frumos pe suportul de prosoape, acolo unde-i era de fapt locul. De asemenea, deşi acest lucru era cel mai bătător la ochi, Eddie a văzut că patul îi era făcut. El nu şi-l făcea niciodată – şi nici Marion nu şi-l făcea pe-al ei, cel puţin în casa închiriată.

Două dimineţi mai târziu, după ce a dus corespondenţa pe masa de bucătărie din remiză, Eddie a pus cafeaua la fiert. între timp, a intrat în dormitor. în prima clipă, a crezut că era *Mărim* pe pat, dar era numai jacheta ei de caşmir roz. (*Numait)* Lăsase nasturii desfăcuţi şi trăsese în sus mânecile lungi, ca şi când o femeie invizibilă dinăuntrul jachetei îşi împletise mâinile invizibile sub capul invizibil. Acolo unde nasturii erau desfăcuţi, se zărea un sutien; aranjamentul era mult mai seducător decât oricare dintre cele făcute de Eddie. Sutienul era alb – la fel şi chiloţii pe care Marion îi pusese exact acolo unde îi plăcea lui Eddie să-i vadă.

Veniţi aici..

în acea vară a lui '58, tânăra mamă care îi poza în acel moment lui Ted Cole – tainica doamnă Vaughn – era mică, oacheşă, ca o sălbăticiune. Timp de o lună, Eddie n-a văzut-o decât în desenele lui Ted. Şi Eddie văzuse numai acele desene în care doamna Vaughn poza împreună cu fiul ei, care era şi el mărunţel, oacheş, ca o sălbăticiune, ceea ce-i sugera fără urmă de îndoială lui Eddie că cei doi ar putea să aibă pornirea de a-i muşca pe oameni. Trăsăturile copilăreşti ale chipului doamnei Vaughn şi tunsoarea de spiriduş, mult prea juvenilă, nu puteau masca ceva violent sau cel puţin instabil în temperamentul tinerei mame. Iar fiul ei părea tot timpul gata să scuipe şi să sâsâie ca o mâţă înghesuita în colţ – poate că nu-i plăcea să pozeze.

Când doamna Vaughn a venit să pozeze pentru prima oară *singură,* mişcările ei – de la maşină până la casa familiei Cole şi înapoi până la maşină – au fost extrem de furişate. Arunca priviri spre orice loc cu zgomot şi apoi în toate direcţiile, asemenea unui animal care se aştepta la un atac. Doamna Vaughn se ferea de Marion, de bună seamă, dar Eddie, care încă nu ştia că doamna Vaughn poza *nud* – ca să nu mai vorbim de faptul că mirosul puternic pe care-l detectase el Qi Marion) pe pernele din apartamentul de deasupra garajului era al doamnei Vaughn –, a tras concluzia greşită că femeiuşcă avea o nervozitate ce friza deranjamentul mental.

Pe lângă asta, Eddie era prea acaparat de gândurile sale pentru Marion ca să dea prea multă atenţie doamnei Vaughn.

Deşi Manon nu repetase cruzimea de a recrea o replică a persoanei sale atât de ademenitor aranjată pe pat în casa închiriată, felul în care Eddie însuşi manipula jacheta roz de caşmir a lui Marion, care îl îmbăta cu mirosul ei minunat, continua să-l satisfacă pe tânărul de şaisprezece ani cu o intensitate pe care n-o cunoscuse niciodată înainte.

Eddie O'Hare trăia într-un fel de paradis al masturbării. Acolo ar fi trebuit să rămână – să locuiască acolo pentru totdeauna. După cum avea să descopere curând, nu l-ar fi mulţumit să aibă parte de mai mult din Marion, decât avea deja. Dar Marion deţinea controlul asupra relaţiei lor; dacă era să se întâmple ceva mai mult între ei, va fi doar la iniţiativa ei.

Şi a început să se întâmple când ea l-a invitat la cină. Ea a condus, fără să-l întrebe dacă voia să conducă. Spre surprinderea lui, Eddie îi era recunoscător tatălui său pentru că insistase să-şi pună în bagaj şi nişte cămăşi elegante, câteva cravate şi jacheta sport „pentru toate ocaziile". Dar când Marion l-a văzut îmbrăcat în uniforma Exeter tradiţională, i-a spus că putea să lase acasă fie cravata, fie jacheta – unde se duceau ei, nu avea nevoie de amândouă. Restaurantul din East Hampton era mai puţin select decât se aşteptase Eddie, iar chelnerii în mod limpede erau obişnuiţi cu prezenţa ei; îi aduceau vin – băuse deja trei pahare – fără s-o mai întrebe.

Era mai vorbăreaţă decât o ştiuse Eddie.

- Eram însărcinată cu Thomas când m-am măritat cu Ted – eram cu un an mai mare decât

eşti tu acum, i-a spus ea. (Diferenţa de vârstă dintre ei era o temă recurentă a ei.) Când te-ai născut tu, eu aveam douăzeci şi trei de ani. Iar când vei avea vârsta mea de acum, eu voi avea şaizeci şi doi, a continuat ea. Şi de două ori a făcut aluzie la cadoul pe care i-l dăruise: jacheta de caşmir roz. Ţi-a plăcut mica mea surpriză? l-a întrebat ea.

- Foarte mult! s-a bâlbâit el.

Schimbând iute subiectul, ea i-a spus că Ted nu se retrăsese cu adevărat de la Harvard, ci i se ceruse să-şi întrerupă studiile – „pentru «lipsă de performanţă», aşa cred că a zis el", i-a explicat Marion.

Pe fiecare supracopertă, acolo unde scrie despre autor, se spunea de fiecare dată că Ted Cole se retrăsese de la Harvard. Din câte se pare, acest semiadevăr îi făcea plăcere: sugera că fusese destul de isteţ ca să intre la Harvard şi destul de original ca să nu ţină să rămână acolo.

- Dar adevărul e că a fost doar leneş, a zis Marion. N-a vrut niciodată să pună osul la treabă. A tăcut, iar după câteva clipe l-a întrebat pe Eddie: Ţie cum îţi merge la slujbă?

- Nu prea sunt multe de făcut, a mărturisit el.

- într-adevăr, nici nu-mi imaginam că o să fie, a zis ea. Ted te-a angajat pentru că avea nevoie de un şofer.

Marion era încă la liceu când îl cunoscuse pe Ted şi rămăsese însărcinată. Dar anii au trecut, Thomas şi Timothy creşteau, iar ea a putut să dea un examen de echivalare pentru a termina liceul; apoi a făcut cursuri la fără frecvenţă, în

diferite centre universitare din New England. I-au trebuit zece ani să absolve Universitatea din New Hampshire, în 1952 – doar cu un an înainte să fie uciși fiii ei. Urmase mai ales cursuri de literatură și istorie, mult mai multe decât erau necesare pentru o diplomă universitară; în schimb, refuzase să se înscrie și la celelalte cursuri obligatorii, și de aceea amânase atâta licența.

- în cele din urmă, i-a spus ea lui Eddie, am vrut o diplomă universitară doar pentru că Ted nu avea una.

Thomas și Timothy fuseseră mândri de ea că absolvise.

- Tocmai mă pregăteam să debutez ca scriitoare când au murit ei, i-a mărturisit Marion lui Eddie. Așa s-a isprăvit totul.

- Ai *scris?* a întrebat-o Eddie. De ce te-ai oprit?

Ea i-a spus că nu putea să se concentreze asupra celor mai profunde gânduri ale sale, când singurul lucru care-i stăruia în minte era moartea băieților ei; nu-și putea îngădui libertatea imaginației, din pricină că imaginația ei o ducea inevitabil la Thomas și Timothy.

- închipuiește-ți că odată îmi *plăcea* să fiu singură cu gândurile mele, i-a spus ea lui Eddie.

Marion se îndoia că lui Ted îi plăcuse *vreodată* să fie singur cu ale sale.

- De-aia scrie poveşti atât de scurte, şi toate pentru copii. De-aia desenează şi iar desenează.

Fără să-și dea seama că se săturase până-n gât cu burgeri, Eddie a mâncat cu poftă.

- Nici măcar iubirea nu poate înfrâna apetitul unui băiat de şaisprezece ani! a observat Marion.

Eddie a roşit; nu avea voie să spună cât de mult o iubea. Lui Marion nu-i plăcea să-l audă spunând asta.

Apoi ea i-a zis că atunci când aranjase pentru el jacheta de caşmir roz pe pat şi mai ales când alesese sutienul şi chiloţii care să completeze aranjamentul şi le pusese la locurile lor – „pentru actul din închipuirea ta", după cum s-a exprimat ea – îşi dăduse seama că era primul impuls creator de când muriseră fiii ei; şi fusese primul şi singurul moment de „distracţie pură", cum l-a numit ea. Presupusa puritate a unei asemenea distracţii este discutabilă, dar Eddie nu ar fi pus niciodată la îndoială sinceritatea intenţiilor lui Marion; îl rănea în sentimentele sale, însă nu din cale-afară, faptul că ceea ce pentru el era iubire pentru ea era doar „distracţie". Chiar şi la şaisprezece ani, ar fi trebuit să priceapă mai bine avertismentul pe care i-l dădea ea.

Când Marion făcuse cunoştinţă cu Ted, acesta se prezentase drept un student care abandonase „de curând" Harvardul şi care scria un roman; adevărul era că părăsise Harvardul de patru ani. Era înscris la o şcoală de arte din Boston. întotdeauna se pricepuse să deseneze – spunea despre sine că e un „autodidact". Pentru el, cursurile de la şcoala de arte nu erau tot atât de interesante pe cât erau modelele.

în primul lor an de căsnicie, Ted se dusese să lucreze la un atelier de litografie; o muncă ce i-a displăcut instantaneu.

- Lui Ted i-ar fi displăcut *orice* muncă, i-a spus Marion lui Eddie.

Treptat, şi litografia ca atare a ajuns să-i displacă lui Ted; nici gravura nu-l interesa. („Nu-s genul de om care să se dea în vânt după cupru sau piatră", îi spusese el lui Marion.)

Ted Cole a publicat primul său roman în 1937, când Thomas avea un an, iar Marion încă nu era însărcinată cu Timothy. Recenziile au fost în cea mai mare parte favorabile, vânzările au depăşit destul de mult media pentru un roman de debut. Ted şi Marion au hotărât să mai facă un copil. Recenziile la următorul roman – apărut în '39, la un an după naşterea lui Timothy – n-au fost nici favorabile, nici numeroase; a doua carte a avut vânzări doar la jumătate faţă de primul roman. Al treilea roman al lui Ted, publicat în 1941 – „cu un an înainte să te naşd tu", i-a amintit Marion lui Eddie –, a avut extrem de puţine recenzii, şi toate »«favorabile. Vânzările au fost atât de mici, încât editorul lui Ted a refuzat să-i spună cifrele finale. Iar apoi, în '42 – când Thomas şi Timothy aveau şase, respectiv patru ani –, a publicat *Şoarecele care se târăşte printre pereţi.* Războiul avea să amâne numeroasele traduceri în străinătate, dar chiar şi înaintea acestora era limpede că Ted Cole nu va mai fi nevoit să urască vreo slujbă sau să mai scrie vreun roman.

- Spune-mi, l-a. întrebat Marion pe Eddie, te cuprinde vreun fior ştiind că tu şi *Şoarecele*

care se târăşte printre pereţi v-aţi născut în acelaşi an?

- Da, a recunoscut Eddie.

Dar de ce *atâtea* oraşe universitare? (Familia Cole locuise peste tot în Noua Anglie.)

Tiparul sexual al lui Ted era un adevărat haos din punct de vedere comportamental. Ted îi spusese lui Marion că oraşele cu colegii şi universităţi erau cele mai bune locuri să-i crească pe copii. Calitatea şcolilor locale era în general foarte bună; comunitatea era stimulată de activităţi culturale şi evenimente sportive în cadrul campusului. în plus, Marion îşi putea continua studiile. Iar din punct de vedere *social,* i-a spus Ted, familiile cadrelor didactice le vor oferi o companie bună; la început, Marión nu îşi dăduse seama câte mame tinere se vor număra printre soţiile profesorilor.

Ted, care fugea de orice semăna cu o slujbă adevărată la facultate – oricum nu avea nici o calificare pentru aşa ceva –, ţinea totuşi câte o conferinţă trimestrială despre arta scrisului şi desenului pentru copii; adeseori, aceste conferinţe erau sponsorizate de Departamentul de Arte Frumoase şi de cel de Limbă Engleză. Ted va fi întotdeauna primul care va spune că procesul de creare a unei cărţi pentru copii *nu* era o artă, după umila sa părere; prefera să-l numească meşteşug:

Dar adevăratul „meşteşug" al lui Ted, i-a atras Marion luarea aminte lui Eddie, era să le descopere şi să le seducă sistematic pe cele mai drăguţe şi mai nefericite mame tinere dintre soţiile profesorilor, câte o studentă ocazională îi

cădea şi ea pradă, dar tinerele mame reprezentau vânatul cel mai vulnerabil.

Nu este un lucru neobişnuit ca relaţiile amoroase să aibă un sfârşit amar, şi cum căsătoriile celor mai nenorocite dintre aceste soţii de profesori erau deja şubrede, nu surprindea pe nimeni că multe cupluri se despărţeau definitiv ca urmare a aventurilor amoroase ale lui Ted.

- Şi de aceea ne mutam tot timpul, i-a spus Marion lui Eddie. în oraşele cu colegii şi universităţi, găseau uşor case de închiriat; erau mereu cadre didactice pe picior de plecare şi o rată mare de divorţuri. Singura locuinţă oarecum permanentă era o casă la ţară, în New Hampshire, pe care o foloseau pentru vacanţe şcolare, excursii de schi şi o lună sau două în fiecare vară. Casa se afla în proprietarea familiei lui Marion de când se ştia ea pe lume.

După moartea băieţilor, Ted venise cu propunerea să părăsească New England şi să lase în urmă tot ceea ce le amintea de New England. Capătul răsăritean al insulei Long Island era paradisul de vară şi refugiul de sfârşit de săptămână preferat de new-yorkezi. Lui Marion avea să-i fie mai uşor să *nu* se mai vadă cu vechile ei prietene.

- Un loc nou, un copil nou, o viaţă nouă, i-a spus ea lui Eddie. Cel puţin asta era ideea.

Faptul că aventurile lui Ted nu luaseră sfârşit de când plecaseră din oraşele cu colegii şi universităţi din New England nu o surprindea pe Marion. în realitate, infidelităţile sale sporiseră ca *număr* – dacă nu şi intensificarea vizibilă a

pasiunii. Ted era dependent de legături amoroase. Marion făcuse un pariu cu sine însăşi – oare dependenţa lui Ted de seducţii se va dovedi mai puternică sau mai slabă decât dependenţa de alcool? (Marion paria că lui Ted îi va fi mai uşor să renunţe la alcool.)

În cazul lui Ted – i-a explicat Marion lui Eddie – seducţia dura mai mult decât legătura amoroasă. întâi erau portretele convenţionale, de obicei mama şi copilul ei. Apoi mama poza singură, apoi nud. Nudurile înseşi revelau o progresie predeterminată: inocenţă, modestie, degradare, ruşine.

- Doamna Vaughn! a întrerupt-o Eddie, amintindu-şi de furişările micuţei doamne.

- Doamna Vaughn trece în acest moment prin faza de *degradare*, i-a răspuns Marion.

Pentru o femeie atât de micuţă, doamna Vaughn lăsa un miros puternic pe perne, şi-a zis Eddie; şi-şi mai zicea că ar fi imprudent, chiar lasciv, să dea glas în faţa lui Marion părerii sale despre parfumul doamnei Vaughn.

- Dar ai rămas lângă el în toţi aceşti ani, i-a spus amărât adolescentul de şaisprezece ani. De ce nu l-ai părăsit?

- Băieţii 0 iubeau, i-a explicat Marion. Iar eu îi iubeam pe băieţi. Plănuiam să-l părăsesc pe Ted după ce terminau băieţii şcoala, după ce îşi părăseau cuibul. Poate după ce terminau colegiul, a adăugat ea mai puţin convinsă.

De dragul ei, Eddie şi-a stăpânit nefericirea şi a înfulecat un desert cât un munte.

- Asta-mi place mie la băieţi, i-a spus Marion. Indiferent ce se întâmplă, îşi văd mai departe de treaba lor.

Pe drumul de întoarcere acasă, Marion l-a lăsat pe Eddie să conducă. A coborât geamul şi a închis ochii. Briza nopţii îi zburlea părul.

- Ce bine e să te ducă cineva cu maşina, i-a spus ea lui Eddie. Ted bea întotdeauna prea mult. Eu conduceam de fiecare dată. Mă rog... aproape de fiecare dată, a şoptit ea.

Apoi s-a întors cu spatele la Eddie; poate că plângea, pentru că umerii îi tremurau, dar nu scotea nici un sunet. Când au ajuns la casa din Sagaponack, fie vântul îi uscase lacrimile, fie nu plânsese defel. Singurul lucru pe care-l ştia Eddie – de când plânsese în faţa ei – era că Marion nu îngăduia cuiva să plângă.

în casă, după ce a lăsat-o pe bona de seară să plece, Marion şi-a turnat un al patrulea pahar de vin dintr-o sticlă deschisă din frigider. I-a cerut lui Eddie să o însoţească atunci când s-a dus să vadă dacă Ruth dormea, şoptindu-i că, în ciuda tuturor aparenţelor care sugerau contrariul, odată fusese o mamă bună.

- Dar n-o să fiu o mamă *rea* pentru Ruth, a adăugat ea tot în şoaptă. Mai bine să nu-i fiu mamă *deloc* decât să fiu una rea.

La vremea aceea, Eddie nu pricepea că Marion ştia deja că-şi va părăsi fiica, lăsând-o cu Ted. (La vremea respectivă, Marion nu înţelegea că Ted îl angajase pe Eddie *nu numai* pentru că avea nevoie de un şofer.)

Lumina firavă a lămpii de noapte din dormitorul principal abia dacă răzbătea până în

camera lui Ruth, încât puţinele fotografii cu Thomas şi Timothy aproape că nu se zăreau; cu toate acestea, Marion a ţinut morţiş ca Eddie să le privească. Voia să-i povestească lui Eddie ce făceau băieţii în fiecare fotografie în parte şi de ce anume le alesese tocmai pe acestea pentru camera lui Ruth. Apoi Marion l-a dus pe Eddie în baia principală, unde lumina lămpii de noapte făcea doar cu puţin mai vizibile fotografiile aflate acolo. Eddie putea desluşi că apa constituia o temă pe care Marion o găsise potrivită pentru baie: o vacanţă la Tortola, una la Anguilla; un picnic vara, pe malul iazului din New Hampshire; şi Thomas şi Timothy, când erau amândoi mai mici decât Ruth, împreună într-o cadă – Tim plângea, nu şi Tom.

- îi intrase săpun în ochi, a şoptit Marion.

Turul a continuat în dormitorul principal, unde Eddie încă nu fusese şi nu văzuse nici fotografiile; fiecare pe rând o provoca pe Marion să spună o poveste. Şi apoi mai departe, în toată casa. Au călătorit din cameră în cameră, de la o fotografie la alta, până când Eddie şi-a dat seama de ce bucăţelele de hârtie ce acoperiseră labele goale ale lui Thomas şi Timothy îi pricinuiseră lui Ruth atâta agitaţie. Cu siguranţă că Ruth făcuse turul acesta de multe, multe ori – probabil şi în braţele tatălui, *şi* ale mamei –, iar pentru fetiţa de patru ani *poveştile* fotografiilor erau fără îndoială la fel de importante ca fotografiile în sine. Poate chiar *mai* importante. Ruth creştea nu numai cu prezenţa copleşitoare a fraţilor ei morţi, dar şi cu importanţa fără egal a absenţei lor.

Fotografiile *erau* poveştile şi viceversa. A modifica fotografiile, aşa cum făcuse Eddie, era un lucru la fel de imposibil de conceput precum schimbarea trecutului. Trecutul, locul unde trăiau fraţii morţi ai lui Ruth, nu era disponibil pentru revizuire. Eddie s-a jurat că va încerca să se revanşeze faţă de fetiţă, să îi redea încrederea că tot ceea ce i se spusese despre fraţii ei morţi era imuabil. Într-o lume nesigură, cu un viitor nesigur, copila se putea bizui măcar pe atât. Oare *dniac putea?*

O oră şi ceva mai târziu, Marion a încheiat turul în dormitorul lui Eddie şi, în sfârşit, în baia pentru oaspeţi, pe care o folosea Eddie. Ca o ironie a sorţii, cum nu se poate mai potrivită, ultima fotografie care a inspirat-o pe Marion să înşire povestea explicativă era tocmai fotografia lui Marion însăşi, în pat cu cele două labe goale.

- îmi place fotografia asta a *ta*, a izbutit Eddie să îngaime, neîndrăznind să adauge că se masturbase cu ochii la imaginea umerilor goi ai lui Marion *şi* a zâmbetului ei.

Ca şi când o vedea pentru prima oară, Marion s-a uitat îndelung la sine în fotografia veche de doisprezece ani.

- Aveam douăzeci şi şapte de ani, a zis ea şi trecerea timpului i-a umplut ochii de melancolie.

Era al cincilea ei pahar de vin, pe care l-a golit acum cu un gest mecanic. Apoi i-a dat lui Eddie paharul gol. El a rămas acolo unde se afla, în baia pentru oaspeţi, mai bine de un sfert de oră după plecarea lui Marion.

A doua zi dimineaţa, în apartamentul de deasupra garajului, Eddie tocmai se apucase să

aranjeze jacheta roz de caşmir pe pat – împreună cu un camizol de mătase liliachie şi nişte chiloţi potriviţi – când a auzit pasul exagerat de bufnitor al lui Marion pe scările ce urcau din garaj. N-a ciocănit la uşă – a *bătut*. De data *asta* nu voia să-l prindă pe Eddie în timpul actului. El încă nu se dezbrăcase pentru a se întinde pe pat, lângă hainele ei. Cu toate acestea, l-a cuprins pentru o clipă nehotă- rârea, apoi n-a mai avut timp să pună hainele lui Marion deoparte. Se gândea că nu făcuse o alegere prea înţeleaptă când alăturase rozul şi liliachiul; dar nu *culorile* hainelor ei erau cele care-l stârneau. îl atrăgeau dantela de la marginea de sus a chiloţilor şi cea a fabulosului decolteu al camizolului. Eddie încă se frământa cu alegerea cu pricina, când Marion a bătut la uşă a doua oară; Eddie a lăsat hainele pe pat şi s-a repezit să deschidă uşa.

- Sper că nu te deranjez, a zâmbit ea.

Purta ochelari, pe care şi i-a scos când a intrat în apartament. Pentru prima oară Eddie i-a observat vârsta în labele de gâscă de la colţurile ochilor. Poate că în noaptea dinainte Marion băuse prea mult vin – cinci pahare de orice fel de alcool erau prea mult pentru ea.

Spre surpriza lui Eddie, ea s-a îndreptat glonţ spre prima dintre cele câteva fotografii cu Thomas şi Timothy, pe care le adusese în casa închiriată, şi a început să-i explice lui Eddie de ce le alesese pe acestea. în ele, Thomas şi Timothy erau aproximativ de vârsta lui Eddie, ceea ce însemna că fotografiile fuseseră făcute cu puţin timp înainte să moară băieţii. Marion se **gândise** – i-a explicat ea lui **Eddie** – că poate tânărul va considera nişte fotografii ale contemporanilor săi

drept familiare, chiar binevenite, în circumstanţe ce ar putea fi »«familiare şi ««binevenite. îşi făcuse griji din pricina lui Eddie cu mult timp înainte de sosirea lui, pentru că ştia că băiatul nu prea va avea ce *face*. Şi se îndoise că se va simţi bine; bănuia că băiatul de şaisprezece ani nu va avea nici un pic de viaţă socială.

- Cu excepţia bonei mai tinere a lui Ruth, cu cine altcineva te mai puteai întâlni? a întrebat Marion. Doar dacă nu cumva erai genul căruia îi place să iasă în oraş. Lui Thomas îi plăcea să iasă, nu şi lui Timothy – era mai introvertit, aşa ca tine. Deşi arăţi mai curând ca Thomas, i-a mai spus Marion lui Eddie. însă *semeni* mai mult cu Timothy.
- Aa, a făcut Eddie.

Era uluit că se gândise la el încă dinainte să sosească!

Turul fotografiilor a continuat. Ca şi când casa închiriată era o cameră tainică în care se intra din holul aripii pentru oaspeţi, iar Eddie şi Marion încă nu-şi încheiaseră seara împreună; doar trecuseră mai departe, într-o altă cameră, cu alte fotografii. Au terminat cu bucătăria apartamentului de deasupra garajului – Marion vorbind una-ntruna – şi au ajuns în dormitor, unde ea a continuat să vorbească, arătând spre fotografia (singura) cu Thomas şi Timothy care atârna deasupra tăbliei de la căpătâiul patului.

Lui Eddie nu i-a fost greu să recunoască un însemn extrem de familiar al campusului Exeter. Băieţii stăteau în pragul Clădirii Principale a Colegiului, unde, sub frontonul ascuţit de deasupra uşii, se găsea o inscripţie în latină. Dăltuite în marmură albă – încadrată de marea clădire de

cărămidă şi uşa dublă, vopsită în verde-închis –, se găseau aceste cuvinte ce impuneau smerenie:
HVC VENITE PVERI VTVIRISmS

(U-ul din HUC, PUERI şi UT fusese dăltuit ca un V, bineînţeles). Iată-i pe Thomas şi Timothy în sacouri şi cu cravate, în anul morţii lor. La şaptesprezece ani, Thomas arăta aproape ca un bărbat – la cincisprezece ani, Timothy încă avea aerul unui băienţandru. Iar uşa în dreptul căreia stăteau era fundalul fotografic ales îndeobşte de părinţii mândri ai nenumăraţilor exonieni. Oare câte trupuri şi minţi neformate trecuseră pragul acelei uşi, pe sub acea invitaţie gravă şi ameninţătoare? s-a întrebat Eddie.
VENIŢI AICI, BĂIEŢI, SĂ DEVENIŢI BĂRBAŢI

Dar Thomas şi Timothy nu cunoscuseră această experienţă. Eddie a sesizat că Marion şi-a întrerupt brusc povestea; privirea îi căzuse pe jacheta ei roz de caşmir care (împreună cu camizo- lul liliachiu şi chiloţii la culoare) era îndnsă pe pat.

- Dumnezeule... în nici un caz roz cu lila! a zis Marion.
- Nu mă gândeam la culori, a recunoscut Eddie. Mi-a plăcut... dantela.

Dar ochii îl trădau; se uita la decolteul camizolului şi nu-şi amintea care era cuvântul. I-a venit în minte *despicătură,* dar ştia că nu acesta era cuvântul potrivit.

- Decolteul? a întrebat Marion.
- Da, a şoptit Eddie.

Marion şi-a ridicat privirile deasupra patului, la fotografia fiilor ei fericiţi: *Huc venite plieri* (veniţi aici, băieţi) *ut viri sitis* (să deveniţi bărbaţi).

Eddie se chinuise în al doilea an de latină; îl amenința un al treilea an de studiu al limbii aceleia moarte. Se gândea la gluma străveche de la Exeter, despre o traducere mai nimerită a inscripției respective. („Veniți aici, băieți, și *leheimesiți-vă”.)* Dar își dădea seama că Marion n-avea chef de glume.

Uitându-se la fotografia fiilor ei în pragul bărbăției, Marion i-a spus lui Eddie:

- Nu știu nici măcar dacă au făcut amor înainte să moară.

Amintindu-și de fotografia aceea din anuarul '53, în care
Thomas sărută o fată, Eddie ar fi zis că Thomas făcuse amor.

- Poate că Thomas a făcut, a adăugat Marion. Era atât de... îndrăgit. Dar sigur Timothy n-a făcut – era atât de timid. Și nu avea decât cincisprezece ani...

Vocea i s-a stins și ochii i-au coborât din nou asupra patului, unde combinația roz-lila de pulovăr și lenjerie intimă îi atrăsese mai devreme privirile.

- *Tu* ai făcut amor, Eddie? l-a întrebat Marion pe nepusă masă.

- Nu, bineînțeles că nu, i-a răspuns Eddie.

Ea i-a zâmbit – cu compătimire. El a încercat să nu arate atât de nenorocit și de neiubit pe cât era sigur că se simțea.

- Dacă o *fată* moare înainte să facă amor, aș putea spune că e norocoasă, a continuat Marion. Dar pentru un *băiat...* Dumnezeule, asta-i tot ce-și doresc băieții, nu-i așa? Băieții *ți*

bărbaţii, a adăugat ea. Nu-i adevărat? Nu-i asta tot ce-ţi doreşti?

- Ba da, a recunoscut disperat băiatul de şaisprezece ani.

Marion s-a apropiat de pat şi a luat în mână camizolul liliachiu cu decolteul incredibil; a luat şi chiloţii asortaţi, dar a împins jacheta de caşmir roz în partea cealaltă a patului.

- E prea cald, i-a zis ea lui Eddie. Sper că o să mă ierţi dacă n-am să port pulovărul.

El stătea ca împietrit, cu inima bubuind, în timp ce Marion a început să-şi *descheie* bluza.

- închide ochii, Eddie, a trebuit ea să-i spună.

Cu ochii închişi, Eddie se temea că o să leşine. A simţit cum se clatină pe picioare; era tot ce putea face ca să nu şi le clintească din loc.

- OK, a auzit-o el spunând. Zăcea pe pat, în camizol şi chiloţi. E rândul *meu* să închid ochii, a zis Marion.

Eddie s-a dezbrăcat cu gesturi stângace – nu-şi putea lua ochii de la ea. Când Marion i-a simţit greutatea pe pat lângă ea, s-a întors pe o parte, cu faţa la el. Şi când s-au privit în ochi, Eddie a simţit ca un fel de ghiont. în zâmbetul lui Marion era ceva mai degrabă matern decât ceea ce îndrăznise el să spere că *ar putea* citi în el.

N-a atins-o, dar când a început să se adngă pe sine, ea l-a prins de ceafa şi i-a tras faţa spre sâni, unde el nici nu îndrăznise să se uite. Cu cealaltă mână, ea i-a luat mâna dreaptă şi a pus-o cu hotărâre acolo unde îl văzuse că şi-o pusese prima oară – în partea de jos a chiloţilor ei. Eddie a simţit cum explodează în palma stângă, atât de

iute şi cu o asemenea forţă că a fost cuprins de un spasm, aşa lipit de ea cum stătea. Surprinsă peste poate, Marion a fost şi ea cuprinsă de un spasm.

- Măiculiţă, da' *iute* a fost! a zis ea.

Ţinându-şi mâna căuş în faţă, Eddie a fugit în baie înainte să murdărească patul.

După ce s-a spălat, s-a întors în dormitor, unde a găsit-o pe Marion culcată tot pe-o parte, exact aşa cum o lăsase. A ezitat să se culce lângă ea. Dar fără să se mişte pe pat sau să se uite la el, ea i-a spus:

- Vino-ncoa'...

Au zăcut amândoi privindu-se în ochi o vreme care lui Eddie i s-a părut nesfârşită – de fapt, nu voia ca acele clipe să se sfârşească. Toată viaţa va considera momentul respectiv drept exemplu a ceea ce înseamnă dragostea. înseamnă să nu-ţi doreşti *nimic* mai mult, înseamnă să nu aştepţi ca oamenii să facă mai mult decât ceea ce tocmai au făptuit; înseamnă pur şi simplu să te simţi *împlinit*. Nu-i cu putinţă ca să se poată cineva simţi mai bine de-atât!

- Ştii latina? l-a întrebat Marion în şoaptă.
- Da, a şoptit el.

Ea şi-a ridicat ochii şi a privit spre peretele de la capul patului, ca să-i indice fotografia cu acel citat important pe care fiii ei nu-l duseseră la îndeplinire.

- Citeşte-mi-l în latină, a şoptit Marion.
- *Huc venitepueri...* a început Eddie, tot în şopată.
- Veniţi aici, băieţi... a tradus Marion în şoaptă.

- *...ut vin sitis,* a citit Eddie restul citatului; simţea că Marion, după ce-i luase mâna, i-o punea din nou în partea de jos a chiloţilor....să deveniţi bărbaţi, a şoptit Marion. Iar l-a prins de ceafa şi i-a tras faţa spre sâni. Dar *încă* n-ai făcut amor, nu-i aşa? l-a întrebat ea. Adică nu cu *adevărat.*

Aroma sânilor ei l-a făcut pe Eddie să închidă ochii.

- Nu, nu cu adevărat, a recunoscut el. Era îngrijorat pentru că nu voia să pară că se plânge. Dar sunt foarte, foarte fericit, a adăugat el. Mă simt *împlinit.*

O să-ţi arăt eu ce înseamnă *împlinit,* i-a spus Marion.Pionul

în ceea ce priveşte capacitatea sexuală, un băiat de şaisprezece ani este capabil de un număr uluitor de execuţii repetate într-o perioadă remarcabil de scurtă, ceea ce Marion, la treizeci şi nouă, era oricând gata să confirme.

- Măiculiţă! exclama Marion în faţa dovezii perpetue şi aproape constante a erecţiilor lui Eddie. N-ai nevoie de timp să-ţi... *revii?*

Dar Eddie nu avea nevoie să-şi revină; în mod paradoxal, era uşor de satisfăcut şi totodată nesătul.

Marion nu-şi amintea să mai fi fost atât de fericită de când muriseră fiii ei. în primul rând, era epuizată; de ani de zile nu mai dormise atât de bine. în al doilea rând, nu se ostenea câtuşi de puţin să-şi ascundă noua viaţă faţă de Ted.

- N-ar îndrăzni să-mi reproşeze *mie,* i-a spus ea lui Eddie care, cu toate acestea, se temea că Ted i-ar *putea* reproşa *lui.*

E de înţeles că pe săracul Eddie îl neliniştea caracterul evident al relaţiei lor palpitante. De

pildă, când actul lor sexual lăsa urme pe cearşafurile din apartamentul de deasupra garajului, Eddie insista să le spele – pentru ca Ted să nu vadă petele grăitoare. Dar Marion îi spunea de fiecare dată:

- Lasă-l să se-ntrebe dacă-s de la mine sau de la doamna Vaughn.

(Când petele erau pe cearşafurile din dormitorul principal al casei familiei Cole, unde doamna Vaughn n-avea cum să fie pricina, Marion spunea şi mai apăsat: „Lasă-l să se întrebe”.)

Cât despre doamna Vaughn, fie că ştia, fie că nu de ardoarea eforturilor pe care le făcea Marión cu Eddie, relaţia ei mai temperată cu Ted se schimbase. Dacă înainte mişcările ezitante şi repezite de pe alee – în drum spre orele de pozat şi înapoi spre maşină – făceau din doamna Vaughn întruchiparea persoanei care se furişează, acum aborda fiecare nouă oportunitate de a poza cu resemnarea unui câine care se supune unei bătăi zdravene. Iar când doamna Vaughn părăsea atelierul lui Ted, mergea clătinându-se spre maşină cu o nepăsare ce implica faptul că mândria ei nu mai putea fi recuperată; ca şi când poziţia în care pozase în acea zi o înfrânsese. În mod limpede doamna Vaughn trecuse de la faza de *degradare,* cum o numise Marión, la faza finală de ruşine.

Ted nu obişnuise s-o viziteze pe doamna Vaughn la domeniul ei de vară din Southampton mai mult de trei ori pe săptămână. Dar acum vizitele erau mai rare şi vădit mai scurte. Eddie şba lucrul acesta, dat fiind că el era de fiecare dată şoferul lui Ted. *Domnul* Vaughn îşi petrecea

săptămâna de lucru în New York. Ted era cel mai fericit în Hamptons în timpul lunilor de vară, când atât de multe mame tinere erau acolo fără soţii lor navetişti. Ted prefera mamele tinere din Manhattan celor care locuiau acolo tot anul; vilegiaturiştii din timpul verii stăteau în Long Island exact atât cât trebuia – „intervalul de timp ideal pentru o aventură de-a lui Ted", l-a informat Marión pe Eddie.

O informaţie care l-a îngrijorat pe Eddie. Nu putea să nu se întrebe cât anume considera Marión că era „intervalul de timp ideal" pentru aventura ei cu *el* N-a îndrăznit să întrebe.

În cazul lui Ted, mamele tinere disponibile în afara sezonului îi dădeau mai multe bătăi de cap când se punea problema despărţirii; nu toate continuau să fie la fel de prietenoase *(după* aventură) ca nevasta vânzătorului de peşte din Montauk, pe care Eddie o cunoscuse doar ca furnizoarea mereu-conştiin- cioasă de cernealăsepia pentru Ted. La sfârşitul verii, doamna Vaughn se va fi întors în Manhattan – unde va putea să bocească şi să sufere la vreo sută de mile depărtare de Ted. Faptul că reşedinţa familiei Vaughn se găsea pe Gin Lane în Southampton putea fi luată ca o ironie, ţinând cont că lui Ted îi plăceau ginul şi cartierele şic.

- Niciodată n-am de aşteptat, a comentat Eddie. Când se face ora să mă duc să-l iau, de obicei se plimbă pe trotuar. Dar mă întreb ce face ea cu copilul.
- Probabil lecţii de tenis, a zis Marion.

în ultima vreme, rendez-vous-urile lui Ted cu doamna Vaughn nu durau mai mult de-o oră.

- Iar săptămâna trecută l-am lăsat acolo doar o dată, i-a dat Eddie raportul lui Marion.

- E pe isprăvite cu ea, a zis Marion. Ştiu de fiecare dată când se întâmplă asta.

Eddie presupunea că doamna Vaughn locuia într-o casă somptuoasă, deşi proprietatea familiei, aflată pe partea dinspre ocean a lui Gin Lane, se ascundea în spatele unor garduri-vii foarte înalte. Pietrele mici, perfect rotunde de pe aleea de acces ce se pierdea dincolo de gard erau proaspăt curăţate. Ted îi spunea de fiecare dată lui Eddie să-l lase la intrarea pe alee. I-o fi plăcând lui Ted să simtă sub tălpi pietrele alea scumpe, când mergea la întâlnirile lui.

în comparaţie cu Ted, Eddie O'Hare era un simplu ageamiu în relaţii amoroase – un începător de rând –, şi totuşi Eddie învăţase repede că excitarea de dinainte era *aproape* egală cu fiorul actului sexual în sine; în cazul lui Ted, Marion bănuia că lui Ted îi plăcea *mai mult* anticiparea. Când Eddie stătea în braţele lui Marion, băiatului de şaisprezece ani i se părea această posibilitate de neimaginat.

Făceau dragoste în apartamentul de deasupra garajului în fiecare dimineaţă; când era rândul lui Marion să-şi petreacă noaptea acolo, Eddie rămânea cu ea până-n zori. Nu le păsa că Chevy-ul *ţi* Mercedesul erau parcate pe alee în văzul tuturor. Nu le păsa că erau văzuţi cinând împreună în acelaşi restaurant din East Hampton în fiecare seară. Marion nu-şi ascundea plăcerea de a-l urmări pe Eddie cum mănâncă. Îi plăcea de asemenea să-i atingă faţa sau mâinile, sau părul, indiferent cine îi privea. Ba chiar mergea cu el la frizerie ca să-i spună frizerului cât să-l

tundă şi unde să se oprească. îi spăla lenjeria. în august, a început să-i cumpere haine.

Uneori, expresia lui Eddie când dormea semăna atât de mult cu aceea a lui Thomas ori a lui Timothy, încât Marión îl trezea şi-l ducea (încă pe jumătate adormit) la respectiva fotografie – doar ca să-i arate cum anume îl văzuse ea dintr-odată. Pentru că cine poate descrie expresia care trezeşte amintirea legată de cei dragi? Cine poate anticipa încruntarea, zâmbetul sau bucla rebelă care trimite un semnal fulgerător, neîndoielnic, din trecut? Cine poate estima vreodată puterea de asociere, care se manifestă întotdeauna cel mai puternic în momente ale iubirii şi în amintiri legate de moarte?

Marión nu se putea abţine. Cu fiecare gest pe care-l făcea pentru Eddie, se gândea la tot ce făcuse pentru Thomas şi Timothy; şi satisfăcea acele plăceri de care, credea ea, fiii ei pierduţi nu se bucuraseră niciodată. Eddie O'Hare îi readusese la viaţă pe fiii ei morţi, chiar dacă numai pentru o perioadă scurtă.

Deşi lui Marión nu-i păsa dacă Ted ştia de relaţia ei cu Eddie, era uimită că Ted nu spusese *ceva,* căci fără doar şi poate ştia. Se purta cu aceeaşi amabilitate de la început faţă de Eddie; iar în ultima vreme, chiar îşi petrecea mai mult timp cu el.

Având asupra sa un portofoliu gros de desene, Ted îl rugase pe Eddie să-l ducă la New York cu maşina. Luaseră Mercedesul lui Marión pentru călătoria de o sută de mile. Ted îi indicase lui Eddie pe unde s-o ia până la galeria lui de artă, care se afla fie pe Thompson – aproape de

colţul cu Broome –, fie pe Broome, aproape de colţul cu Thompson – Eddie nu-şi aducea bine aminte. După ce predase desenele, Ted îl luase pe Eddie să mănânce la prânz într-un local unde-i dusese odată pe Thomas şi Timothy. Băieţilor le plăcuse acolo, spusese Ted. Şi lui Eddie îi plăcuse, deşi se simţise stânjenit când Ted îi spusese – pe drum înapoi spre Sagaponack – că îi era recunoscător pentru că se dovedea un prieten atât de bun faţă de Marion. Marion fusese atât de nefericită; era minunat că o vedea din nou zâmbind.

- A spus asta? l-a întrebat Marion pe Eddie.
- întocmai, şi-a încheiat Eddie raportul.
- Ce ciudat, a remarcat Marion. M-aş fi aşteptat să spună o mârlănie.

Dar Eddie nu detectase nimic „mârlănesc" la Ted. Ted făcuse o observaţie referitoare la condiţia fizică a lui Eddie, însă acesta n-ar fi putut spune dacă observaţia insinuase ori nu că ştia de activitatea lui sportivă diurnă şi nocturnă cu Marion.

în atelierul lui, Ted pusese lângă telefon o listă cu câteva nume şi numere; acestea erau ale adversarilor săi obişnuiţi la jocul de squash, care (i-a spus Marion lui Eddie) erau singurii prieteni ai lui Ted. Într-o după-masă, când unul dintre adversarii lui obişnuiţi şi-a anulat participarea la un meci, Ted l-a rugat pe Eddie să joace. Anterior, Eddie îşi exprimase interesul nou-descoperit pentru squash, dar îi mărturisise lui Ted şi că era un jucător mai puţin decât începător.

Hambarul de lângă reşedinţa familiei Cole fusese restaurat; în pod, deasupra spaţiului care

servea drept garaj pentru două maşini, fusese amenajat – conform indicaţiilor lui Ted – un teren de squash de dimensiuni *aproape* regulamentare. Ted susţinea că un poliţist din oraş îi interzisese să înalţe acoperişul hambarului – ca urmare, tavanul terenului era mai jos decât în mod normal –, iar lucarnele dinspre ocean ale hambarului făceau ca un perete al terenului să aibă o formă neregulată, drept care suprafaţa de joc pe acea parte era mai redusă comparativ cu aceea de pe peretele opus. Forma particulară şi dimensiunile care rezultau de-aici îi dădeau lui Ted un avantaj special în jocul pe teren propriu.

De fapt, *nici* un poliţist nu-i interzisese lui Ted să înalţe acoperişul; economisise însă o sumă considerabilă, iar excentricitatea terenului de squash amenajat după propriile lui indicaţii îl incita. Printre jucătorii de squash locali, Ted era considerat invincibil în hambarul lui ciudat, unde era înfiorător de cald (şi prost ventilat) în lunile de vară; în timpul iernii, din cauză că hambarul era neîncălzit, sus unde se afla terenul era adesea înfiorător de rece – mingea abia dacă sărea mai mult decât o piatră.

în singurul meci pe care cei doi l-au disputat, Ted l-a avertizat pe Eddie în privinţa excentricităţii terenului, dar Eddie nu mai jucase decât o dată în viaţa lui; pentru el, terenul din hambar prezenta aceleaşi dificultăţi ca orice alt teren de squash. Ted îl făcea să alerge dintr-un colţ în celălalt. Ted s-a poziţionat în centrul T-ului de pe podeaua terenului; nu era nevoit să se deplaseze mai mult de o jumătate de pas în oricare direcţie. Transpirând şi gâfâind, Eddie nu

putea marca nici un punct, câtă vreme Ted nu era nici măcar îmbujorat.

- Eddie, arăţi ca un băiat care va dormi bine la noapte, i-a zis Ted după ce au încheiat cinci partide. Poate că nu-ţi strică să-ţi recuperezi orele de somn.

Şi l-a plesnit pe băiatul de şaisprezece ani peste fund cu racheta. Poate că fusese „mârian", i-a zis Eddie lui Marión care nu mai ştia ce să înţeleagă din comportamentul soţului ei.

O problemă mult mai presantă pentru Marión era Ruth. în vara lui '58, somnul fetiţei de patru ani friza .bizarul. Adeseori, dormea toată noaptea şi atât de profund încât dimineaţa era găsită în exact aceeaşi poziţie în care adormise şi învelită la fel de bine. Dar în alte nopţi se foia şi se răsucea. Zăcea pe-o parte, pe patul de jos al patului suprapus, până când picioarele îi amorţeau vârâte între barele grilajului; atunci se trezea şi striga după ajutor. Mai rău chiar, uneori, picioarele amorţite deveneau parte integrantă a coşmarului pe care tocmai îl avea; Ruth se trezea fiind încredinţată că un monstru o atacase şi o ţinea în strânsoarea lui cumplită. Când se întâmpla asta, copila nu numai că striga să fie salvată dintre bare; trebuia şi să fie dusă în dormitorul principal, unde adormea pe dată în patul părinţilor – fie cu Marión, fie cu Ted.

Când Ted a demontat grilajul, Ruth a căzut din pat. Lângă pat era o carpetă; căzătura nu fusese dureroasă. Numai că, dezorientată, copila a apucat-o odată spre hol. Cu sau fără grilaj, Ruth tot avea coşmaruri. Pe scurt, dacă Eddie şi Marión doreau ca plăcerea eforturilor lor sexuale să nu le fie întreruptă, nu puteau conta pe Ruth

că va dormi cât era noaptea de lungă. Fedţa se putea trezi ţipând sau putea apărea neauzită lângă patul mamei ei, prin urmare era riscant pentru Eddie şi Marión să facă dragoste în dormitorul principal sau pentru Eddie, care se simţea în al nouălea cer în braţele lui Marión, să adoarmă acolo. Dar când făceau dragoste în camera lui Eddie, aflată la o distanţă considerabilă de dormitorul lui Ruth, Marión era îngrijorată că n-o va auzi pe Ruth dacă o strigă sau plânge, sau că fedţa se va duce în dormitorul principal şi se va speria dacă nu o va găsi pe mama ei acolo.

Astfel că, atunci când zăceau în patul din camera lui Eddie, dădeau fuga pe rând în hol, să tragă cu urechea la Ruth. Iar când zăceau în patul lui Marión, lipăitul tălpilor fedţei pe pardoseala băii îl făcea pe Eddie să se ascundă pe jos, lângă pat. Odată a rămas gol pe podea, de partea cealaltă a patului, dmp de o jumătate de oră, până când Ruth a adormit lângă mama ei. Abia atunci Eddie s-a furişat de-acolo în patru labe. Şi în clipa în care a deschis uşa, ca să iasă în vârful picioarelor şi să se ducă în camera lui, Marión a şoptit:

- Noapte bună, Eddie!

Se pare că Ruth adormise doar pe jumătate, pentru că a zis şi ea ca un ecou (cu voce adormită):

- Noapte bună, Eddie!

După acest episod, era inevitabil ca, într-una dintre nopţi, nici Eddie şi nici Marión să nu audă lipăitul picioruşelor. Astfel că în noaptea în care Ruth a apărut cu un prosop în dormitorul mamei

ei — convinsă fiind că mama ei vomita (din pricina sunetului pe care-l scotea) – Marión n-a fost surprinsă. Şi pentru că era încălecată din spate, iar Eddie îi ţinea sânii cu mâinile, Marión nu prea avea ce să facă în acest caz; *a reuşii* totuşi să-şi curme gemetele.

Eddie însă a reacţionat la apariţia neaşteptată a lui Ruth într-o manieră uluitor de acrobatică, dar nepotrivită. Desprinderea lui de Marion a fost atât de bruscă, încât Marion s-a simţit şi golită, şi abandonată, iar coapsele încă i se mişcau. Eddie, care a zburat în spate, deşi nu foarte departe, a rămas suspendat în aer o fracţiune de secundă; nereuşind să evite veioza, şi băiatul, şi lampa distrusă s-au izbit zgomotos de podea, unde efortul spontan însă ineficient al băiatului de şaisprezece ani de a-şi ascunde părţile intime cu un abajur deschis la ambele capete i-a oferit lui Marion cel puţin o clipă de comedie trecătoare.

În ciuda ţipetelor fiicei sale, Marion a înţeles că acesta va fi un episod traumatic de lungă durată, nu pentru Ruth, ci pentru Eddie. Această convingere a făcut-o pe Marion să-i spună fiicei sale cu o aparentă nonşalanţă:

- Nu ţipa, scumpete. Suntem doar Eddie şi eu. Du-te înapoi la culcare.

Spre surprinderea lui Eddie, fetiţa a făcut aşa cum i s-a spus. După ce Eddie s-a urcat înapoi în pat, lângă Marion, ea a şoptit, ca pentru sine:

- Ei bine, *n-a* fost chiar atât de rău, nu-i aşa? Acum putem să încetăm să ne facem griji din pricina *asta.*

Dar apoi s-a întors pe o parte, cu spatele la Eddie, şi, cu toate că umerii ei tremurau încet, Marion nu plângea – sau plângea, dar înlăuntrul ei. Totuşi, Marion n-a vrut să răspundă atingerii sau mângâierilor lui Eddie; şi el a înţeles că trebuie s-o lase în pace.

Episodul a atras prima reacţie lămuritoare din partea lui Ted. Cu o ipocrizie impasibilă, Ted şi-a ales momentul când Eddie îl ducea cu maşina la Southampton, unde urma s-o viziteze pe doamna Vaughn.

- Presupun că a fost vina lui *Marion*, a început Ted, dar fără îndoială că *a fost* o greşeală a amândurora s-o lăsaţi pe Ruth să vă vadă împreună.

Eddie n-a zis nimic.

- Nu te ameninţ, Eddie, a adăugat Ted, dar trebuie să-ţi spun că s-ar putea să fii citat să depui mărturie.

- Să depun mărturie? n-a priceput băiatul de şaisprezece ani.

- în cazul unui proces de custodie, în care se stabileşte care din noi este mai bun ca părinte, a replicat Ted. Eu n-aş lăsa niciodată un copil să mă vadă cu o altă femeie, pe când Marion zău că n-a făcut nici un efort să o ferească pe Ruth de a vedea... ceea ce-a văzut. Şi, dacă o să fii citat să depui mărturie despre ce s-a întâmplat, sunt sigur că n-o să minţi – nu într-o sală de tribunal.

Eddie iar n-a zis nimic.

- După cum sună, a fost o poziţie de penetrare dorsală atenţie, nu că am o problemă personală cu poziţia asta sau cu oricare alta, s-a grăbit Ted să specifice, dar pentru un copil îmi

imaginez că a o face *câineţte* trebuie să pară cu atât mai... animalic.

Pentru o fracţiune de secundă, nu mai mult, Eddie şi-a zis că Marion îi spusese lui Ted; apoi şi-a dat seama, cu o strângere de inimă, că Ted vorbise cu Ruth.

Marion a tras concluzia că Ted o iscodise pe Ruth de la bun început: i-a văzut fetiţa pe Eddie şi pe mama ei împreună? Şi dacă da, *cum* împreună? Deodată, tot ceea ce Marion înţelesese greşit s-a clarificat.

- Prin urmare, d-cda te-a angajat! a strigat ea.

Prin urmare, ştiuse că Marion îl va lua pe Eddie de amant şi că Eddie nu ar fi putut niciodată să-i reziste. Dar faptul că Ted îşi închipuia că o cunoaşte ţie Marion chiar atât de bine era contrazis de faptul că Ted *nu* o cunoştea atât de bine încât să priceapă că Marion nu s-ar fi bătut niciodată cu el pentru custodia lui Ruth. Dintotdeauna, Marion ştiuse că fetiţa era pierdută pentru ea. Marion nu şi-o dorise *niciodată* pe Ruth.

Acum ea se simţea insultată de faptul că Ted n-avea o părere destul de bună despre ea încât să-şi dea seama că *niciodată* ea n-ar pretinde – nici măcar în trecere, cu atât mai puţin la tribunal – că lui Ruth i-ar fi mai bine cu mama ei decât cu tatăl ei trădător, iresponsabil. Chiar şi Ted ar face o treabă mai bună cu fetiţa decât ar putea-o face ea sau cel puţin aşa gândea Marion.

- O să-ţi spun ce-o să facem, Eddie, i-a zis Marion băiatului. Nu-ţi fie teamă, Ted n-o să te oblige să depui *mărturie* despre nimic – n-o să fie

nici un proces. Ştiu mult mai multe despre Ted decât ştie el despre mine.

Timp de trei zile, un timp ce părea să nu se mai sfârşească, n-au putut face dragoste din pricină că Marion avea o infecţie şi sexul era o chestie dureroasă pentru ea. Dar a stat culcată lângă Eddie şi i-a ţinut faţa lipită de sâni, în timp ce el s-a masturbat după placul inimii. Marion îl tachina pe Eddie între- bându-l dacă nu cumva îi plăcea să se masturbeze lipit de ea la fel de mult (dacă nu şi mai mult) ca atunci când făcea dragoste cu ea. Eddie a negat aşa ceva, dar Marion a continuat să-l tachineze; se îndoia sincer că femeile din viitorul lui vor fi la fel de înţelegătoare ca ea faţă de preferinţa lui. Ceea ce ei i se părea o chestie încântătoare, i-a spus ea.

Dar Eddie a protestat; nu îşi putea imagina că *alte* femei o să-i trezească vreodată interesul.

- O să trezeşti tu interesul altor femei, i-a spus Marion băiatului. S-ar putea Să nu aibă suficientă încredere în ele însele ca să te lase să te masturbezi în loc să-ţi ceară să faci amor cu ele. Te avertizez, ca prietenă. Fetele de vârsta ta o să considere asta *o neglijenţă* din partea ta.

- N-o să mă intereseze niciodată fetele de vârsta mea, a zis Eddie O'Hare, cu un fel de deprimare în glas care îi devenise dragă lui Marion.

Şi, deşi Marion îl tachina pe Eddie şi în această privinţă, remarca lui avea să se dovedească adevărată. *FA nu va fi* niciodată interesat de vreo femeie de vârsta lui. (Ceea ce-i făcuse Marion nu era neapărat un deserviciu.)

- Trebuie să mă crezi pe cuvânt, Eddie, i-a spus ea. Nu trebuie să-ţi fie frică de Ted. Ştiu exact ce-o să facem.

OK, a spus Eddie

.Stătea cu faţa lipită de sânii ei, ştiind că timpul lui cu ea se apropia de sfârşit – cum ar fi putut să *nu* se sfârşească? în mai puţin de-o lună, el se va intoarce la Exeter; nici măcar un băiat de şaisprezece ani nu şi-ar putea imagina că regulamentul internatului i-ar îngădui să-şi condnue relaţia cu o amantă de treizeci şi nouă de ani.

- Ted crede că eşti pionul lui, i-a spus Marion băiatului. Dar tu eşti pionul *meu,* nu al lui.

OK, a spus Eddie, însă Eddie O'Hare încă nu îşi dădea seama în ce măsură *era* cu adevărat un pion în conflictul tot mai acut al unui război matrimonial de douăzeci şi doi de ani.Ochiul drept al lui Ruth

Pentru un pion, Eddie punea multe întrebări. După ce Ma- rion şi-a revenit suficient de pe urma infecţiei ca să poată face din nou dragoste, Eddie a întrebat-o ce fel de „infecţie" avusese.

- O infecţie a vezicii, i-a răspuns ea.

Pentru el, încă era ca o mamă naturală, într-o măsură mult mai mare decât îşi dădea ea seama – l-a scutit de vestea care l-ar fi putut amărî, anume că infecţia fusese rezultatul atenţiilor lui sexuale repetate.

Tocmai terminaseră de făcut dragoste în poziţia preferată a lui Marion. îi plăcea să şadă pe Eddie – să-l „călărească", aşa zicea Marion – pentru că îi plăcea să-i vadă chipul. Nu era doar faptul că expresiile lui Eddie o obsedau într-un mod plăcut datorită asocierilor permanente cu Thomas şi Timothy. Era şi faptul că Marion

începuse să-şi ia rămas-bun de la băiatul care o afectase intim mult mai mult decât crezuse ea.

Ştia, bineînţeles, cât de tare îl afectase ea pe el – ceea ce-o îngrijora. Dar, uitându-se la el şi făcând dragoste cu el – mai ales uitându-se la el *în timp* ce făceau dragoste –, Marion îşi imagina că putea vedea cum viaţa ei sexuală, care fusese rea- prinsă cu atâta înfocare (chiar dacă pentru o perioadă scurtă de timp), se apropie de sfârşit.

Nu-i spusese lui Eddie că, înaintea lui, nu făcuse niciodată dragoste cu nimeni altcineva în afară de Ted. Nu-i spusese nici că făcuse dragoste cu Ted doar o dată de când muriseră fiii lor, şi acea singură dată – numai şi numai la iniţiativa lui Ted – avusese loc cu singurul scop de a rămâne însărcinată. (Nu dorise să rămână însărcinată, dar era prea deznădăjduită ca să opună rezistenţă.) Şi de când se născuse Ruth, Marion nu mai fusese câtuşi de puţin tentată să facă sex. în cazul lui Eddie, ceea ce începuse, din partea lui Marion, ca o bunăvoinţă faţă de un băiat timid – în care îşi vedea fiii în atât de multe privinţe – înflorise într-o relaţie care o recompensase profund. Dar, dacă Marion fusese surprinsă de emoţia şi satisfacţia pe care i le dă-duse Eddie, plăcerea de a fi cu băiatul *nu* o convinsese totuşi să-şi schimbe planurile.

Se despărţea de ceva mai mult decât de Ted şi Ruth. Luân- du-şi rămas-bun de la Eddie O'Hare, îşi lua rămas-bun de la orice fel de viaţă sexuală. Iat-o cum îşi lua rămas-bun de la sex, tocmai când, pentru prima oară, la treizeci şi nouă de ani, descoperea plăcerea de a face sex!

Dacă Marion şi Eddie aveau aceeaşi înălţime în vara lui '58, Marion era conştientă că îl depăşea în greutate; Eddie era neînchipuit de slab. În poziţia călare, apăsându-l cu trupul ei, Marion simţea că toată greutatea şi toată forţa ei i se concentrau în coapse; cu Eddie ţintuit sub ea, Marion simţea uneori că ea îl penetra pe *el.* într-adevăr, mişcarea coapselor ei era singura mişcare între ei – Eddie nu era destul de puternic să-i ridice greutatea. Şi exista o clipă când Marion simţea nu numai că pătrunsese în trupul băiatului; ci era aproape sigură că îl paralizase

.Când îşi dădea seama, după cum îşi ţinea respiraţia, că băiatul urma să aibă orgasm, Marion se lăsa cu toată greutatea pe pieptul lui şi, ţinându-se strâns de umerii lui, se rostogolea şi-l trăgea deasupra ei, pentru că nu suporta să vadă expresia ce-i transforma chipul în acele momente. Era în expresia aceea ceva mult prea

aproape de anticiparea durerii. Marion abia dacă îndura să-l audă scâncind – şi scâncea de fiecare dată. Era sunetul unui copil pe jumătate trezit din somn, care scoate un ţipăt şi apoi adoarme la loc. Doar această fracţiune de secundă repetată, în toată relaţia ei cu Eddie, i-a provocat lui Marion o jumătate de clipă de îndoială. Când băiatul scotea acest sunet infantil, Marion se simţea vinovată.

Apoi Eddie zăcea pe-o parte, cu faţa lipită de sânii ei; în timp ce Marion îşi trecea degetele prin părul băiatului. Chiar şi acum, Marion nu s-a putut abţine să nu facă o observaţie critică referitoare la tunsoarea lui Eddie – în mintea ei, şi-a notat ca data viitoare să-i spună frizerului să nu-l mai ia atât de scurt la spate. Apoi şi-a revizuit nota mentală. Vara era pe sfârşite. Nu va mai fi nici o „dată viitoare".

în acest moment, Eddie a pus a doua întrebare din acea noapte.

- Povesteşte-mi despre accident, a zis el. Adică ştii cum s-a petrecut? A fost vina cuiva?

Cu o clipă înainte, el îi simţise inima bătând prin sân şi pul- sându-i lângă tâmplă. Dar acum, Eddie a avut impresia că inima lui Marion se oprise. Când şi-a ridicat capul să se uite la chipul ei, ea deja se întorcea cu spatele la el. De data aceasta, umerii nu îi tremurau câtuşi de puţin; şira spinării îi era dreaptă, spatele – rigid, umerii – drepţi şi ei. El a dat ocol patului, a în- genuncheat lângă ea şi a privit-o în ochi – erau deschişi, dar distanţi; buzele, care, atunci când dormea, erau pline şi deschise, acum erau subţiri şi închise.

- îmi pare rău, a şoptit Eddie. N-o să te mai întreb niciodată.

Dar Marion a rămas aşa cum era – chipul, o mască, trupul,
o piatră.

- Mami! a strigat Ruth, dar Marion n-a auzit-o – nici măcar n-a clipit.

Eddie a îngheţat, aşteptând lipăitul tălpilor fetiţei de patru ani pe pardoseala băii. Dar fetiţa stătea în patul ei.

- Mami? a strigat ea, de data asta mai nesigură.

În vocea ei se citea o oarece îngrijorare. Golpuşcă, Eddie s-a dus în vârful picioarelor în baie. Şi-a înfăşurat un prosop în jurul coapselor – o alegere mai bună decât abajurul. Apoi, făcând cât mai puţin zgomot cu putinţă, a pornit spre hol.

- Eddie? a întrebat fetiţa.

Vocea ei era o şoaptă.

- Da, a răspuns Eddie resemnat.

Şi-a înfăşurat prosopul mai strâns şi, desculţ, a traversat baia spre camera copilei. Eddie s-a gândit că, dacă ar fí văzut-o pe Marión, Ruth s-ar fí speriat şi mai tare – adică dacă fetiţa de patru ani şi-ar fi văzut mama în starea aceea nouă, aparent catatonică.

Când Eddie a intrat în camera ei, Ruth şedea în capul oaselor în pat, fără să se mişte.

- Unde-i mami? l-a întrebat fetiţa.
- Doarme, a minţit Eddie.
- Aha, a zis fetiţa. Cu privirea a arătat spre prosopul înnodat în jurul taliei lui Eddie: Ai făcut baie?
- Da, a minţit din nou.

- Aha, a făcut Ruth. Dar eu ce-am visat?
- Ce-ai visat? a repetat prosteşte Eddie. Aăă, nu ştiu. Nu eu ţi-am visat visul. C«-ai visat?
- Spune-mi, a cerut fetiţa.
- Dar e visul *tău,* i-a atras Eddie atenţia.
- Aha, a zis fetiţa de patru ani.
- Vrei să bei nişte apă? a întrebat Eddie.
- Mda, a răspuns Ruth. A aşteptat cât Eddie a lăsat apa să curgă până s-a răcit bine şi apoi i-a adus o cană. Când i-a dat cana înapoi, a întrebat: Unde sunt labele?
- în fotografie, unde sunt întotdeauna, i-a spus Eddie.
- Dar ce-au păţit? a întrebat-o Ruth.
- N-au păţit nimic, a asigurat-o Eddie. Vrei să le vezi?
- Da, a zis ea.

A ridicat braţele, aşteptându-se să fie luată, iar el a ridicat-o de pe pat.

împreună, au străbătut holul neluminat; amândoi erau conştienţi de varietatea infinită a expresiilor de pe chipurile băieţilor morţi, ale căror fotografii erau, din fericire, în semiîntuneric. La capătul celălalt al holului, lumina din camera lui Eddie strălucea ca un far. Eddie a dus-o pe Ruth în baie unde, fără să scoată un cuvânt, au privit fotografia lui Marion în Hotel du Quai Voltaire. Apoi Ruth a zis:

- Era devreme dimineaţa. Mami tocmai se trezea. Thomas şi Timothy se vârâseră sub cuverturi. Tati a făcut poza – în Franţa.
- în Pkris, da, a zis Eddie. (Marion îi spusese că hotelul era situat pe malul Senei. Marion era pentru prima oară la Pkris, iar băieţii – singura dată.)

Ruth a arătat spre laba mai mare.
- Thomas, a zis ea.
Apoi a arătat spre cea mai mică; şi a aşteptat ca Eddie să vorbească.
- Timothy, a ghicit Eddie.
- Aşa e, a zis fetiţa de patru ani. Dar ce-ai *Jacut* la ele?
- *Eu?* Nimic, a minţit Eddie.
- Arăta ca hârtia, bucăţele de hârtie, i-a spus Ruth.
Ochii ei au cercetat baia; s-a zvârcolit în braţele lui Eddie,
ca s-o pună jos – voia să se uite în coşul de gunoi. Dar menajera venise şi curăţase baia de multe ori de când Eddie dezlipise bucăţelele de hârtie. în sfârşit, Ruth şi-a ridicat braţele spre Eddie; şi el a luat-o din nou în braţe.
- Sper să nu se mai întâmple, a zis fetiţa de patru ani.
- Poate că nu s-a întâmplat niciodată; poate că a fost un vis, i-a spus Eddie.
- Ba nu, a zis fetiţa.
- Atunci poate e un mister, a spus Eddie.
- Nu, a insistat Ruth. Era hârtie. Două bucăţi.
Se uita încruntată la fotografie, provocând-o să se schimbe. Ani mai târziu, Eddie O'Hare nu va fi surprins că Ruth Cole, ca scriitoare, era o realistă.
într-un târziu, el a întrebat-o pe fetiţă:
- Nu vrei să te culci la loc?
- Ba da, a răspuns Ruth, dar adu poza.
Au luat-o înapoi prin holul întunecat, care părea şi mai întunecat acum – lumina palidă a lămpii de noapte din baia

principală abia lucea prin uşa deschisă a camerei lui Ruth. Eddie o ţinea pe fetiţă strâns la piept. I se părea prea grea s-o ducă doar pe un braţ: în mâna cealaltă avea fotografia.

A pus-o pe Ruth înapoi în pat şi a sprijinit fotografia cu Marion la Paris pe o comodă. Fotografia stătea în faţa lui Ruth, dar fetiţa s-a plâns că fotografia era prea departe de patul ei ca s-o vadă bine. Aşa că Eddie a sprijinit-o de scăunelul pentru picioare, la capul priciului de jos. Fetiţa s-a arătat mulţumită. Şi a adormit.

înainte să se întoarcă în camera lui, Eddie s-a mai uitat o dată la Marion. Ochii îi erau închişi, buzele întredeschise în somn, iar trupul nu mai avea rigiditatea aceea înspăimântătoare. Doar un cearşaf îi acoperea coapsele; partea de sus a trupul îi era descoperită. Noaptea era caldă; cu toate acestea, Eddie i-a acoperit sânii cu cearşaful. în felul acesta, nu părea chiar atât de abandonată.

Eddie era atât de obosit, încât s-a întins pe pat şi a adormit cu prosopul înfăşurat în jurul taliei. A doua zi dimineaţa, s-a trezit când a auzit-o pe Marion care-l striga – îl chema – şi a auzit-o şi pe Ruth plângând isteric. A străbătut holul în fugă (încă în prosop) şi le-a găsit pe Marion şi Ruth în baie, aplecate peste o chiuvetă mânjită de sânge. Peste tot numai sânge. Pe pijamaua copilei, pe faţa ei, în păr. Sursa era o singură tăietură adâncă în degetul arătător drept al lui Ruth. Buricul degetului era despicat până la os. Tăietura era perfect dreaptă şi extrem de subţire.

- Mi-a zis că a fost sticlă, i-a spus Marion lui Eddie, dar în tăietură nu e nici o sticlă. *Ce* sticlă, scumpete? a întrebat-o Marion pe Ruth.

- Tabloul, tabloul! a hohotit copila.

încercând să ascundă fotografia sub pat, probabil că Ruth lovise rama de marginea patului sau de scăunel. Sticla care acoperea fotografia se spărsese; fotografia în sine nu se deteriorase, cu toate că paspartuul era pătat de sânge.

- Ce-am făcut? întreba fetiţa de patru ani.

Eddie a ţinut-o cât timp mama ei s-a îmbrăcat, apoi a ţinut-o Marion, cât timp s-a îmbrăcat Eddie.

Ruth se oprise din plâns, acum era preocupată mai mult de fotografie decât de deget. Au scos fotografia din rama ruptă, încă fixată în paspartuul pătat de sânge; au pus fotografia în maşină cu ei, deoarece Ruth voia ca fotografia să fie dusă la spital. Marión a încercat s-o pregătească pe Ruth pentru copci şi probabil că avea să fie nevoie şi de o injecţie. în realitate, aveau să fie două injecţii – una cu procainã, înainte de copci, apoi vaccinul antitetanos. Deşi era foarte adâncă, tăietura era atât de curată şi de subţire, încât-Marion era sigură că nu va fi nevoie de mai mult de două sau trei copci, altfel rămânea o cicatrice vizibilă.

- Ce-i aia cicatrice? a întrebat copila. O să mor?

- *Nu,* n-o să mori, scumpete, a asigurat-o mama ei.

Apoi conversaţia s-a concentrat asupra necesităţii de a repara fotografia. După ce terminau cu spitalul, aveau să ducă fotografia la magazinul de rame din Southampton şi s-o lase

acolo, ca să i se pună o ramă nouă. Ruth a început din nou să plângă, pentru că nu voia ca fotografia să rămână la magazin. Eddie i-a explicat că trebuia să i se pună un paspartú nou, o ramă nouă şi o sticlă nouă.

- Ce-i un paspartú? a întrebat fetiţa de patru ani.

Când Marion i-a arătat lui Ruth paspartuul pătat de sânge (fotografia însă nu se pătase), Ruth a vrut să ştie de ce pata de sânge nu era roşie; picătura se uscase şi se făcuse maronie.

- Şi eu o să mă fac maronie? a întrebat Ruth. O să mor?

- Nu, scumpete, n-o să mori. *N-o* să mori, a repetat Marion.

Bineînţeles că Ruth a ţipat când a fost înţepată cu acul şi

când i s-au pus copcile – numai două. Doctorul s-a mirat că tăietura era perfect dreaptă; buricul arătătorului drept fusese secţionat cu o precizie uimitoare. Pentru un chirurg, ar fi fost aproape imposibil să taie deliberat exact în mijlocul unui deget atât de mic, chiar şi cu un bisturiu

.După ce au lăsat fotografía la atelier, Ruth s-a aşezat docilă în braţele mamei ei. Eddie le-a dus pe amândouă înapoi la Sa- gaponack, mijindu-şi ochii în soarele dimineţii. Marion a coborât parasolarul din dreptul locului pasagerului, dar Ruth era atât de micuţă, încât lumina soarelui o bătea drept în faţă, făcând-o să se răsucească spre mama ei. Deodată, Marion a început s-o privească atent în ochi pe fiica ei – mai ales în ochiul drept al lui Ruth.

- Ce s-a întâmplat? a întrebat-o Eddie. I-a intrat ceva în ochi?
- N-are nimic, a zis Marion.

Copila s-a ghemuit la pieptul mamei, iar Marion şi-a ridicat mâna în dreptul feţei lui Ruth, s-o ferească de soare. Istovită de atâta plâns, Ruth a adormit înainte să ajungă la Sagaponack.

- Ce-ai văzut? a întrebat-o Eddie pe Marion, a cărei privire era din nou distantă. (Dar nu la fel de distantă ca în noaptea dinainte, când Eddie o întrebase despre accidentul băieţilor.) Spune-mi! i-a cerut el.

Marion i-a arătat imperfecţiunea din irisul ochiului ei drept, acel hexagon de galben pe care Eddie îl admirase adesea; nu numai o dată îi spusese lui Marion că iubea picăţeaua aia mi-nusculă de galben în ochiul ei – felul în care, într-o anumită lumină sau din unghiuri nebănuite, îi schimba ochiul drept din albastru în verde.

Deşi Ruth avea ochii căprui, ceea ce văzuse Marion în irisul ochiului drept al lui Ruth era exact aceeaşi formă hexagonală de galben intens. Când copila de patru ani clipise în lumina soarelui, hexagonul galben îşi demonstrase capacitatea de a schimba ochiul drept al lui Ruth din căprui în chihlimbariu.

Marion continua s-o ţină strâns la piept pe fiica ei adormită; cu o mână încă ferea de lumina soarelui chipul copilei de patru ani. Eddie n-o văzuse niciodată înainte pe Marion manifestând o asemenea afecţiune fizică pentru Ruth.

- Ochiul tău este foarte... deosebit, i-a spus băiatul de şaisprezece ani. E ca un semn din naştere, doar că mai misterios...

- Bietul copil! l-a întrerupt Marion. Nu vreau să fie ca *mine!*

Descotorosirea de doamna Vaughn

În următoarele cinci sau şase zile, înainte să i se scoată lui Ruth copcile, fetiţa nu s-a mai dus la plajă. Faptul că fedţa nu trebuia să ude rana le irita pe bone. Eddie a observat că Ted şi Marion erau tot mai ursuzi unul faţă de celălalt; întotdeauna se evitaseră, dar acum nu-şi mai vorbeau, nici măcar nu se mai priveau. Când unul voia să se plângă de celălalt, plângerea îi era adresată lui Eddie. De exemplu, Ted susţinea că Marion e de vină pentru rana lui Ruth, deşi Eddie îi spusese în mod repetat că el îi dăduse lui Ruth fotografia.

- Nu asta-i problema, i-a spus Ted. Problema e că în primul rând *tu* nu ar fi trebuit să te duci în camera ei – asta-i treaba maică-sii.

- Ţi-am spus, Marion dormea, a minţit Eddie.

- Mă-ndoiesc, i-a zis Ted băiatului. Mă-ndoiesc că „dormea” descrie întocmai starea lui Marion. Aş zice că era *groghi*.

Eddie nu era sigur că l-a înţeles bine pe Ted.

- Nu era beată, dacă asta vrei să spui.

- N-am zis că era beată – ea nu bea, i-a spus Ted lui Eddie. Am zis că era *groghi.* Nu-i aşa?

Eddie nu şda ce să spună; aşa că i-a prezentat problema lui Marion.

- I-ai spus *de ce?* l-a întrebat ea pe băiat. I-ai spus ce m-ai *întrebat?*

Eddie a privit-o şocat.

- Bineînţeles că nu, a răspuns băiatul de şaisprezece ani.

- *Spune*-|| a exclamat Marion.

Aşa că Eddie i-a spus lui Ted ce s-a întâmplat când a întrebat-o pe Marion despre accident.

- Cred că *eu* am făcut-o groghi, a explicat Eddie. îţi repet – toată povestea e numai din vina *mea.*

- Nu, e vina lui Marion, a insistat Ted.

- Of, cui îi pasă a cui e *vina?* i-a spus Marion lui Eddie.

- *Mu* îmi pasă, a răspuns Eddie. *Eu sunt* ăla care i-a dat voie lui Ruth să ţină fotografia în camera ei.

- Aici nu e vorba de fotografie – nu fi prostuţ, i-a zis Marion băiatului de şaisprezece ani. N-are nimic de-a face cu tine, Eddie.

A fost o lovitură pentru băiat să realizeze că ea avea dreptate. Eddie O'Hare era prins în ceea ce avea să fie cea mai importantă relaţie din viaţa sa; totuşi, ceea ce se întâmpla între Ted şi Marion nu avea nimic de-a face cu el.

între timp, Ruth întreba în fiecare zi despre fotografia neajunsă încă acasă; în fiecare zi se dădea telefon la magazinul de rame din Southampton, dar schimbarea paspartuului şi înrămarea unei singure fotografii de opt-pe-zece

inchi nu reprezenta o prioritate în cel mai solicitat sezon din an al magazinului.

Noul paspartu va avea o pată de sânge pe el? voia Ruth să ştie. (Nu, nu va avea.) Noua ramă şi noua sticlă vor fi întocmai ca vechea ramă şi vechea sticlă? (Aproape la fel.)

Şi în fiecare zi, şi în fiecare noapte, Ruth le ducea pe bone ori pe mama, ori pe tata, ori pe Eddie prin galeria fotografiilor atârnate în casa familiei Cole. Dacă atingea fotografia *aia,* se va tăia în sticlă? Dacă o scăpa pe jos pe *asta,* avea şi asta sticlă şi se va sparge? Dar de ce se spărgea sticla? Şi dacă sticla te tăia, de ce să ţii sticlă în casă?

Dar, înainte ca Ruth să pună aceste întrebări repetate, trecuse de mijlocul lunii august; noaptea era mult mai rece. Chiar şi în apartamentul de deasupra garajului se putea dormi confortabil. într-o noapte, când Eddie şi Marion dormeau acolo, Marion a uitat să pună prosopul peste luminator. S-au trezit dimineaţa devreme din pricina unui cârd de gâşte care zburau jos.

- Deja zboară spre sud? a întrebat Marion.

În ziua aceea, n-a mai vorbit nici cu Eddie, nici cu Ruth.

Ted a revizuit radical *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată mei un sunet;* dmp de aproape o săptămână, în fiecare dimineaţă i-a dat lui Eddie o ciornă complet re scrisă. Eddie trebuia să dactilografieze manuscrisul în aceeaşi zi; a doua zi dimineaţa, ciorna rescrisă se întorcea la el. Abia începuse Eddie să se simtă cu adevărat asistent al unui scriitor, că procesul de rescriere

a încetat. Eddie nu va mai vedea *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet* până va fi publicată. Deşi va fi cartea preferată a lui Ruth dintre cele scrise de tatăl ei, nu va fi niciodată preferata lui Eddie; văzuse prea multe ciorne ca să aprecieze produsul final.într-una din zile, chiar înainte ca lui Ruth să i se scoată copcile, sosise un plic gros pentru Eddie, trimis de tatăl său. înăuntru se găseau numele şi adresele tuturor exonienilor în viaţă care locuiau în Hamptons; de fapt, era exact aceeaşi listă de nume şi adrese pe care Eddie o aruncase la coş pe feribot, când traversase Strâmtoarea Long Island. Cineva găsise plicul pe care era imprimată în relief adresa Colegiului Phillips Exeter, în caz de retur, şi numele lui O'Hare senior scris cu caligrafie îngrijită – un om de serviciu sau cineva din echipajul feribotului, sau vreun curios care răscolise prin gunoaie. Indiferent cine fusese idiotul sau idioata, îi expediase lista lui Minty O'Hare. „Ar fi trebuit să-mi spui că ai pierdut plicul", scria tatăl lui Eddie. Aş fi copiat numele şi adresele şi ţi le-aş fi trimis. Din fericire, cineva a înţeles ce valoare au. Un gest remarcabil de bunăvoinţă umană – într-un moment din istoria noastră când gesturile de bunăvoinţă sunt tot mai rare. Indiferent cine a fost persoana, n-a cerut să fie despăgubită pentru expediere! Trebuie că a fost numele de Exeter – pe plic, vreau să spun. întotdeauna am spus că nu e niciodată o exagerare să vorbeşti de influenţa bunului renume al colegiului..." Minty i-a atras atenţia lui Eddie că adăugase un nume şi o

adresă: un exonian din Wainscott, aflat în apropiere, care fusese omis, din cine ştie ce motiv, de pe lista iniţială.

Era o perioadă enervantă şi pentru Ted. Ruth susţinea că avea coşmaruri din pricina copcilor; cele mai multe coşmaruri le avea când venea rândul lui Ted să stea cu ea. într-o noapte, fetiţa s-a trezit plângând şi a strigat-o pe mama ei; *numai* pe mămica ei şi, spre şi mai marea exasperare a lui Ted, pe Eddie – numai ei puteau s-o liniştească. Ted a fost nevoit să le telefoneze la garaj şi să le spună să vină acasă. Apoi Eddie a trebuit să-l ducă pe Ted cu maşina până la garaj, unde, s-a gândit Eddie, urmele trupurilor lor – al lui şi al lui Marión – încă se vedeau pe pat (şi poate încă mai erau calde.)

Când Eddie s-a întors la casa soţilor Cole, toate luminile de la etaj erau aprinse. Ruth putea fí alinată numai dacă era dusă de la o fotografie la alta. Eddie s-a oferit să continue el turul, pentru ca Marión să se culce la loc. Dar lui Marión părea să-i placă; de fapt, Marión era conştientă că aceea ar fi putut să fie ultima călătorie, cu fiica ei în braţe, în istoria fotografică a băieţilor ei morţi. Marión, de fapt, prelungea povestea ce însoţea fiecare fotografie. Eddie a adormit în camera lui, dar lăsând deschisă uşa spre holul de la etaj; o vreme, a auzit vocile lui Ruth şi Marión.

După întrebarea fetiţei, Eddie şi-a dat seama că se uitau la fotografia (aflată în camera de oaspeţi din mijloc) cu Timothy plângând, plin de noroi.

- Dar ce-a păţit Timothy? a întrebat Ruth, deşi ştia povestea la fel de bine ca şi Marión.

Chiar şi Eddie ajunsese să ştie toate poveştile.

- Thomas l-a împins într-un iaz, i-a spus Marión lui Ruth.

- Câţi ani are Timothy cu noroiul? a întrebat Ruth.

- Câţi ai şi *tu,* scumpete, a zis mama ei. Avea numai patru ani...

Eddie ştia ce fotografie urmează: Thomas în echipamentul
de hochei, după un joc la patinoarul din Exeter. Cu o mână o strânge într-o îmbrăţişare pe mama lui, ca şi când ei îi fusese frig în timpul meciului, dar şi ea arată foarte mândră că stă acolo îmbrăţişată de fiul ei. Chiar dacă el şi-a scos patinele şi stă, absurd, îmbrăcat cu întregul echipament de hochei, dar încălţat cu bascheţi cu şireturile dezlegate, tot e mai înalt decât Marion. Ceea ce-i plăcea lui Ruth la fotografie e că Thomas zâmbeşte cu gura până la urechi şi strânge un puc între dinţi.

înainte să adoarmă, Eddie a auzit-o pe Ruth întrebând-o pe mama ei:

- Câţi ani are Thomas cu lucrul ăla în gură?

- E de vârsta lui Eddie, a auzit-o Eddie pe Marion spunând. Avea doar şaisprezece ani...

Pe la şapte dimineaţa a sunat telefonul. Marion a răspuns din pat. Ştia, după tăcerea de la celălalt capăt, că era doamna Vaughn.

- E în cealaltă casă, a zis Marion şi a închis.

La micul dejun, Marion i-a spus lui Eddie:

- Fac pariu că se desparte de ea *azi*. Sau cel puţin va încerca. Dacă îi dă bătăi de cap, o să-i mai ia vreo două zile.

Într-adevăr, doamna Vaughn avea să-i dea bătăi de cap. Probabil anticipându-le, Ted a încercat s-o rupă cu doamna Vaughn trimiţându-I pe Eddie s-o facă în locul lui.

- Să fac *ce?* a întrebat Eddie.

Stăteau în picioare, lângă masa mare din atelierul lui Ted, pe care acesta strânsese un teanc de vreo sută de desene cu doamna Vaughn. Ted se chinuia să închidă mapa burduşită; era cea mai mare mapă pe care o avea, cu iniţialele lui gravate în aur pe pielea maro – T.T.C. (Theodore Thomas Cole).

- Să-i dai astea, dar *nu* şi mapa. Dă-i doar desenele. Mapa o vreau înapoi, l-a instruit Ted pe Eddie care ştia că mapa îi fusese dăruită de Marion. (De la Marion ştia.)

- Dar azi nu te duci s-o vezi pe doamna Vaughn? l-a întrebat Eddie. Nu te aşteaptă?

- Spune-i că nu mă duc, dar că am vrut să-i dau desenele, a răspuns Ted.

- O să mă întrebe când te *duci,* a replicat Eddie.

- Spune-i că nu ştii. Dă-i desenele şi-atât. Spune-i doar ce e absolut necesar, i-a zis Ted băiatului.

Eddie abia dacă a avut timp să-i spună lui Marión.

- Te trimite pe tine ca să se despartă de ea – ce laş! a spus Marión mângâindu-l pe Eddie pe păr cu gestul acela matern al ei.

Eddie era sigur că Marión va spune ceva despre nemulţumirea ei perpetuă în legătură cu tunsoarea lui. Dar ea a zis cu totul altceva:

- E mai bine să te duci mai devreme – o prinzi tocmai când se îmbracă. Astfel n-o să-i prea vină să te invite înăuntru. Doar nu vrei să-ţi pună o sumedenie de întrebări. Cel mai bun lucru ar ñ să suni la uşă şi să-i dai desenele. Crede-mă că nu vei vrea să te bage în casă, în spatele uşilor închise. Fii atent să nu te omoare.

Cu acest avertisment în minte, Eddie O'Hare a ajuns devreme la adresa de pe Gin Lane. La intrarea pe aleea pavată cu pietriş scump, a oprit în dreptul impresionantei bariere făcute din lemn-câinesc, ca să scoată din mapa de piele cele o sută de desene. Se temea că ar fi jenant să-i dea doamnei Vaughn desenele *ţi* să ia înapoi mapa, în timp ce femeia aia mărunţică şi brunetă stă furioasă în faţa lui. Dar Eddie calculase greşit direcţia vântului. După ce a pus mapa în portbagajul Ghevro- letului, a transferat desenele pe bancheta din spate, unde vântul le-a răvăşit într-un maldăr alandala; Eddie s-a văzut nevoit să închidă portierele şi geamurile ca să aranjeze desenele pe banchetă. Şi n-a putut să se abţină să se uite la ele.

începeau cu portretele doamnei Vaughn împreună cu băieţelul ei furios. Gurile lor mici, strâns închise, ale mamei şi fiului, i s-au părut lui Eddie a fi o trăsătură genetică deloc bine-voitoare. în pl us, doamna Vaughn şi fiul ei aveau amândoi ochi intenşi, nerăbdători; aşezaţi unul lângă altul, doamna şi fiul îşi ţineau mâinile făcute pumn şi sprijinite rigid pe coapse. în poala mamei sale, fiul doamnei Vaughn părea gata s-o

zgârie şi s-o lovească pentru a se elibera din braţele ei – în cazul în care ea, dând aceeaşi impresie de a fi gata să izbucnească, n-ar fi fost împinsă de-o pornire spontană să-l strângă ea de gât mai întâi. Erau pe puţin vreo două duzini de asemenea desene, fiecare trădând o nemulţumire cronică şi o tensiune crescândă.

Apoi Eddie a ajuns la portretele cu doamna Vaughn singură – la început îmbrăcată complet, dar profund singură. Eddie s-a simţit cuprins brusc de milă pentru ea. Dacă ceea ce surprinsese Eddie întâi şi-ntâi la ea fusese acea permanentă furişare a ei, care se transformase în supunere, care, la rândul ei, îi provocase disperare, ceea ce nu văzuse în ea era nefericirea funestă. Ted Cole surprinsese această trăsătură încă înainte ca femeia să înceapă să-şi dea jos hainele.

Nudurile îşi aveau propria progresie tristă. La început, pumnii au rămas strânşi pe coapsele încordate, iar doamna Vaughn şedea în profil – adeseori cu un umăr ascunzând vederii sânii ei mici. Când în sfârşit ea s-a întors cu faţa la artist, la distrugătorul ei, şi-a încrucişat braţele peste sâni, ca să şi-i ascundă, iar genunchii îi erau strâns lipiţi, perineul fiindu-i aproape complet ascuns şi el – părul pubian, atunci când se vedea, era doar o linie extrem de fină.

Apoi Eddie a gemut în maşina închisă; nudurile mai recente ale doamnei Vaughn erau tot atât de »«ascunse ca fotografiile cele mai făţişe ale unui cadavru. Braţele îi atârnau pe lângă trup ca şi când umerii îi fuseseră dislocaţi cu sălbăticie într-o cădere violentă. Sânii, expuşi vederii şi nesusţinuţi, atârnau; sfârcul unui sân

părea mai mare, mai întunecat şi mai în jos decât celălalt. Genunchii îi erau depărtaţi, de-ai fi zis că nu-şi mai simţea picioarele sau că suferise o fractură de pelvis. La o femeie atât de mică, ombilicul era prea mare, părul pubian prea abundent. Labiile stăteau căscate şi flasce. Ultimul nud era prima pornografie pe care o vedea Eddie O'Hare. Ceea ce nu înseamnă că Eddie înţelegea pe deplin ce anume era pornografic în acele desene. Eddie a simţit că i se face greaţă şi i-a părut rău că văzuse desenele, care o reduceau pe doamna Vaughn la gaura din centrul ei; nudurile reuşeau s-o minimalizeze pe doamna Vaughn şi mai mult decât izul lăsat de mirosul ei puternic pe pernele din casa închiriată.

Sub cauciucurile Chevroletului, scrâşnetul pietrelor perfecte de pe aleea de acces spre vila familiei Vaughn suna ca şi când cineva frângea oase de animale mici. Când Eddie a trecut pe lângă o fântână arteziană aflată în aleea circulară, a observat mişcarea unei perdele de la etaj. Sunând la uşă, aproape că a scăpat pe jos desenele, pe care izbutea să le ţină doar strângându-le la piept cu ambele braţe. Apoi a aşteptat o veşnicie ca să apară femeia mărunţică şi brunetă.

Marion avusese dreptate. Doamna Vaughn nu isprăvise cu îmbrăcatul sau poate nu desăvârşise o anumită fază a dezbrăcării, pe care o fi pregătit-o pentru a se înfăţişa ademenitoare în faţa lui Ted. Părul îi era ud şi lins, iar buza superioară arăta ca frecată până la sânge; la un colţ al gurii, asemenea zâmbetului neterminat al unui clovn, rămăsese o urmă a cremei epilatoare

pe care încercase prea grăbit s-o şteargă. Doamna Vaughn se grăbise în alegerea halatului, căci stătea în prag într-o chestie din frotir alb, care aducea mai degrabă cu un prosop uriaş, greoi. Probabil că era halatul soţului ei: atârna până mai jos de gleznele subţiri. O poală se târa pe prag: Era desculţă. Oja neuscată de pe degetul mare al piciorului drept mânjise partea de sus a labei drepte, încât părea că doamna Vaughn se tăiase şi sângera.

- Ce vrei? a întrebat doamna Vaughn. Apoi s-a uitat peste umărul lui Eddie, la maşina lui Ted. înainte ca Eddie să apuce să răspundă, ea l-a întrebat: El unde-i? Nu vine? Ce s-a-ntâmplat?

- E reţinut, a informat-o Eddie, dar a vrut să vă dea... astea.

în vântul acela dezlănţuit, Eddie n-a îndrăznit să-i întindă
desenele; încă le strângea cu stângăcie la piept.

- E reţinut? a repetat ea. Cum vine asta?

- Nu ştiu, a minţit Eddie. Dar aici am toate desenele astea... Pot să le pun jos undeva? a întrebat el rugător.

- *Ce* desene? A... *desenele!* A..., a făcut doamna Vaughn, parcă primise un pumn în stomac.

S-a dat înapoi, călcând pe halatul lung – mai-mai să cadă. Eddie a urmat-o înăuntru, se simţea de parcă ar fi fost executorul ei. Podeaua de marmură şlefuită reflecta candelabrul de deasupra; în depărtare, printr-o uşă dublă larg deschisă, un al doilea candelabru atârna deasupra unei mese de sufragerie. Casa arăta ca un muzeu de artă; sufrageria îndepărtată era la fel de mare. Ca o sală de banchet. Eddie s-a

îndreptat (parcă nu se mai termina drumul) până la masă şi a pus desenele pe ea, fără să-şi dea seama, decât după ce s-a răsucit să plece, că doamna Vaughn îl urmase îndeaproape şi neauzită, parcă era umbra lui. Când a dat cu ochii de desenul de deasupra – unul cu ea şi fiul ei –, a căscat gura.

- Mi le dă *mie!* a strigat ea. Nu le *vrea?*
- Nu ştiu, a zis Eddie nefericit.

Doamna Vaughn a răsfoit iute desenele până a ajuns la primul nud; apoi a răsturnat maldărul cu faţa-n jos, luând ultimul desen care acum ajunsese primul. Eddie a-nceput să se retragă; ştia care era desenul acela.

- Ah... a icnit doamna Vaughn, ca izbită de-un al doilea pumn. Dar el când vine? a strigat ea după Eddie. Vine vineri, nu-i aşa? Vineri am toată ziua la dispoziţie să-l văd – ştie că am toată ziua la dispoziţie. *Ştie!*

Eddie a încercat să nu se oprească din mers. I-a auzit tălpile desculţe pe pardoseala de marmură – venea în grabă după el. L-a ajuns sub candelabrul cel mare.

- Stai! a strigat ea. Vine vineri?
- Nu ştiu, a repetat Eddie, retrăgându-se cu spatele spre uşă.

Vântul încerca să-l ţină înăuntru.

- Ba da, *ştii!* a ţipat doamna Vaughn. Spune-mi!

L-a urmat afară, dar rafala aproape că a trântit-o la pământ. Halatul s-a deschis bătut de vânt; iar ea s-a chinuit să se înfăşoare din nou în el. Eddie va păstra întotdeauna această imagine a ei, ca pentru a-şi aminti sieşi care e cea mai rea goliciune – vederea absolut nedorită a sânilor

căzuţi şi a triunghiului întunecat de păr pubian încâlcit ale doamnei Vaughn.

- Stai! a strigat ea din nou, dar pietricelele ascuţite ale aleii au împiedicat-o să-l urmeze până la maşină.

S-a aplecat, a luat un pumn de pietricele şi le-a aruncat în Eddie. Cele mai multe au nimerit maşina.

- Ţi-a *arătat* desenele? Te-ai *uitat* la ele? Fir'ai tu al dracului să fii – te-ai uitat la ele, *nu-i aţa?* a ţipat ea.

- Nu, a minţit Eddie.

Când doamna Vaughn s-a aplecat să mai ia un pumn de pietricele, o pală de vânt a dezechilibrat-o. Uşa de la intrare s-a închis în spatele ei cu o bufnitură ca de tun.

- Dumnezeule! Am rămas pe-afară! i-a spus ea lui Eddie.

- Nu-i altă uşă care *nu* e încuiată? a întrebat el. (Casa avea pe puţin o duzină de uşi!)

- Credeam că vine Ted. îi place ca toate uşile să fie încuiate, a răspuns doamna Vaughn.

- N-aveţi pitită pe undeva o cheie, în caz de nevoie? a întrebat Eddie.

- L-am trimis pe grădinar acasă. Lui Ted nu-i place să fie grădinarul prin preajmă, a zis doamna Vaughn. Grădinarul are o cheie de rezervă.

- Şi nu-l puteţi suna pe grădinar?

- De la ce *telefon*? a zbierat doamna Vaughn. Trebuie să intri cu forţa în casă.

- *Eu?* n-a priceput băiatul de şaisprezece ani.

- Păi, tu ştii cum se face, nu-i aşa? a întrebat mărunţica brunetă. *Eu* nu ştiu cum se face! s-a văicărit ea.

Nu existau geamuri deschise, din cauza aerului condiţionat; familia instalase aer condiţionat pentru colecţia ei de artă, drept care nu erau nici ferestre deschise. în spate, unde era o grădină, casa avea uşi cu geam, dar doamna Vaughn l-a avertizat pe Eddie că geamul avea o grosime specială şi în el era încastrată plasă de sârmă, care îl făcea aproape impenetrabil. Cu un pietroi pe care-l învelise în tricou, Eddie a izbutit până la urmă să spargă geamul, dar încă mai trebuia să găsească uneltele grădinarului, ca să rupă plasa cât să-şi bage mâna şi să descuie uşa pe dinăuntru. Pietroiul, piesa centrală a bazinului din grădină unde se scăldau păsările, îi mânjise tricoul, iar cioburile de sticlă îl tăiaseră în câteva locuri. Eddie s-a hotărât să lase tricoul şi pietroiul pe cioburile de lângă uşa acum deschisă.

Dar doamna Vaughn, care era desculţă, a insistat să fie dusă în casă în braţe şi numai prin uşa aceea; nu voia să rişte să se taie în cioburi. Cu bustul gol, Eddie a dus-o în casă – fiind cu băgare de seamă, atunci când a luat-o în braţe, să nu-şi vâre din greşeală mâinile pe sub halat. Femeia părea uşoară ca un fulg, doar cu puţin mai grea decât Ruth. Dar, ţinând-o în braţe, chiar şi numai atât de puţin, mirosul ei puternic aproape că l-a doborât. Parfumul era greu de descris; Eddie nu putea să-şi dea seama a ce mirosea ori dacă parfumul acela îl făcea să vomite. Când a pus-o jos, ea a sesizat dezgustul lui nedisimulat.

- Arăţi de parcă ţi-e scârbă, i-a spus ea. Cum *îndrăzneşti* cum îndrăzneşti să mă *deteşti?*

Eddie se oprise într-o cameră în care nu mai fusese. Nu ştia pe unde s-o ia ca să ajungă la candelabrul mare din holul de la intrare şi, când s-a întors să caute uşile cu geam care dădeau spre grădină, s-a trezit în faţa unui labirint de uşi; nu ştia nici unde se aflau uşile prin care tocmai intrase.

- Cum pot să ies? a întrebat-o el pe doamna Vaughn.

- Cum îndrăzneşti să mă deteşti? a repetat ea. Nu s-ar zice că duci o viaţă nelamentabilă, nu-i aşa? l-a întrebat doamna Vaughn pe băiat.

- Vă rog... vreau să plec acasă, i-a spus Eddie.

Abia când a rostit aceste cuvinte şi-a dat seama că într-adevăr asta voia şi că se gândea la Exeter, New Hampshire – nu la Sagaponack. Eddie chiar voia să meargă acasă, asta zicea el. Era o slăbiciune pe care avea s-o poarte cu el toată viaţa: întotdeauna îi va veni să plângă în faţa femeilor mai în vârstă, aşa cum plânsese odată în faţa lui Marion – şi aşa cum a început să plângă acum în faţa doamnei Vaughn.

Fără altă vorbă, ea l-a apucat de încheietura mâinii şi l-a dus prin muzeul care era casa ei, la candelabrul din dreptul uşii
de la intrare. Parcă îl apucase o labă de pasăre, de papagal mic sau de peruş, aşa a resimţit Eddie atingerea mâinii ei mici, reci. Când ea a deschis uşa şi l-a împins afară, în vânt, câteva uşi s-au trântit înăuntrul casei, iar când el s-a întors să-şi ia rămas-bun, a văzut vârtejul neaşteptat al

desenelor teribile ale lui Ted – vântul le suflase de pe masa din sufragerie.
Eddie a rămas mut, la fel şi doamna Vaughn. Când a auzit desenele vânzolindu-se în spatele ei, ea a făcut stânga-mprejur cu halatul ei mare şi alb, ca şi când s-ar fi pregătit pentru un atac. Şi într-adevăr, înainte ca uşa de la intrare să se trântească din nou din pricina vântului, ca o a doua bubuitură de tun, doamna Vaughn *chiar* a fost pe punctul de a fi atacată. Fără îndoială că recunoştea în acele desene cel puţin o măsură a gradului în care se lăsase atacată.
- A aruncat *cu pietre* în tine? l-a întrebat Marion pe Eddie.
- Erau pietricele – cele mai multe au nimerit maşina, a recunoscut Eddie.
- Te-a pus s-o *cari* în braţe? a întrebat Marion.
- Era desculţă, a explicat Eddie încă o dată. Geamul se făcuse ţăndări.
- Şi ţi-ai lăsat tricoul? *De ce?*
- Se făcuse ferfeniţă — nu era decât un tricou. Discuţia cu Ted a fost oarecum diferită.
- Cum adică – vineri are „toată ziua la dispoziţie”? a întrebat Ted. Se aşteaptă să-mi petrec *toată ziua* cu ea?
- Nu ştiu, a zis băiatul de şaisprezece ani.
- De ce a crezut că te-ai uitat la desene? a vrut să ştie Ted. Te-ai *uitat...* te-ai uitat la ele?
- Nu, a minţit Eddie.
- Iisuse, ba te-ai uitat, a spus Ted.
- S-a expus în faţa mea, i-a zis Eddie.
- Hristoase! *Ce*-a făcut?
- N-a vrut, a admis Eddie, dar s-a expus. Din pricina vântului – a suflat şi i-a desfăcut halatul.
- Iisuse Hristoase...

- A rămas pe dinafară din cauza ta, i-a mai zis Eddie. A zis că tu vrei ca toate uşile să fíe încuiate şi că nu-ţi place să fíe grădinarul în preajmă.

- Ţi-a zis asta?

- A trebuit să intru cu forţa în casă – am spart uşile... cu o piatră din scăldătoarea păsărilor. A trebuit s-o duc în braţe printre cioburi, s-a plâns Eddie. Am rămas fără tricou.

- Cui îi pasă de tricoul *tău?* a strigat Ted. Nu-mi pot petrece *toată ziua* de vineri cu ea! O să mă duci acolo vineri dimineaţa la prima oră, dar va *trebui* să te întorci să mă iei după patruzeci şi cinci de minute. Ba nu – după o jumătate de oră! N-aş suporta să-mi petrec patruzeci şi cinci de minute cu nebuna aia.

- Pur şi simplu trebuie să ai încredere în mine, Eddie, i-a zis Marión. O să-ţi spun ce-o să facem.

- OK, a zis Eddie.

Nu putea să-şi ia gândul de la cele mai cumplite dintre desenele alea. Voia să-i spună lui Marión despre mirosul doamnei Vaughn, dar nu putea să-l descrie.

- Vineri dimineaţa o să-l laşi la doamna Vaughn, a început Marión.

- Ştiu! a zis băiatul. Pentru o jumătate de oră.

- Nu, *nu* pentru o jumătate de oră, l-a informat Marión pe băiatul de şaisprezece ani. Îl laşi acolo, cu ea, şi *nu* te mai întorci să-l iei. O să-i ia o zi întreagă să ajungă acasă fără maşină. Pun

pariu cu tine pe ce vrei tu că doamna Vaughn n-o să se ofere să-l aducă.

- Şi el ce-o să *facă?* a-ntrebat Eddie.

-Nu trebuie să te temi de Ted, i-a amintit Marión. Ce-o să *facă?* Probabil c-o să-i dea prin cap că singura persoană pe care-o cunoaşte în Southampton este doctorul Leonardis.

(Dave Leonardis era unul dintre partenerii obişnuiţi ai lui Ted la squash.)

- Lui Ted o să-i ia vreo oră sau patruzeci şi cinci de minute ca să ajungă pe jos la biroul doctorului Leonardis, a condnuat Marion. Şi *apoi* ce-o să facă? Va trebui să aştepte toată ziua, până pleacă toţi pacienţii lui Leonardis, abia atunci el îl va putea aduce acasă cu maşina — doar dacă nu cumva unul dintre pacienţii lui e vreun cunoscut al lui Ted sau cineva care din întâmplare vine în direcţia Sagaponack.

- Ted o să se înfurie, a avertizat-o Eddie.

- Trebuie să ai încredere în mine, Eddie. -OK.

- După ce-l duci pe Ted la doamna Vaughn, te întorci şi-o iei pe Ruth, a continuat Marion. Apoi o duci pe Ruth la doctor, ca să-i scoată copcile. Apoi vreau s-o duci pe Ruth pe plajă. Las-o să se bălăcească – las-o să *sărbătorească* scoaterea copcilor.

- Iartă-mă, a întrerupt-o Eddie. Dar de ce să n-o ducă la plajă una dintre bone?

- Vineri n-o să fie nici o bonă, l-a informat Marion. Am nevoie de ziua aceea sau cât îmi vei da tu răgaz ca să fiu singură aici.

- Dar ce-o să faci? a vrut să ştie Eddie.

- O să-ţi spun, i-a zis ea din nou. Dar trebuie să ai încredere în mine, deplină.

- OK, a spus el, dar pentru prima oară a ştiut că *nu* avea încredere în Marion – nu deplină. La urma urmei, era pionul ei; deja trăise acel gen de zi pe care ar avea-o un pion.

- M-am uitat la desenele cu doamna Vaughn, i-a mărturisit el lui Marion.

- Doamne! a exclamat ea.

Eddie nu voia să înceapă din nou să plângă, dar a lăsat-o pe Marion să-i apropie chipul de sânii ei, a lăsat-o să-l ţină îmbrăţişat, în timp ce el se chinuia să spună ce simţea.

- În desene era cumva *mai mult* decât goală, a început el.

- Ştiu, a şoptit Marion.

L-a sărutat pe creştet

- .Nu *doar* că era goală, a insistat Eddie. Era ca şi când puteai să vezi toate chestiile la care probabil că s-a lăsat supusă. Arăta ca şi când fusese *torturată* sau cam aşa ceva.
- Ştiu, a spus Marion din nou. îmi pare atât de rău...
- Iar vântul i-a desfăcut halatul şi am *văzut*-o, a îngăimat Eddie. S-a lăsat la vedere doar o clipă, dar a fost ca şi când ştiam deja totul despre ea. Dintr-odată, şi-a dat seama ce avea atât de aparte mirosul doamnei Vaughn.
- Şi-apoi a trebuit s-o iau în braţe şi s-o car, a zis Eddie. I-am simţit mirosul – ca acela de pe perne, numai că mai puternic. Mi-a venit să vărs.
- A ce mirosea? l-a întrebat Marion.
- A ceva mort, i-a spus Eddie.

Săraca doamnă Vaughn, a zis Marion.De ce să intri în panică la zece dimineaţa?

Vineri dimineaţa, puţin după ora opt, Eddie l-a luat pe Ted de la garaj, ca să-l ducă la Southampton şi la ceea ce Ted credea că o să fie o întâlnire de-o jumătate de oră cu doamna Vaughn. Era într-o stare de nervozitate teribilă, nu numai pentru că se temea că Ted va avea de-a face cu doamna Vaughn mai mult timp decât credea. într-o oarecare măsură, Marión îi stabilise scenariul pentru acea zi. Eddie avea de ţinut minte o groază de chestii.

Când s-a oprit cu Ted să bea o cafea la Magazinul Universal din Sagaponack, Eddie ştia totul despre camionul de mutat mobilă parcat acolo. Cei doi hamali vânjoşi beau cafeaua şi ci-teau ziarele de dimineaţă în cabină. Când Eddie se va ii întors de la doamna Vaughn – ca s-o ducă

pe Ruth la doctor, să-i scoată copcile –, lui Marión nu-i va rămâne decât să se ducă după hamali. Ca şi Eddie, hamalii îşi primiseră instrucţiunile: să aştepte la magazin până urma să vină Marión să-i ia. Ted şi Ruth — şi bonele, care primiseră liber în acea zi — nu-i vor vedea pe hamali niciodată.

Până să apuce Ted să se întoarcă acasă din Southampton, hamalii (şi tot ceea ce voia Marión să ia cu ea) se vor ii făcut nevăzuţi. Marión însăşi va fi dispărut. Îl avertizase pe Eddie asupra acestui fapt. Ceea ce însemna că Eddie va avea sarcina să-i explice lui Ted totul; *acesta* era scenariul pe care Eddie şi-l repeta în drum spre Southampton.

- Dar cine-i va explica totul lui *Ruth?* a întrebat Eddie.

Pe chipul lui Manon s-a insinuat atunci aceeaşi aură distantă pe care o văzuse Eddie când întrebase despre accident. Era limpede că Marión *nu* indusese în scenariu acea parte din poveste în care cineva îi explică totul lui Ruth.

- Când Ted o să te întrebe unde-am plecat, spune-i doar că nu ştii, i-a zis Marión lui Eddie.
- Dar unde *anume* pleci? a întrebat Eddie.
- Nu ştiu, a repetat Marión. Dacă Ted insistă să primească un răspuns mai bun, *indiferent* despre ce întreabă, spune-i doar că va primi veşti de la avocatul meu. Avocatul meu îi va spune totul.
- Ah, minunat, a zis Eddie.
- Şi dacă dă în tine, dă şi tu în el. Apropo, n-o să dea în tine cu pumnul – în cel mai rău caz te va pălmui. Dar tu să-ţi foloseşti pumnul, l-a

sfătuit Marión pe Eddie. Pocneşte-l în nas. Dacă-l pocneşti în nas, se va opri.

Dar cu Ruth cum rămânea? Planurile privitoare la Ruth erau vagi. Dacă Ted începea să strige, cât avea Ruth voie să audă? Dacă avea loc o luptă, cât avea voie copila să vadă? Dacă bonelor li se dăduse liber, Ruth va sta fie cu Ted, fíe cu Eddie, fie cu amândoi. Cum să nu fie tulburată?

- Poţi s-o chemi pe Alice dacă ai nevoie de ajutor în privinţa lui Ruth, i-a sugerat Clarion lui Eddie. I-am spus lui Alice eă tu sau Ted s-ar putea s-o chemaţi. De fapt, i-am spus să dea telefon aici după prânz să te întrebe dacă ai totuşi nevoie de ea.

Alice era bona de după-masă, studenta aceea drăguţă care avea şi maşină. Era bona care-i plăcea cel mai puţin, i-a amintit Eddie lui Marión.

- Ai face bine să-ţi placă de ea mai mult, i-a întors-o Marión. Dacă Ted te azvârle în stradă – şi nu-mi pot închipui că va vrea să *rămâi* –, o să ai nevoie de cineva care să te ducă la Orient Point. Ted nu are voie să conducă, ştii doar – oricum n-ar vrea să te ducă el cu maşina.

- Ted o să mă dea afară, iar eu o să trebuiască s-o rog pe Alice să mă ducă, a repetat Eddie ca un ecou.

Marión l-a sărutat.

Şi a sosit şi clipa. Când Eddie s-a oprit pe Gin Lane în dreptul aleii ascunse vederii a doamnei Vaughn, Ted a spus:

- Mai bine aşteaptă-mă aici. N-o să stau nici o jumătate de oră cu femeia aia. Poate douăzeci de minute, cel mult Poate zece...

- Plec şi mă-ntorc, a minţit Eddie.

- Să fii aici în cinşpe minute, i-a zis Ted.

Apoi a observat fâşiile lungi din binecunoscuta lui hârde de desen. Bucăţi din desenele lui zburau suflate de vânt; desenele îi fuseseră făcute ferfeniţă. Bariera de lemn ce interzicea accesul pe alee împiedicase hârtia sfâşiată să ajungă în stradă, dar gardurile-vii erau acoperite de steguleţe fluturânde şi fâşii de hârtie, ca şi când nişte nuntaşi ghiduşi împrăştiaseră confetti improvizate pe domeniul Vaughn.

Când Ted a pornit cu pas încet, năuc pe aleea scrâşnitoare, Eddie a coborât din maşină, ca să se uite; chiar l-a urmat puţin pe Ted. Curtea era plină de rămăşiţele desenelor lui Ted. Fântâna arteziană era înfundată de bucăţi de hârtie umedă; apa căpătase o nuanţă sepia de un maroniu cenuşiu.

- Cerneala sepia... a zis Ted cu voce tare.

Eddie o şi apucase spre maşină, retrăgându-se cu spatele. îl zărise pe grădinar cocoţat pe o scară, culegând hârtii de pe lemnul-câinesc. Grădinarul se uitase încruntat şi la Eddie, şi la Ted, însă Ted nu văzuse nici scara, nici pe grădinar; cerneala sepia care păta apa din fântână absorbise toată atenţia lui Ted.

- Măiculiţă mamă! a murmurat el în timp ce Eddie se depărta.

în comparaţie cu Ted, grădinarul era mai bine îmbrăcat.
Hainele lui Ted – jeanşi, un tricou vârât în pantaloni şi (în acea dimineaţă de vineri niţel cam răcoroasă) o flanelă, descheiată la nasturi, fluturând în vânt — aveau întotdeauna un aspect oarecum neglijent şi boţit. în plus, în acea

dimineaţă anume, Ted era nebărbierit; se străduia să-i facă doamnei Vaughn o impresie cum nu se poate mai proastă. (Grădinarul doamnei Vaughn avea deja o impresie cum nu se poate mai proastă despre Ted şi desenele sale.)

- Cinci... *cinci* minute! a strigat Ted în urma lui Eddie.

Dată fiind ziua lungă ce urma, nu mai conta că Eddie nu l-a auzit.

Când a ajuns înapoi în Sagaponack, Marion îi pregătise lui Ruth o sacoşă mare pentru plajă – Ruth era gata îmbrăcată cu costumul de baie pe sub şort şi tricou; în sacoşă se găseau prosoape şi două schimburi de haine, inclusiv pantaloni lungi şi un pulovăr.

- Poţi s-o duci la prânz unde vrei tu, i-a spus Marion lui Eddie. Ce-i place ei să mănânce e un sandvici cu brânză prăjită şi cartofi pai.

- Şi ketchup, a zis Ruth.

Marion a vrut să-i dea lui Eddie o bancnotă de zece dolari pentru masa de prânz.

- Am bani, i-a spus Eddie, dar când s-a întors cu spatele la Marion, ca s-o ajute pe Ruth să urce în Chevrolet, ea i-a vârât bancnota în buzunarul drept de la spate al jeanşilor, iar el şi-a amintit ce simţise când Marion îl trăsese prima oară spre ea, apucându-l de cureaua jeanşilor – încheieturile degetelor ei pe abdomenul lui gol. Apoi îl desfăcuse la capsă şi la fermoar, gest pe care o să şi-l amintească vreo cinci sau zece ani – de câte ori o să se dezbrace.

- Ţine minte, scumpete, i-a spus Marion lui Ruth. Să nu plângi când doctorul îţi scoate copcile. Crede-mă – n-o să te doară.

- Pot să păstrez copcile? a întrebat fetiţa de patru ani.

- Cred că pantofi de tenis..., a dat să răspundă Marion.

- Bineînţeles că le poţi păstra, i-a spus Eddie fetiţei.

- Cu bine, Eddie! a zis Marion.

Purta şort şi pantofi de tenis, ambele albe, deşi nu juca tenis, şi o flanelă lălâie, prea mare pentru ea – era a lui Ted. Nu-şi pusese sutienul. Mai devreme în acea dimineaţă, când Eddie se pregătea să plece ca să-l ia pe Ted de la remiză, Marion îi apucase mâna, i-o vârâse pe sub cămaşa ei şi i-o lipise de sânul ei gol; dar când el încercase să o sărute, ea se retrăsese, lăsându-i mâna dreaptă cu senzaţia tactilă a sânului ei, ce avea să-i rămână o senzaţie ce avea să persiste încă zece sau cincisprezece ani.

- Spune-mi totul despre copci, l-a rugat Ruth pe Eddie când el a virat spre stânga.

- N-o să le simţi când o să ţi le scoată doctorul, a spus Eddie.

- De ce nu? l-a întrebat fetiţa.

înainte de următorul viraj la dreapta, Eddie i-a mai văzut o ultimă dată pe Marión şi Mercedesul, în oglinda retrovizoare. Ştia că ea n-o s-o apuce la dreapta – hamalii o aşteptau undeva în faţă. Pártea stângă a chipului lui Marión era luminată de soarele dimineţii, care strălucea prin geamul lateral al Merce- desului din partea şoferului; geamul era deschis, iar Eddie vedea cum vântul îi zburleşte lui Marión părul. Chiar înainte ca Eddie să se întoarcă, Marión i-a făcut semn cu mâna (şi fiicei sale), ca

şi când intenţiona să fie tot acolo când Eddie şi Ruth urmau să se întoarcă.

- De ce n-o să doară când o să-mi scoată copcile? şi-a repetat Ruth întrebarea.

- Pentru că tăietura s-a vindecat – pielea a crescut la loc, i-a răspuns Eddie.

Marión dispăruse din vedere. *„¿is/a-i* tot?" s-a întrebat Eddie. „Cu bine, Eddie." Astea au fost ultimele cuvinte pe care i le-a spus? „Cred că...." au fost ultimele cuvinte către fiica ei. Pentru Eddie, situaţia aceasta abruptă era de neconceput: geamul deschis al Mercedesului, părul ei fâlfâind în vânt, făcându-i semn cu mâna prin deschizătura geamului. Şi numai jumătate din chipul lui Marión luminat de soare; altceva din ea nu se mai zărea. Eddie O'Hare nu avea de unde şti că nici el, nici Ruth n-o vor mai vedea pe Marión timp de treizeci şi şapte de ani. Dar în toţi acei ani Eddie avea să fie uimit de aparenta nonşalanţă a plecării ei.

„Cum *a fost în stare?"* avea să se întrebe Eddie – ca şi Ruth, de altfel.

Cele două copci au fost îndepărtate atât de repede încât Ruth n-a avut timp să plângă. Fetiţa de patru ani era mai preocupată de copci decât de cicatricea aproape perfectă. Linia subţire şi albă era pătată foarte uşor de urme de iod sau ce-o fi fost antisepticul acela – lăsase o pată galben-maronie. Acum că-şi putea uda iarăşi degetul, i-a spus doctorul, pata va dispărea la prima baie ca lumea. Dar principala grijă a lui Ruth era ca să fie păstrate într-un plic cele două copci, care fuseseră tăiate în jumătate, şi ca bucăţica de crustă uscată, rămasă lângă capătul

înnodat al uneia dintre cele patru jumătăţi, să nu păţească ceva.

- Vreau să-i arăt lui mami copcile mele, a explicat Ruth. Şi cojiţa.

- întâi hai să ne ducem la plajă, i-a propus Eddie.

- întâi să-i arăt cojiţa, după aia copcile, a insistat Ruth.

- Vedem noi... a început Eddie.

Dar s-a oprit, amintindu-şi că doctorul din Southampton şi cabinetul său se aflau doar la cincisprezece minute distanţă de locuinţa doamnei Vaughn de pe Gin Lane. Acum era zece fără un sfert dimineaţa; dacă Ted mai era acolo, înseamnă că stătuse cu doamna Vaughn mai bine de-o oră. Mai degrabă Ted *nu* mai era cu doamna Vaughn. Dar poate că Ted îşi amintea că lui Ruth i se scoteau copcile în această dimineaţă şi poate ştia şi unde se găsea cabinetul doctorului.

- Hai să ne ducem la plajă, i-a spus Eddie lui Ruth. Hai iute.

- întâi cojiţa, după aia copcile, *după aia* plaja, i-a replicat copila.

- Hai să vorbim despre asta în maşină, i-a propus Eddie.

Dar cu un copil de patru ani nu se poate negocia de-a dreptul; deşi nu toate negocierile sunt neapărat dificile, puţine sunt cele care nu necesită o considerabilă investiţie de timp.

- Am uitat tabloul? l-a întrebat Ruth pe Eddie.

- Tabloul? n-a priceput Eddie. Care tablou?

- Labele! a strigat Ruth.

- A, fotografia... încă nu e gata, i-a spus Eddie.

- *Asta* nu e foarte frumos! a declarat fetiţa. Copcile mele sunt gata. Tăietura mea e reparată.

- Da, a confirmat Eddie.

Şi-a zis că a găsit un mijloc de a-i abate gândul fetiţei de patru ani de la dorinţa de a-i arăta mamei ei crusta şi copcile înainte de a merge la plajă.

- Hai să mergem la magazinul de rame şi să le *spunem* să ne dea fotografia, a propus Eddie.

- Reparată, a adăugat Ruth.

- Bună idee! a proclamat Eddie.

Lui Ted nu i-ar trece prin cap să se ducă la magazin, şi-a zis Eddie; magazinul era aproape la fel de sigur ca şi plaja. „întâi să ne agităm puţin din pricina fotografiei”, îşi zicea el; Ruth n-o să-şi mai amintească apoi că vrea să-i arate lui Marion crusta şi copcile. (în dmp ce fetiţa se uita la un câine care se scărpina în parcare, Eddie a pus plicul cu preţioasa crustă şi preţioasele copci în torpedou.) Dar magazinul era un loc mai puţin sigur decât îşi închipuise Eddie.

Ted *nu*-şi amintise că lui Ruth i se scoteau copcile în acea dimineaţă; doamna Vaughn nu-i dăduse lui Ted timp să-şi amintească prea multe. La mai puţin de cinci minute după ce sosise la uşa ei, Ted a fost obligat s-o rupă la fugă prin curte şi în susul lui Gin Lane, urmărit de doamna Vaughn care agita un cuţit de pâine zimţuit şi ţipa că el este „întruchiparea diabolicului”. (Ted şi-a adus vag aminte că acesta era tidul unui tablou înfiorător din regretabila colecţie de artă a familiei Vaughn.)

Grădinarul, care-l urmărise pe „artist” (aşa-l numea el cu duşmănie pe Ted) cum se apropie înfricoşat de vila familiei Vaughn, a fost martor şi la retragerea neînfricată prin curte, unde loviturile şi atacurile pe care doamna Vaughn le lansa cu acel cuţit în văzduhul din jur aproape că l-au împins pe artist în fântâna mocirloasă. Apoi Ted s-a repezit pe alee la vale şi în stradă, hăituit cu patimă de fostul său model.

îngrozit că unul din ei ar putea nimeri din fugă în scara pe care era cocoţat, o scară înaltă de cincisprezece picioare, grădinarul s-a prins nesigur de partea de sus a gardului-viu mai înalt decât scara; de la acea înălţime, grădinarul putea să vadă că
Ted Colé era în stare să scape de doamna Vaughn, ceea ce a şi făcut, iar doamna Vaughn a renunţat a-l mai urmări câteva străzi mai încolo, aproape de intersecţia Gin cu Wyandanch. Lângă intersecţie era o altă barieră înaltă, tot un gard de lemn-câi- nesc, şi — din perspectiva aeriană, dar îndepărtată a grădinarului – Ted fie dispăruse în desişul gardului, fie o apucase spre nord, pe strada Wyandanch, fără să se uite în urmă nici măcar o dată. încă înnebunită de furie şi ţipând că artistul era „întruchiparea diabolicului”, doamna Vaughn s-a întors pe aleea ei. Cu gesturi spontane – grădinarului i s-au părut *involuntare* – încă mai spinteca şi împungea aerul cu lama zimţată a cuţitului.

O perioadă de linişte intensă a cuprins domeniul Vaughn şi s-a pogorât pe Gin Lane. Prins în adâncul desişului de lemn-câi- nesc, Ted abia se putea mişca îndeajuns ca să se uite la ceasul de la mână; gardul era un labirint de o

asemenea densitate, încât nici măcar un terrierJack-Russell n-ar fi putut să pătrundă în desişul care-l zgâriase pe Ted până la sânge, pe mâini şi pe faţă. Scăpase totuşi de cuţitul de pâine şi, deocamdată, de doamna Vaughn. Dar unde era Eddie? Ted a aşteptat în gard apariţia Chevroletului său, an de fabricaţie '57.

Grădinarul, care, cu o oră şi mai bine înainte să fi apărut Ted, îşi începuse truda de a recupera desenele ferfeniţite ale patroanei lui şi ale fiului acesteia, se oprise de mult a mai privi la ceea ce putea vedea pe bucăţile de desene. Chiar şi aşa zdrenţuite, conţinutul desenelor era mult prea tulburător. Grădinarul ştia prea bine ochii patroanei sale, gura ei mică şi restul chipului ei crispat; îi ştia mâinile şi încordarea nefirească a umerilor. Mai rău decât atât, grădinarul preferase întotdeauna să-şi *imagineze* sânii şi vaginul doamnei Vaughn; *realitatea* a ceea ce văzuse din nuditatea ei în desenele sfârtecate nu-l ademenea câtuşi de puţin. Motiv în plus să dea zor în treaba pe care-o făcea – căci, deşi înţelegea foarte bine de ce doamna Vaughn voia să scape de desene, nu putea pricepe ce nebunie pusese stăpânire pe ea ca să rupă reprezentările ei pornografice în plină furtună şi cu toate uşile deschise larg. în partea dinspre ocean a casei, bucăţile şi fâşiile se înfipseseră în bariera de trandafiri, dar câteva frânturi înfăţişându-i pe doamna Vaughn şi pe fiul ei îşi făcuseră drum de-a lungul potecii şi acum zburau în susul şi-n josul plajei.

Grădinarului nu-i plăcea în mod deosebit de fiul doamnei Vaughn; era un băiat insolent, care odată făcuse pipi în scăldătoarea păsărilor şi apoi

îşi negase fapta. Dar grădinarul era un angajat loial al familiei Vaughn încă dinainte de naşterea puşla- malei şi, pe lângă asta, simţea că are o oarecare responsabilitate şi faţă de vecinii familiei. Grădinarul nu-şi putea închipui că exista cineva căruia să-i facă plăcere chiar şi aceste reprezentări parţiale ale părţilor indme ale doamnei Vaughn; cu toate acestea, ritmul strădaniei lui de a înlătura gunoiul era încetinit de nedumerirea totală în privinţa sorţii artistului – adică, oare artistul se ascunsese în gardul vreunui vecin sau scăpase şi o luase înspre oraş?

La nouă şi jumătate dimineaţa, când Eddie O'Hare deja întârziase o oră, Ted Cole s-a târât afară din desişul gardului, pe Gin Lane, şi a trecut cu băgare de seamă prin dreptul aleii domeniului Vaughn – ca să-i dea lui Eddie toate şansele să-l vadă, în cazul în care Eddie (din cine ştie că motiv) îl aştepta la capătul vestic al lui Gin Lane, la intersecţia cu South Main Street.

în opinia grădinarului, nu era o manevră înţeleaptă, dimpotrivă, de-a dreptul imprudentă. Din turnuleţul de la etajul trei al vilei, doamna Vaughn putea vedea dincolo de gardul-viu. Dacă femeia ofensată se afla în turnuleţ, putea cuprinde cu privirea *întreaga* stradă.

Şi într-adevăr doamna Vaughn va fi avut o asemenea perspectivă, pentru că, la câteva secunde după ce Ted trecuse de aleea ei şi începuse să grăbească pasul în josul lui Gin Lane, grădinarul a auzit îngrozit mugetul maşinii doamnei Vaughn. Era un Lincoln negru sclipitor, care a ţâşnit din garaj cu o asemenea viteză încât a derapat pe pietrişul curţii şi aproape că s-a izbit de fântâna ce căpătase o culoare întunecată. Într-

un ultim efort să evite fântâna, doamna Vaughn a cotit prea aproape de lemnul-câinesc; Lincolnul a agăţat piciorul scării pe care se afla grădinarul, lăsându-l pe bietul om spânzurat de partea de sus a gardului înalt

- Fugi! i-a strigat grădinarul lui Ted.

Faptul că Ted a avut zile trebuie pus pe seama antrenamentului regulat şi riguros de pe terenul de squash, menit să-i ofere un avantaj nemeritat. Chiar şi la patruzeci şi cinci de ani, Ted Cole era în stare să fugă. A sărit peste câteva tufe de trandafiri, fără să-şi slăbească ritmul, şi a traversat în goană o pajişte, sub privirile unui bărbat cu gura căscată, dar tăcut, care golea o piscină. Apoi după Ted s-a luat un câine, din fericire unul mic şi laş; Ted a smuls un costum de baie femeiesc de pe o frânghie de rufe şi cu el l-a plesnit pe căţel peste bot, scăpând astfel de animalul care s-a retras cu coada între picioare. Bineînţeles că şi-a primit porţia de huiduieli din partea mai multor grădinari, servitoare şi gospodine; neimpresionat, Ted s-a căţărat peste trei garduri şi a escaladat un zid de piatră destul de înalt. (N-a călcat decât în două straturi de flori.) Şi n-a văzut Lincolnul doamnei Vaughn tăind colţul lui Gin Lane spre South Main Street, unde a pus la pământ un semn de circulaţie, atât era doamna Vaughn de înnebunită să-l prindă din urmă; dar prin şipcile unui gard de lemn de pe Toylsome Lane, a văzut Lincolnul negru ca smoala gonind paralel cu el pe când el traversa două pajişti, o curte plină de pomi fructiferi şi ceva semănând cu o grădină japoneză – unde a călcat într-un iaz puţin adânc în care înotau

caraşi-aurii, udându-şi pantofii şi jeanşii (până la genunchi).

Ted a luat-o înapoi pe Toylsome. Incumetându-se să traverseze strada, a văzut stopurile Lincolnului licărind şi s-a temut că doamna Vaughn îl zărise în oglinda retrovizoare, iar acum se oprea ca s-o ia şi ea înapoi pe Toylsome. Dar ea nu-l zărise – îi pierduse urma. Ted a intrat în oraşul Southampton, arătând ca vai de lume, însă îndreptându-se cu îndrăzneală spre cartierul prăvăliilor şi magazinelor universale de pe South Main Street. Dacă nu ar fi fost atât de preocupat să nu scape din ochi Lincolnul negru, poate că şi-ar fi zărit propriul Chevy '57, parcat în faţa magazinului de rame, pe bulevard; dar Ted a trecut chiar pe lângă maşina lui fără s-o recunoască, a traversat în diagonală strada şi a intrat în librărie.

Cei de la librărie îl cunoşteau; Ted Cole era cunoscut în *toate* librăriile, desigur, însă Ted vizita periodic această librărie unde obişnuia să dea autografe pe cărţile sale încă existente în stoc. Librarul şi ceilalţi angajaţi nu erau obişnuiţi să-l vadă pe domnul Cole arătând atât de neîngrijit şi murdar, ca în acea dimineaţă de vineri; neras mai apăruse în faţa lor – şi adeseori se îmbrăca mai curând ca un student sau un muncitor decât conform stilului, oricare ar fi fost acesta, caracteristic autorilor de bestselleruri şi ilustratorilor de cărţi pentru copii.

Ceea ce constituia o noutate în înfăţişarea lui Ted era mai ales sângele. Faţa lui zgâriată şi însângerată şi sângele mai murdar de pe dosul mâinilor, pricinuit de faptul că-şi croise drum în

străvechiul gard-viu şi din nou afară, îi dădeau de bănuit librarului surprins, al cărui nume era (inexplicabil) Mendelssohn, că avea în faţa lui un accident sau o mutilare. Librarul nu era înrudit cu compozitorul german, şi *acest* Mendelssohn fie îşi iubea prea mult numele, fie îşi detesta cumplit prenumele, fapt e că nu şi—1 rostea niciodată. (întrebat cândva de Ted care-i este prenumele, Mendelssohn îi spusese doar atât: „Nu Felix”.)

în acea vineri, l-o fi tulburat vederea sângelui lui Ted ori poate faptul că din jeanşii lui curgea apă pe podeaua librăriei – de fapt, la fiecare pas, încălţările lui Ted împroşcau în mai multe direcţii –, cert e că Mendelssohn l-a apucat pe Ted de poalele cămăşii ce atârna afară, descheiată la nasturi, şi a exclamat cu voce mult prea tare:

- Ted Cole!
- Da, chiar Ted Cole, a recunoscut Ted. Bună dimineaţa, Mendelssohn!
- E Ted Cole – chiar chiar *eU* a repetat Mendelssohn.
- îmi pare rău că sângerez, a zis Ted calm.
- Ah, lasă prostiile – n-are de ce să-ţi pară rău! a strigat Mendelssohn.

Apoi s-a întors spre o tinerică împietrită, una dintre angajatele lui; stătea în preajmă, cu o expresie de veneraţie şi totodată de groază pe chip. Mendelssohn i-a cerut să-i aducă un scaun domnului Cole.

- Nu vezi că sângerează? i-a zis Mendelssohn tinerei.

Dar Ted l-a întrebat dacă poate mai întâi să folosească baia – tocmai suferise un accident, a zis el solemn. Apoi s-a închis într-o cămăruţă de toaletă, cu o chiuvetă şi un veceu. Şi-a cercetat rănile în oglindă, în timp ce compunea – aşa cum numai un scriitor e în stare — o poveste extrem de simplă despre tipul de „accident" pe care tocmai îl avusese. O rămurică a afurisitului ăluia de gard îl plesnise peste ochi şi din pricina asta lăcrima încontinuu. O tăietură mai adâncă era sursa sângerării de pe frunte; o zgârietură mai puţin însângerată, dar care părea că se va vindeca mai greu ieşea în evidenţă pe un obraz. Ted s-a spălat pe mâini; tăieturile îl usturau, dar sângerările de pe dosul mâinilor se opriseră aproape de tot. Şi-a scos flanela şi şi-a legat în jurul taliei mânecile murdare de noroi – una nimerise şi în iazul peştilor.

Făcând aceasta, Ted şi-a admirat talia; la patruzeci şi cinci de ani, era un bărbat care încă putea purta jeanşi. îşi putea vârî tricoul înăuntru şi putea fi mândru de efectul general. Totuşi, tricoul era alb, iar aspectul său nu era îmbunătăţit de petele de iarbă foarte vizibile de pe umărul stâng şi pectoralul drept – Ted căzuse pe cel puţin două pajişti –, iar jeanşii, uzi sub genunchi, continuau să se scurgă în încălţările pline de apă.

Cât mai calm cu putinţă în situaţia dată, Ted a ieşit din sala de baie şi a fost încă o dată întâmpinat cu efuziune de

Mendelssohn cel doar cu nume de familie, care deja pregătise un scaun pentru scriitorul aflat în vizită. Scaunul fusese tras lângă o masă pe care se aflau câteva zeci de exemplare din cărţile lui Ted Cole, aşteptând să primească autografe

.Dar mai întâi Ted voia să dea un telefon, de fapt două. A încercat la remiză, să afle dacă Eddie era acolo; n-a răspuns nimeni. Şi bineînţeles nici acasă la el nu răspundea nimeni – Marión avea destulă minte să nu răspundă la telefon în această vineri temeinic pregătită. Oare Eddie suferise un accident? Băiatul de şaisprezece ani condusese cam aiurea mai de-vreme dimineaţa. Bineînţeles că Marión îi futuse creierii, a tras Ted concluzia.

Deşi Marión pregătise atât de minuţios acea zi de vineri, greşise socotind că singura posibilitate a lui Ted să ajungă acasă era să meargă pe jos până la cabinetul partenerului său de squash şi să-l aştepte pe el sau pe unul dintre pacienţii acestuia să-l ia cu maşina până în Sagaponack. Cabinetul lui Dave Leo- nardis se găsea tocmai în partea cealaltă a oraşului Southamp- ton, pe Montauk Highway, librăria nu numai că se afla mai aproape de vila doamnei Vaughn, ci era şi locul mult mai firesc unde Ted se aştepta să primească ajutor. Ted Cole ar fi putut intra aproape în orice librărie din lume şi să ceară să fie dus acasă cu maşina.

Şi chiar aşa a şi făcut, pe loc, de cum s-a aşezat la masa pregătită pentru autografe, ca să-şi semneze exemplarele.

- Pe scurt, am nevoie să mă ducă cineva acasă cu maşina, a zis faimosul scriitor.

- Cu maşina! a strigat Mendelssohn. Cum să nu! Nici o problemă! Locuieşti în Sagaponack, nu-i aşa? Te duc chiar eu! Aăăă, o să trebuiască s-o sun pe nevastă-mea. S-ar putea să fie la cumpărături, dar nu pentru multă vreme. înţelegi, maşina *mea* e la service.

- Sper să nu fie acelaşi service la care am dus-o pe-a *mea,* i-a zis Ted entuziastului. Tocmai mi-am scos-o de-acolo. Au uitat să-i fixeze la loc bara de direcţie. Ca în desenele alea animate pe care le-am văzut cu toţii – ţineam volanul în mâini, dar nu era *conectat* la roţi. Eu învârteam într-o parte, maşina o lua în partea opusă. Din fericire, am nimerit doar în lemn-câinesc un gard întreg. Am ieşit prin geamul din partea şoferului, aşa m-am ales cu zgârieturile astea, din pricina gardului. Apoi am călcat într-un iaz cu caraşi, a explicat Ted.

Acum toată lumea era atentă la el; Mendelssohn, lângă telefon, a amânat să-şi sune soţia. Iar tânăra împietrită de mai- nainte, care lucra acolo, zâmbea. în general, Ted nu se simţea atras de ceea ce considera el a fi genul ei de femeie, dar dacă *ea* se oferea să-l ducă acasă, poate ieşea ceva din chestia asta.

Probabil că nu terminase de mult colegiul; aşa nefardată, cu părul lins şi fără urmă de bronz, era genul ce anunţa deceniul care avea să urmeze. Nu era drăguţă – sincer vorbind, era chiar banală –, dar paloarea ei reprezenta pentru Ted un soi de francheţe sexuală, Ted recunoscând că, în parte, înfăţişarea fără spilcuieli a tinerei reflecta o receptivitate faţă de experienţe pe care ea le-ar fi putut numi „creatoare". Era genul de tânără pe care o seduceai intelectual. (înfăţişarea deosebit de murdară şi neîngrijită a lui Ted la acel moment l-o fi înălţat poate în ochii ei.) Iar întâlnirile sexuale întâmplătoare – femeia fiind încă destul de tânără ca să le considere o noutate – erau fără îndoială un domeniu de experienţă pe care ea l-

ar fi putut numi „autentic” – mai cu seamă cu un scriitor faimos.

Din păcate, ea nu avea maşină.

- Eu merg cu bicicleta, i-a zis ea lui Ted, altfel v-aş fi dus acasă.

„Curat ghinion”, şi-a zis Ted, dar apoi s-a gândit că nu-i prea plăcea discrepanţa între subţirimea buzei inferioare şi cărnoşenia exagerată a celei superioare.

Mendelssohn era nervos din pricină că soţia lui nu se întorsese de la cumpărături. O tot suna — se va întoarce curând, l-a asigurat Mendelssohn pe Ted. Un băiat cu un defect de vorbire greu de descris – al doilea angajat al librăriei prezent în acea dimineaţă de vineri – s-a scuzat spunând că-şi împrumutase maşina unui prieten care dorise să se ducă la plajă.

Iar Ted şedea acolo, dând autografe fără să se grăbească. Era doar ora zece. Dacă Marion ar fi ştiut unde se afla Ted şi cât de aproape era de a găsi o modalitate să ajungă acasă, poate că ar ii intrat în panică. Dacă Eddie O'Hare ar ii ştiut că Ted dădea autografe chiar vizavi de magazinul de rame – unde Eddie insista că fotografia „cu labe” trebuie să fie gata azi, pentru ca Ruth s-o poată lua acasă —, poate că şi Eddie ar fi intrat în panică.

Ted însă nu avea nici o pricină să intre în panică. Nu ştia că soţia lui îl părăsea – încă îşi închipuia că *el* o părăsea pe «a. Şi se afla în siguranţă, departe de străzi; ca urmare, era ferit de orice primejdie imediată (adică de doamna Vaughn). Şi chiar dacă soţia lui Mendelssohn nu s-ar fi întors *niciodată* de la cumpărături, era doar o chestiune de minute înainte să intre în librărie

cineva care să fie un cititor devotat al lui Ted Cole. Şi probabil va fi o femeie, iar Ted va trebui să-şi *cumpere* un exemplar cu propriul său autograf ca să i-l dea, iar ea îl va duce acasă cu maşina. Şi dacă va arăta şi bine, şi aşa mai departe, cine ştie ce va ieşi din asta? De ce să intre în panică la ora zece dimineaţa? îşi zicea Ted.

N-avea nici cea mai vagă idee.Cum a devenit scriitor asistentul unui scriitor

În acest timp, în magazinul de rame din apropiere, Eddie O'Hare îşi găsea vocea. La început, Eddie nu şi-a dat seama de schimbarea puternică ce se petrecuse cu el; credea că e doar furios. Avea motive să fie furios. Vânzătoarea care îl servea pe Eddie era obraznică. Nu era cu mult mai în vârstă decât el, dar luase prea brusc hotărârea că un băiat de şaisprezece ani şi o fetiţă de patru ani care cer punerea unui paspartú şi a unei rame la o singură fotografie de opt-pe-zece nu se aflau în capul listei acelor patroni ai artelor din Southampton, groşi la pungă, pe care magazinul de rame căuta să-i servească.

Eddie a cerut să stea de vorbă cu şeful, dar vânzătoarea a fost din nou obraznică; „fotografia nu era gata”, a repetat ea.

- Data viitoare, i-a spus ea lui Eddie, îţi sugerez să dai telefon înainte să vii.
- Vrei să-mi vezi copcile? a întrebat-o Ruth pe vânzătoare. Am şi o cojiţă.

Era limpede că vânzătoarea – o fetiţă, zău aşa – nu avea copii; a ignorat-o intenţionat pe Ruth, ceea ce a sporit şi mai mult mânia lui Eddie.

- Arată-i crusta, Ruth, i-a spus Eddie fetiţei de patru ani.

- Ia ascultă... a început vânzătoarea tinerică.

- Ba nu, *tu* să asculţi, a zis Eddie, încă neînţelegând că îşi descoperea vocea. Nu se adresase încă nimănui în această manieră; acum, dintr-odată, nu se mai putea opri. Iar vocea lui nou-descoperită a continuat: Sunt dispus să continui să-mi încerc norocul cu cineva care-i obraznic faţă de mine, dar nu vreau să am nimic de-a face cu cineva care-i obraznic faţă de-un copil, s-a auzit Eddie spunând. Dacă nu există şef aici, atunci trebuie să fie altcineva – oricine ar fi cel care face treaba asta, de exemplu. Adică există vreo cameră în spate unde sunt tăiate paspartuurile şi sunt înrămate tablourile? Trebuie să mai fie cineva aici în afară de tine. Nu plec de-aici fără fotografie şi cu tine nu stau de vorbă.

Ruth s-a uitat la Eddie.

- Te-ai supărat pe ea? l-a întrebat fetiţa de patru ani.

— Da, m-am supărat, a răspuns Eddie.

Era nesigur în privinţa propriei sale identităţi, dar vânză- toarea n-ar fi ghicit niciodată că Eddie O'Hare era un tânăr ros adesea de îndoieli. Pentru ea, el era întruchiparea încrederii înseşi – de-a dreptul terifiant.

Fără să mai scoată un cuvânt, vânzătoarea s-a retras tocmai în acea „cameră din spate” pe care Eddie o menţionase cu atâta convingere. într-adevăr, existau *două* camere dosnice în magazinul de rame – biroul patroanei şi un atelier, cum l-ar fi definit Ted. Atât patroana – o mondenă din Southampton, divorţată, pe nume Penny Pierce –, cât şi băiatul care tăia paspartuurile şi înrăma (şi înrăma, şi înrăma) cât era ziua de lungă erau acolo.

Antipatica vânzătoare le-a comunicat impresia că Eddie, în ciuda înfăţişării sale care mărturisea contrariul, era „înspăimântător”. Penny Pierce ştia cine era Ted Cole, iar pe Marión şi-o amintea foarte bine, pentru că Marión era frumoasă, însă doamna Pierce habar n-avea cine era Eddie O'Hare. Copilul, a presupus ea, era nefericita fetiţă căreia Ted şi Marión îi dăduseră viaţă ca o compensaţie pentru fiii lor decedaţi. Doamna Pierce îşi amintea foarte bine şi de acei fii. Cine ar fi putut uita norocul ce lovise magazinul de rame? Fuseseră *sute* de fotografii de pus pe paspartú şi de înrămat, iar Marión nu se zgârcise în alegere. Cheltuielile se ridicaseră la mii de dolari, îşi amintea
Penny Pierce; magazinul ar fi trebuit să pună paspartu nou şi să reînrămeze cu promptitudine fotografia cu paspartuul pătat de sânge. „Ar fi trebuit s-o facem *gratis*”, s-a gândit mai bine doamna Pierce.

Dar adolescentul ăsta cine se credea? Cine era *el* să spună că nu pleca fără fotografie?

- E de spaimă, a repetat vânzătoarea prostuţă.

Avocatul lui Penny Pierce de la divorţ o învăţase un lucru:
când cineva e supărat, nu-l lăsa să *vorbească* – pune-l să scrie ce-are de zis. Aplicase această tactică şi în afacerea cu rame, pe care fostul ei soţ o achiziţionase pentru ea ca parte a înţelegerii de divorţ.

înainte ca doamna Pierce să-l înfrunte pe Eddie, l-a instruit pe băiatul de la atelier să se întrerupă din ce făcea şi să repare imediat fotografia lui Marion în Hotel du Quai Voltaire. Penny Pierce nu mai văzuse această fotografie anume de – cât să fi fost acum – vreo cinci ani. Doamna Pierce şi-o amintea pe Marion aducând toate instantaneele; câteva dintre negative erau zgâriate. Când băieţii fuseseră în viaţă, vechile fotografii în care apăreau ei păruseră normale, încât nu trebuiseră păstrate cu grijă. După ce băieţii muriseră – presupunea Penny Pierce –, Marion descoperise deodată" că aproape fiecare instantaneu merita să fie mărit şi înrămat – zgâriat sau nu.

Cunoscând povestea accidentului, doamna Pierce nu se putuse abţine să nu se uite cu atenţie la *toate* fotografiile.

- Aa, de *asta* e vorba, a zis ea când a văzut fotografia lui Marion în pat cu labele băieţilor ei.

Ceea ce o surprinsese întotdeauna pe Penny Pierce la *această* fotografie era atât de vădita fericire de pe chipul lui Marion – pe lângă frumuseţea ei fără pereche. Frumuseţea lui Marion rămăsese aceeaşi, dar fericirea i se stinsese. Acest lucru le surprindea pe toate celelalte femei. Deşi nici frumuseţea, nici fericirea nu o părăsiseră cu totul pe doamna Penny

Pierce, ea simţea că nu avusese parte de nici una în măsura în care avusese Marion parte de amândouă.

înainte să-l înfrunte pe Eddie, doamna Pierce a luat de pe birou câteva coli de hârtie cu antetul magazinului.

- înţeleg că eşti supărat. îmi pare foarte rău, s-a adresat ea cu amabilitate chipeşului de şaisprezece ani care, ei una, i se părea incapabil de a înspăimânta pe cineva. *(Trebuie* să găsesc o asistentă mai bună, şi-a zis Penny Pierce fără să se oprească din vorbit şi, din pricina înfăţişării lui, subestimându-l pe Eddie. Cu cât îl privea mai atent, cu atât îşi spunea că băiatul era prea frumuşel ca să fie chipeş.) Când clienţii mei sunt supăraţi, a continuat ea la fel de amabilă, le cer să-şi exprime nemulţumirile în scris – dacă nu ai nimic împotrivă.

Băiatul de şaisprezece ani a văzut că patroana îi pusese; în faţă hârtie şi pix.

- Lucrez pentru domnul Cole. Strnt asistent de scriitor, a spus Eddie.

- Atunci nu te deranjează să *scrii,* nu-i aşa? i-a replicat Penny Pierce.

Eddie a luat pixul. Patroana i-a zâmbit încurajator – nu era nici frumoasă, nici nu strălucea de fericire, cu toate acestea nu era »«atrăgătoare şi era o persoană binevoitoare. Nu, *nu* 1 *-ar deranja* să scrie, şi-a dat Eddie seama. Era exact tipul de invitaţie de care avea nevoie; era ceea ce-şi dorea *vocea* lui, de multă vreme închisă în el. El *voia* să scrie. La urma urmei, de aceea îşi dorise această slujbă. în loc de scris, se

alesese cu Marion. Acum că o pierdea pe ea, găsea ceea ce-şi dorise înainte de începutul verii.

Ted Cole nu-l învăţase absolut nimic. Ceea ce Eddie O'Hare învăţase de la Ted Cole învăţase citindu-l. Erau de-ajuns câteva propoziţii ca un scriitor să înveţe ceva de la alt scriitor. Din *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* Eddie învăţase ceva din numai *două* propoziţii. Prima era aceasta: „Tom s-a trezit, dar nu şi Tim”. Iar apoi această propoziţie: „Era un sunet ca atunci când, în dulapul din perete, una dintre rochiile mamei ar învia şi ar încerca să coboare de pe umeraş”

.Dacă, din pricina acelei propoziţii, Ruth Cole va avea pentru tot restul vieţii altă impresie despre dulapuri cu haine şi rochii, Eddie O'Hare auzea sunetul făcut de acea rochie – care prindea viaţă şi cobora de pe umeraş – cu aceeaşi claritate ca pe orice alt zgomot pe care îl auzise în viaţa lui; vedea în somn mişcarea rochiei aceleia alunecoase în semiîntunericul acelui dulap în perete.

Şi în *Uşa din podea* era o primă frază care nu era chiar rea: „Era odată un băieţel care nu şda dacă voia să se nască". După vara lui '58, Eddie O'Hare va înţelege în sfârşit cum se simţea acel băieţel. Şi mai era fraza asta: „Nici mămica lui nu şda dacă voia să-l nască". Abia după ce-a întâlnit-o pe Marion a înţeles Eddie ce simţea acea mămică.

În vinerea cu pricina, în magazinul de rame din Southa- mpton, Eddie O'Hare a avut o revelaţie care avea să-i schimbe viaţa: dacă asistentul unui scriitor a devenit scriitor, *Marion* a fost aceea care i-a dat vocea. Dacă atunci când fusese în braţele ei – în patul ei, în ea – simţise, pentru prima oară, că aproape devenise bărbat, pierderea i-a dat ceva de zis. Gândul la viaţa luiJără Marion îi dădea lui Eddie O'Hare autoritatea de a scrie.

„Aveţi în mintea dumneavoastră o imagine a lui Marion Cole?" a scris Eddie" „Adică, puteţi vedea, cu ochii minţii, cum arată ea exact?"

Eddie i-a arătat lui Penny Pierce primele sale două propoziţii.

- Da, bineînţeles – e foarte frumoasă, a zis patroana.

Eddie a dat din cap, apoi a continuat să scrie după cum
urmează: „OK. Deşi eu sunt asistentul domnului Cole, m-am culcat cu *doamna* Cole în această vară.

După aprecierea mea, am făcut dragoste cu Marion de vreo şaizeci de ori."

- *Şaizeci?* a întrebat doamna Pierce cu glas tare.

Dăduse ocol tejghelei ca să poată citit peste umărul lui ceea ce scria.

Eddie a continuat să scrie: „O facem de şase, aproape şapte săptămâni şi de obicei de două ori pe zi – adeseori de mai mult de două ori pe zi. Dar a fost o perioadă în care a avut o infecţie şi atunci n-am putut-o face. Şi dacă punem la socoteală menstruaţia ei..."

- înţeleg... deci de vreo şaizeci de ori, a zis Penny Pierce. Continuă.

„OK, a scris Eddie, în vreme ce Marion şi cu mine am fost amanţi, *domnul* Cole – numele lui e Ted – a avut o amantă. îi poza, de fapt. O cunoaşteţi pe doamna Vaughn?"

- Vaughnii ăia de pe Gin Lane? Au ceva... colecţie, a zis patroana magazinului de rame.

(Ei, *aia* da treabă la înrămat, i-ar fi plăcut şi ei!)

„Da... acea doamnă Vaughn, a scris Eddie. Are un fiu, un băieţel."

- Da, da... ştiu! a zis doamna Pierce. Te rog, continuă.

„OK, a scris Eddie. în această dimineaţă, Ted – adică domnul Cole – a rupt-o cu doamna Vaughn. Nu-mi închipui că încheierea relaţiei a fost una fericită. Doamna Vaughn părea destul de supărată în privinţa asta. Şi în timpul ăsta Marion îşi face bagajele – pleacă. Ted nu ştie că ea pleacă, dar ea pleacă. Iar Ruth... ea e Ruth, are patru ani."

- Da, da! i-a scăpat lui Penny Pierce.

„Nici Ruth nu ştie că mama ei pleacă, a scris Eddie. Şi Ruth, şi tatăl ei o să se întoarcă acasă, în Sagaponack, unde le este casa, şi-o să-şi dea seama că Marion a plecat. Şi odată cu ea toate fotografiile, fotografiile pe care le-aţi înrămat – absolut toate cu excepţia celei pe care-o aveţi aici, în magazin."

- Da, da... Dumnezeule, *ce?* a zis Penny Pierce.

Ruth s-a încruntat la ea. Doamna Pierce a încercat să-i zâmbească fetiţei cât mai dulce.

Eddie a scris: „Marion ia fotografiile cu ea. Când Ruth va ajunge acasă, mama ei şi fotografiile vor fi dispărut. Fraţii ei morţi fi mama ei vor fi dispărut. Şi chestia cu fotografiile alea e că fiecare îşi are povestea ei – sunt *sute* de poveşti, iar Ruth o ştie pe fiecare în parte, pe de rost"

- Şi ce vrei de la mine? a strigat doamna Pierce.
- Doar fotografia mamei lui Ruth, a zis Eddie cu glas tare. Mama ei stând în pat, într-o cameră de hotel, în Paris...
- Da, cunosc fotografia – bineînţeles că o vei avea! a zis Penny Pierce.
- Asta-i treaba, prin urmare, a zis Eddie. Apoi a scris: „M-am gândit că probabil fetiţa va avea fără doar şi poate nevoie să aibă *ceva* de pus lângă patul ei în seara asta. Alte fotografii nu vor mai fi – fotografiile acelea cu care s-a obişnuit. Mă gândeam că dacă ar fi una a mamei ei, mai ales..."
- Dar nu-i o fotografie bună a băieţilor – doar a *labelor* lor, l-a întrerupt doamna Pierce.
- Da, ştiu, a zis Eddie. Lui Ruth îi plac labele în mod deosebit
- Labele sunt gata? a întrebat fetiţa de patru ani.

- Da, sunt gata, drăguţă, s-a grăbit Penny Pierce să-i spună lui Ruth.
- Vrei să-mi vezi copcile? a întrebat-o fetiţa pe patroană. Şi... cojiţa?
- Ruth, plicul e în maşină – în torpedou, a explicat Eddie.
- Aha, a zis Ruth. Ce-i aia torpedou?
- Mă duc să văd dacă fotografia e gata, a anunţat Penny Pierce. Sunt sigură că e *aproape* gata.

Zăpăcită, a strâns de pe tejghea colile cu antetul magazinului, deşi Eddie încă ţinea pixul în mână. înainte ca Penny Pierce să se depărteze de el, Eddie a prins-o de braţ.

- Scuzaţi, a zis el, întinzându-i pixul. E al dumneavoastră, dar, vă rog, pot să primesc înapoi ce-am scris?
- Da, bineînţeles! a răspuns patroana,

Şi i-a dat colile, chiar şi cele nescrise.

- Ce-ai făcut? l-a întrebat Ruth pe Eddie.
- I-am spus doamnei o poveste, i-a explicat băiatul de şaisprezece ani.
- Spune-mi şi *mie* povestea, a zis fetiţa.
- O să-ţi spun o altă poveste, în maşină, i-a promis Eddie. După ce primim fotografia mămicii tale.
- Şi cu *labele!* a insistat fetiţa de patru ani.
- Şi cu labele, a promis Eddie.
- Ce poveste o să-mi spui? l-a întrebat Ruth.
- Nu ştiu, a recunoscut băiatul.

Va trebui să se gândească la una; în mod surprinzător, nu-şi făcea griji din pricina asta. O să-i vină o idee, era sigur. Nu-şi mai făcea griji nici despre ce avea să-i spună lui Ted. îi va spune lui Ted tot ce-i zisese Marión să spună, şi tot ce-i va

mai veni lui în minte. „Pot s-o fac”, şi-a zis el convins. Avea autoritatea.

Şi Penny Pierce ştia că o are. Când patroana a revenit din camerele din spate ale magazinului de rame, a adus cu sine mai mult decât fotografía cu paspartú nou şi ramă nouă. Deşi doamna Pierce nu-şi schimbase hainele, se transformase oarecum; a adus cu sine *o persoană* revizuită substanţial – nu numai un miros nou (un parfum nou), ci şi o schimbare de atitudine, care o făcea aproape ispititoare. Pentru Eddie, doamna Pierce era aproape seducătoare – până în acea clipă, n-o băgase în seamă *ca femeie.*

Părul ei, prins înainte, era acum lăsat liber. Şi fardul suferise ceva schimbări. Lui Eddie nu-i era greu să observe ce anume se schimbase în înfăţişarea doamnei Pierce. Ochii îi erau mai întunecaţi şi mai mari; şi rujul era mai întunecat. Chipul, dacă nu neapărat mai tânăr, arăta mai îmbujorat. Doamna Pierce îşi descheiase sacoul şi-şi trăsese mânecile în sus – îşi descheiase şi *doi* nasturi de la bluză. (înainte, numai un nasture fusese desfăcut.)

Când s-a aplecat să-i arate lui Ruth fotografia, doamna Pierce a expus vederii o despică tură adâncă a sânilor, pe care Eddie n-ar fi bănuit-o; iar când s-a ridicat, ea i-a şoptit lui Eddie:

- Fotografia e gratis, desigur.

Eddie a dat din cap şi i-a zâmbit, dar Penny Pierce nu isprăvise cu el. I-a arătat o foaie de hârtie pe care se afla o întrebare pentru el – în scris, pentru că nu era o întrebare pe care Penny Pierce să o formuleze cu voce tare în faţa copilei.

- „Marion Cole te părăseşte şi pe *linei*" scrisese Penny Pierce.Da, i-a răspuns Eddie.

Doamna Pierce l-a strâns de încheietura mâinii, uşor, consolator.

- îmi pare rău, a şoptit ea.

Eddie n-a ştiut ce să-i răspundă.

- Sângele s-a dus de tot? a întrebat Ruth.

Pentru fetiţa de patru ani, era un miracol că fotografía fusese reparată în totalitate. Ca urmare a accidentului, ea însăşi se alesese cu o cicatrice.

- Da, drăguţă – e ca nouă! i-a spus doamna Pierce fetiţei. Tinere, a adăugat ea când Eddie a luat-o pe Ruth de mână, dacă te interesează vreodată-o *slujbă...*

Deoarece Eddie ţinea într-o mână fotografia, iar în cealaltă – mânuţa lui Ruth, nu avea cum să ia cartea de vizită pe care i-o întindea Penny Pierce. Cu o mişcare ce i-a amintit lui Eddie de Marión, când îi vârâse bancnota de zece dolari în buzunarul drept de la spate, doamna Pierce i-a introdus cu îndemânare cartea de vizită în buzunarul stâng din faţă al blugilor.

- Poate vara viitoare sau peste două veri – întotdeauna am nevoie de ajutor vara, a zis patroana.

Nici de data asta Eddie n-a ştiut ce să spună; a dat iarăşi din cap şi a zâmbii. Era şic magazinul de rame. Sala de prezentare era aranjată cu bun-gust; majoritatea exponatelor erau rame standard. Posterele, întotdeauna preferate vara, înfăţişau afişe ale filmelor din anii '30 – Greta Garbo în rolul Annei Karenina, Margaret Sullavan în rolul femeii care moare şi se transformă în stafie, la sfârşitul filmului *Trei camarazi*. Reclamele la lichioruri şi vinuri ofereau şi ele material pentru postere: o

vampă cu o înfăţişare ameninţătoare sorbea dintr-un Campari cu sifon, iar un bărbat la fel de chipeş ca Ted Cole bea un martini preparat cu măsura ideală din marca ideală de vermut.

„Cinzano", a zis Eddie aproape cu voce tare – încerca să-şi închipuie cum ar fi să lucreze acolo. Îi va trebui un an şi jumătate să-şi dea seama că Penny Pierce îi oferea mai mult decât o

slujbă. Nou-descoperita lui „autoritate" era atât de nouă pentru el, încât Eddie O'Hare încă nu îşi dădea seama de măsura puterii lui.Ceva aproape biblic

între timp, la librărie, Ted Cole se întrecea pe sine în caligrafíe la masa de autografe.' Arta de a mânui stiloul era perfectă; semnătura lui înceată, aparent gravată, era un lucru de-o mare frumuseţe. Pentru cineva ale cărui cărţi erau atât de scurte şi care scria atât de puţin, autograful lui Ted era o lucrare a iubirii. („O lucrare a iubirii *de sine",* astfel îi descrisese Marión odată lui Eddie semnătura.) în opinia altor librari, care se plângeau adeseori că semnăturile autorilor erau nişte mâzgăleli îngrozitoare, la fel de indescifrabile ca reţetele medicilor, Ted Cole era regele celor care dădeau autografe. Semnătura lui nu era aruncată din vârful penelului, nici măcar pe notele de plată. Scrisul cursiv semăna mai mult cu italicele de tipar decât cu scrisul de mână.

Ted era foarte pretenţios la stilouri. L-a obligat astfel pe Mendelssohn să se agite prin librărie în căutarea ustensilei de

scris perfecte; nu putea fi decât un stilou cu peniţa cea mai potrivită: iar cerneala să fie neagră sau, dacă nu neagră, atunci roşie, însă o nuanţă anume de roşu. („Mai degrabă ca sângele decât ca o maşină de pompieri”, i-a explicat Ted librarului.) Cât despre albastru, orice nuanţă de albastru era abominabilă pentru Ted

.Uite aşa a avut noroc Eddie O'Hare. în vreme ce Eddie a luat-o pe Ruth de mână şi amândoi s-au îndreptat spre Chevy, Ted nu se grăbea. Ştia că orice doritor de autografe care îl aborda la masa de autografe era un potenţial mijloc de locomoţie spre casă, dar Ted era mofturos; nu voia să fie pasagerul orişicui.

De exemplu, Mendelssohn l-a prezentat unei femei care locuia în Wainscott. Doamna Hickenlooper i-a spus că ar fi fericită să-l ducă acasă, în Sagaponack. Era chiar în drumul ei. Dar mai avea de făcut câteva cumpărături în Southampton. îi va trebui vreo oră şi ceva, după care n-o deranja să treacă din nou pe la librărie. Dar Ted i-a zis să nu se mai deranjeze; cu siguranţă, a zis el, într-o oră se va ivi altcineva cu o ofertă.

- Dar chiar nu mă *deranjează,* a zis doamna Hickenlooper. *mine* mă deranjează!” şi-a spus în gând Ted şi i-a făcut amabil semn s-o iá din loc. Ea a plecat cu un exemplar semnat din *Şoarecele core*

se târăşte printre pereţi, pe care Ted l-a dedicat conştiincios celor cinci copii ai doamnei Hickenlooper. „Ar fi trebuit să cumpere *cinci* exemplare”, şi-a zis Ted, dar s-a supus şi a semnat doar exemplarul acela, înscriind toate cele cinci nume ale progeniturilor Hickenlooper pe o singură pagină şi aşa încărcată.

- Copiii mei sunt mari, i-a zis doamna Hickenlooper lui Ted, dar desigur că v-au iubit când au fost mici.

Ted s-a mulţumit să zâmbească. Doamna Hickenlooper se apropia de cincizeci de ani. Avea coapse de măgar. Şi o constituţie solidă, de fermier. Era grădinărească, cel puţin aşa dădea impresia; purta o fustă largă, de doc, genunchii îi erau roşii, mânjiţi de pământ.

- Nu poţi aduna toate buruienile fără să stai în genunchi! a auzit-o Ted spunându-i unui bărbat din librărie. Probabil grădinar şi el — amândoi cumpărau nişte cărţi de grădinărit.

Era o lipsă de generozitate din partea lui Ted să aibă o părere proastă despre grădinari. La urma urmei, îşi datora *viaţa* grădinarului doamnei Vaughn, căci, dacă omul acela curajos nu l-ar fi avertizat, Ted poate că n-ar fi scăpat de Lincolnul negru. Cu toate acestea, doamna Hickenlooper nu era şoferul pe care şi—1 dorea Ted Cole ca să-l ducă acasă.

Apoi a ochit un candidat mult mai promiţător. O tânără – avea cel puţin vârsta legală să *şofeze* – cu un aer distant ezitase să se apropie de masa la care se dădeau autografe; îl observa pe faimosul scriitor şi ilustrator cu acea combinaţie caracteristică de timiditate şi şăgălnicie, pe care Ted o asocia cu

fetele aflate aproape de a dezvolta calităţi mai muiereşti. În câţiva ani, ceea ce era acum ezitare se va transforma în calcul, chiar viclenie. Şi ceea ce era acum neastâmpăr, chiar îndrăzneală, va fi curând mult mai bine stăpânit. *Trebuie* să fi avut cel puţin şaptesprezece ani, dar încă nu douăzeci; era şi neastâmpărată, şi stângace, şi nesigură pe ea, şi dornică să se pună la încercare. Puţin neînde-mânatică, dar îndrăzneaţă. „Probabil virgină", şi-a zis Ted; cel puţin *foarte* lipsită de experienţă – de asta era sigur.

- Bună! a salutat-o el.

Fata drăguţă, care era aproape femeie, a fost atât de surprinsă de atenţia neaşteptată pe care i-o arăta Ted, încât a rămas mută; obrajii i s-au acoperit de-o roşeaţă promiţătoare; la jumătatea drumului între culoarea sângelui şi a unei maşini de pompieri. Prietena ei—o fată infinit mai banală, cu o înşelătoare expresie nătângă pe chip – a explodat în fornăituri şi chicoteli. Ted nu observase" că fata drăguţă era însoţită de-o prietenă urâtă. De ce o tânără cu o înfăţişare interesantă şi vulnerabilă sexual e întotdeauna însoţită de o tipă bleagă şi neatrăgătoare, cu care eşti nevoit să te confrunţi?

Dar Ted nu s-a lăsat intimidat de amică. Cel mult o considera o provocare interesantă; dacă prezenţa ei însemna că era puţin probabil să facă sex în ziua aia, seducerea potenţială a tinerei drăguţe nu era mai puţin ispititoare. Aşa cum îi spusese Marion lui Eddie, ceea ce-l aţâţa pe Ted nu era atât împlinirea actului sexual cât anticiparea lui; părea mai puţin tentat s-o facă, ci mai curând s-o aştepte cu nerăbdare.

- Bună! a reuşit în sfârşit fata să spună.

Prietena ei, cu trupul de forma unei pere, n-a putut să se abţină. Spre jena tinerei drăguţe, urâta a zis:

- Subiectul lucrării ei trimestriale la engleză în anul întâi aţi fost dumneavoastră.

- Taci, Effie! a spus frumuşica.

Prin urmare e la colegiu, a tras Ted concluzia; bănuiala lui era că fata venera *Uşa din podea.*

- Ce titlu a avut lucrarea ta? a întrebat-o Ted.

- „O analiză a simbolurilor atavice ale fricii în *Uşa din podea",* a răspuns frumuşica, vădit ruşinată. Ştiţi, de exemplu băieţelul care nu e sigur că vrea să se nască, şi mama care nu e sigură că vrea să-l aducă pe lume. E ceva foarte tribal aici. Triburile primitive au asemenea spaime. Iar miturile şi basmele triburilor primitive sunt pline de imagini precum uşi magice, copii care dispar, oameni care sunt atât de speriaţi încât părul le albeşte peste noapte. Şi în mituri şi basme sunt tot felul de animale care-şi schimbă dintr-odată dimensiunile, precum şerpii – şi şarpele e foarte tribal, bineînţeles...

- Bineînţeles, a consimţit Ted. Câte pagini a avut lucrarea?

- Douăsprezece, fără note de subsol şi bibliografie, l-a informat frumuşica.

Fără ilustraţii – doar paginile de manuscris dactilografiate normal, la două rânduri –, *Uşa din podea* avea numai o pagină şi jumătate; dar fusese tipărit în format de carte în toată regula, iar elevilor de colegiu li se premitea să scrie lucrări trimestriale despre ea. „Ce banc bun!" şi-a zis Ted.

Îi plăceau buzele fetei; gura îi era rotundă şi mică. Iar sânii, plini – aproape dolofani. în câţiva

ani, va avea de luptat cu greutatea, dar acum formele ei durdulii erau atrăgătoare şi încă mai avea talie. Lui Ted îi plăcea să aprecieze femeile după tipul trupului; în cazul celor mai multe femei, Ted credea că putea vizualiza ce efect va avea viitorul asupra trupurilor lor. Asta de-acum va avea un singur copil şi-şi va pierde talia; va exista şi riscul ca şoldurile şi coapsele să i se lăţească peste măsură, deocamdată însă această voluptate era ţinută în frâu – chiar dacă greu. „Pe la treizeci de ani, va arăta ca şi prietena ei", s-a gândit Ted, dar cu glas tare n-a spus decât atât:

- Cum te cheamă?

- Glorie... nu cuj; ci cu *i-e,* a răspuns frumuşica. Iar ea e Effie.

„O să-ţi arăt eu ceva *atavic,* Glorie", şi-a zis Ted. Oare în triburile primitive bărbaţii de patruzeci şi cinci de ani nu se împerecheau adesea cu fete de optsprezece ani? „O să-ţi arăt eu ceva *tribdt*| şi-a spus Ted Cole, dar cu glas tare a spus doar atât:

- Bănuiesc că nu aveţi maşină, fetelor?! Poate nu vă vine să credeţi, dar am nevoie să fiu dus cu maşina.

Greu de crezut, dar doamna Vaughn, după ce i-a pierdut urma lui Ted, şi-a îndreptat în mod iraţional mânia considerabilă împotriva grădinarului ei curajos, dar lipsit de apărare. îşi parcase Lincolnul – cu botul în afară, cu motorul mergând – la intrarea pe alee; botul negru al capotei lucioase a maşinii şi grilajul argintiu sclipitor ajungeau până în Gin Lane. Aşezată la volan, unde a stat aproape o jumătate de oră (până când Lincolnul a rămas fără benzină), doamna Vaughn a aşteptat ca Chevy-ul negru cu alb, model

'57, să cotească pe Gin fie de pe Wyandanch, fie de pe South. Se gândea că Ted nu se va îndepărta prea mult de cartierul acela – credea şi ea, ca şi Ted, că iubitul lui Marion – „frumuşelul”, cum îl numea în gând doamna Vaughn pe Eddie – încă era şoferul lui Ted. Prin urmare, doamna Vaughn a deschis radioul, s-a pus-pe aşteptat.

în maşină, muzica bubuia; din cauza volumului sonorului şi a vibraţiei puternice a başilor în difuzoarele maşinii, doamna Vaughn aproape că nu şi-a dat seama că Lincolnul nu mai avea benzină. Dacă maşina nu s-ar fi scuturat atât de violent în acea clipă, doamna Vaughn ar fi continuat să aştepte la volan până la întoarcerea fiului ei de la lecţia de tenis din acea după-masă.

Mai important e că golirea rezervorului se prea poate să-l fi scăpat pe grădinarul doamnei Vaughn de la o moarte crudă. Bietul om, a cărui scară fusese răsturnată de sub el, rămăsese în tot acest timp prins în gardul neîndurător, unde monoxidul de carbon al gazelor de eşapament îi provocase mai întâi greaţă, apoi aproape că-l omorâse. Era pe jumătate adormit, dar încă-şi dădea seama că era ca şi mort, când deodată maşina a rămas fără carburant şi o briză marină proaspătă l-a readus la viaţă.

Ceva mai devreme, în efortul de a cobori din vârful gardului, îşi blocase călcâiul drept într-o despică tură răsucită din gard. încercase să-şi elibereze gheata din despicătură, dar îşi pierduse echilibrul şi căzuse cu capul în jos în desiş, implântându-şi astfel şi mai mult călcâiul în gardul tenace. îşi scrântíse rău de tot glezna în cădere şi – atârnând de călcâi în gardul încâlcit – mai făcuse şi

o întindere musculară când se chinuise să-şi desfacă şiretul.

Bărbat mărunţel, de origine hispanică, având un burdihan pe măsura staturii, Eduardo Gomez nu era obişnuit să se ridice de la mijloc atunci când atârna cu capul în jos. Ghetele îi treceau de glezne şi, cu toate că se străduise să rămână ridicat de la brâu până îşi dezlega şireturile, nu fusese în stare să îndure durerea pe care i-o provoca poziţia aceea până apuca să-şi *lărgească* şireturile. Ghetele nu voiau să-i alunece din picioare.

în tot acest timp, doamna Vaughn n-avea cum să audă strigătele de ajutor ale lui Eduardo din pricina volumului şi a başilor bubuitori ai radioului din maşină. Nenorocitul grădinar atârnat cu capul în jos, inhalând gazele de eşapament tot mai dense ale Lincolnului, care se strângeau în gardul des şi aparent lipsit de aer, era convins că lemnul-câinesc va fi locul lui de veci. Eduardo Gomez avea să fie victima patimilor trupeşti ale unui alt bărbat, şi a proverbialei „femei batjocorite” a altui bărbat. Grădinarului muribund nu i-a

scăpat nici ironia faptului că ceea ce-l adusese în această poziţie în gardul ucigaş fuseseră desenele pornografice ferfeniţite ale patroanei lui. Dacă Lincolnul n-ar fi rămas fără benzină, grădinarul ar fi putut deveni primul caz de deces din Southampton cauzat de pornografie, dar, fără îndoială, nu ultimul, îşi zicea Eduardo în timp ce-şi pierdea încet cunoştinţa în norii de monoxid. I-a trecut prin mintea otrăvită că Ted Gole era cel care merita să moară astfel, nu grădinarul nevinovat

.în opinia doamnei Vaughn, grădinarul ei nu era nevinovat. Mai devreme îl auzise strigând: „Fugi!” Avertizându-l pe Ted, Eduardo o trădase pe ea! Dacă ticălosul ăla atârnat şi-ar fi ţinut gura, Ted n-ar fi avut parte de cele câteva secunde în plus. Dar aşa, Ted o rupsese la fugă înainte ca Lincolnul negru să ţâşnească pe Gin. Doamna Vaughn era sigură că l-ar fi făcut piftie la fel cum pusese la pământ semnul de circulaţie de la colţul cu South. Doar din pricina trădătorului ei de grădinar scăpase Ted Cole!

Astfel că, atunci când Lincolnul a rămas fără benzină şi doamna Vaughn a coborât din maşină – întâi trântind portiera, apoi deschizând-o din nou, căci uitase să închidă radioul infernal –, ea a auzit de îndată strigătele de ajutor ale lui Eduardo, tot mai stinse, şi într-o clipită sufletul i s-a înverşunat împotriva lui. A pornit cu pas apăsat pe pietricelele curţii, aproape împiedicându-se de scara căzută, şi acolo a dat cu ochii de trădătorul care atârna ridicol de-un picior în mijlocul gardului. Doamnei Vaughn i-a sporit furia când a văzut că Eduardo nu isprăvise de strâns desenele acelea demascatoare. Ura ei faţă de grădinar avea şi un aspect care era total ilogic: fără doar şi poate că bărbatul văzuse îngrozitoarea ei nuditate din desene. (Şi cum să nu o fi văzut?) Astfel că îl ura pe Eduardo Gomez în acelaşi fel în care îl ura pe Eddie O'Hare care, şi el, o văzuse atât de... *expusă*.

- Vă rog, doamnă, s-a rugat de ea Eduardo. Dacă puteţi să ridicaţi scara, ca să mă ţin de ea, poate reuşesc să cobor.
- Tu! a strigat la el doamna Vaughn.

A luat de jos un pumn de pietricele şi le-a azvârlit în gardul-viu. Grădinarul a închis ochii, dar gardul era atât de des, încât toate pietricele şi-au greşit ţinta.

- Tu l-ai avertizat! Om mărunt şi *iicăbs* ce eşti! a ţipat doamna Vaughn.

Şi a aruncat încă un pumn de pietricele în el, care s-au dovedit la fel de inofensive. Faptul că nu reuşea să nimerească într-un grădinar nemişcat, cu capul în jos, a înnebunit-o şi mai tare.

- M-ai *trădat!* a zbierat doamna Vaughn.
- Dacă l-aţi fi omorât, aţi fi ajuns la închisoare! a zis Eduardo, încercând s-o calmeze printr-un argument raţional.

Dar ea s-a îndepărtat cu pas semeţ; chiar şi din poziţia lui răsturnată, grădinarul şi-a dat seama că se îndrepta spre casă. Paşii ei mici şi hotărâţi... fundul ei mic şi ferm. încă înainte ca ea să ajungă la uşă, el a ştiut că o va trânti în urma ei. De mult îşi imaginase Eduardo chestia asta: anume că era o femeie cu accese de furie, care trântea uşile în urma ei – ca şi când bubuitul produs de uşă îi oferea o consolare pentru mărunţenia ei. Grădinarului îi era frică de femeile mici; întotdeauna îşi imaginase că au o mânie disproporţionată în comparaţie cu dimensiunea lor. Soţia lui era corpolentă şi reconfortant de blândă; o femeie bună din fire, cu o dispoziţie generoasă, iertătoare.

- Curăţă mizeria asta! Apoi *pled!* E *ultima* ta zi! îi zbiera doamna Vaughn lui Eduardo care atârna perfect nemişcat – ca paralizat de neîncredere. Eşti *concediat!* i-a mai strigat ea.

- Dar nu mă pot da jos de-aici! a strigat el moale în urma ei, ştiind chiar înainte de a vorbi că uşa se va trânti în timp ce el vorbea.

în ciuda întinderii musculare la abdomen, Eduardo a găsit puterea să-şi stăpânească durerea; de bună seamă că îi venea în ajutor un sentiment al nedreptăţii, căci a izbutit să se ridice din nou cu capul în sus şi a rămas în poziţia asta agonizantă timp suficient ca să-şi dezlege gheata. Piciorul captiv a alunecat spre libertate. Iar Eduardo s-a prăbuşit cu capul în jos prin mijlocul gardului, treierând cu braţele şi picioarele şi (spre marea lui uşurare) aterizând în patru labe printre rădăcini; s-a târât apoi în curte, scuipând crenguţe şi frunze.

Eduardo era încă ameţit, îi era greaţă şi-l cuprinsese o stare de letargie din pricină că stătuse prea multă vreme expus la gazele de eşapament ale Lincolnului, iar o ramură îi tăiase buza superioară. A încercat să meargă, dar iute s-a pus din nou în patru labe, şi în poziţia asta animalică s-a apropiat de fântâna înfundată. Şi-a vârât capul în apă, uitând de cerneala sepia. Apa era infectă, puţea a peşte şi, când şi-a scos capul din fântână şi şi-a scurs apa din păr, faţa şi mâinile aveau culoarea cernelii sepia. I-a venit să vomite când s-a urcat pe scară să-şi recupereze gheata.

Apoi, buimăcit, a pornit cu pas şchiopătat prin curte – dacă tot fusese concediat, ce sens avea să isprăvească de strâns bucăţile pornografice (aşa cum îi ceruse doamna Vaughn)? Nu vedea nici un rost să mai facă vreo muncă, orice muncă, pentru o femeie care nu numai că-l concediase, ci îl şi lăsase să moară;

dar când s-a hotărât să plece, Eduardo a constatat că Lincolnul rămas fără benzină bloca aleea. Camioneta lui Eduardo, parcată întotdeauna într-un loc unde nu putea fi văzută (în spatele sculăriei, garajului şi şopronului pentru răsaduri), nu se putea strecura pe lângă gard atâta vreme cât Lincolnul îi stătea în drum. Ca să poată porni Lincolnul şi să aducă maşina abandonată înapoi în garaj, grădinarul s-a văzut nevoit să tragă benzină din maşina de tuns iarba. Din nefericire, activitatea asta n-a scăpat neobservată de doamna Vaughn.

I-a apărut lui Eduardo în faţă în curte, Unde numai fântâna îi despărţea. Havuzul mânjit oferea o privelişte la fel de oribilă ca o scăldătoare pentru păsări în care s-au înecat sute de lilieci. Doamna Vaughn ţinea ceva în mână – un cec –, iar nenorocitul de grădinar o privea precaut; a făcut câţiva paşi şchiopătaţi într-o parte, având grijă ca fântâna să rămână între ei, în timp ce doamna Vaughn a început să înconjoare apa înnegrită, în- dreptându-se spre el.

- Nu-l vrei pe ăsta? E *ultimul* tău salariu! a zis mignona demonică.

Eduardo s-a oprit. Dacă avea de gând să-l plătească, poate că va rămâne totuşi să cureţe ultimele rămăşiţe pornografice. La urma urmei, întreţinerea domeniului Vaughn fusese principala lui sursă de venit ani de zile. Grădinarul era un om mândru, iar căţeaua asta miniaturală îl umilise; cu toate acestea, s-a gândit că, dacă cecul pe care i-l oferea era *uitimul* salariu pe care

avea să-l primească de la ea, înseamnă că era un cec substanţial.

Cu mâna întinsă, Eduardo a început să înconjoare precaut fântâna mânjită, înspre doamna Vaughn. Ea l-a lăsat să se apropie. Când Eduardo a ajuns la o lungime de braţ de ea, femeia a îndoit cecul iute, de câteva ori, şi – când hârtia a căpătat forma aproximativă a unei bărci – a lansat-o pe apa murdară. Cecul a plutit până în mijlocul havuzului funerar. Eduardo era nevoit să intre cu totul în fântână, ceea ce a şi făcut destul de agitat.

- Du-te şi *pescuieşte-^-W* i-a ţipat doamna Vaughn.

Chiar în timp ce scotea cecul din apă, Eduardo şi-a dat seama că cerneala se scursese; nu putea citi nici care fusese suma înscrisă şi nici semnătura înghesuită a doamnei Vaughn. Şi, înainte să apuce să iasă din fântâna puţind a peşte, a ştiut (fără să se fi uitat vreo clipă la silueta ei trufaşă care se retrăgea) că uşa se va trânti iarăşi. Grădinarul concediat a şters cecul fără valoare de pantaloni şi l-a pus la păstrare în portofel; habar n-avea de ce îi mai păsa.

Conştiincios, a dus scara la locul ei obişnuit, aşezând-o lângă şopron. A zărit o greblă, pe care intenţionase s-o repare, şi, preţ de-o clipă, s-a întrebat ce-ar trebui să facă acum cu ea; a lăsat-o pe masa de lucru din sculărie. Ar fi plecat acasă – deja pornise şchiopătând încet spre camionetă – când deodată a zărit trei saci mari pentru frunze, pe care apucase să-i umple cu bucăţile de desene

sfâşiate; socotise că, după ce va fi sfârşit cu strânsul, restul bucăţilor ar fi umplut alţi doi saci.

Eduardo Gomez a apucat primul dintre cei trei saci plini şi l-a golit pe pajişte. Vântul s-a şi grăbit să împrăştie o parte din fâşii, dar grădinarul n-a fost satisfăcut de rezultat; s-a repezit cu mersul lui şchiopătat prin grămada de hârtie, dând cu picioarele, ca un copil care împrăştie un morman de frunze. Fâşiile lungi au zburat prin grădină, drapând scăldătoarea pentru păsări. Trandafirii din fundul grădinii, unde poteca ducea spre plajă, atrăgeau ca un magnet bucăţile şi fâşiile de hârtie; acestea se lipeau de tot ce atingeau, asemenea betelii pe bradul de Crăciun.

Şchiopătând, grădinarul a cărat ceilalţi doi saci până în curte. Pe primul din cei doi l-a răsturnat în fântână, unde mormanul de desene sfâşiate sorbea apa înnegrită asemenea unui burete gigandc, imobil. Uldmul sac plin, care, din întâmplare, cuprindea unele dintre cele mai bune (deşi în mare măsură distruse) imagini ale perineului doamnei Vaughn, n-a pus nici o problemă spiritului creativ al lui Eduaido. Inspirat, omul a dat şchiopătând ocol curţii, ţinând sacul deschis deasupra capului. Era ca un zmeu care refuza să-şi ia zborul, dar nenumăratele fragmente pornografice parcă aveau aripi; şi s-au înălţat pe gar- dul-viu de pe care eroicul grădinar le culesese mai devreme, şi s-au înălţat şi *mai sus* de gard. Parcă răsplătindu-l pe Eduardo Gomez pentru curajul lui, o briză puternică dinspre mare a luat cu ea imagini parţiale ale sânilor şi vulvelor doamnei Vaughn,

ducându-le spre cele două capete ale lui Gin Lane.

Ulterior, la poliţia din Southampton s-a raportat că doi băieţi pe biciclete au avut parte de câteva instantanee îndoielnice ale anatomiei doamnei Vaughn, pe care bicicliştii le găsiseră taman pe First Neck Lane – o mărturie a forţei vântului care dusese peste lacul Agawam acest prim-plan anume al sfârcului doamnei Vaughn şi al aureolei ei mărite şi neregulate. (Băieţii, care erau fraţi, au dus fragmentul de desen pornografic acasă, unde părinţii lor l-au găsit şi au chemat imediat poliţia.)

Lacul Agawam, nu mai întins decât un iaz, separa Gin de First Neck unde – în aceeaşi clipă în care Eduardo elibera rămăşiţele desenelor lui Ted Cole – însuşi artistul îşi exersa puterea de seducţie asupra unei tinere de optsprezece ani, uşor supraponderală. Glorie îl adusese pe Ted la ea acasă, pentru a-l prezenta mamei ei, în principal deoarece fata nu avea maşină personală şi trebuia să-i ceară voie mamei ca să împrumute vehiculul familiei.

N-avuseseră de străbătut un drum lung de la librărie până la locuinţa lui Glorie, pe First Neck, dar curtea subtilă pe care Ted i-o făcea elevei de liceu fusese întreruptă de câteva ori de întrebările insultătoare pe care i le punea penibila prietenă a lui Glorie, cu trupul în formă de pară. Spre deosebire de Glorie Effie nu se prea dădea în vânt după *Uşa din podea;* fata asta, tragic de neatrăgătoare, *nu* tratase în lucrarea *ei* trimestrială ata- vismul existent în simbolurile fricii din povestea lui Ted Gole. Deşi era de o

urâţenie nemaipomenită, lui Effie îi umblau mai puţini gărgăuni prin cap decât lui Glorie.

Lui Effie îi umblau mai puţini gărgăuni prin cap chiar şi decât lui Ted. De fapt, grăsana era perspicace: avea atâta minte cât să ajungă să-l antipatizeze pe faimosul scriitor pe parcursul scurtei lor plimbări; Effie vedea şi eforturile seducţiei progresive ale lui Ted în adevărata lor lumină. Glorie poate că îşi dădea seama şi ea de ce se petrece, dar nu opunea aproape deloc rezistenţă.

Faptul că Ted a manifestat un neaşteptat interes (sexual) faţă de *mama* lui Glorie l-a luat şi pe el însuşi prin surprindere. Dacă Glorie era puţin *prea* tânără şi lipsită de experienţă pentru gustul lui, şi puţin prea grasă, mama lui Glorie era mai în vârstă decât Marion şi genul de femeie pe care Ted o ignora în general.

Doamna Mountsier era anormal de slabă, ca rezultat al unei neputinţe de a mânca, provocată de decesul recent şi cu totul neaşteptat al soţului ei. Se vedea cu ochiul liber că nu era doar o văduvă care îşi iubise profund soţul; ci una care încă trecea prin vădite etape ale durerii sufleteşti – un lucru evident până şi pentru Ted. în două vorbe, era o femeie pe care nimeni n-o putea seduce; şi totuşi Ted Cole nu era un nimeni şi nici nu putea să-şi stăpânească atracţia nebănuită ce-o resimţea faţă de ea.Gu siguranţă că Glorie moştenise tendinţa spre rotunjimi pline de la o bunică sau de la o rudă încă şi mai îndepărtată. Doamna Mountsier avea o frumuseţe clasică, dar spectrală, era o aspirantă la matricea inimitabilă a lui Marion. în vreme ce durerea perpetuă a lui Marion îl îndepărtase pe Ted de ea, tristeţea

regală a doamnei Mountsier îl stârnea. Geea ce nu diminua atracţia pe care Ted o resimţea pentru fiica ei – dintr-o- dată le dorea pe *amândouă!* într-o atare situaţie, majoritatea bărbaţilor s-ar fi gândit: „Iaca dilema!" Dar Ted Gole gândea doar în termeni de posibilitate. „Ce *posibilitate!"* şi-a zis el, acceptând oferta doamnei Mountsier să-i facă un sandvici – la urma urmei, era aproape ora prânzului – *fi* cedând insistenţei lui Glorie de a o lăsa să-i pună în uscător blugii uzi şi pantofii mustind de apă.

- Se usucă în cincisprezece sau douăzeci de minute, i-a promis tânăra de optsprezece ani.

(Pantofii vor avea nevoie de cel puţin o jumătate de oră, dar cine se grăbea?)

Gât şi-a mâncat sandviciul, Ted a purtat un halat de-al răposatului *domn* Mountsier. Doamna Mountsier îi arătase lui Ted unde era baia, ca să se schimbe, şi, cu o tristeţe deosebit de seducătoare, îi dăduse halatul soţului răposat.

Ted nu încercase niciodată să seducă o văduvă – cu atât mai puţin o mamă şi o fiică. îşi petrecuse vara desenând-o pe doamna Vaughn. Neglijase multă vreme ilustraţiile pentru *Un sunet ca ţi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet,* încă neterminată; abia dacă începuse să se gândească la cum ar trebui să arate ilustraţiile acelea. Şi uite că aici, într-o casă confortabilă de pe First Neck, i se contura în faţa ochilor un portret mamă-şi-fiică neobişnuit de promiţător – ştia că trebuie să încerce.

Doamna Mountsier nu a mâncat nimic la prânz. Chipul supt, care arăta fragil şi debil în lumina amiezii, sugera că femeia avea, în cel mai

bun caz, un apetit intermitent sau că avea dificultăţi să ţină mâncarea în stomac. îşi pudrase delicat cearcănele; asemenea lui Marion, doamna Mountsier dormea doar perioade scurte de timp, când o răpunea epuizarea. Ted a observat că se juca cu verigheta, deşi femeia nu-şi dădea seama că o atingea tot timpul.

Gând Glorie a văzut ce făcea mama ei cu verigheta, şi-a întins mâna şi a strâns-o pe a mamei ei. Doamna Mountsier i-a aruncat fiicei sale o privire recunoscătoare prin care în acelaşi timp îşi cerea iertare; un sentiment de duioşie a trecut de la una la cealaltă asemenea unei scrisori strecurate pe sub uşă. (în primul din seria de desene, Ted le va aşeza astfel, cu fiica ţinând mâna mamei.)

- Ştiţi, e chiar o coincidenţă, a început Ted, dar de ceva vreme caut doi subiecţi potriviţi pentru un portret mamă-şi- fiică – mă gândesc la asta pentru următoarea mea carte.
- O altă carte pentru copii? a întrebat doamna Mountsier.
- Absolut, i-a răspuns Ted, dar eu nu cred că vreuna dintre cărţile mele este într-adevăr pentru copii. în primul rând, mamele sunt cele care trebuie să le cumpere şi, de obicei, ele sunt primele care le citesc cu voce tare. De obicei, copiii le *ascultă* înainte să le citească. Iar când respectivii copii devin adulţi, adeseori se întorc la cărţile mele şi le recitesc.
- Aşa mi s-a întâmplat şi mie! a zis Glorie.

Effie, care stătea bosumflată, şi-a dat ochii peste cap.

în afară de Effie, toată lumea era încântată. Doamna Mountsier primise confirmarea că mamele contau mai mult. Glorie fusese felicitată pentru faptul că nu mai era copil; faimosul scriitor o recunoscuse ca adultă.

- La ce desene vă gândiţi? l-a întrebat doamna Mountsier.

- Ei bine. La început, aş vrea să vă desenez împreună cu fiica dumneavoastră, i-a spus Ted. în felul acesta, când vă desenez pe fiecare separat, prezenţa celei absente este... ei bine, oarecum *acolo*.

- Pfiuuu! Vrei s-o faci, mami? a întrebat-o Glorie.

(Effie iar şi-a dat ochii peste cap, dar Ted nu acorda niciodată atenţie cuiva care nu era atrăgător.)

- Nu ştiu. Cât va dura? a întrebat doamna Mountsier. Sau pe care din noi vreţi s-o desenaţi întâi? Adică separat. Adică, după ce ne desenaţi împreună.

(Copleşit de dorinţă, Ted şi-a dat seama că văduva era o epavă.)

- Gând te întorci la colegiu? a întrebat-o el pe Glorie.

- Parcă pe cinci septembrie, a răspuns Glorie.

- Pe trei septembrie, a corectat-o EfRe. Şi aveai de gând să-ţi petreci weekendul de Ziua Muncii în Mâine, cu mine, a adăugat ea.

- înseamnă că întâi o s-o desenez pe Glorie, i-a spus Ted doamnei Mountsier. întâi amândouă împreună. Apoi Glorie singură. Apoi, când Glorie se întoarce la colegiu, pe *dumneavoastră* singură.

- Ah, nu ştiu, i-a spus doamna Mountsier.

- Haide, mami! O să fie distractiv! a zis Glorie.

- Ei bine.

Era acel nesfârşit şi binecunoscut „ei-bine” al lui Ted.

- *Ce* „ei bine”? a întrebat Effie obraznică.

- Adică, nu trebuie să vă hotărâţi *azi,* i-a spus Ted doamnei Mountsier. Aveţi tot timpul să vă hotărâţi, i-a zis el lui Glorie.

Ted era sigur la ce se gândea Glorie încă de pe-acum. Gu Glorie nu va avea probleme. Iar apoi... ce plăcut de lungi ar putea fi toamna şi iarna! (Ted îşi imagina seducerea infinit mai înceată a îndureratei doamne Mountsier – va avea nevoie de câteva luni, poate chiar de un an.)

Era nevoie de tact ca să le permită *ţi* mamei, *fi* fiicei să-l ducă înapoi în Sagaponack cu maşina. Doamna Mountsier s-a oferit; apoi şi-a dat seama că ar răni sentimentele fiicei ei, că Glorie îşi dorea mai mult decât orice să-l ducă pe faimosul scriitor şi ilustrator acasă cu maşina.

- Ah, te rog – clu-te *tu,* Glorie, a spus doamna Mountsier. Nu mi-am dat seama cât de mult *doreşti* s-o faci.

„N-o să meargă bine dacă se ceartă”, îşi zicea Ted.

- Acuma vorbesc egoist, a zis el – iar lui Effie i-a zâmbit fermecător —, aş fi onorat dacă m-aţi duce *toate* acasă.

Deşi farmecul său n-a avut efect asupra lui Effie, mama şi fiica s-au împăcat pe dată – cel puţin deocamdată.

Ted a jucat rolul împăciuitorului şi când s-a pus problema cine va conduce, doamna Mountsier sau Glorie.

- Personal, a zis el, zâmbindu-i lui Glorie, cred că cei de vârsta ta sunt şoferi mai buni decât părinţii lor. Pe de altă parte – şi şi-a îndreptat zâmbetul către doamna Mountsier –, cei ca noi sunt nişte şoferi insuportabili când stau pe bancheta din spate.

Ted s-a răsucit din nou spre Glorie.

- Las-o pe mama ta să conducă, i-a spus el fetei. Numai aşa o poţi împiedica să devină şoferiţa de pe bancheta din spate.

Deşi în aparenţă Ted fusese indiferent la ochii daţi peste cap ai lui EfRe, de data asta i-a luat-o înainte: s-a întors spre afurisita aia urâtă şi şi-a dat *el* ochii peste cap, doar ca să-i arate că şde.

Pentru oricine i-ar fi văzut, stăteau toţi patru în maşină, ca o familie relativ normală. Doamna Mountsier se afla la volan, iar lângă ea, pe locul pasagerului, celebritatea prinsă conducând sub influenţa alcoolului. în spate şedeau copiii. Cea care avea ghinionul să fie urâtă stătea, fireşte, bosumflată şi retrasă; ceea ce probabil era de aşteptat, deoarece aparenta ei „soră" era drăguţă în comparaţie cu ea. Effie şedea în spatele lui Ted, cu privirile înşurubate în ceafa lui. Glorie se aplecase în faţă, umplând spaţiul dintre cele două scaune din faţă ale Saabului verde-închis al doamnei Mountsier. întorcându-se în scaun ca să privească profilul uluitor al doamnei Mountsier, Ted o putea zări cu coada ochiului şi pe fiica ei, vivace, dar nu neapărat frumoasă.

Doamna Mountsier era un şofer bun, care nu-şi lua nici o clipă ochii de la drum. Fiica ei nu-şi putea lua ochii de la Ted. Pentru o zi care începuse atât de prost, uite ce oportunităţi se deschideau! Ted s-a uitat la ceas şi a constatat cu surprindere că abia trecuse de prânz. Va fi acasă înainte de ora două – timp suficient să le arate mamei şi fiicei atelierul său cât mai era lumină bună afară. „Nu poţi judeca o zi după cum începe”, şi-a zis Ted în timp ce doamna Mountsier a trecut de lacul Agawam şi a cotit de pe Dune Road pe Gin Lane. Ted fusese atât de preocupat de comparaţia vizuală între mamă şi fiică, încât nu se uitase pe unde merg.

- Ah, pc-aici o iei... a murmurat el.
- De ce şoptiţi? i-a întrebat EfRe.

Pe Gin Lane, doamna Mountsier a fost obligată să reducă mult viteza, încât acum se târau. Strada era acoperită de hârtii; hârtii atârnau şi de gardurile-vii. La trecerea maşinii doamne

iMountsier, hârtiile s-au învolburat în jurul ei. O bucată s-a lipit de parbriz. Doamna Mountsier a dat să oprească maşina.

- Nu vă opriţi! i-a zis Ted. Porniţi ştergătoarele!

- Şi mai ziceaţi de şoferii de pe bancheta din spate..., nu s-a putut abţine EfRe.

Dar, spre uşurarea lui Ted, ştergătoarele au avut efect. Hârtia ofensatoare a zburat. (Ted apucase să vadă subsuoara doamnei Vaughn – era sigur că asta văzuse; făcea parte din cea mai compromiţătoare serie, în care doamna cu pricina stătea întinsă, cu mâinile încrucişate sub cap.)

- Ce-i toată chestia asta? a întrebat Glorie.

- Gunoiul cuiva, presupun, a răspuns mama ei.

- Da, a zis Ted. O fi dat câinele cuiva iama în gunoiul stăpânului.

- Ce mizerie! a observat Effie.

- Ar trebui să fie amendat, a zis doamna Mountsier.

- Da, a fost de acord Ted. Chiar dacă vinovat e un câine – câinele să fie amendat!

Toţi au râs, în afară de EfRe.

Apropiindu-se de capătul străzii, un cârd vioi de bucăţele de hârtie s-a învolburat în jurul maşinii în mişcare; ca şi când desenele sfâşiate, înfăţişând umilinţa doamnei Vaughn, nu voiau să-l lase pe Ted să scape. Dar maşina a dat colţul; în faţa lor, drumul era liber. Ted s-a simţit copleşit de o fericire sălbatică, dar n-a făcut nici o încercare să şi-o exteriorizeze. L-a cuprins un moment rar de reflexie, ceva aproape biblic. După ce scăpase de doamna Vaughn – deşi nu

meritase asta – şi aflându-se în compania stimulatoare a doamnei Mountsier şi a fiicei sale, gândul copleşitor al lui Ted Cole răsuna în mintea lui ca o litanie. Pofta trupească naşte poftă trupească, naşte poftă trupească, naşte poftă trupească – iar şi iar. De-asta era şi atât de excitant.

Autoritatea cuvântului scris

Povestea pe care Eddie i-a spus-o lui Ruth în maşină era una pe care ea şi-o va aminti toată viaţa. Chiar şi când o va uita pe moment, va fi de-ajuns să-şi privească cicatricea subţire de pe arătătorul drept, care va fi mereu acolo. (Când Ruth va fi trecut de patruzeci de ani, cicatricea va fi atât de mică încât o va vedea numai ea sau cineva care ştia că e acolo – cineva care o va căuta anume.)

- A fost odată o fetiţă, şi-a început Eddie povestea.
- Cum se numea? a întrebat Ruth.
- Ruth, a răspuns Eddie.
- Da, a încuviinţat Ruth. Mai departe.
- Fetiţa şi-a tăiat degetul într-o sticlă spartă, a continuat Eddie, şi degetul ei a sângerat şi a tot sângerat. Era mult mai mult sânge decât şi-a închipuit Ruth că putea fi în degetul ei. Se gândea că sângele trebuie să vină de peste tot, din tot trupul ei.
- Aşa e, a zis Ruth.
- Dar, când s-a dus la spital, a avut nevoie doar de două injecţii şi trei copci.
- Două, i-a amintit Ruth numărând copcile.
- A, da, a fost de acord Eddie. Dar Ruth era foarte curajoasă şi nu i-a păsat că aproape o

săptămână întreagă n-a putut să înoate în ocean şi nici măcar să-şi ude degetul când făcea baie.

- De ce nu mi-a păsat? l-a întrebat Ruth.

- În regulă, poate că ţi-a păsat *puţin,* a admis Eddie. Dar nu te-ai plâns.

- Am fost curajoasă? l-a întrebat fetiţa de patru ani.

- Ai fost – *eşti.* curajoasă, i-a spus Eddie.

- Ce-nseamnă *curajoasă?* l-a întrebat Ruth.

- înseamnă că nu plângi, a zis Eddie.

- Am plâns puţin, i-a atras atenţia Ruth.

- Puţin e-n regulă, i-a spus Eddie. *Curajoasă* înseamnă că accepţi ceea ce ţi se întâmplă – încerci să nu te pierzi cu firea.

- Mai spune-mi despre tăietură, a zis copila.

- Când doctorul a scos copcile, cicatricea era subţire şi albă, o linie perfect dreaptă, i-a spus Eddie. Tot restul vieţii tale, dacă vei avea nevoie să prinzi curaj, va fi de-ajuns să te uiţi la cicatricea ta.

Ruth s-a uitat la ea.

- Va fi totdeauna acolo? l-a întrebat pe Eddie.

- întotdeauna, i-a zis el. Mâna ta va creşte, degetul tău va creşte şi el, dar cicatricea va rămâne la fel de mare. Când tu te vei face mare-mare, cicatricea va *arăta* mai mică, dar asta pentru că tot restul corpului tău a crescut – cicatricea va fi întotdeauna aceeaşi. Doar că nu se va mai vedea atât de tare, ceea ce înseamnă că va fi tot mai greu de zărit. Va trebui s-o arăţi oamenilor în lumină bună şi va trebui să întrebi: „îmi vezi cicatricea?" Iar ei vor trebui să se uite

foarte atent; numai atunci vor putea s-o vadă. *Tu veiji* întotdeauna în stare s-o vezi, pentru că vei şti unde să te uiţi. Şi, bineînţeles, va apărea întotdeauna pe amprentă.

- Ce-i aia amprentă? a întrebat Ruth.
- E cam greu să-ţi arăt cât suntem în maşină, a zis Eddie.

Când au ajuns la plajă, Ruth l-a întrebat din nou, dar degetele ei erau prea mici să lase amprente clare chiar şi pe nisipul ud, sau poate nisipul nu era suficient de fin. în timp ce Ruth s-a jucat în apa mică, antisepticul galben-maroniu s-a spălat de tot; dar cicatricea a rămas ca o linie de un alb luminos pe degetul ei. Abia când au ajuns la un restaurant a putut Ruth în sfârşit să vadă ce e aia o amprentă.

Acolo, pe farfuria pe care se afla porţia ei de sandvici cu brânză prăjită şi cartofi pai, Eddie a turnat o bălticică de ketchup, care s-a şi întins repede. Apoi a vârât arătătorul drept al lui Ruth în ketchup şi i-a apăsat uşor buricul degetului pe un şerveţel de hârtie. Lângă amprenta arătătorului ei drept, Eddie a făcut o a doua amprentă – de data sista folosind arătătorul stâng al lui Ruth. Eddie i-a spus fetiţei să se uite la şerveţel prin paharul de apă, care a mărit ca o lupă amprentele, astfel că Ruth putea vedea spirele. Şi iat-o – aşa cum va fi pentru totdeauna: linia perfect verticală pe arătătorul ei drept; văzută prin paharul de apă, era aproape de două ori mai mare decât dimensiunea cicatricii în sine.

- Astea simt amprentele tale – nimeni nu va avea vreodată amprente ca ale tale, i-a spus Eddie.

- Şi cicatricea mea va fi mereu acolo? l-a întrebat Ruth din nou.

- Cicatricea ta va fi pentru totdeauna o parte din tine, i-a făgăduit Eddie.

După ce-au luat prânzul în Bridgehampton, Ruth a dorit să păstreze şerveţelul cu amprentele ei. Eddie l-a pus în plicul în care erau copcile şi cojiţa. Eddie a văzut că aceasta se zbârcise; era cam cât jumătate dintr-o buburuză, avea însă aproape aceeaşi culoare roşie-cafenie, cu picăţele negre.

Pe la ora două şi un sfert, în acea după-masă de vineri, Eddie O'Hare a cotit pe Parsonage, în Sagaponack. încă se afla la o oarecare distanţă de casa familiei Cole şi, nevăzând nicăieri nici camionul de mutat mobilă, nici Mercedesul lui Marion, a răsuflat uşurat Totuşi, o maşină necunoscută – un Saab verde-în- chis – era parcată pe alee. în timp ce Eddie reducea viteza, lăsând Chevy-ul să înainteze încet, Ted, fustangiul înrăit, îşi lua la revedere de la cele trei femei din Saab.

Ted le arătase deja atelierul viitoarelor sale modele – doamna Mountsier şi fiica ei, Glorie. Effie refuzase să-şi părăsească locul de pe bancheta din spate. Săraca Effie, o luase înaintea vremurilor ei; era o tânără integră, perspicace, inteligentă, întemniţată într-un corp pe care majoritatea bărbaţilor îl ignorau sau îl respingeau cu dispreţ; dintre cele trei femei aflate în Saabul verde-în- chis în acea după-masă de vineri, Effie era singura cu suficientă judecată să vadă că pe Ted Cole te puteai bizui tot atât de puţin ca pe un prezervativ găurit.

Preţ de-o secundă care aproape că i-a oprit inima în loc, Eddie a crezut că persoana aflată la volanul Saabului e Marion, dar când a intrat cu maşina pe alee, a văzut că doamna Mount- sier nu semăna cu Marion chiar atât cât i se păruse lui. în acea secundă, Eddie sperase că Marion se răzgândise. „JVu o părăseşte pe Ruth, îşi zisese el, şi nici pe *mine"*. Dar doamna Mount- sier nu era Marion; cum nici fiica doamnei Mountsier, Glorie, nu semăna cu Alice – bona aceea drăguţă, studenta, pe care o dispreţuia Eddie. (Aşa crezuse Eddie în acea secundă, că Glorie era Alice.) Acum, Eddie şi-a dat seama că erau nişte femei care-l aduseseră pe Ted acasă cu maşina. Oare care din ele îl interesa pe Ted, s-a întrebat băiatul – cu siguranţă nu aceea de pe bancheta din spate.

în timp ce Saabul ieşea de pe alee, Eddie a înţeles într-o clipită, văzând expresia inocentă, doar uşor contrariată, de pe chipul lui Ted, că acesta habar n-avea că Marion plecase.

- Tati! Tati! a strigat Ruth. Vrei să-mi vezi copcile? Sunt patru bucăţi. Am şi o cojiţă. Arată-i lui tati cojiţa! i-a cerut fetiţa de patru ani lui Eddie, care i-a dat lui Ted plicul.
- Alea sunt amprentele mele, i-a explicat fetiţa tatălui ei.

Ted se holba la şerveţelul cu petele de ketchup.

- Atenţie să nu sufle vântul cojiţa, l-a avertizat Eddie pe Ted.

Cojiţa era atât de mică, încât Ted s-a uitat la ea fără s-o
scoată din plic.

- Foarte drăguţă, Ruthie, a zis tatăl lui Ruth. Prin urmare... aţi fost la doctor să-i scoată copcile? l-a întrebat Ted pe Eddie.

- Şi ne-am dus la plajă, şi ne-am dus să mâncăm de prânz, i-a spus Ruth tatălui ei. Eu am mâncat un sandvici cu brânză prăjită şi cartofi pai cu ketchup. Şi Eddie mi-a arătat amprentele mele. O să păstrez cojiţa pentru totdeauna.

- Minunat, Ruthie.

Ted era cu ochii pe Eddie care scotea sacul de plajă din Chevy. Pe sac erau foile cu antetul magazinului de rame din Southa- mpton – povestea verii anului '58, pe care Eddie o scrisese pentru Penny Pierce. Văzând foile, lui Eddie i-a venit o idee. S-a dus în spate, la portbagajul Chevroletului, şi a scos fotografia lui Marión la Paris, cu rama şi paspartuul noi. Ted urmărea fiecare mişcare a lui Eddie cu nelinişte crescândă.

- În sfârşit, au reparat fotografia, din câte văd, a observat Ted.

- Am luat *labele* înapoi, tati! Fotografia e reparată, a zis Ruth.

Ted şi-a ridicat fiica în braţe, a strâns-o la piept, a sărutat-o
pe frunte.

- Ai nisip în păr şi apă sărată, care trebuie spălate. Trebuie să faci baie, Ruthie.

- Dar fără şampon! a strigat Ruth.

- Ei bine, ba da, Ruthie... e nevoie şi de şampon.

- Dar *urăsc* şampoanele... mă fac să plâng! a exclamat Ruth.

- Ei bine.

Ted şi-a oprit vorba, ca de obicei. Nu-şi putea lua ochii de la Eddie.

- Te-am aşteptat ceva vreme azi-dimineaţă, i-a spus el băiatului. Unde ai fost?

Eddie i-a întins foile pe care i le scrisese lui Penny Pierce.

- Doamna de la magazinul de rame mi-a cerut să scriu sista, a început Eddie. A vrut să-i explic în scris de ce nu vreau să plec din magazin fără fotografie.

Ted n-a luat foile, ci a lăsat-o pe Ruth jos şi s-a uitat lung la propria lui casă.

- Unde-i Alice? l-a întrebat el pe Eddie. Nu Alice trebuie să fie aici după-amiezile? Unde-i bona? Unde-i *Mărim?*

- Mă duc să-i fac baie lui Ruth, a răspuns Eddie. Apoi, întin- zându-i din nou lui Ted foile, a adăugat: Mai bine citeşte sista.

- Răspunde-mi, Eddie.

- întâi citeşte, a repetat Eddie.

A luat-o pe Ruth în braţe şi a pornit cu ea spre casă, atâr- nându-şi de umăr sacul de plajă. O ţinea pe Ruth cu un braţ, iar în mâna liberă ducea fotografia lui Marión cu labele.

- Nu i-ai mai făcut baie lui Ruth până acum, a strigat Ted în urma lui. Nu ştii *cum* să-i faci baie!

- Mă descurc eu. îmi spune Ruth, a strigat Eddie la rândul său. Citeşte, l-a îndemnat el din nou pe Ted.

- Bine, bine, a zis Ted şi s-a apucat a citi cu voce tare:,,Aveţi o imagine a lui Manon Cole în mintea dumneavoastră?" Hei! Ce *este* asta?

- E singurul text bun pe care l-am scris vara sista, a răspuns Eddie, ducând-o pe Ruth în casă.

Ajuns înăuntru, Eddie s-a întrebat cum ar putea-o pune pe Ruth într-o cadă – în *oricare* dintre cele câteva căzi ale casei – fără ca ea să observe că fotografiile fraţilor ei morţi dispăruseră.

Telefonul suna. Eddie spera că era Alice. Cu Ruth în braţe, a răspuns la telefonul din bucătărie. în bucătărie nu fuseseră niciodată mai mult de trei sau patru fotografii de-ale lui Thomas şi Timothy; Eddie spera ca Ruth să nu bage de seamă că dispăruseră. Şi, din cauza telefonului care suna, Eddie traversase aproape în fugă holul de la intrare, ţinând-o pe Ruth în braţe. Poate că Ruth nu observase dreptunghiurile mai întunecate, nedecolorate ale tapetului; pereţii goi se mai distingeau şi prin cârligele de tablouri, pe care Marión nu le luase.

într-adevăr, la telefon era Alice. Eddie i-a spus să vină imediat acolo. Apoi a pus-o pe Ruth ca pe-un sac peste umăr şi, ţinând-o strâns, a fugit cu ea pe scări în sus.

- Fuga marş la baie! a zis Eddie. Iute, *ce* cadă vrei? A lui mami şi tati, a *mea, alia...*

-*A ta!*a ţipat Ruth.

- Eddie a cotit brusc pe holul cel lung de la etaj, unde l-a surprins să vadă cât de mult ieşeau în evidenţă pe pereţi cârligele tablourilor. Unele cârlige erau negre; altele erau aurii sau argintii. Toate erau oarecum urâte. Ai fi zis că toată casa fusese năpădită de gândaci metalici.Ai văzut aia? a întrebat Ruth.

Dar Eddie, încă alergând, a dus-o în dormitorul lui aflat la capătul îndepărtat al holului, şi apoi în baia lui, unde a atârnat fotografia lui Marión în Hotel du Quai Voltaire exact în locul unde se aflase când începuse vara.

Eddie a dat drumul la apă în cadă, lăsând-o să curgă în timp ce-o ajuta pe Ruth să se dezbrace, lucru care s-a dovedit o adevărată luptă, pentru că Ruth ţinea morţiş să se uite la pereţii băii chiar şi când Eddie îi scotea tricoul peste cap. Pereţii erau goi, doar fotografia cu Marión la Paris se afla acolo. Celelalte fotografii lipseau. Cârligele goale păreau mai multe decât în realitate. Lui Eddie i se părea că toate cârligele alea se târau ca nişte gândaci pe pereţi.

- Unde sunt celelalte fotografii? a întrebat Ruth în timp ce Eddie a ridicat-o şi a aşezat-o în cada care se umplea.
- Poate le-a mutat mama ta, i-a spus Eddie. Uită-te la tine ai nisip între degetele de la picioare şi în păr, şi în urechi!
- Mi-a intrat şi-n găurică – întotdeauna îmi intră, a zis Ruth.
- A, da... a spus Eddie. înseamnă că e tocmai potrivită o baie acum!
- Fără şampon, a insistat Ruth.
- Dar ai nisip în păr, i-a zis Eddie.

Casa avea o baterie model european, cu duş mobil, aşa că Eddie a început s-o stropească pe fetiţa care ţipa.

- Fără şampon!
- Numa' puţin, i-a spus Eddie. închide ochii.
- îmi intră şi-n urechi! a ţipat fetiţa de patru ani.
- Credeam că eşti curajoasă. Nu eşti curajoasă? a între- bat-o Eddie.

De cum s-a terminat cu şamponul, Ruth s-a oprit din plâns. Eddie a lăsat-o să se joace cu furtunul duşului până când l-a stropit

- Unde a mutat mami fotografiile? a întrebat Ruth.
- Nu ştiu, a recunoscut Eddie.

(Până seara, încă înainte de-a se lăsa întunericul, întrebarea avea să devină refren.)

- Mami a mutat şi fotografiile din holuri? a întrebat copila.

-Da, Ruth.

- De ce? a vrut să ştie fetiţa de patru ani.
- Nu ştiu, a repetat el.

Arătând spre pereţii băii, Ruth a zis:

- Dar mami nu a mutat *alea.* Cum le cheamă pe alea?
- Cârlige de tablouri, a răspuns Eddie.
- Mami de ce nu le-a mutat? a întrebat Ruth.
- Nu ştiu, a repetat Eddie.

Copila stătea în picioare în cada ce se golea de apă şi era plină de nisip. Ruth a început să tremure de cum a ridicat-o Eddie şi a pus-o pe covoraş.

Oare cum să-i descâlcească părul, s-a întrebat Eddie în timp ce o ştergea; era destul de lung şi numai noduri. Gândurile îi fugeau în altă parte – încerca să-şi amintească, vorbă cu vorbă, ce-i scrisese lui Penny Pierce; şi mai încerca să-şi imagineze reacţia lui Ted la anumite propoziţii. De exemplu: „După aprecierea mea, am făcut dragoste cu Marion de vreo şaizeci de ori". Şi după *această* propoziţie, mai erau şi *acestea:* „Când Ruth va ajunge acasă, mama ei şi fotografiile vor fi dispărut. Fraţii ei morţi *ţi* mama ei vor fi dispărut".

Amintindu-şi cuvânt cu cuvânt de concluzia lui, Eddie s-a întrebat dacă Ted va aprecia aluzia conţinută. „M-am gândit că probabil fetiţa va avea fără doar şi poate nevoie să aibă *ceva* de pus lângă patul ei în seara sista", aşa scrisese Eddie. „Alte fotografii nu vor mai fi – fotografiile acelea cu care s-a obişnuit. Mă gândeam că dacă ar fi una a mamei ei, mai ales..."

Eddie apucase s-o învelească pe Ruth în prosop, înainte să-l vadă pe Ted stând în prag Eddie a luat fetiţa în braţe şi i-a dat-o tatălui ei, iar Ted i-a dat lui Eddie înapoi foile scrise – un schimb făcut fără nici un cuvânt.

- Tati! Tati! a exclamat Ruth. Mami *a mutat* toate fotografiile! Dar nu... cum le cheamă? l-a întrebat pe Eddie.
- Cârligele de tablouri.
- Aşa, a confirmat Ruth. De ce le-a făcut asta? l-a întrebat fetiţa de patru ani pe tatăl ei.
- Nu ştiu, Ruthie.
- O să fac un duş scurt, i-a spus Eddie lui Ted.

- Da, fă unul scurt, i-a zis Ted.

Şi a plecat cu fiica lui în hol.

- Uite la toate... cum le cheamă? l-a întrebat Ruth pe Ted.

- Cârlige de tablouri, Ruthie.

Numai după ce a făcut duş şi-a dat Eddie seama că Ted şi Ruth luaseră fotografia lui Marión de pe peretele băii; mai mult ca sigur o duseseră în camera lui Ruth. Era fascinant pentru Eddie să realizeze că ceea ce scrisese se adeverea. Voia să rămână singur cu Ted, să-i spună tot ce-l instruise Marión să spună şi orice mai putea el adăuga. Dar, în ceea ce-o privea pe Ruth, Eddie voia s-o mintă. Timp de treizeci şi şapte de ani va dori s-o mintă, să-i spună orice o va face să se simtă mai bine.

După ce s-a îmbrăcat, a pus foile pe care le scrisese în sacul lui gol de pânză. în curând, o să-şi facă bagajul şi voia să fie sigur că-şi lua textul scris. Dar, spre surpriza lui, sacul de pânză nu era chiar gol. Pe fundul lui se găsea jacheta de caşmir roz a lui Manon; pe lângă aceasta, Marión pusese şi camizolul de mătase liliachie şi chiloţeii asortaţi, în ciuda observaţiei ei că roz cu liliachiu alcătuiau o combinaţie nefericită. Ea ştia însă că pe Eddie îl atrăsese decolteul (şi dantela). Eddie a răscolit prin sac, sperând să mai găsească ceva; poate Marión îi scrisese o scrisoare. Ceea ce a găsit l-a surprins la fel de mult ca descoperirea hainelor ei. Era cadoul, turtit, de forma unei felii de pâine, pe care i-l dăduse tatăl lui când el se urcase pe féribot cu destinaţia Long Island: cadoul pentru Ruth, a cărui înveli toare arăta jalnic după ce zăcuse toată vara pe fundul sacului de pânză. Eddie nu

considera că acesta era momentul potrivit să-i dea lui Ruth cadoul, indiferent în ce consta acesta.Deodată, s-a gândit să folosească *altfel* paginile pe care le scrisese pentru Penny Pierce şi i le arătase lui Ted. Când avea să sosească Alice, paginile vor fi utile pentru a o pune la curent cu cele întâmplate; de bună seamă că bona avea nevoie să ştie – cel puţin dacă urma să ne receptivă la toate sentimentele lui Ruth. Eddie a îndoit paginile şi le-a vârât în buzunarul drept de la spate. Blugii erau cam jilavi, din pricină că-i purtase peste slipul ud când el şi Ruth plecaseră de la plajă. Bancnota de zece dolari, pe care i-o dăduse Marión, era şi ea uşor umezită, la fel şi cartea de vizită a lui Penny Pierce, cu numărul ei de telefon de acasă, scris de mână. Pe amândouă le-a pus în sac; se numărau de-acum printre amintirile din vara lui '58, care – Eddie începea să-şi dea seama de sista – era un moment de cotitură în viaţa lui şi totodată o moştenire pe care Ruth avea s-o poarte cu sine tot atâta vreme cât va purta şi cicatricea.

„Săracul copil”, s-a gândit Eddie, fără să realizeze că şi acest gând era un moment de cotitură. La şaisprezece ani, Eddie O'Hare încetase să mai fíe un adolescent, în sensul că nu mai era preocupat numai de sine; îşi făcea griji pentru altcineva. Restul zilei şi seara respectivă, şi-a promis Eddie, tot ce va face şi ce va spune va fi pentru *Ruth*. A pornit prin hol spre dormitorul lui Ruth, unde Ted agăţase deja fotografia cu Marión şi labele picioarelor de unul dintre numeroasele cârlige expuse vederii pe pereţii goi din camera lui Ruth.

- Uite, Eddie! a zis copila, arătând spre fotografia mamei ei.

- Văd, a spus Eddie. Arată foarte bine acolo.

De la parterul casei, a răsunat o voce de femeie, care se adresa etajului unde erau ei:

- Bună! E cineva?
- Mami! a strigat Ruth.
- Marión? a strigat Ted la rândul său.
- E Alice, le-a spus Eddie.

Eddie a oprit-o pe bonă când aceasta ajunsese la mijlocul scărilor.

- Trebuie să afli ce s-a întâmplat, Alice, i-a spus el studentei, întinzându-i foile. Mai bine citeşte sista.

Ah, autoritatea cuvântului scris.

Un copil orfan de mamă

Un copil în vârstă de patru ani are o înţelegere limitată asupra timpului. Din punctul de vedere al lui Ruth, era de la sine înţeles că numai mama ei şi fotografiile fraţilor ei morţi lipseau, în curând, fetiţei îi va trece prin cap să întrebe când se vor întoarce mama şi fotografiile.

Absenţa lui Marion avea ceva ce până şi în mintea unui copil de patru ani sugera permanenţa. Chiar şi lumina după-a- miezii târzii, o lumină ce adastă îndelung pe coasta mării, părea să întârzie mai mult decât de obicei în acea după-amiază de vineri; noaptea parcă n-avea să mai vină vreodată. Iar prezenţa cârligelor de tablouri – ca să nu mai vorbim de dreptunghiurile acelea mai întunecate ce ieşeau în evidenţă pe tapetul decolorat – sporea sentimentul că fotografiile dispăruseră pentru totdeauna.

Dacă Marion ar fi lăsat pereţii *complet* goi, ar fi fost mai bine. Cârligele erau ca o hartă a unui

oraş îndrăgit însă distrus. La urma urmei, fotografiile lui Thomas şi Timothy constituiau poveştile principale din viaţa lui Ruth – până la experienţa ei iniţială cu *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* şi incluzând-o pe aceasta. Pe Ruth n-o consola nici răspunsul, singurul şi complet nesatisfăcător, la multele ei întrebări.

„Când se-ntoarce mami?" nu provoca nici un răspuns mai bun decât refrenul „Nu ştiu", pe care Ruth îl auzise repetat de tatăl ei şi de Eddie, şi-acum şi de bona şocată. în urma scurtei lecturi pe care o făcuse, Alice nu-şi mai regăsea personalitatea atât de încrezătoare înainte. Repeta pateticul refren „Nu ştiu" cu o şoaptă abia auzită.

Iar fetiţa de patru ani continua să pună întrebări.

- Unde sunt fotografiile *acum?* S-au spart sticlele la ele? *Când* se întoarce mami?

Dată fiind înţelegerea limitată a lui Ruth asupra timpului, ce răspunsuri ar fi *putut*-o linişti? Poate ar fi mers un „mâine", dar numai până când acel mâine venea şi trecea; Marion tot absentă ar fi fost. Cât despre „săptămâna viitoare" sau „luna viitoare", pentru un copil de patru ani era totuna cu „anul viitor". Iar în ce priveşte adevărul adevărat, n-ar fi alinat-o pe Ruth – nici nu l-ar fi putut înţelege. Mămica lui Ruth *nu* se mai întorcea – şi asta timp de treizeci şi şapte de ani.

- Presupun că Marion se gândeşte să nu se mai întoarcă, i-a spus Ted lui Eddie, când, în sfârşit, au rămas singuri.

- Aşa mi-a zis, că nu se mai întoarce, i-a confirmat Eddie.

Se aflau în atelierul lui Ted, unde acesta îşi pregătise o băutură. Ted îi telefonase şi doctorului Leonardis, anulând partida de squash. („Nu pot juca azi, Dave – m-a părăsit soţia.") Eddie s-a simţit obligat să-i spună lui Ted că Marion fusese sigură că Ted va fi adus acasă din Southampton de doctorul Leonardis. Când Ted i-a spus ca se dusese la librărie, Eddie a avut prima şi singura lui experienţă religioasă.

Timp de şapte, aproape opt ani – până va termina colegiul, dar nu şi până la sfârşitul facultăţii –, Eddie O'Hare va fi religios, nu exagerat, dar sincer, fiind încredinţat că numai Dumnezeu sau o putere cerească îl împiedicase pe Ted să vadă Chevy-ul care stătuse parcat peste drum, în diagonală de librărie, tot timpul cât Eddie şi Ruth se târguiseră pentru obţinerea fotografiei în magazinul de rame al lui Penny Pierce. (Dacă *ăsta* nu era un miracol, atunci ce era?)

- Deci, unde *e?* l-a întrebat Ted, agitând cuburile de gheaţă din pahar.
- Nu ştiu, i-a zis Eddie,
- Nu mă minţi! a strigat Ted.

Fără măcar să-şi ia răgazul să pună băutura pe masă, Ted i-a tras o palmă lui Eddie cu mâna rămasă liberă. Eddie a făcut aşa cum i se spusese. Şi-a încleştat pumnul – ezitând, pentru că niciodată până atunci nu lovise pe cineva –, apoi l-a pocnit pe Ted Cole în nas.

- Iisuse! a urlat Ted.

A început să înconjoare camera, vărsându-şi băutura. Şi-a pus paharul rece la nas.

- Hristoase, eu te lovesc cu palma deschisă – cu *toată* palma – şi tu îţi strângi pumnul şi mă izbeşti în nas. Iisuse!

- Mi-a spus Marion că asta te va face să te opreşti, i-a explicat Eddie.

- „Mi-a spus Marion”, l-a îngânat Ted. Hristoase, *ţi ce* ţi-a mai spus?

- încerc să-ţi zic, a răspuns Eddie. A spus că nu trebuie să memorezi nimic din ce îţi voi zice, pentru că avocatul ei îţi va spune aceleaşi lucruri.

- Dacă-şi închipuie că are şansă cât negrul sub unghie să obţină custodia lui Ruth, să se aştepte la ce nici nu visează! a urlat Ted.

- Nu se aşteaptă să obţină custodia lui Ruth, l-a lămurit Eddie. N-are nici măcar intenţia să încerce.

- Ţi-a zis ea asta?

- Mi-a zis tot ce-ţi spun acum, i-a răspuns Eddie.

- Ce mamă-i aia care nici măcar nu încearcă să obţină custodia asupra propriului copil? a strigat Ted.

- Asta nu mi-a zis, a recunoscut Eddie.

- Iisuse... a dat Ted să spună ceva.

- E totuşi o chestie despre custodie, l-a întrerupt Eddie. Va trebui să fii atent la băutură. Fără condus sub influenţa alcoolului – dacă mai primeşti o suspendare din pricina asta, s-ar putea să pierzi custodia lui Ruth. Marion vrea să ştie că Ruth e în siguranţă când merge cu tine în maşină...

- Cine-i ea să spună că Ruth nu ar fi în siguranţă cu *mine?* a strigat Ted.

- Sunt sigur că avocatul îţi va explica, a spus Eddie. Eu îţi zic ce mi-a spus Marion.

- După vara pe care-a petrecut-o cu *tine,* cine-o să se mai uite în gura lui Marion? a întrebat Ted.

- Mi-a spus că o să zici asta. Mi-a spus că ştie mai multe doamne Vaughn care sunt dispuse să depună mărturie, dacă se va ajunge la aşa ceva. Dar nu se *aşteaptă* să primească ea custodia lui Ruth. Eu nu-ţi spun decât că trebuie să iii atent la băutură.

- OK, OK, a zis Ted terminându-şi băutura din pahar. Hristoase! De ce a trebuit să ia toate fotografiile? Există negativele. Ar fi putut să ia negativele şi să-şi facă *proprii* fotografii.

- A luat şi toate negativele, i-a spus Eddie.

- Pe dracu'! a strigat Ted.

S-a repezit afară din cameră, cu Eddie pe urme. Negativele erau ţinute laolaltă cu instantaneele originale; aproximativ o sută de plicuri, toate puse în masa de scris cu capac-rulou din alcovul dintre bucătărie şi sufragerie. Era masa la care lucra Marion când făcea socoteli pentru facturi. Acum şi Ted, şi Eddie au văzut că masa însăşi dispăruse.

- Asta am uitat, a recunoscut Eddie. Mi-a zis că era masa ei de scris – singura mobilă pe care-o dorea.

- Mi se rupe-n paişpe de masă! a urlat Ted. Dar nu poate să ia şi fotografiile, *şi* negativele. Au fost şi fiii mei!

- Mi-a spus că o să zici asta, a continuat Eddie. Mi-a zis că tu ai vru t-o pe Ruth, nu ea. Acum o ai pe Ruth. Ea îi are pe băieţi.

-Jumătate dintre fotografii ar fi trebuit să-mi rămână mie, pentru numele lui Dumnezeu, a spus Ted. Iisuse... şi Ruth? N-ar fi trebuit *Ruth* să aibă jumătate dintre fotografii?

- Despre asta Marion n-a spus nimic, a recunoscut Eddie. Sunt sigur că avocatul îţi va explica.

- Marion n-o să ajungă departe, a zis Ted. Chiar şi maşina e pe numele meu – *amândouă* maşinile sunt pe numele meu.

- Avocatul o să-ţi spună unde se află Mercedesul, l-a informat Eddie. Marion o să-i trimită avocatului cheile, iar avocatul îţi va spune unde e parcat. Marion a zis că n-o să aibă nevoie de maşină.

- O să aibă nevoie de bani, a zis Ted cu răutate. Ce-o să facă în privinţa banilor?

- A zis că avocatul îţi va comunica pretenţiile ei financiare, i-a spus Eddie.

- Hristoase!

- Plănuiai oricum să divorţezi, nu-i aşa? l-a întrebat Eddie.

- Asta-i întrebarea lui Marion sau a ta? a vrut Ted să ştie.

- A mea, a recunoscut Eddie.

- Eddie, limitează-te la ce ţi-a zis Marion să spui.

- Nu ea mi-a spus să scot fotografia de la reparat, i-a atras Eddie luarea aminte. A fost ideea lui Ruth şi a mea. Ruth s-a gândit prima.

- O idee bună, a recunoscut Ted.
- Eu m-am gândit la Ruth, a zis Eddie.
- Ştiu... mulţumesc, a spus Ted.

Apoi au tăcut câteva clipe. O auzeau pe Ruth hărţuind-o pe bonă non-stop. Deocamdată, cea care părea în pragul unei crize de plâns nu era Ruth, ci Alice.

- Asta care e? Spune-o! cerea fetiţa de patru ani.

Ted şi Eddie erau siguri că Ruth arăta spre un cârlig de pe perete; fetiţa voia ca bona să-i spună povestea din fotografia absentă. Bineînţeles că Alice nu-şi amintea care dintre fotografii atârnase de cârligul indicat de Ruth. Alice oricum nu ştia cele mai multe dintre poveştile cuprinse în fotografii.

- Spune! Asta care e? a întrebat Ruth din nou.
- îmi pare rău, Ruth, nu ştiu, a zis Alice.
- Asta-i aia cu Thomas cu joben, s-a răstit Ruth la Alice. Timothy încearcă să ajungă la pălăria lui Thomas, dar nu poate să ajungă la ea, pentru că Thomas stă pe o minge.
- Aha, îţi aminteşti, a zis Alice.

Cât timp îşi va mai aminti Ruth? s-a întrebat Eddie. L-a urmărit pe Ted cum îşi pregăteşte încă un pahar.

- Timothy a dat cu piciorul în minge şi l-a făcut pe Thomas să cadă, a continuat Ruth. Thomas s-a înfuriat şi a sărit la bătaie. Thomas câştiga toate bătăile, pentru că Timothy era mai mic.
- Bătaia asta era în fotografie? a întrebat-o Alice.

întrebare greşită, Eddie ştia prea bine.

- Nu, proasto! a ţipat Ruth. Bătaia a fost *după* fotografie!

- Aha, s-a dumirit Alice. îmi pare rău...

- Vrei să bei ceva? l-a întrebat Ted pe Eddie.

- Nu, a răspuns Eddie. Ar trebui să mergem până la remiză, să vedem dacă Marion a lăsat ceva acolo.

- Bună idee, a zis Ted. Tu conduci.

La început, n-au găsit nimic în apartamentul deprimant de deasupra garajului. Marion luase puţinele articole de îmbrăcăminte pe care le ţinea acolo, dar Eddie ştia – şi întotdeauna îi va fi recunoscător – ce făcuse cu trei dintre ele: jacheta de caşmir roz, camizolul liliachiu şi chiloţeii asortaţi la culoare. Dintre cele câteva fotografii pe care Marion le mutase pe timpul verii în apartamentul închiriat de deasupra garajului, numai una singură mai era acolo. Marion lăsase fotografia fiilor morţi, care atârna deasupra patului: Thomas şi Timothy stând în pragul Clădirii Principale a Colegiului şi aflându-se în pragul bărbăţiei – era ultimulior an la Exeter.

HVC VENITE PVERIVT VIRISITIS

„Veniţi aici, băieţi,..., tradusese Marion în şoaptă, ...să deveniţi bărbaţi."

Era fotografia ce marca locul iniţierii sexuale a lui Eddie. Pe sticlă era lipit un bilet. Scrisul de mână al lui Marion era incon- fundabil.

„PENTRU EDDIE"

- Pentru *tine?* a strigat Ted. A dezlipit cu furie biletul de pe sticlă. A desprins cu unghia ce mai rămăsese din banda scotch. Ei bine, *nu* e

pentru tine, Eddie. Ei sunt fiii mei – e singura fotografie pe care o am cu ei!

Eddie n-a protestat. îşi amintea dictonul în latină şi fără fotografie. Mai avea de petrecut doi ani la Exeter; va trece prin acea uşă şi pe sub acea inscripţie suficient de des. Nu avea nevoie de nici o fotografie cu Thomas şi Timothy; nu de ei avea nevoie să-şi amintească. Şi-o putea aminti pe Marion şi fără ei; pe ea n-o cunoscuse decât fără ei, deşi recunoştea că băieţii ăia morţi erau mereu *prezenţi*.

- Bineînţeles că e fotografia ta, a zis Eddie.
- Ba bine că nu, i-a spus Ted. Cum de s-aşi să ţi-o dea ţie?
- Nu ştiu, a minţit Eddie.

Într-o singură zi, „nu şdu" devenise răspunsul tuturor la orice.

Astfel, fotografia lui Thomas şi Timothy în pragul colegiului Exeter i-a rămas lui Ted. îi înfăţişa mai bine pe băieţii morţi decât acea imagine parţială a lor – respectiv labele picioarelor – care acum atârna în dormitorul principal, de unul dintre numeroasele cârlige disponibile lăsate la vedere acolo.

Când Ted şi Eddie au părăsit apartamentul sordid de deasupra garajului, Eddie şi-a luat cele câteva lucruri ale sale – voia să-şi facă bagajul. Aştepta ca Ted să-i spună să plece; pe un ton amabil, Ted i-a comunicat acest lucru în maşină, când se-ntorceau la casa de pe Parsonage Lane.

- Ce zi e mâine... sâmbătă? a-ntrebat el.
- Da, e sâmbătă, a răspuns Eddie.
- Mâine vreau să dispari. Cel mai târziu duminică, i-a spus Ted.

- în regulă, a zis Eddie. Trebuie doar să găsesc pe cineva care să mă ducă la feribot.

- Te poate duce Alice.

Eddie a hotărât că era mai înţelept să *nu*-i spună lui Ted că Marion se şi gândise la Alice ca fiind cea mai indicată persoană să-l ducă pe Eddie la Orient Foint

.Când au ajuns acasă, Ruth plânsese atât de mult că adormise – fetiţa refuzase şi să mănânce de cină –, iar Alice plângea mută în holul de la etaj. Pentru o studentă, bona părea excesiv de tulburată de situaţie. Eddie nu găsea prea multă compasiune pentru Alice; era o snoabă care-şi declamase din prima clipă presupusa superioritate asupra lui. (Singura superioritate a lui Alice faţă de Eddie era aceea că avea ceva mai mult de şaisprezece ani.)

Ted a ajutat-o pe Alice să coboare scările şi i-a dat o batistă curată, ca să-şi sufle nasul.

- îmi pare rău că a trebuit să afli toate astea, Alice, i-a zis Ted, ceea ce n-a avut darul s-o liniştească pe bonă.

- Tata a părăsit-o pe mama când eram mică, s-a smiorcăit Alice. Aşa că vă *părăsesc.* Asta-i tot – vă *părăsesc*. Şi ar trebui să ai şi tu decenţa să pleci, i s-a adresat Alice lui Eddie.

- Pentru mine, Alice, e prea târziu să plec din proprie iniţiativă, a zis Eddie. Tocmai am fost concediat.

- Alice, habar n-am avut că eşti o persoană atât de *superioară,* i-a zis Ted fetei.

- Alice a făcut pe *superioara* cu mine toată vara, i-a spus Eddie lui Ted.

Lui Eddie nu-i plăcea aspectul acesta al schimbării ce se petrecea cu el; dimpreună cu autoritatea, cu descoperirea propriei sale voci, i se[v] dezvoltase şi gustul pentru o anumită cruzime de care nu fusese capabil până atunci.

- *Moralicește* îţi sunt superioară, Eddie, asta o ştiu, i-a zis bona.

- Superioară *moralicește,* a repetat Ted. Asta *da* concept! Tu, Eddie, nu te simţi „superior *moralicește"?*

- Faţă de tine, *da,* a ripostat băiatul.

- Vezi, Alice? a întrebat Ted. Toată lumea se simte „superior *moralicește*" faţă de *cineva}.*

Eddie nu îşi dăduse seama că Ted se îmbătase.

Alice continua să plângă. Eddie şi Ted s-au uitat în urma ei când a pornit maşina şi s-a îndepărtat.

- Uite c-am rămas şi fără maşină pentru feribot, a observat Eddie.

- Eu tot vreau să te văd plecat mâine, i-a spus Ted.

- în regulă, a zis Eddie. însă nu pot ajunge pe jos la Orient Point. Iar tu nU mă poţi duce.

- Eşti băiat deştept – găseşti tu pe cineva care să te ducă până acolo, a spus Ted.

- Numai tu te pricepi să găseşti şoferi care să te ducă, i-a replicat Eddie.

Ar fi putut continua să se împungă toată noaptea – şi încă nici nu se întunecase afară. încă era prea devreme ca Ruth să doarmă până a doua zi. Ted şi-a exprimat cu voce tare îngrijorarea, spunând că ar trebui s-o trezească şi să încerce să-i dea ceva să mănânce. Dar când a intrat în vârfiil picioarelor în camera lui Ruth, fetiţa era aşezată la şevaletul ei; fie se trezise, fie o păcălise pe Alice că adormise.

Pentru un copil de patru ani, desenele lui Ruth îi depăşeau cu mult vârsta. Poate era un semn al talentului ei, poate efectul ceva mai modest al faptului că tatăl ei îi arătase cum să deseneze anumite lucruri – chipuri, mai ales –, însă era încă prea devreme pentru un verdict. Era limpede că ştia cum să facă un portret; de fapt, Ruth nu desena decât chipuri. (Ca adultă, nu va mai desena deloc.)

Acum, copila desena lucruri nefamiliare: siluete făcute din beţe, stângace, neconturate, aşa cum desenează îndeobşte copiii normali de patru ani (care nu iau lecţii de desen). Trei asemenea siluete, câtuşi de puţin bine desenate, fără chipuri, doar capete ovale, simple ca nişte pepeni. Deasupra lor sau poate dincolo de ele – perspectiva nu era limpede – atârnau câteva movile mari, care semănau cu nişte munţi. Dar Ruth era un copil al câmpurilor de cartofi şi al oceanului; unde creştea ea, totul era plat

- Aia-s munţi, Ruthie? a întrebat-o Ted.
- Nu! a ţipat fetiţa.

Voia să vină şi Eddie să se uite la desenul ei/Ted l-a chemat.

- Aia-s munţi? a întrebat-o Eddie când a văzut desenul.
- Nu! Nu! Nu! a început Ruth să plângă.
— Riithie, scumpete, nu plânge. Ted a arătat spre siluetele din beţe, fără chipuri, intrebând-o: Cine-s oamenii ăştia, Ruthie?
- Persoane murite, i-a spus Ruth.
- Adică oameni morţi, Ruthie?
- Da, persoane murite, a repetat copila.
- Aha... sunt schelete, a priceput tatăl ei.
- Unde le sunt feţele? a întrebat-o Eddie pe copila de patru ani.
- Persoanele murite n-au feţe, a zis Ruth.
- De ce nu, scumpete? a vrut să ştie Ted.
- Pentru că s-au îngropat Sunt sub pământ, i-a explicat Ruth.
Ted a arătat movilele care nu erau munţi:
- Prin urmare, ăsta-i pământul, da?
- Da, a zis Ruth. Persoanele murite sunt dedesubt.
- înţeleg, a spus Ted.
Arătând spre silueta de beţe cu cap de pepene, aflată la mijloc, Ruth a spus:
- Asta-i mami.
- Dar mămica ta nu e moartă, iubito, a spus Ted. Mămica ta nu e o persoană murită.
- Şi ăsta e Thomas, şi ăsta e Timothy, a continuat Ruth, arătând spre celelalte schelete.
- Ruthie, mămica nu e moartă – doar a plecat.
- Asta e mami, a repetat Ruth, arătând încă o dată scheletul din mijloc.
- Ce-ai zice de-un sandvici cu brânză prăjită şi cartofi pai? a întrebat-o Eddie pe Ruth.
- Şi ketchup, a spus Ruth.

- Bună idee, Eddie, i-a zis Ted băiatului de şaisprezece ani.
Cartofii pai erau îngheţaţi, cuptorul nu fusese încălzit din timp, iar Ted era prea beat să găsească tigaia mică în care îi plăcea să facă sandviciurile cu brânză; cu toate astea, toţi trei au reuşit să mănânce cina jalnică – le-a venit în ajutor ketchup-ul. Eddie a spălat vasele în timp ce Ted a încercat s-o culce pe Ruth. Pentru situaţia dată, cina fusese civilizată, şi-a zis Eddie, ascultând cum străbat Ruth şi tatăl ei etajul casei, descriindu-şi reciproc fotografiile care lipseau. Uneori, Ted inventa câte una – cel puţin descria o fotografie pe care Eddie nu-şi amintea s-o fi văzut –, dar aparent lui Ruth nu-i păsa. Ruth însăşi a născocit una sau două.

într-o bună zi, când nu-şi va mai aminti multe dintre fotografii, Ruth va născoci aproape totul. Multă vreme după ce va fi uitat aproape toate fotografiile, însuşi Eddie le va născoci. Numai Marion nu va fi nevoită să-i născocească pe Thomas şi Timothy. Bineînţeles că Ruth va învăţa curând să şi-o născocească până şi pe propria mamă.

Cât şi-a făcut Eddie bagajul, Ruth şi Ted au continuat să povestească despre fotografii – reale şi imaginare. D împiedicau astfel pe Eddie să se concentreze asupra problemei sale arzătoare. Cine-l va duce cu maşina la debarcaderul de la Orient Point? Acela a fost momentul în care a dat peste lista tuturor exonienilor în viaţă din Hamptons; cel mai recent adăugat listei, un anume Percy S. Wilmot, promoţia '46, locuia în apropiere, în Wainscott.

Eddie era de vârsta lui Ruth, când domnul Wilmot absolvise la Exeter, dar poate că domnul Wilmot îşi mai amintea de tatăl lui Eddie. În mod sigur fiecare exonian cel puţin *auzise* de Minty O'Hare! Oare legătura cu Exeter valora un drum cu maşina până la Orient Point? Eddie se îndoia. Dar, şi-a zis el, va fi cel puţin educativ să-i telefoneze lui Percy Wilmot – măcar ca să-i facă în ciudă tatălui său. Măcar pentru bucuria răutăcioasă de a-i spune lui Minty: „Ascultă, am telefonat *fiecărui* exonian viu din Hamptons şi l-am implorat să mă ducă la feribot cu maşina, dar *toţi* m-au refuzat!"

Însă când a coborât ca să telefoneze din bucătărie, Eddie s-a uitat la ceasul de pe perete. Era aproape miezul nopţii; mai înţelept ar fi să-i telefoneze domnului Wilmot mâine-dimineaţă. Dar, chiar dacă era atât de târziu, n-a ezitat să le telefoneze părinţilor săi; Eddie putea avea o conversaţie scurtă cu tatăl său doar dacă acesta era adormit pe jumătate. Eddie nu voia să lungească vorba. Chiar şi pe jumătate adormit, Minty se surescita uşor.

- Totul e-n regulă, tată. Nu, nu s-a întâmplat nimic rău, i-a spus Eddie. Voiam doar ca tu sau mama să fiţi în preajma telefonului mâine, în cazul în care vă sun. Dacă găsesc pe cineva să mă ducă la feribot, vă dau un telefon înainte să plec.
- Ai fost *concediat*? a întrebat Minty.

Eddie l-a auzit pe tatăl său şoptindu-i mamei sale: „E Edwaid – cred că a fost *concediaţi*"

- Nu, n-am fost concediat, a minţit Eddie. Pur şi simplu mi-am terminat treaba.

Bineînţeles că Minty nu.se mai oprea din vorbit – despre cum nu şi-ar fi putut închipui că asta era o slujbă pe care cineva o putea „termina” vreodată cu adevărat. Minty a făcut şi socoteala că, pentru a ajunge cu maşina din Exeter în New London, avea nevoie de treizeci de minute în plus decât avea nevoie Eddie ca să ajungă din Sagaponack la Orient Point – şi să şi traverseze cu feribotul până la New London.

- Atunci o să te aştept în New London, tată.

Cunoscându-l pe Minty, Eddie şda că, şi dacă l-ar anunţa în
ultima clipă, Minty va fi cel care îl va aştepta la chei în New London. Minty o va lua şi pe mama; ea va fi „navigatorul”.

încheind conversaţia, Eddie a ieşit în curte. Simţea nevoia să scape de murmurul de la etajul casei, unde Ted şi Ruth încă recitau poveştile fotografiilor dispărute – atât din amintiri, *cât* şi din imaginaţie. În aerul răcoros al curţii, vocile li se pierdeau în cacofonia greierilor şi a brotacilor, şi în bufnetul îndepărtat al valurilor.

Singura ceartă adevărată între Ted şi Marion, pe care-o auzise Eddie fără să vrea, se petrecuse acolo, în curtea spaţioasă, dar neamenajată. Marion o numise curte-în-curs-de-amena- jare, dar mai corect putea fi descrisă drept o curte oprită în loc de neînţelegeri şi de nehotărâre. Ted voia un bazin de înot. Marion spunea că un bazin de înot ar face din Ruth o răzgâiată sau fetiţa s-ar putea îneca în el.

- În nici un caz, cu atâtea bone care au grijă de ea, îi replicase Ted, ceea ce Marion interpretase ca o nouă acuză adusă ei ca mamă.

Ted mai dorise şi un duş în aer liber – ceva la îndemână pentru terenul de squash din hambar, dar şi aproape de piscină, astfel ca, atunci când copiii se întorceau de la plajă, să se poată spăla de nisip înainte să intre în piscină.

- *Care* copii? îl întrebase Marion.
- Şi înainte de-a intra în casă, inutil să spun, adăugase Ted.

Ura nisipul în casă. Ted nu se ducea la plajă decât iarna,
după furtuni. Îi plăcea să vadă ce aduceau furtunile pe ţărm; uneori, lua acasă tot felul de lucruri găsite pe ţărm, ca să le deseneze. (Mai cu seamă bucăţi de lemn; carapacea unui crab-pot-coavă; un calcan cu o coadă ţepoasă şi a cărui mutră semăna cu o mască de Halloween; un pescăruş mort.)

Marion se ducea pe plajă doar dacă voia Ruth şi dacă era weekend, sau dacă, dintr-un motiv sau altul, nu venea nici o bonă care s-o ducă pe fetiţă. Lui Marion nu-i plăcea să stea prea mult la soare; pe plajă, se acoperea cu o cămaşă cu mâneci lungi. Purta o şapcă de baseball şi ochelari de soare, încât nimeni nu ştia cine e, şi stătea cu ochii pe Ruth care se juca singură la marginea apei. „Nu ca o mamă, ci mai degrabă ca o bonă", astfel se descrisese Marion lui Eddie, pe plajă. „Ca o persoană încă şi *mai puţin* interesată de copil decât o bonă bună", adăugase Marion.

Ted voia mai multe pere de duş pentru instalaţia de afară; în felul acesta, el şi partenerul lui de squash puteau să facă duş împreună – „ca într-un vestiar", spusese Ted. „Sau toţi copiii pot face duş împreună."

- *Care* copii? repetase Marion.
- Atunci Ruth şi bona ei, replicase Ted.

Peluzei din curtea rămasă deocamdată neamenajată îi luase locul o pajişte cu iarbă înaltă şi margarete, neîngrijită şi ea. „Ar trebui să fie *mai multă* peluză, hotărâse Ted. Şi un fel de barieră care să-i împiedice pe vecini să te vadă când te scalzi în piscină."

- *Care* vecini? întrebase Marion.
- Of, într-o bună zi o să fie mulţi vecini, îi spusese Ted.

(Avusese dreptate în această privinţă.)

Dar Marion dorise un alt fel de curte. Ei îi plăcea pajiştea cu iarbă înaltă şi margarete; i-ar fi plăcut încă şi mai multe flori sălbatice. Îi plăcea cum arată o grădină neîngrijită. Şi poate o boltă cu viţă, cu lujerii întinzându-se în voie. Şi ar trebui să fie *mai puţină* peluză, nu mai multă, şi mai multe flori, dar nu din alea *fandosite*.

- Fandosite... pufnise Ted dispreţuitor.
- Piscinele sunt o fandoseală, spusese Marion. Iar peluza prea multă dă impresia de teren de adetism. Pentru ce avem nevoie de teren de adetism? O să arunce Ruth cu mingea sau o să dea cu piciorul într-una împreună cu o *echipă* întreagă?
- Dacă băieţii ar mai fi în viaţă, ai vrea şi tu o peluză mai mare, îi spusese Ted. Băieţilor le plăcea să se joace cu mingea.

Şi cu asta disputa luase sfârşit. Curtea a rămas aşa cum era – dacă nu o curte-în-curs-de-amenajare, cel puţin o curte neterminată.

în întuneric, ascultând greierii şi brotacii, şi bubuitul îndepărtat al valurilor, Eddie îşi imagina

ce avea să devină curtea aia. A auzit cuburile de gheaţă zornăind în paharul lui Ted înainte să-l vadă pe Ted şi înainte ca Ted să-l zărească pe el.

Nici o lumină nu era aprinsă la parterul casei, doar în holul de la etaj şi în dormitorul pentru oaspeţi – Eddie o lăsase aprinsă –, şi în baia principală – lucirea palidă a lămpii de noapte, lăsată mereu aprinsă pentru Ruth. Cum oare izbutise Ted să-şi prepare încă o băutură în bucătăria întunecoasă? s-a întrebat Eddie.

- A adormit Ruth? a vrut el să ştie.
- în cele din urmă. Bietul copil.

Ted învârtea cuburile de gheaţă în pahar; sorbea câte o gură. Pentru a treia oară, Ted i-a oferit lui Eddie ceva de băut, iar Eddie a refuzat.

- Măcar o bere, pentru Dumnezeu, a insistat Ted. Iisuse... uită-te la curtea asta.

Eddie a acceptat totuşi o bere. Până acum, băiatul de şaisprezece ani nu băuse niciodată bere. La ocazii speciale, părinţii lui beau vin la cină, permiţându-i şi lui Eddie să bea vin cu ei.

Berea era rece, însă amară la gust – Eddie n-avea s-o termine. Dar, ducându-se la frigider ca s-o ia şi aprinzând (şi lăsând aprinsă) lumina în bucătărie, îi întrerupsese lui Ted şirul gândurilor. Ted dăduse uitării curtea; acum îşi concentra gândul asupra lui Marión.

- Nu pot să cred că nu doreşte custodia copilului, a zis Ted.
- Nu ştiu dacă aşa stă treaba, a replicat Eddie. Nu e că n-o *vrea* pe Ruth. Pur şi simplu Marión nu vrea să fie o mamă rea – ea crede că n-ar face treabă bună.

- Ce mamă-i aia care-şi *părăseşte* fiica? l-a întrebat Ted pe băiat. Că veni vorba de „a nu face treabă bună”!

- Mi-a zis că a vrut să devină scriitoare, a spus Eddie.

- Marión *este* scriitoare – doar că nu scrie, i-a răspuns Ted.

Marión îi spusese lui Eddie că nu se putea apleca asupra
gândurilor sale cele mai profunde atâta vreme cât nu se gândea decât la moartea fiilor ei. Precaut, Eddie i-a zis lui Ted:

- Cred că Marión încă îşi mai doreşte să fie scriitoare, dar moartea fiilor este singurul ei subiect. Adică e singurul subiect care îi vine în cap, iar despre asta nu poate scrie.

- Stai aşa, să văd dacă te înţeleg, Eddie, l-a oprit Ted. Prin urmare... Marión ia toate fotografiile băieţilor, toate pe care a putut pune mâna – şi toate negativele dar nu se face scriitoare din pricină că moartea băieţilor este singurul subiect care i se conturează în minte, cu toate că nu poate scrie despre asta. Mda..., a zis Ted, perfect logic, nu-i aşa?

- Nu ştiu, a spus Eddie.

Orice teorie ar fi construit în jurul lui Marión avea un punct slab; un gol în tot ce se ştia sau se spunea despre ea.

- N-o cunosc destul de bine ca s-o judec, i-a zis Eddie lui Ted.

- Să-ţi spun ceva, Eddie. Nici *eu* n-o cunosc suficient de bine ca s-o judec.

Eddie îl credea pe cuvânt, dar nu voia să-l facă pe Ted să se simtă virtuos.

- Nu uita – pe *tine* te părăseşte de fapt, i-a zis Eddie. Cred că te cunoaşte destul de bine.

- Adică destul de bine ca să mă judece, asta vrei să spui? O, cu siguranţă! a confirmat Ted.

Golise paharul pe jumătate. Sorbea cuburile de gheaţă, le sugea, le scuipa înapoi în pahar, apoi a mai luat o gură de băutură.

- Dar şi pe tine te părăseşte, nu-i aşa, Eddie? l-a întrebat Ted pe băiatul de şaisprezece ani. Nu te aştepţi să te sune ca să-ţi dea o întâlnire, nu-i aşa?

- Nu, nu mă aştept să primesc vreo veste de la ea, a recunoscut Eddie.

- Ei bine... nici eu, a zis Ted. Apoi, scuipând alte câteva cuburi de gheaţă înapoi în pahar, a adăugat: Băutura asta are un gust îngrozitor.

- Ai vreun desen cu Marion? l-a întrebat Eddie brusc. Pe *ea* ai desenat-o vreodată?

- Cândva, foarte demult. Vrei să le vezi?

Chiar şi în semiîntuneric – singura lumină din curte venea de la ferestrele bucătăriei –, Eddie a sesizat reţinerea lui Ted.

- Cum să nu, a răspuns Eddie.

L-a urmat pe Ted în casă. Ted a aprins lumina în holul de la intrare, apoi s-au oprit amândoi în atelier, unde becurile fluorescente păreau nefiresc de luminoase după întunericul din curte.

Erau mai puţin de o duzină de desene cu Marion. La început, Eddie a crezut că era vinovată lumina pentru faptul că desenele păreau nefireşti.

- Astea-s singurele pe care le-am păstrat, s-a scuzat Ted. Lui Marion nu i-a plăcut niciodată să pozeze.

Pentru Eddie, era limpede că Marion nu dorise să se dezbrace – nu era nici un nud. (Sau nu păstrase Ted nici unul.) în desenele în care şedea împreună cu Thomas şi Timothy, Ma- rion trebuie să fi fost foarte tânără – pentru că băieţii erau foarte mici dar, pentru Eddie, frumuseţea lui Marion n-avea vârstă. Dincolo de drăgălăşenia ei, tot ceea ce surprinsese cu adevărat Ted la Marion era aerul ei rezervat. Mai ales când şedea singură, părea distantă şi rece.

Apoi Eddie şi-a dat seama prin ce anume se deosebeau desenele cu Marion de *celelalte* desene făcute de Ted, mai cu seamă desenele cu doamna Vaughn. Nu era nici urmă în ele din pofta trupească nesătulă a lui Ted. Oricât de demult ar fi fost desenele cu Marion, Ted nu o mai dorea pe soţia sa. De aceea Marion nu arăta ca Marion – cel puţin în ochii lui Eddie, care nu înceta s-o dorească pe Marion.

- Vrei unul? Poţi să-ţi alegi unul, i-a zis Ted.

Eddie *nu* voia nici unul; nici unul n-o înfăţişa pe acea Marion pe care o şda el.

- Cred că ar trebui să i le dai lui Ruth, a răspuns Eddie.

- Bună idee. Eşd plin de idei bune, Eddie.

Amândoi au observat culoarea băuturii lui Ted. Conţinutul paharului aproape gol avea aceeaşi nuanţă sepia ca a apei din fântâna doamnei Vaughn. în bucătăria cufundată în întuneric, Ted greşise tava de cuburi; îşi pregătise whisky-ul cu apă folosind cuburile de

cerneală sepia îngheţată, care se topiseră pe jumătate în paharul lui. Buzele, limba şi dinţii lui Ted erau ne- gre-maronii.

Marion ar fi apreciat asta: Ted, îngenuncheat în faţa veceu- lui, în toaleta din holul de la intrare. Din atelierul unde băiatul de şaisprezece ani încă privea atent desenele, îl auzea pe Ted cum vomită.

- Iisuse... gemea Ted între spasme. Cu asta am isprăvit cu tăriile – de-acum beau numai vin şi bere.

N-a pomenit de cerneala sepia, ceea ce lui Eddie i s-a părut ciudat; cerneala şi nu whisky-ul a fost cea care i-a făcut rău

.Iar dacă Ted avea să-şi ţină promisiunea, puţin îi păsa lui Eddie. Totuşi, faptul că renunţa la alcoolul tare era un semn conştient sau inconştient că se supunea cerinţei lui Marion de a fi atent la băutură. Ted Cole nu va mai suferi nici o sancţiune pentru conducere sub influenţa alcoolului. Dacă nu conducea întotdeauna fără să fi pus un strop de alcool în gură, cel puţin nu bea şi nu conducea când era cu Ruth.

Din păcate, *orice* moderaţie în privinţa băuturii nu făcea decât să-i exacerbeze fustangeala; iar efectele pe termen lung ale fustangelii lui Ted se vor dovedi mult mai riscante pentru el decât băutura.

La momentul respectiv, părea un sfârşit cum nu se poate mai potrivit pentru acea zi lungă şi chinuitoare: Ted Cole în genunchi, vărsând într-un veceu. Eddie i-a urat noapte bună, cu o

rezonanţă de superioritate în voce. Bineînţeles că Ted nu putea răspunde, din pricina spasmelor violente şi a borâtului.

Eddie s-a dus să se uite şi la Ruth, neintenţionând ca privirea lui scurtă asupra fetiţei de patru ani, care dormea liniştită, să fie ultima timp de mai bine de treizeci de ani. N-avea de unde să ştie că va pleca înainte ca Ruth să se trezească.

A doua zi dimineaţa, îşi zicea Eddie, îi va da lui Ruth cadoul de la părinţii lui şi o va săruta de despărţire. Dar Eddie presupunea prea multe lucruri. în ciuda experienţei lui cu Ma- rion, era totuşi un băiat de şaisprezece ani, care subestimase ¡maturitatea emoţională a momentului – la urma urmei, el încă nu trăise asemenea momente. Şi stând în camera micuţei de patru ani, privind-o cum doarme, lui Eddie i-a venit uşor să presupună că totul va fi bine.

Puţine sunt lucrurile ce par la fel de neatinse de lumea reală precum un copil care doarme.

Piciorul

Asta s-a întâmplat în penultima sâmbătă din august, în vara lui 1958. Pe la trei dimineaţa, vântul s-a mutat din sud-vest în nord-est. în semiîntunericul din dormitorul său, Eddie nu mai auzea valurile; doar un vânt dinspre sud putea să aducă zvonul mării atât de departe pe uscat, încât să fie auzit pe Parsonage Lane. Şi Eddie mai ştia că vântul bătea dinspre nord-vest, pentru că îi era frig: Deşi i se părea potrivit ca ultima sa noapte pe Long Island să aibă aer de toamnă, Eddie nu s-a putut dezmetici suficient cât să se dea jos din pat ca să închidă fereastra dormitorului. S-a mulţumit să se înfofolească mai bine în cuvertură; şi-a strâns trupul covrig, a

suflat în mâinile reci, făcute căuş, şi a încercat să adoarmă la loc.

Câteva secunde sau poate minute mai târziu, a visat că Marion încă dormea lângă el, dar că se ridicase din pat ca să închidă fereastra. Şi-a întins braţul, aşteptându-se să găsească locul cald pe care cu siguranţă îl lăsase Marion, dar patul era rece. Apoi, auzind cum se închide fereastra, a auzit şi cum este trasă perdeaua. Eddie nu trăgea niciodată perdeaua; o convinsese pe Marion să o lase dată la o parte. îi plăcea s-o privească pe Marion cum doarme în lumina dinaintea zorilor.

Chiar şi în toiul nopţii, iar la ora trei noaptea nici că putea să fie mai în toi, în dormitorul lui Eddie era o vagă luminozitate; cel puţin contururile contopite ale pieselor de mobilier erau vizibile în semiîntunericul acela. Forma lămpii curbate de pe noptieră îşi arunca umbra stinsă pe tăblia de la căpătâiul patului. Iar uşa dormitorului, lăsată întotdeauna întredeschisă – pentru ca Marion s-o audă pe Ruth dacă o strigă –, era mărginită de o lumină cenuşie-închis. Era singura lumină ce reuşea să străbată holul lung – o lumină îndepărtată, provenind de la micuţa lampă de noapte din dormitorul principal –, dar chiar şi acea lumină îşi găsea drumul firav până în camera lui Eddie, deoarece şi uşa spre camera lui Ruth era mereu deschisă.

însă în *această* noapte, cineva închisese fereastra *şi* trăsese *şi* perdeaua, iar când Eddie a deschis ochii într-un întuneric nefiresc şi deplin, cineva închisese uşa dormitorului său. Ţinându-şi respiraţia, Eddie a auzit pe cineva.

Mulţi dneri de şaisprezece ani văd numai persistenţa întunericului. Oriîncotro se uită, numai beznă. Binecuvântat cu aşteptări ceva mai pline de speranţă, Eddie O'Hare era înclinat să caute persistenţa luminii. în întunericul de nepătruns al dormitorului său, primul gând al lui Eddie a fost că Marion se întorsese la el.

- Marion? a şoptit băiatul.

- Iisuse... ce optimist eşti! a exclamat Ted Cole. Credeam că nu te mai trezeşti.

Vocea lui venea de peste tot sau de nicăieri anume, din bezna ce-l înconjura. Eddie s-a ridicat în capul oaselor şi a bâjbâit după veioză, dar cum nu era obişnuit să n-o poată vedea, n-a găsit-o.

- Lasă lumina, Eddie, i-a zis Ted. Povestea asta sună mai bine în întuneric.

- *Ce* poveste? l-a întrebat Eddie.

- Ştiu că vrei s-o auzi, a spus Ted. Mi-ai zis că ai rugat-o pe Marion să ţi-o spună, dar Marion nu face faţă poveştii ăsteia. împietreşte numai când se gândeşte la ea. îţi aminteşti cum a împietrit doar *întrebând-o* despre ea – îţi aminteşti, nu-i aşa, Eddie?

- Da, îmi aduc aminte, a zis Eddie.

Prin urmare, despre *acea* poveste era vorba. Ted voia să-i povestească despre accident.

Eddie îşi dorise ca *Marian* să-i spună povestea. Dar ce-ar fi putut să spună acum băiatul? Bineînţeles că trebuia să asculte povestea, chiar dacă el nu de la Ted voia s-o audă.

- Bun, spune-mi-o, a zis băiatul, pe un ton cât mai indiferent cu putinţă.

Eddie nu putea să vadă unde anume se afla Ted sau dacă stătea în picioare ori pe scaun – nu că ar fi contat, deoarece vocea narativă a lui Ted, în *oricare* dintre poveştile lui, era mult intensificată de o atmosferă generală de întunecime.

Din punct de vedere stilistic, povestea accidentului lui Tho- mas şi Timothy avea multe în comun cu povestea lui Ted Cole despre *Şoarecele care se târăşte printre pereţi* – fără a pune la socoteală nenumăratele ciorne ale *Sunetului ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet,* pe care Eddie le transcrisese fidel. Cu alte cuvinte, era o poveste de genul celor scrise de Ted Cole; când era vorba de asemenea poveşti, versiunea lui Marion nu putea concura cu versiunea lui Ted.

în primul rând – lucru evident pentru Eddie chiar din prima clipă –, Ted lucrase la poveste. Marion ar fi fost distrusă dacă ar fi acordat o atenţie atât de mare detaliilor morţii băieţilor ei, aşa cum făcuse în schimb Ted. În al doilea rând, Marion ar fi spus povestea fără procedee stilistice; n-ar fi putut s-o spună decât foarte simplu, cât mai simplu cu putinţă. Spre deosebire de ea, procedeul principal în felul lui Ted de a spune povestea era folosit în mod conştient, aproape artificial; şi totuşi, fără el, Ted poate că n-ar fi fost în stare s-o spună defel.

Ca în majoritatea poveştilor lui Ted Cole, procedeul principal era în acelaşi timp ingenios. în povestea despre accidentul lui Thomas şi Timothy, Ted vorbea despre sine la persoana a treia; se distanţa astfel considerabil de sine *şi* de poveste. El nu era niciodată „eu" sau „mie", sau „eu însumi"; era întotdeauna „Ted" sau „el", sau

„lui”, sau „el însuşi”. Era pur şi simplu un personaj secundar într-o poveste despre alţii, mult mai importanţi.

Dacă Marion ar fi spus vreodată povestea, ar fi fost atât de implicată încât, spunând-o, s-ar fi cufundat în nebunie – o nebunie mult mai mare decât orice nebunie o determinase pe Marion să-şi părăsească singurul copil în viaţă.

- Ei bine, treaba stă aşa, a început Ted. Thomas îşi luase carnetul de conducere, dar nu şi Timothy. Tommy avea şaptesprezece ani – conducea de-un an de zile. Iar Timmy avea cincisprezece ani; abia începuse să ia lecţii de condus de la tatăl său. Ted îl învăţase şi pe Thomas să conducă; era de părere că Timothy, care abia învăţa, era un elev mult mai atent decât fusese Thomas. Ceea ce nu înseamnă că Thomas era un şofer prost. Era vigilent şi sigur pe el – avea reflexe excelente. Şi era şi destul de cinic încât putea să anticipeze ce urmau să facă şoferii *proşti,* chiar înainte ca ei înşişi să ştie ce urmau să facă. Asta era cheia, îi spusese Ted, iar Thomas credea în ce-i spusese tatăl său: întotdeauna să porneşti de la premisa că toţi ceilalţi şoferi sunt proşti.

Exista o anumită parte a condusului în care Ted credea că fiul său mai mic, Timothy, era un şofer mai bun sau *potenţial* un şofer mai bun decât Thomas. Timothy avusese întotdeauna mai multă răbdare decât Thomas. Timmy, de exemplu, avea răbdare să se uite cqnştiincios în oglinda retrovizoare, cu aceeaşi conştiinciozitate cu care Ted considera că *trebuie* să se uite un şofer. Şi

adesea răbdarea unui şofer este testată mai cu seamă şi în modul cel mai subtil la virajele la stânga – anume, când te opreşti şi aştepţi să virezi stânga peste o bandă cu maşini care vin din sens opus, nu ai voie niciodată, absolut *niciodată,* să răsuceşti roţile spre stânga anticipând virajul pe care aştepţi să-l faci. Niciodată – absolut *niciodată!*

Oricum, a continuat Ted, Thomas era unul dintre acei tineri nerăbdători care răsucesc roţile spre stânga, anticipând un viraj spre stânga, deşi tatăl *şi* mama lui – şi chiar şi fratele său mai mic – îi spuseseră în mod repetat lui Tommy să *nu* răsucească roţile decât atunci când face virajul propriu-zis.

- Ştii de ce, Eddie? a întrebat Ted.
- Pentru că, dacă te ciocneşte cineva din spate, nu vei fi împins pe banda celor care vin din faţă, a răspuns Eddie. Ai fi pur şi simplu împins înainte şi-ai rămâne pe banda ta.
- Cine te-a învăţat să conduci, Eddie? l-a întrebat Ted.

-Tata.

- Bravo lui! Spune-i din partea mea că a făcut treabă bună, i-a zis Ted.
- în regulă, a răspuns Eddie în întuneric. Mai departe...
- Ei bine. Unde-am rămas? Eram undeva în Vest, de fapt o staţiune din aia de vacanţă, unde se schiază şi unde se duc primăvara cei din Est, când acolo nu se mai poate conta pe aşa-numitul schi de primăvară. Dacă vrei să ai parte de zăpadă în martie sau aprilie, te duci în Vest. Prin urmare... iată-ne pe noi, estici dislocaţi, care nu

ne simţeam acasă în vest. Nu era doar vacanţa de primăvară a celor de la *Exeter;* ci era vacanţa de primăvară pentru o sumedenie de şcoli şi universităţi, prin urmare, erau mulţi dintre cei veniţi din oraşe, cărora nu numai munţii le erau nefamiliari, ci şi drumurile. Şi mulţi dintre aceşti schiori conduceau maşini cu care nu erau familiarizaţi – maşini închiriate, de exemplu. Familia Cole închiriase o maşină.

- înţeleg, a zis Eddie, convins că Ted amâna deliberat să ajungă la ceea ce se întâmplase – probabil că Ted voia ca Eddie să *anticipeze* accidentul în aceeaşi măsură în care voia să-l facă să-l *vadă*.

- Ei bine. Era după o zi lungă de schi, ninsese toată ziua. Ninsoare jilavă, **gTea.** Un grad sau două mai cald, a continuat Ted, şi ninsoarea s-ar fi transformat în ploaie. Iar Ted şi Marion nu erau chiar schiori împătimiţi, de neoprit, aşa cum erau fiii lor. La şaptesprezece şi respectiv cincisprezece ani, Thomas şi Timothy schiau de le scoteau sufletul părinţilor care, la vremea respectivă, aveau patruzeci şi respectiv treizeci şi patru de ani şi care adeseori încheiau ziua de schiat ceva mai devreme decât băieţii lor. De fapt, în *acea* zi, Ted şi Marion se retrăseseră la barul staţiunii, unde aşteptaseră un timp cam lung (aşa li se păruse lor) ca Thomas şi Timothy să-şi termine ultima coborâre şi apoi încă una, chiar ultima. Ştii cum sunt băieţii... copiii nu se mai satură de schi, iar mămica şi tăticu' stau şi-aşteaptă...

- înţeleg... v-aţi îmbătat, a zis Eddie.

- Acesta era un aspect a ceea ce avea să devină ridicol, adică în ceea ce priveşte

ciondăneala nesfârşită între Ted şi Ma- rion, i-a spus Ted lui Eddie. Marion *a spus* că Ted era beat, cu toate că, în opinia lui Ted, el nu era beat. Iar Marion, fără să se fi îmbătat, băuse mai mult la acea oră târzie a după-amiezii decât îi stătea în obicei. Când Thomas şi Timothy şi-au găsit părinţii la bar, a fost limpede pentru amândoi băieţii că nici tatăl şi *nici* mama lor nu erau în forma *ideală* să conducă maşina închiriată. în plus, Thomas âvea carnetul la el şi nu băuse. Nu încăpea îndoială, pentru nici unul dintre ei, cine va fi şoferul.

- Prin urmare, Thomas conducea, l-a întrerupt Eddie.

- Şi fraţii fiind fraţi, Timothy şedea lângă el – pe locul pasagerului. Cât despre părinţi, a continuat Ted, ei şedeau acolo unde într-o bună zi majoritatea părinţilor vor ajunge să şadă: pe bancheta din spate. Iar în cazul lui Ted şi al lui Marion, au continuat să facă ceea ce mulţi părinţi fac fără întrerupere: s-au certat, cu toate că natura neînţelegerii lor era ridicolă, *etern* ridicolă. Bunăoară, Ted curăţase de zăpadă parbrizul, nu şi geamul din spate. Marion argumenta că Ted ar fi trebuit să cureţe şi geamul din spate. Ted i-a replicat că, după ce maşina se va încălzi şi se va pune în mişcare, zăpada o să alunece singură. Şi, deşi într-adevăr aşa s-a întâmplat – zăpada a alunecat de pe geamul din spate de cum au prins viteză, dar nu chiar viteza de autostradă –, Marion şi Ted au continuat să se certe. Doar tema s-a schimbat; ridicolul însă n-a dispărut.

Staţiunea era un oraş din acela despre care nu prea ai ce spune. Strada principală este de fapt o şosea cu trei benzi, unde banda din mijloc e destinată virajelor la stânga, deşi nu-s puţini dobitocii care confundă banda de *viraj* cu banda de *depăşire*, dacă mă-nţelegi ce vreau să spun. Urăsc şoselele cu trei benzi, Eddie – tu nu?

Eddie a refuzat să răspundă. Era o poveste marca Ted Cole: întotdeauna vezi ceea ce trebuie să te facă să-ţi fie frică; vezi chesda venind şi venind. Problema e că nu vezi niciodată *tot* ce vine.

- Oricum, a continuat Ted, Thomas se descurca foarte bine la volan, ţinând cont de circumstanţele neprielnice. încă ningea. Se şi întunecase între timp – într-adevăr, totul era nefamiliar. Ted şi Marion au început să se certe despre cel mai bun drum spre hotelul unde se cazaseră. O prostie, de altfel, pentru că întregul oraş se găsea fie de-o parte, fie de cealaltă parte a acestei şosele cu trei benzi şi, deoarece şoseaua însăşi era de fapt o *faţie* de hoteluri, moteluri, benzinării, restaurante şi baruri care se întindeau de ambele părţi ale carosabilului, nu era nevoie decât să ştii de care parte a şoselei să mergi. Şi Thomas ştia. Era nevoie de un viraj la stânga, indiferent cum îl făcea. Nu-l ajuta cu nimic pe şofer faptul că mama şi tatăl lui erau hotărâţi să aleagă cu exactitate *locul* în care să vireze. Putea, de exemplu, să vireze chiar în faţa hotelului – Ted era de acord cu această abordare directă – sau putea trece de hotel, până la următorul semafor. Şi acolo, când se făcea verde, putea întoarce virând la stânga; şi astfel hotelul ar fi fost pe partea lui dreaptă. Marion considera

că virajul la semafor era mai sigur decât virajul la stânga, unde nu exista semafor.

- OK! OK! a ţipat Eddie în întuneric. Văd ce se-ntâmplă! Văd ce se-ntâmplă!
- Ba nu vezi! i-a strigat Ted. Nu poţi vedea până nu se termină *de tot!* Sau vrei să mă opresc?
- Nu, te rog, continuă, a răspuns Eddie.
- Deci... Thomas o ia pe banda din mijloc, banda de *viraj* – care nu e banda de depăşire –, şi Tommy aprinde semnalizarea, fără să ştie că ambele lumini de semnalizare sunt acoperite de zăpadă umedă, lipicioasă pe care tatăl lui omisese să o cureţe, aşa cum omisese să cureţe şi geamul din spate. Nimeni aflat în spatele maşinii lui Thomas nu poate vedea semnalizarea, nici luminile de poziţie, nici stopurile. Maşina nu e vizibilă
pentru nimeni care vine în spatele lui sau e vizibilă doar în ultima clipă.

între timp, Marion spune: „Nu întoarce aici, Tommy, e mai sigur în faţă, la semafor".

„Marion, vrei să vireze acolo şi să ia amendă?" a întrebat-o Ted pe nevastă-sa.

„Nu-mi pasă dacă ia amendă, Ted, e mai sigur să vireze la semafor", a răspuns Marion.

„Voi doi, terminaţi! le-a cerut Thomas. Nu vreau să iau amendă, mamă."

„Bun, atunci întoarce aici", i-a zis Marion.

„Fă-o, Tommy... nu te codi", i-a spus Ted.

„Ce minunat e să conduci din spate", a comentat Timothy. Apoi Timmy a observat că fratele lui răsucise roţile spre stânga în timp ce încă aştepta să vireze. „Iar ai răsucit roţile prea devreme", i-a spus Tim.

„Pentru că mă gândeam să-ntorc şi-apoi m-am răzgândit, tâmpitule!” a spus Thomas.
„Tommy, te rog nu-l face tâmpit pe fratele tău”, l-a rugat Marion.
„Cel puţin nu de faţă cu mama ta”, a adăugat Ted.
„Nu... nu asta amVrut să spun, Ted, i-a zis Marion soţului ei. Am vrut să spun că nu trebuie să-şi facă fratele tâmpit – punct.”
„Auzi, tâmpitule?” l-a întrebat Timothy pe fratele său.
„Timmy, *te rog..”,* s-a rugat Marion.
„Poţi să întorci după plugul ăsta de zăpadă”, i-a spus Ted fiului său.
„Tată, ştiu, eu sunt şoferul”, a zis băiatul de şaptesprezece ani.
Dar deodată maşina a fost inundată de lumină – erau farurile celei care venea spre ei din spate. Un automobil combi plin de elevi din Newjersey. Nu mai fuseseră niciodată în Colorado. Se poate crede că în New Jersey nu e nici o diferenţă între banda de viraj şi cea de depăşire.
Oricum, elevii credeau că *depăşesc.* N-au văzut (decât în ultima clipă) maşina care aştepta în faţa lor să vireze spre stânga – imediat după ce trecea plugul de pe banda cealaltă. Astfel că maşina lui Thomas a fost împinsă din spate şi, pentru că Tho- mas răsucise deja roţile, maşina lui a fost împinsă în banda traficului care venea din faţă şi care, în acele momente, era format dintr-un plug de zăpadă foarte mare, venind cu o viteză de pa- truzeci şi cinci de mile pe oră. Elevii au spus ulterior că, după părerea lor, combiul mergea cu aproximativ cincizeci pe oră.

- Iisuse... a zis Eddie.

- Plugul a tăiat maşina lui Thomas aproape perfect în două, a continuat Ted. Thomas a fost omorât de axul volanului maşinii pe care-o conducea – i-a strivit pieptul. Tommy a murit pe loc. Şi, preţ de vreo douăzeci de minute, Ted a rămas blocat pe banchetă, exact în spatele lui Thomas. Ted nu-l putea vedea pe Thomas, dar ştia că murise, pentru că Marion îl putea vedea pe Tommy şi, deşi nu rostise niciodată cuvântul „mort", repeta întruna, „Ah, Ted... Tommy s-a dus, Tommy s-a dus. Poţi să-l vezi pe Timmy? Timmy nu s-a dus şi el, nu-i aşa? Poţi să vezi dacă s-a dus?"

Deoarece Marion era blocată pe banchetă, exact în spatele lui Timothy – mai bine de o jumătate de oră –, nu-l putea vedea pe Timothy, care era exact în faţa ei. Dar Ted îl vedea destul de bine pe fiul său mai mic, care leşinase când capul îi trecuse prin parbriz; deocamdată totuşi, Timothy încă era viu. Ted vedea că Timmy respira, dar Ted *nu putea* vedea că plugul, când tăiase maşina în două, tăiase de la coapsă şi piciorul stâng al lui Timmy. în timp ce o ambulanţă şi o echipă de descarce- rare se luptau să-i scoată pe toţi din maşina făcută armonică între plug şi combi, Timothy Cole a murit din pricina hemoragiei provocate de retezarea unei artere femurale.

Vreme de vreo douăzeci de minute – atât a părut că trecuseră, deşi poate fuseseră mai puţin de cinci – Ted şi-a privit fiul cum moare. Deoarece Ted fusese eliberat din epavă cu vreo zece minute înainte ca echipa de descarcerare să reuşească s-o elibereze şi pe Marion – avea câteva coaste rupte; altfel, scăpase întreg –, Ted

i-a văzut pe medicii de pe ambulanţă scoţând din maşină trupul lui Timmy (dar nu şi piciorul lui stâng). Piciorul retezat al băiatului era încă ţintuit de locul din faţă, lângă plug, atunci când echipa de descarcerare a reuşit în sfârşit s-o extragă pe Marion de pe bancheta din spate. Ea şda că Thomas al ei murise, dar despre Timothy al ei avea habar doar că fusese scos dintre fiare şi dus la *spital,* spera ea, pentru că îl întreba întruna pe Ted: „Nu s-a dus şi Timmy, nu-i aşa? Poţi să vezi dacă s-a dus?”

Dar Ted s-a dovedit un laş când a trebuit să răspundă la această întrebare, pe care a lăsat-o fără răspuns şi aşa avea să rămână. I-a cerut unuia din echipă să acopere piciorul lui Timmy cu o prelată, ca Marion să nu-l vadă. Şi după ce Marion a fost scoasă întreagă din maşină — de fapt, se ţinea pe picioare, chiar se mişca de colo colo şchiopătând, deşi se va constata că avea o gleznă fracturată –, Ted a încercat să-i spună soţiei lui că fiul lor mai mic murise, la fel ca şi cel mare. Dar pur şi simplu n-a izbudt s-o *spună*. înainte ca Ted să-i zică ceva lui Marion, ea a zărit pantoful lui Timmy. N-avea de unde să şde – nu şi-ar fi putut *imagna* – că pantoful băiatului era încă ataşat de piciorul lui. Marion credea că e doar pantoful. Şi a zis: „Ah, Ted, uite... o să aibă nevoie de pantof. Şi, fără ca nimeni s-o oprească, s-a apropiat şchiopătând de maşina distrusă şi s-a aplecat să ia pantoful.

Bineînţeles că Ted a *vrut* s-o oprească, dar – că vorbeam de „împietrit” – în acea clipă se simţea complet paralizat. Nu se putea mişca, nu putea nici măcar vorbi. Astfel că a lăsat-o pe soţia lui să descopere că pantoful fiului ei era

încă prins de *piciorul lui.* Atunci şi-a dat seama Marion că Timothy se dusese şi el. Şi *acesta...* a zis Ted Cole, în maniera lui, acesta e sfârşitul poveştii.

- Afară de-aici, i-a spus Eddie. Asta e camera *mea,* cel puţin pentru încă o noapte.
- E aproape dimineaţă, i-a zis Ted băiatului.

A dat la o parte o perdea, ca Eddie să vadă palidul început al luminii cadaverice.

- Afară de-aici, a repetat Eddie.
- Să nu-ţi închipui că mă cunoşti sau că o cunoşti pe Marion, a spus Ted. Nu ne cunoşti... mai ales pe Marion n-o cunoşti.
- OK, OK, a spus Eddie.

A văzut că uşa dormitorului era deschisă; din holul lung pătrundea familiara lumină de un cenuşiu-închis.

- Marion nu mi-a zis nimic decât după ce s-a născut Ruth, a continuat Ted. Adică nu mi-a zis un *cuvânt,* nici un cuvânt despre accident. Dar într-una din zile, după naşterea lui Ruth, Marion a intrat în atelierul meu – ştii doar că nici măcar nu se apropia de el – şi mi-a zis: „Cum ai putut să mă laşi să văd piciorul lui Timothy? Cum ai *putut?"* A trebuit să-i spun că n-am fost fizic în stare să mă mişc – că am fost paralizat, stană de piatră. Dar tot ce mi-a spus a fost: „Cum ai *putut?"* Şi n-am mai vorbit despre asta niciodată. Eu am încercat, dar ea refuza să vorbească.
- Te rog, ieşi de-aici, a zis Eddie.

Plecând, Ted a spus:

- Ne vedem dimineaţă, Eddie.

Perdeaua pe care o dăduse Ted la o parte nu lăsa să intre prea mult din lumina palidă de dinaintea zorilor, pentru ca Eddie să vadă cât e ceasul; n-a văzut decât că ceasul de la mână şi încheietura mâinii, inclusiv braţul întreg şi mâna aveau culoarea bolnavă, argintie-cenuşie, a unui cadavru. Eddie şi-a rotit mâna, dar nu distingea nici o diferenţă în tonul griului. Palma şi dosul mâinii arătau la fel; de fapt, pielea lui şi pernele, şi cearşafurile mototolite aveau aceeaşi nuanţă de gri cadaveric. Eddie a zăcut treaz, aşteptând o lumină mai adevărată. A privit cerul prin fereastră; se decolora treptat. Iar cu puţin înaintea zorilor, cerul tot mai luminos arăta ca o vânătaie veche de-o săptămână

.Eddie ştia că Marion trebuie să fi văzut multe ore din această lumină de dinaintea zorilor.

Probabil că o vedea şi acum – cu siguranţă nu putea dormi, oriunde se afla. Abia acum înţelegea Eddie ce vedea Marion când era trează: zăpada umedă to- pindu-se pe şoseaua neagră şi umedă care, în plus, trebuie să fi fost vărgată de lumina reflectată; de neonul tentant al firmelor, promiţând mâncare, băutură şi adăpost (chiar şi divertisment); de farurile trecând constant, maşinile târându-se ca melcii, pentru că fiecare voia să caşte gura la accident; de albastrul rotitor al luminilor maşinilor de poliţie, de luminile galbene clipitoare ale camionetei de remorcare şi de luminile roşii scăpărătoare ale ambulanţei. Şi totuşi, în tot acest haos, Marion zărise *pantoful!*

„Ah, Ted, uite... o să aibă nevoie de pantof – Marion îşi va aminti pentru totdeauna ce spusese când se apropiase şchiopătând de maşina distrusă şi se aplecase.

Ce fel de pantof o fi fost acela? se întreba Eddie. Absenţa detaliului îl împiedica să vadă piciorul cu precizie. Un apreschi, poate. Sau un pantof vechi de tenis – lui Timothy nu i-ar fi păsat dacă se uda. Dar faptul că pantoful sau gheata, sau orice ar fi fost nu avea nume îl împiedica pe Eddie să-l vadă şi, nevă- zându-l, nu putea să vadă piciorul. Nici măcar nu-şi putea imagina piciorul.

Ce noroc pe Eddie. Marion nu era la fel de norocoasă. în-totdeauna îşi va aminti de pantoful plin de sânge; detaliul întocmai al pantofului o va face mereu să-şi amintească de picior

.Lucrând pentru domnul Cole

Faptul că nu ştia ce fel de pantof era l-a făcut pe Eddie să adoarmă, fără să fi vrut acest lucru. S-a trezit cu soarele strălucind prin fereastra cu perdeaua dată la o parte; cerul era de un albastru proaspăt şi lipsit de nori. Eddie a deschis o fereastră ca să vadă cât de rece era afară – îi va fi cam răcoare până la feribot, *dacă* va găsi pe cineva să-l ducă până la Orient Point –, şi acolo, pe alee, a zărit o camionetă necunoscută. O camionetă cu remorcă. în remorcă se găseau două maşini de tuns iarbă – una gen tractor, iar cealaltă din cele pe care le împingi din spate – şi se mai găseau greble, hârleţe şi săpăligi, precum şi câteva modele de capete de furtun; în plus, un furtun lung, făcut colac.

Ted Cole îşi tundea singur peluza; şi o stropea numai când avea nevoie să fie stropită sau când îşi amintea el că trebuie s-o ude. Deoarece curtea rămăsese neamenajată, un rezultat al neînţelegerii între Ted şi Marión, cu greu puteai spune că era o curte ce merita să fie îngrijită de un grădinar cu normă întreagă. Cu toate acestea, dpul din camionetă arăta ca un grădinar cu normă întreagă.

Eddie s-a îmbrăcat şi a coborât în bucătărie; una din ferestrele bucătăriei avea să-i ofere o perspectivă mai bună asupra omului din camionetă. Ted, care arăta surprinzător de treaz şi deja făcuse o oală de cafea, trăgea cu ochiul printr-o fereastră a bucătăriei la grădinarul misterios, care pentru Ted nu era câtuşi de puţin misterios.

- E Eduardo, i-a şoptit Ted lui Eddie. Ce face aici Eduardo?

Abia acum l-a recunoscut Eddie pe grădinarul doamnei Vaughn, deşi nu-l văzuse decât o dată – şi preţ de o clipă doar când Eduardo Gomez se încruntase la Eddie din punctul lui de observaţie din vârful scării, de unde omul culegea bucăţi pornografice de pe gardul-viu al familiei Vaughn, după care fusese tratat cum nu se poate mai rău.

- Poate că l-a angajat doamna Vaughn ca să te ucidă, a lansat Eddie o presupunere.

- Nu, nu pe *Eduardo!* a zis Ted. Dar *pe ea o* vezi pe undeva? Nu-i în cabină, nici în remorcă.

- Poate stă întinsă sub camionetă, şi-a dat Eddie cu părerea.

- Pentru Dumnezeu, vorbesc serios, i-a spus Ted băiatului.

- Şi eu, a replicat Eddie.

Amândoi aveau motive să creadă că doamna Vaughn era capabilă de crimă, dar, din câte se părea, Eduardo Gomez era singur; grădinarul şedea pur şi simplu în cabina camionetei. Ted şi Eddie au văzut cum iese aburul din termosul lui Eduardo când acesta şi-a turnat o ceaşcă de cafea; politicos, grădinarul aştepta să primească un semn din partea celor din casă că se treziseră la viaţă.

- Ce-ar fi să te duci să vezi ce vrea? l-a îndemnat Ted pe Eddie.

- *Eu* nu, a refuzat Eddie. Am fost concediat, greşesc cumva?

- Iisuse... atunci măcar vino cu mine, i-a zis Ted băiatului de şaisprezece ani.

- Prefer să stau lângă telefon, a răspuns Eddie. Dacă are cumva o armă şi te împuşcă, dau telefon la poliţie.

Dar Eduardo Gomez era neînarmat; singura armă a grădinarului era o bucată de hârtie cu aspect inofensiv, pe care şi-o scosese din portofel. I-a arătat-o lui Ted; era cecul mânjit, ilizibil, pe care doamna Vaughn îl lansase în havuz.

- A zis că e *ultimul* meu salariu, i-a explicat Eduardo lui Ted.

- Te-a *concediat?* l-a întrebat Ted pe grădinar.

- Din pricină că v-am avertizat că vine după dumneavoastră cu maşina.

- O, a făcut Ted neputându-şi lua privirile de la cecul fără valoare. Asta nici măcar nu se poate citi, i-a zis lui Eduardo. Asta sau un cec necompletat e totuna.

în urma aventurii din fântână, cecul era acoperit cu o tentă de cerneală sepia spălăcită.

- Nu era singura mea slujbă, a explicat grădinarul, dar era cea mai babană. Venitul meu principal.

- O, a exclamat Ted din nou; i-a dat înapoi lui Eduardo cecul în nuanţă sepia, pe care grădinarul l-a pus la loc în portofel, cu un gest solemn. Hai să văd dacă te-am înţeles corect, Eduardo, a început Ted. Tu crezi că mi-ai salvat viaţa şi din cauza asta ţi-ai pierdut slujba.

- *Chiar* v-am salvat viaţa şi *chiar* mi-am pierdut slujba din cauza asta, a replicat Eduardo.

Vanitatea lui Ted, care privea şi iuţeala lui de picior, l-a obligat să creadă că, şi dacă ar fi pornit

amândoi în aceeaşi clipă, ar fi putut-o întrece pe doamna Vaughn în Iincolnul ei. Cu toate acestea, Ted n-ar fi pus niciodată la îndoială faptul că grădinarul dăduse dovadă de curaj.

- Despre ce sumă de bani e vorba exact? a vrut Ted să ştie.

- Nu vreau banii dumneavoastră, n-am venit aici pentru pomană, i-a răspuns Eduardo. Speram să aveţi ceva de lucru pentru mine.

- Vrei o slujbă?

- Numai dacă aveţi ceva pentru mine, a zis Eduardo.

Grădinarul se uita cu priviri disperate la grădina lăsată în
paragină. Nici măcar peluza peticită nu vădea semne de îngrijire profesionistă. Avea nevoie de fertilizator – ca să nu mai vorbească de faptul că nu era suficient udată. Nu se zărea nici un arbust înfloritor, nici din cei mereu-verzi, nici din cei cu frunze căzătoare – Eduardo cel puţin nu vedea nici unul. Doamna Vaughn îi spusese odată lui Eduardo că Ted Cole era bogat şi vestit („Aş zice că banii nu-s băgaţi în grădinărit", s-a gândit Eduardo.)

- Nu prea pare să aveţi o slujbă pentru mine, i-a spus grădinarul.

- Stai niţel, a zis Ted. Hai să-ţi arăt unde vreau să amenajez o piscină şi încă nişte chestii.

De la fereastra bucătăriei, Eddie i-a văzut cum pornesc în plimbare în jurul casei. Nu i s-a părut că purtau o conversaţie ce le putea pune viaţa în pericol. încât a presupus că putea să li se alăture în curte.

- Vreau un bazin simplu, dreptunghiular – nu trebuie să aibă dimensiuni olimpice, îi spunea Ted lui Eduarado. Vreau să fie adânc la un capăt şi cu apă mică la celălalt capăt – cu trepte. Fără trambulină. După părerea mea, trambulinele sunt periculoase pentru copii. Am o fiică în vârstă de patru ani.

- Eu am o nepoţică de patru ani şi sunt de acord cu dumneavoastră, i-a spus Eduardo lui Ted. Eu nu fac piscine, dar ştiu câţiva tipi care fac aşa ceva. Dar pot s*í-ngryesc* o piscină, desigur. Pot s-o golesc şi să pun chimicalele în cantităţile necesare. Ştiţi... să nu se tulbure apa sau să vi se înverzească pielea, sau mai ştiu eu ce.

- Cum zici tu. Poţi să te ocupi de asta. Dar nu vreau trambulină. Şi trebuie să fie ceva plante în jurul piscinei, pentru ca vecinii şi trecătorii să ñu se holbeze la noi.

- Aş recomanda o bermă – de fapt trei berme, a spus Eduardo. Şi în partea de sus a bermelor, ca să ţină pământul, aş sugera plantarea unor măslini ruseşti. Le merge bine aici, iar frunzele sunt frumoase, un fel de verde argintiu. Fac flori galbene, plăcut mirositoare, şi un fruct care seamănă cu măslina. Se mai numesc şi răchiţică.

- Cum zici tu, i-a spus Ted. Tu eşti şeful. Şi mai e şi chestia cu perimetrul proprietăţii ca atare – n-am sentimentul că proprietatea asta a avut cândva o graniţă vizibilă.

- Se poate planta lemn-câinesc, a răspuns Eduardo Gómez.

Omuleţul a părut ca scuturat de un fior când s-a gândit la

gardul-viu de care stătuse atârnat, mai-mai să-şi dea sufletul din pricina gazelor de eşapament. Cu toate acestea, grădinarul
putea face minuni cu lemnul-câinesc; îngrijit de el, lemnul-câi- nesc al doamnei Vaughn crescuse în medie optsprezece inchi pe an.

- Trebuie doar să-i puneţi îngrăşământ şi să-l udaţi, şi mai ales să-l curăţaţi de uscături, a adăugat grădinarul.
- în regulă, punem lemn-câinesc, a fost Ted de acord. îmi plac gardurile-vii.
- Şi mie, a minţit Eduardo.
- Şi vreau mai multă peluză, a zis Ted. Vreau să scap de margaretele astea tâmpite şi de iarba înaltă. Pun pariu că sunt căpuşe în iarba aia înaltă.
- Bineînţeles că sunt, a confirmat Eduardo.
- Vreau să arate ca un teren de adedsm, a zis Ted pe un ton răzbunător.
- Vreţi să fie trasate pe el şi linii? a întrebat grădinarul.
- Nu, nu! a strigat Ted. Adică vreau ca pajiştea să aibă *dimensiunea* unui teren de adedsm.
- Aha. Asta înseamnă o peluză mare, mult de lucru cu tunsul, multe stropitori...
- Ce zici de dulgherie? l-a întrebat Ted pe grădinar.
- Ce să zic de dulgherie? n-a priceput Eduardo.
- Adică te pricepi la dulgherie? Mă gândeam la un duş în aer liber – cu mai multe pere de duş, i-a explicat Ted. Nu-i *cine ştie ce* de dulgherit.
- Bineînţeles, pot s-o fac, i-a răspuns Eduardo. Nu mă pricep la canalizare, dar şdu un dp...

- Cum zici tu, a repetat Ted. Te pun şef peste toate. Şi soţia ta? a adăugat el.
- Ce-i cu ea?
- Păi, adică, ea munceşte? Cu ce se ocupă?
- Găteşte, i-a răspuns Eduardo. Uneori, are grijă de nepoţica noastră şi de alţi copii. Face curăţenie în câteva case...
- Poate i-ar plăcea să se ocupe de curăţenie în casa *asta,* a zis Ted. Poate i-ar plăcea să gătească pentru mine şi să aibă grijă de fetiţa mea de patru ani. E o fetiţă tare drăguţă. Se numeşte Ruth.
- Cum să nu, o s-o-ntreb pe soţia mea. Mai mult ca sigur că o să vrea, a răspuns Eduardo.

Eddie era sigur că Marion ar ii fost devastată dacă ar fi fost martoră la aceste tranzacţii. Marion plecase de mai puţin de douăzeci şi patru de ore, dar soţul ei deja o înlocuise – cel puţin în mintea lui. Ted angajaze un grădinar şi un dulgher, un îngrijitor virtual şi meşter la toate, iar în curând soţia lui Eduardo se va ocupa de bucătărie *fi* va avea grijă de Ruth!

- Cum se numeşte soţia ta? l-a întrebat Ted pe Eduardo.
- Conchita... nu de la banane.

Conchita va ajunge să gătească pentru Ted şi Ruth; nu numai că va deveni bona principală a lui Ruth, dar, când Ted va pleca în excursii, Conchita şi Eduardo se vor muta în casa de pe Parsonage şi vor avea grijă de Ruth ca şi când i-ar fi părinţi. Iar nepoata soţilor Gomez, Mana, de aceeaşi vârstă cu Ruth, îi va fi adesea tovarăşă dejoacă, până ce Ruth va creşte mare.

Faptul că a fost concediat de doamna Vaughn va avea numai consecinţe fericite şi prospere pentru Eduardo; în curând, venitul său principal va fi asigurat de Ted Cole care îi va asigura şi Conchitei venitul principal. Ca *angajator*, Ted se va dovedi o persoană mult mai plăcută şi mai de nădejde decât era ca *bărbat*. (Chiar dacă nu şi faţă de Eddie O'Hare.)

- Prin urmare, când poţi să începi? l-a întrebat Ted pe Eduardo în acea dimineaţă devreme de sâmbătă a lunii august 1958.
- Când vreţi, a răspuns Eduardo.
- Ei bine. Poţi începe de azi, Eduardo, i-a spus Ted. Fără să se uite la Eddie, care stătea lângă ei, în curte, Ted a adăugat: Poţi începe prin a-l duce pe băiatul ăsta la feribot, la Orient Point.
- Cum să nu, pot să fac asta, a zis Eduardo.

A dat politicos din cap înspre Eddie, care i-a răspuns la fel.

- Poţi să pleci imediat, Eddie, i-a zis Ted băiatului de şaisprezece ani. Adică înainte de micul dejun.
- E-n regulă, a răspuns Eddie. Mă duc să-mi iau lucrurile.

Aşa s-a întâmplat că Eddie O'Hare a plecat fără să-şi ia rămas-bun de la Ruth; trebuia să plece cât fetiţa încă dormea. Eddie a zăbovit doar cât să dea un telefon acasă. îi trezise pe-ai săi după miezul nopţii; acum i-a trezit din nou, înainte de ora şapte dimineaţa.

- Dacă ajung primul la New London, o să te aştept pe chei, i-a zis Eddie tatălui său. Să ai grijă la condus.

- O să fiu acolo! O să ajung înaintea feribotului! *Amândoi* o să fim acolo, Edward! i-a zis Minty dintr-o răsuflare fiului său.

Cât despre lista cu toţi exonienii care locuiau în Hamptons, Eddie a dat s-o pună în bagaj. În clipa următoare, a rupt fiecare pagină în fâşii lungi, subţiri şi le-a strâns apoi într-un ghem pe care l-a lăsat în coşul de gunoi din dormitorul pentru oaspeţi pe care-l ocupase. După ce Eddie va fi plecat, Ted avea să scotocească prin cameră şi să dea peste listă, pe care avea s-o ia drept scrisori de dragoste şi să se chinuiască să le refacă din fâşii, până să-şi dea seama că nici Eddie şi nici Marion nu ar fi putut scrie asemenea „scrisori de dragoste”.

Deasupra lucrurilor din valijoară, Eddie aşezase exemplarul familiei O'Hare din *Şoarecele care se târăşte printre pereţi,* exemplarul pe care Minty dorise să primească un autograf din partea domnului Cole, dar (în situaţia dată) Eddie n-avea curajul să-i ceară faimosului scriitor şi ilustrator să semneze exemplarul. în schimb, a furat unul dintre stilourile lui Ted; un stilou cu peniţa preferată de Ted pentru a da autografe. Pe feribot, îşi zicea Eddie, o să aibă timp să încerce să imite cât mai bine caligrafia îngrijită a lui Ted Cole. Eddie spera ca mama şi tatăl lui să nu-şi dea seama de diferenţă.

Pe alee, nu mai prea aveau ce să-şi spună de rămas-bun nici formal, nici amical.

- Ei bine... Ted a făcut o pauză. Eşti un şofer bun, Eddie, a izbutit Ted să spună, întinzându-i mâna.

Eddie a acceptat să i-o strângă. Prudent, şi-a întins şi mâna stângă în care ţinea cadoul pentru Ruth, deformat, turtit ca o felie de pâine. Ce să facă altceva decât să i-l dea lui Ted, ceea ce a şi făcut.

- £ pentru Ruth, dar nu ştiu ce-i înăuntru, a spus Eddie. £ de la părinţii mei. A stat în sacul meu toată vara, a explicat el.

Citea pe chipul lui Ted dispreţul cu care acesta examina hârtia de ambalaj mototolită, aproape desfăcută. Cadoul cerea să fie deschis, măcar pentru a scăpa de ambalajul acela îngrozitor. De bună seamă că £ddie era curios să ştie ce-i înăuntru; şi bănuia că se va simţi *penibil* când va vedea ce e. Eddie simţea că şi Ted vrea să-l deschidă.

- Să-l deschid eu sau s-o las pe Ruth să-l deschidă? l-a întrebat Ted pe Eddie.

- De ce nu-l deschizi *tu?* l-a întrebat Eddie la rândul său.

Aşa că l-a deschis Ted; înăuntru era un articol de îmbrăcăminte: un tricou mic. Ce-o poate interesa pe-o fetiţă de patru ani un articol de îmbrăcăminte? Dacă ar fi deschis Ruth cadoul, ar fi fost dezamăgită că nu era o jucărie sau o carte. În plus de asta, tricoul era deja prea mic pentru Ruth; până vara viitoare, când venea din nou vremea tricourilor, fetiţa va fi crescut mult prea mult ca să-l mai poarte.

Ted a desfăcut tricoul şi l-a ridicat, ca să-l vadă şi Eddie. Motivul Exeter n-ar fi trebuit să-l ia prin surprindere pe Eddie, însă – pentru prima oară în şaisprezece ani – băiatul tocmai petrecuse trei luni într-o lume în care colegiul nu era subiectul permanent de discuţie. Pe pieptul micului tricou, Eddie a citit literele mari pe un fond gri:
EXETER 197_____

Ted i-a arătat lui Eddie şi biletul pus în pachet de Minty. „Nu că ar fi posibil – în orice caz nu cât mai trăim *noi*- ca acest colegiu să primească şi fete, dar m-am gândit că, în calitate de fost exonian, vei accepta posibilitatea ca fiica ta să urmeze Exeter. Cu mulţumirile mele că i-ai oferit băiatului meu prima lui slujbă!" Biletul era semnat „Joe O'Hare, '36". Ce ironie, s-a gândit Eddie, ca 1936, adică anul în care absolvise tatăl său liceul Exeter, să fie şi anul în care Ted se însurase cu Marión.

O ironie încă şi mai mare era aceea că Ruth Cole *va urma* Exeter, în ciuda încredinţării lui Minty (şi a multor altor profesori de la Exeter) că era puţin probabil ca vechiul colegiu să accepte învăţământul mixt. De fapt, pe 27 februarie 1970, Consiliul de administraţie a anunţat că Exeter va admite fete în toamna acelui an. Ruth îşi va lăsa în urmă viaţa din Long Is- land şi se va muta la venerabilul internat din New Hampshire; va avea şaisprezece ani. La nouăsprezece ani, va absolvi colegiul Exeter promoţia '73.

în acel an, mama lui Eddie, Dot O'Hare, îi va trimite fiului ei o scrisoare, spunându-i că fiica fostului său angajator a absolvit colegiul

împreună cu alte 46 de fete, colegele de şcoală a 239 de băieţi. Dot recunoştea în scrisoare că cifrele ar putea să-i favorizeze chiar şi mai mult pe băieţi, deoarece îi numărase pe câţiva dintre băieţi drept fete – într-atât erau de numeroşi băieţii cu păr mult prea lung.

E adevărat: promoţia '73 a colegiului Exeter demonstra că părul lung la băieţi devenise o modă; părul lung, drept, cu cărare la mijloc era la modă şi printre fete. La vremea respectivă, Ruth nu făcea excepţie. în toţi anii de colegiu, aşa îşi va purta părul – lung, drept, cu cărare la mijloc până când, la un moment dat, va deveni stăpână peste propriul păr şi îl va tăia scurt – aşa cum (va spune ea) şi-l dorise întotdeauna, şi *nu numai* ca să-i facă în ciudă tatălui ei.

în vara lui '73, aflat pentru scurt timp acasă, în vizită la părinţi, Eddie O'Hare va acorda doar o atenţie trecătoare anuarului în care se afla şi clasa absolventă a lui Ruth. (Minty pur şi simplu îi împinsese în braţe *PEAN-\A '73.)*

- Cred că seamănă cu mama ei, i-a spus Minty lui Eddie, cu toate că n-avea de unde să ştie lucrul ăsta. N-o întâlnise niciodată pe Marión. O fi văzut o fotografie de-a ei în vreun ziar sau vreo revistă din perioada în care muriseră băieţii, dar ceea ce tocmai spusese i-a atras atenţia lui Eddie.

Când Eddie a văzut portretul lui Ruth din ultimul an, părerea lui a fost că Ruth semăna mai mult cu Ted. Nu numai din pricina părului negru, ci şi a feţei colţuroase, a ochilor depărtaţi, a gurii mici şi a maxilarului mare. Ruth era atrăgătoare, fără doar şi poate, însă mai curând chipeşă, nu

frumoasă; arăta bine într-un fel aproape masculin.

Şi această impresie despre Ruth la nouăsprezece ani era şi mai mult sporită de ţinuta ei agresiv-spordvă din fotografia echipei masculine de squash a colegiului. Abia în anul următor avea să existe o echipă feminină de squash la Exeter; dar în '73, lui Ruth i s-a permis să joace în echipa masculină, în care ocupa locul trei ca valoare. În fotografia de echipă, Ruth putea uşor fi confundată cu un băiat.

Ruth Cole mai apărea doar într-o fotografie din anuar, înfăţişând grupul de fete din căminul Bancroft Hali, unde locuia ea. Ruth zâmbeşte senină, în mijlocul grupului; arată mulţumită, dar singură.

Astfel, privirea fugitivă aruncată lui Ruth aşa cum apărea în fotografiile ei din anuarul Exeter îi va îngădui lui Eddie să continue să se gândească la ea ca la „bietul copil” pe care-l văzuse ultima oară în vara lui 1958, şi atunci dormind. De la acea dată, vor trece douăzeci şi doi de ani înainte ca Ruth Cole să-şi publice primul roman – la vârsta de douăzeci şi şase de ani. Eddie O'Hare va avea treizeci şi opt de ani când îl va citi; abia atunci va recunoaşte că se poate spune că Ruth avea mai mult din Marion decât din Ted. Iar Ruth însăşi va avea patruzeci şi unu de ani când Eddie îşi va da seama că Ruth avea mai mult din *Ruth* decât din Ted sau din Marion.

Dar cum ar fi putut Eddie O'Hare să-şi dea seama de toate acestea doar privind la un tricou care, în vara lui '58, era deja prea mic pentru Ruth? în acel moment, Eddie – ca şi Marion – voia doar să plece, iar şoferul îl aştepta. Băiatul de

şaisprezece ani a urcat în camionetă, lângă Eduardo Gomez; în timp ce grădinarul ieşea cu spatele de pe alee, Eddie se întreba dacă să-i facă semn cu mâna de rămas-bun lui Ted care încă stătea pe alee. „Dacă face el semn cu mâna, ii fac şi eu”, a hotărât Eddie; i s-a părut că Ted dă să facă semn cu micul tricou, dar că era preocupat de ceva mult mai important decât făcutul cu mâna.

înainte ca Eduardo să iasă de tot de pe alee, Ted a ţâşnit în fugă după ei şi a oprit camioneta. Deşi aerul dimineţii era rece, Eddie – îmbrăcat cu sveterul Exeter întors pe dos – îşi ţinea cotul sprijinit de geamul coborât al cabinei. Apucându-l de cot, Ted i-a spus lui Eddie:

- Despre Marion... mai e un lucru pe care trebuie să-l ştii. încă dinainte de acident, ea a fost o femeie dificilă. Adică, şi dacă n-ar fi fost nici un accident, Marion tot dificilă ar fi. înţelegi ce-ţi spun, Eddie?

În felul în care îl ţinea, Ted exercita o presiune constantă asupra cotului lui Eddie, dar băiatul nu era în stare nici să-şi mişte braţul, nici să vorbească., A oprit maşina ca să-mi spună că Marion eoje- *mae dificilă',* se gândea Eddie. Chiar şi pentru un băiat de şaisprezece ani, cuvintele astea sunau a neadevăr, de fapt, sunau complet fals. Erau pur şi simplu vorbe de mascuL Asta spuneau despre fostele soţii bărbaţii care se credeau polidcoşi. Asta spunea un bărbat despre o femeie când de fapt voia să spună cu totul altceva, când voia să spună *orice* altceva. Şi când o spunea un bărbat, suna întotdeauna depreciativ, nu-i aşa? Eddie nu prea ştia ce să spună.

- Am uitat ceva... mai e un lucru, i-a zis Ted băiatului de şaisprezece ani. Despre pantof...

Dacă s-ar fi putut mişca, Eddie şi-ar fi acoperit urechile, dar băiatul era paralizat – o stană de piatră. Eddie înţelegea cum împietrise Marion la simpla pomenire a accidentului.

- Era o gheată de baschet, a continuat Ted. Timmy îi numea „gleznieri”.

Atât a avut Ted de spus.

Când camioneta a trecut prin Sag Harbor, Eduardo a zis:

Aici locuiesc eu. Aş lua un purcoi de bani pe casă dacă aş vinde-o. Dar, la cum merg treburile, nu mi-aş putea permite să-mi cumpăr alta – cel puţin nu în zona asta

.Eddie a dat din cap şi i-a zâmbit grădinarului. De vorbit însă nu putea vorbi; cotul, care încă stătea lipit de geamul de pe acea parte a cabinei, îi amorţise din pricina curentului rece, cu toate acestea Eddie nu-şi putea mişca braţul.

Au luat primul feribot, cel mic, până la Shelter Island, au traversat insula şi au luat celălalt feribot mic de la capătul nordic al insulei, până la Greenport. (Ani mai târziu, Ruth se va gândi la feriboturile astea mici ca la o pregătire pentru a pleca de-acasă – pentru a se întoarce la Exeter.)

în Greenport, Eduardo Gomez i-a spus lui Eddie O'Hare:

- Cu ceea ce-aş lua pe casa mea din Sag Harbor, aş putea să-mi cumpăr aici o casă cu adevărat frumoasă. Dar în Greenport nu prea ai cum să-ţi câştigi traiul din grădinărit.

- într-adevăr, cam aşa e, a reuşit Eddie să îngaime, deşi îşi simţea limba ciudat şi propriul glas îi suna străin.

La Orient Point, feribotul încă nu se zărea; apa de un albas- tru-închis era pătată de creste înspumate. Fiind sâmbătă, mulţi excursionişti de-o zi aşteptau feribotul; majoritatea mergeau la cumpărături în New London. Mulţimea de acum se deosebea de aceea din ziua din iunie când Eddie coborâse de pe feribot la Orient Point şi fusese întâmpinat de Marion. („Bună, Eddie", îi spusese Marion. „Credeam că n-o să mă vezi niciodată." Ga şi când *n-arfi* văzut-o! Ga şi când ar *ii putut* să n-o vadă!)

- Păi, cu bine, i-a spus Eddie grădinarului. Mulţumesc că m-aţi adus.

- Dacă nu te deranjează că te întreb, a zis Eduardo, cum e să lucrezi pentru domnul Cole, sincer?

Părăsind Long Island

Era atât de frig şi de vântos pe puntea superioară a feribotului *Cross Sound,* încât Eddie s-a adăpostit în spatele cabinei pilotului; acolo, ferit de vânt, a exersat semnătura lui Ted Cole într-unui dintre carnetele sale de notiţe. Majusculele T şi C erau joacă de copil; în cazul lor, scrisul de mână al lui Ted semăna cu fontul sans-serif. Dar literele de rând constituiau o provocare, literele de rând ale lui Ted erau mici, perfect înclinate, echivalentul de mână al caracterului baskerville cursiv. După douăzeci şi ceva de încercări, Eddie încă îşi desluşea, în imitarea semnăturii lui Ted, propriul său scris de mână, mult mai spontan. Se temea că părinţii săi, care cunoşteau foarte bine scrisul de mână al fiului lor, ar putea bănui falsul.

Era atât de concentrat încât nu l-a observat pe şoferul camionului de stridii, acelaşi care traversase strâmtoarea cu el în acea zi fatală din iunie. Şoferul, care lua feribotul din Orient Point spre New London (şi înapoi) în fiecare zi cu excepţia duminicilor, l-a recunoscut pe Eddie şi s-a aşezat lângă el pe bancă. Fără să vrea, şoferul a văzut că Eddie era absorbit de încercarea de a perfecţiona ceva ce părea o semnătură; amintindu-şi că tânărul fusese angajat să facă ceva ciudat – avusese loc o discuţie scurtă despre ce anume ar putea *face* un aşa-numit asistent de scriitor —, şoferul camionului a presupus că strădania lui Eddie de a rescrie acelaşi nume

scurt trebuie să fie ceva ce ţine de acea slujbă ciudată a băiatului.

- Cum merge treaba, puştiule? l-a întrebat şoferul. îmi pare că munceşti din greu.

Ca viitor romancier, chiar dacă niciodată unul de mare succes, Eddie O'Hare era un tânăr cu instinctul de-a ghici când se apropie sfârşitul; ca atare, a fost fericit să-l revadă pe camionagiu. Eddie i-a explicat şoferului ce anume îl preocupa: deoarece „uitase" să-i ceară lui Ted Cole un autograf, băiatul nu voia să-şi dezamăgească părinţii.

- Lasă-mă să-ncerc *eu,* i-a spus şoferul.

Astfel, la adăpostul cabinei pilotului, pe puntea superioară bătută de vânt, şoferul unui camion de stridii a executat o imitaţie perfectă a semnăturii scriitorului de succes. După numai şase încercări în carnetul de notiţe, camionagiul era gata pentru chestia adevărată; Eddie i-a permis omului emoţionat să dea autograf pe exemplarul familiei O'Hare din *Şoarecele care se târăşte printre pereţi.* Feriţi de vânt, bărbatul şi băiatul au admirat rezultatul. Recunoscător, Eddie i-a oferit şoferului de camion stiloul lui Ted Cole.

- Tre' că glumeşti, a zis şoferul camionului.

- Luaţi-l... e al dumneavoastră, i-a zis Eddie. Chiar nu-l vreau.

Şi chiar *nu* voia stiloul, pe care camionagiul l-a vârât în buzunarul interior al hanoracului său murdar. Bărbatul mirosea a hotdogs şi bere, dar şi a stridii – mai ales când stătea ferit de vânt. El i-a oferit lui Eddie o bere, dar băiatul a refuzat-o, apoi l-a întrebat pe Eddie dacă „asistentul de

scriitor” se va întoarce în Long Island vara viitoare.

Eddie nu credea că o va face. Dar, în realitate, Eddie O'Hare nu va părăsi niciodată cu adevărat Long Island – în nici un caz în mintea lui – şi, cu toate că-şi va petrece vara următoare acasă, în Exeter, unde va lucra pentru colegiu, ca ghid la biroul de înscrieri, organizând tururi ale şcolii pentru posibilii viitori exonieni şi părinţii lor, Eddie se va întoarce în Long Island o vară mai târziu.

în anul în care avea să absolve Exeter (1960), Eddie a simţit imboldul de a-şi căuta o slujbă de vară departe de casă; această dorinţă, combinată cu o conştientizare tot mai sporită a faptului că el, Eddie, era atras de femei mai în vârstă – şi că şi ele erau atrase de el –, l-a făcut să-şi amintească de cartea de vizită a lui Penny Pierce, pe care o păstrase. Abia când a fost cuprins de emoţia apropiatei absolviri — cam la un an şi jumătate *după* ce Penny Pierce îi oferise o slujbă în magazinul ei de rame din Southampton – şi-a dat Eddie seama că *s-ar putea* ca doamna Pierce să-i fi oferit mai mult decât o slujbă.

Cu o candoare dezarmantă, elevul din ultimul an de la Exe- ter avea să-i scrie divorţatei din Southampton, („Bună ziua! Poate vă mai amintiţi de mine. Am fost la un moment dat asistentul lui Ted Cole. într-o zi, am venit la dumneavoastră în magazin şi mi-aţi oferit o slujbă. Vă *mai* amintiţi că am fost amantul lui Marion Cole, chiar dacă pentru o perioadă scurtă de timp?”)

Penny Pierce nu se va exprima eufemistic în răspunsul ei. („Bună şi ţie! Dacă îmi *amintesc* de tine? Cine ar putea uita cele şaizeci de ori în – cât a fost? – şase sau şapte săptămâni? Dacă vrei o slujbă de vară, a ta e.”)

Pe lângă slujba la magazinul de rame, Eddie va fi, desigur, amantul doamnei Pierce. Vara lui '60 va începe cu Eddie cazat într-o cameră de oaspeţi a nou-achiziţionatei proprietăţi a doamnei Pierce, de pe First Neck, până când îşi va găsi o locuinţă potrivită ca să stea singur. Dar ei vor deveni amanţi înainte ca el să-şi fi găsit o asemenea locuinţă – de fapt, încă înainte să fi început el să caute. Penny Pierce se va bucura de compania lui Eddie în casa mare şi goală care avea nevoie de câteva reparaţii şi decoraţiuni interioare ca s-o învioreze.

Dar va fi necesar mai mult de un nou tapet şi o nouă tapiţerie pentru a alunga din casă atmosfera tragediei. Cu puţin timp în urmă, o văduvă, o anume doamnă Mountsier, se sinucisese pe proprietatea respectivă, vândută ulterior în grabă de singurul ei copil – o fiică aflată încă la colegiu, despre care se spunea că, la data morţii mamei ei, se înstrăinase de aceasta.

Eddie nu va şti că doamna Mountsier era aceeaşi femeie pe care o confundase cu Marion pe aleea casei Cole şi nu va afla nici despre rolul jucat de Ted în nefericita poveste a mamei şi fiicei.

în vara lui '60, Eddie nu va avea nici un contact cu Ted şi n-o va întâlni pe Ruth. Va vedea totuşi câteva fotografii cu ea, aduse de Eduardo

Gomez la magazinul lui Penny Pierce, pentru a fi înrămate. Penny avea să-i spună lui Eddie că, în cei doi ani care trecuseră de când Marion luase fotografiile fraţilor morţi ai lui Ruth, la magazinul ei fusese adus spre înrămare un număr mic de fotografii care să le înlocuiască pe cele vechi.

Toate erau cu Ruth şi – asemenea celor câtorva fotografii văzute de Eddie în vara lui '60 – toate dădeau impresia de nefiresc. N-aveau nimic din magia candidă a sutelor de fotografii cu Thomas şi Timothy. Ruth era un copil serios, încruntat, care se uita la aparat cu o privire suspicioasă; când fotograful reuşea să-i smulgă un zâmbet, acestuia îi lipsea spontaneitatea.

în doi ani, Ruth crescuse în înălţime; părul, mai întunecat şi mai lung, era adesea strâns în codiţe. Penny Pierce avea să-i atragă atenţia lui Eddie asupra felului expert în care erau împletite codiţele şi asuţ)ra grijii cu care erau legate fundele, la capătul fiecărei codiţe. Ted n-ar fi putut face aşa ceva, îi spunea Penny lui Eddie, şi nici fetiţa de şase ani nu şi le-ar fi putut împleti şi lega singură. (Conchita Gomez răspundea de codiţe şi funde.)

- E o fetiţă tare drăguţă, spunea doamna Pierce despre Ruth, dar mă tem că va fi la o milă depărtare de frumuseţea mamei ei.

După ce făcuse dragoste cu Marion de vreo şaizeci de ori în vara lui 1958, Eddie O'Hare nu va mai face sex timp de aproape doi ani. în ultimul său an la Exeter, se va califica pentru cursul de engleză 4C – C-ul venind de la creativitate literară – şi la acest curs, sub îndrumarea domnului Havelock, Eddie va începe să scrie despre iniţierea sexuală a unui tânăr în

braţele unei femei mai în vârstă. înainte de asta, singurul său efort de a transpune în ficţiune experienţele sale din vara lui '58 produsese o povestire extrem de lungă, bazată pe dezastruosul episod în care îi dusese doamnei Vaughn desenele lui Ted Cole.

în povestea lui Eddie, nu e vorba de *nici un* desen; ci de poezii pornografice. Personajul asistent de scriitor seamănă mult cu Eddie, o victimă neajutorată a furiei doamnei Vaughn, iar doamna Vaughn însăşi este neschimbată – cu excepţia numelui, care în poveste e doamna Wilmot (după singurul nume pe care şi-l amintea Eddie de pe lista fiecărui exonian trăitor în Hamptons). Firesc, doamna Wilmot are un grădinar plin de înţelegere, de origine hispanică, grădinar căruia îi revine sarcina să recupereze poeziile pornografice ferfeniţite de pe gardurile-vii împrejmuitoare *şi* din mica fântână din mijlocul aleii circulare.

Personajul-poet are foarte puţine asemănări cu Ted. Poetul e orb, de aceea are nevoie de un asistent şi de aceea are nevoie şi de un *şofer*: în povestea lui Eddie, poetul e necăsătorit, iar sfârşitul aventurii sale amoroase cu personajul numit doamna Wilmot – despre care scrie poemele şocante şi căreia i le adresează – este descris ca petrecându-se din vina *femeii* Poetul orb este un personaj foarte simpatic, a cărui soartă nemiloasă este aceea de a fi în mod repetat sedus şi abandonat de femei urâte.

Ca un mijlocitor în favoarea poetului, a cărui iubire pentru răutăcioasa doamnă Wilmot dă semne că, în mod tragic, nu este împărtăşită,

mult-abuzatul asistent de scriitor face un efort eroic pentru care plăteşte cu slujba lui. El îi descrie poetului orb cum arată în realitate hidoasa doamnă Wilmot; descrierea îl înfurie atât de tare pe poet, încât îl concediază pe tânăr, dar aceeaşi descriere îl eliberează în final pe poet de atracţia lui distructivă faţă de femei de genul doamnei Wilmot. (Tema urâţeniei nu era foarte şlefuită, ci mai degrabă treabă de amator, deoarece, deşi Eddie se referea la o urâţenie *interioară,* cititorul nu vedea decât urâţenia *exterioară* şi indecentă a doamnei Wilmot.)

Sincer vorbind, povestea era groaznică. Dar ca o mostră a ceea ce promitea tânărul Eddie ca scriitor de ficţiune, l-a impresionat pe domnul Havelock destul de mult ca să-l primească la cursul de engleză 4C, şi acolo, în clasa aceea de tineri scriitori aspiranţi, a început să se dezvolte tema mult mai ademenitoare a lui Eddie – bărbatul mai tânăr alături de femeia mai în vârstă.

Bineînţeles, Eddie era prea timid ca să-şi prezinte primele eforturi în faţa întregii clase. îi arăta poveştile doar domnului Havelock, iar acesta, la rândul său, i le arăta doar soţiei sale; *da,* tocmai acelei femei care, nepurtând sutien şi având subsuori blănoase, îi oferise cândva lui Eddie prima fază a fericirii mas- turbatoare. Doamna Havelock va manifesta un interes activ faţă de felul în care Eddie va dezvolta tema bărbatului-mai-tă- năr-alături-de-femeia-mai-în-vârstă.

E de la sine înţeles că, pentru doamna Havelock, subiectul respectiv era mai interesant

decât proza lui Eddie. La urma urmei, doamna Havelock era o femeie de treizeci de ani, fără copii, care era singurul obiect vizibil al dorinţei într-o comunitate închisă de aproape opt sute de băieţi adolescenţi. Ea nu fusese niciodată atrasă sexual de vreunul dintre ei, dar nu-i scăpase faptul că ei tânjeau după ea. Până şi posibilitatea unei asemenea relaţii o sidera. Avea un mariaj fericit şi considera fără rezerve că băieţii erau... ei bine, doar băieţi. Prin urmare, însăşi natura unei relaţii sexuale între un băiat de şaisprezece ani şi o femeie de treizeci şi nouă de ani, pe care poveştile lui Eddie o descriau repetat, atrăgea curiozitatea funestă a doamnei Havelock. Era nemţoaică prin naştere; îl cunoscuse pe soţul ei când se afla în Scoţia, ca studentă, în cadrul unui program de schimb de studenţi – domnul Havelock era englez – şi faptul că ajunsese să trăiască în izolarea uneia dintre şcolile-internat de elită, numai pentru băieţi, din America era pentru ea o sursă continuă de confuzie şi depresie.

în ciuda opiniei mamei lui Eddie, privitoare la „boemi anis- mul" doamnei Havelock, doamna în cauză nu făcea nimic deliberat ca să fie o atracţie sexuală pentru băieţi. Fiind o soţie bună, îşi dădea osteneala să fie cât mai atrăgătoare pentru soţul ei; *domnul* Havelock o plăcea pe soţia lui fără suden şi o ruga să nu se radă la subsuori – mai presus de orice, domnului Havelock îi plăcea naturalul. Doamna Havelock se considera o femeie oarecum şleampătă; era contrariată de efectul evident pe care-l avea asupra băieţilor ăstora excitaţi pe care încerca să-i descurajeze neglijându-şi aspectul.

Născută Rainer, Anna Havelock nu putea să iasă din apartamentul ei fără să-i facă pe câţiva băieţi rătăciţi în holul internatului să roşească sau să nimerească în uşi ori în pereţi din pricină că nu-şi puteau lua ochii de la ea; nu putea servi în apartamentul ei cafea şi gogoşi asistenţilor soţului ei sau elevilor de la cursul 4C, fără să-i transforme în tut-muţi – într-atât erau de îndrăgostiţi de ea. în mod firesc, situaţia îi displăcea profund. Şi-a rugat soţul s-o ducă înapoi în Marea Britanie sau în Germania, unde ştia din proprie experienţă că îşi putea trăi viaţa nebăgată în seamă. Dar soţul ei, Arthur Havelock, adora viaţa la Exeter, unde se dovedea un profesor plin de energie, îndrăgit de elevi şi de ceilalţi membri ai corpului profesoral.

Tocmai în această căsnicie fundamental bună, în care exista o singură pricină de discordie, şi-a adus Eddie O'Hare poveştile lui tulburătoare despre încurcătura sexuală cu Marión Cole. Bineînţeles că Eddie avusese grijă să se protejeze şi s-o protejeze şi pe Marión. Personajul Eddie, în povestirile lui Eddie, *nu* era asistentul unui faimos scriitor şi ilustrator de cărţi pentru copii. (Deoarece Minty O'Hare plictisise pe toată lumea cu ridicarea în slăvi a slujbei de vară a fiului său, *toată lumea* de la Catedra de Engleză de la Exeter ştia că Eddie lucrase odată pentru Ted Cole.)

în poveştile lui Eddie, băiatul de şaisprezece ani era angajat pe timpul verii într-un magazin de rame din Southampton, iar personajul Marión era modelat după ceea ce mai ţinea minte Eddie despre Penny Pierce; deoarece Eddie nu-şi putea aminti cum arăta doamna Pierce, descrierea ei

fizică era o combinaţie inexactă între chipul inimos al lui Marion şi trupul de matroană al lui Penny Pierce, care nu semăna câtuşi de puţin cu Marion.

Asemenea doamnei Pierce, personajul Marion din poveştile lui Eddie ducea o viaţă îndestulată în urma divorţului. Personajul Eddie se bucura de fructele sălbatice ale iniţierii lui sexuale; şaizeci de ori în mai puţin de-o vară era un concept şocant atât pentru domnul, cât şi pentru doamna Havelock. Personajul Eddie se bucura şi de beneficiile generoasei înţelegeri de divorţ privind pensia de întreţinere, căci în poveştile lui Eddie, băiatul de şaisprezece ani locuia în splendida casă din Southampton a proprietăresei magazinului de rame, o vilă somptuoasă ce semăna izbitor de mult cu vila doamnei Vaughn, de pe Gin Lane.

în vreme ce doamna Havelock era răscolită şi profund tulburată de autenticitatea sexuală a povestirilor lui Eddie, pe domnul Havelock – ca un profesor bun ce era – îl preocupa mai mult calitatea creaţiei literare a lui Eddie. îi atrăgea atenţia lui Eddie asupra unor aspecte pe care tânărul le bănuia dinainte: erau zone în scrierile sale care păreau mai autentice decât altele. Detaliul sexual, preştiinţa tristă a băiatului că vara se va sfârşi, iar, odată cu ea, şi aventura sa amoroasă cu o femeie care înseamnă totul pentru el (fiind totodată încredinţat că el înseamnă mult mai puţfn pentru ea), *aşteptarea* necurmată a actului sexual, care e aproape la fel de excitantă ca actul în sine... ei bine, aceste elemente din povestirile lui Eddie aveau autenticitate. (*Erau* autentice, Eddie ştia asta.)

Dar alte detalii erau mai puţin convingătoare. Bunăoară, felul în care Eddie îl descria pe poetul orb care are un asistent: poetul însuşi era un personaj nedezvoltat; poemele pornografice nu erau nici convingătoare ca poeme, nici suficient de grafice ca pornografie, câtă vreme descrierea mâniei personajului doamna Vaughn, a reacţiei personajului la pornografie, a neajutoratului asistent de scriitor care-i duce poeziile... asta da scriitură. Suna autentic. (Pentru că *era* autentic, Eddie ştia asta.)

Eddie *născocise* poetul orb şi poeziile pornografice; *născocise* descrierea fizică a personajului Marion, care era un amestec neconvingător de Marion şi Penny Pierce. Atât domnul, cât şi doamna Havelock erau de părere că personajul Marion în sine era neclar, n-o puteau „vedea", i-au spus ei lui Eddie.

Când sursa prozei lui era autobiografică, Eddie putea scrie cu autoritate şi autenticitate. Dar când încerca să-şi imagineze să născocească, să creeze –, pur şi simplu nu-i reuşea la fel de bine ca atunci când îşi amintea. Ceea ce constituie o limitare serioasă pentru un prozator! (La vremea respectivă, când încă mai era elev la Exeter, Eddie nu ştia *cât* de serioasă.)

Cu timpul, Eddie îşi va câştiga o reputaţie, nu largă, dar literară; va juca un rol puţin cunoscut, dar respectat. Niciodată nu va avea impactul asupra psihicului american pe care-l va avea Ruth Cole; niciodată nu va stăpâni limba aşa ca ea şi nici nu va atinge anvergura şi complexitatea personajelor şi intrigilor *ei,* ori ritmul ei narativ.

Cu toate acestea, Eddie îşi va câştiga traiul ca romancier. Nu poate fi negată *existenţa* lui ca scriitor doar pentru că nu va fi niciodată „o flamă pură de geniu adevărat, izbucnind într-un om fără cultură, fără tradiţie, fără ajutorul religiilor şi filosofii- Ior istorice sau al marilor şcoli de pe alte meleaguri" – cum scria odată Chesterton despre Dickens.

Nu, nu aşa va fi Eddie O'Hare. (Şi ar fi exagerat de generos să se invoce lauda lui Chesterton chiar şi privitor la Ruth Cole.) Dar măcar va fi publicat.

Cu alte cuvinte: Eddie scria romane familiare, autobiografice – toate variaţii ale unei teme răs-răsucite şi învârtite; în ciuda atenţiei cu care scria (proza lui avea un stil lucid) şi a respectării întocmai a spaţiului şi timpului (şi a personajelor, care erau credibile şi în acord cu ele însele), romanele sale erau lipsite de imaginaţie; iar când făcea efortul de a-şi lăsa neînfrânată imaginaţia, romanele sale îşi pierdeau credibilitatea.

Primul său roman, bine primit în general, nu va scăpa de acele capcane pe care bunul său profesor, domnul Havelock, i le semnalase lui Eddie încă de la început. Intitulat *Slujba de vară,* romanul era în esenţă o altă versiune a povestirilor scrise de
Eddie la Exeter. (Publicarea lui în 1973 a coincis aproape perfect cu absolvirea de către Ruth Cole a colegiului cândva numai pentru băieţi.)

în *Slujba de vară,* poetul este mai degrabă surd, nu orb, iar nevoia lui de a avea un asistent se apropie mai mult de adevăratul motiv pentru care Ted l-a angajat pe Eddie: anume, poetul

surd e un beţiv. Dar, în vreme ce relaţia între bărbatul mai tânăr şi bărbatul mai în vârstă este convingătoare, poeziile nu sunt credibile — Eddie n-a putut niciodată să scrie poezie — şi ceea ce se oferă drept pornografie în ele nu este destul de crud şi nici de invaziv ca să poată fi calificat ca atare. Amanta mânioasă a poetului mut şi beţiv, personajul doamna Vaughn (care tot doamna Wilmot se numeşte), este un portret măiestrit al unei urâţenii sporite, dar soţia poetului, care suferă în tăcere de multă vreme, personajul Marion adică, *nu* este convingătoare; ea nu e nici Marion, nici Penny Pierce.

Eddie a încercat să facă din ea o femeie mai în vârstă şi cât mai eterică posibil, dar universală; ca urmare, e mult prea vagă pentru a fi credibilă ca obiect al iubirii manifestate de asistentul scriitorului. Nici motivaţia ei nu e suficient definită; cititorul nu poate pricepe ce vede ea la un băiat de şaisprezece ani. Ce a lăsat deoparte Eddie în *Slujba de vară* erau fiii pierduţi; fiii aceia pierduţi nu apar nicăieri în romanul lui Eddie, cum nu apare nici vreun personaj Ruth.

Ted Cole – care se va amuza citind *Slujba de vară,* pe care îl va cataloga cu îngâmfare drept o operă de ficţiune minoră — îi va fi totuşi recunoscător lui Eddie că primul lui roman, scris la treizeci şi unu de ani, a alterat realitatea. Ruth, care, când va fi destul de mare, va afla de la tatăl ei că Eddie O'Hare şi mama ei au fost amanţi, îi va fi şi ea la fel de recunoscătoare lui Eddie pentru că a exclus-o din poveste. Şi nici nu

i se va părea că personajul Marion ar semăna câtuşi de puţin cu mama ei; tot ce ştia Ruth era că mama ei era în continuare dispărută. *

În acea sâmbătă de august, în 1958, în timp ce traversa strâmtoarea Long Island împreună cu şoferul camionului de stridii, Eddie nu avea vreun telescop capabil să detecteze viitorul. Nu ar fi putut niciodată să-şi prevadă cariera de romancier vag lăudat şi puţin cunoscut. Şi totuşi Eddie nu va fi lipsit niciodată de un grup de cidtori mic, dar fidel; uneori, se va simţi deprimat că fanii lui sunt în principal femei mai în vârstă şi bărbaţi mai tineri, deşi aceştia din urmă mai puţini la număr. Însă scrierile lui vădeau *efort* literar – Eddie nu va fi niciodată şomer. îşi va câştiga banul zilnic predând la universitate – o slujbă de care se va achita onorabil, deşi fără fler sau merite deosebite. Va fi respectat de studenţi şi de colegii de catedră, dar nu şi adorat.

Când şoferul camionului de stridii l-a întrebat: „Dacă n-o să te faci asistent de scriitor, ce-ai să te faci?", Eddie n-a stat pe gânduri când i-a răspuns omului onest, însă duhnitor:

- O să mă fac scriitor.

De bună seamă că băiatul de şaisprezece ani nu şi-ar fi putut imagina suferinţa pe care avea s-o pricinuiască uneori. îi va răni pe soţii Havelock, fără să fi avut vreodată intenţia, ca să nu mai vorbim de Penny Pierce, pe care intenţionase s-o rănească, dar numai puţin. Iar soţii Havelock fuseseră atât de buni cu el! Doamnei Havelock îi plăcea de Eddie – în parte pentru că simţea că băiatul depăşise faza în care tânjise trupeşte după ea. îşi dădea seama că era îndrăgostit de

altcineva şi nu i-a trebuit mult ca să-şi ia inima-n dinţi şi să-l întrebe. Atât domnul, cât şi doamna Havelock ştiau că Eddie nu era un scriitor destul de bun ca să-şi fi *imaginat* acele scene explicit sexuale între un bărbat mai tânăr şi o femeie mai în vârstă. Prea multe detalii corespundeau realităţii.

Aşa s-a făcut că domnul şi doamna Havelock au fost cei cărora Eddie le-a mărturisit aventura sa amoroasă de şase sau şapte săptămâni cu Marion; le-a spus şi lucrurile îngrozitoare – cele despre care nu fusese în stare să scrie. La început, doamna Havelock a reacţionat spunând că Marion practic îl *violase;* că se făcea vinovată de a fi profitat împotriva legii de „un bărbat minor" – cum l-a numit doamna Havelock. Dar Eddie a convins-o pe doamna Havelock că de fapt nu fusese chiar aşa.

După cum îi era obiceiul cu femei mai în vârstă, lui Eddie i-a venit uşor să izbucnească într-un plâns reconfortant în faţa doamnei Havelock, ale cărei subsuori păroase şi ai cărei sâni jucăuşi şi neîncorsetaţi încă îi mai aminteau de cum tânjise *odată* după ea. Asemenea unei foste iubite, doamna Havelock îl mai stârnea doar ocazional şi fără prea mare elan – cu toate acestea, Eddie tot se mai simţea excitat, aşa, ca o licărire, în prezenţa ei maternă, caldă.

Ce păcat, atunci, că va scrie despre ea aşa cum o va face. Ar putea fi descris ca un caz dintre cele mai rele de „a doua românită", căci al doilea roman al lui Eddie a fost cel mai rău; într-adevăr, urmând (aşa cum s-a întâmplat) succesului relativ obţinut cu *Slujba de vară,* al doilea roman va fi punctul cel mai de jos al

carierei sale. După acesta, reputaţia lui literară se va îmbunătăţi întru câtva şi apoi îşi va urma cursul constant, prin nimic spectaculos.

Pare aproape sigur că Eddie se gândea prea mult la piesa lui Robert Anderson, *Ceai fi simpatie;* ulterior, a fost transpusă pe ecran, cu Deborah Kerr în rolul principal, cel al femeii mai în vârstă, şi neîndoielnic a lăsat o impresie durabilă asupra lui Eddie O'Hare. *Ceai şi simpatie* era în mod deosebit cunoscut în comunitatea de la Exeter, deoarece Robert Anderson, absolvent al promoţiei '35, era un exonian; cu atât mai jenată s-a simţit doamna Havelock când a fost publicat cel de-al doilea roman al lui Eddie, intitulat *Cafea fi gogoşi.*

În acest roman, un elev de la Exeter este adesea cuprins de stări de leşin în prezenţa soţiei profesorului său de engleză preferat. Soţia – ai cărei sâni neîncorsetaţi de sutien şi jucăuşi şi ale cărei subsuori blănoase, nerase o vor fi identificat pentru totdeauna cu doamna Havelock – îl imploră pe soţul ei s-o scoată din închisoarea aceea care e şcoala. Se simte umilită că e obiectul dorinţei sexuale a atât de *multor* băieţi – pe lângă imensa părere de rău pe care o resimte pentru băiatul acela anume, pe care sexualitatea ei l-a dat complet peste cap. Chestia asta prea era „mură-n gură", cum avea Minty O'Hare să-i spună mai târziu fiului său. Chiar şi Dot O'Hare se va uita compătimitoare la înfăţişarea rănită a Annei Havelock după publicarea romanului *Cafea şi gogoşi.* în naivitatea lui, Eddie socotise cartea ca un omagiu adus piesei *Ceai şi simpatie,* precum şi soţilor Havelock, care-l ajutaseră atât de mult. Dar în roman, personajul doamnă Havelock se

culcă cu adolescentul înamorat; numai aşa îl poate convinge pe nesimţitorul ei soţ s-o scoată din atmosfera masturbatoare a şcolii. (E greu de înţeles cum de-a putut Eddie O'Hare să-şi considere cartea un *omagiu* adus soţilor Havelock.)

Pentru doamna Havelock, publicarea romanului *Cafea şi gogoşi* a avut şi o consecinţă bună. Soţul ei a dus-o înapoi în Marea Britanie, aşa cum îl rugase ea. Arthur Havelock a ajuns profesor undeva în Scoţia, ţara în care el şi Anne s-au întâlnit prima oară. Dar, dacă *rezultatul* faptului că Eddie a scris *Cafea şi gogoşi* a fost, neintenţionat, unul fericit pentru soţii Havelock, ei nu i-au mulţumit niciodată pentru cartea jenantă; şi niciodată nu i-au mai vorbit.

Se pare că singura persoană căreia i-a plăcut *Cafea şi gogoşi* a fost cineva care s-a dat drept Robert Anderson, promoţia '35; pretinsul autor al piesei *Ceai şi simpatie* i-a trimis lui Eddie o scrisoare elegantă, exprimându-şi înţelegerea atât pentru intenţia de a aduce un omagiu, *cât şi* pentru intenţia de a realiza o comedie. (Eddie a fost devastat când a văzut că în paranteză, după numele lui Robert Anderson, impostorul scrisese „Glumesc!”)

în sâmbăta în care a împărţit cu şoferul camionului puntea superioară a feribotului *Cross Sound,* Eddie era cam ursuz. De parcă prevedea nu numai aventura lui de-o vară cu Penny Pierce, ci şi scrisoarea ei înverşunată după ce va fi cidt *Slujba de vară.* Lui Penny nu-i va plăcea personajul Marion din acel roman – bineînţeles că Penny îl va considera drept personajul *Penny.*

Ca să fim cinstiţi, doamna Pierce va ñ dezamăgită de Eddie O'Hare cu mult înainte să fí citit *Slujba de vară*. în vara anului '60, va face amor cu Eddie timp de trei luni; va avea la dispoziţie aproape de două ori mai mult timp să facă amor cu el decât a avut Marión, cu toate acestea Eddie va ñ departe de a face amor cu doamna Pierce de şaizeci de ori.

- Ştii ce-mi vine în minte, puştiule? zicea şoferul camionului de stridii.

Ca să fíe sigur că băiatul e atent la el, şoferul a întins sticla de bere dincolo de peretele protector al cabinei pilotului; din pricina vântului, sticla scotea un *şiuuuu*.

- Nu, ce vă vine în minte? l-a întrebat Eddie pe şofer.
- *Muierea* cu care erai, a zis şoferul. Aia cu pulovăr roz. Te-a luat în Mercedesul ăla mic şi mişto. Nu erai asistentul ei, nu-i aşa?

Eddie n-a răspuns imediat. Apoi a zis:

- Nu, al soţului ei. Soţul ei era scriitorul.
- Ala da, tip norocos! a exclamat şoferul camionului de stridii. Da' nu mă înţelege greşit. Io doar mă *uit* la alte femei, nu mă-ncurc cu ele. SăBe trei'ş'cinci de ani de când îs însurat – cu drăguţa mea din liceu. Aş zice că suntem destul de fericiţi. N-arată cine ştie ce, da-i nevastă-mea. E ca cu stridiile.
- Pardon? n-a priceput Eddie.
- Nevasta, stridiile.... cum ar veni, nu-i cea mai nemaipomenită afacere, da' ţine, a explicat camionagiul. Am vrut s-am afacerea mea cu camionu', măcar s-am camionu' meu. N-am vrut să fiu şoferu' nu ştiu cui. Am cărat cu camionu' grămadă de chestii – alte chestii. Da'

era complicat. Când am văzut că mă descurc numa' cu stridiile, mi-a fost mai uşor. Am decăzut la stridii, ca să zic aşa.

Aha, s-a dumirit Eddie.Soţia, stridiile... o analogie chinuită, indiferent cum o dădeai, s-a gândit viitorul romancier. Şi ar fi nedrept să spunem că Eddie O'Hare, ca scriitor, va deveni echivalentul literar al *decăderii* la stridii. £1 nu ajunsese *atât* de rău.

Şoferul camionului de stridii şi-a mai întins o dată sticla de bere dincolo de peretele cabinei pilotului; sticla, acum goală, a şuierat cu un ton mai jos. Feribotul încetinea, pentru că se apropia de docuri.

Eddie şi şoferul s-au dus la prova punţii superioare, unde vântul le bătea din faţă. Mama şi tatăl lui Eddie îi făceau semne disperate de pe ţărm; fiul lor ascultător le-a făcut şi el semn cu mâna. Minty şi Dot plângeau; se îmbrăţişau şi-şi ştergeau unul altuia obrajii uzi, ca şi când Eddie se întorcea teafăr de la război. În loc să resimtă stânjeneala obişnuită sau chiar cea mai mică urmă de ruşine faţă de comportamentul isteric al părinţilor, Eddie şi-a dat seama cât de mult îi iubea şi cât era de norocos că avea nişte părinţi cum Ruth Gole nu va avea niciodată.

Apoi lanţurile estacadei, care coborau rampa, şi-au început obişnuitul scrâşnet asurzitor; docherii urlau unii la alţii ca să acopere zgomotul.

- Mi-a plăcut să stau de vorbă cu tine, puştiule! a strigat şoferul camionului de stridii.

Eddie s-a mai uitat o dată din port – ultima dată, şi-a zis el – la apa agitată a strâmtorii Long Island. Habar n-avea că, într-o bună zi, călătoria

cu feribotul *Cross Sound* îi va deveni la fel de familiară ca trecerea pragului de la clădirea principală a colegiului, pe sub acea inscripţie în latină care îl invita să vină acolo şi să devină bărbat.

- Edward! Edwardul meu! hohotea tatăl lui.

Mama lui Eddie se îneca în plâns, nu putea vorbi. A fost suficient să-şi privească părinţii o clipă, ca Eddie să realizeze că nu le va putea spune niciodată ce i se întâmplase. Dacă ar fi avut o capacitate mai mare de premoniţie, Eddie ar fi putut să îşi recunoască – în acel moment – limitele ca scriitor de ficţiune: va fi întotdeauna un mincinos care nu inspiră încredere. Nu numai că n-a putut niciodată să le spună părinţilor săi adevărul despre relaţia lui cu Ted, Marion ţi Ruth; dar n-a fost în stare nici să născocească o minciună satisfăcătoare.

Eddie minţea mai ales prin omisiune, spunând simplu că fusese o vară tristă pentru el, din pricină că domnul şi doamna Gole erau înainte de divorţ; acum Marion îl părăsise pe Ted, lăsându-l pe acesta singur cu fetiţa; şi asta a fost tot. O împrejurare mult mai provocatoare de a minţi i s-a ivit lui Eddie când mama lui a descoperit jacheta roz de caşmir atârnând în dulapul fiului ei.

Minciuna lui Eddie a fost mult mai spontană şi mai convingătoare decât cea mai mare parte din tot ce era imperfect imaginat în ficţiunea lui. I-a spus mamei lui că odată, când s-a dus la cumpărături cu doamna Cole, ea îi arătase jacheta într-un magazin din East Hampton şi-i

spusese că întotdeauna îi plăcuse acel articol de îmbrăcăminte şi sperase că soţul ei o să i-l cumpere; acum că divorţau, i-a dat doamna Cole de înţeles lui Eddie, soţul ei avea un motiv bun să nu-şi mai cheltuiască banii.

Eddie se întorsese la magazin şi cumpărase jacheta scumpă. Dar doamna Cole plecase – renunţând la căsătorie, casă, copil, *tot* – înainte ca Eddie să fi avut şansa să-i dea jacheta! Eddie i-a mai spus mamei lui-că voia să păstreze jacheta în cazul în care se va mai întâlni vreodată cu Marion.

Dot O'Hare a fost mândră de fiul ei pentru un gest atât de amabil. Spre jena lui Eddie, Dot arăta uneori jacheta roz de caşmir prietenilor lor din rândul corpului profesoral – după părerea lui Dot, povestea solicitudinii lui Eddie faţă de nefericita doamnă Cole era un subiect de conversaţie numai bun la dineuri. Iar minciuna lui Eddie a avut şi alt efect nedorit. În vara lui '60, când Eddie nu izbutea să facă de şaizeci de ori amor cu Penny Pierce, aşa cum se aşteptase din partea lui, Dot O'Hare avea să întâlnească o femeie printre soţiile profesorilor de la Exeter, care avea măsura potrivită pentru jacheta lui Marion. Când Eddie a revenit acaâă a doua oară din Long Island, a descoperit că mama lui făcuse cadou jacheta roz a lui Marion.

Spre norocul lui Eddie, mama lui n-a găsit niciodată cami- zolul lila şi chiloţeii de aceeaşi culoare, pe care Eddie le pitise în sertarul cu suspensorul lui de adetism şi şortul de squash. E îndoielnic că Dot O'Hare şi-ar fi felicitat fiul

pentru „solicitudinea” lui de ai fi cumpărat doamnei Cole asemenea lenjerie sugestivă.

La debarcaderul din New London, în acea sâmbătă din august '58, era ceva în forţa îmbrăţişării lui Eddie care l-a convins pe Minty să-i dea fiului său cheile de la maşină. Nu s-a rostit nici un cuvânt despre faptul că traficul ce-i aştepta pe drum ar fi fost „diferit de traficul din Exeter”. Minty nu avea de ce să-şi facă griji: vedea că Eddie se maturizase. („Joe, s-a făcut băiat mare!”, i-a şoptit Dot soţului ei.)

Minty parcase maşina la oarece distanţă de docuri, lângă peronul gării din New London. După puţină ciorovăială, din pricină că nu se hotărau dacă Dot sau Minty să se aşeze în faţă şi să fie „navigatorul” lui Eddie pentru lungul drum până acasă, părinţii s-au aşezat în maşină încrezători ca doi copii. Nu încăpea nici o îndoială că Eddie era şeful.

Abia când părăsea parcarea de lângă peron, a zărit Eddie Mercedesul roşul al lui Marion; era parcat ceva mai departe de gară. Probabil cheile fuseseră deja expediate prin poştă avocatului ei care îi va repeta lui Ted lista cerinţelor lui Marion.

înseamnă că probabil *m* plecase la New York. Descoperirea aceasta abia dacă l-a surprins pe Eddie. Iar dacă Marion îşi lăsase maşina la gara din New London, nu decurgea de aici neapărat că se întorsese în New England, poate că plecase mai departe spre Nord. (Montreal, bunăoară. Eddie ştia că Marion vorbea franceza.)

Dar oare la ce se gândea ea?, s-a întrebat Eddie, aşa cum o va face timp de treizeci şi şapte de

ani. Ce făcea ea? Unde se dusese

?II

TOAMNA 199

0Eddie la patruzeci şi opt de ani

Era seara devreme într-o zi ploioasă de luni, în septembrie. Eddie O'Hare stătea ţeapăn la bar, în New York Athletic Club. Avea patruzeci şi opt de ani, părul lui, castaniu-închis înainte, era striat din belşug cu gri argintiu, şi o buclă deasă de păr îi cădea peste un ochi, deoarece încerca să citească în timp ce stătea la bar. îşi tot dădea părul pe spate, folosindu-şi degetele drept pieptene. Nu avea niciodată pieptene la el, iar părul îi era vâlvoi ca şi când ar fi fost proaspăt spălat; acesta era singurul lucru „sălbatic” la el.

Eddie era înalt şi slab. Fie că şedea, fie că stătea în picioare, îşi ţinea umerii drepţi într-un fel nefiresc; îşi ţinea tot trupul prea drept, încordat, o postură aproape mili taro asă. Suferea de dureri lombare cronice. Tocmai pierduse fără drept de apel trei meciuri de squash în faţa unui omuleţ chel, pe nume Jimmy. Eddie nu-şi putea aminti nici în ruptul capului numele de familie al lui Jimmy. Jimmy era pensionar – se spunea despre el că avea şaptezeci de ani – şi-şi petrecea toate după-amiezile la New York Athletic Club, aşteptând provocări la meciuri de squash din partea unor jucători mai tineri pe care posibilii adversari îi lăsaseră baltă.

Eddie, care bea o Diet Coke – numai asta obişnuia –, mai pierduse şi în alte dăţi în faţa lui

Jimmy; bineînţeles că şi el fusese lăsat baltă uneori. Eddie avea câţiva prieteni apropiaţi în New York, dar nici unul nu juca squash. Devenise membru al clubului abia în urmă cu trei ani, în 1987, după publicarea celui de-al patrulea roman al său, *De şaizeci de ari*. în ciuda cronicilor favorabile (nu şi entuziaste), subiectul romanului nu-l impresionase pe singurul membru al Comitetului de Validare, care-l citise. Un alt membru al comitetului îi mărturisise lui Eddie că cererea lui de a deveni membru fusese aprobată, într-un târziu, datorită numelui său, nu a romanelor sale. (New York Athletic Club numărase mulţi O'Hare printre membrii săi, deşi nici unul nu se înrudea cu Eddie.)

Totuşi, în ciuda a ceea ce Eddie percepea ca fiind prietenia selectivă şi forţată a celor de la club, îi plăcea să se numere printre membri. Era un loc deloc costisitor, unde îşi putea petrece timpul de câte ori venea în oraş. Vreme de zece ani, de când publicase cel de-al treilea roman al său, *Părăsind Long Island,* Eddie venea în oraş destul de frecvent – chiar şi numai pentru o noapte sau două. În '81, îşi cumpărase prima şi ultima casă – în Bridgehampton, la cinci minute de mers cu maşina de casa lui Ted Cole din Sagaponack. în cei nouă ani de când plătea taxe ca rezident al Suffolk County, Eddie nu trecuse cu maşina nici măcar o dată prin faţa casei lui Ted de pe Parsonage Lane.

Casa lui Eddie se găsea pe Maple Lane – atât de aproape de gara Bridgehampton, încât Eddie putea merge pe jos până la tren, ceea ce rareori iacea. Eddie ura trenurile. Treceau atât de aproape de casa lui, încât avea uneori senzaţia

că *trăia* în tren. Şi, cu toate că însăşi agenta imobiliară recunoscuse că locaţia de pe Maple lăsa de dorit într-o anumită măsură, casa era de vânzare şi nici chiar *atât* de rea ca Eddie să n-o poată da cu chirie. Ura regiunea Hamptons în iulie şi august; în lunile acestea nebune, scotea o grămadă de bani de pe urma închirierii modestei lui locuinţe.

Adunând ce câştiga de pe urma scrisului şi din chiria din lunile de vară, Eddie n-avea nevoie să predea decât un semestru în fiecare an academic. Indiferent de colegiu sau universitate, el era un perpetuu scriitor rezident invitat. în plus, Eddie trebuia să meargă la diverse conferinţe ale scriitorilor, drept care m fiecare vară era nevoit să-şi găsească o locuinţă cu o chirie mai mică decât cea pe care o încasa el pentru propria casă din Hamptons. Dar Eddie nu s-ar fi plâns niciodată de condiţia sa; se bucura de multă simpatie în turneul său de profesor-scriitor, putându-se conta pe el că nu avea să se culce cu studentele. Cel puţin nu cu cele *mai tinere*.

Respectând declaraţia făcută lui Marion în urmă cu treizeci şi doi de ani, Eddie O'Hare nu s-a culcat niciodată cu o femeie de vârsta lui sau mai tânără. Deşi multe dintre studentele care scriau şi care participau la conferinţele scriitorilor erau femei mai în vârstă – divorţate şi văduve care se apucaseră de scris ca o formă de terapie –, nimeni nu le considera pe femeile respective ca fiind inocente sau având nevoie de apărare împotriva înclinaţiilor sexuale ale profesorilor-scriitori. Pe lângă asta, în cazul lui Eddie, întotdeauna femeile mai în vârstă erau

primele care făceau avansuri; reputaţia i-o luase înainte.

Una peste alta, Eddie era un bărbat care-şi făcuse puţini duşmani – doar femeile acelea mai în vârstă care se simţiseră jignite că scrisese despre ele. Dar greşeau considerându-se direct vizate de personajele femei-mai-în-vârstă ale lui Eddie. El nu le folosise decât trupul şi părul. Gesturile şi expresiile favorite. Şi iubirea nemuritoare pe care fiecare dintre bărbaţii mai tineri o simţea pentru fiecare dintre femeile mai în vârstă era întotdeauna o versiune a ceea ce Eddie simţea pentru Marion; de atunci, nu mai simţise o asemenea iubire pentru nici una dintre femeile mai în vârstă.

Ca romancier, nu făcuse decât să împrumute locaţiile apartamentelor şi textura hainelor lor; uneori, folosea tkpiţeria canapelelor din livingurile lor – odată, modelul cu tufe de trandafiri al cearşafurilor şi feţelor de pernă ale unei bibliotecare singure, dar nu şi pe bibliotecară. (Nu tocmai, pentru că *împrumutase* aluniţa de pe sânul ei stâng.)

Iar dacă Eddie îşi făcuse duşmance din aceste *câteva* femei mai în vârstă care vedeau versiuni ale propriilor persoane în unul sau altul dintre cele patru romane, îşi făcuse şi prietene statornice printre *multe* femei mai în vârstă – inclusiv câteva cu care se culcase cândva. O femeie îi spusese odată lui Eddie că îl privea cu suspiciune pe orice bărbat care rămânea prieten cu fostele iubite; ceea ce însemna că nu era un amant nemaipomenit sau nu era altceva decât un tip de treabă. Dar Eddie O'Hare făcuse de mult pace cu sine însuşi în privinţa faptului că nu era

„altceva decât un tip de treabă”; nenumărate femei îi spuseseră că ăsta era asul lui, anume că e un tip de treabă. (Erau atât de puţini tipi de treabă, spuneau femeile.)

Eddie şi-a mai dat o dată părul din ochiul drept. S-a uitat în sus, la oglinda localului, în obscuritatea serii ploioase, şi a recunoscut în înfăţişarea sa reflectată un tip înalt, cu aer obosit, care, în acel moment, avea foarte puţină încredere în sine. Şi-a reîntors atenţia la paginile manuscrisului de pe bar; a luat o sorbitură din Diet Coke. Manuscrisul, numărând douăzeci de pagini dactilografiate, suferise multe corecturi cu rollerul roşu; îşi numea rollerul „preferatul profesorului”. Sus, pe prima pagină a manuscrisului, notase şi scorurile seturilor de squash jucate cu Jimmy: 15-9, 15-5, 15-3. Ori de câte ori Jimmy îl hămălea, Eddie îşi imagina că era din nou bătut de Ted Cole. După socoteala lui, Ted trebuie să fí avut aproape optzeci de ani, cam de vârsta lui Jimmy.

În cei nouă ani de când locuia în Bridgehampton, faptul că Eddie nu trecuse cu maşina prin dreptul casei lui Ted nu era o greşeală; a locui pe Maple, în Bridgehampton, şi a nu o lua niciodată pe Personage din Sagaponack cerea o premeditare cvasiconstantă. Dar pe Eddie îl surprindea că nu se întâlnise cu Ted la petreceri sau la supermarketul din Bridgehampton – ar fí trebuit să presupună că toate cumpărăturile i le făcea Conchita Gómez (trecută şi ea bine de şaptezeci de ani). Ted nu se ducea niciodată la cumpărături.

Cât despre petreceri: Eddie şi Ted făceau parte din generaţii diferite; se duceau la

petreceri diferite. Şi mai era ceva: deşi cărţile pentru copii ale lui Ted Cole aveau încă mulţi cititori, faima lui Ted însuşi (la şaptezeci şi şapte de ani) era în scădere – cel puţin în Hamptons. Lui Eddie îi făcea plăcere gândul că celebritatea lui Ted n-o egala pe cea a *fiicei* sale.

Dar, dacă faima lui Ted Cole începea să se sdngă, jocul de squash – mai ales în hambarul acela şmecheresc al său – era la fel de dur ca al lui Jimmy. La şaptezeci şi şapte de ani, Ted ar fi şters cu Eddie pe jos în toamna lui 1990 la fel de uşor cum o făcuse în vara lui 1958. Eddie juca squash absolut îngrozitor. Greoi, încet, nu andcipa niciodată încotro se îndrepta lovitura adversarului său; ajungea târziu la minge, dacă ajungea, o trimitea complet aiurea. Nici serviciul lui lobat, în care excela, nu şi l-ar fi putut executa în hambarul lui Ted, unde tavanul era mai jos de patru metri jumate.

Ruth, care era o jucătoare suficient de bună din moment ce ajunsese pe locul trei în echipa masculină de la Exeter, încă nu-l bătuse pe tatăl ei pe terenul de-a dreptul enervant de acasă; şi ea excela în serviciul lobat. Ruth avea treizeci şi şase de ani în toamna lui 1990 şi singurul modv pentru care se ducea acasă în Sagaponack era că voia să câştige în faţa tatălui ei înainte ca acesta să moară. Dar, chiar şi la şaptezeci şi şapte de ani, Ted nu dădea nici un semn că ar muri.

Afară, la New York Athletic Club, la colţul dintre Central Park South şi Seventh Avenue, ploaia se revărsa pe marchiza albă-gălbuie a lui New York Athletic Club; dacă Eddie ar fi ştiut câţi membri stăteau deja la coadă aşteptându-şi rândul la un taxi, ar fi părăsit de mult barul şi s-

ar fi aşezat şi el la coadă. Dar el continua să-şi recitească şi să-şi revizuiască manuscrisul prea lung şi plin de corecturi, fără să-şi dea seama că ar fi trebuit să fie mai puţin îngrijorat de pregătirea alocuţiunii decât de faptul că s-ar putea să ajungă prea târziu ca să şi-o ţină.

La intersecţia dintre Fifly-ninth Street şi Seventh Avenue, era mult prea departe de Y pe 92th Street (pe Lexington) ca să meargă pe jos – mai ales pe ploaie, neavând haină de ploaie sau umbrelă. Şi ar fi trebuit să ştie ce însemna ploaia pentru circulaţia taxiurilor din New York, mai ales la primele ore ale serii.
Dar Eddie era prea preocupat de punctele nevralgice ale alocuţiunii sale; întotdeauna suferise de tendinţe defetiste, iar acum îşi dorea să nu fi acceptat niciodată să ţină o asemenea alocuţiune.

„Cine sunt eu, se gândea el cu amărăciune, ca s-o prezint pe Ruth Cole?”

Barmanul a fost acela care l-a salvat pe Eddie de la ratarea totală a evenimentului ce-l înspăimânta de-a dreptul.

- Mai doriţi o Diet Coke, domnule O'Hare? l-a întrebat barmanul.

Atunci s-a uitat la ceas. Dacă, în acel moment, Marion s-ar fi aflat în bar şi s-ar fi uitat la Eddie, ar fi văzut pe chipul fostului ei amant ceva din neajutorarea unui puşti de şaisprezece ani.

Era 7.20; Eddie era aşteptat la Y peste zece minute. Cu taxiul făcea cel puţin zece minute până la intersecţia străzilor Lexington şi Ninety-second, cu condiţia ca Eddie să prindă un taxi în clipa în care ieşea pe uşa clubului. Dar când a

ieşit, a dat de coada membrilor iritaţi. Apa de ploaie se scurgea de pe emblema sângerie a N.YA.C. – un picior înaripat – pe marchiza albă-gălbuie.

Eddie şi-a aranjat cărţile şi manuscrisul alocuţiunii în servieta mare şi burduşită. Avea să întârzie dacă stătea să aştepte un taxi. încă puţin, şi ploaia avea să-l ude până la piele, dar, chiar şi înainte de contactul cu ploaia, hainele lui trădau o neglijenţă profesională. În ciuda costumului şi a cravatei impuse de codul vestimentar al clubului şi a faptului că Eddie avea o vârstă şi o educaţie ce-l făceau să se simtă confortabil în costum şi cravată – la urma urmei, era un exonian portarul clubului se uita la hainele lui Eddie ca şi când violau codul.

Fără a avea vreun plan, Eddie a rupt-o la fugă de-a lungul lui Central Park South, prin ploaia care devenise torenţială. Apropiindu-se mai întâi de St Moritz şi apoi de Piaza, confuz, îşi dorea să descopere un şir de taxiuri aşteptându-i la curbă pe oaspeţii hotelului. A găsit în schimb două cozi de oaspeţi hotărâţi să aştepte taxiurile.

Eddie s-a repezit în hotelul Piaza şi s-a prezentat la recepţie unde a cerut să i se schimbe o bancnotă de zece dolari şi să i se dea *mult* mărunţiş. Dacă avea exact banii de bilet, putea să ia un autobuz ce mergea pe Madison Avenue. Dar, înainte să în- gaime ce voia, recepţionera l-a întrebat dacă era cazat acolo. Uneori, luat pe nepregătite, Eddie era capabil să mintă, dar aproape niciodată atunci când *intenţiona* s-o facă.

- Nu, nu sunt cazat... vreau doar mărunţiş pentru autobuz, a recunoscut el.

Femeia a clătinat din cap.

- Dăm de belele dacă nu sunteţi cazat aici, i-a spus ea.

Eddie a trebuit să fugă pe Fifth Avenue înainte să poată traversa la Sixty-second. Apoi a fugit în sus pe Madison, până a găsit o cafenea unde putea să bea o Diet Coke, doar pentru că voia mărunţiş. A lăsat băutura la casă, împreună cu un bacşiş disproporţionat de generos; dar casieriţa a considerat că bacşişul era insuficient. în opinia ei, Eddie o lăsase cu o Diet Coke pe cap, de care trebuia să se descotorosească – o sarcină ne-demnă de ea sau insurmontabilă, sau amândouă la un loc.

- De parcă n-aveam *destule* belele, a strigat ea în urma lui.

Probabil că ura să primească şi mai mult mărunţiş.

Eddie a aşteptat în ploaie autobuzul care circula pe Madison Avenue. Era ud până la piele şi întârziase deja cinci minute. Ceasul arăta 7.35. Evenimentul începea la 8.00. Organizatorii lecturii lui Ruth Cole la Y doriseră ca Ruth şi Eddie să se întâlnească în culise, ca să aibă puţin timp de acomodare – „să apucaţi să vă cunoaşteţi". Nimeni, cu atât mai puţin Eddie sau Ruth, nu spusese „să vă re-cunoaşteţi". (Cum te re-cunoşti cu o puştoaică de patru ani, când acum are treizeci şi şase?)

Ceilalţi cetăţeni care aşteptau autobuzul ştiau că trebuiau să facă un pas înapoi de la bordură, dar Eddie a rămas unde era. înainte să oprească, autobuzul l-a împroşcat, pe piept şi pe pantaloni, cu apă murdară din rigola înfundată.

încât acum Eddie nu era doar ud, ci şi murdar, iar o parte din apa aia mizerabilă ajunsese şi pe fundul servietei lui.

Scrisese un autograf pentru Ruth pe un exemplar din *De şaizeci de ori,* deşi romanul apăruse în urmă cu trei ani şi, dacă Ruth fusese tentată să-l citească, o şi făcuse între timp. Eddie îşi imaginase adeseori ce i-ar putea spune Ted Cole fiicei sale legat de subiectul romanului *De şaizeci de ori*. „Vrabia mălai visează", o fi zis Ted, sau „Exagerare tupeistă – mama ta abia dacă-l cunoştea pe tip". Ceea ce i-a spus într-adevăr Ted lui Ruth este mult mai interesant şi perfect adevărat în ceea ce-l privea pe Eddie.

- Săracul puşti, n-a putut nici până acum să uite c-a regulat-o pe maică-ta.

- Nu mai e puşti, tati, răspunsese Ruth. Dacă eu am trecut de treizeci, el trebuie să aibă patruzeci şi ceva – corect?

- Tot puşti a rămas, Ruthie, îi spusese tatăl ei. Eddie va fi întotdeauna un puşti.

într-adevăr, în timp ce se lupta să urce în autobuz, nefericirea şi neliniştea acumulate îl făceau să semene cu un adolescent de patruzeci şi opt de ani. Şoferul s-a răţoit la el pentru că nu ştia preţul exact al biletului şi, cu toate că Eddie avea un pumn de mărunţiş ce-i umfla buzunarul, pantalonii îi erau atât de uzi încât nu putea scoate decât o monedă o dată. Cei care făceau coadă în spatele lui – majoritatea stând încă în ploaie – erau şi ei furioşi.

Apoi, încercând să-şi golească servieta de apa din rigolă, Eddie a vărsat o băltîcică maronie pe pantoful unui domn mai în vârstă care nu vorbea engleza. Eddie nu înţelegea limba în care

i s-a adresat omul; nu ştia nici măcar ce limbă e. Se auzea foarte greu în autobuz, anunţurile ocazionale ale şoferului numele străzilor ce intersectau bulevardul, staţiile sau *potenţialele* staţii prin dreptul cărora treceau – erau imposibil de descifrat.

Pricina pentru care Eddie nu putea auzi era un tânăr negru care şedea pe o strapontină, cu un radiocasetofon portabil în braţe. Un cântec zgomotos şi desfrânat bubuia în tot autobuzul, cât despre cuvintele cântecului, nu se distingea decât o frază repetată, ceva de genul „N-ai şti adevăru', mamă, nici de ţi-ar sta pe faţă!”

- Scuză-mă, i s-a adresat Eddie tânărului. Te-ar deranja să dai muzica mai încet? Nu aud ce spune şoferul.

Tânărul a zâmbit fermecător şi a zis:

- N-aud ce zici, omule, pen' că *lada* udă a' dracü'!

Câţiva dintre pasagerii din jur au izbucnit în râs, fie ca o reacţie nervoasă, fie pentru că au apreciat răspunsul. Eddie s-a aplecat peste o negresă în vârstă, aşezată pe un loc alăturat; a şters geamul aburit cu baza palmei. Poate reuşea să *vadă* următoarea intersecţie. Dar servieta maro burduşită i-a alunecat de pe umăr – cureaua îi era la fel de udă ca şi hainele – şi servieta a lovit-o pe femeie în faţă.

Servieta udă i-a zburat femeii ochelarii; din fericire, femeia i-a prins în poală, dar gestul ei a fost prea dur, încât o lentilă s-a desprins din ramă. Femeia şi-a mijit ochii spre Eddie cu o furie născută din multe dezamăgiri şi amărăciuni.

- Pen' ce vrei să-mi faci belele? l-a întrebat ea.

Cântecul bubuitor despre adevărul care şade pe faţa cuiva
s-a oprit brusc. Tânărul negru aşezat pe strapontină s-a ridicat, strângând la piept ca pe un bolovan cutía bubuitoare redusă la tăcere.

- Aia-i maică-mea, a zis tinerelul – un tip scund (creştetul abia îi ajungea la nodul cravatei lui Eddie), dar cu un gât gros cât coapsa lui, iar umerii erau de două ori mai laţi şi mai vânjoşi ca ai lui Eddie. De ce faci belele la *maică*-mea? l-a întrebat tinerelul cu aspect de halterofil.

De când plecase de la New York Athletic Club, era a patra oară când auzea pomenindu-se cuvântul „belele”. Din pricina asta nu voia el să trăiască la New York.

- Am vrut doar să văd dacă e staţia mea – unde trebuie să cobor, a zis Eddie.

- Aicea ţi-e staţia, i-a zis bruta aia de tinerel, trăgând semnalul de oprire.

Autobuzul a pus brusc frână şi Eddie şi-a pierdut echilibrul. Servieta grea i-a alunecat din nou de pe umăr, de data asta n-a mai lovit pe nimeni, pentru că Eddie a prins-o cu ambele mâini.

- Aicea cobori, a zis grosul şi-ndesatul.

Maică-sa şi câţiva pasageri din jur au aprobat.

„Of, bine”, şi-a zis Eddie, coborând din autobuz – poate că *aproape* ajunsese la Ninety-second Street. (Era Eighty-first.) A auzit pe cineva spunând „călătorie sprâncenată”, chiar înainte să pornească autobuzul.

Câteva minute mai târziu, Eddie a rupt-o la fugă pe Eighty-ninth, traversând spre Park Avenue, latura răsăriteană, unde a ochit un taxi liber. Fără să se gândească la faptul că acum se afla la numai trei străzi şi o intersecţie distanţă de destinaţia lui, Eddie a oprit taxiul; s-a urcat şi i-a spus şoferului încotro să se ducă.

- Ninety-second cu *Lex?* a repetat şoferul. Hristoase, trebuia s-o luaţi *pe jos* – oricum sunteţi murat!

- Dar sunt în întârziere, a răspuns Eddie iară vlagă.

- Toată lumea e-n întârziere, i-a spus şoferul.

Cursa costa atât de puţin, încât Eddie a încercat să-l compenseze pe şofer dându-i tot pumnul de mărunţiş.

- Hristoase! a strigat şoferul. Ce să fac cu tot ăsta?

Măcar n-a zis „belele", s-a gândit Eddie, vârând monedele
în buzunarul jachetei. Toate bancnotele din portmoneul lui Eddie erau ude; şoferul s-a uitat dezaprobator şi la ele.

- Eşti mai rău decât în întârziere, eşti şi *ud,* i-a zis şoferul lui Eddie. Eşti o adevărată *belea.*

- Mulţumesc, i-a spus Eddie. (într-unui dintre momentele sale mai filosofice, Minty O'Hare îi spusese fiului său să nu ignore nici un compliment – s-ar putea să nu fie chiar atât de multe.)

Astfel s-a prezentat un Eddie O'Hare mociriit şi şiroind de apă în faţa unei tinere care controla

biletele în holul plin ochi de la Y pe Ninety-second Street.

- Am venit pentru sesiunea de lectură. Ştiu că am întârziat puţin... a început Eddie.

- Unde vă e biletul? a întrebat tânăra. Nu mai avem bilete. Biletele s-au epuizat de câteva săptămâni.

S-au epuizat! Rareori văzuse Eddie o sală plină, cu toate biletele vândute, la sala de concerte Kaufman. Auzise că acolo citiseră o serie de scriitori faimoşi; el însuşi îi prezentase pe doi dintre ei. Când Eddie însuşi citise în sala aceea, nu fusese singur; numai scriitori foarte cunoscuţi, ca Ruth Cole, citeau singuri. Ultima oară când Eddie citise acolo, evenimentul fusese anunţat drept „Seară de romane de moravuri" sau poate „Seară de romane *comice* de moravuri"? Eddie nu-şi mai amintea decât că ceilalţi doi romancieri care citiseră împreună cu el fuseseră mai hazlii decât *el*.

- Aăăă... i-a zis Eddie fetei care lua biletele, eu n-am nevoie de bilet pentru că eu sunt prezentatorul.

în timp ce vorbea, pescuia din servieta murată exemplarul din *De şaizeci de ori, pe* care îl semnase pentru Ruth. Voia să-i arate fetei fotografia sa de pe copertă, ca să-i dovedească faptul că el era într-adevăr cel care spunea că este.

- Sunteţi *ce?* n-a priceput fata.

Apoi a văzut cartea mustind de apă, pe care el i-o arăta.

Şai&ci de ori
Roman EdO'Hare

(Abia pe cărţile lui a reuşit, în sfârşit, să fie numit Ed. Tatăl lui încă îi spunea Edward, iar toţi ceilalţi îl numeau Eddie. Lui Eddie îi făcea plăcere să descopere că până şi în cronicile nu prea bune era menţionat pur şi simplu ca Ed O'Hare.)

- Eu sunt *prezentatorul,* a repetat Eddie. Sunt Ed O'Hare.

- Auuu, *Doaaaamne!* a strigat fata. Sunteţi Eddie O'Hare! Vă aşteaptă de nu ştiu *când*. Aţi întârziat foarte mult.

- îmi pare rău... a început el, dar fata îl împingea deja prin mulţime.

„S-au epuizat!" se gândea Eddie. Ce mulţime! Şi cât de *tineri*! Cei mai mulţi arătau ca şi când erau încă liceeni. Nu era publicul obişnuit de la Y, deşi Eddie a început să vadă că se găseau acolo şi din cei obişnuiţi ai locului. Eddie estima că „cei obişnuiţi" formau o mulţime literară aşteptând cu aer grav şi chipuri încruntate ceea ce urma să audă. Nu era genul de public al lui Eddie O'Hare, lipseau acele femei mai în vârstă, cu aspect fragil, întotdeauna singure sau însoţite de o prietenă profund tulburată; şi bărbaţii mai tineri traumatizaţi, timizi, care întotdeauna i se păruseră lui Eddie mult prea drăguţi, într-un fel nemasculin. (Aşa se socotea Eddie şi pe sine: prea drăguţ, într-un fel nemasculin.)

„Iisuse Hristoase, ce *fac* eu aici?" s-a întrebat Eddie. *De ce* acceptase s-o prezinte pe Ruth Cole? De ce-l *rugase*ră pe el? s-a întrebat disperat. Fusese ideea lui *Ruth?*

Culisele sălii de concert erau atât de năduşitoare, încât Eddie nu mai făcea deosebire între propria lui transpiraţie şi petele pricinuite

de ploaie pe hainele sale – ca să nu mai spunem de urmele uriaşei bălţi noroioase.

- E o toaletă lângă foaier, i-a spus tânăra, în cazul în care vreţi să... vă curăţaţi.

„Arăt ca dracu' şi n-am nimic interesant de spus”, a tras Eddie concluzia. *Ani de öle* îşi imaginase cum va fi când o va întâlni pe Ruth din nou. Dar în mintea lui întâlnirea arăta cu totul altfel – ceva mai intim, bunăoară un prânz sau o cină. Şi Ruth trebuie să-şi fi imaginat măcar ocazional că îl reîntâlneşte. La urma urmei, Ted *trebuie* să-i fi spus fiicei sale, la un moment dat, despre mama ei şi despre acea vară din '58; Ted nu s-ar fi putut abţine. Fireşte, Eddie trebuie să fi avut un rol în poveste, poate nu chiar al ticălosului principal.

Şi nu era normal să te aştepţi ca Eddie şi Ruth să aibă multe de vorbit, chiar dacă interesul principal al amândurora era Marion? La urma urmei, amândoi scriau romane, chiar dacă romanele lor se deosebeau fundamental – Ruth era vedetă, Eddie era... „Dumnezeule, ce *sunt* eu?” s-a întrebat Eddie. „în comparaţie cu Ruth Cole, sunt un neica-nimeni”, a tras el concluzia. Poate că aşa trebuia să-şi înceapă prezentarea.

Totuşi, când îl invitaseră s-o prezinte pe Ruth, Eddie fusese absolut convins că avea cel mai bun motiv posibil să accepte invitaţia. De şase ani tăinuia un secret pe care voia să i-l împărtăşească. De şase ani păstra dovada la sine. Acum, în seara asta nenorocită, ducea dovada cu sine, în servieta aia burduşită. Ce conta că dovada se *udase* puţin?

În servieta lui era o a doua carte, o carte mult mai importantă pentru Ruth – considera

Eddie – decât exemplarul din *De şaizeci de ori,* semnat de el. Cu şase ani în urmă, când Eddie citise prima oară această a doua caute, fusese tentat să-i spună chiar *atunci* lui Ruth; se gândise până şi să facă să-i parvină cartea ca de la un anonim. Dar apoi văzuse un interviu televizat al lui Ruth şi ceva din ce spusese ea îl oprise.

Vorbind despre tatăl ei sau despre faptul că intenţiona sau nu să scrie o caute pentru copii, Ruth nu dădea niciodată prea multe detalii. întrebată dacă tatăl ei o învăţase să scrie, ea răspundea: „M-a învăţat câte ceva despre cum să spun poveşti şi cum să joc squash. Dar despre scris... nu, nu m-a învăţat chiar nimic despre scris". Iar când reporterii o întrebau despre mama ei – dacă mama ei continua să (ie „dispărută" sau dacă faptul că fusese „abandonată" în copilărie avusese vreun efect semnificativ asupra ei (ca scriitoare sau ca femeie) –, Ruth părea destul de indiferentă. „Da, se poate spune că mama e încă «dispărută», deşi eu, una, n-o caut. Dacă m-ar fi căutat, m-ar fi găsit. Deoarece ea e cea care a plecat, nu vreau să mă vâr cu de-a sila în viaţa ei. Dacă vrea să mă găsească, eu sunt uşor de găsit", răspundea Ruth.

în acel interviu televizat care, în urmă cu şase ani, îl oprise pe Eddie s-o contacteze pe Ruth, reporterul dăduse o interpretare personală romanelor lui Ruth Cole. „Dar în cărţile tale – în *toate* cărţile tale – nu există mame." („Nu există nici taţi", îi răspunsese Ruth.) „Da, *dar...,* continuase reporterul, personajele tale feminine au prietene şi au prieteni – adică *iubiţi –,* dar sunt personaje *feminine* care *nu* au nici o relaţie cu

mamele lor. Rareori se întâmplă să facem *cunoştinţă* cu ele. Nu crezi că asta e... ăăă, *neobişnuit?",* întrebase reporterul. („Nu şi dacă nu ai mamă", îi răspunsese Ruth.)

Ruth nu *voia* să afle nimic despre mama ei, trăsese Eddie concluzia. Prin urmare, păstrase „dovada" pentru sine. Apoi însă, când primise invitaţia s-o prezinte pe Ruth Cole la Y, pe Ninety-second Street, Eddie hotărâse că, *de bună seamă,* Ruth voia să afle despre mama ei! Prin urmare, acceptase s-o prezinte. Şi în servieta lui murată ducea acum această carte misterioasă pe care, cu şase ani în urmă, fusese gata să i-o pună cu de-a sila în braţe lui Ruth.

Eddie O'Hare era convins că acea carte fusese scrisă de Marion.

Trecuse deja de ora opt. Asemenea unui animal mare şi agitat, închis într-o cuşcă, publicul numeros din sală îşi făcea simţită prezenţa nerăbdătoare, cu toate că Eddie nu-l mai vedea. Fata l-a condus de braţul ud printr-un coridor întunecos, mirosind a mucegai, în sus pe-o scară în spirală, pe lângă cortinele copleşitor de înalte din spatele scenei slab luminate. Acolo, Eddie a văzut un maşinist aşezat pe un taburet. Tânărul, care arăta sinistru, era concentrat asupra unui monitor TV; camera era fixată pe podiumul scenei. Eddie a identificat paharul cu apă pregătit şi microfonul. Şi-a făcut o notă mentală să nu bea din pahar. Apa era pentru Ruth, *nu* pentru umilul ei prezentator.

Apoi Eddie a fost dus în foaierul artiştilor, inundat de lumină din pricina multelor oglinzi şi a lămpilor pentru machiaj. Eddie făcuse nenumărate repetiţii cu ceea ce avea să-i spună

lui Ruth, când se vor întâlni – „Dumnezeule, cât ai crescut!” Pentru un autor de romane comice, nu se pricepea la glume. Cu toate acestea, replica îi stătea pe buze – şi-a eliberat mâna dreaptă udă de pe cureaua de umăr a servietei –, dar femeia care i-a venit în întâmpinare nu era Ruth şi nici nu i-a strâns mâna întinsă. Era acea femeie teribil de amabilă care făcea parte dintre organizatorii de la Y. Eddie o întâlnise de mai multe ori. Era întotdeauna prietenoasă şi sinceră şi a încercat din răsputeri să-l facă pe Eddie să se relaxeze, ceea ce s-a dovedit imposibil. *Melissa* – ăsta-i era numele – l-a sărutat pe Eddie pe obrazul ud şi i-a spus:

- Am fost foarte îngrijoraţi din pricina ta!

- Dumnezeule cât ai crescut!

Melissa, care *nu* crescuse şi nici însărcinată nu era, s-a uitat la el oarecum buimacă. Dar era o persoană atât de amabilă, încât părea mai degrabă preocupată ca Eddie să se simtă bine, decât de faptul că vorbele lui o jigniseră, deşi Eddie era gata să izbucnească în plâns în locul ei.

Apoi cineva i-a strâns lui Eddie mâna întinsă, o strângere a unei mâini prea mari şi viguroase ca să fie a lui Ruth, astfel că Eddie a reuşit să se abţină de la a spune *din nou* „Dumnezeule, cât ai crescut!” Era Karl, încă unul dintre oamenii cumsecade care conduceau activităţile la Centrul de poezie Unterberg. Karl era poet; era şi inteligent, la fel de înalt ca Eddie, şi întotdeauna extrem de amabil cu el. (Datorită extremei amabilităţi a lui Karl, Eddie era inclus în numeroase activităţi de la Y, pe Ninety-second

Street, chiar şi în acelea pe care Eddie considera că nu le merita – cum era şi cel de-acum.)

- Aăă.... plouă, i-a spus Eddie lui Karl.

Vreo şase-şapte persoane se înghesuiau acolo în foaier. Au- zindu-l pe Eddie, au izbucnit în râs. Asta era umor sec de cea mai bună calitate, exact genul pe care se aşteptau să-l găsească într-un roman de Ed O'Hare! Lui Eddie însă nu-i venise altceva în minte. Continua să strângă mâini şi să scuture stropi de apă, ca un câine ud.

Acea Persoană Foarte Importantă de la Random House, editorul lui Ruth, era acolo. (Editorul primelor două romane ale lui Ruth, o femeie, murise recent, iar acest bărbat îi luase locul.) Eddie îl întâlnise de trei sau patru ori, dar nu-şi putea aminti numele lui. Indiferent care-i era numele, tipul nu-şi amintea niciodată că-l mai întâlnise pe Eddie. Dar până în această seară, el nu se considerase ofensat.

Pereţii foaierului erau plini de fotografii ale celor mai importanţi scriitori ai lumii; Eddie era înconjurat de scriitori de talie şi renume internaţionale. I-a recunoscut fotografia lui Ruth înainte de-a o observa pe ea însăşi; portretul ei nu era nelalocul lui pe un perete cu mai mulţi laureaţi ai Premiului
Nobel. (Lui Eddie nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să-şi caute fotografia acolo; şi nici n-ar fi găsit-o.)

Noul editor a fost cel care a împins-o de-a dreptul pe Ruth în faţă, ca să-l întâlnească pe Eddie. Bărbatul de la Random House avea un aer entuziast, agresiv – ca un unchi mai bătrân. Şi-a pus o mână mare, familiară între umerii lui Ruth

şi i-a dat un brânci ca să iasă din colţul încăperii unde părea că se refugiase. Ruth nu era timidă; Eddie ştia asta din multele ei interviuri. Dar, văzând-o acum în carne şi oase – pentru prima oară ca persoană adultă –, Eddie şi-a dat seama că Ruth Cole avea ceva mic în mod *deliberat*. Ca şi când aşa îşi *impusese* ea să fie, mică.

De fapt, nu era mai scundă decât bruta din autobuzul de pe Madison. Cu toate că Ruth avea înălţimea tatălui ei, o înălţime destul de potrivită pentru o femeie, nu era la fel de înaltă ca Marion. Şi totuşi, micimea ei nu avea legătură cu înălţimea; asemenea lui Ted, avea o robusteţe adetică. Purta un tricou negru, cu semnătura ei imprimată, şi Eddie a băgat imediat de seamă musculatura mult mai dezvoltată la braţul drept; atât antebraţul, cât şi bicepşii erau vădit mai mari şi mai puternici decât cei de la braţul stâng mai subţire. Aşa păţeai dacă jucai squash sau tenis.

Dintr-o privire, Eddie ar fi jurat că Ruth îl bătea la squash pe Ted de se scăpa pe el. Şi aşa s-ar fi şi întâmplat pe orice teren de dimensiuni normale. Eddie n-ar fi bănuit niciodată cât de mult îşi *dorea* Ruth să-l bată pe tatăl ei de să se scape pe el şi nici nu şi-ar fi imaginat că, în hambarul lui, unde avea avantaje necinstite, bătrânul încă o învingea pe fiica lui care era într-o formă nemaipomenită.

- Bună, Ruth! Aşteptam cu nerăbdare să te întâlnesc, i-a zis Eddie.
- Bună... din nou! a spus Ruth dându-i mâna.

Avea degetele scurte, retezate, ca ale tatălui ei.

- A, a făcut editorul de la Random House. Nu ştiam că vă cunoaşteţi.

Ruth avea şi zâmbetul crispat al tatălui ei; un zâmbet care i-a oprit lui Eddie vorbele pe buze.

- Vrei să mergi la baie mai întâi? l-a întrebat ea pe Eddie.

Şi iarăşi mâna mare, de unchi, a editorului, de data asta puţin prea familiară între umerii lui Eddie.

- Da, da... să-i îngăduim domnului O'Hare să se aranjeze puţin, dar iute, a zis noul editor al lui Ruth.

Abia când a rămas singur în baie şi-a dat seama Eddie cât trebuia să se „aranjeze" ca să arate ca lumea. Nu era doar ud şi murdar: un ambalaj de celofan, probabil de la un pachet de ţigări, i se lipise de cravată; un ambalaj de gumă de mestecat, care, la o privire mai atentă, s-a dovedit a ñ o bucată de gumă bine mestecată, i se lipise de manşetă. Cămaşa îi era leoarcă. în oglindă, Eddie nu şi-a recunoscut sfârcurile în prima clipă; a încercat să le înlăture de pe cămaşă, ca şi când ar fi fost tot gumă de mestecat.

S-a hotărât că soluţia cea mai bună era să-şi scoată sacoul şi cămaşa şi să le stoarcă; şi-a stors şi cravata. Dar când s-a îmbrăcat la loc, a văzut că pricinuise cele mai grozave încreţituri cămăşii şi cravatei, iar cămaşa, albă ca zăpada înainte, avea acum fâşii de un *roz* pal. S-a uitat la mâinile sale – erau pătate cu binecunoscuta lui cerneală roşie din rollerul pentru corecturi (aşa-numitul

„preferat al profesorului”); şi, încă înainte să se uite în servietă, a ştiut că cerneala corecturilor de pe manuscrisul alocuţiunii sale se scursese mai întâi în dâre roşii, apoi se preschimbase în roz pe paginile ude.

Uitându-se la textul alocuţiunii, a văzut că *toate* corecturile făcute de mână se şterseseră sau se estompaseră într-atât încât nu mai erau lizibile, şi că dactilograma originală, ale cărei caractere negre se înşiruiau acum pe un fundal *roz,* cu greu se mai putea distinge. Iniţial, textul fusese dactilografiat pe o pagină curată, *albă.*

Pumnul de mărunţiş îi trăgea în jos o parte a sacoului. Eddie n-a găsit nici un coş de gunoi în baie; cu un gest care – spera el – încununa comportamentul lui nesocotit din acea zi, a aruncat toate monedele în veceu. După ce a tras apa şi a aşteptat-o să se limpezească, a constatat, cu resemnarea lui obişnuită, că monedele de douăzeci şi cinci de cenţi rămăseseră pe fundul vasului de toaletă.

După Eddie a intrat în baie Ruth. Când a urmat-o în culise – majoritatea celorlalţi din foaier s-au retras în sală, ocupându-şi locurile —, ea s-a uitat la el peste umăr şi i-a zis:

- Ciudat loc pentru o fântână a dorinţelor, nu crezi?

I-au trebuit lui Eddie vreo două secunde să-şi dea seama că ea se referise la monedele din veceu; dar n-ar fi putut spune dacă ea ştia că monedele erau *ale ha.*

Apoi, cu mai multă francheţe şi fără răutate, Ruth a adăugat:

- După asta sper să luăm cina undeva, să stăm de vorbă.

Eddie a tresărit. Adică vor lua cina *singuri?* Chiar şi el şda că n-avea de ce să spere la aşa ceva. Adică împreună cu Melissa şi Karl, şi desigur cu noul editor de la Random House – cu mâinile lui mari şi prea familiare. Dar poate că Eddie reuşea totuşi să rămână măcar pentru o clipă singur cu ea; dacă nu, măcar să-i sugereze să se întâlnească numai ei doi, mai târziu.

Eddie zâmbea prosteşte, acaparat cu totul de chipul ei – unii ar spune drăguţ. Buza superioară subţire a lui Ruth era buza superioară a lui Marion; sânii ei plini, care atârnau puţin, erau sânii mamei ei. Dar, neavând talia lui Marion, Ruth părea să aibă sâni prea mari pentru restul corpului. Iar picioarele scurte şi groase erau ale tatălui ei.

Tricoul negru pe care îl purta era unul scump. Îi venea foarte bine. Era făcut dintr-un material mătăsos – ceva mai fin decât bumbacul, bănuia Eddie. Jeanşii arătau mai acătării decât nişte jeanşi obişnuiţi. Negri şi ei, îi veneau foarte bine. Eddie o văzuse când îi dăduse jacheta editorului – croită din caşmir negru, se potrivea de minune cu tricoul şi jeanşii. Ruth nu voia să

poarte jacheta în timpul lecturii; semn că fanii ei o aşteptau să apară în tricou, a tras Eddie concluzia. Iar ea era categoric o scriitoare care nu avea doar simpli cititori. Ruth avea *fam.* Lui Eddie îi era literalmente frică să vorbească în faţa lor

.Observând că, în acel moment, Karl îl prezenta pe el, Eddie a preferat să nu asculte ce zicea. Maşinistul cu aspect sinistru îi oferise lui Ruth taburetul său, dar ea a rămas în picioare, mutându-şi greutatea de pe un picior pe celălalt – ca şi când se pregătea să joace squash, nu să citească din opera ei.

- Cuvântarea mea... i-a spus Eddie lui Ruth, ...nu sunt mulţumit de ea. S-a scurs toată cerneala.

Ruth şi-a dus la buze unul din degetele arătătoare, scurte. El a tăcut, iar ea s-a aplecat în faţă şi i-a şopdt la ureche:

- îţi mulţumesc că n-ai scris despre mine. Şdu că ai fi putut s-o faci.

Eddie a rămas ca mut. Abia acum, auzind-o şoptind, şi-a dat seama că Ruth avea vocea mamei ei.

în clipa următoare, Ruth l-a împins spre scenă. Deoarece nu ascultase prezentarea făcută de Karl, Eddie nu şda că prezentatorul şi publicul – publicul lui Ruth – îl aşteptau pe el.

Ruth aştepta de-o viaţă întreagă să-l întâlnească pe Eddie O'Hare; din clipa în care i se povestise despre Eddie şi mama ei, ea dorise să-l întâlnească. Acum, nu suporta să-l vadă ieşind pe scenă, pentru că se depărta de ea. Aşa că s-a uitat la el pe monitorul TV. Din perspectiva camerei de filmat, adică din perspectiva publicului, Eddie nu se depărta, ci se îndrepta spre public; era cu faţa la public, la mulţime. „în sfârşit, vine la mine!" şi-a imaginat Ruth.

„Dar ce naiba a văzut mama la el?" s-a întrebat Ruth. Ce om nefericit, jalnic, înduioşător. Pe micul ecran al monitorului TVJ l-a studiat pe Eddie în alb şi negru. Imaginea

primitivă îi dădea lui Eddie un aer tineresc; Ruth putea vedea ce băiat frumos fusese. Dar, la un bărbat, frumuseţea atrage doar temporar.

Când Eddie O'Hare a început să vorbească despre ea şi scrierile ei, atenţia lui Ruth a fost reţinută de o întrebare familiară şi chinuitoare: ce anume o atrăgea *permanent* la un bărbat?

Ruth la treizeci si sase de ani j)

„Un bărbat trebuie să fie încrezător", şi-a zis Ruth; la urma urmei, bărbaţii sunt concepuţi astfel încât să fie agresivi. Şi totuşi, atracţia ei pentru bărbaţi încrezători şi agresivi o vârâse în câteva relaţii îndoielnice. Nu suferea agresiunea *fizică;* până acum fusese scutită de episoade violente, din cele pe care le trăiseră prietenele ei. Ruth socotea că prietenele ei erau cel puţin în parte vinovate de aceste relaţii abuzive. Ţinând cont de cât de puţin se încredea în instinctele ei în privinţa bărbaţilor, Ruth credea, în mod surprinzător, că putea detecta încă de la prima întâlnire capacitatea unui bărbat de a fi violent.

În lumea încurcată a sexului, acesta era unul dintre puţinele lucruri care o făceau pe Ruth să fie mândră de ea însăşi, cu toate că Hannah Grant, cea mai bună prietenă a ei, îi spusese în mod repetat că pur şi simplu ea, Ruth, avusese noroc. („Pur şi simplu n-ai întâlnit tipul potrivit – adică tipul *nasol,* îi spusese Hannah. Pur şi simplu n-ai avut parte de *acea* întâlnire.")

„Un bărbat trebuie să-mi respecte independenţa", îşi zicea Ruth convinsă. Nu ascundea niciodată faptul că era nesigură în privinţa căsătoriei şi încă şi mai nesigură în privinţa maternităţii. Totuşi, acei bărbaţi care-i

recunoşteau aşa-numi ta independenţă adeseori manifestau cea mai inacceptabilă formă de neimpli- care. Ruth nu tolera infidelitatea; într-adevăr, cerea fidelitate chiar şi celui mai proaspăt iubit. Oare era pur şi simplu de modă veche?

Hannah o ironizase adesea pe Ruth pentru ceea ce ea numea „comportament contradictoriu". La treizeci şi şase de ani, Ruth încă nu trăise cu un bărbat, cu toate acestea, Ruth îi cerea fiecărui iubit-al-momentului-respectiv să-i fie credincios, deşi *nu* trăia cu ea.

- Nu văd nimic „contradictoriu „ în asta, îi spusese Ruth lui Hannah, dar Hannah i se considera superioară în materie de relaţii bărbat – femeie. (Poate pentru că a avut mai multe asemenea relaţii, bănuia Ruth.)

Conform standardelor lui Ruth – chiar şi conform unor standarde sexuale mai liberale decât ale lui Ruth –, Hannah Grant era promiscuă. Acum, când Ruth aştepta să citească din noul ei roman la Y, pe Ninety-second Street, Hannah încă nu sosise. Ruth se aşteptase s-o găsească pe Hannah în foaier, înainte de eveniment; acum, Ruth se temea că Hannah o s-ajungă prea târziu ca să i se mai dea voie să intre, deşi avea locul rezervat. Tipic pentru Hannah – probabil s-a întâlnit cu un tip şi a uitat de ea însăşi vorbind cu el. (Hannah va face mai mult decât doar să vorbească.)

Intorcându-şi din nou atenţia asupra micului ecran alb-ne- gru al monitorului TY Ruth a încercat să se concentreze la ceea ce spunea Eddie O'Hare. Fusese prezentată în multe alte ocazii, dar niciodată de fostul amant al mamei ei;

ceea ce, desigur, îl deosebea pe Eddie de ceilalţi, câtă vreme alocuţiunea lui de prezentare, dimpotrivă, nu conţinea nimic deosebit.

- În urmă cu zece ani..., aşa a început Eddie, şi Ruth şi-a lăsat bărbia în piept.

De data asta, când tânărul maşinist i-a oferit taburetul, ea l-a acceptat; dacă Eddie avea de gând să înceapă cu începutul, era mai bine pentru Ruth să se aşeze.

- Publicat în 1980, când avea numai douăzeci şi şase de ani, a intonat Eddie, primul roman al lui Ruth Cole, *Acelaşi orfelinat,* a fost plasat într-un sat din regiunea rurală a statului New En- gland, vestit pentru istoricul său în sprijinirea stilurilor de viaţă alternative. Acolo prosperaseră şi o comunitate socialistă, şi una de lesbiene, dar până la urmă amândouă s-au destrămat. Pentru scurt dmp, a înflorit un colegiu cu standarde de admitere îndoielnice; funcţiona cu singurul scop de a oferi o amânare de patru ani acelor tineri care încercau să fugă de înrolarea în Războiul din Vietnam. Când s-a încheiat războiul, colegiul şi-a închis porţile. Şi pe parcursul anilor '60 şi începutul anilor '70 – înainte de hotărârea Curţii Supreme în dosarul *Roe* vs *Wade,* care, în 1973, a legalizat avortul –, satul a finanţat şi un mic orfelinat. în acei ani, când procedura era încă ilegală, era bine ştiut – cel puţin la nivel local – că medicul orfelinatului făcea şi avorturi.

în acest moment, Eddie a făcut o pauză. în sală, lumina era atât de slabă, încât Eddie nu putea distinge nici un chip din numerosul public. Pe negândite, a băut o gură de apă din paharul lui Ruth.

Ruth absolvise colegiul din Exeter în acelaşi an în care se dăduse verdictul în dosarul *Roe* vs *Wade*. în romanul ei, două fete de la Exeter rămân însărcinate; sunt exmatriculate fără a se identifica viitorul tată – se dovedeşte că amândouă aveau acelaşi prieten. într-un interviu, autoarea de douăzeci şi şase de ani spusese în glumă că „tidul provizoriu" la *Acelaşi orfelinat* fusese *Acelaşi iubit*.

Eddie O'Hare, a cărui soartă era să fie *doar* autobiografic în romanele sale, s-a abţinut să presupună că Ruth Cole scria despre ea însăşi. De prima oară când a citit ceva scris de ea, a înţeles că ea nu se va cobori niciodată la acest nivel. Dar, în câteva interviuri, Ruth recunoscuse că avusese o relaţie strânsă de prietenie la Exeter – anume, cu o fată care s-a îndrăgostit de acelaşi băiat ca şi ea. Eddie nu ştia că prietena cea mai bună a lui Ruth şi totodată colega ei de cameră fusese Hannah Grant şi nu ştia nici că Hannah era aşteptată să asiste la lectura lui Ruth. Hannah o mai auzise de multe ori pe Ruth citind; ceea ce făcea ca această seară să fie atât de specială pentru ea şi pentru Ruth era că cele două prietene petrecuseră mult timp împreună vorbind despre Eddie O'Hare. Hannah murea de curiozitate să-l cunoască.

Cât despre faptul că cele două prietene fuseseră odată „îndrăgostite" de acelaşi băiat la Exeter, Eddie nu avea de unde şti, doar presupunea corect – anume că Ruth nu făcuse sex la Exeter. De fapt – un lucru câtuşi de puţin uşor de realizat în anii '70 –, Ruth izbutise să treacă şi prin anii de colegiu fără să facă sex.

(Bineînţeles că Hannah nu aşteptase. Făcuse sex de mai multe ori la Exeter şi făcuse primul avort înainte de a absolvi.)

În romanul lui Ruth, fetele exmatriculate de la Exeter, care împărţeau acelaşi iubit, sunt duse de unul dintre părinţii lor la orfelinatul pomenit în tidu. Una din aceste tinere femei îşi naşte pruncul în orfelinat, dar decide să păstreze copilul; nu suportă gândul de a-l da spre adopţie. Cealaltă femeie face un avort ilegal. Băiatul de la Exeter, viitor tată de două ori şi acum absolvent al liceului, se însoară cu femeia care a păstrat copilul. Tânărul cuplu face efortul de a-şi păstra căsnicia de dragul copilului, dar mariajul eşuează după optsprezece ani! Fata care a ales să avorteze, acum o femeie nemăritată care se apropie de patruzeci de ani, reînnoadă legătura cu fostul iubit; şi se căsătoreşte cu el.

Pe tot parcursul romanului, prietenia dintre femeile de la Exeter este pusă la încercare. Decizia avort-sau-adopţie şi climatul moral schimbător al vremii le va urmări pe măsură ce ele îmbătrânesc. Ruth le portretizează cu înţelegere pe ambele femei, dar părerile ei personale despre avort (ea sprijinea curentul pro-opţiune) au fost anunţate de feministe. Şi, în ciuda faptului că era un roman didactic, *Acelaşi orfelinat* a fost aclamat de critică – în peste douăzeci şi cinci.

Erau şi din cei care-şi exprimau dezacordul. Romanul se încheie cu dureroasa rupere a prieteniei dintre cele două femei, ceea ce n-a avut darul să le facă fericite pe *toate* feministele. Faptul că femeia care alege avortul nu poate să rămână însărcinată cu fostul ei prieten a fost

criticat de unele feministe pro-opţiune ca fiind „mitologie antiavort", deşi Ruth nu sugerează câtuşi de puţin că femeia nu poate rămâne însărcinată *din pricina* avortului suferit. „E posibil să nu rămână însărcinată din cauză că are treizeci şi opt de ani", a spus Ruth într-un interviu denunţat apoi de mai multe femei care declarau că vorbeau în numele tuturor acelor femei de peste patruzeci de ani care reuşesc să rămână însărcinate.

Aşa era romanul acela – nu era chip să scape nesancţionat. Femeia divorţată din *Acelaşi orfelinat* – cea care naşte la scurtă vreme după ce este exmatriculată de la Exeter – se oferă să facă *încă* un copil şi să i-l dea prietenei ei. O să fie mamă-surogat – cu sperma fostului ei soţ! Dar femeia care nu poate rămâne însărcinată refuză oferta. Se hotărăşte să ducă o viaţă fără copii. în roman, modvaţia fostei soţii de a juca rolul „mamei-su- rogat" este suspectă; cu toate acestea, n-a venit ca o surpriză faptul că mai multe dintre primele mame-surogat au atacat cartea pentru că *le* judeca greşit.

Chiar şi la douăzeci şi şase de ani, Ruth Cole nu depunea prea mult efort să se apere în faţa celor care o criticau.

- Ascultaţi, e un roman, spunea ea. Ele sunt personajele mele şi fac ceea ce vreau eu să facă.

Respingea şi cea mai frecventă descriere a romanului *Acelaşi orfelinat:* anume că era „despre" avort.

- E un *roman,* repeta Ruth. Nu e „despre" nimic. E o poveste bună. E o demonstraţie a felului în care alegerile făcute de două femei le

vor afecta pentru tot restul vieţii. Alegerile pe care le facem ne *afectează,* nu-i aşa?

Ruth s-a distanţat şi de cele mai avide cititoare ale ei, deloc puţine, recunoscând că nu avortase niciodată. O adevărată insultă pentru unele dintre cititoarele ei care avortaseră era faptul că Ruth doar „îşi imaginase" că avortase.

- Categoric nu mă opun avortului şi nici celor care avortează, spunea Ruth. În cazul meu, pur şi simplu nu s-a întâmplat.

Ruth ştia prea bine că lui Hannah Grant i „s-a întâmplat" să avorteze, şi încă de două ori. îşi trimiseseră cererile de înscriere la aceleaşi facultăţi – toate de elită. Când Hannah a fost refuzată de cele mai multe dintre ele, s-au dus amândouă la Middlebury. Pentru ele conta să rămână împreună – cel puţin aşa au declarat –, chiar dacă asta însemna să-şi petreacă patru ani în Vermont.

Privind retrospectiv, Ruth se întreba de ce contase pentru Hannah să „rămână împreună" – Hannah îşi petrecuse aproape tot timpul la Middlebury împreună cu un hocheist care avea un dinte fals demontabil; tipul o lăsase însărcinată de două ori şi, după ce se despărţiseră, încercase s-o curteze pe Ruth. Ceea ce o făcuse pe Ruth să-i atragă lui Hannah atenţia asupra subiectului privind „regulile în relaţii".

- *Care* reguli? o întrebase Hannah. Nu există absolut nici o regulă între prieteni.

- Mai ales între prieteni sunt necesare regulile, îi spusese Ruth prietenei ei. De pildă, eu nu-mi dau întâlniri cu nimeni care ţi-a făcut ţie curte sau care ţi-a făcut ţie curte mai întâi.

- Şi viceversa? întrebase Hannah.

- Ei bine. (Un tic verbal moştenit de Ruth de la tatăl ei.) Faci cum socoteşti, îi spusese ea lui Hannah care niciodată n-a încălcat regula – cel puţin din ceea ce ştia Ruth.

Cât despre Ruth, ea şi-a respectat întocmai propria regulă.

Iar acum Hannah întârzia! în timp ce Ruth încerca să urmărească monitorul TV pe care Eddie O'Hare se chinuia să-şi continue prezentarea, ea şi-a dat seama că maşinistul ăla cu aer viclean o urmărea pe ea. Era genul de individ pe care Hannah l-ar fi definit drept „drăgălaş"; fără îndoială că Hannah ar fi flirtat cu el. Ruth însă flirta rareori. în plus, nu era genul ei — dacă ea avea vreunul. *(Avea* un gen, şi genul acela era ceea ce o deranja la propria ei persoană mai mult decât şi-ar fi imaginat.)

Ruth s-a uitat la ceas. Eddie tot despre *primul* ei roman vorbea. „Şi mai sunt două, înseamnă că stăm aici toată noaptea!" şi-a zis Ruth în dmp ce se uita cum Eddie bea din nou din paharul ei. „Iar dacă e răcit, o să mă îmbolnăvesc şi eu", s-a gândit ea.Ruth şi-a zis că poate ar fi bine să-i atragă cumva atenţia lui Eddie. în loc de asta, şi-a ridicat privirile spre maşinist, care trăgea cu ochiul la sânii ei. Dacă Ruth ar ñ avut de ales un singur lucru care dovedea cât de proşti erau majoritatea băr-baţilor, acesta ar ñ fost că ei nu păreau să ştie că pentru o femeie este *evident* când un bărbat se holbează la sânii ei.

- N-aş spune că asta mă oftică *pe mine* cel mai mult la bărbaţi, ii zisese Hannah lui Ruth.

Sânii lui Hannah erau destul de mici – cel puţin din punctul de vedere al lui Hannah.

- Cu ţâţe ca ale tale, la ce *altceva* să se holbeze bărbaţii? continuase Hannah.

Totuşi, ori de câte ori Ruth şi Hannah erau împreună, bărbaţii în general se uitau mai întâi la Hannah. Era înaltă şi blondă; avea o siluetă suplă. Era mai sexy decât Ruth, aşa considera aceasta din urmă.

- Din pricina hainelor – hainele *mele* sunt mai sexy, îi spusese Hannah. Dacă ai încerca să te îmbraci ca o femeie, s-ar putea ca bărbaţii să te bage mai mult în seamă.

- E suficient că-mi bagă în seamă ţâţele, replicase Ruth.

Poate că se împăcaseră atât de bine stând în aceeaşi cameră
şi călătoriseră atât de mult împreună, ceea ce e mai greu decât să fie colege de cameră, tocmai pentru că nu ar fi purtat pentru nimic în lume aceleaşi haine – şi nici *n-ar fi putut*. Ruth Cole purta haine bărbăteşti, nu din pricină că crescuse fără mamă; în copilărie, Conchita Gómez o îmbrăcase excesiv în haine de domnişoară şi o trimisese la Exeter cu un cufăr plin de fuste şi rochii – pe care Ruth le ura.

Ei îi plăceau jeanşii ori pantalonii care-i veneau la fel de mulaţi ca jeanşii. îi plăceau tricourile şi cămăşile de costum bărbăteşti, dar nu şi colruleurile, pentru că ea era scundă şi nu prea avea gât, şi nici puloverele, pentru că erau prea largi şi o făceau să arate grasă. Ea nu era scundă, ci doar *părea* astfel. Ei bine, Ruth sfidase codul vestimentar de la Exeter, conformându-se

codului vestimentar al băieţilor; şi de atunci devenise stilul ei.

Acum, de bună seamă că sacourile ei – chiar dacă nu erau sacouri bărbăteşti – erau croite astfel încât să i se potrivească siluetei. Pentru ocaziile cu ţinută de seară obligatorie, Ruth purta un *%moc\ângfemeiesc,* croit şi acesta pe măsura ei. Avea şi ea aşa- numita rochie neagră standard, dar Ruth niciodată nu purta rochii (decât în zilele de vară toride). Cel mai adesea, în loc de rochie purta un costum cu pantalon, bleumarin cu dungi, pe care îl prefera pentru cocteiluri şi restaurante elegante; aceeaşi uniformă o purta şi la funeralii.

Ruth cheltuia o grămadă de bani pe haine, dar erau mereu aceleaşi haine. Şi mai mulţi bani cheltuia pe pantofi. Deoarece îi plăceau tocurile joase, late – care-i făceau glezna să se simtă aproape la fel de sigură ca în pantofii de squash – pantofii ei tindeau să semene unii cu alţii.

Ruth accepta ca Hannah să-i spună la ce coafor să se tundă, dar nu voia să-i urmeze sfatul de a-şi lăsa părul să crească. Şi, în afară de luciu de buze şi de un anumit ruj incolor, Ruth nu folosea alt fard. O cremă hidratantă bună, şamponul şi deodo- rantul potrivite – asta era tot. Tot pe Hannah o lăsa să-i cumpere lenjeria.

- Iisuse, simt că mor când trebuie să-ţi cumpăr afurisita ala de măsură D, se plângea Hannah. Amândouă ţâţele mele ar încăpea într-o cupă d-aia nenorocită de-a ta!

Ruth se gândea că e prea bătrână să se supună unei operaţii de micşorare a sânilor. Dar în adolescenţă îşi implorase tatăl s-o lase să-şi facă operaţia. N-o deranja atunci doar

dimensiunea, ci şi greutatea lor, era disperată că sfârcurile ei (şi aureolele) erau prea jos şi prea mari. Tatăl ei însă nici nu voise să audă; zicea că e o prostie să-şi „mutileze silueta frumoasă dată de Dumnezeu”. (Pentru Ted Cole, sânii nu erau niciodată suficient de mari.)

„Ah, tati, tati, tati!” şi-a spus în gând Ruth furioasă când privirea maşinistului tenace a rămas lipită de sânii ei.

I s-a părut deodată că Eddie O'Hare exagera cu laudele la adresa ei; spunea ceva despre declaraţia ei răspublicată, anume că nu scrie romane autobiografice. Dar Eddie încă era înnămolit în *primul* roman al lui Ruth Cole. Era cea mai lungă prezentare din lume! Când îi va veni ei rândul, publicul va fi dormind buştean.

Hannah Grant îi spusese lui Ruth să termine cu fanfaronada că nu scrie proză autobiografică.

- Pentru numele lui Dumnezeu, *eu* nu sunt autobiografică? o întrebase Hannah. Tu *(ntodeauna* scrii despre *minei*

- Poate că împrumut din experienţele tale, Hannah, răspunsese Ruth. La urma urmei, ai avut mai multe experienţe decât mine. Dar te asigur că nu scriu „despre” tine. Eu inventez personajele *fi* poveştile lor.

- Mă inventezi pe *mine* de fiecare dată, susţinuse Hannah. O fi versiunea ta despre mine, dar tot eu sunt – întotdeauna eu. Eşti mult mai autobiografică decât îţi închipui că eşti, copilaş. (Ruth ura s-o audă pe Hannah spunându-i „copilaş”.)

Hannah era jurnalistă. După părerea ei, toate romanele erau autobiografice. Ruth era romancieră; când se uita la propriile romane,

vedea ceea ce născocise. Hannah se uita la ele şi vedea ce era real – adică, variaţiuni ale ei înseşi. (Bineînţeles că adevărul era undeva la mijloc.)

în romanele lui Ruth, exista de obicei un personaj feminin care era aventurier – personajul *Hannah,* cum îl numea Hannah. Şi mai exista întotdeauna un alt personaj feminin, mult mai reţinut; personajul mai puţin îndrăzneţ, aşa îl numea Ruth – personajul *Ruth,* zicea Hannah.

Ruth admira îndrăzneala lui Hannah, dar era şi şocată de ea. Cât despre Hannah, avea consideraţie pentru Ruth, dar o şi critica permanent. Hannah respecta succesul lui Ruth, însă în acelaşi timp îi reducea romanele la o formă de nonficţiune. Ruth era extrem de sensibilă la interpretările pe care le dădea prietena ei personajului Ruth şi personajului Hannah.

în al doilea roman al lui Ruth, *înaintea căderii Saigonului* (1985), aşa-numitele personaje Ruth şi Hannah sunt colege de cameră la Middlebury, în timpul Războiului din Vietnam. Hannah (personajul), îndrăzneala întruchipată, face un pact cu iubitul ei: se va mărita cu el şi-i va face un copil, astfel că, atunci când va absolvi facultatea şi îi va expira amânarea de recrutare pe perioada studenţiei, iubitul va scăpa de recrutare ca urmare a noului său statut – 3A, căsătorit cu un copil. Hannah (personajul) îl obligă totodată pe iubit să promită că, dacă mariajul lor nu merge, el va divorţa – în condiţiile stabilite de ea. (Hannah, personajul, primeşte custodia copilului; iubitul plăteşte pensie alimentară.) Problema e că ea nu poate rămâne însărcinată.

— Cum îndrăzneşti s-o numeşti „personajul Hannah”? o întreba Ruth pe Hannah. Tu ai trecut prin colegiu încercând să *nu* rămâi însărcinată, în timp ce rămâneai însărcinată în fiecare clipă.

Dar Hannah spunea că acea „capacitate de asumare a riscului”, caracteristică personajului, era în totalitate a ei.

în roman, femeia care nu poate rămâne însărcinată (personajul Hannah) încheie un nou târg – de data asta cu colega ei de cameră (personajul Ruth). Hannah (personajul) o convinge pe Ruth (personajul) să se culce cu iubitul lui Hannah (personajul) şi să rămână însărcinată; târgul e ca această colegă de cameră (personajul Ruth) să se mărite apoi cu iubitul lui Hannah (personajul), ferindu-l astfel de a ajunge în Vietnam. Şi când se sfârşeşte războiul (sau recrutarea), supusa colegă de cameră, care e virgină înainte de această experienţă îngrozitoare, va divorţa de iubit; iar el se va însura imediat cu Hannah (personajul) şi împreună vor creşte pruncul colegei de cameră.

Faptul că Hannah îndrăznea s-o numească pe colega virgină „personajul Ruth” era de-a dreptul jignitor pentru Ruth care *nu* îşi pierduse virginitatea în timpul facultăţii şi cu atât mai puţin rămăsese însărcinată cu iubitul lui Hannah! (Hannah Grant fiind singura dintre prietenele lui Ruth care ştia cum şi când îşi *pierduse* Ruth virginitatea, dar asta era o altă poveste.) însă Hannah zicea că „teama” colegei de cameră de a-şi „pierde virginitatea” era în totalitate a lui Ruth.

în roman, desigur că Ruth (personajul) îl dispreţuieşte pe iubitul colegei de cameră şi este traumatizată de singurul lor contact sexual; pe de altă parte, iubitul se îndrăgosteşte de colega de cameră a prietenei ei şi refuză să divorţeze când se încheie Războiul din Vietnam.

Căderea Saigonului, în aprilie '75, constituie fundalul pentru sfârşitul romanului, când colega de cameră (care acceptă să rămână însărcinată cu pruncul iubitului colegei ei de cameră) îşi dă seama că nu poate renunţa la copil. Fără să ţină cont de scârba pe care o resimte pentru tatăl copilului, acceptă să împartă custodia după divorţ. Hannah (personajul), care îi făcuse lipeala iubitului ei cu cea mai bună prietenă a ei, îşi pierde iubitul şi pierde şi pruncul – ca să nu mai vorbim de prietenia cu fosta ei colegă de cameră.

Este o farsă sexuală, dar cu urmări sunare, şi notele comice sunt contrabalansate de fisurile mai întunecate între personaje – ilustrând la scară redusă felul în care ţara însăşi era divizată de Războiul din Vietnam şi (pentru generaţia de bărbaţi tineri de aceeaşi vârstă cu Ruth) de ceea ce era de *Jacut* în privinţa recrutării. „Perspectiva bizară a unei femei asupra metodei de a scăpa de recrutare", scrisese un recenzent despre roman.

Hannah îi mărturisise lui Ruth că la un moment dat, nu ştia când, se culcase cu recenzentul ăsta; îi ştia povestea despre cum scăpase el de recrutare. Tipul susţinuse că avea probleme psihice grave ca urmare a faptului că făcuse sex cu maică-sa. Maică-sa confirmase declaraţia lui; chiar ea avusese ideea să spună o asemenea minciună. Şi ca rezultat al reuşitei – căci tipul scăpase într-adevăr de recrutare în

felul acesta –, până la urmă, a făcut de-adevăratelea sex cu maică-sa.

- Bănuiesc că recunoaşte „o perspectivă bizară” atunci când dă peste una, zisese Ruth.

Pe Hannah o irita că Ruth nu riposta la criticile negative tot atât de sonor pe cât riposta ea, Hannah.

- Recenziile sunt publicitate gratuită, îi plăcea lui Ruth să spună. Chiar şi cele negative.

Demonstrând dimensiunea statutului de romancier extrem de respectat ***fi*** a renumelui internaţional ale lui Ruth, cel de-al treilea şi cel mai recent roman al ei era atât de aşteptat în ţările europene în care era tradus, încât două traduceri urmau să fie publicate simultan cu ediţiile britanică şi americană.

După seara de lectură la Y, Ruth îşi petrecea o zi în New York; acceptase să dea câteva interviuri şi căzuse de acord asupra unor campanii publicitare legate de roman. Urma apoi să-şi petreacă o zi şi o noapte în Sagaponack, împreună cu tatăl ei, înainte să plece în Germania şi la Târgul de Carte de la Frankfurt. (După Frankfurt şi lansarea ediţiei germane, era aşteptată la Amsterdam, unde tocmai apăruse traducerea în olandeză.)

Nu-şi vizita prea des tatăl în Sagaponack, dar vizita de-acum o aştepta cu sinceră nerăbdare. Fără doar şi poate vor juca puţin squash în hambar şi se vor certa mult – din aproape orice pricină – şi se va şi odihni puţin. Hannah îi promisese că va veni cu ea la Sagaponack. Pentru Ruth era întotdeauna mai bine dacă evita să fie singură cu tatăl ei; cu o prietenă sau un prieten – chiar dacă era unul

dintre iubiţii ocazionali, dar întotdeauna prost aleşi ai lui Ruth –, mai era cineva care bruia.

Dar Hannah flirta cu tatăl lui Ruth, ceea ce o enerva. O bănuia pe Hannah că flirtează cu el *doar pentru că* treaba asta o enerva pe ea. Iar tatăl lui Ruth, care nu cunoştea alt mod de-a se comporta cu femeile, flirta la rândul său.

Lui Hannah îi spusese Ruth acea observaţie vulgară a ei, referitoare la atracţia pe care o exercita tatăl ei asupra femeilor:

„Parcă aud cum alunecă la podea chiloţeii femeilor", aşa spusese Ruth.

Când Hannah îl întâlnise prima oară pe Ted Cole, îi zisese lui Ruth:

- Ce-i sunetul *ăla?* îl auzi?

Ruth nu prinsese gluma; întotdeauna, primul ei gând era că interlocutorul e cât se poate de serios.

'– *Ce* sunet? Nu, nu-l aud, răspunsese Ruth uitându-se înjur.

- Ah, simt doar chiloţeii mei care alunecă la podea, răspunsese Hannah la rândul ei.

Apoi vorba devenise un cod al lor.

De câte orí Ruth făcea cunoştinţă cu unul dintre mulţii iubiţi ai lui Hannah, şi *dacă-l* plăcea pe respectivul, o întreba pe Hannah:

- Ai auzit sunetul ăla?

Iar dacă nu-i păsa de respectivul, ceea ce se întâmpla adesea, zicea:

- N-am auzit nimic. Dar *tu?*

Ruth se abţinea să-şi prezinte lui Hannah iubiţii, din cauză că Hannah *întotdeauna* spunea:

- Ce zgomot! Măiculiţă, a izbit ceva *ud* pardoseala sau e doar în imaginaţia mea?

(Udeala era un „vestigiu” în vocabularul sexual al lui Hannah; îşi avea originea în perioada petrecută de ele la Exeter.)

în plus, Ruth nu era în general mândră de iubiţii ei; rareori voia să-i prezinte *cuiva*. Şi nici nu poposeau iubiţii lui Ruth în viaţa ei atât de mult timp încât să fie *nevoie* ca Hannah să-i întâlnească.

Totuşi, acum, când Ruth şedea pe un taburet, îndurând privirea fixă a maşinistului înamorat de sânii ei *ţi* îndurând prezentarea laborioasă pe care o făcea Eddie creaţiei ei de-o viaţă (bietul Eddie se cufundase acum în al *doilea* roman al ei), s-a gândit din nou la cât de exasperată era de faptul că Hannah întârzia la lectură sau poate că nici nu avea să apară.

Nu numai că discutaseră atât de surescitate despre perspectiva de a-l întâlni pe Eddie O'Hare, dar Ruth dorise foarte mult ca Hannah să-l cunoască pe actualul ei iubit. Pentru prima oară în viaţa ei, Ruth simţea că are *nevoie* de opinia lui Hannah. De atâtea ori înainte îşi dorise ca Hannah *să nu-ţi fi exprimat* opiniile. „Iar acum, când am nevoie de ea, unde *e?”* se întreba Ruth. Probabil că se rupe-n futai, cum ar zice Hannah, sau cel puţin aşa credea Ruth.

A oftat adânc; era conştientă de înălţarea şi coborârea sânilor şi de atenţia concentrată a imbecilului de maşinist asupra acestui detaliu. L-ar fi auzit pe tânărul desfrânat răspunzând cu un oftat, dacă Eddie n-ar fi continuat cu trăncăneala lui nesfârşită. Plictisită, Ruth şi-a fixat ochii în ochii holbaţi ai tânărului maşinist şi l-a ţintuit aşa până l-a făcut să-şi ferească privirea. Avea o barbă stufoasă, dar numai pe bărbie, un înce-

put-de-ţăcălie, şi o mustaţă ca praful de funingine. „Dacă nu m-aş epila regulat cu ceară, şi-a zis Ruth, mustaţa *mea* ar fi mai acătării decât a ăstuia.”

A oftat din nou, provocându-l pe desfrânat să se mai holbeze o dată la sânii ei, dar insului ăluia şleampăt i se făcuse deodată ruşine să se mai uite la ea. Aşa că Ruth a făcut un efort concentrat să se holbeze ea la el. Curând însă şi-a pierdut interesul. Jeanşii lui erau rupţi într-un genunchi – era probabil perechea pe care o prefera când apărea în public. O stropitură cu mâncare lăsase o pată uleioasă pe pieptul colruleului maro-în- chis atât de întins încât îşi pierduse forma; nişte umflături cât mingile de tenis îi atârnau la coate.

Dar, îndată ce Ruth şi-a îndreptat atenţia asupra lecturii ce încă mai avea de aşteptat – chiar în clipa în care a deschis noul ei roman la fragmentul pe care-l alesese pentru a-l citi —, căutătura sălbatică a maşinistului a căzut din nou pe sânii ei înainte-mer- gători. Ruth socotea că ochii lui erau cam confuzi; la pândă, însă nedumeriţi, oarecum ca ai unui câine – capabili de o loialitate necondiţionată, frizând servilismul.

Apoi Ruth s-a răzgândit în legătură cu fragmentul ales pentru lectură; va citi primul capitol. S-a aplecat înainte pe taburetul maşinistului, ţinând cartea deschisă în faţa ei, parcă ţinea o carte de imnuri şi se pregătea să cânte; astfel îşi ascundea sânii de privirea maşinistului.

Pentru Ruth a fost o uşurare când l-a auzit pe Eddie abordând în sfârşit subiectul celui de-al

treilea şi cel mai recent roman al ei – „o variaţiune a temei familiare a domnişoarei Cole, anume destrămarea prieteniilor între femei”, spunea Eddie.

„Ce sofisticării patentate!” şi-a zis Ruth. Totuşi, teza lui Eddie conţinea un grăunte de adevăr; Ruth auzise deja o analiză similară făcută de Hannah.

- Prin urmare... ii zisese Hannah, de data *asta,* personajul Ruth şi personajul Hannah pornesc de pe poziţii vrăjmaşe. La urmă, ne împrietenim. Sunt de acord că e altceva, dar nu *foarte* diferit

în noul roman al lui Ruth, Ruth (personajul) rămăsese de curând văduvă – o romancieră pe nume Jane Dash. Pentru prima oară, Ruth scria despre o scriitoare; se expunea astfel la şi mai multe interpretări autobiografice, de genul celor care-i displăceau profund.

Hannah (personajul) — care la începutul romanului este duşmanca doamnei Dash, iar la sfârşitul lui este cea mai bună prietenă a văduvei – se numeşte Eleanor Hoit. Femeile, multă vreme aflate în vrăjmăşie, ajuñg să se apropie, în mare măsură împotriva voinţei lor, datorită copiilor lor care între timp au crescut; fiul şi fiica lor se îndrăgostesc şi se căsătoresc.

Jane Dash, mama mirelui, şi Eleanor Hoit, mama miresei, trebuie să împartă responsabilitatea creşterii nepoţilor când părinţii lor mor într-un accident de avion. (Călătoria urma să fie o a doua lună de miere pentru tânărul cuplu care-şi serba a zecea aniversare.)

Când are loc accidentul, doamna Dash este deja văduvă – nu se va recăsători niciodată iar Eleanor Hoit divorţase pentru a doua oară.

Era primul roman al lui Ruth Cole care se încheia într-o notă optimistă (dacă nu de-a dreptul fericită), cu toate că Jane Dash rămâne cu un sentiment de disconfort privitor la prietenia ei cu Eleanor Hoit – pricinuit de „schimbările copleşitoare ale caracterului lui Eleanor, atât de definitorii pentru trecutul ei". Recunoscând fără rezerve în Eleanor „personajul Hannah", Hannah se simţise jignită de aceste cuvinte.

- Ce „schimbări copleşitoare" ai observat tu în caracterul *meu?* dorise Hannah să ştie. Poate că nu eşti întotdeauna de acord cu comportamentul meu, dar ce vezi tu inconsecvent sau contradictoriu în caracterul meu?

- Tu n-ai nimic „contradictoriu", Hannah, îi răspunsese Ruth. Şi eşti mult mai consecventă decât *mine.* N-am observat nici o schimbare în caracterul tău — nici măcar una mică, măcar *binevenită,* cu atât mai puţin „schimbări copleşitoare".

Un răspuns cam confuz, după părerea lui Hannah, părere pe care nu ezitase să şi-o exprime, însă Ruth replicase că aceasta era o dovadă – dacă Hannah mai avea nevoie de aşa ceva – că Eleanor Hoit *nu* era personajul Hannah, aşa cum socotea aceasta. Şi astfel luase sfârşit răceala stânjenitoare dintre Ruth şi Hannah – cel puţin până când Ruth o invitase pe Hannah s-o audă citind din roman; invitaţia avea mai puţin de-a face cu romanul, pe care Hannah îl citise,

cât cu perspectiva excitantă de a-l întâlni pe Eddie O'Hare.

Cealaltă persoană referitor la care Hannah îşi manifestase o emoţie aproape egală de a o întâlni era bărbatul descris de Ruth ca fiind „actualul" ei iubit. în realitate, se încadra mai curând în categoria „iubit *potenfiaF* – un „iubit candidat", cum ar fi zis Hannah. Acest iubit-în-aşteptare era din întâmplare şi noul editor al lui Ruth – aceeaşi Persoană Foarte Importantă de la Random House care îi displăcea lui Eddie O'Hare din pricina acelui zel protector de unchi mai bătrân şi din pricina faptului că nu-şi amintea niciodată că-l mai întâlnise pe Eddie.

Da, Ruth îi mărturisise lui Hannah că era cel mai bun editor cu care lucrase vreodată. Da, niciodată înainte nu întâlnise – nu într-o asemenea măsură – un bărbat cu care să poată vorbi *ţi* pe care să-l poată asculta. Ruth simţea că nimeni altcineva, poate cu excepţia lui Hannah, nu o cunoştea atât de bine. Nu numai că era franc şi puternic, dar o şi provoca „în toate sensurile bune".

- Care sunt „sensurile bune"? o întrebase Hannah.
- Ah, o să-l întâlneşti... o să vezi, o asigurase Ruth. E şi gendeman.
- E destul de *bătrân* ca să fie, nu se lăsase Hannah. Adică e exact generaţia potrivită pentru comportamentul de gendeman. Cu câţi ani e mai mare decât dne, de fapt – cu doisprezece, *cincisprezece* ani?

(Văzuse o fotografie.)

- Cu optsprezece, răspunsese Ruth încet.

- Atunci e într-adevăr gendeman. Şi n-are copii? Dumnezeule, *ei* câţi ani au? Ar putea fi de vârsta fa!
- N-are copii, răspunsese Ruth.
- Dar am înţeles că a fost căsătorit ani buni, zisese Hannah. De ce *n-are* copii?
- Soţia lui nu şi-a dorit copii, se temea să aibă copii.
- Parcă te-aud pe tine, oarecum.
- Allan voia un copil, nu şi soţia lui, recunoscuse Ruth.
- Prin urmare, încă mai vrea copii, trăsese Hannah concluzia.
- E un subiect pe care-l discutăm, mărturisise Ruth.
- Şi presupun că încă mai vorbeşte cu fosta lui nevastă. Să sperăm că generaţia lui va fi ultima generaţie de bărbaţi care consideră că e necesar să continue să stea de vorbă cu fostele neveste, zisese Hannah pe un ton dezaprobator. Era credoul ei de jurnalistă: orice persoană trebuie să se încadreze într-o statistică dată, în funcţie de vârstă, educaţie, tip. Un mod de gândire care-o înfuria pe Ruth, dar acum preferase să-şi muşte limba.
- Carevasăzică, adăugase Hannah filosofic, presupun că sexul e... exact cum te aşteptai?
- încă nu m-am culcat cu el, recunoscuse Ruth.
- Care dintre voi aşteaptă?
- Amândoi, minţise Ruth.

Allan avea răbdare; Ruth însă „aştepta". Îi era atât de teamă că n-o să-i placă să facă sex cu el,

încât amâna cât mai mult. Nu voia să nu se mai gândească la el ca fiind bărbatul vieţii ei.

- Dar mi-ai spus că te-a *cerut* de nevastă! strigase Hannah. Vrea să se însoare cu tine şi încă n-a făcut sex cu tine? Asta nu-i nici măcar comportament generaţional – asta ţine de generaţia lui *taică-su* sau chiar a lui *burdcă-su!*

- Vrea ca eu să ştiu că nu sunt doar o altă iubită de-a lui, îi spusese Ruth lui Hannah.

- Nu eşti nici un fel de iubită deocamdată!

- Mie mi se pare adorabil, zisese Ruth. E îndrăgostit de mine *dinainte* să se fi culcat cu mine. E o chestie frumoasă.

- E *altceva,* acceptase Hannah. De ce anume te temi?

- Nu mă tem de nimic, minţise Ruth din nou.

- De obicei, nu vrei să-ţi cunosc iubiţii, îi amintise Hannah.

- Acesta este special.

- Atât de special că nici nu te-ai culcat cu el.

- Mă poate bate la squash, adăugase Ruth abia auzit.

- Şi tatăl tău te bate, şi are... câţi ani?

- Şaptezeci şi şapte. Ştii foarte bine câţi ani are tata.

- Iisuse, chiar atâţia? Nu-i arată, zisese Hannah.

- Eu vorbesc de Allan Albright, *nu* de tata, se înciudase Ruth. Allan Albright are numai cincizeci şi patru. Mă iubeşte, vrea să se însoare cu mine şi cred că aş fi fericită să trăiesc cu el.

- Ai zis cumva că-l iubeşti? întrebase Hannah. Eu nu te-am auzit spunând asta.

- Nici n-am spus-o, recunoscuse Ruth. Nu ştiu dacă o fac, nu ştiu cum s-o spun, adăugase ea.
- Dacă n-o poţi spune, nu-l iubeşti. Şi eu care credeam că are reputaţie de... ăăă, e un afemeiat, nu-i aşa?
- Da, *era*, răspunsese Ruth lungind vorbele. Mi-a spus-o chiar el şi mi-a spus că s-a schimbat.
- A-ha-ha, făcuse Hannah. Bărbaţii se schimbă?
- *Moi* ne schimbăm? întrebase Ruth.
- Tu vrei să te schimbi, nu-i aşa?
- M-am săturat de iubiţii răi, mărturisise Ruth.
- Ai un talent de a-i alege! îi spusese Hannah. Dar credeam că-i alegi pentru că *ştiai* că sunt răi. Credeam că-i alegi pentru că ştiai că te vor părăsi. Uneori, chiar înainte să le spui tu s-o facă.
- Şi tu ţi-ai ales nişte iubiţi răi, replicase Ruth.
- Cum să nu, tot timpul, recunoscuse Hannah. Dar mi-am ales şi câţiva buni – numai că nu zăbovesc mult.
- Cred că Allan va zăbovi, răspunsese Ruth.
- El da, zisese Hannah. Vasăzică, te temi că *tu* nu vei zăbovi – asta e?
- Da, mărturisise Ruth în sfârşit. Asta e.
- Vreau să-l cunosc, zisese Hannah. Şi-o să-ţi spun dacă vei zăbovi. O s-o ştiu din clipa în care-am să-l văd.

„Şi uite că m-a lăsat baltă!" s-a gândit Ruth. A închis cu o pocnitură romanul; lipindu-l de sâni. ii venea să izbucnească în plâns, atât era de furioasă pe Hannah, dar a văzut că-l speriase cu gestul ei brusc pe maşinistul excitat; şi i-a plăcut expresia de îngrijorare de pe chipul lui.

- Publicul vă aude aici, în spate, i-a şoptit vicleanul cu un zâmbet arogant pe buze.

Răspunsul lui Ruth n-a fost spontan; aproape tot ce spunea ea era deliberat.

- în caz că te-ntrebai, i-a şoptit Ruth maşinistului, sunt măsura 34D.

- Ce? a şoptit tinerelul.

„E prea idiot ca să priceapă", a hotărât Ruth. în plus, publicul izbucnise în aplauze furtunoase. Fără să fi auzit ce zisese Eddie, Ruth a înţeles că, în sfârşit, terminase de vorbit.

Pe scenă, Ruth s-a oprit ca să-i strângă mâna, înainte să se apropie de podium. Derutat, Eddie a pornit spre culise în loc să se îndrepte spre locul rezervat în sală; iar odată ajuns în culise, i-a fost prea jenă să se ducă la locul lui. S-a uitat neajutorat la maşinistul neprietenos care n-avea de gând să-i ofere lui Eddie taburetul său.

Ruth a aşteptat să se stingă aplauzele. A luat în mână paharul de apă gol şi imediat l-a pus înapoi. „Ah, Dumnezeule, i-am băut apa!" şi-a dat Eddie seama.

- Ce mai ugere, hă? i-a şoptit maşinistul lui Eddie, care nu zicea nimic, stătea doar cu un aer vinovat.

(Nu auzise ce spusese maşinistul; probabil ceva legat de paharul de apă, a presupus el.)

Pentru rolul lui mic în desfăşurarea serii, maşinistul s-a simţit dintr-odată şi mai mic decât de obicei; abia ce-a murit cuvântul „ugere" pe buzele lui, că tinerelul bădăran a priceput ce-i şoptise faimoasa prozatoare. „Poartă 34D!" şi-a dat seama neghiobul încet la minte. Dar de ce-i spusese? „Se dă la mine sau *œ?*" s-a întrebat idiotul.

Când aplauzele s-au terminat în sfârşit, Ruth a spus:

- Vreţi să faceţi lumina mai mare, vă rog? Vreau să pot vedea chipul editorului meu. Dacă-l văd crispându-se, o să ştiu că am omis ceva sau că a omis el ceva.

Publicul a râs, ceea ce şi intenţionase Ruth, dar ea nu numai pentru asta zisese ce zisese. Nu avea nevoie să/-l vadă pe Allan Albright la faţă; destul îi acapara gândurile! Ceea ce voia să vadă Ruth era locul gol de lângă Allan, cel\ rezervat pentru Hannah Grant. De fapt, erau *două* locuri goale lângă Allan, deoarece Eddie rămăsese prizonier în culise, dar Ruth a observat doar absenţa lui Hannah.

„Naiba să te ia, Hannah!" s-a gândit Ruth, însă acum se afla pe scenă. Tot ce trebuia să facă era să-şi fixeze privirea pe pagină; textul o acapara în întregime. Pe dinafară, Ruth era aşa cum era Ruth Cole întotdeauna: stăpână pe sine. Şi, de cum va începe să citească, şi pe dinăuntru va fi stăpână pe sine.

Poate că nu şda cum să se descurce cu iubiţii – mai cu seamă cu acela care voia să se însoare cu ea – şi poate că nu şda cum să se poarte cu tatăl ei, faţă de care nutrea sentimente dureros de amestecate. Poate nu ştia dacă să-şi urască cea mai bună prietenă, pe Hannah, sau s-o ierte. Dar când era vorba de scrisul ei, Ruth Cole era imaginea încrederii şi a concentrării.

De fapt, se concentra atât de total asupra lecturării primului capitol, intitulat „Salteaua

pneumatică roş-abastră", încât a uitat să spună auditoriului cum se numea noul ei roman. Nu conta; cei mai mulţi dintre cei aflaţi în sală ştiau deja. (Mai mult de jumătate dintre ei citiseră romanul din doască-n doască.

)Originea primului capitol era deosebită. Secţiunea culturală a unui cotidian german, *Süddeutsche Zeitung,* îi ceruse lui Ruth să le trimită o povestire pentru numărul anual de proză. Ruth scria rar povestiri; avea permanent un roman în minte, chiar dacă nu începuse să-l scrie. Dar regulile privind trimiterea textului la *Süddeutsche Zeitung* o intrigaseră: fiecare povestire publicată în secţiunea respectivă se intitula „Salteaua pneumatică roş-abastră"; şi cel puţin o dată în fiecare povestire trebuia să apară o saltea roş-albastră. (Se sugera, de asemenea, ca salteaua pneumatică să aibă suficientă semnificaţie în poveste, pentru a-şi merita existenţa ca titlu.)

Lui Ruth îi plăceau regulile. Cei mai mulţi scriitori luau în derâdere regulile, dar Ruth era şi jucătoare de squash; o atrăgeau jocurile. Pentru Ruth, distractiv era unde şi cum să introducă salteaua pneumatică în povestire. Ştia deja care erau personajele: vor fi Jane Dash, proaspăt rămasă văduvă, şi duşmanca de atunci a doamnei Dash, Eleanor Hoit.

- Şi astfel, a zis mai departe Ruth publicului de la Y, pe Ninety-second Street, datorez primul capitol unei saltele pneumatice.

Publicul a râs. Acum devenise un joc şi pentru el.

Eddie O'Hare a avut impresia că până şi necioplitul maşinist aştepta cu sufletul la gură salteaua pneumatică roş-albastră. O dovadă în plus a faptului că Ruth Cole devenise o scriitoare de talie internaţională: primul capitol al noului ei roman fusese publicat în germană sub titlul „Die blaurote Luftmatratze", înainte ca nenumăraţii cititori ai lui Ruth să fi avut ocazia s-o citească în engleză!-

- Vreau să dedic această lectură, a anunţat Ruth, celei mai bune prietene a mele, Hannah Grant.

într-o bună zi, Hannah va afla de această dedicaţie pe care o ratase; de bună seamă că cineva din sală îi va spune.

Se auzea musca zburând, cum se zice, când Ruth a început să citească primul capitol.

Salteaua pneumatică roş-albastră

Deşi era văduvă de-un an, Jane Dash se lăsa la fel de uşor purtată de-un aşa-numit potop de amintiri ca şi în dimineaţa în care se trezise şi constatase că soţul ei decedase lângă ea. Era romancieră. Nu avea nici o intenţie să-şi scrie memoriile; n-o interesau autobiografiile, mai cu seamă a ei. Dar voia să păstreze memoria trecutului sub control, aşa cum trebuie să facă o văduvă.

O intruziune cum nu se poate mai nebinevenită din trecutul doamnei Dash era Eleanor Hoit, hipioată pe vremuri. Eleanor era

atrasă de nenorocirile altora; simţea că pur şi simplu o înalţă moral. Cel mai mult o atrăgeau văduvele. Eleanor era dovada vie a convingerii doamnei Dash că dreptatea poetică nu se manifestă echitabil. Nici măcar Plu- tarh n-ar fi convins-o pe Jane Dash că Eleanor Hoit îşi va primi vreodată dreapta răsplată.

Cum se numea... ceea ce scrisese Plutarh? Parcă „De ce zeii nu se grăbesc să-i pedepsească pe cei răi", aşa îşi amintea Jane, dar nu era sigură. Oricum, în ciuda secolelor care-i despărţeau, Plutarh trebuie să se fi gândit la Eleanor Hoit.

Răposatul soţ al doamnei Dash zisese odată despre Eleanor că e o femeie aflată sub permanenta necesitate de a se revizui pe sine. Jane considera această apreciere drept excesiv de amabilă.) în timpul primei sale căsnicii, Eleanor Hoit fusese genul de femeie care făcea atâta paradă de mariajul ei fericit, încât oricine care trecuse printr-un divorţ resimţea o silă cordială faţă de ea. în perioada când era proaspăt divorţată, Eleanor a devenit o asemenea susţinătoare a divorţului, încât oricine era fericit în căsnicie voia s-o omoare.

în anii '60, nimeni nu era surprins de simpatiile ei socialiste, ca în anii '70 să devină o feministă. Când locuia la New York, era de părere că viaţa în regiunea Hamptons, adică „la ţară", cum spunea ea, era bună doar pentru weekenduri pe vreme frumoasă; a locui în Hamptons tot anul sau pe vreme rea era ceva ce făceau doar capetele seci şi alţi cretini.

Iar când a părăsit Manhattanul ca să locuiască permanent în Hamptons şi ca să se mărite a doua oară, a decretat că viaţa la oraş era potrivită numai violatorilor şi amatorilor de

senzaţii tari, care nu aveau capacitatea ei de autocu- noaştere. (După mulţi ani petrecuţi în Bridgehampton, Eleanor continua să considere prelungirea sudică a Long Islandului drept zonă rurală, şi asta pentru că nu trăise niciodată cu adevărat la ţară. Urmase un liceu de fete în Massachusetts şi, deşi retrospectiv acea perioadă i se părea ca absolut nefirească, nu o cataloga *nici* drept rurală, *nici* urbană.)

Odată, Eleanor îşi dăduse foc la sutien în public, în faţa unui grup restrâns, într-o parcare Grand Union, dar, pe parcursul anilor '80, fusese o republicană activă politic – chipurile, influenţa celui de-al doilea soţ. După ce ani de zile încercase zadarnic să rămână însărcinată, în sfârşit a adus pe lume un copil cu ajutorul unui donator de spermă anonim; moment în care a devenit o implacabilă adversară a avortului. Cine ştie dacă la mijloc n-o fi fost cumva vreo influenţă a „spermei misterioase", cum o numea regretatul soţ al doamnei Dash.

Pe parcursul a două decenii, Eleanor Hoit a trecut de la a mânca de toate la un regim strict vegetarian şi înapoi la de toate. Schimbările în regimul ei alimentar erau impuse – fără nici o logică – şi copilului din spermă donată, o fetiţă chinuită, a cărei petrecere de ziua de naştere – avea şase ani la vremea respectivă – i-a fost stricată – ca şi celorlalţi copii prezenţi – de hotărârea lui Eleanor de a le arăta filmul făcut de-un amator când o adusese pe lume pe fiica sa.

Singurul fiu al lui Jane Dash era unul dintre copiii traumatizaţi la acea petrecere. Episodul o tulburase pe doamna
Dash, deoarece ea fusese întotdeauna pudică în prezenţa fiului ei. Soţul răposat umblase adesea gol prin casă — dormea gol şi aşa mai departe –, lucru care n-o tulburase nicidecum pe Jane, cel

puţin în ceea ce-l privea pe fiul ei. La urma urmei, amândoi erau băieţi. Ea însă, Jane se străduise întotdeauna să-şi acopere goliciunea fizică. Şi iată că fiul ei venise acasă de la ziua de naştere a fetiţei Hoit, unde văzuse un film aparent real al unei naşteri, adică o văzuse pe Eleanor Hoit expusă ca o carte deschisă!

Pe parcursul anilor, Eleanor avea din când în când s-o oblige pe biata ei fiică să vizioneze filme de obstetrică, şi nu neapărat din motive educaţionale. Mai degrabă din nevoia irepresibilă a lui Eleanor Hoit de a-şi da importanţă: femeia asta simţea nevoia să-i demonstreze fiicei ei prin ce suferinţe trecuse, cel puţin în momentul în care născuse.

Cât despre fiică, fie îşi formase o personalitate contrară, fie se născuse aşa; o fi fost supraexpunerea la sângele pricinuit de naşterea ei sau ceva din genele trainice ale „spermei misterioase", fapt e că fiica părea mereu dornică să-şi pună mama în situaţii jenante. Iar atitudinea potrivnică a bietei fete o încuraja pe Eleanor să atace alte posibile surse de a o tulbura pe fiica ei, căci Eleanor Hoit nu se simţea niciodată vinovată, de absolut nimic.

Doamna Dash îşi va aminti întotdeauna cum s-a transformat Eleanor Hoit într-o protestatară împotriva pornografiei. Magazinul de cărţi porno, aflat la periferia localităţii Riverhead, din Long Island, o zonă cu totul diferită de Hamptons, nu era un loc care să ademenească la uşa lui cititori tineri, neavizaţi sau inocenţi. Era o clădire joasă, din piatră, cu ferestre mici şi acoperiş din tablă. Pancarta de afară nu lăsa loc de îndoială: CĂRŢI ŞI REVISTE INTERZISE MINORILOR DOAR PENTRU ADULŢI!

Eleanor şi un grup mic de femei revoltate, toate mame de familie, au intrat numai o dată în magazin. Şi au ieşit brusc, agítate şi îmbujorate. („Cei puternici îi victrmizează pe cei slabi!” a declarat Eleanor unui reporter local.) Cuplul care deţinea magazinul de cărţi pornografice era în vârstă; de mult îşi doreau să scape de îngrozitoarele ierni din Long Island. în scandalul care a urmat, au reuşit să ducă de nas un grup de cetăţeni îngrijoraţi (format la iniţiativa lui Eleanor) şi să-i facă să cumpere clădirea. Dar cetăţenii îngrijoraţi nu numai că au plătit un preţ prea mare pentru coşmelia aia, ci s-au ales şi cu... ăăă, inventarul, cum îl numea doamna Dash.

Ca romancieră şi ca parte interesată, Jane Dash s-a oferit să evalueze stocul. Anterior, refuzase politicos invitaţia de a se alătura cruciadei lui Eleanor împotriva pornografiei, pe motiv că ea era scriitoare; din principiu se opunea cenzurii. Când Eleanor insistase – apelând la Jane „ca femeie în primul rând, ca scriitoare în al doilea rând” —, Jane dăduse un răspuns care le surprinsese şi pe Eleanor, şi pe ea însăşi:

- Sunt scriitoare în primul rând, zisese doamna Dash.

Lui Jane i s-a permis să cerceteze literatura pornografică după placul inimii. Fără a pune la socoteală „valoarea”, doamna Dash a fost dezamăgită. Ea, una, se aşteptase la abordări grosolane – ceea ce nu se putea spune despre Eleanor Hoit. Vulgaritatea însă era norma multor oameni. Grobia- nismul şi interesele lascive reprezentau umorile motivante pentru tot felul de indivizi; doamna Dash era fericită că nu se asocia cu aceştia. îşi dorea ca o parte mai semnificativă a populaţiei să fie mai bine educată

şi în acelaşi timp credea că, în cazul multora dintre cei pe care-i cunoştea, educaţia era zadarnică.

În necuviincioasa colecţie din magazinul porno, acum închis pentru totdeauna, nu existau ilustrări ale actelor sexuale cu animale sau minori. Doamnei Dash i se părea oarecum liniştitor faptul că asemenea depravări nu-şi croiseră drum până hăt la răsărit de Manhattan, în ţinutul Suffolk – cel puţin nu în formă de revistă sau carte. Ceea ce se găsea din plin era exagerarea obişnuită a orgasmului femeiesc şi prezenţa unor bărbaţi (întotdeauna cu penisuri de dimensiuni neverosimile) care afişau un interes neconvingător în muncile pe care le depuneau. Joc prost din partea ambelor sexe, a tras Jane Dash concluzia. După părerea ei, prim-planurile cu nenumăratele şi variatele organe genitale femeieşti erau... hm, interesante din punct de vedere clinic. Niciodată nu se uitase la atâtea amănunte neispidtoare ale altor femei.

Presată să dea un verdict, Jane a declarat că toată marfa din magazin era maculatură lipsită de orice valoare – în afara cazului în care cetăţenii îngrijoraţi voiau să-şi reducă din cheltuieli vânzând stocul disponibil unor localnici mai curioşi. Dar un asemenea comerţ stradal în Riverhead ar fi însemnat, în opinia cetăţenilor îngrijoraţi, să joace ei rolul de pornografi. Prin urmare, cărţile şi revistele au fost puse pe foc – o adevărată pierdere.

Definindu-se încă o dată ca „scriitoare în primul rând”, doamna Dash a spus că nu voia să ia parte la ceremonia arderii; nici măcar să privească nu voia. Presa locală a surprins un grup mic, dar triumfător de femei care aveau grijă de foc. Pompieri adevăraţi stăteau neliniştiţi în preajmă, pentru cazul în care fotografiile

arzânde ale muncilor sexuale epuizante şi organele genitale împrăştiate s-ar transforma dintr-odată într-o pălălaie incontrolabilă.

în SufTolk County, au trecut şase ani fără alte demonstraţii publice în domeniul moralităţii sexuale. Fiica din spermă donată avea doisprezece ani când a luat cu sine vibratorul cu baterie al lui Eleanor Hoit la gimnaziul alternativ din Bridge- hampton, pentru acea parte prost-văzută din educaţia americană, numită Arată şi Povesteşte. încă o dată, fiul lui Jane Dash, care vizionase filmul naşterii în direct la petrecerea împlinirii vârstei de şase ani, a avut privilegiul să vadă această frântură a fostei experienţe private a lui Eleanor

.Din fericire, fiica de doisprezece ani habar nu avea cum se foloseşte instrumentul pe care profesoara uluită i l-a luat iute din mână. Prea multe nu erau de văzut, în afara dimensiunii şocante a obiectului. Doamna Dash, care nu văzuse niciodată un asemenea obiect, a dedus din descrierea făcută de fiul ei că penisul artificial avea o formă ce nu semăna câtuşi de

puţin cu un mădular bărbătesc real. Băiatul a comparat vibratorul cu „un fel de rachetă”. Rămăsese totodată fixat în memoria băiatului sunetul pe care-l făcea racheta când i se dădea drumul. Bineînţeles că vibratorul vibra. Vibrarea propriu-zisă nu era detectabilă într-un mod pregnant, dai; până ca profesoara să ia penisul din mâna fetiţei de doisprezece ani şi să-l închidă, sunetul particular pe care-l scotea a fost o surpriză pentru toţi cei care l-au auzit.

— Şi cum suna? l-a întrebat Jane pe fiul ei.

- &ZZt! Zzzzt! Z/czztf a raportat băiatul.

Era ceva ca un avertisment în sunetul ăsta, s-a gândit doamna Dash — un bâzâit cu *t* în coadă. Romanciera nu-şi mai putea scoate din minte acest sunet.

în acel moment, ghiduşia răposatului soţ al doamnei Dash s-a întors s-o bântuie. De câte orí o zăreau pe Eleanor Hoit – la un dineu, la supermarket sau când o ducea pe fiica ei la orele suplimentare de gimnaziu – soţul lui Jane obişnuia să şoptească în urechea romancierei „■Zzzzt!” Lui Jane i se părea că, în felul lui subtil, îi spunea să fie atentă.

Ceea ce-i lipsea cel mai mult şi cel mai des doamnei Dash era firea lui hâtră. Chiar şi numai văzând-o pe Eleanor Hoit o făcea, fără voia ei, să-şi amintească de văduvie şi de ceea ce pierduse.

Şi au mai trecut cinci ani, dar Jane îşi amintea episodul cu vibratorul ca şi când se petrecuse ieri. Două pricim au împins-o pe doamna Dash s-o înfrunte pe Eleanor Hoit imitând aproape perfect sunetul scos de vibrator Jane dorea teribil să readucă în viaţa ei umorul răposatului ei soţ şi, doi, Jane ştia că, dacă nu-i face lui Eleanor ceva, va simţi imboldul să scrie despre ea, ceea ce ar fi mai rău. Ca romancieră, doamna Dash considera că a scrie despre

persoane reale era demn de dispreţ; era un semn al eşecului imaginaţiei – căci orice romancier demn de acest renume ar trebui să fie în stare să născocească un personaj mai interesant decât orice persoană reală. A face din Eleanor Hoit subiect de ficţiune, chiar şi numai pentru a-şi bate joc de ea, ar însemna s-o flateze.

În pl us, faptul că doamna Dash a luat hotărârea să imite sunetul scos de vibratorul lui Eleanor nu a fost o „decizie" în sine, ci pur şi simplu un accident. N-a fost un act planificat, ceea ce nu se poate spune despre romanele lui Jane Dash. Ocazia s-a ivit la picnicul anual al şcolii alternative, un picnic şcolar, organizat la ceva vreme după încheierea anului şcolar; ideea era ca picnicul să coincidă cu vremea bună pentru scăldat, de la începutul verii. Oceanul Atlantic era extrem de rece până la sfârşitul lui iunie. Dar, dacă şcoala amâna picnicul până în iulie, plaja publică ar fi fost supraaglomerată de „chiriaşii din timpul verii".

Doamna Dash nu avea nici o intenţie să înoate mai devreme de luna august; şi nu înota niciodată la picnicurile şcolare, n-o făcuse nici măcar pe vremea când mai trăia soţul ei. Şi, deoarece fiul ei absolvise gimnaziul alternativ, prezenţa lui (şi a lui Jane) la picnicul din acel an era mai curând în spiritul revenirii absolvenţilor, un fel de revedere, care a marcat şi cea mai însemnată ieşire a doamnei Dash în public în Bridgehampton, de când rămăsese văduvă. Unii au fost surprinşi s-o vadă. Nu şi Eleanor Hoit.

- Bravo, i-a zis Eleanor lui Jane. Era şi timpul să ieşi din nou în lume.

Poate că aceste vorbe au pus în mişcare rotiţele din mintea doamnei Dash. Cu greu ar fi putut considera drept „lume" picnicul

gimnaziului alternativ şi nici nu ţinea să fie felicitată de Eleanor Hoit.

Jane a preferat să-şi concentreze atenţia asupra fiului ei, şi ceea ce vedea îi făcea plăcere: cât de mult crescuse! Şi foştii lui colegi de şcoală... mda, toţi crescuseră. Chiar şi chinuita fiică a lui Eleanor se făcuse drăguţă, era relaxată, sociabilă – acum învăţa la o şcoală-internat, nu mai trăia în aceeaşi casă cu filmul oribil al propriei ei naşteri şi cu racheta nucleară a plăcerilor, aflată în proprietatea mamei ei.

Jane şi-a îndreptat atenţia şi asupra copiilor mai mici. Pe cei mai mulţi nu-i ştia, iar câţiva dintre părinţii mai tineri îi erau şi ei străini. Profesoara care a confiscat vibratorul a venit să se aşeze lângă doamna Dash. Jane n-a auzit ce-i spunea; romanciera încerca să se gândească la felul în care să formuleze întrebarea şi dacă va avea curajul s-o rostească. („Când aţi apucat în mână obiectul, cât de tare se bâţâia? Vreau să spun, poate ca un robot de bucătărie sau ca un mixer, sau poate... ăăă, ceva mai potolit?”) Dar de bună seamă că doamna Dash n-ar fi pus o asemenea întrebare; s-a mulţumit să zâmbească. Până la urmă, profesoara s-a ridicat şi a plecat.

Pe măsură ce se lăsa înserarea, copiii mai mici au început să tremure de frig. Plaja a căpătat culoarea cafenie a cojilor de ouă, oceanul devenise cenuşiu. Şi în parcare erau copii care tremurau, când doamna Dash şi fiul ei şi-au pus coşul de picnic, prosoapele şi cuverturile de plajă în portbagajul maşinii. Parcaseră lângă Eleanor Hoit şi fiica ei. Jane a fost surprinsă să-l vadă pe al doilea soţ al lui Eleanor. Era un avocat de divorţuri excesiv de procesoman, care rareori îşi făcea apariţia la evenimente-sociale.

Vântul a început să bată. Copiii gemeau. Ceva colorat – părea o plută – a fost ridicat de

vânt. A fost smuls din mâinile unui băieţel şi a aterizat pe capota maşinii lui Eleanor Hoit. Avocatul de divorţuri s-a întins să prindă obiectul colorat, dar acesta a zburat mai departe. Jane Dash l-a prins din zbor.

Era o saltea penumatică pe jumătate dezumflată, colorată în roşu şi albastru, iar băieţelul care-o scăpase din mâini a venit în fugă la doamna Dash.

- încercam s-o dezumflu, a explicat băieţelul. Nu încape în maşină. Apoi nu-a scăpat, a luat-o vântul.

- Bun, acum hai să-ţi arăt... e o şmecherie aici, i-a spus doamna Dash puştiului.

Jane a văzut-o pe Eleanor Hoit cum se apleacă. Eleanor a îngenuncheat pe un genunchi: îşi lega şiretul. Soţul ei procesoman se aşezase la volan cu un gest agresiv, fiica din sperma misterioasă şedea bosumflată şi singură pe bancheta din spate – fără îndoială că reuniunea aceasta o întorsese printre ororile copilăriei.

Jane a găsit în parcare o pietricică de mărime potrivită. A deşurubat capacul ce acoperea valva de aer a saltelei roş-albastre şi a înfipt pietricica în valvă. Pietricica a apăsat în jos acul din valvă. Aerul a ieşit hâsâind.

- Apasă în jos pietricica, i-a explicat doamna Dash puştiului, arătându-i cum să facă: Uite-aşa.

Aerul ieşea din saltea în mici explozii

- .Şi... dacă strângi salteaua tare, uite-aşa, se va dezumfla mai iute.

Dar când a făcut asta, aerul a zornăit pietricica în valvă. Eleanor a auzit sunetul exact când se îndrepta de spate.

„Zzzzt! a făcut salteaua pneumatică roş-al-
bastră. încântarea de pe chipul băieţelului era vădită. Pentru el, sunetul era minunat. Dar expresia lui Eleanor Hoit trăda recunoaşterea bruscă a demascării ei. Aşezat la volan, bărbatul şi-a întors faţa (ca o instanţă) către ei. Apoi şi fiica lui Eleanor s-a răsucit către locul de unde venea sunetul. Chiar şi fiul lui Jane Dash, care făcuse de două ori cunoştinţă cu viaţa intimă a lui Eleanor Hoit, s-a întors recunoscând sunetul palpitant.

Eleanor s-a holbat la doamna Dash şi la salteaua care se dezumfla rapid, ca o femeie care fusese despuiată în faţa unei mulţimi.

- Chiar *t* vremea să ies din nou în lume, a recunoscut Jane în faţa lui Eleanor.

Dar despre subiectul „lume” – şi ce era aceasta, şi când sosea momentul ca o văduvă să reintre în societate fără probleme –, salteaua pneumatică roş-albastră n-a oferit decât un cuvânt de avertisment: „Z/zzi!”Allan la cincizeci şi patru de ani

Ruth citise tare, cu voce seacă. Câţiva oameni din public au fost deconcertaţi de „2^xz.tl”'ul ei final. Lui Eddie, care citise toată cartea de două ori, ii plăcea finalul primului capitol, dar o parte din auditoriu n-a aplaudat din prima clipă; nu erau siguri dacă se terminase

capitolul. Idiotul de maşinist se holba cu gura căscată la monitorul TV, ca şi când se pregătea să ofere un epilog: Din gură însă nu-i ieşea nici un cuvânt, nici măcar vreun comentariu lipsit de farmec, privitor la neobosita lui apreciere a „ugerelor" faimoasei romanciere.

Allan Albright a fost cel care a aplaudat primul, chiar şi înainte de Eddie. în calitate de editor al lui Ruth Cole, Allan ştia bine acel „£zzzt!" cu care se încheia primul capitol. Aplauzele care s-au declanşat până la urmă au fost generoase şi au durat suficient de mult ca Ruth să aibă timp să savureze singurul cub de gheaţă de pe fundul paharului ei de apă. Gheaţa se topise suficient cât să-i ofere o singură înghiţitură.

întrebările şi răspunsurile care au urmat lecturii au fost o dezamăgire; Eddie s-a simţit prost pentru Ruth că, după un spectacol distractiv, trebuia să îndure risipirea efectului, pe care-o generează întotdeauna întrebările. Şi pe tot parcursul întrebărilor şi răspunsurilor, Allan Albright s-a uitat încruntat la Ruth, ca şi când ea ar fi putut face ceva ca să ridice nivelul de inteligenţă al întrebărilor! în timpul lecturii, o iritaseră grimasele animate ale lui Allan jos în sală, ca şi când rolul lui ar fi fost acela de a o distra pe ea în timpul lecturii!

Prima întrebare a fost făţiş ostilă şi a impus un ton de care următoarele întrebări şi răspunsuri nu s-au putut îndepărta.

- De ce te repeţi? a întrebat-o un tânăr pe autoare. Sau este neintenţionat?

Ruth l-a apreciat din priviri: se apropia de treizeci de ani. Drept e că lumina din sală nu

erau suficient de puternică pentru ca să-i poată vedea bine expresia – individul şedea aproape în fundul sălii –, dar din tonul lui Ruth era sigură că tipul rânjea la ea.

După trei romane, Ruth era obişnuită cu acuzaţia că personajele ei erau „reciclate" de la o carte la alta şi că existau şi „excentricităţi de identificare" pe care le repeta în fiecare roman. „Presupun că *într-adevăr* inventez un set destul de limitat de personaje", şi-a zis Ruth. Dar, din experienţa ei, oamenii care acuzau un autor că se repetă se refereau de obicei la un detaliu care nu le plăcuse de *prima* dată. La urma urmei, chiar şi în literatură, dacă îţi *place* ceva, de ce să nu-l repeţi?

- Presupun că te referi la penisul artificial.

Dar nici un penis artificial nu-şi iţise capul (vorba vine) în primul ei roman – „fără îndoială" o scăpare, şi-a zis Ruth. Cu voce tare a spus:

- Ştiu că mulţi dintre voi, tinerii, vă simţiţi ameninţaţi de penisurile artificiale, dar zău că nu trebuie să vă temeţi că veţi fi înlocuiţi *cu totul*.

A tăcut; ca să-i lase să râdă. Apoi a continuat:

- Iar penisul *ăsta* artificial nu este câtuşi de puţin acelaşi *tip* de penis artificial ca penisul artificial din romanul meu precedent. Ştiţi doar că nu toate penisurile artificiale sunt la fel.

- Nu repeţi numai penisurile, a comentat tânărul.

- Da, ştiu – „prieteniile dintre femei, care se destramă" sau care se pierd şi se regăsesc, a zis Ruth, dându-şi seama (abia după ce vorbise)

că cita din introducerea plicticoasă a lui Eddie O'Hare.

în culise, Eddie s-a simţit extrem de încântat în prima clipă; apoi s-a întrebat dacă nu cumva îşi bătea joc de el.

- Iubiţi răi, a adăugat perseverentul tânăr. (Asta *da* temă!)

- Iubitul din *Acelaşi orfelinat* era un tip decent, i-a amintit Ruth cititorului ostil.

- Nu există mame! a strigat o femeie mai în vârstă.

- Nici taţi, s-a răstit Ruth.

Alian Albiight îşi ţinea capul în mâini. O sfătuise să nu accepte sesiunea de întrebări. îi zisese că, dacă nu lasă fără replică o observaţie ostilă ori incisivă – dacă n-o *poate „lăsa să treacă"-,* n-ar trebui să fíe atât de dornică „să muşte la rândul ei".

- Dar îmi *place* să muşc la rândul meu, îi spusese Ruth.

- Dar n-ar trebui s-o faci prima oară, nici măcar a doua oară, o avertizase Alian.

Mottoul lui era „Fii amabil de două ori". în principiu, Ruth era de acord cu ideea, dar îi venea greu să-i urmeze sfatul.

Alian era de părere că prima *şi* a doua obrăznicie trebuiau ignorate. Dacă cineva se înfige în tine sau e vădit ostil a *treia* oară, atunci da, ripostezi. Poate că era un principiu prea de *gentleman* ca Ruth să-l adopte.

Văzându-l pe Alian cu capul în mâini, Ruth a simţit deodată că nu-i mai suportă dezaprobarea demonstrativă. De ce era ea atât de adesea

predispusă să-i găsească hibe? în general, admira obiceiurile lui Alian – cel puţin obiceiurile legate de *munca* lui – şi nu se îndoia că avea o influenţă bună asupra ei.

Ceea ce-i trebuia lui Ruth Cole era un editor pentru *viaţa* ei mai curând decât pentru romanele ei. (Chiar şi Hannah Grant ar fí fost de acord cu asta.)

- Următoarea întrebare? a cerut Ruth.

încercase să pară veselă, chiar dispusă pentru alte întrebări, dar nu a reuşit să-şi ascundă animozitatea din voce. *Nu* invita publicul, ci îl provoca.

- De unde vă inspiraţi? a întrebat-o pe autoare un suflet inocent; cineva nevăzut, o voce ciudat de asexuată din sala cea mare.

Allan şi-a dat ochii peste cap. Era genul de întrebare pe care el o numea „întrebare de cumpărături"; speculaţia confortabilă că te duci la piaţă şi *cumperi* ingredientele pentru roman.

- Romanele mele nu sunt idei – eu nu am idei, a răspuns Ruth. Eu încep cu personajele şi astfel ajung la problemele pe care le pot avea personajele, ceea ce naşte o poveste – de fiecare dată.

(în culise, Eddie avea sentimentul că trebuie să ia notiţe.)

- E adevărat că n-ai avut niciodată un serviciu, unul adevărat?

Era din nou tânărul impertinent, cel care-o întrebase de ce
se repetă. Nu pe el îl invitase Ruth să vorbească; dar el se înfigea din nou în ea, neinvitat.

JnXi-ada)ăr, Ruth n-avusese niciodată o slujbă „adevărată", dar, înainte ca Ruth să apuce să răspundă la întrebarea insinuantă, Allan Albright s-a ridicat şi s-a întors spre public, fără îndoială ca să se adreseze tânărului necivilizat din fundul sălii.

- A fi scriitor *este* o slujbă adevărată, imbecilule! i-a zis Allan.

Ruth ştia că Allan numărase. După numărătoarea lui, fusese amabil de două ori.

Au urmat aplauze neconvingătoare. Când Allan s-a întors către scenă, cu faţa spre Ruth, i-a făcut semnul lui caracteristic: degetul mare de la mâna dreaptă tras de-a latul gâtului, ca un cuţit. Ceea ce însemna: Părăseşte scena.

- Mulţumesc, mulţumesc încă o dată, s-a adresat Ruth publicului.

în drum spre culise, s-a oprit o dată, s-a întors, şi-a fluturat mâna către public; aplauzele încă răsunau calde.

- Cum de nu dai autografe pe cărţi? Toţi scriitorii semnează pe cărţi! a strigat persecutorul ei.

înainte ca ea să-şi continue drumul spre culise, Allan s-a ridicat şi s-a întors din nou spre sală. Ruth n-a avut nevoie să se uite la el; ştia deja că Allan îi va arăta persecutorului degetul. Lui Allan îi plăcea teribil de mult să le arate oamenilor degetul.

„*Chiar* îmi place de el – şi *chiar* o să aibă grijă de mine", s-a
gândit ea. Dar Ruth nu putea nega că Allan o şi irita. *
înapoi în foaier, Allan a iritat-o din nou. Primul lucru pe care i l-a spus a fost:

- N-ai spus tidul cărţii.
- Am uitat, a zis Ruth.

Ce era el – *mereu* editorul?

- Nu mă gândeam c-o să citeşd primul capitol, a adăugat Allan. Mi-ai zis că-l socoteai prea comic şi că nu era reprezentativ pentru romanul ca întreg.
- M-am răzgândit. Am hotărât că *vreau* să fiu comică.
- N-ai prea dat afară de umor la faza cu întrebările şi răspunsurile, i-a amintit el.
- Cel puţin n-am făcut pe nimeni „imbecil", a replicat Ruth.
- L-am iertat pe tip de două ori, nu s-a lăsat Allan.

O doamnă în vârstă, cu o sacoşă de cumpărături plină de cărţi, reuşise să obţină îngăduinţa de a veni în culise. Spusese o minciună cuiva care încercase s-o oprească – zisese că e mama lui Ruth. A încercat aceeaşi minciună şi cu Eddie. L-a găsit pe Eddie în pragul foaierului; indecis ca întotdeauna, Eddie era pe jumătate înăuntru. Femeia în vârstă cu sacoşa de cumpărături plină de cărţi l-a confundat cu unul dintre organizatori.

- Trebuie s-o văd pe Ruth Cole, i-a spus doamna mai în vârstă lui Eddie.

Eddie a văzut cărţile din sacoşă.

- Ruth Cole nu dă autografe, a prevenit«-o el pe femeie. Nu semnează pe cărţi.
- Lasă-mă să intru. Sunt mama ei, a minţit doamna în vârstă.

Dintre toţi oamenii, Eddie nu avea nevoie să se uite prea
atent la femeia în vârstă, ci numai atât cât să-şi dea seama că avea aproximativ vârsta pe care ar

trebui s-o aibă şi Marion. (Marion ar avea şaptezeci şi unu de ani.)

- Doamnă, s-a adresat Eddie femeii în vârstă, *nu* sunteţi mama lui Ruth Cole.

Dar Ruth apucase să audă pe cineva spunând că e mama ei. L-a dat pe Allan la o parte şi s-a apropiat de uşa foaierului, unde doamna în vârstă a prins-o de mână.

- Am adus toate cărţile astea tocmai de la Lichtfield, ca să le semnezi, a zis bătrâna. £ în Connecticut.

- N-ar trebui să minţiţi că sunteţi mama cuiva, i-a spus Ruth.

- Câte una pentru fiecare dintre nepoţii şi nepoatele mele, a continuat doamna în vârstă.

în sacoşă erau vreo şase-şapte exemplare din romanele lui Ruth, dar, înainte ca femeia să apuce să scoată cărţile din sacoşă, Allan era acolo – cu mâna lui mare pe umărul bătrânei. O împingea blând afară.

- S-a anunţat: Ruth Cole nu dă autografe pe cărţi – pur şi simplu nu face aşa ceva, a zis Allan. îmi pare rău, dar, dacă ar semna cărţile dumneavoastră, n-ar fi cinstit faţă de toţi ceilalţi oameni care vor autograful ei, nu-i aşa?

Femeia l-a ignorat. încă o ţinea pe Ruth de mână.

- Nepoţii şi nepoatele mele adoră tot ce scrii, i-a zis ea lui Ruth. îţi ia doar două minute.

Ruth stătea ca împietrită.

- Vă rog, i-a zis Allan doamnei cu sacoşa de cumpărături, dar bătrâna, cu o iuţeală surprinzătoare, a pus jos sacoşa plină de cărţi şi, cu un gest brutal, a dat la o parte mâna lui Allan de pe umărul ei.

- Să nu-ndrăzneşti să mă împingi, a zis bătrâna.

- Nu-i mama, nu-i aşa? l-a întrebat Ruth pe Eddie.
- Nu, bineînţeles că nu, a asigurat-o Eddie.
- Uite ce-i, eu te rog să semnezi cărţile astea pentru *nepoţii fi nepoatele* mele! Propriile tale cărţi! i-a zis doamna în vârstă lui Ruth. Am *cumpărat* cărţile astea...
- Doamnă, *vă rog...* a repetat Allan.
- Ce naiba se-ntâmplă cu tine, mă rog frumos? a luat-o bătrâna la rost pe Ruth.
- Te bag în mă-ta *cu* nepoţi cu tot, i-a zis Ruth.

Doamna în vârstă a rămas ca pălmuită.
- *Ce* mi-ai zis? a întrebat ea.

Avea o autoritate în atitudine pe care Hannah ar fi numit-o „generaţională", dar pe care Ruth o considera a ţine mai
curând de bogăţia şi privilegiile bătrânei ăsteia nesuferite; cu siguranţă că tenacitatea femeii nu ţinea numai de vârsta ei.

Ruth s-a aplecat şi a scos din sacoşă unul dintre romanele ei.

- Ai un pix? l-a întrebat pe Eddie care a scotocit în jacheta lui jilavă şi a scos un roller roşu – „preferatul profesorului", cum îl numea el.

Scriind în cartea bătrânei, Ruth a rostit cu voce tare cuvintele în timp ce le punea pe hârtie:

- „Te bag în mă-ta cu nepoţi cu tot".

A pus cartea înapoi în sacoşă şi ar fi scos alta – pe toate ar fi scris acelaşi lucru *şi* le-ar fi lăsat nesemnate –, dar bătrâna şi-a tras sacoşa de lângă ea.

- Cum *îndrăzneşti?* a ţipat doamna în vârstă.
- Te bag în mă-ta cu nepoţi cu tot, a repetat Ruth pe un ton plat. Acelaşi ton ca atunci

când citea cu voce tare. A intrat înapoi în foaier şi, trecând pe lângă Allan, i-a spus: *La dram'* cu amabilitatea de *două ori*. La dracu' cu amabilitatea *o dată*.

Eddie, care ştia că prezentarea lui fusese prea lungă şi prea academică, a sesizat o modalitate de a se ispăşi. Indiferent cine era femeia, avea aproximativ vârsta lui Marion. Eddie nu considera femeile de vârsta lui Marion ca fiind „bătrâne". *Erau* femei mai în vârstă, desigur, dar *nu* bătrâne – nu în opinia lui.

Eddie zărise o etichetă tipărită şi lipită pe pagina de tidu a exemplarului inscripţionat de Ruth pentru bunica agresivă.

EUZABETHJ. BENTON

- Doamna Benton? a întrebat-o Eddie pe femeia mai în vârstă.
- Ce? a zis doamna Benton. Tu cine eşti?
- Ed O'Hare, a răspuns Eddie, întinzând mâna către femeia mai în vârstă. Aveţi o broşă superbă.

Doamna Benton s^a uitat lung la reverul jachetei de la costumul de culoarea prunei; broşa era o cochilie de scoică, din argint, încrustată cu perie.

- A fost a mamei, i-a zis femeia mai bătrână lui Eddie.
- Ce interesant! a zis Eddie. Mama *mea* a avut una exact la fel – de fapt, o purta când am *îngropat*-o, a minţit Eddie. (Mama lui Eddie, Dot O'Hare, încă era vie şi bine-mersi.)
- O... a făcut doamna Benton. îmi pare rău.

Degetele lui Eddie păreau suspendate deasupra broşei îngrozitor de oribile a femeii mai

în vârstă. Umilându-şi pieptul înspre mâna suspendată a lui Eddie, doamna Benton i-a permis să atingă cochilia de argint; l-a lăsat să-i pipăie perlele.

- Nu mi-am închipuit niciodată că o să mai văd o asemenea broşă, a zis Eddie.

- O... a făcut din nou doamna Benton. Aţi fost foarte apropiaţi, tu şi mama ta? Trebuie să fi fost foarte apropiaţi.

- Da, a minţit Eddie. („De ce nu pot face la fel în *cărţile* mele?" s-a întrebat el. Era un mister de unde veneau minciunile şi de ce nu le putea invoca atunci când *voia;* ca şi când n-avea de ales decât să aştepte şi să spere că la momentul oportun îşi va face apariţia o minciună suficient de bună.)

Câteva minute mai târziu, Eddie o conducea pe femeia mai în vârstă la intrarea actorilor. Afară, în ploaia necurmată, un grup mic, dar hotărât de tineri aştepta s-o vadă pe Ruth Cole, chiar şi numai pentru o clipă, ca s-o roage să le dea autografe pe cărţile *lor.*

- Autoarea a plecat. A ieşit pe la intrarea principală, a minţit Eddie.

Era uimit că nu fusese în stare s-o mintă pe recepţionera de la Piaza. Dacă ar fi minţit-o, ar fi primit mărunţişul pentru autobuz ceva mai repede; poate că ar fi avut şi norocul să prindă un autobuz mai devreme.

Doamna Benton, care era mai stăpână pe propria capacitate de a minţi decât era Eddie O'Hare pe-a sa, a zăbovit o clipă în plus în compania lui, înainte de a-i ura cu voioşie noapte bună, şi a ţinut să-i mulţumească pentru „complimentul de gendeman" pe care i-l făcuse.

Eddie se oferise să obţină de la Ruth Cole un autograf pentru nepoţii doamnei Benton. O convinsese pe femeia mai în vârstă să-i lase lui sacoşa de cumpărături plină de cărţi, inclusiv volumul pe care Ruth îl „stricase”. (Aşa considera doamna Ben- ton.) Eddie şda că, dacă nu putea obţine semnătura lui Ruth, cel puţin îi va putea asigura doamnei Benton un fals suficient de convingător.

Lui Eddie îi stătea pe buze să mărturisească faptul că resimţea o oarecare afecţiune pentru îndrăzneala doamnei Benton: în ciuda afirmaţiei că era mama lui Ruth, Eddie o admira că-l înfruntase pe Allan Albright. Şi mai era ceva îndrăzneţ şi în cerceii de amedst ai doamnei Benton – poate *prea* îndrăzneţ. Nu prea se potriveau cu nuanţa de prună, ceva mai stinsă a costumului. Iar inelul mare de pe degetul mijlociu drept, care-i era puţin prea larg... poate că mai demult i se potrivise perfect pe acel deget.

Pe Eddie îl înduioşa şi trupul doamnei Benton, subţire şi adus uşor de spate – pentru că ar fi jurat că doamna Benton încă se considera mai tânără decât îi era vârsta. Şi cum ar fi putut să nu se simtă uneori mai tânără? Cum ar fi putut Eddie să nu se simtă înduioşat de ea? Şi, asemenea majorităţii scriitorilor (cu excepţia lui Ted), Eddie O'Hare credea că autograful unui scriitor era intrinsec neimportant. De ce atunci să nu facă ce putea pentru doamna Benton?

Ce conta pentru doamna Benton că motivele lui Ruth Cole de a evita acordarea de autografe în public era pe deplin justificată? Ruth detesta să se simtă expusă atunci când semna cărţi în

public. întotdeauna se găsea cineva în grămadă care se uita fix la ea; adeseori, cineva care stătea mai la margine, fără carte în mână.

Ruth făcuse o declaraţie publică, zicând că, dacă se afla, bunăoară, la Helsinki, dădea autografe – pe traducerile în finlandeză ale cărţilor ei – pentru că nu putea vorbi finlandeza. în Finlanda sau în multe alte ţări străine, nu putea face altceva decât să semneze cărţi. Dar în propria ţară, prefera să citească în faţa unui auditoriu sau să se adreseze cititorilor ei – *orice,* numai să nu dea autografe. în realitate, nu-i plăcea nici să se adreseze cititorilor, aşa cum fusese dureros de evident pentru oricine care observase starea ei de agitaţie în timpul sesiunii de întrebări şi răspunsuri la Y Ruth Cole se temea de cititorii ei.

îşi avea şi ea porţia ei de fani obsedaţi. De obiefei, obsedaţii lui Ruth erau tineri siniştri. Erau convinşi că o qiinoşteau şi pe dinafară, şi pe dinăuntru, doar pentru că îi citiseră romanele până la obsesie. Erau convinşi că puteau ii *buni* pentru ea, într-un fel sau altul – ca amanţi, lăsau ei să se înţeleagk, sau pur şi simplu ca parteneri înrudiţi spiritual pentru corespondenţe literare. (Mulţi dintre ei erau scriitori în devenire, desigur.)

Dar cele câteva *femei* care o pândeau o tulburau pe Ruth mai mult decât tinerii ăia siniştri. Erau adesea femei care voiau ca Ruth să scrie povestea *lor,* care credeau că trebuia să apară într-un roman al lui Ruth Cole.

Ruth punea mare preţ pe viaţa privată. Călătorea mult; putea scrie iară probleme în

hoteluri sau în diverse case ori apartamente închiriate, înconjurată de fotografiile altor oameni, de mobilierul şi hainele lor sau chiar având grijă de animalele altor oameni. Avea în proprietate o singură casă – o fermă veche în Vermont, pe care o restaura fără entuziasm. Cumpărase casa numai pentru că avea nevoie de un loc unde să se întoarcă şi pentru că, odată cu proprietatea, se alesese practic şi cu un îngrijitor. La o fermă din apropiere locuiau un om neobosit împreună cu nevasta şi întreaga lui familie. Erau un cuplu care părea să aibă nenumăraţi copii; Ruth încerca să-i ţină ocupaţi dându-le de făcut tot felul de lucruri şi însărcinându-i cu o treabă mai importantă, anume de a „restaura" casa – fiecare cameră pe rând, şi numai când Ruth era plecată.

În cei patru ani petrecuţi la Middlebury, Ruth şi Hannah se plânseseră de cât de izolat era Vermont – mai cu seamă în timpul iernii, ele nefiind schioare. Acum, Ruth iubea Vermontul, chiar şi în timpul iernii, îi plăcea să aibă o casă la ţară. Dar îi plăcea şi să plece de-acolo. Călătoriile reprezentau răspunsul ei simplu la întrebarea de ce nu se măritase şi de ce nu voia copii.

Alian Albright era prea inteligent ca să accepte răspunsul simplu. Dezbătuseră îndelung motívele mai serioase ale lui Ruth de a refuza să se căsătorească şi să aibă copii; singura cu care vorbise Ruth despre motivele ei mai complexe era Han- nah. Regreta profund că nu le discutase niciodată cu tatăl ei.

După ce Eddie s-a întors în foaier, Ruth i-a mulţumit pentru amestecul oportun şi binevenit în discuţia cu doamna Benton.

- Se pare că am trecere la femei de vârsta ei, a recunoscut Eddie – fără ironie, după cum a observat Ruth. (Ruth observase că Eddie venise şi cu sacoşa de cărţi a doamnei Benton.) Chiar şi Alian a găsit cu cale să-l felicite, mai şmechereşte, ca un comandant care aprobă faptele de eroism ale lui Eddie faţă de nesătuii vânători de autografe.
- Bună treabă, O'Hare! a exclamat Alian entuziast.

El era genul acela de tip neceremonios care se adresează bărbaţilor cu numele de familie. (Hannah ar fi calificat folosirea numelui de familie drept un obicei caracteristic „generaţiei" lui Alian.)

în sfârşit, ploaia încetase. Ieşind pe uşa actorilor, Ruth şi-a exprimat recunoştinţa faţă de Alian şi Eddie.

- Ştiu că v-aţi dat toată osteneala să mă salvaţi de mine însămi, le-a spus ea.
- Nu de tine trebuie să te salvezi, i-a zis Alian. Ci de imbecili.

„Nu, de *mine însămi* am nevoie să mă salvez", şi-a zis Ruth,
dar s-a mulţumit doar să-i zâmbească lui Alian şi să-l strângă de braţ. Eddie, care tăcea, se gândea că Ruth avea nevoie să fie salvată de ea însăşi *ţi* de imbecili – şi poate de Alian Albright.

Că veni vorba de imbecili, unul o aştepta pe Ruth pe Se- cond Avenue, între străzile Eighty-fourth şi Eighty-fiflh; o fi ghicit restaurantul spre care se îndreptau sau i-o fi trecut prin cap să-i

urmărească pe Karl şi Melissa. Era tânărul impertinent din fundul sălii, cel cu întrebările provocatoare.

Vreau să-mi cer scuze, i-a spus el lui Ruth. Intenţia mea n-a fost să te supăr

.*După voce* n-ai fi zis că se căieşte cu adevărat.

- Nu pe *tine* m-ai făcut să mă supăr, i-a răspuns Ruth nu pe de-a-ntregul sinceră. Sunt supărată pe mine însămi de câte ori apar în public. N-ar trebui să mai accept să apar în public.

- Dar de ce? a întrebat tânărul.

- Ai pus destule întrebări, amice, i-a zis Allan.

Când Allan se adresa cuiva cu „amice", era semn că voia să provoace scandal.

- Mă supăr pe mine când mă *expun* în public, a răspuns Ruth. Deodată, a adăugat: Dumnezeule – eşti *jurnalist?*

- Nu-ţi plac jurnaliştii, nu-i aşa? a întrebat jurnalistul.

Ruth l-a lăsat în faţa restaurantului, unde tânărul a continuat să se certe cu Allan. Cearta parcă nu se mai termina, încât Eddie a mai rămas o vreme cu ei, apoi a intrat în restaurant şi i s-a alăturat lui Ruth care şedea împreună cu Melissa şi Karl.

- N-o să se ia la bătaie, a asigurat-o Eddie pe Ruth. Dacă ar fi fost să se bată, s-ar fi bătut până acum.

S-a dovedit că jurnalistul era unul căruia nu i se aprobase un interviu cu Ruth a doua zi. Aparent, agentul de publicitate al editurii Random House nu-l considerase suficient de important, iar Ruth limita întotdeauna numărul de interviuri pe care accepta să le dea.

- Nu eşti obligată să dai *nici unul,* îi spusese Allan, dar ea ceda rugăminţilor agenţilor de publicitate.

Allan era vestit la Random House, pentru că submina eforturile agenţilor de publicitate. în concepţia lui, un romancier – chiar şi unul atât de bine vândut cum era Ruth Cole – trebuie să stea acasă şi să scrie. Ceea ce apreciau autorii care lucrau cu Allan Albright era că el nu-i îngreuna cu toate celelalte obligaţii pe care le aşteaptă în general editorii de la autorii lor. Allan era devotat autorilor săi; uneori, era devotat creaţiilor lor mai mult decât autorii înşişi. Ruth nu se îndoia de faptul că *iubea* această latură a lui Allan. Dar că el nu se temea s-o critice absolut pentru *orice* era o latură a lui Allan pe care Ruth n-o prea adora.

în timp ce Allan încă se certa cu jurnalistul agresiv, afară pe trotuar, Ruth a semnat iute cărţile din sacoşa doamnei Benton, inclusiv cea pe care o „stricase". (Pe aceasta din urmă a scris „îmi pare rău!" între paranteze.) Apoi Eddie a pitit sacoşa sub masă, deoarece Ruth i-a spus că Allan va fi dezamăgit că semnase cărţile bunicii autoritare. După felul în care spusese Ruth acest lucru, Eddie a tras concluzia că interesul pe care-l manifesta Allan faţă de renumita lui autoare nu era numai editorial.

Când în sfârşit li s-a alăturat şi Allan la masă, Eddie a devenit atent la *celălalt* aspect al interesului lui Allan faţă de Ruth. Şi Ruth a devenit atentă la celălalt aspect al interesului lui Allan faţă de ea.

în timpul editării romanului ei, inclusiv al controversei aprinse privitoare la titlu, Ruth nu sesizase vreo înclinaţie romantică a lui Allan faţă de ea; fusese serios, eficient, un profesionist desăvârşit. Şi la vremea respectivă Ruth nu observase că aversiunea lui pentru titlul ales de ea devenise în mod curios o chestiune personală; faptul că ea nu cedase opiniei lui – nici măcar nu cumpănise la alternativa sugerată de el – îl afectase într-un mod ciudat. Pur şi simplu avea pică pe titlul ăla. îl menţiona cu ciudă, ca un soţ ofuscat care se încăpăţânează să amintească de o neînţelegere persistentă într-o căsnicie lungă şi altminteri fericită.

Ruth îşi intitulase al treilea roman *Interzis copiilor.* (într-adevăr, nu era pentru copii.) în roman, titlul este sloganul preferat al protestatarilor antipornografie; sloganul e născocit de duşmanca doamnei Dash, Eleanor Hoit (care, până la urmă, va deveni prietena ei). Numai că, pe parcursul romanului, sloganul ajunge să aibă un cu totul alt înţeles decât cel original. în nevoia lor împărtăşită de a-şi iubi şi a-şi creşte nepoţii rămaşi orfani, Eleanor Hoit şijane Dash îşi dau seama că atitudinea dezaprobatoare pe care au manifestat-o una faţă de cealaltă trebuie lăsată deoparte; vechile lor animozităţi sunt „interzise copiilor".

Allan dorise să intituleze romanul *De dragul copiilor.* (Cele două adversare, spunea el, fac pace asemenea unui cuplu care, „de dragul copiilor", suportă un mariaj prost.) Dar Ruth voia să păstreze aluzia andpornografică din varianta *Interzis copiilor,* care era şi explicită, şi implicită. Pentru ea conta faptul că propria ei opinie

polidcă privitoare la pornografie era exprimată cu claritate în ddu — opinia ei polidcă fiind că teama de cenzură era mai mare decât dezgustul faţă de pornografie, care dezgust era foarte mare.

Cât despre protejarea *copiilor* împotriva pornografiei, aceasta era responsabilitatea tuturor; şi a-i proteja pe copii de *orice* nu era potrivit pentru ei constituia o chestiune de bun-simţ. („Inclusiv", spusese Ruth în câteva interviuri, „de orice roman de Ruth Cole".)

Ruth detesta să se certe cu bărbaţii. Nu putea uita certurile cu tatăl ei. Dacă îl lăsa pe tatăl ei să câştige, Ted avea un fel pueril de a-i aminti că dreptatea era de partea lui. Dar dacă Ruth ieşea în mod limpede învingătoare, el fie nu recunoştea, fie devenea irascibil!

- întotdeauna comanzi arugula, i-a spus Allan acum.

- *Îmi place* arugula, i-a replicat Ruth. Nu se găseşte *întotdeauna.*

Ascultându-i, Eddie ar fi zis că sunt căsătoriţi de ani de zile.

Eddie voia să-i vorbească lui Ruth despre Marion, dar mai avea de aşteptat. Când s-a ridicat de la masă – ca să se ducă la toaletă, deşi nu avea nevoie –, sperase ca Ruth să profite de ocazie şi să se ducă şi ea la *toaletă;* ar fi putut schimba câteva vorbe, chiar dacă numai pe coridor. Dar Ruth a rămas la masă.

- Dumnezeule, a zis Allan după plecarea lui Eddie. De ce a trebuit să facă O'Hare prezentarea?

- Mie mi s-a părut bun, a minţit Ruth.

Karl le-a explicat că el şi Melissa îl rugau adeseori pe Eddie O'Hare să prezinte câte un scriitor. „Pentru că te poţi baza pe el”, a spus Karl. Şi nu refuzase niciodată să prezinte pe indiferent cine, a adăugat Melissa.

Auzind acestea despre Eddie, Ruth a zâmbit, dar Allan a zis:

- Dumnezeule, – „te poţi baza”? A *întârziat!* Arăta de parcă a fost călcat de-un *autobuz!*

Se *hmgise* puţin prea mult, au fost de acord Karl şi Melissa; nu-l auziseră niciodată vorbind atâta.

- Dar *tu* de ce-ai vrut să te prezinte el? a întrebat-o Allan pe Ruth. Mi-ai spus că-ţi place ideea.

(De fapt, Eddie fusese ideea *ei.)*

Cine a spus că nu există companie mai bună pentru o revelaţie foarte *personală* decât aceea a unor persoane aproape străine? (Ruth însăşi scrisese asta, în *Acelaşi orfelinat.)*

- Ei bine – Ruth era conştientă că, în acest caz, Karl şi Melissa erau „aproape străinii” –, Eddie O'Hare a fost amantul mamei mele, a anunţat ea. Pe vremea când el avea şaisprezece ani, iar mama, treizeci şi nouă. Nu l-am mai văzut de când aveam patru ani, dar am *vrut* să-l întâlnesc din nou. Vă puteţi imagina şi singuri...

A tăcut şi a aşteptat.

Nici unul n-a scos un cuvânt. Ruth ştia că Allan probabil se simţea jignit – pentru că nu-i spusese asta înainte *şi* pentru că, spunându-i-o în sfârşit acum, o făcuse de faţă cu Karl şi Melissa.

- Pot să întreb, a început Allan pe tonul lui oficial, dacă femeia mai în vârstă din *toate* romanele lui O'Hare este mama ta?

- Nu, din câte-mi spune tata, a răspuns Ruth. Dar cred că Eddie chiar a iubit-o pe mama şi că iubirea lui pentru ea, ca femeie mai în vârstă, *e* în toate romanele lui.

- înţeleg, a zis Allan.

Luase cu degetele câteva frunze de arugula din porţia de salată a lui Ruth. Pentru un gentleman ca el – şi new-yorkez de-o viaţă, un dp sofisticat manierele lui Allan la masă erau atroce. Culegea din farfuriile tuturor şi nu ezita să-şi exprime aversiunea faţă de porţia celuilalt, după ce-o mânca, iar mâncarea îi rămânea, naiba ştie cum, între dinţi.

Ruth i-a aruncat o privire, aşteptându-se să zărească parşiva frunzuliţă de arugula în vecinătatea caninilor lui excesiv de lungi. Avea nas lung şi bărbie lungă, dar confereau oarece eleganţă chipului cu frunte lată şi teşită, capului cu păr castaniu-închis tuns perie. La cincizeci şi patru de ani, Allan Albright nu avea nici urmă de chelie şi nici un fir alb.

Ai fi zis că e un bărbat frumos, dacă n-ar fi fost dinţii aceia lungi care-i dădeau un aer lupesc. Şi, cu toate că era suplu şi bine făcut, mânca hulpav. „Uneori, bea cu prea multă poftă", şi-a zis Ruth îngrijorată, cântărindu-l din priviri. Avea impresia că, în uldma vreme, îl cântărea *tot timpul* din priviri şi prea adeseori lipsit de bunăvoinţă. „Ar trebui să mă culc cu el şi să iau o decizie", şi-a zis ea.

Apoi Ruth şi-a amintit că Hannah Grant îi trăsese clapa. Ruth intenţionase s-o folosească pe Hannah ca pretext pentru a *nu* face amor cu Allan, adică de *această* dată Hannah ar fi fost pretextul lui Ruth. I-ar fi zis lui Allan că ea şi Hannah, ca vechi prietene, întotdeauna stăteau toată noaptea de vorbă.

Când editorului ei nu îi plătea cazarea în New York, Ruth trăgea de obicei la Hannah; avea chiar un rând de chei de la apartamentul ei.

Dar acum Hannah nu venise, încât Allan putea să-i propună lui Ruth să meargă la el acasă ori să-i viziteze el apartamentul de la hotelul Stanhope, pe care i-l rezervase Random House. Allan avusese foarte multă răbdare faţă de reticenţa ei de a face dragoste cu el; chiar interpreta reticenţa ei ca indiciu că Ruth lua foarte în serios afecţiunea lui pentru ea, ceea ce Ruth şi *Jăcea.* Pur şi simplu lui Allan nu-i trecea prin cap că Ruth era reticentă pentru că se gândea că s-ar putea să nu-i *placă deloc* să se culce cu el. Era ceva ce avea legătură cu obiceiul lui de a lua mâncare din farfuriile altora şi cu graba lui când mânca.

Pricina *nu era* reputaţia lui de fost crai. Allan îi spusese deschis că „femeia potrivită" – adică ea, din câte se părea – schimbase totul; iar ea nu avea nici un motiv să nu-l creadă. Nu era nici vârsta lui de vină. Allan era într-o formă mai bună decât mulţi alţi bărbaţi mai tineri; nu *arăta* de cincizeci şi patru de ani, iar din punct de vedere intelectual era teribil de stimulativ. Odată, stătuseră toată noaptea – ceva mai recent

decât ultima dată când stătuse cu Hannah toată noaptea – citindu-şi unul altuia pasajele preferate din Graham Greene.

Primul cadou pe care i-l făcuse Allan fusese primul volum din biografia lui Graham Greene, scrisă de Norman Sherry. Ruth o citise cu o încetineală deliberată, şi pentru că o savura, dar şi pentru că se temea să nu afle cine ştie ce lucru neplăcut despre Greene. O neliniştea să citească biografii ale scriitorilor pe care-i iubea, prefera să nu ştie nimic despre ei ce nu putea fi iubit. Deocamdată, biografia lui Sherry îl tratase pe Greene cu respectul pe care Ruth considera că-l merită. Dar faptul că ea îl citea pe Norman Sherry încetîl făcea pe Allan mult mai nerăbdător decât reticenţa ei sexuală. (Allan îi atrăsese atenţia că Norman Sherry cu siguranţă îşi va publica al doilea volum din *Viaţa ha Graham Greene* înainte să apuce ea să-l termine de citit pe primul.)

Acum, dat fiind că Hannah absenta, Ruth şi-a dat seama că-l putea folosi pe Eddie O'Hare ca pretext să nu se culce cu Allan în acea noapte. înainte ca Eddie să se întoarcă de la toaletă, Ruth a spus:

- După cină vreau să rămân singură cu Eddie — sper că nici unul dintre voi n-are nimic împotrivă.

Karl şi Melissa au aşteptat o reacţie din partea lui Allan, dar Ruth a insistat:

- Nu-mi pot imagina ce-a văzut mama la el, în afară de faptul că, la şaisprezece ani, trebuie să fi fost teribil de drăguţ.

- O'Hare încă este „teribil de drăguţ", a mârâit Allan.

„Ah, Dumnezeule, şi-a zis Ruth în gând, să nu-mi spui că
face o scenă de *gelozie!”*

- Poate că mama n-a ţinut la el la fel de mult cât a ţinut el la ea, a spus Ruth. Nici măcar tata nu poate cid cărţile lui Eddie O'Hare fără să comenteze că Eddie trebuie să o fi *divinizat* pe mama.

-Ad nauseam, a zis Allan Albright, care nu putea cid o carte de-a lui Eddie O'Hare fără să facă observaţii de acelaşi gen.

- Te rog, nu fi gelos, Allan, a spus Ruth. Era vocea aceea a ei pe care o folosea când citea cu glas tare, o voce ternă, inimitabilă, pe care i-o ştiau cu toţii. Alian arăta de parcă ar ñ fost înjunghiat. Lui Ruth îi venea să-şi tragă palme. în aceeaşi seară, îi spusese „Te bag în mă-ta” unei bunici cu nepoţii ei cu tot, iar acum îl rănise pe singurul bărbat cu care se *gândea* pentru prima oară în viaţă să se căsătorească.

- Oricum, le-a spus Ruth celor de la masă, şansa de a rămâne singură cu Eddie O'Hare mă incită.

„Sărmanii Karl şi Melissa”, şi-a zis Ruth. Dar ei erau obişnuiţi cu scriitorii şi fără îndoială că văzuseră comportamente mult mai deşucheate decât al ei.

- E clar că mama ta nu l-a părăsit pe tatăl tău pentru O'Hare, a spus Alian (vorbea mai circumspect decât de obicei).

încerca să se stăpânească. Era un om bun. Ruth îşi dădea seama că-l făcuse să se sperie de temperamentul ei şi iarăşi i-a venit să-şi dea palme.

- Cu siguranţă că aşa e, a răspuns Ruth, la fel de circumspectă. Dar *oricare* femeie ar fí avut motive justifícate să-l părăsească pe tata.
- Mama ta te-a părăsit *fi* pe tine, nu s-a lăsat Alian.

(Bineînţeles că vorbiseră la nesfârşit despre asta.)

- Şi asta-i adevărat, a replicat Ruth. Tocmai despre asta vreau să discut cu Eddie. Am auzit părerea tatii despre mama, dar tata n-o iubeşte pe mama. Vreau să aud ce are de spus cineva care o iubeşte.
- Crezi că O'Hare încă o mai iubeşte pe mama ta? a între- bat-o Alian.
- I-ai citit cărţile, a răspuns Ruth.
- *Ad nauseam,* a răspuns Alian.

„Ce snob!" şi-a zis Ruth. Dar ei îi plăceau snobii. Apoi Eddie s-a întors la masă.

- Am vorbit despre tine, O'Hare, a zis Alian politicos.

Eddie părea agitat.

- Le-am spus despre tine şi mama, i-a zis Ruth.

Eddie încerca să-şi păstreze calmul, deşi lâna jilavă a hainei stătea lipită de el ca un giulgiu. în lumina lumânărilor, a zărit hexagonul galben strălucitor sclipind în irisul drept al lui Ruth; când pâlpâia lumânarea sau când îşi întorcea ea faţa spre lumină, ochiul îşi schimba culoarea — din căprui în chihlimbarul – aşa cum acelaşi hexagon galben schimba culoarea ochiului drept al lui Marion din albastru în verde.

- O iubesc pe mama ta, a zis Eddie fără urmă de stânjeneală.

A fost de-ajuns să se gândească la Marion ca să-şi recapete
stăpânirea de sine pe care o pierduse pe terenul de squash, odată cu cele trei jocuri câşdgate dejimmy; până în clipa aceasta, nu crezuse că şi-o va recăpăta.
Allan s-a uitat uluit la Eddie când acesta i-a cerut chelnerului nişte ketchup şi un şerveţel de hârtie. Nu era genul de restaurant în care să se găsească ketchup ori şerveţele de hârtie. Aşa că Allan a preluat iniţiativa – era una dintre calităţile lui plăcute. A ieşit pe Second Avenue şi iute a ochit un restaurant mai puţin pretenţios; în cinci minute, era înapoi cu câteva şerveţele de hârtie şi o sticlă de ketchup goală mai mult de trei sferturi.
- Sper că îţi ajunge, a zis el.
Plătise cinci dolari pe sticla aproape goală.
—E mai mult decât de-ajuns pentru ce vreau eu, i-a spus Eddie.
- Mulţumesc, Allan, a spus Ruth cu căldură.
Galant, Allan i-a trimis o bezea.
Eddie a turnat puţin ketchup pe farfurioara de unt. Chelnerul privea cu un dispreţ sobru.
- Pune degetul arătător drept în ketchup, i-a spus Eddie lui Ruth.
- Degetul *meu?* n-a priceput Ruth.
- Te rog. Vreau doar să văd cât îţi aminteşti.
- Cât îmi amintesc... a repetat Ruth.
Şi-a vârât degetul în ketchup, strâmbând din nas, ca un copil.
- Acum atinge şerveţelul, i-a spus Eddie, împingând spre ea şerveţelul de hârtie.

Ruth a ezitat, dar Eddie i-a luat mâna şi i-a apăsat cu blândeţe degetul arătător drept pe şerveţel.

Ruth a lins ketchupul rămas pe deget, în dmp ce Eddie a aşezat şerveţelul exact acolo unde voia el: de partea cealaltă a paharului de apă al lui Ruth, pentru ca sticla să acţioneze ca o lupă asupra amprentei. Şi iat-o acolo – unde va rămâne pentru totdeauna: linia perfect verticală pe arătătorul ei drept; văzută prin paharul de apă, era aproape de două ori mai mare decât cicatricea propriu-zisă.

- îţi aminteşti? a întrebat-o Eddie.

Hexagonul galben din ochiul ei drept era estompat de lacrimi. Ruth nu putea vorbi.

- Nimeni nu va avea vreodată amprente ca ale tale, i-a spus Eddie, întocmai cum îi spusese în ziua în care plecase mama ei.
- Şi cicatricea mea va fi mereu acolo? l-a întrebat Ruth, aşa cum îl întrebase în urmă cu treizeci şi doi de ani, când ea avea patru ani.
- Cicatricea ta va fi pentru totdeauna o parte din tine, i-a făgăduit Eddie, aşa cum o făcuse şi atunci.
- Da, a şoptit Ruth, îmi amintesc. îmi amintesc aproape totul, i-a spus ea printre lacrimi.

Mai târziu, singură în apartamentul ei de la Stanhope, Ruth şi-a amintit că Eddie o ţinuse de mână când plânsese. îşi amintea şi cât de minunat de înţelegător fusese Allan. Fără nici o vorbă, ceea ce nu-i stătea în fire, Allan îi dusese pe Karl şi Me- lissa – şi pe *sine însuşi,* ceea ce era cu atât mai remarcabil – la o altă masă în restaurant. Şi tot Allan insistase pe lângă şeful

de sală să li se dea o masă cât mai *îndepărtată,* ca să nu-i poată auzi pe Ruth şi Eddie. Ruth n-a băgat de seamă când părăsiseră restaurantul Allan, Karl şi Melissa. într-un târziu, în timp ce ea şi Eddie se ciorovăiau care din ei plăteşte cina – Ruth băuse o sticlă de vin întreagă, câtă vreme Eddie nu băuse nici un strop –, chelnerul i-a întrerupt, spunându-le că Allan plătise toată consumaţia.

Acum, în dormitorul ei de la hotel, Ruth se gândea să-l sune pe Alian şi să-i mulţumească, dar probabil că dormea deja. Era aproape unu noaptea. Iar ea se simţise atât de surescitată vorbind cu Eddie şi ascultându-l, încât nu voia să se dezumfle – cum s-ar putea întâmpla dacă ar vorbi cu Alian.

Sensibilitatea lui Alian o impresionase, dar povestea despre mama ei – un subiect pe care Eddie îl abordase fără să stea pe gânduri – o preocupa acum prea mult. Cu toate că băuse mai mult decât ar fi trebuit, Ruth a deschis una dintre sticluţele de coniac, mici şi letale, care stau întotdeauna la pândă în miniba- ruri. S-a întins pe pat, sorbind din băutura tare, şi s-a întrebat ce să scrie în jurnalul ei; erau atâtea de spus.

Cel mai mult ţinuse Eddie să o asigure că mama ei o iubise. (Se poate scrie o carte întreagă despre asta!) Şi tatăl lui Ruth *încercase* s-o asigure de acelaşi lucru – timp de treizeci şi doi de ani –, dar tatăl ei, dat fiind cinismul lui când era vorba de mama ei, nu izbutise s-o convingă.

Bineînţeles că Ruth auzise teoria despre cum fraţii ei morţi îi răpiseră mamei ei capacitatea de a iubi un alt copil; sau teoria cealaltă, conform căreia lui Marión îi fusese frică s-o iubească pe Ruth, ca să nu-şi piardă singura fiică într-o calamitate asemănătoare cu aceea care-i răpise fiii.

Dar Eddie îi povestise lui Ruth despre momentul în care Marión recunoscuse că Ruth avea un cusur la un ochi — acel hexagon de galben strălucitor, pe care-l avea şi mama ei. Eddie îi spusese lui Ruth cum plânsese Marión de frică – pentru că acest cusur galben însemna, pentru ea, că Ruth s-ar putea să-i *semene,* iar mama ei nu voia ca Ruth să fie ca ea.

Pentru Ruth, asta însemna deodată că mama ei nutrea mai multă iubire – prin aceea că nu dorea ca fiica ei să moştenească ceva de la ea – decât putea ea să îndure.

Ruth şi Eddie vorbiseră şi despre cât moştenea Ruth de la mama ei, şi cât de la tatăl ei. (Cu cât o asculta pe Ruth mai mult, cu atât era Eddie mai convins că o vede pe Marión în ea.)

Subiectul avea mare importanţă pentru Ruth, deoarece nu voia să fie mamă dacă avea să fie o mamă rea.

- Exact asta spunea şi mama ta, îi zisese Eddie.
- Dar ce poate face o mamă *mai rău* decât să-şi părăsească propriul copil? îl întrebase Ruth.
- Asta spune tatăl tău, nu-i aşa?

Tatăl ei era un „şacal sexual”, îi zisese Ruth lui Eddie, dar ca tată fusese „destul de

cumsecade”. Nu o neglijase niciodată. Ca femeie însă, ea îl dispreţuia. în copilărie, îl adorase – cel puţin era *acolo.*

- Dacă băieţii ar fi trăit, el ar fi avut o influenţă îngrozitoare asupra lor, îi spusese Eddie.

Ruth fusese de acord.

- De aceea se gândise mama ta să-l părăsească – adică încă *înainte* de-a fi fost ucişi băieţii, adăugase Eddie.

Un amănunt pe care Ruth nu-l ştiuse. O amăra cumplit că tatăl ei îi ascunsese această informaţie, îi spusese ea lui Eddie, însă Eddie îi explicase că Ted *nuar fi putut* să-i spună, deoarece Ted nu *ştiuse* că Marión voia să-l părăsească.

Ruth şi Eddie vorbiseră despre atât de multe lucruri, că Ruth nu se putea apuca să le înşiruie în jurnalul ei. Eddie chiar o numise pe Marión „începutul sexual şi punctul sexual culminant” ale vieţii lui. (Asta a *reuşit* Ruth să noteze în jurnal.)

Iar în taxi spre Stanhope, ţinând sacoşa cu cărţi a bătrânei ăleia îngrozitoare, Eddie îi spusese lui Ruth:

- „Bătrâna aia îngrozitoare”, cum îi spui tu, este cam de vârsta mamei tale. Prin urmare, pentru *mine* ea nu e o „bătrână îngrozitoare”.

Ruth era bulversată că un bărbat de patruzeci şi opt de ani *încă* iubea în secret o femeie care acum avea şaptezeci şi unu de ani!

- Să presupunem că mama trece de nouăzeci de ani, tu o să fii tot îndrăgostit la şaizeci şi opt de ani? îl întrebase Ruth pe Eddie.

- Sunt absolut sigur de asta, îi răspunsese Eddie.

în jurnalul ei, Ruth a mai scris că Eddie O'Hare era exact opusul tatălui ei. La şaptezeci şi şase de ani, Ted Cole vâna femei care aveau vârsta lui Ruth, deşi cu tot mai puţin succes. Mai curând, avea succes la femei care se apropiau de cincizeci de ani, adică femei de vârsta lui Eddie!

Dacă tatăl lui Ruth o să treacă de nouăzeci de ani, poate că în cele din urmă o să caute compania femeilor care măcar *arătau* mai de vârsta lui, adică femei care aveau „doar" şaptezeci de ani!

Telefonul a sunat. Era Alian, şi Ruth nu şi-a putut stăpâni dezamăgirea. Ridicase receptorul cu speranţa că s-ar putea să fie Eddie. „Poate şi-a mai amindt ceva!" şi-a zis Ruth.

- Sper că nu dormi, a zis Alian. Şi că eşti *singură*.

- Nu dorm şi-s absolut singură, i-a răspuns Ruth.

De ce trebuia să strice cu nota aceea de gelozie buna impresie pe care i-o făcuse?

- Cum a mers? a întrebat-o Alian.

Brusc, s-a simţit prea obosită ca să-i dea detaliile care o emoţionaseră atât de tare cu numai câteva clipe înainte să sune el.

- A fost o seară foarte specială, i-a zis Ruth. Mi-a întregit în mare măsură imaginea mamei – de fapt, şi a ei, *ţi* a mea, a adăugat ea. Poate că *n-ar trebui* să mă tem că aş putea fi o nevastă lamentabilă. Poate *că nu o să fiu o* mamă rea.

-*Şi eu* ţi-am spus asta, i-a amindt Alian.

De ce nu putea pur şi simplu să fie recunoscător că exista şansa să ajungă şi ea să accepte ceea ce voia el?

Acela a fost momentul în care Ruth a ştiut că nu va face amor cu Alian nici noaptea următoare. Ce rost avea să se culce cu cineva şi apoi să plece în Europa timp de două, ba nu, aproape trei săptămâni? (La fel de mult rost ca a continua să amâne să se culce cu el, s-a gândit mai bine Ruth. Nu va accepta să se mărite cu Alian înainte de a se culca cu el cel puţin o dată.)

- Alian, sunt îngrozitor de obosită şi sunt atât de multe lucruri noi care mă preocupă, a început Ruth.

- Ascult, a zis el.Nu vreau să iau cina cu tine mâine-seară... nu vreau să te mai văd până mă întorc din Europa, a continuat ea.

Pe jumătate sperase că va încerca s-o facă să se răzgândească, dar el a tăcut. Chiar şi răbdarea pe care o avea cu ea era enervantă.

- Ascult în continuare, a zis el pentru că şi ea tăcuse.

- *Vreau* să mă culc cu tine, *trebuie* să mă culc cu tine, l-a asigurat Ruth. Dar nu taman înainte de-a pleca. Şi nu înainte de a-l vedea pe tata, a adăugat Ruth, ştiind că o zisese fără legătură cu nimic. Am nevoie de timpul ăsta departe de tine, ca să mă gândesc la noi.

în sfârşit, găsise formula de a i-o spune.

- înţeleg, a zis Alian.

Ruth îşi simţea inima sfâşiată între a şti că e un om bun şi a nu şti dacă el era *alesul.* Şi cum avea „timpul petrecut departe" s-o ajute să afle *asta?* Pentru a şti, avea nevoie de timp mai mult cu *Alian.*

Dar ceea ce a spus Ruth a fost:

- Ştiam că o să înţelegi.
- Te iubesc foarte mult, i-a spus Alian.
- Ştiu, a răspuns Ruth.

Mai târziu, în timp ce se chinuia să adoarmă, Ruth a încercat să nu se gândească la tatăl ei. Deşi Ted Cole îi spusese fiicei lui despre legătura mamei ei cu Eddie O'Hare, neglijase să-i spună că legătura lor fusese *ideea* lui. Când Eddie îi zisese că tatăl ei *anume* aranjase ca el şi Marión să se întâlnească, Ruth fusese şocată. Ceea ce-o şocase pe Ruth nu era faptul că tatăl ei făcuse tot posibilul ca mama ei să simtă că nu era bună de a fi mamă; ştia că tatăl ei e un escroc. Ceea ce o şocase pe Ruth era că tatăl ei o dorise pe ea,

Ruth, numai pentru sine, că ţinuse *morţiş* să fie tată!

La treizeci şi şase de ani, iubindu-şi şi urându-şi tatăl, aşa cum o făcea acum, Ruth a înţeles cât de mult o iubea tatăl ei, şi asta o chinuia.

Hannah la treizeci şi cinci de ani

Ruth nu putea dormi. Cauza insomniei era coniacul, combinat cu ceea ce-i mărturisise lui Eddie O'Hare, ceva ce nu-i spusese nici măcar lui Hannah Grant. în fiecare moment important al vieţii ei, Ruth se aşteptase să primească un semn de la mama ei. De exemplu, când absolvise colegiul Exeter, dar nu se întâmplase aşa. Apoi a venit şi a trecut absolvirea de la Middlebury, şi tot fără nici un cuvânt.

Cu toate acestea, Ruth continuase să spere că va primi un semn de la Marion – mai ales în 1980, când îi apăruse primul roman. Au urmat alte două romane, al doilea publicat în '85 şi al treilea acum – în toamna lui 1990. Acesta a fost motivul pentru care, când impertinenta doamnă Benton încercase să se dea drept mama lui Ruth, ea fusese atât de furioasă. Ani de zile îşi imaginase că Marion îşi va face apariţia exact în acest fel.

- Crezi că îşi va reveni vreodată? îl întrebase Ruth pe Eddie în taxi.

Eddie o dezamăgise. Pe parcursul serii aceleia emoţionante pentru Ruth, acesta reuşise în mare măsură să contrazică prima ei impresie nedreaptă în ceea ce-l privea, însă în taxi o dăduse-n bară când îi răspunsese:

- Ăăă... îmi închipui că mama ta trebuie să se împace cu sine înainte să poată... ăăă, cum să zic, să reintre în viaţa ta.

Eddie se oprise, ca şi când sperase că taxiul ajunsese între timp la Stanhope.

- Ăăă..., reluase el, Marión îşi are demonii *fantomele* ei, presupun, şi într-un fel trebuie să se lupte cu ei înainte să fíe liberă pentru dne.

- Dar e *mama* mea, pentru Dumnezeu! strigase Ruth în maşină. *Eu sunt* demonul cu care ar trebui să încerce să se lupte!

La care Eddie reuşise să îngaime doar atât:

- Era să uit! E o carte, de fapt, sunt două cărţi pe care voiam să ţi le dau.

Poftim, ea îi pusese cea mai importantă întrebare din viaţa ei: Avea sens să spere că mama ei va lua legătura cu ea *vreodată?* Iar Eddie scotocise în servieta lui udă, scoţând două cărţi distruse de apă.

Una din ele era exemplarul din litania lui de fericire sexuală cu Marión, *De şoazfd de ori.* Iar cealaltă? Nu-şi găsise cuvintele să spună ce era cealaltă carte. Pur şi simplu i-o pusese în braţe când erau în taxi.

- Mi-ai spus că pleci în Europa, zisese Eddie. E o lectură bună pe avion.

Într-un moment ca acela şi drept răspuns la întrebarea ei esenţială, el îi oferea o „lectură bună pe avion". Apoi taxiul se oprise la Stanhope. Eddie îi strânsese mâna cu un gest cum nu se poate mai stângaci. Ea îl sărutase, bineînţeles, iar el roşise ca un băiat de şaisprezece ani!

- Trebuie să ne întâlnim când te întorci din Europa! îi strigase Eddie din taxiul care se pusese în mişcare.

Poate că nu se pricepea să-şi ia rămas-bun. Sincer vorbind, pe nedrept i se atribuiseră epitetele de .jalnic" şi „nefericit". îşi transformase modestia în artă. „îşi purta autodeprecierea ca pe o insignă de onoare", a scris Ruth în jurnalul ei. „Şi nu avea nimic de nevăstuică în el." (Ruth îl auzise nu numai o dată pe tatăl ei numindu-l pe Eddie nevăstuică.)

De asemenea, încă de la începutul discuţiei în doi din acea seară, Ruth înţelesese ceva despre Eddie: nu se plângea niciodată. Pe lângă drăgălăşenia lui, frumuseţea aia a lui plăpândă, ceea ce poate văzuse mama ei la el era ceva care depăşea loialitatea lui faţă de ea. în ciuda înfăţişării sale care sugera contrariul, Eddie O'Hare era remarcabil de curajos; o acceptase pe Manon aşa cum era ea. Iar în vara lui '58, mama ei n-o fi fost în cea mai bună formă, aşa credea Ruth.

Pe jumătate dezbrăcată, Ruth a căutat în apartamentul ei de la Stanhope aşa-zisa „lectură pe avion", dăruită de Eddie. Era prea beată să irosească vreun cuvânt din *Viaţa lui Graham Greene,* şi citise deja *De şaizeci de ori-* chiar de două ori.

Spre disperarea ei, „lectura pe avion" părea să fie un fel de roman poliţist. Titlul ca atare a descurajat-o din prima clipă: *Urmărită până acasă de la Ffying Food Circus.* Atât autorul, cât şi editorul îi erau necunoscuţi. Cercetând mai atent, Ruth a văzut că editorul era canadian. Chiar şi fotografia autorului era un mister –

femeia (scriitorul necunoscut era, de fapt, o femeie) stătea cu profilul la cameră, iar puţinul care se zărea din el era *ă contre-jowr:* Femeia purta o pălărie care umbrea singurul ochi expus aparatului. Tot ce se vedea din faţa ei era un nas fin, o bărbie puternică, un os al obrazului ascuţit. Părul – cât căzuse liber de sub pălărie – putea fi blond sau căruntt, sau aproape alb. Vârsta nu putea fi precizată.

O fotografie exasperantă. Ruth n-a fost surprinsă când a citit că numele autoarei necunoscute era un pseudonim; *normal* ca o femeie care-şi ascunde chipul să-şi aleagă un pseudonim. Prin urmare, *asta* numea Eddie „lectură pe avion". Ei bine, n-o impresiona prin nimic această carte – şi încă nu începuse lectura. Iar începutul romanului nu era mai bun decât prima impresie a lui Ruth (lăsată de copertă).

„O vânzătoare" – a citit Ruth – „care era şi chelneriţă a fost găsită moartă în apartamentul ei de pe strada Jarvis, la sud de Gerrard. Era un apartament pe care şi—1 putea permite doar pentru că-l împărţea cu alte două vânzătoare. Toate trei vindeau sutiene la Eaton's."

Mda, roman poliţist! Ruth a închis brusc cartea. Unde se găsea o stradă Jarvis sau un Gerrard? Ce era Eaton's? Ce-i păsa lui Ruth Cole de fete care vindeau sutiene?
în sfârşit, adormise – era trecut de ora două –, când a trezit-o telefonul.

- Eşti singură? Poţi vorbi? a întrebat-o Hannah în şoaptă.
- Absolut singură, a zis Ruth. Dar de ce-aş vrea să stau de vorbă cu tine? Trădătoareo.

- Ştiam c-o să fii supărată, a zis Hannah. Aproape că era să nu te sun.
- Să-nţeleg că-ţi ceri scuze? şi-a întrebat Ruth cea mai bună prietenă.
Niciodată n-o auzise pe Hannah cerându-şi scuze.
- S-a-ntâmplat ceva, a şoptit Hannah.
- Ceva sau *cineva?* a vrut Ruth să ştie.
- Totuna, a răspuns Hannah. Am fost chemată pe neaşteptate undeva în afara oraşului.
- Şi de ce şopteşti? a întrebat-o Ruth.
- Aş prefera să nu-l trezesc, a răspuns Hannah.
- Adică eşti cu cineva *acum?* a întrebat Ruth. E *acolo?*
- Nu tocmai, a şoptit Hannah. A trebuit să mă mut în alt dormitor, pentru că sforăie. Nu mi-am imaginat vreodată că o să *sforăie*.
Ruth s-a abţinut să comenteze. Hannah niciodată nu uita să menţioneze un amănunt intim despre partenerii ei de sex.
- M-ai dezamăgit că n-ai fost alături de mine, a zis Ruth în cele din urmă.
Dar, chiar în timp ce spunea asta, i-a trecut prin cap că, dacă Hannah ar fi *fost* acolo, nu ar fi lăsat-o pe Ruth singură cu Eddie. Ar fi ros-o curiozitatea în privinţa lui Eddie, l-ar fi dorit pe Eddie doar pentru sine!
- însă, dacă mă gândesc mai bine, i-a spus Ruth prietenei ei, mă bucur că *n-ai fost* cu mine. Am putut să fiu singură că Eddie O'Hare.
- înseamnă că încă nu ţi-ai pus-o cu Allan, a şoptit Hannah.

- Chestia principală în această seară a fost *Eddie,* a replicat Ruth. Niciodată n-am avut o imagine mai limpede asupra mamei mele, aşa cum o am acum.
- Dar când ai de *gând* să ţi-o pui cu Allan? a întrebat-o Hannah.
- Când mă întorc din Europa, probabil, a zis Ruth. Nu vrei să-ţi spun despre mama?
- Când te întorci din *Europa!* a şopdt Hannah. Când, adică? Peste două sau trei *săptămâni?* Dumnezeule, şi dacă o să cunoască pe altcineva până te întorci? Şi tu? Poate şi *tu* o să cunoşti pe cineva!
- Dacă vreunul din noi va cunoaşte pe altcineva, a răspuns Ruth, atunci va fi un lucru cum nu se poate mai bun că *nu* ne-am culcat împreună.

Abia acum, exprimându-se astfel, şi-a dat Ruth seama, cu o strângere de inimă, că-i păsa mai mult să nu-l piardă pe Allan ca *editor* decât că l-ar putea pierde ca *soţ.*

- Aşa, ia spune-mi totul despre Eddie O'Hare, a şoptit Hannah.
- E foarte dulce, a început Ruth. E ciudat, dar mai ales dulce.
- Dar e şi foarte sexy? a vrut Hannahy să ştie. Adică, ţi—1 poţi imagina cu mama ta? Mama ta era atât de frumoasă...
- Eddie O'Hare e *niţeluş* frumos, a răspuns Ruth.
- Adică efeminat? a întrebat Hannah. Măiculiţă... doar n-o fi *homosexual?*
- Nu, riu... nu e homo. Şi nici efeminat nu e. Doar foarte blând. Şi cu o înfăţişare surprinzător de delicată.
- Credeam că e înalt, a zis Hannah.

- înalt şi delicat.
- Nu-l pot vizualiza — pare într-adevăr ciudat.
- Am *spus* şi eu că-i ciudat, a zis Ruth. Ciudat şi dulce, şi delicat. Şi îi este *devotat* mamei mele. Adică, s-ar însura cu ea şi *mâine!*
- *Serios?* a şoptit Hannah. Dar cât de bătrână trebuie să fie mama ta? *Şaptezeci* şi ceva?
- Şaptezeci şi unu, a zis Ruth. Şi Eddie are numai patruzeci şi opt.
- Chiar că *e* ciudat, a şoptit Hannah.
- Nu vrei să-ţi spun despre mama? a repetat Ruth întrebarea.
- Un moment, a zis Hannah. S-a depărtat de telefon, apoi s-a întors: Credeam că a zis ceva, dar era doar sforăitul.
- O să-ţi spun altă dată, dacă nu te interesează, a zis Ruth rece. (Vocea îi era aproape aceea pentru cititul în public.)
- Bineînţeles că mă *interesează!* a şoptit Hannah. Presupun că tu şi Eddie aţi discutat despre fraţii tăi morţi.
- Am vorbit despre *fotografiile* fraţilor mei morţi, i-a zis Ruth.
- *Sper!* a răspuns Hannah.
- A fost ciudat, pentru că de unele şi-a amintit el, dar nu şi eu. Iar de altele mi-am amintit *eu,* dar nu şi el. Am căzut de acord că probabil le-am *inventat* noi pe acelea. Apoi au fost altele de care ne-am amintit *amândoi,* şi ne-am zis că acelea trebuie să fí existat cu adevărat. Cred că fiecare am avut mai multe fotografii inventate decât reale.
- Tu şi eternele ce-i „real” şi ce-i „inventat” ale tale! a comentat Hannah. Subiectul tău preferat...

Lui Ruth nu-i plăcea lipsa evidentă de interes a lui Hannah, dar a continuat:

- Fotografia cu Thomas care face pe doctorul cu genunchiul lui Timothy... asta e absolut reală. Şi aia în care Thomas este mai înalt decât mama şi ţine un puc de hochei între dinţi... şi pe aceea ne-o amintim amândoi.

- Mi-o amintesc pe aia cu mama ta în pat şi cu labele picioarelor fraţilor tăi, a zis Hannah.

Deloc surprinzător că Hannah şi-o amintea pe aceea. Ruth o luase cu sine la Exeter şi apoi la Middlebury; la ora aceea, se afla în dormitorul ei, în casa din Vermont. (Eddie *nu-i* spusese lui Ruth că se masturbase uitându-se la această fotografie a lui Marión, după ce acoperise labele. Când Ruth îi zisese că-şi amintea că labele acelea fuseseră acoperite cu „ceea ce păreau să fie nişte bucăţele de hârtie", Eddie îi spusese că nu-şi amintea să fi fost acoperite de ceva. „înseamnă că şi asta am inventat", zisese Ruth.)

- Şi-mi amintesc de aia cu fraţii tăi la Exeter, sub buna şi vechea zicală „Veniţi aici, băieţi, să se cace bărbaţii pe voi", a zis Hannah. Mamă, ce mişto arătau.

Ruth îi arătase lui Hannah acea fotografíe a fraţilor ei prima oară când Hannah venise acasă cu ea la Sagaponack. La vremea aceea, erau studente la Middlebury. Fotografia atârna mereu în dormitorul tatălui ei, iar Ruth o adusese pe Hannah în dormitorul lui când tatăl ei juca squash în afurisitul ăla de hambar. La fel se exprimase Hannah şi atunci – că arătau mişto. *Asta* îşi va aminti Hannah, şi-a zis Ruth.

- Ne-am amintit amândoi de fotografia aia specială din bucătărie – aia în care amândoi

băieţii mănâncă homari, a continuat Ruth. Thomas îşi desface homarul cu uşurinţa şi nepăsarea unui om de ştiinţă – nici urmă de încordare pe chipul lui. Ti- mothy însă se *luptă* cu homarul lui, iar cel care câştigă e homarul! Cred că asta e fotografia de care-mi aduc aminte cel mai bine. Şi în toţi aceşti ani m-am întrebat dacă am născocit-o sau dacă a fost reală. Eddie mi-a zis că e fotografia pe care *el* şi-o aminteşte cel mai bine, înseamnă că e reală.

- Pe tatăl tău nu l-ai întrebat niciodată despre fotografii? a întrebat-o Hannah. Cu siguranţă că el şi le aminteşte mai bine decât tine sau Eddie. ~

- El era atât de furios pe mama că le-a luat cu ea, încât refuza să vorbească despre ele, a răspuns Ruth.

- Eşti prea aspră cu el, i-a zis Hannah. Eu cred că e fermecător.

- L-am văzut făcând pe „fermecătorul" de mult prea multe ori, i-a spus Ruth lui Hannah. în plus, el nu e decât fermecător, mai ales în prezenţa *ta*.

Hannah a lăsat fără replică observaţia lui Ruth, ceea ce nu-i stătea în fire.

Teoria lui Hannah era că multe femei care o cunoscuseră la Marión (chiar şi numai din fotografii) trebuie să fi fost flatate de atenţia pe care le-o arăta Ted Cole – pur şi simplu pentru că Marión fusese atât de frumoasă. Răspunsul lui Ruth la teoria lui Hannah era: „Sunt sigură că asta trebuie s-o fi făcut pe mama să se simtă grozav".

Acum Ruth se simţea sincer obosită de încercarea de a-i explica lui Hannah importanţa

serii petrecute cu Eddie. Hannah nu pricepea şi basta.

Dar ce-a zis Eddie despre *sex?* Sau a zis ceva despre sex? a vrut să ştie Hannah.

„E absolut singurul lucru care-o interesează!" s-a gândit Ruth. Pe Ruth o apuca disperarea să vorbească despre sex, pentru că acest subiect o întorcea pe Hannah la întrebarea când avea Ruth „să şi-o pună" cu Alian.

- Fotografia aia de care-ţi aminteşti atât de bine, a început Ruth. Fraţii mei chipeşi în pragul Clădirii Principale a Colegiului...
- Ce-i cu ea?
- Eddie mi-a spus că mama a făcut dragoste cu el sub acea fotografie, i-a zis Ruth. Atunci au făcut-o prima oară. Mama i-a lăsat lui Eddie fotografia, dar tata i-a luat-o.
- Şi a atârnat-o în *dormitorul* lui! a şoptit aspru Hannah. *Ce* interesant!
- Ce memorie formidabilă ai, Hannah. îţi aminteşti şi că fotografia fraţilor mei se află în dormitorul tatii!

Dar Hannah n-a zis nimic, iar Ruth s-a gândit din nou: „Sunt sătulă de conversaţia asta". (Era mai ales sătulă de faptul că Hannah nu spunea niciodată că-i pare rău.)

Uneori, Ruth se întreba dacă Hannah i-ar mai fi prietenă dacă ea n-ar fi faimoasă. Şi Hannah era faimoasă în felul ei – în lumea ceva mai mică a revistelor. îşi făcuse un nume scriind eseuri intime. Ţinea un jurnal comic; era mai ales un jurnal despre isprăvile ei sexuale. Dar se

săturase repede de autobiografie. Şi „avansase” la moarte şi devastare.

În faza ei morbidă, Hannah intervievase persoane muribunde; se devotase cazurilor terminale. *Copiii* în faza terminală i-au reţinut atenţia vreo optsprezece luni. Mai târziu, apăruse un articol despre o secţie de spital incendiată, apoi unul despre o colonie de leproşi. Călătorise în zone de război şi în ţări unde domnea foametea.

Apoi „avansase” încă o dată, lăsând în urmă moartea şi devastarea, şi trecând la lumea perverşilor şi bizarilor. Odată scrisese despre un dp care era un star porno, reputat pentru erecţia lui eternă – numele lui de „scenă” era „Domnul Metal”. Hannah îi luase un interviu şi unei belgience, trecută de şaptezeci de ani, care jucase în peste trei mii de filme porno live; singurul ei partener fusese soţul ei, care murise în urma unei reprezentaţii de sex. De atunci, văduva îndurerată uu mai făcuse sex. Nu numai că-i fusese credincioasă soţului ei dmp de patruzeci de ani; dar în ultimii-douăzeci de ani ai căsătoriei lor făcuseră amor *numai* în faţa publicului.

Iar acum Hannah se transformase din nou. Pe moment, o interesau oamenii faimoşi care, în Statele Unite, însemnau mai ales vedete de cinema şi eroi din lumea sportului, şi excentricul ocazional care era revoltător de bogat.

Hannah nu intervievase niciodată un scriitor, deşi deschisese odată discuţia despre un interviu „extensiv” – sau spusese cumva „exhaustiv” – cu Ruth.

De multă vreme, Ruth era convinsă că *singurul* lucru interesant la ea era scrisul. Era extrem de precaută în privinţa ideii de a fi intervievată de Hannah, pentru că Hannah era interesată mai mult de viaţa ei personală decât de romane. Iar ceea ce-o interesa pe Hannah în scrierile lui Ruth era elementul personal, adică „real", cum l-ar fi numit Hannah.

„Probabil că Hannah îl va *urî* pe Allan", şi-a spus Ruth deodată. Allan recunoscuse deja că faima lui Ruth era, dacă nu o povară, cel puţin o pacoste pentru el. Ca editor, lucrase cu o serie întreagă de scriitori faimoşi, dar accepta să dea interviuri doar dacă observaţiile sale „nu erau citate". Allan îşi apăra atât de tare viaţa privată, încât nici măcar nu le permitea scriitorilor lui să-i dedice cărţile pe care le scriau; un scriitor totuşi insistase, iar el i-a spus: „Numai dacă-mi foloseşti iniţialele, *numai* iniţialele". Ca urmare, cartea i-a fost dedicată „Lui A.EA.".
Ruth a avut un sentiment de neloialitate din pricină că nu-şi amintea de unde venea E

- Tre' să închid – cred că-l aud, şoptea Hannah.

- N-ai de gând să mă laşi baltă şi în Sagaponack, nu-i aşa? a întrebat Ruth. Contez pe tine să mă salvezi de tata.

- O să fiu acolo. Ajung eu cumva, a şoptit Hannah. Cred că tatăl tău e cel care trebuie salvat *deţine*- bietul om.

De când devenise tatăl ei „bietul om"? Dar Ruth era obosită; nu i-a răspuns lui Hannah.

După ce-a închis telefonul, Ruth şi-a cumpănit din nou planurile. Deoarece nu se

întâlnea cu Alian la cină seara următoare, putea să plece la Sagaponack după ultimul interviu, cu o zi mai devreme decât plănuise; astfel va petrece o seară singură cu tatăl ei. 0 seară singură cu el era suportabil. Hannah urma să sosească ziua următoare şi în cealaltă seară vor fi toţi trei numai ei trei.

Ruth abia aştepta să-i spună tatălui ei cât de mult îi plăcuse de Eddie O'Hare – şi unele lucruri pe care Eddie i le spusese despre mama ei. Mai bine ca Hannah să *nu* fie acolo când Ruth îi va spune tatălui ei că, *înainte* ca băieţii să fi fost omorâţi, mama ei se gândise să-l părăsească. Ruth nu voia ca Hannah să fie de faţă la acea conversaţie, deoarece Hannah întotdeauna îi ţinea partea tatălui ei, poate doar ca s-o provoace pe ea.

Ruth era încă atât de iritată de Hannah, încât nu putea să adoarmă. Zăcând trează, s-a pomenit că-şi aminteşte momentul când îşi pierduse virginitatea. îi era imposibil să rememoreze întâmplarea iară să pună la socoteală contribuţia lui Hannah la acel dezastru minor.

Deşi era cu un an mai mică decât Ruth, Hannah păruse întotdeauna mai mare, nu numai pentru că Hannah iăcuse trei avorturi înainte ca Ruth să reuşească să-şi piardă virginitatea, dar şi pentru că experienţa sexuală mai substanţială a lui Hannah îi conferea un aer de maturitate şi *savoir-faire*.

Când s-au cunoscut, Ruth avea şaisprezece ani, iar Hannah cincisprezece – cu toate acestea, Hannah avea mai multă încredere în sine din

punct de vedere sexual. (Şi asta încă înainte să fi făcut sex!) În jurnalul ei, Ruth scrisese odată despre Hannah: „Proiecta o aură de experienţă de viaţă cu mult înainte să fi intrat cu adevărat în viaţă”.

Părinţii lui Hannah, care aveau un mariaj fericit – ea spunea despre ei că sunt „plicticoşi”, „stătuţi” –, îşi crescuseră unicul copil într-o casă frumoasă şi veche de pe Bratde Street în Cambridge, Massachusets. Tatăl lui Hannah, profesor la Facultatea de Drept Harvard, avea o ţinută de patrician; comportamentul lui trăda o înclinaţie constantă de a *nu se implica,* pe care Hannah o considera potrivită pentru un bărbat care se însurase cu o femeie bogată şi lipsită de orice ambiţie.

Lui Ruth îi plăcuse întotdeauna de mama lui Hannah, o femeie într-atât de blajină şi graţioasă, încât era complet inofensivă. Citea foarte mult — nu o vedeai niciodată fără o carte. Doamna Grant îi spusese odată lui Ruth că se oprise la un singur copil pentru că, după ce o născuse pe Hannah, simţise lipsa timpului pe care-l avusese pentru citit. Hannah i-a spus lui Ruth că mama ei abia aşteptase ca Hannah să crească destul ca să se distreze singură, pentru ca ea, doamna Grant, să se poată întoarce la cărţile ei. Şi într-adevăr Hannah „s-a distrat singură”. (Poate că mama ei făcuse din Hannah cititoarea superficială şi nerăbdătoare care era.)

în vreme ce Ruth credea că Hannah avea noroc de un tată credincios soţiei sale, Hannah zicea că puţină fustangeală l-ar fi făcut pe tatăl ei mai puţin previzibil; pentru Hannah, „mai puţin previzibil” însemna „mai interesant”. Susţinea că

atitudinea distantă a tatălui ei era rezultatul anilor petrecuţi la Drept, unde meditaţiile sale abstracte despre nivelurile *teoretice* ale legii păreau să-l fi îndepărtat de orice apreciere a punerii în practică a legii înseşi. Domnul Grant nutrea mult dispreţ faţă de avocaţi.

Profesorul Grant o îndemnase pe Hannah să studieze limbi străine; sperase din tot sufletul ca Hannah să urmeze o carieră în operaţiuni bancare internaţionale. (Cei mai buni şi mai străluciţi studenţi ai lui de la Harvard ajunseseră să lucreze în acest domeniu.)

Tatăl ei nutrea mult dispreţ şi faţă de jurnalişti. Hannah studia franceza şi germana la Middlebury, când a decis că jurnalismul era cariera potrivită pentru ea. Era tot atât de sigură de opţiunea ei cum fusese Ruth, la o vârstă mai fragedă, că vrea să devină scriitoare. Drept care Hannah a anunţat, cu o siguranţă nonşalantă, că se va duce la New York şi-şi va croi drum în lumea presei. În acest scop, după ce a absolvit colegiul, le-a cerut părinţilor s-o trimită în Europa timp de-un an. Acolo îşi va putea exersa franceza şi germana şi va ţine un jurnal; „puterile ei de observaţie” – cum s-a exprimat Hannah – „vor spori”.

Ruth, care depusese o cerere de înscriere (şi fusese acceptată) la un program postuniversitar de creativitate literară la Universitatea Yowa, fusese luată prin surprindere de propunerea lui Hannah s-o însoţească în Europa.

- Dacă vrei să te faci scriitoare, trebuie să ai *despre ce* scrie, îi zisese Hannah prietenei sale.

Ruth ştia deja că nu aşa mergea treaba – cel puţin nu în cazul ei. Ea avea nevoie doar de *timp*

pentru a scrie; ce anume urma să scrie aştepta de mult în imaginaţia ei. Cu toate acestea, şi-a amânat înscrierea la Iowa. În fond, tatăl ei îşi putea permite. Iar un an în Europa cu Hannah însemna distracţie.

- în plus, i-a spus Hannah, e timpul să ţi-o tragi. Dacă mergi cu mine, trebuie să se-ntâmple.

Nu s-a întâmplat la Londra, primul oraş din turneul lor, dar la barul din hotelul Royal Court un băiat a pipăit-o. îl cunoscuse la National Fortrait Gallery, unde Ruth se dusese să vadă portretele câtorva dintre scriitorii ei preferaţi. Tânărul a dus-o la teatru şi la un restaurant scump în apropiere de Sloane Square. Era american şi locuia în Londra; tatăl lui era diplomat. Pentru prima dată Ruth ieşea cu un tânăr care avea cărţi de credit, deşi bănuia că nu erau ale lui, ci ale tatălui lui.

Dar, *în loc* să şi-o tragă, s-au îmbătat în barul hotelului, din cauză că, atunci când Ruth şi-a făcut curaj să-l ducă pe băiat la ea, Hannah „folosea" deja camera ei şi-a lui Ruth de la acelaşi hotel. Hannah făcea dragoste zgomotos cu un libanez pe care-l agăţase într-o bancă; îl întâlnise când încasa un cec de călătorie. („Prima mea experienţă în domeniul afacerilor bancare internaţionale", notase ea în jurnal. „Tata ar ñ fost în sfârşit mândru de mine.")

Al doilea oraş al turneului lor european a fost Stockholm. Contrar prezicerii lui Hannah, nu toţi suedezii erau blonzi. Cei doi tineri care le-au agăţat pe Hannah şi Ruth erau bruneţi şi chipeşi; deşi încă studenţi, erau foarte siguri pe ei, şi unul dintre ei – cel care s-a ales cu Ruth – vorbea perfect engleza. Hannah i-a căzut cu tronc

celuilalt, ceva mai arătos şi care abia o rupea în engleză.

Tânărul care pusese ochii pe Ruth i-a dus pe toţi cu maşina la casa părinţilor săi, aflată la trei sferturi de oră distanţă de Stockholm. Părinţii lui îşi petreceau weekendul în altă parte.

Casa era modernă, cu mult lemn deschis la culoare. Tânărul lui Ruth, pe nume Per, a pregătit nişte somon cu mărar, pe care l-au mâncat cu o garnitură de cartofi noi şi o salată de creson şi ouă tari cu arpagic. Hannah şi Ruth au băut două sticle de vin alb, băieţii au băut bere, apoi tinerelul ceva mai arătos a dus-o pe Hannah într-unui din dormitoarele pentru oaspeţi.

Nu era pentru prima oară că Ruth o auzea pe Hannah făcând dragoste, dar acum era mai altfel, ştiind că tânărul care era cu Hannah nu vorbea engleza şi din pricină că, în timp ce Hannah gemea şi icnea, Ruth şi Per spălau vase.

Per îi tot spunea:

- îmi pare teribil de bine că prietena ta se distrează de *minune.*

Iar Ruth zicea:

- Hannah *întotdeauna* se distrează de minune.

Ruth ar fi vrut să mai fie vase de spălat, dar ştia că trăsese prea mult de timp. în cele din urmă, a spus:

- Sunt virgină.
- Şi mai vrei să fii? a întrebat-o Per.
- Nu, dar mi-e teamă, l-a avertizat ea.

Şi i-a mai vârât şi un prezervativ în mână, înainte ca el s-apuce să se dezbrace. Cele trei sarcini ale lui Hannah o învăţaseră câte ceva pe

Ruth; deşi prea târziu, o învăţaseră câte ceva şi pe Hannah.

Dar când Ruth i-a vârât lui Per prezervativul în mână, tânărul suedez a privit-o surprins.

- Eşti sigură că eşti virgină? a întrebat-o el. N-am făcut-o niciodată cu o virgină.

Per era la fel de temător ca şi Ruth, lucru pe care l-a apreciat. Băuse şi prea multă bere, lucru pe care tânărul l-a remarcat în mijlocul actului.

-öl, a. zis el în urechea ei, cuvânt pe care Ruth l-a interpretat eronat ca însemând că e aproape.

Dimpotrivă, el se scuza pentru că dura atât de mult. (öl înseamnă *bere* în suedeză.)

Ruth însă nu avea experienţă ca să poată face comparaţie; din punctul ei de vedere, actul lor sexual nu ţinea nici prea mult, nici prea puţin. Motivaţia ei principală era de a scăpa odată de acea experienţă, de a o fi *JScut-o* pur şi simplu (şi în sfârşit). Nu simţea nimic.

Prin urmare, socotind că aşa cerea eticheta sexuală în Suedia, Ruth a spus şi ea öl, deşi nu avea orgasm.

Când Per s-a retras din ea, a părut dezamăgit ca nu cursese mai mult sânge. Se aşteptase ca o virgină să sângereze *din plin.* Ruth a presupus că asta însemna că întreaga experienţă fusese sub aşteptările lui.

în mod cert fusese sub aşteptările *ei.* Prea puţin distractiv, prea puţin pasional, chiar şi prea puţin dureros. *Toiul* prea puţin.

Greu de imaginat de ce *gemuse* Hannah cu atâta patimă în toţi aceşti ani.

Dar ceea ce a învăţat Ruth Cole din prima ei experienţă în Suedia a fost că *urmările* sexului

sunt adesea mult mai demne de ţinut minte decât actul în sine. în cazul lui Hannah, nici o consecinţă nu merita ţinută minte; nici măcar cele trei avorturi n-o împiedicaseră să repete şi iar să repete actul pe care părea să-l considere cu mult mai important decât oricare dintre consecinţele sale.

Dar în dimineaţa în care s-au întors acasă părinţii lui Per, cu mult înaintea datei programate, Ruth zăcea singură şi complet dezbrăcată în patul părinţilor lui. Per făcea duş când mama lui a intrat în dormitor şi i s-a adresat în suedeză lui Ruth.

Pe lângă faptul că nu pricepea boabă din ce-i spunea femeia, Ruth nu-şi găsea hainele, iar din pricina apei de la duş, Per nu auzea vocea tot mai stridentă a mamei lui.

Apoi a intrat în dormitor tatăl lui Per. O fi fost Per dezamăgit de cât de puţin sângerase Ruth, dar Ruth a văzut că sângele se scursese pe prosopul pe care-l îndnsese pe pat. (Avusese grijă încă dinainte ca nu care cumva să păteze cearşafurile părinţilor lui Per.) Acum, încercând să se acopere cu prosopul mânjit de sânge, era conştientă că mama şi tatăl lui Per văzuseră totul pe ea din cap până-n picioare *fi* sângele ei.

Tatăl lui Per, un bărbat cu o expresie severă, rămăsese mut; dar privirea îi era neclintit aţintită asupra lui Ruth, pe măsură ce isteria nevesti-sii creştea.

Hannah a fost cea care a ajutat-o pe Ruth să-şi găsească hainele. Hannah a avut şi prezenţa de spirit să deschidă uşa băii şi să urle la Per să iasă de sub duş.

- Spune-i maică-tii să nu mai zbiere la prietena mea! a urlat Hannah.

După care s-a stropşit şi la mama lui Per:

- Zbiară la_/n-tu, nu la *ea* – pizdă idioată!

Dar mama lui Per nu se putea abţine să nu zbiere la Ruth, iar Per era prea laş sau prea uşor convins că el şi Ruth greşiseră ca să-şi înfrunte mama.

Cât despre Ruth, era incapabilă să facă o mişcare decisivă şi nici să se exprime coerent nu putea. Mută, s-a lăsat îmbrăcată de Hannah, ca un copil.

- Sărăcuţa de tine! i-a spus Hannah. Ce nasol să păţeşti chestia asta prima oară. De obicei, se sfârşeşte mai bine.

- Sexul a fost OK, a murmurat Ruth.

-Numai „OK”? a întrebat-o Hannah. Ai auzit, puţă bleagă? i-a strigat Hannah lui Per. Zice că ai fost numai „OK”.

Apoi Hannah a observat că tatăl lui Per încă se uita fix la Ruth, aşa că i-a strigat:

- Băi, tu... jegule! – chiar aşa i-a zis. Te excită când te holbezi sau ce?

- Să vă chem ţie şi însoţitoarei tale un taxi? a întrebat-o tatăl lui Per într-o engleză chiar mai bună decât a fiului său.

- Dacă mă poţi înţelege, i-a zis Hannah, spune-i căţelei de nevastă-ta să nu mai urle la prietena mea, spune-i să urle la fii-tu ăla împuţit!

- Domnişoară, i-a spus tatăl lui Per, cuvintele mele n-au de ani de zile nici un efect vizibil asupra soţiei mele.

Ruth îşi va aminti mai mult de tristeţea maiestuoasă a suedezului mai în vârstă decât de papă-laptele de Per. Iar când tatăl lui Per se holbase la nuditatea ei, ceea ce văzuse Ruth în ochii lui nu fusese pofta carnală, ci invidia neputincioasă faţă de fiul său norocos.

în taxiul care le ducea înapoi la Stockholm, Hannah a întrebat-o pe Ruth:

- Tată lui Hamlet nu era suedez? Şi căţeaua de mă-sa parcă – şi cred că *ţi* unchiul ăla afurisit. Ca să nu mai vorbesc de prostănaca aia care se îneacă. Nu erau toţi suedezi?

- Nu, erau danezi, a răspuns Ruth.

Avea o satisfacţie înverşunată că încă mai sângera, chiar dacă numai puţin.

- Suedezi, danezi, totuna, a zis Hannah. Toţi sunt nişte găozari.

Mai târziu, Hannah i-a spus:

- îmi pare rău că partida ta a fost doar „OK” – al meu a fost colosal. Avea cea mai mare sculă pe care-am văzut-o în viaţa mea, a adăugat ea.De ce-i mai bună dacă-i mai mare? a vrut Ruth să şde. Eu nu m-am uitat la a lui Per, a recunoscut ea. Trebuia s-o fac?
- Biet copilaş! Nu-ţi face griji, i-a zis Hannah. Data viitoare nu uita să te uiţi. Oricum, ceea ce contează e cum o *simţi*.
- Am simţit-o bine, cred, a zis Ruth. Doar că nu a fost ce mă aşteptam.
- Te-ai aşteptat la mai rău sau la mai bun?
- Cred că m-am aşteptat la mai rău *ţi* la mai bun, a răspuns Ruth.
- O să vină, a asigurat-o Hannah. Poţi să contezi pe asta: sigur o să ai parte de mai rău şi de mai bun.

Cel puţin în această privinţă, Hannah avusese dreptate, într-un târziu, Ruth a adormit la loc.Ted la şaptezeci şi şapte de ani

Nu arăta nici cu o zi mai bătrân de *cincizeci* şi şapte, bineînţeles. Nu numai squashul îl ţinea în formă, deşi pe Ruth o neliniştea că trupul în formă, compact al tatălui ei, care era prototipul propriului ei trup, se fixase în ochiul minţii ei drept modelul pentru silueta bărbătească. Ted avea grijă de silueta lui. (Pe lângă obiceiul lui Allan Albright de a mânca din farfuriile celorlalţi, mai era problema dimensiunilor lui Allan: era mult prea înalt şi puţin prea voluminos pentru gusturile lui Ruth în materie de bărbaţi.)

Dar teoria lui Ruth privitoare la faptul că tatăl ei nu îmbătrânise nu avea nici o legătură cu forma sau dimensiunea fizică a tatălui ei. Ted n-

avea riduri pe frunte; n-avea pungi sub ochi. Labele de gâscă ale lui Ruth erau aproape la fel de pronunţate ca ale lui. Pielea de pe faţa lui Ted era atât de netedă şi curată încât ar fi putut fi faţa unui băiat care abia începuse să se bărbierească sau care n-avea nevoie să se bărbierească mai mult de două ori pe săptămână.

De când îl părăsise Marion şi, după ce vomitase cerneală sepia în vasul de toaletă, se jurase să nu mai pună gura pe alcool (nu bea decât bere sau vin), Ted dormea buştean, ca un copil. Şi oricât ar fi suferit după pierderea fiilor săi, iar mai târziu după pierderea fotografiilor lor, părea să-şi fi lăsat tristeţea deoparte. Poate că darul cel mai enervant al omului ăstuia era cât de adânc şi de mult putea *dormi!*

în opinia lui Ruth, tatăl ei era un bărbat lipsit de conştiinţă *sau* de obişnuitele anxietăţi; nu era stresat. Marion însăşi spusese că Ted nu făcea aproape nimic; ca ilustrator de cărţi pentru copii, îşi depăşise cu mult (încă din 1942) micile sale ambiţii. De ani de zile nu mai scrisese nimic, dar nici nu avea nevoie s-o facă; Ruth se întreba dacă *voise* cu adevărat vreodată.

Şoarecele care se târăşte printre pereţi, Uşa din podea, Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet., nu exista librărie nicăieri în lume (care să aibă cât de cât şi o secţie pentru copii) în care cărţile lui Ted Cole să nu fie încă disponibile. Se găseau şi videocasete; Ted îşi oferise desenele pentru realizarea unor filme de animaţie. Cam tot ce „făcea Ted acum era să deseneze.

Şi, dacă statutul lui de celebritate pălise în Hampţons, Ted avea căutare în alte locuri. În fiecare vară, seducea măcar o mamă la o conferinţă a scriitorilor de succes în California, şi alta la o conferinţă în Colorado, şi încă una în Vermont. Era, de asemenea, cunoscut în campusurile colegiilor – mai ales la universităţile de stat din colţuri îndepărtate ale ţării. Cu câteva excepţii, studentele din ziua de azi erau prea tinere să fie seduse chiar şi de-un bărbat fără vârstă, cum era Ted, însă singurătatea neglijată a soţiilor de profesori de la colegii, ai căror copii crescuseră mari şi plecaseră de-acasă, era nestăvilită; acele femei erau încă tinere pentru Ted.

între atâtea conferinţe ale scriitorilor şi campusurile universitare, era de mirare că, în treizeci şi doi de ani, Ted Cole nu-şi intersectase drumurile cu ale lui Eddie O'Hare, probabil fi-indcă Eddie făcuse toate eforturile să evite o asemenea întâlnire. Pentru el, era suficient să se intereseze cine era oaspetele catedrei şi cine era invitat să ţină conferinţe; iar când auzea numele lui Ted, refuza invitaţia.

Şi dacă laba de gâscă reprezenta un indiciu, Ruth era disperată că ea îşi arăta vârsta mai mult decât şi-o arăta tatăl ei pe-a sa. Mai rău chiar, o îngrijora gândul că părerea proastă a tatălui ei în privinţa căsătoriei ar fi putut s-o marcheze pe viaţă.

Cu ocazia împlinirii vârstei de treizeci de ani, pe care-o celebrase împreună cu tatăl ei şi cu Hannah la New York, Ruth făcuse o remarcă

în răspăr, ceea ce era neobişnuit pentru ea, despre relaţiile ei cu bărbaţii, puţine şi extrem de vremelnice.

- Ei bine, tati, îi zisese ea, probabil că te gândeai că mă voi fi măritat până la această vârstă şi că în sfârşit nu-ţi vei mai face griji pentru mine.

- Nu, Ruthie, îi răspunsese el. Abia după ce te *măriţi* o să *încep* să fiu îngrijorat pentru dne.

- Chiar aşa, de ce să te măriţi? intervenise Hannah. Poţi să ai orice tip vrei.

- Toţi bărbaţii sunt fundamental necredincioşi, Ruthie, îi zisese tatăl ei.

Îi mai spusese asta – chiar înainte ca ea să se fi dus la Exeter, când avea cincisprezece ani! —, dar găsea ocazia să i-o repete cel puţin de două ori pe an.

- Totuşi, dacă vreau un copil... zisese Ruth.

Ştia ce părere avea Hannah despre acest subiect; Hannah nu-şi dorea copii. Cât despre opinia tatălui ei, Ruth era perfect conştientă de ea: anume că a avea un copil însemna să trăieşti cu teama permanentă că i se va întâmpla ceva – ca să nu mai vorbească de dovada că mama lui Ruth „picase testul de a fi mamă” (după cum se exprima tatăl ei).

- *Vrei* să ai copii, Ruthie? o întrebase tatăl ei.

- Nu ştiu, recunoscuse Ruth.

- înseamnă că poţi sta nemăritată mult timp, îi zisese Hannah.

Dar acum avea treizeci şi şase de ani; dacă Ruth voia un copil, nu mai avea mult timp la dispoziţie. Şi când îl *menţionase* într-o doară pe Allan Albright tatălui ei, Ted Cole întrebase:

- Asta cum e? Cu doisprezece sau cincisprezece ani mai mare decât tine, nu-i aşa?

(Pentru că tatăl ei ştia totul despre toţi cei din lumea editurilor. .O fi încetat Ted să scrie, dar era la zi cu ceea ce era legat de *profesia* scrisului.)

- Allan e cu optsprezece ani mai mare decât mine, ta ti, recunoscuse Ruth. Dar seamănă cu tine. E foarte sănătos.

- Nu-mi pasă cât e de sănătos, zisese Ted. Dacă e cu optsprezece ani mai mare decât tine, o să moară înaintea ta, Ruthie. Şi ce-o să se întâmple dacă te lasă cu un copil mic de crescut? Singură-singurică...

Spectrul de a creşte un copil de una singură o urmărise. Ştia cât noroc avuseseră ea şi tatăl ei; în fond, Conchita Gomez fusese aceea care o crescuse pe Ruth. Dar Eduardo şi Conchita erau de vârsta tatălui ei, diferenţa fiind aceea că ei o şi *arătau.* Dacă Ruth nu va aduce pe lume un copil cât de curând, Conchita va fi prea bătrână s-o mai ajute să-l crească. Şi, că veni vorba, cum ar fi putut Conchita s-o ajute să crească un prunc? Soţii Gomez încă lucrau pentru tatăl ei.

Ca de obicei, când se ajungea la subiectul căsătoriei şi al copiilor, Ruth punea carul înaintea boilor; sărea direct la întrebarea dacă să aibă copii, înainte să-şi răspundă la întrebarea cu cine să se mărite şi dacă s-o facă. Ruth nu avea

pe nimeni cu cine să vorbească despre asta, în afară de Allan. Cea mai bună prietenă a ei nu-şi dorea copii – Hannah era Hannah –, iar tatăl ei era... mă rog, tatăl ei. Acum, mai mult chiar decât pe vremea când era mică, Ruth voia să stea de vorbă cu mama ei.

„S-o ia naiba, oricum!" îşi zicea Ruth. De mult luase hotărârea că nu-şi va căuta mama. Marion era cea care plecase. Ori se va întoarce ea la Ruth, ori deloc.

Şi ce fel de bărbat era acela care nu avea prieteni? se întreba Ruth. Odată îi pusese tatălui ei această întrebare acuzatoare în mod foarte direct.

- Dar *am* prieteni bărbaţi! protestase tatăl ei.

- Numeşte doi, numeşte măcar *unu!* îl provocase Ruth.

Spre surprinderea ei, numise patru. Nume necunoscute ei.
Fără să clipească, Ted îşi numise partenerii de squash din acea perioadă; numele se schimbau odată la câţiva ani, deoarece adversarii lui Ted invariabil îmbătrâneau prea mult ca să mai ţină pasul cu el. Partenerii lui de-atunci erau de vârsta lui Eddie, chiar mai tineri. Ruth îl cunoscuse pe cel mai tânăr dintre ei.

Tatăl ei avea în sfârşit piscina pe care şi-o dorise dintotdea- una şi duşul în aer liber – care arătau aproape aşa cum şi le închipuise el şi le descrisese lui Eduardo şi lui Eddie în vara lui '58, în dimineaţa de după plecarea lui Marion. Două duşuri unul lângă altul, într-o singură cabină de lemn – Ted îl numea „stilul vestiar".

Ruth crescuse privind diverşi bărbaţi goi şi pe tatăl ei gol ieşind în fugă din duş şi sărind în piscină. Cu toată lipsa ei de experienţă sexuală, Ruth *văzuse* multe penisuri. Poate că această imagine, cu bărbaţi necunoscuţi făcând duş şi înotând în pielea goală împreună cu tatăl ei, o împinsese pe Ruth să pună la îndoială afirmaţia lui Hannah că ceea ce era *nud mare* era în mod necesar şi *mai bun*.

Cu o vară înainte, îl „întâlnise" pe cel mai tânăr partener de squash din acea perioadă al tatălui ei – un avocat care se apropia de patruzeci de ani –, Scott Nu-ştiu-cum. Ruth ieşise pe grătarul din jurul piscinei, ca să-şi atârne la uscat, pe frânghia de rufe, prosopul de plajă şi costumul de baie, şi numai ce-i zăreşte pe tatăl ei şi pe tânărul său partener în nuditatea lor a/wâî-squash sau a/wâî-duş.

- Ruthie, el e Scott. Fiica mea, Ruth..., începuse Ted să facă prezentările, dar Scott, dând cu ochii de ea, se cufundase în bazin. E avocat, adăugase Ted, în timp ce Scott era încă sub apă.

Apoi Scott Nu-ştiu-cum îşi iţise capul la capătul adânc al bazinului şi începuse să calce apa. Avea părul blond-roşcat şi statura asemănătoare cu a tatălui ei. Iar ştremeleagul – de lungime medie, apreciase Ruth.

- îmi pare bine să te cunosc, Ruth, zisese tânărul avocat.

Avea păr scurt, buclat şi pistrui.

- îmi pare bine să *te* cunosc, Scott, replicase Ruth.

Tatăl ei, care încă mai stătea nud pe grătarul de lemn, îi zisese lui Scott:

- Nu mă pot hotărî să intru. E rece? Ieri era destul de rece.

- E destul de rece, îl auzise Ruth pe Scott. Dar, după ce-ai intrat, e-n regulă.

Şi partenerii ăştia de squash, mereu schimbători, erau singurii aşa-zişi prieteni bărbaţi ai lui Ted! Nici măcar nu erau buni la squash; tatălui ei nu-i plăcea să piardă. Cel mai adesea, erau adeţi buni care abia învăţaseră să joace. în lunile de iarnă, Ted găsea mulţi jucători de tenis care voiau să se antreneze; aveau talent la sporturile cu racheta, însă loviturile la squash nu seamănă cu loviturile la tenis – squash-ul e un joc la care îţi foloseşti încheietura mâinii. Vara, când jucătorii de tenis reveneau pe terenul de tenis, descopereau că li se deteriorase jocul – nu poţi juca tenis din încheietura mâinii. Şi uite-aşa se alegea Ted cu un nou convertit la jocul de squash.

Tatăl lui Ruth îşi alegea partenerii de squash cu acelaşi egoism şi acelaşi calcul cu care îşi alegea amantele. Poate că ei *erau* cu adevărat singurii lui prieteni. Era el invitat la ei la masă? Se lega de nevestele lor? Avea tatăl ei *vreo* regulă? Asta voia Ruth să afle.

Ruth stătea pe trotuarul sudic al lui Forty-first Street, între Lexington şi Third, aşteptând microbuzul ce avea s-o ducă în Hamptons. Când ajungea în Bridgehampton, avea să-l sune pe tatăl ei să vină s-o ia.

Ruth îl sunase mai devreme, dar Ted nu era acasă ori nu răspundea la telefon şi nu-l pusese nici pe robot. Ruth avea multe bagaje – toate hainele de care va avea nevoie în Europa. Se gândea că poate ar fi trebuit să-i telefoneze lui

Eduardo sau Conchitei Gomez. Dacă nu făceau vreo treabă pentru tatăl ei sau nu munceau ceva în gospodăria tatălui ei, soţii Gomez erau mereu acasă. Asemenea nimicuri legate de această călătorie de ultimă clipă frământa Ruth în minte când cel mai tânăr partener de squash al tatălui ei s-a apropiat de ea pe trotuarul lui Forty-first

- Te duci acasă? a întrebat-o Scott Nu-ştiu-cum. Eşti Ruth Cole, nu-i aşa?

Ruth era obişnuită să fie recunoscută. în prima clipă, l-a confundat cu unul dintre cititorii ei. Apoi a observat pistruii de puşti şi părul scurt şi cârlionţat; nu cunoştea mulţi blonzi-roşcaţi. în plus, tipul avea cu sine doar o servietă subţire şi un sac de echipament spordv; două rachete de squash ieşeau prin fermoarul pe jumătate deschis al sacului.

„A, e *înotătorul,"* şi-a zis Ruth.

A resimţit o satisfacţie ciudată văzându-l cum roşeşte.

Era o zi caldă şi însorită de vară târzie. Scott Nu-ştiu-cum îşi dezbrăcase haina de la costum şi-o ducea vârâtă prin cureaua de umăr a sacului; îşi lărgise cravata şi-şi ridicase mânecile cămăşii deasupra coatelor. în timp ce el i-a întins mâna dreaptă, Ruth a băgat de seamă că antebraţul stâng îi era mai dezvoltat şi mai musculos.

- Sunt Scott, Scott Saunders, i-a amintit el, strângându-i mâna.

- Eşti stângaci, nu-i aşa? l-a întrebat ea.

Tatăl ei era stângaci. Lui Ruth nu-i plăcea să joace cu stângacii. Serviciul ei cel mai bun era spre partea stângă a terenului, un stângaci îi putea întoarce serviciul cu draivul.

- Ai racheta la tine? a întrebat-o Scott Saunders, după ce-a recunoscut că era stângaci. Văzuse şi el câte bagaje avea Ruth.

- Am trei rachete cu mine, a zis Ruth. Sunt împachetate.

- Stai mai mult cu tatăl tău? a întrebat-o avocatul.

- Numai două nopţi. Apoi plec în Europa.

- A, a zis Scott. Afaceri?

- Traduceri... da.

Ruth ştia deja că vor sta împreună în microbuz.

Poate că Scott avea o maşină parcată în Bridgehampton; şi-atunci o putea *el* duce *(împreună* cu tot calabalâcul ei) la Saga- ponack. Poate îl aştepta soţia lui şi n-o să-i deranjeze s-o lase acasă. În piscină, când călcase apa, verigheta lui reflectase lumina soarelui ce cobora spre asfinţit. Dar când s-au aşezat unul lângă altul în microbuz, verigheta nu se mai vedea. Printre regulile lui Ruth când era vorba de relaţii, una dintre cele inviolabile era asta: fără bărbaţi căsătoriţi.

Deasupra capetelor s-a auzit zgomotul asurzitor al unui avion – microbuzul tocmai trecea pe lângă LaGuardia.

- Stai să ghicesc, a zis Ruth. Tata te-a făcut să te converteşti de la tenis la squash. Şi cu tenul tău... îl ai foarte deschis, te arzi uşor... squash-ul e oricum mai bun pentru pielea ta. Te ţine departe de soare.

Scott avea un zâmbet răutăcios, secretos – sugestiv pentru suspiciunea lui că aproape orice

putea duce la un proces. Scott Saunders *nu* era un dp simpatic. Ruth era aproape sigură de asta.

- De fapt, a zis el, am renunţat la tenis în favoarea squash-ului când am divorţat. Prin hotărârea de divorţ s-a decis ca fosta mea soţie să rămână membră a clubului din zona noastră. Era foarte important pentru ea, a adăugat el generos. în plus, copiii luau lecţii de înot acolo.
- Ce vârstă au copiii? l-a întrebat Ruth politicoasă.

Hannah îi spusese cândva demult că asta era prima întrebare pe care o punea unui tip divorţat.

„Când *vorbesc* despre copiii lor, tipii divorţaţi simt că sunt taţi buni", îi zisese Hannah. „Şi dacă ai de gând să te încurci cu tipul, vrei să ştii dacă plodul cu care vei avea de-a face are trei ani sau e adolescent – nu-i totuna."

în timp ce microbuzul se îndrepta spre est, Ruth şi uitase ce vârstă aveau copiii lui Scott Saunders; o interesa mai mult cum era jocul lui de squash comparativ cu al tatălui ei.

- O, de obicei câştigă, a recunoscut avocatul. După ce câştigă primele trei sau patru seturi, mă lasă uneori să câştig unul sau două.
- Atâtea seturi jucaţi? s-a mirat Ruth. Cinci sau şase?

-Jucăm cel puţin o oră, adesea o oră şi jumătate, a zis Scott.
De fapt, nu numărăm câte seturi facem.

„Cu *mine* n-ai rezista o oră şi jumătate", a decretat Ruth. Bătrânul începea să scârţâie. Dar cu voce tare a spus:

- înseamnă că-ţi place să alergi.

- Sunt în formă destul de bună, a zis Scott Saunders.

Arăta în formă *foarte* bună, dar Ruth n-a mai adăugat nici
un comentariu; s-a uitat pe geam, ştiind că el profita de acest moment ca să-i evalueze sânii. (Îl vedea reflectat în geamul microbuzului.)

- Tatăl tău zice că eşd o jucătoare foarte bună, mai bună decât majoritatea bărbaţilor, a adăugat avocatul. Dar zice şi că el încă e mai bun decât tine – încă nişte ani de-acum încolo.

- Se-nşală, a spus Ruth. *Nu*-i mai bun decât mine. E doar suficient de deştept să nu joace niciodată cu mine pe un teren de dimensiuni normale. Şi îşi cunoaşte hambarul – niciodată nu joacă în altă parte cu mine.

- Probabil că avantajul lui are o componentă psihologică, a zis avocatul.

- O să-l bat, a spus Ruth. Şi după aceea probabil n-o să mai joc.

- Poate o să avem cândva ocazia să jucăm împreună, a spus Scott Saunders. Copiii mei vin numai în weekend. Azi e marţi...

- Nu lucrezi marţea? l-a întrebat Ruth.

Din nou a văzut în zâmbetul lui acea scăpărare luminoasă – ca şi când avea un secret de care voia să dea de ştire că există, dar pe care nu l-ar dezvălui niciodată.

- Beneficiez de concediu pentru divorţ, i-a zis el. Şi-mi iau liber de la birou cât pot de mult.

- Chiar aşa se numeşte, „concediu pentru divorţ”?

- Aşa îl numesc *eu,* i-a răspuns avocatul. Cât despre munca la birou, sunt destul de independent.

O spusese ca atunci când îi zisese că e în formă destul de bună. Putea să însemne că tocmai fusese concediat sau că era un avocat trăsnet, care avea numai succese.

„Nu mă-nvăţ minte", şi-a zis Ruth. Avea impresia că o atrăgeau tipii nepotriviţi, din pricină că relaţia cu ei era vădit de scurtă durată.

- Poate jucăm un turneu mic, a propus Scott Adică noi trei. Tu cu tatăl tău, tatăl tău cu mine, apoi eu cu tine...

- Nu joc turnee, i-a tăiat-o Ruth. Eu joc cu un singur adversar timp îndelungat. Cam două ore, a adăugat ea, privind ostentativ pe geam, încât lui nu i-a rămas altceva decât să se uite la sânii ei.

- Două ore... a repetat el.

- Glumeam, a zis ea şi, întorcându-se spre el, i-a zâmbit.

- Aha... a zis Scott Saunders. Poate jucăm mâine, numai noi doi.

- întâi vreau să-l bat pe tata, i-a spus Ruth.

Ştia că Allan Albright era următoarea persoană cu care ar trebui să se culce, dar o tulbura faptul că avea nevoie să-şi reamintească de Allan şi de ceea ce *ar trebui* să facă. Socotind după istoria ei personală, mai degrabă Scott Saunders era genul ei de bărbat.

Avocatul blond-roşcat îşi parcase maşina lângă terenul de sport Iittle League din

Bridgehampton; împovăraţi cu bagajele lui Ruth, au trebuit să meargă pe jos vreo două sute de metri. Scott conducea cu geamurile deschise. Când au cotit pe Perso- nage în Sagaponack, se îndreptau spre est, iar umbra alungită a maşinii gonea în faţa lor. Spre sud, lumina piezişă colora câmpurile de cartofi în verde jad; oceanul, care se desena pe albastrul palid al cerului, strălucea asemenea unui safir şi avea aceeaşi nuanţă de albastru ca a nestematei.

În ciuda a tot ceea ce era supraevaluat şi denaturat în legătură cu Hamptons, sfârşitul unei zile de la începutul toamnei avea încă puterea să impresioneze; Ruth şi-a îngăduit să simtă că locul acela era izbăvit, chiar dacă numai în acea perioadă a anului şi numai la acea oră clementă a după-amiezii târzii. Tatăl ei trebuie să-şi fi încheiat jocul de squash; probabil că el şi adversarul său învins fac duş sau înoată goi în piscină.

Bariera înaltă, în formă de potcoavă, a gardului de lemn-câi- nesc pe care Eduardo îl plantase în toamna lui '58 ascundea complet piscina de soarele după-amiezii târzii. Gardul era atât de des, încât numai razele foarte subţiri reuşeau să-l străbată; micile diamante de lumină pistruiau apa întunecată a piscinei, ca nişte pete fosforescente sau ca nişte monede de aur ce plu- teau la suprafaţă în loc să se scufunde. Iar grătarul de lemn înainta până deasupra apei; când înota cineva în piscină, apa răsuna asemenea apei unui lac, ce se loveşte clipocind de un doc.

Ajunşi acasă, Scott a ajutat-o pe Ruth să-şi ducă bagajele în holul de la intrare. Volvoul

bleumarin, singura maşină a tatălui ei, era parcat pe alee, dar tatăl ei n-a răspuns când l-a strigat Ruth.

- Tati?

Plecând, Scott a zis:

- Probabil e în piscină – ca de obicei la ora asta.

- Da, a spus Ruth. Mulţumesc! a strigat ea în urma lui.

„Ah, Allan, salvează-mă!" şi-a spus ea în gând. Ruth spera
să nu-l mai vadă niciodată pe Scott Saunders sau alt bărbat ca el.

Avea trei bagaje: o valiză mare, un portmantou şi o valiză mai mică, bagajul de mână pe avion. întâi o să-şi ducă port- mantoul şi valiza mai mică sus la etaj. Cu ceva vreme în urmă, când avea nouă sau zece ani, se mutase din camera pentru copii, care împărţea baia cu dormitorul principal al tatălui ei, în cel mai mare şi mai îndepărtat dormitor pentru oaspeţi; era tocmai camera pe care o ocupase Eddie O'Hare în vara lui '58. Lui Ruth îi plăcea tocmai pentru că se afla departe de camera tatălui ei şi pentru că avea baia proprie.

Uşa dormitorului principal era întredeschisă, dar tatăl ei nu se afla în dormitor – Ruth a strigat din nou „Tati?" când a trecut pe lângă uşă. Ca întotdeauna, fotografia din lungul hol de la etaj i-a atras atenţia.

Toate cârligele rămase goale, pe care ea şi le amintea mai bine decât îşi amintea de fotografiile fraţilor ei morţi, erau acum acoperite de sute de fotografii neinspirate, cu Ruth la fiecare etapă a copilăriei ei şi din adolescenţă.

Uneori, apărea şi tatăl ei în câte-o fotografie sau alta, dar de obicei el era fotograful. în foarte multe, împreună cu Ruth apărea Conchita Gomez. Şi-apoi era seria nesfârşită de fotografii cu gardul. Acestea măsurau creşterea lui Ruth, vară de vară: Ruth şi Eduardo pozând solemni în faţa implacabilului lemn-câinesc. Oricât ar fi crescut Ruth, gardul creştea mai repede, până când, într-o bună zi, crescuse aproape de două ori mai înalt decât Eduardo însuşi. (în mai multe fotografii, Eduardo părea puţin înspăimântat de lemnul-câinesc.) Şi bineînţeles că erau şi câteva fotografii recente de-ale lui Ruth împreună cu Hannah.

Ruth cobora desculţă treptele acoperite cu covor, când a auzit plescăituri la piscină, care se afla în spatele casei. Nu putea vedea piscina de pe scară şi nici din vreunul dintre dormitoarele de la etaj. Toate dormitoarele dădeau spre sud; anume fuseseră proiectate ca să aibă vedere la ocean.

Ruth nu zărise vreo altă maşină pe alee – numai Volvoul albastru-închis al tatălui ei –, dar poate că actualul lui adversar de squash locuia suficient de aproape să fi venit cu bicicleta; deşi Ruth nu văzuse nici o bicicletă.

Scott Saunders o provocase într-o asemenea măsură, încât îi lăsase lui Ruth un sentiment familiar de nesiguranţă de sine. Nu voia să vadă alt bărbat în acea zi, cu toate că se îndoia profund că vreun altul dintre *ceilalţi* adversari de squash ai tatălui ei ar fi putut s-o atragă la fel de puternic precum o atrăgea avocatul blond-roşcat.

în holul din faţă, a apucat bine valiza rămasă – cea mare – şi a pornit cu ea pescări în sus,

evitând deliberat perspectiva asupra piscinei, ce i se oferea când a trecut pe lângă sufragerie. Plescăiturile au urmărit-o doar până la jumătatea scării. Până termina ea de despachetat, tipul, indiferent cine era, va fi plecat. Dar Ruth era o călătoare veterană; despachetatul i-a luat puţin timp. Şi când a isprăvit, şi-a pus costumul de baie. După ce adversarul de squash al tatălui ei va fi plecat, Ruth se gândea să facă o baie în piscină. Ceea ce întotdeauna îţi dădea o senzaţie bună după ce stăteai atâta vreme în oraş. Apoi se va ocupa de cină. O să-i pregătească tatălui ei ceva bun. Şi-apoi vor sta de vorbă.

*

Rămăsese desculţă, traversa lipăind holul de la etaj, prin dreptul uşii întredeschise a dormitorului tatălui ei, când o briză marină a împins uşa, închizând-o. Cu gândul că va găsi o carte sau un pantof, sau altceva care să ţină uşa întredeschisă, Ruth a deschis uşa dormitorului principal. Primul lucru care i-a atras atenţia a fost un pantof femeiesc, cu toc înalt, de o minunată nuanţă roz somon. Ruth l-a ridicat de jos. Făcut din piele de cea mai bună calitate, la Milano. Ruth s-a uitat la patul lăsat în dezordine – un suden mic, negru zăcea pe cearşafurile mototolite.

Aşa deci... tatăl ei *nu* era în piscină cu unul dintre adversarii lui de squash. Ruth a studiat mai cu atenţie şi cu ochi critic sutienul. Era un sutien cu push-up, un model scump; pentru Ruth, ar fi fost ceva cu totul gratuit să poarte un asemenea sutien, dar se pare că femeia aflată în bazin cu tatăl ei considera că avea nevoie de

unul. Femeia avea sâni mici – sutienul avea măsura 32B.

în acel moment, Ruth a recunoscut valiza desfăcută pe podeaua dormitorului – o valiză de piele maro uzată, care se distingea prin faptul că arăta ca o valiză ce călătorise mult, prin compartimentele practice şi prin curelele eficiente, utile. Era bagajul de mână al lui Hannah, de când o cunoştea Ruth. („Bagajul ăsta o făcea pe Hannah să arate ca o jurnalistă încă dinainte de-a fi jurnalistă", scrisese Ruth în jurnalul ei – nu-şi mai amintea cu câţi ani în urmă.)

Ruth a rămas împietrită în dormitorul tatălui ei, la fel de împietrită ca şi când Hannah şi tatăl ei ar fi zăcut goi în pat, în faţa ochilor ei. Briza mării a năvălit iarăşi prin fereastra dormitorului; şi încă o dată a trântit uşa în spatele lui Ruth. Ruth s-a simţit deodată ca închisă într-un dulap de haine. Dacă ar fi atins-o ceva (o rochie de pe un umeraş), ar fi leşinat sau ar fi ţipat.

S-a luptat să-şi recâştige starea aceea de calm în care îşi scria romanele. În mintea ei, un roman era ca o casă mare, în dezordine, o vilă în neorânduială; treaba ei era să facă din ea un loc în care să se poată locui, să-i confere un aspect ce seamănă a ordine. Doar atunci când scria nu-i era teamă.

Când îi era teamă, avea dificultăţi în respiraţie. Frica o paraliza; în copilărie, apropierea neaşteptată a unui păianjen o îngheţa pe loc. Odată, din dosul unei uşi închise, o lătrase un câine nevăzut; iar Ruth nu mai fusese în stare să-şi ia mâna de pe mânerul uşii.

Acum, gândul că Hannah era cu tatăl ei i-a tăiat respiraţia. Ruth a trebuit să facă un efort enorm ca să se mişte. întâi s-a mişcat foarte încet. A împăturit sutienul mic şi negru al lui Hannah şi l-a pus în valiza deschisă. A găsit şi celălalt pantof al lui Hannah — era sub pat — şi a aşezat perechea roz somon lângă valiză, unde nu puteau fi trecuţi cu vederea. Ruth voia ca – în ceea ce ştia că va fi o precipitare a lucrurilor ce vor urma – Hannah să nu lase în urmă nici unul dintre micile ei articole sexy.

înainte să părăsească dormitorul tatălui ei, Ruth s-a uitat la fotografia fraţilor ei morţi, pe când stăteau în pragul Clădirii Principale a Colegiului. Considera că memoria lui Hannah nu era chiar atât de remarcabilă pe cât o crezuse când vorbiseră la telefon.

„Aşa deci... Hannah m-a lăsat baltă pentru că şi-o trăgea cu tata", s-a gândit Ruth. A ieşit în holul de la etaj, scoţându-şi din mers costumul de baie. A aruncat o privire în cele două dormitoare mai mici pentru oaspeţi. în ambele, paturile erau făcute, dar unul era adâncit de forma unui trup suplu, iar pernele erau sprijinite de căpătâi.'Telefonul, pus de obicei pe noptieră, se afla acum pe marginea patului. Din această cameră pentru oaspeţi îi telefonase Hannah şi şoptise, ca să nu-l trezească pe tatăl lui Ruth – după ce-l regulase.

Ruth era în pielea goală acum; trăgea costumul de baie după ea, în timp ce străbătea holul spre camera ei. Acolo s-a îmbrăcat într-o ţinută mai obişnuită: jeanşi, un sutien din cele bune pe care i le cumpărase Hannah, un tricou

negru. Pentru ceea ce Urma să facă, voia să fie îmbrăcată în „uniforma” ei.

Apoi a coborât în bucătărie. Hannah, o bucătăreasă leneşă, dar satisfăcătoare, plănuise să fiarbă nişte legume; tăiase un ardei roşu şi unul galben şi-i pusese într-o oală, împreună cu câteva bucăţi de broccoli. Legumele se aburiseră. Ruth a gustat o bucăţică de ardei galben. Hannah presărase nişte sare şi zahăr pe legume, ca să lase apă. Ruth şi-a amintit că, într-un we- ekend pe care şi-l petrecuseră împreună la casa lui Ruth din Vermont, ea o învăţase pe Hannah să facă asta – în dmp ce se plângeau de iubiţii răi, şi-a mai amindt Ruth.

Hannah curăţase de coajă şi o rădăcină de ghimbir, apoi o zdrobise; pregătise şi wok-ul, şi uleiul de alune. Ruth s-a uitat în frigider – creveţii erau puşi la marinat într-un castron. Şda mâncarea pe care o prepara Hannah pentru cină; Ruth o pregătise de multe ori pentru Hannah şi diverşi iubiţi de-ai ei. Singurul ingredient care încă nu era pregătit pentru a fi gătit era orezul.

Pe uşa frigiderului se găseau două sticle de vin alb. Ruth a luat una, a deschis-o şi şi-a turnat un pahar. S-a dus în sufragerie, a deschis uşa cu plasă şi a ieşit pe terasă. Când Hannah şi tatăl ei au auzit uşa închizându-se, s-au depărtat unul de altul, înotând în direcţii opuse, dar amândoi au ajuns la capătul adânc al piscinei. Stătuseră ciucea în apa mică din capătul ăs- tălalt sau probabil tatăl ei stătuse ciucea, iar Hannah se zben- guise în poala lui.

Acum, la capătul adânc, capetele lor se desenau mici pe câmpul de-un albastru

strălucitor. Hannah arăta mai puţin blondă ca de obicei; părul ei ud era întunecat. Şi părul tatălui lui Ruth era întunecat. Părul lui des, ondulat căpătase o nuanţă de gri-metalizat şi era plin de şuviţe albe. Dar în piscina de un albastru-închis, părul lui Ted era aproape negru.

Capul lui Hannah părea aproape la fel de subţire ca trupul ei. „Parcă e un şobolan", şi-a zis Ruth. Iar sânii mici ai lui Hannah săltau în timp ce ea lovea apa. Imaginea ce i-a venit în minte lui Ruth era că ţâţele mici ale lui Hannah semănau nişte peşdşori ciclopi care ţâşneau ca nişte săgeţi.

- Am ajuns devreme, a dat Hannah să explice, dar Ruth i-a tăiat-o scurt:

- Erai aici ieri-noapte. Mi-ai telefonat după ce l-ai fiitut pe tata. Puteam să-ţi spun eu că sforăie.

- Ruthie, te rog... a zis tatăl ei.

- *Tu* eşti aia care ai probleme cu fututul, copilaş, i-a spus Hannah.

- Hannah, te rog., a zis Ted.

- Majoritatea ţărilor civilizate au legi, le-a spus Ruth. Majoritatea societăţilor au reguli...

- Am mai auzit asta, i-a strigat Hannah.

Faţa mică a lui Hannah arăta mai puţin încrezătoare decât de obicei. Poate că era doar din pricină că Hannah nu era o înotătoare de forţă; nu-i era uşor să lovească apa.

- Majoritatea *familiilor* au reguli, tati, i-a spus Ruth tatălui ei. La fel şi majoritatea *prietenilor,* s-a adresat Ruth lui Hannah.

- OK, OK, sunt nelegiuirea în persoană, i-a spus Hannah prietenei ei.
- Nu-ţi ceri niciodată iertare, nu-i aşa? a întrebat-o Ruth.
- OK, îmi pare *rău,* a zis Hannah. E mai bine aşa?
- A fost un accident... nimic planificat, i-a spus Ted fiicei sale.
- Cu siguranţă că a fost o noutate pentru tine, tati, a zis Ruth.
- Ne-am întâlnit întâmplător în oraş, a început Hannah. L-am văzut stând la colţul străzilor Fifth şi Fifty-ninth, lângă Sherry-Netheriand. Aştepta să se schimbe semaforul.
- Sunt sigură că nu vreau să aflu amănunte, le-a spus Ruth.
- întotdeauna eşti atât de superioară! a strigat Hannah. Apoi a început să tuşească. Trebuie să ies din bazinul ăsta nenorocit înainte să mă înec!
- Poţi să ieşi şi din casa mea, i-a spus Ruth. Ia-ţi lucrurile şi cară-te.

Bazinul lui Ted Cole n-avea scară. Ted nu o considera estetică. Hannah a fost nevoită să înoate până la capătul cu apă mică şi să urce treptele, lângă Ruth.

- De când e asta casa *ta?* a întrebat-o Hannah. Credeam că e a tatălui tău.
- Hannah, *te rog...* a zis Ted din nou.
- Vreau să pleci şi tu de aici, tati, i-a spus Ruth tatălui ei. Vreau să rămân singură. Am venit aici să fiu cu tine şi cu prietena mea cea

mai bună, a adăugat ea. Acum vreau să plecaţi amândoi.

- încă sunt prietena ta cea mai bună, pentru Dumnezeu! i-a spus Hannah lui Ruth.

Se învelea într-un prosop – „şobolanca asta costelivă", şi-a zis Ruth în gând.

- Iar eu încă sunt tatăl tău, Ruthie. Nu s-a schimbat nimic, a spus Ted.

- Ce s-a schimbat e că nu vreau să vă văd. Nu vreau să dorm în casă cu nici unul din voi, a zis Ruth.

- Ruthie, Ruthie... a spus tatăl ei.

- Ţi-am zis eu – face pe prinţesa, afurisita, pe primadona, s-a adresat Hannah lui Ted. întâi ai răzgâiat-o tu, acum o răz- gâie întreaga *lume*. Prin urmare, vorbeau şi despre ea.

- Hannah, te rog:., a spus tatăl lui Ruth, dar Hannah a intrat în casă, lăsând uşa cu plasă să se trântească în urma ei.

Ted continua să calce apa la capătul adânc al bazinului, putea să calce apa o zi întreagă.

- Trebuia să vorbesc cu tine despre o mulţime de lucruri, tati, i-a spus Ruth.

- Mai putem vorbi, Ruthie. Nu s-a schimbat nimic, a repetat el.

Ruth terminase vinul din pahar. S-a uitat la el, apoi l-a aruncat spre capul săltăreţ al tatălui ei. L-a ratat la un fir de păr. Paharul a căzut cu un plescăit în apă şi s-a dus bâldâbâc la fund, fără să se spargă, dansând ca un balerin.

- Vreau să fiu singură, a repetat ea. Tu ai vrut s-o fuţi pe Hannah, acum poţi să pleci cu ea. Hai, du-te cu Hannah!

- îmi pare rău, Ruthie, a zis tatăl ei, dar Ruth a intrat în casă, lăsându-l să calce apa.
Ruth s-a oprit în bucătărie; cu genunchii tremurându-i uşor, a spălat orezul şi l-a lăsat să se scurgă într-o strecurătoare. Era sigură că-şi pierduse pofta de mâncare. Spre uşurarea ei, tatăl ei şi Hannah n-au încercat să-i mai vorbească.

Ruth a auzit pantofii cu toc ai lui Hannah în holul de la intrare; nu-i era greu să-şi imagineze cât de bine se potriveau pantofii aceia de culoarea somonului unei blonde sexy. Apoi a auzit Volvoul bleumarin – cauciucurile sale late au scrâşnit pe pietrişul aleii. (în vara lui '58, aleea casei Cole din Sagaponack fusese un drum neasfaltat, dar Eduardo Gomez îl convinsese pe Ted să pună piatră sfărâmată. Ideea de alee cu piatră sfărâmată îi venise de la abominabila alee a casei doamnei Vaughn.)

Ruth stătea în bucătărie, ascultând cum se îndepărtează Volvoul spre vest, pe Parsonage Lane. Poate că tatăl ei o va duce pe Hannah înapoi în New York. Poate vor rămâne în apartamentul lui Hannah. Ar trebui să se simtă mult prea jenaţi să-şi mai petreacă o noapte împreună, s-a gândit Ruth. Dar tatăl ei, deşi putea fi laş, nu se simţea niciodată jenat, iar lui Hannah nu-i părea nici măcar rău! Probabil se vor duce la hotelul American, din Sag Harbor. Şi vor suna mai târziu – amândoi, dar nu în acelaşi timp. Ruth şi-a amintit că robotul de la telefonul tatălui ei era deconectat; aşa că s-a hotărât să nu răspundă la telefon.

Dar când telefonul a sunat o oră mai târziu, Ruth s-a gândit că ar putea fi Allan. Şi a răspuns.

- încă mă gândesc să joc squash cu tine, a zis Scott Saunders.

- Nu sunt în dispoziţie să joc squash, a minţit Ruth.

Şi-a amintit de nuanţa aceea aurie a pielii lui; pistruii aveau culoarea nisipului.

- Dacă te pot fura de la tatăl tău, a zis Scott, ce-ar fi să te invit la masă?

Ruth nu fusese în stare să gătească cina pe care Hannah o pregătise în mare măsură; ştia că nu poate mânca.

- îmi pare rău, nu sunt în dispoziţie să ies la cină, i-a spus Ruth avocatului.

- Poate te răzgândeşti mâine, a zis Scott.

Ruth îşi imagina zâmbetul lui, infatuarea din zâmbetul lui.

- Poate... s-a înmuiat Ruth.

Cumva a găsit puterea să închidă telefonul.

N-avea să mai răspundă, deşi telefonul a sunat şi a tot sunat jumătate din noapte. De fiecare dată când suna, Ruth spera să nu fie Alian şi ar fi vrut să aibă voinţa să conecteze robotul telefonului. Era sigură că majoritatea apelurilor erau de la Hannah sau de la tatăl ei.

Şi, cu toate că nu găsise energia să mănânce, a reuşit să bea ambele sticle de vin alb. Acoperise legumele tăiate cu o folie de plastic, acoperise şi pusese la frigider şi orezul spălat. Creveţii, care se aflau tot în frigider, o să stea o noapte aşa marinaţi cum erau, dar pentru orice eventualitate Ruth mai adăugase sucul a încă unei lămâi. Poate că mâine seară o să aibă chef să mănânce. (Poate împreună cu Scott Saunders.)

Era sigură că tatăl ei se va întoarce. A doua zi dimineaţa, aproape că se aştepta să-i vadă maşina pe alee. Lui Ted îi plăcea rolul de martir; i-ar fi plăcut să-i dea lui Ruth impresia că dormise în Volvo toată noaptea.

Dar a doua zi dimineaţa maşina nu era acolo. Telefonul a început să sune la şapte, dar Ruth tot nu voia să răspundă. A încercat să găsească robotul de la telefon, dar acesta nu era în atelier, unde se afla de obicei. Poate se stricase şi Ted îl dusese undeva la reparat.

Lui Ruth i-a părut brusc rău că intrase în atelierul tatălui ei. Deasupra biroului, la care mai scria doar scrisori, atârna prinsă de perete lista cu numele şi numerele de telefon ale actualilor adversari la squash. Scott Saunders se afla în capul listei. Ah, Dumnezeule... iar o fac. Saunders avea două numere: cel din New York şi unul din Bridgehampton, bineînţeles. încă nu era şapte jumătate; după cum suna vocea lui, Ruth şi-a dat seama că-l trezise din somn.

- încă te mai gândeşti să joci squash cu mine? l-a întrebat Ruth.
- E devreme, a zis Scott. L-ai bătut deja pe tatăl tău?
- Vreau să te bat pe tine mai întâi, i-a spus Ruth.
- Poţi să *încerci* Şi ce zici de cină după aceea?
- Să vedem cum merge jocul.
- La ce oră? a întrebat avocatul.
- Ora obişnuită, ora la care joci de regulă cu tata.
- Atunci ne vedem la cinci, i-a spus Scott.

Ceea ce însemna că Ruth avea toată ziua la dispoziţie să se pregătească. Erau anumite lovituri şi servicii pe care voia să le exerseze înainte să joace cu un stângaci. Deşi mai stângaci decât tatăl ei nu putea exista altul; în trecut, nu fusese niciodată în stare să se pregătească aşa cum trebuie pentru el. Acum socotea că un meci cu Scott Saunders va fi încălzirea perfectă pentru meciul cu tatăl ei.

Pentru început, Ruth le-a telefonat lui Eduardo şi Conchi- tei. Nu-i voia în preajma casei. I-a zis Conchitei că-i părea rău că nu o va vedea de data asta, iar Conchita a făcut ceea ce făcea de obicei când vorbea cu Ruth – a plâns. Ruth i-a promis că se vor întâlni când se va întoarce din Europa, deşi Ruth se îndoia că atunci îl va vizita pe tatăl ei la Sagaponack.

Ruth i-a spus lui Eduardo că va sta să scrie toată ziua; nu voia ca el să tundă peluza ori gardul, ori să cureţe piscina. Avea nevoie de o zi liniştită. în cazul extrem în care tatăl ei nu se va întoarce la timp s-o ducă la aeroport mâine, îl va suna pe el, i-a mai spus Ruth lui Eduardo. Avionul ei spre München pleca joi seara devreme; nu trebuia să plece din Sagaponack înainte de două sau trei mâine după-masă.

Era ca şi când Ruth Cole încerca să organizeze totul, să încerce să dea propriei vieţi structura romanelor sale. („întotdeauna crezi că poţi să acoperi orice eventualitate”, îi spusese Hannah odată. Ruth credea că poate sau că ar *trebui* s-o facă.)

Singurul lucru pe care ar fi trebuit să-l facă, dar nu l-a făcut, era să-l sune pe Allan. în loc de

asta, ea a lăsat telefonul să sune fără să răspundă.

Nu se alesese cu o mahmureală de la cele două sticle de vin alb, dar îi lăsaseră un gust acru în gură, iar stomacul ei nu era încântat de ideea de a ingurgita hrană solidă la micul dejun. Ruth a găsit nişte căpşune, o piersică şi o banană. Le-a pus în mixer laolaltă cu suc de portocale şi trei linguri cu vârf din praful de proteine preferat de tatăl ei; băutura avea gust de păsat de ovăz lichid, rece, dar a făcut-o să se simtă ca şi când sărea dintr-un perete în altul, şi ea tocmai asta voia.

Convingerea ei dogmatică era că în squash existau doar patru lovituri bune.

în timpul dimineţii, a exersat loviturile *reál* şi *cross-cowrt* – bune şi adânci, amândouă. Mai era şi un punct mort pe peretele din faţă al hambarului; cam la înălţimea şoldului şi puţin la stânga centrului, dar mult sub linia de serviciu. Tatăl ei marcase punctul pe furiş, cu o umbră de cretă colorată. Ruth voia să-şi exerseze lovitura la acel punct. Puteai lovi mingea oricât de puternic, dar, dacă nimereai în punctul acela, mingea murea; ricoşa din perete ca un *drop.* Şi voia să-şi exerseze şi serviciul dur. Voia să-şi exerseze toate loviturile dure în acea dimineaţă. După aceea, putea să-şi trateze umărul cu gheaţă – poate şezând la capătul cu apă mică al piscinei, atât înainte, *cât şi* după ce-şi va fi pregătit un prânz frugal.

Va exersa *drop*-ul după-amiază. Ruth avea şi două *corner*-uri bune – unul de la mijlocul terenului, celălalt din apropierea unuia sau altuia din pereţii laterali. Rareori juca *reverse corner,*

pentru ea, o asemenea lovitură nu merita să fie punctată sau era parşivă, şi ei nu-i plăceau loviturile parşive.

O să-şi exerseze şi serviciul liftat în hambarul cu tavanul jos, nici măcar nu şi-ar încerca serviciul lobat, în schimb, în ultima vreme îşi îmbunătăţise serviciul tăiat. Când tăia serviciul, lovind jos, spre peretele din faţă – abia dacă depăşea linia de serviciu –, mingea atingea foarte jos peretele lateral şi săritura de pe podea era de-a dreptul razantă.

Era încă foarte devreme dimineaţa când Ruth a urcat scara de la parterul hambarului – unde tatăl ei îşi parca maşina în lunile reci ale anului – şi a împins trapa de deasupra capului. (Trapa stătea de obicei închisă, pentru ca viespiile sau alte gângănii să nu se strecoare în partea de sus a hambarului şi să se aciuiască în zona terenului de squash.) În afara terenului, în partea de sus a hambarului – pe vremuri, un pod pentru fân – se găsea o colecţie de rachete, mingi şi banderole de mână, precum şi o apărătoare pentru urechi. Prinsă în piuneze de partea exterioară a trapei, o copie xerox, în tonuri de gri, a fotografiei cu echipa lui Ruth, de la Exeter; fusese xeroxată din *PEAN* '73, anuarul din anul în care absolvise ea. Ruth stătea în primul rând, extrema dreaptă, cu echipa băieţilor. Tatăl ei xeroxase fotografia din album şi, mândru, prinsese copia cu o piuneză de trapă.

Ruth a mototolit copia după ce a smuls-o de pe trapa terenului de squash, apoi a intrat pe teren şi o vreme a făcut mişcări de întindere – întâi tendoanele poplitee, apoi gemenii şi, ultimul, umărul drept. întotdeauna începea cu faţa

spre peretele lateral din stânga terenului; îi plăcea să înceapă cu reverul. Şi-a exersat voleurile şi loviturile *cross-court* înainte să treacă la serviciul dur. Ultima jumătate de oră, n-a executat decât servicii; şi a lovit mingea până când a făcut-o să nimerească exact acolo unde voia ea.

„în mă-ta, Hannah!" s-a gândit Ruth. Mingea a zburat din peretele frontal ca o creatură vie. „Dracu' să te ia, tată!" şi-a spus ea – mingea zbura ca o viespe sau o albină, doar că mult mai iute. Adversarul ei imaginar n-ar fi putut scoate mingea aia în zbor. N-ar fi putut face altceva decât să se ferească din calea ei.

Ruth s-a oprit doar pentru că simţea că-i pică braţul drept, apoi şi-a scos toate hainele şi s-a aşezat pe treapta cea mai dejos a capătului puţin adânc al piscinei, desfătată de compresa cu gheaţă care se mula perfect pe umărul ei drept. în vremea aceea glorioasă de vară târzie, soarele amiezii îi încălzea faţa. Apa răcoroasă a piscinei îi acoperea trupul, doar umerii stăteau afară; cel drept i se răcise până la durere din pricina

gheţii, iar în câteva minute îi va fi minunat de amorţit

.Chestia extraordinară când lovea o minge atât de tare şi atât de mult timp era că, după ce se oprea, nu mai avea nimic în minte. Nici Scott Saunders şi ce va face cu el *după*í ce vor fi jucat squash. Nici tatăl ei şi ce era posibil sau nu era posibil să facă în privinţa lui. Nu se gândise nici măcar la Allan Albright, pe care ar fi trebuit să-l sune. Nu se gândise la Hannah nici măcar o clipă.

În piscină, în soare – la început simţind gheaţa, dar acum nemaisimţind-o –, Ruth a avut senzaţia că toată viaţa ei dispare. (Aşa cum cade noaptea sau cum lasă noaptea loc zorilor.) Când a sunat telefonul, ceea ce se întâmplase de multe ori, Ruth nici măcar la el nu s-a mai gândit.

Dacă Scott Saunders ar fi văzut antrenamentul de dimineaţă al lui Ruth, i-ar fi sugerat să joace tenis sau doar să ia cina împreună. Dacă tatăl lui Ruth ar fi văzut ultimele ei douăzeci de servicii, s-ar fi gândit mai bine înainte să vină acasă. Dacă Allan Albright ar fi ştiut cât de mult se îndepărtase Ruth de *gând,* ar fi fost extrem, extrem de îngrijorat. Iar dacă Hannah Grant, care încă

era cea mai bună prietenă a lui Ruth Gole – Hannah, cel puţin, o cunoştea pe Ruth mai bine decât oricine altcineva –, ar fi fost martoră la pregătirile mentale şi fizice ale prietenei ei, ar fi ştiut că Scott Saunders, avocatul blond-roşcat, se afla în faţa unei zile (şi a unei nopţi) de *performanţe* mult mai solicitante decât cele pe care va fi nevoit să le etaleze în câteva jocuri rapide de squash

.Ruth îşi aminteşte cum a învăţat să conducă

5

în acea după-amiază, după ce-şi exersase serviciile liftate, s-a aşezat în apa mică a piscinei, ţinând gheaţă la umăr şi citind *Viaţa ha Graham Greene*.

Lui Ruth îi plăcea povestea despre primele cuvinte rostite de micul Graham, care, din cât se spune, ar fi fost „Săracul căţel", referindu-se la câinele surorii lui, călcat pe stradă de o maşină. Dădaca lui Greene pusese căţelul mort în cărucior, alături de Greene.

Despre Greene __ copil, biograful lui scrie următoarele: „Ghiar dacă era atât de mic, trebuie să fi fost instinctiv conştient de moartea

căţelului, după hoit, miros, poate după sânge, poate după botul dezvelind colţii în rânjetul morţii. Oare nu se simţea cuprins de un sentiment tot mai puternic de panică, poate chiar de greaţă, pomenindu-se închis, condamnat irevocabil să împartă spaţiul limitat al căruciorului cu un câine mort?”

Sunt şi lucruri mai rele decât ăsta, s-a gândit Ruth. „în copilărie, scrisese Greene însuşi în *Ministerul Groazei,* trăim sub strălucirea nemuririi – cerul este la fel de aproape şi de prezent ca marea. Pe lângă detaliile complicate ale luminii stau lucrurile simple: Dumnezeu e bun, bărbatul adult sau femeia adultă cunoaşte răspunsul la fiecare întrebare, există un lucru precum adevărul, iar dreptatea este la fel de măsurată şi de precisă ca un ceas.”

Nu la fel fusese copilăria *ei.* Mama lui Ruth o părăsise când ea avea patru ani; nu exista Dumnezeu; tatăl ei nu spunea adevărul sau nu-i răspundea la întrebări, sau nici una, nici alta. Cât despre dreptate, tatăl ei se. culcase cu atâtea femei, că Ruth le uitase numărul.

Despre subiectul copilărie, Ruth prefera ceea ce scrisese Gre- ene în *Puterea şi gloria:* „Există întotdeauna un moment în copilărie când uşa se deschide şi lasă viitorul să pătrundă”. Ah, da – Ruth confirma asta. Dar uneori, ar fi susţinut ea, există mai mult decât *un singur* moment, deoarece există mai mult decât un singur viitor. Bunăoară, vara lui '58, cel mai evident moment când aşa-zisa „uşă” se deschisese şi aşa-zisul „viitor” fusese poftit înăuntru. Dar a mai fost şi primăvara lui '68, când Ruth împlinise

cincisprezece ani şi tatăl ei o învăţase să conducă.

Timp de mai bine de zece ani, îl tot rugase pe tatăl ei să-i povestească despre accidentul în care muriseră Thomas şi Ti- mothy; dar el refuzase.

- Când o să fii destul de mare să auzi povestea, Ruthie, când o să ştii să şofezi, îi răspundea el de fiecare dată.

Mergeau cu maşina în fiecare zi, de obicei dimineaţa, înainte de orice altceva, chiar şi în weekendurile din dmpul verii, când traficul din Hamptons era supraaglomerat. Tatăl ei voia s-o deprindă cu şoferii proşd. În acea vară, în serile de duminică – atunci când traficul era blocat pe sensul de mers spre vest, pe Montauk Highway, iar vilegiaturiştii de weekend îşi manifestau nervozitatea, unii dintre ei murind (literalmente) să ajungă odată în New York – Ted o lua pe Ruth în vechiul Volvo alb. Conducea până găsea „o harababură bună", cum o numea el. Traficul era blocat complet şi câţiva idioţi deja începeau s-o ia prin dreapta, pe marginea neasfaltată a şoselei, iar alţii încercau să se desprindă din şirul de maşini şi s-o ia înapoi spre casele lor de vacanţă, ca să aştepte o oră sau două, sau ca să bea o tărie înainte să pornească din nou la drum.

- Asta pare o harababură bună, Ruthie, spunea tatăl ei.

Iar Riith schimba locul cu el, uneori în timp ce şoferul furios din spate claxona ca nebunul. Existau bineînţeles şi rute ocolitoare; Ruth le cunoştea pe toate. Se putea strecura pe Montauk şi apoi scăpa de trafic şi gonea paralel cu

şoseaua, pe drumurile secundare de legătură, găsind întotdeauna o cale ca să intre înapoi în şirul de maşini. Tatăl ei se uita atunci în spate şi spunea:

- Se pare că ai câştigat vreo şapte maşini, dacă ăla de-acolo e acelaşi Buick idiot, aşa cum bănuiesc eu.

Uneori, Ruth conducea tot drumul până la Long Island Ex- pressway, înainte ca tatăl ei să spună:

- E de-ajuns pentru seara asta, Ruthie, altfel ne pomenim că ajungem în Manhattan!

în alte seri, cele de sâmbătă, traficul putea să fie atât de rău, încât tatăl ei considera că Ruth îşi demonstra îndeajuns talentul de şoferiţă dacă executa doar o întoarcere strânsă şi apoi se îndreptau spre casă.

Ted îi atrăgea cu deosebire luarea-aminte să fie atentă permanent la oglinda retrovizoare şi bineînţeles că ea ştia că, atunci când stătea pe loc şi aştepta să vireze spre stânga, peste o bandă a sensului opus, nu avea voie niciodată, *absolut* niciodată, să răsucească roţile spre stânga, anticipând virajul pe care aştepta să-l facă.

- Niciodată, *absolut* niciodată! îi spusese tatăl ei încă de la prima lecţie de condus.

Dar tot nu-i spusese povestea aceea despre ce se întâmplase cu Thomas şi Timothy. Ruth ştia doar că Thomas se aflase la volan.

- Răbdare, Ruthie, răbdare, îi repeta şi iar îi repeta tatăl ei.

-*Am* răbdare, tati, îi răspundea Ruth. încă aştept să-mi spui
povestea, nu-i aşa?

- Vreau să zic, ai răbdare ca şoferiţă, Ruthie, întotdeauna să ai răbdare când eşti la volan.

Volvoul – asemenea tuturor maşinilor Volvo ale lui Ted, pe care el începuse să le cumpere în anii '60 – avea schimbător de viteză. (Ted ii spunea lui Ruth să nu se încreadă niciodată într-un băiat care conduce o maşină cu transmisie automată.)

- Şi dacă stai pe locul pasagerului, iar eu sunt şoferul, eu nu mă uit niciodată la tine, nu-mi pasă ce spui sau ce criză ai. Chiar dacă te sufoci, îi zisese Ted. Dacă eu conduc, pot să stau de vorbă cu tine, dar nu mă uit la tine, niciodată. Şi dacă tu eşti şoferul, nu te uiţi la mine sau la nimeni care se află pe locul pasagerului. Doar după ce ieşi de pe drum şi opreşti maşina. Ai priceput?

- Am priceput.

- Şi dacă eşti la o întâlnire şi băiatul conduce, dacă *el* se uită la tine, indiferent din ce motiv, îi spui să nu se uite la tine, altfel cobori din maşină şi-o iei pe jos. Sau îi spui să te lase pe *tine* să conduci. Ai priceput şi asta? o întrebase tatăl ei.

- Am priceput, răspunsese Ruth. Spune-mi ce s-a întâmplat cu Thomas şi Timothy.

Dar tatăl ei îi spusese numai atât:

- Şi dacă eşti supărată – să zicem că-ţi vine ceva în minte şi te superi dintr-odată şi începi să plângi – şi nu vezi drumul bine, din pricina lacrimilor.... să presupunem că din ochi îţi curg fluvii de lacrimi, indiferent din ce motiv...

- OK, OK... am priceput! zisese Ruth.

- Ei bine. Dacă eşti vreodată într-o asemenea stare, dacă plângi atât de tare că nu mai vezi drumul, tragi pe dreapta şi *opreşti* maşina.

- Ce-a fost cu accidentul? întrebase Ruth. Erai acolo? Tu şi mama eraţi în maşină?

în capătul puţin adânc al piscinei, Ruth simţea cum se topeşte gheaţa pe umăr; firicelul rece urma linia claviculei şi cobora de-a lungul pieptului în apa caldă a piscinei. Soarelş coborâse dincolo de gardul înalt de lemn-câinesc.

Lui Ruth i-a venit în gând tatăl lui Graham Greene, învăţătorul, al cărui sfat pentru foştii lui elevi (care-l adorau) era ciudat, dar fermecător în felul său: „Adu-ţi aminte să fii credincios soţiei tale", ii spusese el unui băiat care părăsea şcoala pentru a se înrola în armată, în 1918. Iar altuia, chiar înainte de confirmare, Charles Greene îi spusese: „O armată de femei trăieşte de pe urma poftelor trupeşti ale bărbaţilor".

Unde dispăruse această „armată de femei"? Ruth bănuia că Hannah era una dintre femeile-soldat pierdute ale aşa-zisei armate.

De la cea mai veche amintire a lui Ruth – nu numai de când începuse să citească, ci de când îi spusese tatăl ei prima poveste –, cărţile şi personajele din ele intraseră în viaţa ei şi acolo rămăseseră ţintuite. Cărţile şi personajele din ele erau mult mai „ţintuite" în viaţa lui Ruth decât tatăl şi cea mai bună prietenă a ei, fără să mai pună la socoteală *bărbaţii* din viaţa ei, care, în majoritate, se dovediseră a fi la fel de nedemni de încredere cum fuseseră Ted şi Hannah.

„Toată viaţa mea, scrisese Graham Greene în autobiografia lui, *Un fel de viaţă,* instinctul m-a împins să abandonez orice lucru pentru care nu am talent” Un instinct bun, dar dacă Ruth l-ar pune în practică, ar trebui să pună capăt oricărei relaţii cu *bărbaţii*. Printre bărbaţii pe care-i cunoştea, doar Allan Albright părea admirabil şi - constant; şi totuşi, stând acum în piscină, pregătindu-se pentru testul cu Scott Saunders, dinţii ca de lup ai lui Allan îi stăruiau cu insistenţă în minte. Şi părul de pe dosul mâinilor... avea prea mult păr acolo.

Nu-i plăcuse să joace squash cu Allan. Era un adet bun şi un jucător de squash bine antrenat, dar Allan era prea masiv pentru teren, prea periculos când sărea şi se avânta. Totuşi, Allan n-ar fi încercat niciodată să-i facă vreun rău ori s-o intimideze. Şi, cu toate că pierduse de două ori în faţa lui, Ruth nu se îndoia că până la urmă îl va bate. Trebuia să înveţe să se ferească din calea lui şi în acelaşi timp să nu se teamă de *back-siouig-uiile* lui. în cele două dă ţi când pierduse în faţa lui, Ruth cedase poziţia T. Data viitoare, dacă va mai fi o dată viitoare, Ruth era hotărâtă să nu mai renunţe la poziţia ei preferată pe teren.

„în cel mai rău caz, m-aş alege cu câteva copci la o sprânceană sau cu nasul spart,” şi-a spus Ruth în timp ce se bucura de ceea ce mai rămăsese din gheaţa care se topea. Iar dacă Allan ar lovi-o cu racheta, s-ar simţi îngrozitor de prost. Şi după aceea i-ar ceda *ei* poziţia favorită pe teren. Aşa că, în scurt timp, fie că Allan o

lovea sau nu, ea l-ar bate fără probleme. Apoi însă Ruth s-a gândit: „De ce ţin *morţiş* să-l bat?”

Cum ar putea ea să se gândească vreodată să renunţe la *bărbaţi? Femeile* erau într-o măsură mult mai mare persoanele în care nu avea ea încredere.

Stătea de prea multă vreme în piscină, în răcoarea umbrei din după-amiaza târzie, la care se adăuga răceala lipicioasă a compresei de gheaţă care se topise pe umărul ei. Răcoarea aducea un iz de noiembrie în vremea aceea de vară târzie; îi amintea lui Ruth de noaptea de noiembrie din 1969, când tatăl ei îi dăduse „lecţia supremă” şi „penuldmul test de condus”, cum le numise el.

Abia în primăvara anului următor avea Ruth să împlinească şaisprezece ani, când urma să-şi ia şi permisul de conducere – şi îl va lua fără cea mai mică dificultate –, însă în acea noapte de noiembrie, tatăl ei, care nu dădea doi bani pe permisele de conducere, o avertizase:

- Spre binele tău, Ruthie, sper că niciodată nu vei avea vreun examen de conducere mai dur decât *acesta.* Să mergem.
- *Unde* să mergem? întrebase ea.

Era seara de duminică din lungul weekend de Ziua Recunoştinţei.

Piscina fusese acoperită pentru iarnă, pomii erau despuiaţi de fructe şi frunze; chiar şi lemnul-câinesc era golaş, înălţându-se scheletic şi mişcându-se anchilozat în vânt. Se zărea o lucire la orizontul nordic: farurile maşinilor blocate pe sensul vestic de mers al lui Montauk Highway, vilegiaturiştii de sfârşit de săptămână,

care se întorceau la New York. (în mod normal, drumul dura două ore, cel mult trei.)

- în seara asta, am chef de luminile din Manhattan, i-a spus Ted fiicei sale. Vreau să văd dacă au fost deja montate decoraţiunile de Crăciun pe Park Avenue. Vreau să beau ceva la barul Stanhope. Odată, am băut acolo un Armagnac din 1910. Bineînţeles că nu mai beau Armagnac, dar mi-ar plăcea să mai beau ceva la fel de bun. Poate un pahar bun de Porto. Să mergem.

- Vrei să conduci până la New York *în seara asta*, tati? l-a întrebat Ruth.

în afară de sfârşitul weekendului de Ziua Muncii sau imediat după 4 Iulie (şi poate weekendul de Memorial Day[1]), aceea era poate cea mai rea noapte a anului, în care să te duci cu maşina la New York.

- Nu, Ruthie, *eu* nu vreau să conduc până la New York, *nu pot* să conduc până la New York, pentru că am băut. Am băut trei beri şi o sticlă întreagă de vin roşu. Un singur lucru i-am promis mamei tale, anume ca niciodată să nu mi se întâmple să beau şi să conduc, cel puţin nu când eşti şi tu în maşină. *Tu* eşti şoferul, Ruthie.

- N-am condus niciodată până la New York, a spus Ruth.

N-ar mai fi fost test dacă ar *fijacut-o*.

Când au ajuns în cele din urmă pe Long Island Expressway, la Manorville, Ted i-a spus:

- Inscrie-te pe banda de depăşire, Ruthie. Păstrează limita de viteză. Nu uita de oglinda

---

[1] 30 mai, ziua în care se comemorează amintirea celor căzuţi în Războiul Civil (1861-1865). (n.tr.)

retrovizoare. Dacă vine cineva în spatele tău şi ai timp suficient să treci pe banda centrală, ***fii*** dacă ai loc destul, atunci schimbi banda. Dar dacă vine cineva din spate, înnebunit să te depăşească, lasă-l să te depăşească pe dreapta.

- Dar nu e ilegal, tati? l-a întrebat ea.

Ruth credea că existau nişte restricţii când învăţai să conduci – de pildă, să nu aibă voie să conducă noaptea sau să nu depăşească o rază de cincisprezece mile de locul de domiciliu.
Nu ştia că de mult conducea ilegal pentru că nu avea legitimaţie de instructaj.

- Nu poţi să înveţi legal tot ce trebuie să ştii, i-a spus tatăl ei.

Trebuia să se concentreze intens la condus; era una dintre
puţinele ocazii în care se aflau amândoi în Volvoul alb şi în care ea *nu* l-a rugat să-i spună ce li se întâmplase lui Thomas şi Ti- mothy. Ted a aşteptat până s-au apropiat de Flushing Meadows; apoi, fără nici un avertisment, a început să-i spună povestea exact în acelaşi fel în care i-o spusese lui Eddie O'Hare, cu Ted Cole la persoana a treia – ca şi când Ted era doar un alt personaj în poveste, chiar unul minor.

Ted s-a întrerupt tocmai când povestea despre cât de mult băuseră el şi Marion, şi de ce Thomas fusese opţiunea evidentă – pentru că era singurul care nu băuse –, ca să-i spună lui Ruth să iasă de pe banda doi şi să se înscrie pe banda unu.

- Aici te înscrii pe Grand Central Parkway, Ruthie, i-a zis tatăl ei pe un ton indiferent.

A trebuit să treacă de pe o bandă pe alta puţin cam prea repede, însă s-a descurcat Curând, a zărit stadionul Shea, undeva în dreapta.

La partea din poveste unde el şi Marion se certau în legătură cu locul cel mai bun unde să vireze la stânga, Ted iar s-a întrerupt – de data asta ca să-i spună lui Ruth să o apuce pe Northern Boulevard, care traversa Queens.

Ruth ştia că vechiul Volvo alb se încingea prea tare când te tot opreai şi iar porneai din pricina traficului, dar când i-a spus asta tatălui ei, el a zis doar atât:

- Nu apăsa pe ambreiaj, Ruthie. Când eşti nevoită să opreşti o vreme, scoate-o din viteză, bag-o în punctul mort şi apasă pe frână. Ţine piciorul departe de ambreiaj cât mai mult cu putinţă. Şi nu uita de oglinda retrovizoare.

Ruth plângea când i-a spus el asta. Era după scena cu plugul, când mama ei ştia că Thomas era mort, dar încă nu ştia de Timothy. Marion îl tot întreba pe Ted dacă Timmy era bine, iar Ted nu-i răspundea – tocmai îl văzuse pe Timmy murind, dar nu putea vorbi.

Au traversat Queensboro Bridge şi au intrat în Manhattan în momentul din poveste când tatăl ei dădea lămuriri despre piciorul stâng al lui Timothy – cum îl retezase plugul de la mijlocul coapsei şi cum, atunci când au încercat să ia trupul de acolo, au trebuit să lase piciorul.

- Nu văd drumul, tată, i-a spus Ruth.
- Ei bine. N-ai unde să tragi pe dreapta, nu-i aşa? a între- bat-o tatăl ei.

Apoi i-a relatat partea în care mama ei a observat pantoful fratelui ei. („Ah, Ted, uite – o să aibă nevoie de pantof', spusese Marion, fără să-şi dea seama că pantoful lui Timmy încă era prins de piciorul lui Timmy, şi aşa mai departe...)

Ruth se îndrepta spre Third Avenue.

- îţi spun eu când s-o tai spre Park, i-a zis tatăl ei. E un loc pe Park Avenue unde decoraţiunile de Crăciun chiar merită să fie văzute.
- Plâng prea tare, nu văd încotro mă-ndrept, tati, i-a zis Ruth din nou.
- Dar ăsta e testul, Ruthie. Testul e că uneori n-ai unde trage pe dreapta, uneori *nu poţi* opri şi trebuie să găseşd o cale să-ţi condnui drumul. Ai priceput?
- Am priceput, a zis ea.
- Prin urmare, acum ştii totul.

Mai târziu, Ruth şi-a dat seama că trecuse şi acea parte a testului, care nu fusese menţionată. Nu se uitase nici o clipă la el; Ted stătuse nevăzut pe locul pasagerului. Tot dmpul cât tatăl ei spusese povestea, Ruth nu-şi luase ochii de la drum sau de la oglinda retrovizoare. Şi asta făcuse parte din test.

în acea noapte de noiembrie '69, tatăl ei a pus-o să conducă în sus pe Pirk Avenue şi-n tot acest timp a vorbit despre decoraţiunile de Crăciun. Undeva spre numărul 90, i-a

spus să o apuce pe Fifth Avenue.
Apoi au coborât pe Fifth până l

aStanhope, care era vizavi de Met[I]. Era pentru prima oară când Ruth auzea steagurile de la Met zbătându-se în vânt. Tatăl ei i-a spus să-i dea portarului cheile maşinii; numele lui era Manny. Ruth a fost impresionată că portarul îl cunoştea pe tatăl ei.

Dar *toată* lumea de la Stanhope îl cunoştea pe tatăl ei. Probabil că frecventa des localul. „Aici îşi aduce *femeile!"* şi-a dat Ruth seama.

- întotdeauna să stai aici, când îţi vei putea permite, Ruthie, i-a spus tatăl ei. E un hotel bun.

(începând din 1980, Ruth şi-a putut permite.) în acea noapte, s-au dus la bar şi tatăl ei s-a răzgândit în privinţa vinului. A comandat în schimb o sdclă de Pommard excelent; şi a şi golit-o în dmp ce Ruth a băut un expresso dublu, şdind că avea să conducă la întoarcere. Cât au stat în bar, Ruth a simţit că încă mai strângea volanul în mâini. Şi, cu toate că ar fi avut voie să se uite la tatăl ei – înainte să urce înapoi în bătrânul Volvo alb –, n-a fost în stare să-l privească. Ca şi când el continua să-i spună cumplita poveste.

Trecuse de miezul nopţii când tatăl ei i-a spus cum s-o ia spre Madison Avenue; undeva spre numărul 100, i-a spus s-o cotească spre est. Au apucat-o pe F.D.R. Drive, în direcţia Tri-borough; apoi pe Grand Central Parkway, până la Long Island Expressway, unde tatăl ei a adormit. Ruth şi-a amintit că Ma- norville era ieşirea de pe autostradă de care avea ea nevoie; n-a trebuit să-şi trezească tatăl ca să-l întrebe cum să ajungă acasă.

I Muzeul Metropolitan (n.tr.)

Conducea în sens opus traficului format de vilegiaturişti – farurile hoardei care se întorcea în oraş o orbeau permanent –, în schimb, pe sensul ei de mers nu era aproape nimeni. De câteva ori, a apăsat acceleraţia bătrânului Volvo alb, doar ca să vadă cât de iute putea merge. De două ori, a atins optzeci şi cinci de mile pe oră şi o dată nouăzeci, dar la acele viteze un tremur în partea din faţă a maşinii a speriat-o. în cea mai mare parte a călătoriei, a menţinut viteza maximă permisă şi s-a gândit la povestea despre felul în care ii muriseră fraţii, mai ales la partea despre mama ei care încerca să salveze pantoful lui Tîmmy.

Tatăl ei s-a trezit abia când Ruth conducea prin Bridge- hampton.

- De ce n-ai luat-o pe drumurile laterale? a întrebat-o el.
- Am avut chef să fiu înconjurată de toate luminile oraşului şi de farurile celorlalte maşini, a răspuns Ruth.
- A, a zis tatăl ei, ca şi când era pe punctul să adoarmă din nou.
- Ce fel de pantof era? a întrebat Ruth.
- Un baschet, modelul preferat de Timmy.
- Gleznierii? şi-a dat ea cu presupusul.

-Exact.

- Am priceput, a zis Ruth virând pe Sagg Main.

Deşi în acel moment nu se zărea nici o altă maşină, Ruth a aprins semnalizatorul de direcţie, cu mai bine de cincizeci de metri înainte de viraj.

- Bine condus, Ruthie, i-a spus tatăl ei. Dacă vei avea un traseu mai greu decât acesta, sunt convins că-ţi vei aminti ce-ai învăţat.

Ruth tremura când, în sfârşit, a ieşit din bazin. Ştia că trebuia să se încălzească înainte să înceapă partida de squash cu Scott Saunders, dar amintirile legate de felul în care învăţase să conducă şi biografia lui Graham Greene o deprimaseră. Nu era vina lui Norman Sherry, dar biografia lui Greene luase o direcţie cu care Ruth nu era de acord. Domnul Sherry era convins că, pentru fiecare personaj major dintr-un roman de Graham Greene, exista un corespondent în viaţa reală. Într-un interviu din *The Times,* Greene însuşi îi spusese lui VS. Pritchett: „Nu pot inventa". Totuşi, în acelaşi interviu, recunoscând că personajele sale erau „un amalgam de bucăţi de oameni reali", Greene nega de asemenea că îşi lua personajele din viaţa reală. „Oamenii reali nu au loc din pricina celor imaginari...", spusese el. „Oamenii reali te limitează prea mult." Dar pe parcursul mult prea multor pagini ale biografiei, domnul Sherry o ţinea una şi bună despre „oamenii reali".

Ceea ce-o întrista în mod deosebit pe Ruth era începutul vieţii amoroase a lui Greene. „Iubirea lui obsesivă", cum o numea biograful, pentru „catolica ardentă" care până la urmă avea să devină soţia lui Greene era exact genul de informaţie pe care Ruth nu voia să-l ştie despre un scriitor a cărui operă o iubea. „în inima unui scriitor există o aşchie de gheaţă", scrisese Greene în *Un fii de viaţă.* Dar în scrisorile zilnice, pe care tânărul Graham le scria lui Vivienne,

viitoarea lui soţie, Ruth vedea doar patosul familiar al unui bărbat îndrăgostit nebuneşte.

Ruth nu fusese niciodată îndrăgostită nebuneşte. Poate că ceea ce contribuia la reţinerea ei de a accepta cererea în căsătorie a lui Allan era faptul că-şi dădea seama că Allan era îndrăgostit de ea până peste urechi.

Se oprise din citit *Viaţa lm Graham Greene* la pagina 338, începutul capitolului douăzeci şi patru, care se intitula „în sfârşit căsătoria". Păcat că Ruth se oprise din citit tocmai acolo, căci spre sfârşitul capitolului ar fi găsit ceva care poate că ar fi făcut-o să-i placă puţin mai mult de Graham Greene şi de viitoarea lui mireasă. Când cuplul se căsătorise în sfârşit şi se afla în luna de miere, Vivienne i-a înmânat lui Graham un plic nedesfăcut, conţinând o scrisoare pe care mama băgăcioasă a lui Vivienne i-o dăduse ei — „o scrisoare cu instrucţiuni despre sex" —, dar pe care Vivienne i-a dat-o lui Greene nedesfăcută. El a citit-o şi a rupt-o imediat. Vivienne n-a apucat să mai citească vreodată scrisoarea. Ruth ar fi apreciat că noua doamnă Greene decisese că se putea descurca suficient de bine şi fără sfaturile mamei ei.

Cât despre „în sfârşit căsătoria", de ce oare ddul capitolului formularea în sine – o deprima? Oare pentru că aşa se va căsători şi *ea?* Sima asemenea ddului unui roman pe care Ruth Cole nu-l va scrie niciodată sau nici măcar nu va dori să-l citească.Ruth s-a gândit că mai bine ar fi să-l recitească pe Graham Greene; era sigură că nu voia să şde nimic mai mult despre *viaţa* lui. Poftim, iarăşi medita melancolică la ceea ce Hannah numea „subiectul ei preferat", anume

scrutarea neobosită a relaţiei între ceea ce era „real” şi ceea ce era „născocit”. Dar simplul gând la Hannah a readus-o pe Ruth în prezent.

Nu voia ca Scott Saunders s-o vadă goală în piscină, nu încă.

A intrat în casă şi s-a îmbrăcat în haine curate, uscate, anume pentru squash. Şi-a pus nişte pudră de talc în buzunarul din faţă al şortului; o va ajuta să-şi păstreze uscată şi netedă mâna în care ţinea racheta, să nu facă băşici. Pusese la răcit vinul alb, apoi a aranjat orezul în robotul de gădt cu aburi. Tot ce avea de făcut mai târziu era să apese un buton, ca să dea drumul robotului. Aşezase deja masa din sufragerie – pentru două persoane.

în sfârşit, a urcat scara la etajul hambarului şi – după câteva mişcări de întindere — a început să încălzească mingea.

Şi-a impus un ritm lejer – patru *forehand*-uri în perete, apoi o lovitură în perfidul *tin;* patru reveniri, şi iar án-ul. De fiecare dată când lovea în *tin,* ţintind anume jos, izbea mingea suficient de tare pentru ca tabla án-ului să facă zgomot puternic. într-un joc adevărat, Ruth nu lovea în *tin* aproape niciodată; într-un joc dur, poate lovea de două ori. Dar acum voia să fie sigură că, atunci când sosea Scott Saunders, o va auzi lovind án-ul. Şi când va urca scara, venind să joace cu ea, îşi va spune în gând: „Pentru o jucătoare care se consideră destul de bună, loveşte în *tin* de prea multe ori.” Apoi, după ce vor începe să joace, va fi surprins să constate că Ruth nu lovea aproape deloc în *tin.*

Se simţea o mică vibraţie în podeaua terenului de squash când cineva urca scara la etajul hambarului. Când Ruth a simţit acea

vibraţie, a mai numărat cinci lovituri – a cincea oară lovind în *tin*. I-a fost uşor să execute cele cinci lovituri în timpul care i-a trebuit să mormăie pentru sine: „Tata cu Hannah Grant!”

Scott a bătut de două ori cu racheta în trapa terenului de squash; apoi a ridicat-o prudent.

- Bună! a salutat-o el pe Ruth. Sper că nu pentru mine te antrenai.
- Ei, aşa, puţin, a zis Ruth.

Două sertare

L-a lăsat pe el să marcheze primele cinci puncte. Ruth voia să-l vadă cum se mişcă. Era destul de rapid, dar îşi legăna racheta ca un jucător de tenis; nu-şi zvâcnea încheietura mâinii. Şi avea un singur serviciu: unul dur, direct şi prea înalt; Ruth ar fi putut să se ferească din calea mingii şi s-o returneze de lângă peretele din spate. Iar returul lui Scott la serviciu era slab; mingea cădea la podea în mijlocul terenului. De obicei, Ruth putea să îl dea gata cu o lovitură din unghi. îl făcea să alerge fie de la peretele din spate în faţă, fie de la un colţ din fundul terenului la celălalt.

Ruth a câştigat primul set cu 15-8 înainte ca Scott să-şi dea seama cât de bună era de fapt. Scott era unul dintre acei jucători care-şi supraestimează abilităţile. Când pierdea, primul lui gând era că nu-i mergea jocul; abia la al treilea sau la al patrulea set îi trecea prin minte că adversarul era mai bun. Ruth a încercat să ţină scorul strâns în următoarele două jocuri, pentru că îi plăcea să-l vadă pe Scott alergând.

Al doilea set l-a câştigat cu 15-6, iar al treilea cu 15-9. Scott Saunders era într-o formă

foarte bună, dar după al treilea set a avut nevoie de sticla de apă. Ruth nu avea nevoie să bea apă. Scott era cel care alerga tot timpul.

Scott nu-şi recăpătase complet suflul când a greşit primul serviciu din al patrulea set. Ruth îi simţea frustrarea, ca un miros apărut din senin.

- Nu pot să cred că tatăl tău încă te bate, i-a spus el între două gâfâituri.

- Ei, îl bat eu într-o bună zi, a răspuns Ruth. Poate data viitoare.

Ruth a câştigat al patrulea set cu 15-5. în timp ce Scott
urmărea un *drop* în colţul din faţă, a alunecat pe-un strop din propria-i sudoare; a căzut pe şold şi s-a lovit la cap.

- Eşti OK? l-a întrebat Ruth. Vrei să ne oprim?

- Să mai jucăm un set, s-a răstit el.

Lui Ruth nu i-a plăcut atitudinea lui. În ultimul set, l-a bătut cu 15-l, Scott marcând singurul său punct când Ruth a încercat (în ciuda propriei raţiuni) un *reverse corner* care a lovit în *tin.* Singura dată când a lovit în *tin* în cinci jocuri. Lui Ruth îi venea să-şi tragă palme pentru că încercase acea lovitură; i-a confirmat părerea despre loviturile cu miză mică. Dacă ar fi ţinut mingea în joc, era sigură că ar fi câştigat ultimul set cu 15-0.

Dar pentru Scott Saunders, faptul că a pierdut cu 15-l a fost o adevărată lovitură. Ruth nu era sigură dacă era îmbufnat rău sau făcea grimasa aceea incredibilă până îşi recăpăta suflul. Părăseau terenul când o viespe a zburat prin trapa deschisă şi Scott a dat neîndemânatic

după ea cu racheta. A ratat-o. Viespea zbura în zigzag. în zborul ei dezordonat, repezit, viespea se îndrepta spre tavan, unde ar fi fost în siguranţă, dar Ruth a prins-o în zbor cu un rever. Unii spun că e cea mai grea lovitură la squash: un voleu în rever deasupra capului. Coardele rachetei au tăiat în două trupul segmentat al viespii.

- La ţintă! a zis Scott care părea gata să vomite.

Ruth s-a aşezat pe marginea piscinei; şi-a scos pantofii şi şosetele şi şi-a vârât picioarele în apă, să şi le răcorească. Scott părea să nu ştie ce să facă. Se obişnuise să se dezbrace complet şi să intre la duş, împreună cu Ted. Acum, Ruth trebuia să se dezbrace prima.

S-a ridicat şi şi-a scos şortul. Şi-a tras tricoul peste cap, temându-se de posibilul moment jenant – de acrobaţia obişnuită, nedorită – când va trebui să se debaraseze de bustiera transpirată. Dar a reuşit să-şi scoată bustiera elastică fără contorsionări penibile. Chiloţii şi i-a scos ultimii, apoi a intrat în cabina de duş fără să se uite la Scott. Se săpunise şi acum stătea sub jetul de apă când Scott a intrat în aceeaşi cabină şi a dat drumul la al doilea duş. Ruth şi-a şamponat părul şi, în timp ce şi—I clătea, l-a întrebat pe Scott dacă e alergic la creveţi.

- Nu, îmi plac creveţii, i-a răspuns el.

Cu ochii închişi, clătindu-şi părul, Ruth era aproape sigură că el n-avea *cum* să nu se uite la sânii ei.

- Bine aşa, pentru că asta avem la cină, i-a spus ea.

A închis apa şi a ieşit pe grătarul de lemn; apoi s-a aruncat în piscină, la capătul adânc. Când a revenit la suprafaţă, Scott încă stătea pe scânduri; se uita undeva dincolo de Ruth.

- Ala nu-i un pahar pe fundul piscinei? a întrebat el. Ai dat o petrecere de curând?

- Nu, *tata* a dat o petrecere de curând, a răspuns Ruth, călcând apa.

Scott Saunders avea un mădular mai mare decât crezuse ea la început. Avocatul s-a scufundat până pe fundul piscinei şi s-a ridicat cu paharul.

- Trebuie să fi fost o petrecere moderat de dezlănţuită, a zis el.

- Tata e mai mult decât moderat de sălbatic, a replicat Ruth făcând pluta.

Când Hannah încerca să facă pluta, sfârcurile ei abia dacă spărgeau suprafaţa apei.

- Ai sâni frumoşi, i-a zis Scott Saunders.

S-a apropiat de ea, călcând apa. A umplut paharul cu apă şi l-a golit pe sânii ei.

- Probabil mama îi avea şi mai grozavi, a zis Ruth. Ce ştii despre mama mea? l-a întrebat ea.

- Nimic, doar nişte zvonuri, a recunoscut Scott

- Care probabil sunt adevărate. Poate că ştii despre ea aproape la fel de mult ca şi mine.

Ruth a înotat până la capătul puţin adânc, iar el a urmat-o, încă ţinând paharul. Dacă n-ar fi dus în mână paharul ăla
ridicol, ar fi atins-o deja. Ruth a ieşit din piscină şi s-a înfăşurat într-un prosop. înainte să intre în casă – cu prosopul strâns în jurul taliei, cu sânii încă neacoperiţi –, l-a văzut pe Scott că se şterge meticulos.

- Dacă-ţi pui hainele în uscător, se usucă până cinăm noi, i-a strigat ea peste umăr.

£1 a urmat-o înăuntru, cu prosopul strâns în jurul taliei.

- Să-mi spui dacă ţi-e frig, a zis ea. îţi dau ceva de la tata.

- îmi ajunge prosopul, i-a spus el.

Ruth a pornit robotul cu aburi şi a destupat o sticlă de vin alb; i-a turnat lui Scott un pahar, apoi şi-a turnat şi ei. Arăta bine doar cu prosopul în jurul-taliei şi cu sânii goi.

- Şi mie mi-e bine în prosop, i-a zis ea.

Apoi l-a lăsat s-o sărute; el i-a cuprins un sân în mână.

- Nu mă aşteptam la aşa ceva, i-a spus el.

„Ce vorbeşti!" şi-a zis Ruth. Când punea gând rău cuiva, era plictisul de pe lume să-l aştepte pe bărbat s-o seducă. Nu mai fusese cu nimeni de vreo patru-cinci luni; nu prea avea răbdare să aştepte.

- Hai să-ţi arăt ceva, i-a spus Ruth lui Scott

L-a dus în atelierul tatălui ei, unde a deschis sertarul de jos al aşa-numitei mese de scris a lui Ted. Sertarul era plin de fotografii polaroid în alb-negru – sute de fotografii – şi aproape o duzină de recipiente tubulăre cu emulsie de fixare. Emulsia dădea sertarului şi tuturor fotografiilor un miros urât. Fără să scoată un cuvânt, Ruth i-a întins lui Scott un maldăr de fotografii. Erau fotografiile făcute de Ted, înfăţişând modelele sale, înainte şi după ce le desenase. Ted le explica modelelor că avea nevoie de fotografii ca să-şi poată continua munca la desene, când modelele nu erau acolo; constituiau material „de referinţă". în realitate, el

nu mai continua munca la desene. Pur şi simplu voia fotografiile.

Scott s-a uitat la fotografii şi, când a isprăvit, Ruth i-,a mai dat un maldăr. Imaginile arătau ca o treabă de amator, aşa cum arată cea mai mare parte a pornografiei cu adevărat proaste; faptul

că
modelele insele nu erau profesioniste constituia doar un amănunt. Poziţiile în care stăteau aveau o stângăcie ce sugera ruşine sexuală, la care se adăuga senzaţia că fotografiile ca atare fuseseră făcute în grabă şi neglijent.

- De ce-mi arăţi chestiile astea? a întrebat-o Scott pe Ruth.
- Te excită?
- *Tu* mă exciţi, i-a răspuns el.
- Cred că-l excită pe tata, a zis Ruth. Toate sunt modelele lui, le-a regulat pe toate până la ultima.

Scott frunzărea grăbit fotografiile fără să se uite cu adevărat la ele; era greu să te uiţi la ele dacă nu erai singur.

- Sunt multe femei aici, a zis el.
- Ieri şi alaltăieri tata a regulat-o pe cea mai bună prietenă a mea, i-a spus Ruth.
- Tatăl tău a regulat-o pe cea mai bună prietenă a ta... a repetat Scott gânditor.
- Suntem o familie disfiincţională, cum ar numi-o un student idiot de la sociologie, a zis Ruth.
- *Eu* am studiat sociologia, a recunoscut Scott Saunders.

- Ge-ai învăţat? l-a întrebat Ruth, punând polaroidele înapoi în sertar.
Mirosul emulsiei era atât de puternic încât lui Ruth i-a venit să vomite. într-un fel, era un miros mai scârbos decât al cernelii sepia. (Ruth descoperise fotografiile din sertarul tatălui ei, când avea doisprezece ani.)
- Am hotărât să mă înscriu la Drept – asta am învăţat de la sociologie, a zis avocatul blond-roşcat.
- Ai auzit şi zvonuri despre fraţii mei? l-a întrebat Ruth. Au murit, a adăugat ea.
- Cred că am auzit ceva. S-a întâmplat demult, nu-i aşa?
- Să-ţi arăt o fotografie de-a lor – au fost tipi bine, a zis Ruth, luându-l pe Scott de mână.
L-a condus pe scări în sus. Picioarele lor goale nu făceau nici un zgomot. Capacul robotului cu aburi zuruia; uscătorul funcţiona şi el – se auzea ceva clicăind şi păcănind în cuva rotitoare a uscătorului.
Ruth l-a dus pe Scott în dormitorul principal, unde patul zăcea nefacut, cu aşternutul învălmăşit; Ruth aproape că vedea urmele lăsate de trupul tatălui ei şi al lui Hannah pe cearşafurile răscolite.
- Uite-i, i-a spus Ruth lui Scott, arătând cu degetul fotografía fraţilor ei.
Mijindu-şi ochii la fotografie, Scott a încercat să citească inscripţia în latină de deasupra uşii.
- Presupun că n-ai învăţat latina ca student la sociologie, a zis Ruth.
- E multă latină în Drept, i-a spus el.
- Fraţii mei erau chipeşi, nu-i aşa? l-a întrebat Ruth.

- Aşa e. *Venite* înseamnă *vino?*
- „Veniţi aici, băieţi, să deveniţi bărbaţi”, i-a tradus Ruth.
-Asta chiar e o provocare! a zis Scott Saunders. Mi-a plăcut
mai mult să fiu băiat
- Tatăl meu n-a încetat să fie băiat, a spus Ruth.
- Asta-i dormitorul tatălui tău? a întrebat-o Scott.
- Uită-te în sertarul de sus, ăla de la noptieră, l-a îndemnat Ruth. Du-te şi deschide-l.
Scott a ezitat; probabil se gândea că erau alte poze.
- Nu-ţi fie frică. Acolo nu-s fotografii, i-a zis Ruth.
Scott a tras sertarul. Era plin de prezervative în folii de ambalaj viu colorate şi un tub mare de gel lubrifiant.
- Hm... bănuiesc că *e* dormitorul tatălui tău, a zis Scott, uitându-se neliniştit înjur.
- Ala-i un sertar plin de chestii de *băiat*, eu aşa am impresia, a spus Ruth.
(Descoperise prezervativele şi gelul lubrifiant în sertarul noptierei când avea vreo nouă sau zece ani.)
- Unde-i tatăl tău? a întrebat-o Scott
- Nu ştiu.

Nu-l aştepţi să vină

- ?Dacă ar fi să-mi dau cu presupusul, aş spune că-l aştept mâine-dimineaţă, a zis Ruth.

Scott Saunders s-a uitat la toate prezervativele din sertarul deschis.

- Dumnezeule, n-am mai folosit prezervative de când eram în liceu, a zis el.

- Acum va trebui să-ţi pui unul, i-a spus Ruth. Şi-a desfăcut prosopul din jurul taliei; apoi s-a aşezat goală pe patul nefacut. Dacă ai uitat cum se pune, îţi amintesc eu, a adăugat ea.

Scott a ales unul în ambalaj albastru. A sărutat-o pe Ruth vreme îndelungată şi apoi a lins-o încă şi mai mult; ea n-avea nevoie de gelul din sertarul noptierei. A avut orgasm aproape imediat după ce el a intrat în ea şi l-a simţit ejaculând o clipă mai târziu. Aproape tot timpul, dar mai ales în timp ce Scott o lingea, Ruth a stat cu ochii pe uşa deschisă a dormitorului tatălui ei; şi a ascultat, doar-doar i-o auzi paşii tatălui ei pe scări sau în holul de la etaj, dar singurul lucru pe care-l auzea era clicăi- tul sau păcănitul din uscător. (Capacul robotului nu mai zuruia; orezul fiersese.) Şi când Scott a penetrat-o cu putere şi ea a simţit că o să aibă orgasm aproape în aceeaşi clipă – restul avea să se termine la fel de repede –, Ruth s-a gândit: „Vino acasă acum, tati! Vino sus să mă vezi *acum!*' '

Dar Ted n-a venit acasă să-şi vadă fiica aşa cum ar fi dorit ea să fie văzută.Durere într-un loc nefamiliar

Hannah pusese prea mult sos de soia în marinată. Iar cre- veţii zăcuseră la marinat mai mult de douăzeci şi patru de ore; nu mai aveau gust de creveţi. Ceea ce nu i-a împiedicat pe Ruth

şi Scott să-i mănânce pe toţi, şi tot orezul, şi legumele prăjite, şi tot condimentul ăla cu castraveţi, care văzuse şi zile mai bune. Au băut şi a doua sdclă de vin alb, iar Ruth a mai deschis una de vin roşu, la fructe şi brânză. Au golit şi sticla de vin roşu.

Au mâncat şi au băut, purtând doar prosoapele în jurul taliei – Ruth cu sânii goi-goluţi. Spera ca tatăl ei să intre în sufragerie, dar n-a intrat. Şi, în ciuda bunei dispoziţii din timpul mesei, nemavorbind de aparentul succes al extrem de încinsei lor partide de sex, conversaţia la masă a fost încordată. Scott i-a spus lui Ruth că divorţul lui fusese „amical" şi că întreţinea „o relaţie amiabilă" cu fosta soţie. Bărbaţii proaspăt divorţaţi vorbeau cam prea mult despre fostele soţii. Dacă divorţul fusese cu adevărat „amical", de ce să mai vorbeşti despre el?

Ruth l-a rugat pe Scott să-i spună în ce se specializase ca avocat, dar el i-a răspuns că asta nu era interesant; mă rog, avea de-a face cu imobiliarele. Scott a recunoscut de asemenea că nu-i citise romanele. încercase să-l citească pe al doilea, *înaintea căderii Saiganulm* (crezuse că e un roman de război; făcuse mari eforturi, ca tânăr, să nu fie recrutat pentru frontul din Vietnam), dar, spre surprinderea lui, cartea era „un roman pentru femei", cum s-a exprimat el. Sintagma aceasta o făcea întotdeauna pe
Ruth să se gândească la o serie întreagă de produse pentru igiena feminină.

- Despre prietenia între femei, nu-i aşa? a întrebat-o el. în schimb, fosta lui soţie citise tot

ce scrisese Ruth Cole. E cea mai mare fană a ta, a spus Scott Saunders. *(Iar* fosta soţie!)

Apoi a întrebat-o pe Ruth dacă „se vedea cu cineva". Ea a încercat să-i povestească despre Allan, fără însă a-i pomeni numele. Pentru ea, problema căsătoriei era un subiect care n-avea legătură cu Allan. Atracţia ei pentru căsătorie era profundă, i-a spus ea lui Scott, dar în acelaşi timp o făcea să resimtă o teamă ridicolă.

- Adică mai mult te atrage decât te înspăimântă? a întrebat avocatul.

- Cum e fragmentul ăla din George Eliot[1]? Mi-a plăcut odată atât de mult, că l-am notat, i-a zis Ruth. „Ce poate fi mai minunat pentru două suflete omeneşd decât să simtă că sunt unite pe viaţă"... *Dar...*

- A rămas căsătorită? a întrebat-o Scott.

-Cine?

- George Eliot. A rămas căsătorită?

„Poate că, dacă mă ridic acum şi mă apuc să spăl vasele, o să se plictisească şi o să plece acasă", s-a gândit Ruth.

Dar, în dmp ce umplea maşina de spălat vase, Scott a venit pe la spate şi a mângâiat-o pe sâni; ea i-a simţit penisul prin ambele prosoape.

- Vreau s-o fac cu tine pe la spate, i-a zis el.

- Aşa nu-mi place, a spus ea.

- Nu în gaura care nu trebuie, i-a zis el grosolan. în gaura care trebuie, dar pe la spate.

- Ştiu ce vrei să spui, a zis Ruth.

îi frământa sânii cu atâta insistenţă, încât o încurca pe Ruth care voia să aşeze paharele de

---

[1] Pseudonimul scriitoarei britanice Mary Ann Evans (n.tr.)

vin cum trebuie în suportul de sus al maşinii de spălat.

- Nu-mi place pe la spate – punct, a adăugat Ruth.

- Atunci cum îţi place? a întrebat-o el.

Lui Ruth îi era limpede că el mai voia o partidă.

- O să-ţi arăt după ce termin de pus vasele în maşină.

Nu din întâmplare lăsase Ruth uşa de la intrare neîncuiată sau luminile aprinse şi în holul de la parter, şi în cel de la etaj. Lăsase deschisă şi uşa de la dormitorul tatălui ei, în speranţa tot mai palidă că el se va întoarce şi o va găsi făcând dragoste cu Scott. Ceea ce n-a fost să fie.

Ruth l-a încălecat; a stat deasupra cât a putut de mult. Şi tot legănându-se, aproape că a adormit. (Băuseră amândoi prea mult.) Când şi-a dat seama că Scott era pe punctul de a ejacula, după felul în care îşi ţinea respiraţia, s-a lăsat să cadă cu toată greutatea pe pieptul lui şi, ţinându-se strâns de umerii lui, s-a rostogolit cu el deasupra ei, pentru că nu suporta să vadă expresia ce transformă chipurile mai tuturor bărbaţilor când ejaculează. (Bineînţeles că Ruth nu ştia – nu va şti niciodată – că aşa îi plăcuse şi mamei ei să facă dragoste cu Eddie O'Hare.)

Ruth zăcea întinsă pe pat, ascultând cum Scott trage apa peste prezervativ la toaleta din baia principală. După ce Scott s-a întors în pat şi a adormit aproape instantaneu, Ruth a rămas trează, ascultând zgomotul maşinii de spălat vase. Era în faza finală, de clătire, şi lui Ruth i se părea că aude două pahare frecându-se unul de altul.

Scott Saunders adormise cu palma stângă ţinându-i sânul drept. Ruth nu se simţea teribil de confortabil, dar acum că Scott adormise buştean şi sforăia, nu-i mai ţinea sânul; mai curând, îşi apăsa greutatea inertă pe ea, parcă era laba unui câine adormit.

Ruth încerca să-şi amintească restul fragmentului din George Eliot despre căsătorie. Nici măcar nu ştia din ce roman al lui George Eliot era fragmentul, deşi îşi aducea perfect aminte că-l copiase cu ani în urmă într-unui dintre jurnalele ei.

Acum, aproape adormită, i-a trecut prin minte că Eddie O'Hare ar putea şti din ce roman era fragmentul. Cel puţin avea un motiv să-i telefoneze. (De fapt, dacă l-ar fi sunat pe Eddie, el n-ar fi ştiut fragmentul – Eddie nu era un fan George Eliot. Eddie i-ar fi telefonat tatălui său. Minty O'Hare, chiar şi pensionar, ar fi ştiut în ce roman al lui George Eliot se afla acel fragment.)

- „...pentru a se îmbărbăta unul pe altul în toate încercările...", a şoptit Ruth pentru sine, citând fragmentul din memorie.

Auzindu-l pe Scott cum sforăie, nu se temea că o să-l trezească. Iar paharele de vin continuau să se frece unul de altul în maşina de spălat vase. De atâta vreme nu mai sunase telefonul, încât Ruth avea sentimentul că lumea întreagă adormise tun; cine o fi fost cel care sunase (şi sunase, nu glumă) se dăduse bătut.

„...pentru a se sprijini unul pe altul la supărare...", scrisese George Eliot despre căsătorie.

- „...pentru a se alina unul pe altul la durere...”, a citat Ruth, „pentru a fi unul cu altul în aduceri-aminte mute, de nerostit în cuvinte, în clipa ultimei despărţiri...”

I s-a părut o idee destul de bună lui Ruth Gole care, în sfârşit, a adormit alături de un bărbat necunoscut, a cărui respiraţie era la fel de sonoră precum o orchestră de alămuri.

Telefonul sunase de vreo douăsprezece ori până să-l audă Ruth. Scott Saunders nu s-a trezit decât atunci când a răspuns Ruth, care i-a simţit laba revenindu-i la viaţă.

- Alo, a zis Ruth.

Gând şi-a deschis ochii, i-a trebuit o secundă să recunoască ceasul digital al tatălui ei. Şi tot o secundă ca laba de pe sân să-i amintească unde se află şi în ce împrejurări, şi de ce nu voise să răspundă la telefon.

- Am fost cumplit de îngrijorat din pricina ta, a zis Allan Albright. Te-am sunat de nu ştiu câte ori.

- Ah, Allan... a zis Ruth.

Abia trecuse de ora două noaptea. Maşina de spălat vase se oprise. Uscătorul se oprise cu mult înaintea maşinii de spălat vase. Laba de pe sân devenise din nou palmă; îi strângea sânul.

- Dormeam, a zis Ruth.

- Am crezut că ai *murit*f i-a zis Allan.

- M-am certat cu tata – n-am răspuns la telefon, i-a explicat Ruth.

Palma ii eliberase sânul. Ruth a văzut-o apoi întinzându-se peste trupul ei şi deschizând sertarul de sub noptieră. Mâna a ales un

prezervativ, tot albastru; mâna a luat şi tubul de gel din sertar.

- Am încercat s-o sun pe prietena ta Hannah. Nu trebuia să fíe acolo, cu voi? a întrebat Alian. Dar nu-mi răspundea decât robotul – nici nu ştiu dacă mi-a primit mesajul.

- JVt< o suna pe Hannah, şi cu ea m-am certat, i-a spus Ruth.

- Prin urmare, eşti singură acolo? a întrebat-o Alian.

- Da, sunt singură, a răspuns Ruth.

A încercat să se întoarcă pe-o parte, cu picioarele strâns lipite, dar Scott Saunders era puternic; a reuşit s-o tragă în sus, în genunchi. Pusese destul gel lubrifiant pe prezervativ, încât a intrat în ea cu o uşurinţă surprinzătoare; preţ de-o clipă, lui Ruth i s-a tăiat respiraţia.

- Ce? n-a auzit Alian.

- Mă simtîngrozitor, i-a spus Ruth. Te sun eu mâine-dimineaţă.

- Pot să vin eu acolo, i-a zis el.

- Nu! a spus Ruth-- lui Alian *fi* lui Scott.

Şi-a sprijinit greutatea pe coate şi pe frunte; încerca să se întindă pe burtă, dar Scott i-a tras coapsele cu atâta forţă, încât lui Ruth îi era mai comod să stea în genunchi. Creştetul i se lovea de tăblia patului. Ruth voia să-i spună noapte bună lui Alian, dar respiraţia îi era icnită. în plus, Scott o împinsese atât de mult în faţă, încât Ruth nu ajungea să pună telefonul în locaşul lui.

- Te iubesc, a spus Alian. îmi pare rău.

- Nu, *mie* îmi pare rău, a izbutit Ruth să spună, înainte ca Scott să-i ia telefonul din mână şi să-l închidă.

Apoi Scott i-a cuprins ambii sâni cu mâinile, strângându-i până la durere, şi a încălecat-o pe la spate, aşa cum o încălecase Eddie O'Hare pe mama ei.

Din fericire, Ruth nu-şi amintea în amănunt episodul cu abajurul nepotrivit, dar ceea ce-şi amintea era suficient ca să nu vrea niciodată să fie în acea poziţie. Şi uite că acum era. A trebuit să se împingă înapoi în Scott cu toată puterea, pentru a nu se mai lovi cu capul de tăblia patului. Dormise pe umărul drept, care-o durea de jucat atâta squash, dar durerea la umăr era nimic faţă de durerea pe care i-o provoca acum Scott Saunders. Era ceva în acea poziţie în sine care-i provoca durere – nu numai amintirea ei. Iar felul în care Scott o strângea de sâni era mai dur decât îi plăcea ei.

- Te rog, opreşte-te, l-a rugat ea, dar el o simţea împingân- du-şi şoldurile înapoi în el, drept care i-o trăgea şi mai vârtos.

După ce Scott a isprăvit cu ea, Ruth a rămas întinsă pe partea stângă, cu faţa spre patul gol; l-a auzit pe Scott trăgând apa peste încă un prezervativ. întâi a crezut că sângerează, dar nu era decât un rest de gel lubrifiant. Când Scott s-a întors în pat, a încercat să-i atingă sânii din nou. Ruth i-a împins mâna la o parte.

- Ţi-am spus că nu-mi place aşa, i-a zis ea.
- Dar am intrat în gaura care trebuie, nu-i aşa? a întrebat-o el.

- Ţi-am spus că nu-mi place pe la spate – punct, a zis ea.
- Ei asta-i, îţi mişcai şoldurile. Ţi-a plăcut, i-a spus Scott.

Ruth ştia că fusese nevoită să-şi mişte şoldurile pentru a nu-şi mai lovi capul de tăblie. Poate că şi el ştia. Dar Ruth a spus doar atât:

- M-a durut.
- Ei asta-i, a zis Scott.

Şi-a întins din nou mâna către sânii ei, dar ea i-a dat-o la o parte.

- Când o femeie spune „Nu" – când zice „Te rog, opreş- te-te"... ei bine... ce-nseamnă când un bărbat *nu* se opreşte? l-a întrebat Ruth. Nu aduce a viol?

El s-a rostogolit pe pat, întorcându-se cu spatele la ea.

- Ei asta-i. Vezi că stai de vorbă cu un avocat, i-a zis el.
- Nu, stau de vorbă cu un dobitoc, a replicat ea.
- Aşa deci, şi cine a fost la telefon? a întrebat Scott. Cineva important?
- Mai important decât tine, i-a spus Ruth.
- Date fiind împrejurările, a zis avocatul, presupun că nu e chiar *atât* de important.
- Te rog să ieşi de-aici, a spus Ruth. Te rog să pleci.
- OK, OK, a spus el.

Dar când ea s-a întors de la baie, el adormise la loc. Zăcea pe-o parte, cu braţele întinse spre partea ei de pat; practic, ocupa tot patul.

- Scoală-te! Ieşi de-aici! a strigat ea, dar Scott fie adormise buştean, fie se prefăcea.

Retrospectiv, Ruth o fi stat totuşi şi s-o fi gândit puţin la următoarea ei acţiune. A deschis sertarul cu prezervative, a luat de-acolo tubul cu lubrifiant şi l-a stors în urechea stângă, expusă, a lui Scott. Gelul a ieşit din tub mai repede decât un gel obişnuit, drept care l-a făcut pe Scott Saunders să se trezească instantaneu.

- E timpul să pleci, i-a amintit Ruth.

Era complet nepregătită pentru o lovitură din partea lui. Când e vorba de un stângaci, nu-ţi dai seama niciodată.

Scott a lovit-o o singură dată, dar a fost o lovitură zdravănă. Cu o clipă înainte, îşi ţinea urechea stângă cu mâna stângă; în clipa următoare, a sărit din pat, în faţa ei. A pocnit-o pe Ruth peste maxilarul drept cu toată palma stângă pe care ea n-a vă- zut-o venind. Trântită la podea, cam acolo unde văzuse valiza deschisă a lui Hannah, Ruth şi-a dat seama că Hannah iar avusese dreptate: presupusele instincte ale lui Ruth de a detecta capacitatea unui bărbat de a fi violent cu femeile, chiar de la prima întâlnire, ei bine, se înşelase, nu le avea. Hannah îi spusese că pur şi simplu avusese noroc. („Pur şi simplu nu te-ai întâlnit cu genul *ăla* de om", o avertizase Hannah.) Ei bine, acum se întâlnise.

înainte să facă vreo mişcare, Ruth a aşteptat până ce camera nu s-a mai rotit. Iar a avut senzaţia că sângerează, dar era numai gelul de pe mâna stângă a lui Scott, după ce acesta şi-o ţinuse la urechea stângă.

Ruth a rămas în poziţie de fetus, cu genunchii strânşi la piept. Pielea de pe maxilarul

drept parcă i se întinsese dintr-o- dată prea tare, iar faţa i se încălzise nefiresc. Când a clipit, Ruth a văzut stele, dar când şi-a ţinut ochii larg deschişi, stelele au dispărut după câteva secunde.

Din nou era închisă într-o debara. Din copilărie nu-i mai fusese atât de frică. Nu-l putea vedea pe Scott Saunders, dar i-a strigat:

- îţi aduc hainele. încă sunt în uscător.
- Ştiu unde-i uscătorul, a zis el ursuz.

Ca şi când Ruth n-avea legătură cu propriul ei trup, l-a văzut pe Scott păşind peste locul unde se afla ea întinsă pe covor. A auzit scările scârţâind sub paşii lui în timp ce cobora.

S-a ridicat şi câteva clipe a fost ameţită; senzaţia că-i vine să vomite a durat ceva mai mult. Cu senzaţia de rău la stomac, a coborât scările şi s-a dus direct în sufragerie, a traversat-o şi a ieşit pe terasa întunecată. Aerul rece al nopţii a făcut-o să-şi revină instantaneu. „S-a terminat cu Vara Sfântului Martin”, şi-a zis ea, cufundându-şi degetele piciorului în piscină; apa moale ca mătasea era mai caldă decât văzduhul.

O să intre mai târziu în piscină, deocamdată însă nu voia să rămână dezbrăcată. Şi-a găsit hainele cu care jucase squash pe grătarul de lemn, lângă duşul în aer liber; erau jilave de sudoare rece şi rouă – tricoul a făcut-o să se înfioare. Nu s-a mai ostenit să-şi pună chiloţii, bustiera sau şosetele. Doar tricoul, şortul şi pantofii vor fi de-ajuns. A făcut o mişcare de întindere cu umărul care-o durea. Şi umărul îi va fi de-ajuns.

Racheta de squash a lui Scott Saunders stătea rezemată cu mânerul în sus, cu capul în jos — de cabina duşului. Era o rachetă prea grea pentru ea, iar mânerul prea mare. însă nu avea de gând să joace un meci întreg cu racheta aia. „îmi ajunge", s-a gândit Ruth, intrând înapoi în casă.

L-a găsit pe Scott în spălătorie. Nu se ostenise să-şi pună suspensorul. îşi trăsese şortul şi vârâse suspensorul în buzunarul drept din faţă; şosetele şi le pusese în buzunarul stâng. Se încălţase cu pantofii, dar nu-şi înnodase şireturile. Tocmai îşi trăgea tricoul pe cap când Ruth l-a pocnit cu un rever jos, care i-a îndoit genunchiul drept. Scott a reuşit să-şi scoată capul prin gâtul tricoului, poate cu o jumătate de secundă înainte ca Ruth să-l lovească peste faţă cu un *drive* avântat în sus. El şi-a acoperit faţa cu mâinile, dar Ruth rotise capul rachetei pe muchie. Şi l-a izbit în coate – cu un rever, cu un *drive,* în ambele coate. Lui Scott îi amorţiseră braţele; nu şi le mai putea ridica să-şi apere faţa. O sprânceană îi sângera. Ruth a executat două voleuri înalte, abătând muchia rachetei pe ambele lui clavicule – rupând câteva coarde ale rachetei la prima lovitură şi despărţind complet capul rachetei de mâner la a doua.

Coada era încă o armă destul de eficientă. Ruth continua să-l lovească unde nimerea. Scott a încercat să se târască în patru labe afară din spălătorie, dar genunchiul drept nu-i ţinea greutatea, iar clavicula stângă îi era fracturată. Prin urmare, Scott nu se putea târi. Şi, în timp

ce-l lovea, Ruth repeta scorurile seturilor lor de squash – o litanie destul de umilitoare:

— Cinşpe-opt, cinşpe-şase, cinşpe-nouă, cinşpe-cinci, cin- şpe-unu.'

Când Scott a rămas ca prăbuşit în poziţia de rugăciune a unui credincios căzut într-o rână, acoperindu-şi faţa cu mâinile, Ruth şi-a curmat loviturile. Nu l-a ajutat, dar l-a lăsat să se ridice în picioare. Genunchiul drept vătămat îl obliga să şchioapete, ceea ce fără îndoială îi provoca o durere cumplită în clavicula stângă fracturată. Tăietura de deasupra sprâncenei sângera abundent. De la o distanţă sigură, Ruth l-a urmat pe Scott până la maşină. încă ţinea mânerul rachetei lui; fără cap, greutatea mânerului era ideală pentru ea.

Preţ de-o clipă, Ruth şi-a făcut griji din pricina genunchiului drept al lui Scott, ca nu cumva să-l împiedice să conducă. Dar a văzut că Scott conducea o maşină cu transmisie automată

;putea să opereze pedalele de acceleraţie şi frână cu piciorul stâng, dacă trebuia s-o facă. Ruth s-a simţit deprimată că manifesta aproape acelaşi dispreţ pentru un bărbat care conducea o maşină cu transmisie automată, ca şi pentru unul care lovea femeile.

„Dumnezeule, uită-te la mine – sunt odrasla tatălui meu!” s-a gândit Ruth.

După plecarea lui Scott, Ruth a găsit capul rachetei în spălătorie; l-a aruncat la gunoi, laolaltă cu ceea ce rămăsese din mâner. Apoi s-a apucat să umple maşina de spălat – costumul de squash şi ceva lenjerie, precum şi prosoapele folosite de ea şi Scott. De fapt, voia să audă maşina de spălat; zgomotul pe care-l (acea în timp ce funcţiona îi dădea un sentiment de siguranţă. Casa goală era prea tăcută.

Apoi a băut aproape un litru de apă şi – din nou dezbrăcată complet – a luat un prosop curat şi două comprese cu gheaţă şi s-a dus la piscină. A (acut un duş lung şi fierbinte în cabina de afară, săpunindu-se de două ori şi spălându-şi părul tot de două ori, apoi s-a aşezat pe treapta cea mai dejos a piscinei. Şi-a pus o compresă de gheaţă pe umărul drept, iar pe cealaltă şi-a ţinut-o pe faţă, acoperindu-şi maxilarul şi ochiul drept. Ruth evitase să se privească în oglindă, dar era sigură că maxilarul şi ochiul îi erau umflate; ochiul ei drept nu se deschidea mai mult decât de-o crăpătură îngustă. Dimineaţă, ochiul îi va fi complet închis.

După duşul fierbinte, apa din piscină i s-a părut rece la început, dar era moale ca mătasea şi mult mai caldă decât aerul nopţii. Noaptea era senină; probabil că pe cer erau milioane de stele. Ruth spera ca şi noaptea următoare, când va zbura

ea spre Europa, să fie la fel de senină. Dar era prea obosită să se gândească la călătorie mai departe de atât; s-a lăsat cuprinsă de amorţeala pe care i-o provoca gheaţa.

Stătea atât de nemişcată, încât o broscuţă a înotat exact spre ea; a prins-o în palmă, s-a întins şi a lăsat-o pe grătar, iar broscuţa s-a îndepărtat ţopăind. Clorul din apă ar fi omorât-o până la urmă. Apoi Ruth şi-a frecat mâna sub apă, ca să scape de senzaţia de vâscozitate alunecoasă pe care i-o lăsase broscuţa; vâscozitatea îi amintise de prea-recentele experienţe cu gelul lubrifiant.

Când a auzit maşina de spălat oprindu-se, a ieşit din piscină şi a mutat rufele ude în uscător. Apoi s-a dus în camera ei şi s-a culcat în aşternuturile curate, ascultând clicăitul sau păcănitul familiar şi liniştitor scos de ceva ce se rotea şi se tot rotea în uscător.

Dar mai târziu, ridicându-se din pat şi ducându-se la baie, a simţit o durere când a făcut pipi şi s-a gândit la locul nefamiliar – foarte adânc în ea – unde o „lovise” Scott Saunders. Şi acolo o durea. Durerea asta nu era acută. Ci ca atunci când îi venea ciclul – doar că încă nu-i venea ciclul şi în locul acela nu simţise niciodată vreo durere.

Dimineaţa, i-a telefonat lui Allan înainte să plece el la birou.

- M-ai iubi mai puţin dacă aş renunţa la squash? l-a întrebat Ruth. Nu cred că o să mai joc multe jocuri – adică după ce-l bat pe tata.
- Bineînţeles că nu te-aş iubi mai puţin, i-a răspuns Allan.
- Eşti prea bun pentru mine, l-a avertizat ea.
- Ţi-am spus că te iubesc, i-a zis el.

„Dumnezeule, *chiar* mă iubeşte!” s-a gândit Ruth. Dar a spus doar atât:

- O să te sun din nou de la aeroport.

Ruth îşi cercetase vânătăile pe care degetele lui Scott i le lăsase pe sâni; avea urme de degete pe coapse şi fese, dar Ruth nu le putea vedea pe toate, din pricină că nu vedea decât cu ochiul stâng: încă refuza să se uite în oglindă. Ştia, fără a se privi, că va trebui să mai ţină compresa de gheaţă pe ochiul drept, ceea ce a şi făcut. Umărul drept îi era înţepenit şi o durea, dar se săturase să mai pună gheaţă pe el. În plus, avea treabă. Abia terminase de împachetat, când tatăl ei a sosit acasă.

- Dumnezeule, Ruthie, cine te-a lovit?
- M-am lovit la squash, a minţit ea.
- Cu cine ai jucat? a întrebat-o tatăl ei.
- Mai mult cu mine însămi, i-a răspuns ea.
- Ruthie, Ruthie... a zis tatăl ei.

Arăta obosit. Nu neapărat de şaptezeci şi şapte de ani, dar Ruth a hotărât că arăta precum cineva trecut de şaizeci de ani. Îi plăcea dosul neted al mâinilor lui mici şi dreptunghiulare. Ruth s-a surprins uitându-se lung la dosul mâinilor lui, pentru că nu-l putea privi în ochi – în orice caz nu cu ochiul ei drept închis din pricina umflăturii.

- Ruthie, îmi pare rău, a început tatăl ei. În privinţa lui Hannah...
- Nu vreau să aud nimic despre asta, tati, i-a spus Ruth. Nu poţi să ţi-o ţii în pantaloni, cum se zice – aceeaşi veche poveste.
- Dar *Hannah,* Ruthie... a încercat tatăl ei să spună.
- Nu vreau nici măcar să-i aud numele.
- OK, Ruthie.

Nu suporta să-l vadă atât de supus; ştia deja că o iubea mai mult decât pe oricine altcineva. Mai rău, Ruth ştia că şi ea îl iubeşte; îl iubea mai mult decât îl iubea pe Allan şi *cu siguranţă* mai mult decât o iubea pe Hannah. Nu exista nimeni pe care Ruth Cole să-l iubească sau să-l urască la fel de mult pe cât îl iubea şi—1 ura pe tatăl ei, dar tot ce i-a spus lui a fost:

- Ia-ţi racheta.
- Vezi cu ochiu' ăla? a întrebat-o tatăl ei.

Văd cu celălalt, i-a zis Ruth.Ruth îi dă tatălui ei o lecţie de condus

încă o durea când făcea pipi, dar Ruth încerca să nu se gândească la asta. S-a îmbrăcat iute pentru squash; voia să ajungă pe teren şi să încălzească mingea înainte ca tatăl ei să fíe gata de joc. Voia şi să şteargă mâzgăleala albastră de cretă care marca punctul mort de pe peretele din faţă. Ruth nu avea nevoie de semnul de cretă ca să şde unde era punctul mort.

Mingea era încălzită şi foarte vie, când Ruth a simţit tremuratul aproape imperceptibil al podelei – tatăl ei urca scara din hambar. Ruth a făcut un sprint până la peretele din faţă şi unul până la peretele din spate – asta până să-l audă pe tatăl ei ciocănind de două ori cu racheta şi să vadă trapa terenului deschizân- du-se. A simţit doar un spasm de durere în acel loc nefamiliar. Dacă nu trebuia să alerge prea mult, va fi OK.

Problema mai mare era că nu putea vedea cu ochiul drept. Aveau să fie momente când nu va vedea unde se află tatăl ei. Ted nu se repezea ca nebunul pe teren; se mişca numai atât cât era nevoie, dar atunci când se mişca, aluneca. Dacă nu-l vedeai, habar n-aveai unde se află.

Ruth ştia că era crucial să câştige primul set. Ted era extrem de dur la mijlocul setului. „Dacă am noroc, s-a gândit Ruth, o să-i iau un set până detectează punctul mort.” Când încă se mai încălzeau, Ruth l-a zărit pe tatăl ei mijindu-şi ochii spre peretele din faţă al terenului, căutând mânjeala albastră, care lipsea.

Ruth a câştigat primul set cu 18-16, dar între timp tatăl ei ochise punctul mort. Iar Ruth abia ajungea la minge după serviciul lui neiertător – mai ales când primea serviciul pe partea stângă a terenului. Nevăzând cu ochiul drept, practic trebuia să se răsucească de tot spre Ted când acesta servea. Ruth a pierdut următoarele două seturi, 12—15 şi 16-18, dar – deşi conducea cu 2-l la seturi – tatăl ei a avut nevoie de sticla de apă după al treilea set.

Ruth a câştigat al patrulea set – 15-9. Tatăl ei a lovit în toi când a pierdut ultimul punct; era prima oară când unul dintre ei lovea în *tin.* Scorul era 2-2 la seturi. Ruth mai avusese scor egal cu tatăl ei înainte, şi întotdeauna pierduse. De multe ori, chiar înainte de setul cinci, tatăl ei îi spunea: „Cred că o să mă baţi, Ruthie". După care o bătea. De data asta, n-a spus nimic. Ruth a luat o gură de apă şi s-a uitat lung la tatăl ei cu ochiul bun.

- Cred că o să te bat, tati, i-a spus ea.

Şi a câştigat al cincilea set: 15-4. Tatăl ei a lovit încă o dată în *tin* când a pierdut ultimul punct. Bubuitul tablei îi va răsuna lui Ruth în urechi timp de vreo patru sau cinci ani.

- Bună treabă, Ruthie, i-a zis Ted.

Era nevoit să părăsească terenul, ca să aducă o sticlă de apă. Iar Ruth a trebuit să se mişte repede ca să reuşească să-l bată cu racheta peste fund când Ted cobora prin trapă. De fapt, ea ar fi vrut să-l îmbrăţişeze, dar el nici măcar n-a privit-o în ochiul ei bun. Ce om bizar era!, s-a gândit ea. Apoi şi-a amintit de bizareria lui Eddie O'Hare când aruncase monedele în vasul de toaletă. Poate că toţi bărbaţii erau bizari.

Lui Ruth i se păruse întotdeauna ciudat că tatălui ei i se părea firesc să stea în pielea goală în faţa ei. Din momentul în care începuseră să-i crească sânii – şi creşterea lor era mai mult decât vădită –, Ruth nu se mai simţise bine în pielea goală în faţa lui. Şi totuşi a face duş împreună în cabina din curte şi a înota împreună goi în piscină... ei bine... nu erau astea simple ritualuri familiale? Cel puţin pe vreme caldă erau ritualuri *aşteptate,* inseparabile de jocul de squash.

Dar acum, înfrânt, tatăl ei arăta bătrân şi obosit; Ruth nu suporta gândul de a-l vedea în pielea goală. Şi nu voia nici ca el să-i vadă vânătăile de pe sâni şi de pe coapse şi fese. *Poate* că tatăl ei o crezuse când îi spusese că ochiul vânăt era un accident de la squash, dar şda mai mult decât suficient despre sex ca să-şi dea seama că Ruth nu se alesese cu *celelalte* vânătăi la squash. Ruth s-a gândit să-l scutească de privelişte.

Bineînţeles că el nu şda că i se făcea un bine. Când Ruth i-a spus că voia o baie caldă în loc de duş şi înot în piscină, tatăl ei s-a simţit respins.

- Ruthie, cum o să trecem de episodul Hannah dacă nu *vorbim* despre el?

- O să vorbim despre Hannah mai târziu, tad. Poate după ce mă întorc din Europa.

Timp de douăzeci de ani, ea încercase să-l învingă pe tatăl ei la squash. Acum, când în sfârşit o făcuse, Ruth s-a pomenit plângând în cadă. îşi dorea să simtă chiar şi o urmă de jubilaţie pentru clipa ei de victorie; şi uite că ea plângea din cauză că tatăl ei o redusese pe cea mai bună prietenă a ei la un „episod”. Sau poate Hannah redusese prietenia lor la ceva mai puţin decât o aventură cu tatăl ei?

„Ah, nu tăia firu-n patru – treci peste asta şi gata!” şi-a zis Ruth. Amândoi o trădaseră – ei, şi ce-i cu asta?

Când a ieşit din~baie, şi-a luat inima-n dinţi şi s-a uitat în oglindă. Ochiul ei drept era o oroare – grozav mod de a începe un turneu de promovare a cărţii! Ochiul era bulbucat şi închis, umărul obrazului, dar cel mai izbitor aspect al loviturii era culoarea schimbată a pielii. Pe o suprafaţă aproximativ de mărimea unui pumn, pielea devenise vineţie-roşcată – asemenea unui apus înainte de furtună, culorile intense spoite cu negru. Era o vânătaie atât de oribilă, încât pe jumătate era chiar comică. O să poarte vânătaia aia pe toată durata celor zece zile de turneu în Germania; umflătura va descreşte, vânătaia va păli până la un galben livid, dar probabil că lovitura va mai fi vizibilă pe faţă chiar şi în săptămâna de la Amsterdam.,

Anume nu-şi mai împachetase îmbrăcămintea pentru squash, nici măcar pantofii. Anume îşi lăsase rachetele în hambar. Era un moment bun să renunţe la squash. Editorii ei din Germania şi Olanda ii programaseră nişte meciuri; vor trebui să le anuleze. Avea o scuză evidentă (şi vizibilă pe deasupra). Le putea spune că avea fractură de maxilar şi că medicul o sfătuise să aştepte până se vindecă. (Scott Saunders ar ñ putut foarte bine să-i rupă obrazul.)

Ochiul învineţit nu arăta ca şi când ar fi fost lovit la squash; dacă ar fi fost lovită atât de tare de *racheta* adversarului, s-ar fi ales cu o tăietură – şi copci – pe lângă vânătaie. Povestea ar trebui să fie că a fost lovită de *cotul* adversarului. Pentru ca să

se întâmple aşa ceva, Ruth trebuie să fi stat prea aproape de adversar – pre- sându-l de la spate. în atari condiţii, adversarul imaginar al lui Ruth trebuie să fi fost stângaci – ca să fie lovită în ochiul drept. (Pentru a spune o poveste credibilă, trebuie să stabileşti toate detaliile corecte – ceea ce romanciera ştia prea bine.)

îşi imagina cum va face glume la interviurile care o aşteptau: „Dintotdeauna am avut probleme cu stângacii". Sau: „întotdeauna stângacii te iau prin surprindere". (De exemplu, ţi-o trag pe la spate, după ce le spui că nu-ţi place aşa, şi te pocnesc atunci când le spui că trebuie să plece, sau îţi regulează cea mai bună prietenă.)

Ruth se simţea suficient de familiarizată cu stângacii ca să inventeze o poveste bună.

Se aflau în traficul intens de pe Southern State Párkway, nu departe de ieşirea spre aeroport, când Ruth a decis că nu-l învinsese pe tatăl ei într-un mod care s-o satisfacă deplin. Timp de cincisprezece ani şi mai bine, ori de câte ori se duseseră împreună cu maşina, Ruth fusese cea care condusese. Nu şi astăzi. În Sagaponack, în timp ce punea cele trei valize în portbagaj, tatăl ei îi spusese:

- Mai bine conduc eu, Ruthie. Văd cu ambii ochi. Ruth nu s-a opus. Dacă tatăl ei conducea, ea putea să-i spună *orice* şi el nu va avea voie să se uite la ea, atâta vreme cât conducea.

Pentru început, Ruth i-a spus cât de mult îi plăcea de Eddie O'Hare. în continuare, i-a spus că mama ei se gândise să-l părăsească încă *dinainte* ca băieţii să fi fost ucişi; nu Eddie fusese cel care-i

dăduse ideea. Ruth i-a mai spus tatălui ei că şda că el *pusese la cale* relaţia mamei ei cu Eddie; el îi atrăsese pe cei doi în cursă, dându-şi seama cât de vulnerabilă putea fi Marion în faţa unui băiat care-i amintea de Thomas şi Timothy. Şi era şi mai uşor de presupus, de către tatăl ei, că Eddie avea să se îndrăgostească fără de speranţă de Marion.

- Ruthie, Ruthie... a dat Ted să spună.

- Ţine-ţi ochii la drum *şi* în oglinda retrovizoare, i-a spus ea. Şi numai dacă *te gândeşti* să te uiţi la mine, mai bine tragi pe dreapta şi mă laşi pe mine să conduc.

- Mama ta era într-o stare extremă de deprimare, şi ea şda asta, i-a spus tatăl ei. Şda că o să aibă o influenţă îngrozitoare asupra ta. Pentru un copil, e un lucru îngrozitor să aibă un părinte deprimat tot timpul.

Faptul că stătuse de vorbă cu Eddie însemnase enorm pentru Ruth, dar tot ce-i spusese Eddie nu însemna nimic pentru tatăl ei. Ted avea o idee fixă despre cine era Marion şi de ce îl părăsise. într-adevăr; faptul că Ruth se întâlnise cu Eddie nu-i făcuse *nici* o impresie tatălui ei. Probabil că acesta a fost motivul pentru care dorinţa ei de a-l distruge pe tatăl ei nu fusese niciodată atât de puternică precum atunci când a început să-i povestească despre Scott Saunders.

Fiind o romancieră inteligentă, Ruth l-a introdus pe tatăl ei în poveste pe o pistă *greşită*. A început prin a-i spune cum l-a întâlnit pe Scott în microbuz şi cum au jucat squash împreună.

- Prin urmare, *ăla* ţi-a învineţit ochiul! a exclamat tatăl ei. Nu mă surprinde. Se repede

peste tot în teren şi se roteşte prea mult pentru *baek-swing-e* un jucător de tenis tipic.

Ruth i-a spus povestea pas cu pas. Când a ajuns la episodul în care i-a arătat lui Scott polaroidele din sertarul de jos al tatălui ei, a început să vorbească despre sine la persoana a treia.

Tatăl ei nu ştiuse că Ruth avea cunoştinţă de acele fotografii şi pe deasupra şi de sertarul cu prezervative şi gel lubrifiant.

Când Ruth a ajuns la partea despre *prima* ei experienţă sexuală cu Scott – şi cum sperase, când Scott o linsese, că tatăl ei va veni acasă şi ii va vedea prin uşa deschisă a dormitorului principal –, tatăl ei şi-a întors ochii de la drum, chiar şi numai pentru o fracţiune de secundă, şi s-a uitat la ea.

- Mai bine tragi pe dreapta şi mă laşi pe mine să conduc, tati, i-a spus Ruth. Un ochi atent la drum e mai bun decât nici unul.

£1 a stat cu ochii la drum şi la oglinda retrovizoare în timp ce ea a continuat povestea. Creveţii nu prea avuseseră gust de creveţi, iar ea nu dorise încă o partidă de sex. Prima ei mare greşeală a fost să-l călărească pe Scott prea mult. „Ruth i-a fu- tut şi creierii", aşa s-a exprimat ea.

Când a ajuns la partea cu telefonul care a sunat şi cu Scott Saunders care a luat-o pe la spate – deşi ea îi spusese că nu-i place poziţia asta –, tatăl ei şi-a întors din nou ochii de la drum. Ruth s-a supărat pe el:

- Ascultă, tati, dacă nu te poţi concentra pe condus, nu eşti bun de şofer. Trage pe dreapta. Trec eu la volan.

- Ruthie, Ruthie..., a fost tot ce-a putut Ted spune. Plângea.

- Dacă eşti tulburat şi nu poţi vedea drumul, mai ai un motiv să tragi pe dreapta, tati.

I-a descris cum i se izbea capul de tăblia patului, cum nu avusese de ales decât să-şi împingă şoldurile în Scott. Iar mai târziu cum o lovise Scott – *nu* cu racheta de squash. („Ruth şi-a zis că a fost o directă de stânga – pe care n-a văzut-o venind.")

Se făcuse ghem pe podea, sperând că nu o va mai lovi. Apoi, când i se limpezise capul, coborâse la parter şi găsise racheta de squash a lui Scott. Prima ei lovitură îi dislocase lui Scott genunchiul drept.

- Un rever de jos, a explicat ea. Bineînţeles cu muchia rachetei.

- întâi i-ai pocnit genunchiul? a întrerupt-o tatăl ei.

- Genunchi, faţă, ambele coate, ambele clavicule – în ordinea asta, i-a spus Ruth.

- Nu putea *merge?* a întrebat tatăl ei.

- Nu se putea *târî*. Putea *merge*, şchiopătând.

- Iisuse, Ruthie...

- Ai văzut indicatorul pentru Kennedy? l-a întrebat ea.

- Da, l-am văzut.

- Nu păreai să-l ii văzut, i-a spus Ruth.

Apoi i-a zis cum încă o durea când făcea pipi şi că avea o durere într-un loc nefamiliar – înlăuntrul ei.

- Sunt sigură că o să treacă, a adăugat ea, renunţând la persoana a treia. Trebuie doar să ţin minte să mă feresc de acea poziţie.

- Îl ucid pe nenorocit! a răbufnit tatăl ei.

- Merită deranjul? a întrebat Ruth. încă mai poţi juca squash cu el, când o să iie din nou în stare

să zburde. Nu e foarte bun, dar pentru o jumătate de antrenament e tocmai ce-ţi trebuie.

- Practic te-a *violat!* Te-a *lovit!* a strigat tatăl ei.
- Dar nu s-a schimbat nimic, a insistat Ruth. Hannah încă e prietena mea cea mai bună. Tu încă eşti tatăl meu.
- OK, OK, am priceput, i-a spus tatăl ei.

A încercat să-şi şteargă lacrimile de pe faţă cu mâneca vechii lui cămăşi de flanel. Lui Ruth îi era dragă această cămaşă, anume pentru că tatăl ei o purtase când era ea mică. Dar tot i-a venit să-i spună să-şi ţină ambele mâini pe volan.

I-a amintit în schimb cu ce companie zbura şi terminalul după care trebuia să se uite.

- Poţi vedea, nu-i aşa? a întrebat ea. E Delta.
- Văd, văd. *Ştiu* că e Delta, i-a spus el. Şi pricep unde baţi – pricep, pricep.
- Nu cred că vei pricepe vreodată. Nu te uita la mine, încă n-am oprit! a trebuit ea să spună.
- Ruthie, Ruthie. îmi pare rău, îmi pare rău...
- Vezi unde scrie „Plecări”? l-a întrebat ea.
- Da, văd, a zis el.

Aşa cum îi spusese „Bună treabă, Ruthie”, după ce-l bătuse în nenorocitul ăla de hambar al lui.

Când tatăl ei a oprit în sfârşit maşina, Ruth i-a spus:

- Bine condus, tati.

Dacă ar ii ştiut atunci că aceea va ii ultima lor conversaţie, poate că ar ii încercat să facă pace. Dar vedea că, pentru prima oară, îl învinsese cu adevărat. Tatăl ei era prea învins ca să i se ridice moralul schimbând pur şi simplu subiectul. Pe lângă asta, durerea în locul acela nefamiliar dinlăuntrul ei încă o deranja.

Gândind retrospectiv, ar ii fost de-ajuns ca Ruth să-şi aducă aminte să-şi sărute tatăl la despărţire.

în salonul Delta Crown, înainte să urce în avion, Ruth i-a telefonat lui Allan. Părea îngrijorat sau poate mai puţin deschis faţă de ea. Lui Ruth i s-a strâns inima imaginându-şi ce-ar putea el gândi despre ea dacă afla de Scott Saunders. (Allan nu va afla niciodată de Scott.)

Hannah primise mesajul lui Allan; îl sunase la rândul ei, dar el iusese foarte scurt cu ea. îi spusese lui Hannah că totul era în regulă, că vorbise cu Ruth, iar Ruth îi spusese că „e bine": Hannah îi propusese să se întâlnească şi să ia prânzul împreună sau să bea ceva – „ca să vorbim despre Ruth" –, dar Allan îi spusese că e nerăbdător s-o cunoască, împreună cu Ruth, după ce se întoarce Ruth din Europa.

- Nu vorbesc niciodată *despre* Ruth, îi zisese el.

Ruth aproape că i-a spus lui Allan că-l iubeşte, dar încă mai detecta o urmă de îngrijorare în vocea lui, ceea ce-o neliniştea; ca editor al ei, el nu-i ascundea nimic.

- Ce s-a întâmplat, Allan? l-a întrebat Ruth.
- Ei bine... a început el, şi Ruth parcă l-a auzit pe tatăl ei... nimic, de fapt. Mai poate aştepta.
- Spune-mi, a insistat Ruth.
- Ceva în corespondenţa ta de la fani, i-a zis Allan. în mod normal, nimeni nu-ţi citeşte corespondenţa – o trimitem pur şi simplu la Vermont. Dar scrisoarea mi-a fost adresată – adică editorului tău. Aşa că am citit-o. De fapt, e o scrisoare adresată ţie.

- E o scrisoare de *ură?* a întrebat Ruth. Am şi eu parte de-aşa ceva. Asta-i tot?
- Presupun că da, a spus Allan. Dar m-a cam întors pe dos. Cred că ar trebui s-o vezi.
-Os-o *văd* când mă întorc.
- Poate ţi-o trimit prin fax la hotel, a propus Allan.
- £ o ameninţare? De la unul care mă urmăreşte? a întrebat ea.

Gândul la asemenea indivizi îi dădea mereu fiori.
- Nu, e o văduvă, o văduvă furioasă, i-a zis Allan.
- A, *genul ăla,* a zis Ruth.

Se aşteptase la *genul ăla.* Când scria despre avort, ea nefă- când niciodată vreunul, primea scrisori furioase de la femei care *avortaseră;* când scria despre naştere, ea neavând copii, sau când scria despre divorţ, ea nedivorţând vreodată (şi *nici* măritată nu fusese)... ei bine, întotdeauna exista *genul acela* de scrisori. Oamenii care negau că imaginaţia era reală sau care insistau că imaginaţia nu era *la fel de* reală ca experienţa personală; aceeaşi veche poveste.
- Pentru numele lui Dumnezeu, Allan, a zis Ruth, nu eşd îngrijorat că încă un cititor îmi spune să scriu despre ce *ştiu,* nu-i aşa?
- Scrisoarea de-acum e puţin altfel, a replicat Allan.
- În regulă, trimite-mi-o prin fax, i-a zis ea.
- Nu vreau să te îngrijorez.
- Atunci *nu* mi-o trimite! a spus Ruth. Apoi, venindu-i brusc un gând, a adăugat: Văduva asta mă *urmăreşte* sau e doar furioasă?
- Ştii ce, eu ţi-o trimit, i-a spus el.
- £ ceva ce ar trebui să arăţi FBI-ului, ăsta-i *genul?* l-a întrebat Ruth.
- Nu, nu, nu chiar aşa. Nu cred, a zis el.

- Trimite-o, i-a spus ea.
- O s-o găseşti când ajungi acolo, i-a promis Allan.

Bon voyage!

Oare de ce erau femeile categoric cei mai *răi* cititori când

venea vorba despre ceva ce le atingea vieţile personale?, s-a întrebat Ruth. Ce o determina pe o femeie să presupună că violul *ei* (avortul ei, mariajul ei, divorţul ei, pierderea copilului sau a soţului) era *singura* experienţă universală care exista? Sau poate că majoritatea cititorilor lui Ruth erau femei, iar femeilecare se adresau romancierilor şi le relatau propriile poveşti de-zastruoase erau cele mai distruse dintre toate femeile?

Ruth şedea în Salonul Delta Crown, ţinând un pahar de apă cu gheaţă pe ochiul învineţit. Probabil că expresia ei pierdută, pe lângă vătămarea evidentă, a făcut-o pe o femeie beată – călătoare şi ea – să i se adreseze. Femeia, cam de vârsta lui Ruth, avea o expresie dură pe chipul ei palid, supt Era prea subţire – fumătoare înrăită, cu voce aspră şi accent sudic, îngroşat de băutură.

- Oricine-ar ii fost, drăguţă, o să-ţi fie mai bine fără el, i-a spus femeia lui Ruth.
- De la squash mi se trage, i-a răspuns Ruth.
- Te-a lovit cu-n *squash?* a bolborosit femeia. Căcat, trebe c-a fost unu' tare.
- Destul de tare, a recunoscut Ruth zâmbind.

În avion, Ruth a băut iute două beri. Când s-a dus să facă pipi, a răsuflat uşurată că nu o mai durea aşa tare. La clasa întâi erau doar trei pasageri şi nici unul nu şedea lângă ea. I-a spus stewardesei să nu-i aducă cina, ci să fie trezită la micul dejun.

Şi-a coborât speteaza; s-a acoperit cu pătura subţire şi a încercat să-şi aşeze comod capul pe perna mică. Va trebui să doarmă pe spate sau pe partea stângă; partea dreaptă a feţei o durea prea

tare. Ultimul ei gând, înainte să adoarmă, a fost că Hannah avusese dreptate: „*Sunt* prea nemiloasă cu tatăl meu.” (La urma urmei, e doar un bărbat, cum zice cântecul.)

Apoi Ruth a adormit. Va dormi până în Germania, încercând în van să nu viseze.

O văduvă pentru tot restul vieţii

Allan era de vină. Ruth n-ar ii visat toată noaptea despre *cealaltă* corespondenţă plină de ură sau despre cei care o urmăreau, dacă Allan nu i-ar ii vorbit despre văduva furioasă.

într-o vreme, Ruth răspunsese tuturor scrisorilor primite de la fani. Erau foarte multe – mai ales după primul roman –, dar ea a făcut efortul. A, nu-şi bătuse niciodată capul cu scrisorile scârboase; dacă tonul vreunei scrisori era chiar şi numai în parte insolent, Ruth o arunca fără să-i răspundă. („în mare parte – în ciuda frazelor tale incomplete – mi-a plăcut cartea într-o oarecare măsură, dar inconsecvenţele repetate în privinţa mai multor virgule puse una după alta şi folosirea greşită a cuvântului «din fericire» mi-au epuizat toleranţa până la urmă. M-am oprit la pagina 385, unde exemplul cel mai strigător la cer al stilului tău de listă de cumpărături m-a oprit şi m-a trimis să caut o proză mai bună decât a ta.”) Cine s-ar deranja să răspundă unei asemenea scrisori?

Dar obiecţiile la scrierile lui Ruth erau cel mai adesea nemulţumiri faţă de conţinutul romanelor sale. („Ce detest eu în cărţile tale e că totul e senzaţional. Mai cu seamă exagerezi indecenţa.”)

Cât despre aşa-numita indecenţă, Ruth şda că unii cititori se simţeau ofensaţi doar pentru că îi trecea prin minte aşa. ceva. Lăsând la o parte

faptul că exagera. Ruth Cole nu era pe deplin sigură că într-adevăr *exagera indecenţa*. Teama ei cea mai mare era că indecenţa devenise atât de comună, încât nu se putea exagera în această privinţă.

Ceea ce a băgat-o pe Ruth în bucluc a fost că obişnuia să răspundă scrisorilor *bune;* tocmai scrisorilor bune trebuia să fii extrem de atent să *nu* le răspunzi. Cu deosebire periculoase erau acele scrisori în care autorul sau autoarea pretindea nu numai că era înnebunit sau înnebunită după o carte de Ruth Cole, dar că acea carte îi schimbase viaţa.

Exista un tipar. Autorul scrisorii întotdeauna îşi declara pasiunea nepieritoare pentru una sau mai multe cărţi ale lui Ruth; de obicei, exista şi o identificare personală cu unul sau mai multe dintre personajele lui Ruth. Ruth răspundea mulţumind pentru scrisoare. A doua oară când persoana îi scria lui Ruth, era mai stăruitoare; adeseori, a doua scrisoare era însoţită de un manuscris. („Mie mi-a plăcut cartea ta; sunt sigur(ă) că şi ţie îţi va plăcea cartea mea" sau ceva de genul ăsta.) De obicei, autorul sau autoarea scrisorii solicita o întâlnire. A treia scrisoare exprima suferinţa pe care o resimţea autorul sau autoarea din cauză că Ruth nu îi răspunsese la cea de-a doua scrisoare. Indiferent dacă Ruth răspundea sau nu la cea de-a treia scrisoare, a patra scrisoare era cea mânioasă sau prima dintre multe alte scrisori mânioase. Acesta era tiparul.

într-un anumit fel, îşi zicea Ruth,^to ei fani – aceia care erau dezamăgiţi că nu reuşeau s-o cunoască personal – o înspăimântau mai tare decât nenorociţii care o urau de la bun început. Pentru a

scrie un roman, aveai nevoie de intimitate; îţi impunea practic o existenţă izolată. Dimpotrivă, tipărirea unei cărţi era o experienţă alarmant de publică. Ruth nu fusese niciodată bună la partea *publică* a procesului.

- *Guten Morgen,* i-a şoptit stewardesa la ureche. *Friikstuck...*

Ruth dormise chinuit din pricina viselor, dar era flămândă şi cafeaua mirosea bine.

De partea cealaltă a culoarului dintre scaune, un domn se bărbierea. Se lungise peste micul dejun, mijindu-şi ochii într-o oglinjoară pe care-o ţinea în mână; sunetul aparatului de ras electric bâzâia ca o muscă pe geam. Sub consumatorii de mic dejun se îndndea Bavaria, devenind tot mai verde pe măsură ce se risipeau norii; ceaţa era perpelită şi alungată de primele raze ale soarelui madnal. Plouase peste noapte; pista încă era udă când au aterizat la München.

Lui Ruth îi plăceau Germania şi editorii ei germani. Venea pentru a treia oară; ca întotdeauna, i se explicase din dmp întregul itinerar. Iar intervievatorii îi vor fi citit cartea.

La recepţia hotelului, se ştia că sosea devreme; camera îi era pregătită. Editorul trimisese fiori şi copii xerox ale cronicilor care erau bune. Germana lui Ruth *nu* era bună, dar suficientă ca să înţeleagă cronicile. La Exeter şi Middlebury, fusese singura limbă străină pe care o învăţase. Din câte se părea, germanii o simpatizau pentru că se străduia să le vorbească limba, chiar dacă o vorbea prost.

în această primă zi, va face efortul să stea trează până la prânz. Apoi o să tragă un pui de somn; îi erau suficiente două-trei ore ca să-i treacă

oboseala din pricina diferenţei de fus orar. Prima lectură fusese programată pentru aceeaşi seară – undeva în Freising Mai târziu în acel weekend, după ce va fi terminat cu interviurile, o vor duce cu maşina din München la Stuttgart. Totul era limpede.

„Mai limpede decât este vreodată acasă!" se gândea Ruth când recepţionera i-a spus:

- A, şi aveţi un fax.

Scrisoarea plină de ură din partea unei văduve furioase – Ruth uitase de ea.

- *Willkommen în Deutschland!* a strigat recepţionera în urma ei, după ce Ruth îi întorsese spatele şi pornise în urma portarului, spre lift. („Bun venit în Germania!")

Draga mea – începea scrisoarea văduvei –, de data asta ai mers prea departe. Poate e adevărat, aşa cum am citit într-unui dintre interviurile tale, că ai „un talent satiric pentru coregrafierea unui număr neobişnuit de tare sociale şi cusururi umane într-o singură carte" sau „pentru a strânge nenumăratele calamităţi morale ale epocii noastre în viaţa unui singur personaj". Dar nu totul din viaţa noastră este material *comic;* anumite tragedii se împotrivesc unei interpretări umoristice. Ai mers prea departe. Am fost căsătorită timp de cincizeci şi cinci de ani, continua văduva.

(Soţul ei defunct era antreprenor de pompe funebre, şi- spus Ruth.)

Când a murit soţul meu, viaţa mea s-a oprit. £1 a fost toată lumea mea. Când l-am pierdut, am pierdut totul. Dar mama ta? îţi închipui că a putut da o turnură comică morţii fraţilor tăi? Crezi că ai fost abandonată de o femeie care v-a părăsit pe tine şi pe tatăl tău ca să ducă o viaţă *satirică?*

(Cum îşi permite?, s-a întrebat Ruth Cole.)

Scrii despre avort, naştere, adopţii, dar n-ai fost niciodată însărcinată. Scrii despre o divorţată şi o văduvă, dar n-ai fost niciodată căsătorită. Scrii despre momentul potrivit pentru o văduvă să se întoarcă în lume, dar nu există văduve pentru un an. Eu voi fi văduvă pentru tot restul vieţii!

Horace Walpole scria odată: „Lumea e o comedie pentru cei care gândesc, o tragedie pentru cei care simt". Dar lumea *reală* este tragică pentru cei care gândesc *ţi* simt; comică e doar pentru cei care au noroc.

Ruth s-a uitat la sfârşitul scrisorii şi înapoi la începutul e dar nu vedea nici o adresă a expeditorului, văduva furioasă ni măcar nu se semnase.

Scrisoarea se încheia astfel:

Tot ce mi-a rămas e să mă rog. Mă voi ruga pentru tine. Ce spune despre tine faptul că, la vârsta ta, nu te-ai căsătorit niciodată? Nici măcar o dată. Mă voi ruga pentru tine să temăriţi. Poate vei face un copil, poate nu. Soţul meu şi cu mine ne-am iubit atât de mult că nu ne-am dorit copii; copiii ne-ar fi stricat iubirea. Dar mai ales mă voi ruga să-ţi iubeşti soţul cu adevărat şi să-l pierzi. Anume mă voi ruga pentru *tine* să devii văduvă pentru tot restul vieţii *tale.* Abia atunci vei şti cât de neadevărat ai scris despre lumea reală.

În loc de semnătură, femeia scrisese: *0 văduvă pentru tot restul vieţii* Şi mai era şi un P.S., care i-a dat fiori lui Ruth: „Am dmp berechet pentru rugăciuni."

Ruth avea să-i trimită un fax lui Allan la New York, între- bându-l dacă plicul conţinea numele sau adresa văduvei furioase sau, dacă nu exista aşa ceva, măcar ştampila poştei, care să indice oraşul de unde fusese trimisă. Dar răspunsul avea să fie la fel de neliniştitor ca scrisoarea. Scrisoarea fusese adusă de cineva la sediul editurii Random House de pe East Fiftieth Street. Recepţionera nu-şi amintea cum arăta femeia, nici măcar dacă persoana care adusese scrisoarea până la etajul re-dacţiei era femeie.

Dacă femeia care se ruga fusese căsătorită cincizeci şi cinci de ani, trebuie să fie trecută de şaptezeci – dacă nu chiar de optzeci sau nouăzeci! O fi *având* bătrâna aia furioasă timp berechet pentru rugăciuni, dar nu mai avea mult timp de *trăit.* Ruth a dormit aproape toată după-masa. Scrisoarea văduvei care bătea câmpii nu era chiar *atât* de tulburătoare. Şi poate că avea dreptate; dacă romanul era cât de cât bun, se găsea *cineva* car» să se simtă jignit. „N-o să-mi strice mie

călătoria scrisoarea unei bătrâne furioase”, a decis Ruth.

O să se plimbe, o să trimită ilustrate, o să scrie în jurnal. Cu excepţia zilelor din Frankfurt, la târgul de carte, unde era imposibil să se relaxeze, Ruth era hotărâtă să se refacă în Germania, însemnările din jurnal şi ilustratele sugerează că, într-o oarecare măsură, a făcut ce şi-a propus. Chiar şi la Frankfurt!Jurnalul lui Ruth şi câteva ilustrate

Lectura din Freising n-a fost rea, dar fie eu am fost mai anostă decât mă aşteptam, fie publicul mai plictisit. Apoi cină într-o fostă mănăstire cu tavane boltite – am băut prea mult.

De fiecare dată când sunt în Germania, mi se reaminteşte contrastul, într-un loc precum holul hotelului Vier Jahreszeiten, între oaspeţii îmbrăcaţi scump – oameni de afaceri extrem de ceremonioşi – şi înfăţişarea deliberat şleampătă a jurnaliştilor cărora pare să le placă să fie jerpeliţi, asemenea adolescenţilor care vor să-şi şocheze părinţii. O societate aflată într-o confruntare urâtă cu sine însăşi – atât de asemănătoare cu a noastră, dar în acelaşi timp în avans faţă de ea şi chiar mai stricată.

Fie nu mi-am revenit din pricina fusului orar, fie în străfundul minţii mele se coace un nou roman – nu pot citi absolut nimic fără să sar peste pagini. Meniul de la room-service; lista serviciilor oferite de hotel; *Viaţa ha Graham Greene* de Norman Sherry, volumul unu, pe care nu am intenţionat să-l aduc cu mine – probabil l-am pus în bagaj fără să mă

gândesc. Tot ce pot să citesc sunt ultimele rânduri ale paragrafelor ce par importante, acele fraze finale înaintea rândurilor albe pe pagină. Doar ocazional câte o frază în mijlocul unui paragraf, care-mi sare în ochi. Şi sunt incapabilă să citesc ceva rând cu rând; mintea mea sare înainte.

Sherry scrie despre Greene: „Căutarea a ceea ce e murdar, sordid, sexual, anormal l-a dus în multe direcţii, aşa cum ne arată jurnalul lui". Mă întreb dacă şi jurnalul meu arată acelaşi lucru. Sper. Mă exasperează că această căutare a murdăriei, sordidului, sexualului şi anormalului este comportamentul aşteptat (dacă nu chiar acceptabil) din partea scriitorilor; fără îndoială că şi mie mi-ar prinde bine, ca scriitoare, dacă aş avea curajul să caut eu însămi în mai mare măsură murdăria, sordidul, sexualul şi anormalul. Dar femeile care caută asemenea aspecte sunt făcute să se ruşineze ori, dacă se apără, să pară strident de ridicole, ca şi când s-ar umfla în pene.

Să spunem că plătesc o prostituată ca să mă lase s-o privesc atunci când e cu un client, ca să absorb fiecare detaliu al celor mai tainice întâlniri., nu e asta ceea ce ar trebui să facă un scriitor, într-un anumit sens? Şi totuşi sunt subiecte ce rămân tabu pentru o scriitoare. Cam aşa cum e dihonia privind trecutul sexual al fiecărei persoane: e permis, chiar atractiv, ca un bărbat să aibă un asemenea trecut, dar, dacă o *femeie* are un trecut sexual, mai bine să-şi ţină gura.

E *clar* că încep un nou roman; prea mi-o ia mintea razna ca să fie doar din cauza schimbării de fus orar. Mă gândesc la o femeie care e scriitoare, o persoană mai radicală decât mine, mai radicală ca scriitoare *ţi* ca femeie. Face toate eforturile să observe totul, să absoarbă fiecare detaliu; nu vrea neapărat să fie singură, dar, după părerea ei,

căsătoria îi va impune restricţii. Nu e vorba despre faptul că are nevoie să experimenteze totul – nu este o aventurieră din punct de vedere sexual –, dar vrea să *vadă* totul.

Să presupunem că *ea* plăteşte o prostituată să o lase să se uite la ea când e cu un client Să presupunem că nu îndrăzneşte să facă asta de una singură – să zicem că o face împreună cu un iubit. (Un iubit rău, bineînţeles.) Şi ceea ce se-ntâmplă cu iubitul ei, ca rezultat al observării prostituatei, este atât de degradant (atât de ruşinos) încât o determină pe scriitoare să-şi schimbe viaţa.

Se întâmplă ceva mai mult decât murdar – *ceva. prea* sordid, *prea* anormal. Acest roman este o demonstraţie a unui tip de inegalitate sexuală: scriitoarea, îmboldită de nevoia de a observa, merge prea departe. Cât despre ce se întâmplă exact – experienţa propriu-zisă cu prostituata –, dacă scriitoarea ar fi *scriitor,* nu s-ar pune problema de vinovăţie, de degradare.

Norman Sherry, biograful lui Greene, scrie despre „dreptul şi nevoia romancierului de a folosi experienţa proprie şi pe a altora". Domnul Sherry crede că acest „drept" al romancierului, această „nevoie" cumplită are o anumită cruzime. Dar relaţia între observaţie şi imaginaţie este mult mai complicată decât simpla cruzime. Trebuie să ne imaginăm o poveste bună; apoi trebuie să facem astfel încât detaliile să *pară* reale, dacă unele detalii *sunt* reale. Se pune prea mult preţ pe experienţa personală, dar observaţia este esenţială.

în mod sigur nu e diferenţa de fus orar, e un roman. începe cu plătirea unei prostituate, un gest contaminat prin tradiţie de ruşine. Nu, prostuţo – începe cu un iubit rău! Fără îndoială o să-l fac stângaci. Un iubit blond-roşcat...

Sunt atât de sătulă s-o aud pe Hannah spunându-mi că ar trebui să-mi închid alarma biologică şi să mă mărit (sau nu) pentru motivele „bune", şi nu „doar" pentru că trupul meu crede că vrea să aibă un copil. Poate că Hannah s-o fi născut fără ceas biologic, dar ea în mod cert reacţionează la toate celelalte lucruri pe care trupul ei le vrea – dacă nu un copil.

[într-o ilustrată către Hannah, în care erau prezentaţi căr- naţi expuşi la Viktualienmarkt din Miinchen.]

TE IERT, DAR TU TE IERŢI PREA UŞOR. ÎNTOTDEAUNA AI FĂCUT-O.
CU DRAG, RUTH

Cu maşina de la Miinchen la Stuttgart; încerc să pronunţ *Schwäbische Alb;* câmpul cu verze roşii, albastre şi verzi. în Stuttgart, hotelul e pe Schillerstrasse – un hotel modern, cu multă sticlă. Pronunţ *Schlossgartm.*

întrebările tinerilor din public, după lectură, sunt toate despre problemele sociale din Statele Unite. Deoarece ei consideră că romanele mele cridcă societatea americană, mă invită să-mi exprim antiamericanismul pe care l-au sesizat ei. (Intervievatorii îmi fac aceeaşi invitaţie.) Iar acum – dată fiind reunificarea lor iminentă – germanii vor să şde şi ce cred despre *ei.* Ce cred în general americanii despre germani? Ne bucurăm de reunificarea germană?

Le spun că aş prefera să vorbesc despre arta de a povesti. Ei nu şi nu. Tot ce pot să spun e că lipsa mea de interes faţă de ceea ce-i interesează pe ei este autentică. Nu le place răspunsul meu.

în noul roman, prostituata ar trebui să fie o femeie mai în vârstă – cineva care să n-o întâmpine prea mult pe scriitoare. Iubitul ei rău vrea o prostituată mai tânără şi mai arătoasă decât cea pe

care o alege în cele din urmă scriitoarea. Cititorul trebuie să anticipeze caracterul oribil al iubitului, dar scriitoarea nu sesizează nimic. Ea se concentrează pe observaţiile legate de prostituată – nu numai pe clientul prostituatei şi cel mai puţin pe actul familiar din punct de vedere mecanic, ci pe toate detaliile înconjurătoare din camera prostituatei.

Ar trebui să fie ceva referitor la ce anume îi place sau nu-i place scriitoarei la bărbaţi; poate că o întreabă pe prostituată cum poate să-şi depăşească repulsia fizică faţă de anumite genuri de bărbaţi. Există bărbaţi pe care prostituatele îi refuză? *Trebuie* să fie! Prostituatele nu pot fi complet * indiferente la... mă rog, *detaliile* bărbaţilor.

Ar trebui să se întâmple în Amsterdam. A) Pentru că sunt prostituate la tot pasul acolo. B) Pentru că mă duc acolo. C) Pentru că editorul meu olandez e un tip simpatic; pot să-l conving ca, împreună cu mine, să ne întâlnim cu o prostituată şi să îi vorbească. Nu, prostuţo – singură trebuie să te întâlneşti cu o prostituată.

Ce-mi place: agresivitatea lui Allan, în majoritatea timpului. (îmi plac şi limitele agresivităţii sale.) Şi critica lui, cel puţin cea referitoare la scrierile mele. Cu el pot să fiu eu însămi. Mă tolerează, mă iartă. (Poate prea mult.) Cu el mă simt în siguranţă; aş face mai multe cu el, aş citi, aş ieşi mai mult cu el. Nu mi s-ar băga în suflet. *(Nu* mi s-a băgat în suflet.) Ar fi un tată bun.

Ce nu-mi place: mă întrerupe, dar de fapt întrerupe pe toată lumea. Obiceiurile lui de a mânca, adică manierele lui la masă nu mă fac să mă ruşinez; dar felul în care mănâncă îmi repugnă. Mă stăpâneşte teama că mi-ar repugna şi sexual. Şi

mai e chestia cu părul de pe dosul mâinilor... Ah, termină cu asta!

(într-o ilustrată către Allan, cu un Daimler 1885 în Muzeul Mercedes-Benz din Stuttgart.]

AI NEVOIE DE-O MAŞINĂ NOUĂ? MI-AR PLĂCEA SĂ MERGEM UNDEVA DEPARTE CU MAŞINA, NOI DOI.
CU DRAG, RUTH

în avion, de la Stuttgart la Hamburg, apoi în maşină de la Hamburg la KieL Multe vaci. Suntem în landul Schleswig- Holstein – de unde îşi trag şi vacile respective numele. Şoferul e reprezentantul vânzărilor pentru editorul meu. întotdeauna învăţ câte ceva de la tipii de la vânzări. Ăsta îmi spune că cititorii mei germani aşteaptă de la mine să fiu mai „politică". îmi zice că romanele mele sunt politice în sensul în care orice comentariu social este politic. Tipul de la vânzări zice: „Cărţile dumneavoastră sunt politice, nu şi dumneavoastră!"

Nu ştiu dacă mă critică sau doar afirmă o stare de fapt, dar îl cred. Şi subiectul apare în întrebările din public, după lectura din Kunsthalle, Kiel — un auditoriu interesat.

în schimb, eu încerc să vorbesc despre arta de a povesti. „Sunt precum cineva care încearcă să facă mobilă", le spun eu, „aşa că haideţi să vorbim despre câteva lucruri care au legătură cu scaunele sau mesele." înţeleg de pe chipurile lo

rcă vor ca discuţia să fie mai complicată decât este, mai plină de simboluri. „Mă gândesc la un roman nou”, explic eu. „Despre un moment în viaţa unei femei când hotărăşte că vrea să se mărite – *nu* pentru că în viaţa ei există un bărbat pe care vrea cu adevărat să-l ia de soţ, ci pentru că e sătulă până peste cap de iubiţii răi.” Râsete sporadice, descura- jante. încerc s-o spun în germană. Şi mai multe râsete, dar bănuiesc că sunt din cauza germanei mele.

„S-ar putea să fie primul meu roman la persoana întâi”, le spun eu. Acum văd că le-a pierit tot interesul, şi în engleză, *ţi* în germană. „Şi se va numi *Ultimul meu iubit rău.”* (Titlul sună groaznic în germană; e primit mai curând cu stupoare decât cu râsete: *Mein letzter schlimmer Freund.* Sună ca un roman despre o boală de adolescenţi.)

Mă opresc să iau o gură de apă şi văd că publicul începe să se strecoare afară, mai ales cei de pe scaunele din fundul sălii. Iar cei care încă sunt în sală aşteaptă chinuiţi să isprăvesc. Nu am curajul să le spun că femeia despre care am de gând să scriu este *scriitoare. Chiar* le-ar ucide cu totul interesul. Gata cu arta povestitului sau cu preocupările concrete ale povestitorului! Până şi eu m-am plictisit să încerc să-i lămuresc pe oameni ce anume fac eu cu adevărat.

Din camera mea de hotel din Kiel, văd feriboturile din golf. Vin din Suedia şi Danemarca şi pleacă tot într-acolo. Poate că într-o bună zi mă voi duce acolo cu Allan. Poate că într-o bună zi aş putea călători cu un soţ şi un copil, şi cu o bonă pentru copil.

Scriitoarea la care mă gândesc: chiar crede că mariajul va însemna moartea libertăţii de a observa lumea? Dacă ar fi căsătorită, s-ar fi putut duce cu soţul ei să vadă o prostituată şi să stea de vorbă cu

ea! Pentru o scriitoare, faptul de a avea un soţ i-ar putea da *mai multă* libertate de observaţie. Poate că femeia despre care scriu nu ştie asta.

Mă întreb dacă Allan ar avea ceva de obiectat ca să observăm împreună o prostituată cu clientul ei. Bineînţeles că nu!

Dar persoana pe care ar trebui, de fapt, s-o rog să facă asta cu mine este tata.

[într-o ilustrată către tatăl ei, înlăţişându-le prostituate stând în vitrine, pe Herberstrasse, zona cu felinare roşii din cartierul St Pauli, Hamburg:]

MĂ GÂNDESC LA TINE, TATI. REGRET CE-AM SPUS. A FOST O JOSNICIE. TE IUBESC!

RUTHIE

Zborul de la Hamburg la Köln; cu maşina de la Köln la Bonn; grandoarea Universităţii.

Pentru prima oară, cineva din public m-a întrebat despre ochiul meu. (Când am dat interviuri, *toţi* jurnaliştii m-au întrebat.) Asta era o femeie tânără; părea studentă, engleza ei era fără cusur.

- Cine v-a lovit? m-a întrebat ea.
- Tatăl meu.

Publicul a tăcut brusc.

- Cu cotul, am adăugat eu. Jucam squash.
- Tatăl dumneavoastră e atât de tânăr încât jucaţi împreună squash? a întrebat tânăra.
- Nu, nu mai e atât de tânăr, am zis eu, dar e în formă destul de bună pentru un om de vârsta lui.
- Presupun atunci că l-aţi bătut, a zis studenta.
- Da, l-am bătut, i-am răspuns eu.

Dar, după lectură, aceeaşi tânără mi-a dat un bilet. „Nu vă cred. *V-a hoit cineva",* scria acolo.

Şi asta-mi place la germani: trag singuri concluzii. Bineînţeles, dacă scriu la persoana întâi despre o scriitoare, înseamnă să-l invit pe fiecare recenzent să aplice eticheta autobiografică, să tragă concluzia că scriu despre mine însămi. Dar nu

trebuie niciodată să-ţi pui frâu să scrii un anumit tip de roman, de teama reacţiilor ce vor urma. Şi parcă-l aud pe Allan comentând că scriu două romane despre scriitoare, unul după altul; dar l-am auzit
spunând şi că sfatul editorial *nu* ar trebui să includă recomandări sau reacţii referitoare la ce anume să scrii sau să nu scrii. Neîndoielnic va trebui să-i amintesc acest lucru.

Dar mai important în romanul ăsta nou: ce *face* iubitul rău, ca rezultat al faptului că o observă pe prostituată cu clientul ei, încât e atât de degradant pentru romancieră? Ce se *întâmplă* de o face să-i fie atât de ruşine încât o determină să-şi schimbe viaţa?

După ce-o priveşte pe prostituată împreună cu clientul ei, iubitul ar putea fi atât de excitat, încât felul în care face dragoste cu scriitoarea îi dă acesteia sentimentul că el se gândeşte la altcineva. Dar asta e doar o altă versiune a sexului prost. Trebuie să fie ceva mult mai îngrozitor, mult mai umilitor decât atât.

într-un fel, îmi place faza asta a unui roman mai mult decât scrierea lui propriu-zisă. La început, sunt atât de multe posibilităţi. Cu fiecare detaliu pe care-l alegi, cu fiecare cuvânt pe care-l pui pe hârtie, opţiunile se împuţinează.

Problema dacă s-o caut sau nu pe mama; speranţa că într-o bună zi va veni să mă caute ea pe mine. Ce evenimente majore mi-au mai rămas în viaţă? Mă refer la evenimentele care ar putea-o face pe'mama să vină la mine. Moartea tatei; măritişul meu, dacă mă voi mărita vreodată; naşterea copilului meu, dacă voi avea vreunul. (Dacă voi găsi vreodată curajul să fac copii, voi dori unul singur.) Poate că ar trebui să-mi anunţ

viitoarea mea căsătorie cu Eddie O'Hare. Poate că *asta* ar capta atenţia mamei mele. Mă întreb dacă Eddie ar intra în joc – la urma urmei, şi el vrea s-o vadă!

[într-o ilustrată către Eddie O'Hare, înfăţişând măreaţa catedrală din Köln, Domul splendid – cea mai mare catedrală gotică din Germania.]

FAPTUL CĂ AM FOST CU TINE, CĂ AM VORBIT CU TINE... A FOST CEA MAI IMPORTANTĂ SEARĂ DIN VIAŢA MEA DE PÂNĂ ACUM. SPER SĂ TE REVĂD CURÂND.

CU SINCERITATE, ATA RUTHCOLE

[într-o ilustrată către Allan, cu un castel magnific de pe Rin.]

FII EDITOR, ALEGE ÎNTRE TITLURILE ASTEA DOUĂ: *ULTIMUL EI IUBIT RĂU* SAU *ULTIMUL MEU IUBIT RĂU.* ORICE ALEGI, ÎMI PLACE.

CU DRAG, RUTH

P.S. CUMPĂRĂ-MI CASA ASTA ŞI MĂ MĂRIT CU TINE. CRED CĂ ORICUM S-AR PUTEA SĂ MĂ MĂRIT CU TINE!

în trenul de la Bonn la Frankfurt, îmi vine în minte alt ódul pentru noul meu roman; poate e mai incitant decât *Ultimul meu iubit rău,* dar numai pentru că mi-ar permite să scriu o altă carte la persoana a treia. *Ce-a văzut ea, ce nu ştia ea.* Presupun că e prea lung şi prea literal. Ar fi încă şi mai exact cu punct şi virgulă. *Ce-a văzut ea; ce rvu ştia ea.* îmi pot imagina ce-ar zice Allan despre punct şi virgulă într-un tídu; oricum are o opinie sumbră despre punctele şi virgulele mele. „Nimeni nu mai ştie ce sunt astea", zice el. „Dacă n-ai obiceiul să citeşti romane de secol XIX, ai crede că autorul a omorât o musculiţă beţivă chiar deasupra unei virgule – punctul şi virgula nu sunt altceva

decât o inducere în eroare.” Cu toate astea, cred că vreau să mă mărit cu el!

Un drum de două ore cu maşina de la Bonn la Frankfurt. Itinerarul meu de la Frankfurt este cel mai lung şi mai aglomerat. Doar două sesiuni de lectură, dar interviuri unul după altul; iar la târgul de carte ca atare, o dezbatere, de care mi-e groază. Subiectul: re unificarea Germaniei.

„Sunt romancieră”, voi spune eu la un moment dat, fără îndoială. „Sunt doar o povestitoare.”

Uitându-mă pe lista celor care vor lua parte la dezbatere – alţi scriitori, toţi îşi lansează cărţile la târg – e un mascul american atroce, din specia Intelectualului Insuportabil. Şi mai e o americancă, scriitoare şi ea, mai puţin cunoscută, dar nu mai puţin atroce; provine din şcoala Pornografia îmi Violează Drepturile Civile. (Dacă încă n-a recenzat *Interzis copiilor,* o va face, şi nu cu amabilitate.)

Şi mai e un romancier german, a cărui operă a fost interzisă în Canada. A fost acuzat de obscenitate – după toate probabilităţile, nu fără temei. Iar acuza de obscenitate e greu dată uitării. Un personaj din romanul tânărului german face sex cu găinile; e prins într-un hotel şic împreună cu o găină. Un cotcodăcit înfiorător dă personalului de la hotel posibilitatea să facă descoperirea – în plus, femeia de serviciu se plânsese că găsea pene.

Dar romancierul german este interesant în comparaţie cu ceilalţi participanţi.

„Sunt o romancieră umoristă”, fără îndoială că voi spune eu la un moment dat; întotdeauna o fac. Jumătate din public (şi mai mult de jumătate dintre participanţii la dezbatere) va considera că-as ta înseamnă că nu sunt o romancieră serioasă. Dar comedia este adânc înrădăcinată. Un scriitor nu alege dacă să fie comic sau nu. Poţi să *alegi* o intrigă sau poţi să alegi să n-ai nici o intrigă. Poţi

să-ţi *alegi* personajele. Dar comedia nu e o alegere; iese ca atare.

Un alt invitat este o englezoaică. A scris o carte despre aşa-numita memorie recuperată – în cazul ei, *a ei înseşi*. S-a trezit într-o dimineaţă şi şi-a „amintit" că tatăl ei o violase, fraţii ei o violaseră, şi toţi unchii ei. Chiar şi bunicul! în fiecare dimineaţă, se trezeşte şi-şi mai „aminteşte" de cineva care a violat-o. Trebuie că e extenuată!

Indiferent de cât de încinsă va fi dezbaterea, tânărul romancier german va avea o expresie pierdută pe chip – ca.şi când tocmai i-a venit în minte ceva extrem de romantic şi de senin. Probabil o găină.

„Sunt doar o povestitoare", voi spune eu din nou (şi încă o dată). „Nu sunt bună la generalizări."

Numai amantul găinilor mă va înţelege. îmi va arunca o privire amabilă, poate uşor languroasă. Ochii lui îmi vor spune: „Ai putea să arăţi mult mai bine cu nişte pene maro-roşcate."

în Frankfurt, în mica mea cameră de la Hessischer Hof, bând o bere care nu e foarte rece. La miezul nopţii, e 3 octombrie – Germania e reunificată. La televizor, urmăresc celebrităţile din Bonn şi Berlin. O clipă de istorie, singură într-o cameră de hotel. Ce se poate spune despre reunifica- rea germană? *A şi avut loc.*

Am tuşit toată noaptea. I-am telefonat editorului azi-di' mineaţă, apoi agentului de presă. Regret nespus că trebuie să-mi anulez participarea la dezbatere, dar trebuie să-mi păstrez vocea pentru lecturi. Editorul mi-a trimis flori. Agentul de presă mi-a adus o cutie cu pastile contra tusei – „cu plante alpine naturale din Elveţia". Acum pot să tuşesc în timpul interviurilor, respiraţia îmi miroase a balsam de lămâie şi cimbru sălbatic. N-am fost niciodată mai fericită că tuşesc.

în lift, englezoaica tragicomică; după cum arată, sunt sigură că s-a trezit cu amintirea recuperată a încă unui viol.

La prânz, la Hessischer Hof, romancierul german (la o altă masă) care o pune cu găinile; a fost intervievat de o tipă care mi-a luat şi mie un interviu mai devreme în acea dimineaţă. Intervievatorul meu de la prânz a fost un tip cu o tuse mai grozavă decât a mea. Şi când am rămas singură, sorbindu-mi cafeaua la masă, tânărul romancier german se uita la mine de câte ori tuşeam, ca şi când îmi rămăsese o pană în gâtlej.

Zău că-mi iubesc tuşea. Pot să fac o baie lungă şi să mă gândesc la noul meu roman. în lift, ca un omuleţ umflat la proporţii groteşti – cu heliu –, masculul ăla american atroce, Intelectualul Insuportabil. Pare jignit că intru în lift odată cu el.

- N-aţi fost la dezbatere. S-a spus că sunteţi bolnavă, îmi zice el.

-Da.

- Toată lumea se îmbolnăveşte aici – e un loc îngrozitor.

-Da.

- Sper că nu mă molipsesc de la dumneavoastră, zice el.

- Şi eu sper.

- Probabil că sunt deja bolnav, am stat prea mult aici, adaugă el.

Ca şi ceea ce scrie, nu e limpede ce vrea să spună cu asta. Vrea să spună că e în *Frankfurt* de suficientă vreme ca să se fi molipsit de ceva sau vrea să spună că e în bft de suficientă vreme ca să se fi expus la boala pe care o am eu?

- Tot nemăritată sunteţi? mă întreabă d.

Nu-mi face avansuri; e o semnătură non sequitur a ceea ce i-a adus faima de Intelectual Insuportabil.

- Tot nemăritată, dar poate n-o să mai fiu aşa, răspund eu.
- A... bravo, zice el.
Sunt surprinsă de plăcerea autentică pe care i-o face răspunsul meu.
- Aici e etajul meu, spune el. îmi pare rău că nu aţi fost la dezbatere.
-Da.
Ah, puţin probabila întâlnire întâmplătoare între autori faimoşi în toată lumea — se poate compara ceva cu asta?
Scriitoarea ar trebui să-l întâlnească pe iubitul blond-roş- cat la Târgul de Carte de la Frankfurt. Iubitul rău este şi el prozator – foarte minimalist. A publicat doar două volume de povestiri — povestiri fragile. Atât de rarefiate încât aproape toată povestea rămâne pe dinafară. Cărţile nu i se prea vând, în schimb a fost compensat cu genul acela de adoraţie critică greu de calificat, care însoţeşte adeseori obscuritatea.
Romanciera ar trebui să fie o autoare de romane „mari". Cei doi sunt o parodie a proverbialei zicale conform căreia contrariile se atrag. în acest caz, nici unul nu suportă ceea ce scrie celălalt; atracţia dintre ei este strict sexuală.
£1 ar trebui să fie mai tânăr decât ea.
începo relaţie în Frankfurt şi el o însoţeşte în Olanda, unde ea se duce, după târgul de carte, ca să-şi lanseze traducerea în olandeză a uneia dintre cărţile ei. El n-are nici un editor în Olanda, iar la Frankfurt nu s-a bucurat de aceeaşi atenţie ca *ea.* Ea n-a observat acest lucru, în schimb *el* a observat El n-a mai fost la Amsterdam de pe vremea studenţiei – într-o vacanţă de vară. îşi aminteşte prostituatele; vrea s-o ducă să vadă prostituatele. Poate şi un sex-show live.

„Nu cred că vreau să văd un sex-show live”, îi spune romanciera.

Ar putea fi ideea *ha* să plătească o prostituată ca să-i lase s-o privească. „Am putea *avea propriul* nostru sex-show live”, zice autorul de povestiri. Dă impresia că-l lasă rece ideea. Lasă să se înţeleagă că pe ea ar interesa-o mai mult decât pe el. „Ca *scriitoare,* zice el. Ca *documentare*

Şi când sunt în Amsterdam şi el o însoţeşte prin Cartierul felinarelor roşii, pălăvrăgeşte glumeţ, relaxat. „Pe *asta* aş vrea s-o văd făcând-o – pare să-i placă să fie legată cu cătuşe.” (Chestii din astea.) Minimalistul o determină să creadă că a privi la o prostituată va fi doar o ştrengărie amuzantă. îi dă impresia că partea cea mai dificilă va fi să se abţină să nu izbucnească în râs, pentru că, bineînţeles, nu poate da în vileag faţă de client prezenţa lor clandestină.

Dar mă întreb cum îi va ascunde prostituata ca ei să poată vedea fără să fie văzuţi?

în asta va consta documentarea *mea.* Pot să-l rog pe editorul meu olandez să mă însoţească prin Cartierul felinarelor roşii – la urma urmei, o fac toţi turiştii. Probabil că toate scriitoarele cu care colaborează îl roagă acelaşi lucru; toate vrem să fim *escortate* prin ceea ce e murdar, sordid, sexual şi anormal. (Ultima oară când am fost la Amsterdam,, un jurnalist m-a însoţit prin Cartierul felinarelor roşii; a fost ideea *lui.)*

Deci o să mă uit la femei. îmi aduc aminte că nu le place când sunt privite de femei. Dar sunt sigură că o să găsesc una sau două care nu mă vor înspăimânta – una la care să mă întorc apoi singură. Va trebui să fie cineva care vorbeşte engleza sau măcar puţină germană.

O singură prostituată ar putea fi de-ajuns, atâta vreme cât nu o deranjează să stea de vorbă

cu mine. Bineînţeles că-mi pot imagina actul fără să-l văd. în plus: ceea ce mă interesează mai mult e ce se întâmplă cu femeia care stă ascunsă, scriitoarea. Să presupunem că iubitul cel rău e excitat, chiar se masturbează în timp ce stau amândoi ascunşi. Iar ea nu poate protesta, nu poate face nici cea mai mică mişcare ca să se depărteze de el – altfel, clientul descoperă că e privit. (Atunci el cum se poate masturba? Asta e o problemă.)

Poate că ironia e că prostituata măcar a fost plătită pentru felul în care e folosită, dar şi scriitoarea e folosită; a dat bani ca să fie folosită. Ei bine: Scriitorii trebuie să aibă pielea groasă. Fără ironie.

Telefon de la Allan. Am tuşit pentru el. Acum că nu există posibilitatea imediată de a face sex cu el – dat fiind oceanul care ne desparte –, bineînţeles că aş fi vrut să fac sex cu el. Femeile sunt perverse!

Nu i-am spus despre noua carte, nici un cuvânt. Ar fi stricat efectul ilustratelor.

[într-o altă ilustrată trimisă lui Allan, care înfăţişa o vedere aeriană a Târgului de Carte de la Frankfurt şi anunţa cu mândrie prezenţa a 5 500 de edituri din vreo sută de ţări.]

NICIODATĂ FĂRĂ TINE DIN NOU. *

CU DRAG, RUTH

în avionul companiei KLM de la Frankfurt la Amsterdam: şi tuşea, şi ochiul învineţit m-au cam părăsit. Tuşea e acum doar ca o gâdilătură în fundul gâtului. La ochiul şi obrazul drept persistă doar o uşoară coloratură a pielii, ca de lichior Chartreuse, galbenă-verzuie. Umflătura a trecut, dar culoarea sugerează că am fost multă vreme bolnavă şi că boala adastă, ca şi tuşea.

înfăţişarea tocmai potrivită pentru cineva care urmează să intre în vorbă cu o prostituată. S-ar putea crede că am o boală veche pe care vreau s-o împart cu cineva.

Ghidul oraşului Amsterdam mă informează că *Walletjes* („Micile ziduri") cum e numit Cartierul felinarelor roşii a fost recunoscut oficial în secolul al XlV-lea. Se fac referiri amuzante la „fetele sumar îmbrăcate, în vitrinele lor".

Oare de ce aproape tot ce se scrie despre ceea ce e murdar, sordid, sexual şi anormal are întotdeauna un ton atât de neconvingător de superior? (Amuzamentul este o expresie a superiorităţii, la fel de puternică precum indiferenţa.) Eu cred că orice expresie de amuzament *sau* indiferenţă faţă de indecenţă este de obicei falsă. Oamenii sunt fie atraşi de indecenţă, fie dezaprobatori, fie amândouă; totuşi încercăm să părem superiori faţă de indecenţă, *pretinzând* că suntem amuzaţi sau indiferenţi.

„Fiecare are o problemă sexuală, cel puţin una", mi-a spus Hannah cândva. (Dar dacă *Hartnah* are vreuna, nu mi-a spus niciodată care-i aia.)

La Amsterdam mă aşteaptă obligaţiile obişnuite, dar am destul timp liber pentru ceea ce am nevoie să fac. Amsterdam nu e Frankfurt; nimic nu este la fel de rău ca Frankfur- tul. Şi, ca să fiu sinceră, abia aştept să-mi întâlnesc prostituata! Un fior asemănător cu ruşinea însoţeşte această „documentare". Dar, bineînţeles, eu *sunt* clienta. Sunt pregătită, ba chiar aştept s-o plătesc.

[într-o altă ilustrată adresată lui Allan, pe care a trimis-o de la aeroportul Schiphol şi care – spre

deosebire de ilustrata dinainte, pe care-o expediase tatălui ei, cu prostituate în vitrinele de pe Herberstrasse – înfăţişa *Walletjes,* Cartierul felinarelor roşii din Amsterdam: trecători, toţi bărbaţi cu haine de ploaie; fereastra în prim-planul fotografiei, încadrată în lumini roşii-violete, cu femeia îmbrăcată doar cu lenjerie, stând în vitrină... arătând ca un manechin prost plasat, închiriat de la un magazin de lenjerie, precum cineva închiriat pentru o petrecere privată.

]UITĂ ÎNTREBAREA DINAINTE. TITLUL ESTE *ULTIMUL MEU IUBIT RĂU-* PRIMUL MEU NARATOR LA PERSOANA ÎNTÂI. DA, ÎNCĂ O SCRIITOARE. DAR AI ÎNCREDERE ÎN MINE!

CU DRAG, RUTH

Prima întâlnire

Publicarea traducerii olandeze a romanului *Interzis copiilor,* sub tidul *Met voor kmderen,* era motivul principal pentru a treia vizită a lui Ruth Cole la Amsterdan, dar acum Ruth socotea documentaţia pentru povestea prostituatei drept justificarea supremă pentru a fi acolo. încă nu găsise momentul să vorbească despre noua ei preocupare cu editorul olandez, Maarten Schouten, pe care ea îl numea cu afecţiune „Maarten cu doi <i şi un e".

Pentru traducerea romanului *Acelaşi orfelinat* – în olandeză *Het- &lfde weeshris,* tidu pe care Ruth s-a chinuit zadarnic să-l pronunţe –, stătuse într-un hotel fermecător dar dărăpănat pe Prinsengracht, unde ea descoperise o cantitate considerabilă de marijuana ascunsă în micul sertar al noptierei, în care voia să-şi aranjeze lenjeria. Drogul aparţinea probabil celui care ocupase înainte camera aceea, dar Ruth, fiind cumplit de tensionată de primul ei turneu european pentru promovarea unei cărţi, fusese convinsă că marijuana fusese pusă anume acolo de către un jurnalist afurisit care voia s-o compromită.

Mai sus-menţionatul Maarten cu doi *a* şi un *e* o asigurase că, în Amsterdam, dacă aveai asupra ta marijuana era un delict aproape nebăgat în seamă, cu atât mai puţin compromiţător. Cât despre oraş, lui Ruth îi plăcuse din prima clipă; canalele, podurile, toate bicicletele acelea, cafenelele şi restaurantele.

La a doua vizită, pentru ediţia romanului *înaintea căderii Sai- gonulta* – a fost încântată că măcar putea pronunţa tidul *Voor de val van Saigon* –, Ruth stătuse în altă parte a oraşului, pe Dam Square, într-un hotel aflat aproape de Cartierul felinarelor ro- – şii, fapt ce l-a determinat pe un jurnalist să ia iniţiativa s-o ducă pe Ruth ca să vadă prostituatele în vitrine. Ruth nu uitase aspectul ostentativ al femeilor îmbrăcate doar cu sutien şi chiloţi în mijlocul zilei, sau „SM specials”[1] în vitrina unui sex-shop.

Ruth zărise un vagin de cauciuc suspendat cu o jartea de tavanul magazinului. Vaginul semăna cu o omletă bălăbăni- toare, garnisită însă cu un ciuf de păr pubian fals. Şi mai erau biciurile; talanga, ataşată cu o zgardă de piele de un vibrator; clistirele, de diferite dimensiuni; pumnul de cauciuc.

Dar asta fusese în urmă cu cinci ani. Ruth încă nu avusese ocazia să vadă dacă se schimbase în vreun fel cartierul. Acum stătea într-un al treilea hotel, pe Kattengat, nu foarte elegant, iar eforturile stângace de a oferi nişte servicii cât de cât ca lumea eşuau lamentabil. De exemplu, exista un salon pentru micul dejun, destinat exclusiv oaspeţilor de la etajul lui Ruth. Cafeaua era rece, sucul de portocale cald, croasantele zăceau într-un morman de firimituri – bune doar să fie duse la canalul cel mai apropiat şi aruncate raţelor.

La parter şi la subsol, hotelul găzduia un club de fitness. Muzica pentru cursurile de aerobic putea fi auzită prin ţevile din baie, chiar şi la

---

[1] Sado-maso (n.tr.)

câteva etaje deasupra sălii de sport; sistemul de canalizare duduia în ritmul percuţiei neîncetate. După estimarea lui Ruth, olandezii – cel puţin în timp ce făceau exerciţii – preferau un tip de muzică rock fără pauze şi fără variaţii, pe care ea l-ar fi definit drept o formă de rap neritmat. Un bubuit lipsit de orice melodie se repeta una-ntruna, în timp ce un vo- calist european, pentru care engleza era în mare măsură o limbă străină, reitera o singură propoziţie. într-un asemenea cântec, propoziţia era: „Veau să vac sez cu tine". Iar în altul: „Veau să te vuuut".

I-a fost de-ajuns lui Ruth să inspecteze o singură dată sala de fitness, ca să i se stingă orice interes cât de firav de a o frecventa.
Un bar pentru persoanele singure, deghizat într-o sală de fit- ness, nu era pentru ea. Îi displăcea şi narcisismul exerciţiilor. Biciclete, benzi de alergare, steppere se găseau toate într-un singur rând, cu faţa spre sala de aerobic. Indiferent unde te găseai, nu puteai să nu vezi ţopăielile şi piruetele dansatorilor de aerobic în pletora oglinzilor înconjurătoare. Dacă aveai noroc, puteai să speri să fii martor la scrândrea unei glezne sau la un atac de cord.

Ruth s-a hotărât să facă o plimbare. Zona din jurul hotelului îi era necunoscută; se găsea mai aproape de Cartierul felinarelor roşii decât credea, dar a pornit în direcţie opusă. A traversat primul canal şi a luat-o pe o stradă laterală mică, atrăgătoare – Korsjespoortsteeg – unde, spre surpriza ei, a dat peste câteva prostituate.

în ceea ce părea să fie o zonă rezidenţială bine întreţinută se aflau câteva vitrine cu femei în lenjerie, aflate la muncă. Erau femei albe, exultând

un aer de prosperitate, deşi nu toate erau drăguţe. Cele mai multe erau mai tinere decât Ruth; două s-ar fi putut să aibă vârsta ei. Ruth era atât de şocată, încât aproape s-a împiedicat. Una dintre prostituate a izbucnit în râs fără să vrea.

Era încă dimineaţă, iar Ruth, singura femeie care mergea pe strada aceea scurtă. Trei bărbaţi priveau vitrinele în tăcere, fiecare în legea lui. Ruth nu-şi imaginase că putea găsi o prostituată care să fie dispusă să stea de vorbă cu ea într-un loc mai puţin murdar şi mai puţin dubios decât Cartierul cu lumină roşie; descoperirea a încurajat-o.

Când s-a pomenit pe Bergstraat, faptul a luat-o încă o dată prin suiprindere – alte prostituate, mult mai multe. Strada era liniştită, curată. Primele patru fete, tinere şi frumoase, nu i-au acordat nici o atenţie. Ruth a văzut cu coada ochiului o maşină care înainta încet şi al cărei şofer se uita cu atenţie la prostituate. De data asta însă, Ruth nu era singura femeie de pe stradă. În faţa ei, o femeie îmbrăcată cam ca Ruth – blugi negri, pantofi negri din piele de căprioară, cu tocuri groase, de înălţime medie. La fel ca Ruth, femeia purta o jachetă de piele scurtă, bărbătească, însă de culoare maro-închis, şi o eşarfă de mătase cu un model de curbe colorate.

Ruth mergea atât de repede, incât aproape că a întrecut-o pe femeie, care ducea o sacoşă de canafas – din ea ieşeau o sticlă mare de apă minerală şi o baghetă. Femeia i-a aruncat lui Ruth o privire indiferentă peste umăr; apoi s-a uitat prietenoasă în ochii ei. Nu era fardată, nici măcar rujată, şi se apropia de cincizeci de ani. Trecând prin dreptul prostituatelor din vitrină, făcea cu

mâna sau îi zâmbea fiecăreia. Dar spre capătul străzii, la o vitrină de la parter, cu perdelele trase, femeia s-a oprit brusc să descuie o uşă. Instinctiv, s-a uitat în spate, înainte să păşească înăuntru, ca şi când era obişnuită s-o urmărească cineva. Şi din nou s-a uitat la Ruth – de data asta, cu o curiozitate iscoditoare şi zâmbindu-i la început ironic, apoi seducător, cu o undă parcă provocator uşuratică, ce a avut darul s-o uimească pe Ruth. Femeia era o prostituată! Şi tocmai se ducea la muncă.

Ruth a mai trecut o dată prin dreptul prostituatelor de pe Korsjespoortsteeg. A observat că numărul bărbaţilor de pe stradă crescuse, şi nici unul nu se uita la ea sau la ceilalţi bărbaţi. Pe doi dintre ei i-a recunoscut; urmaseră acelaşi traseu ca ea. De câte ori se vor întoarce pentru o privire mai lungă? Şi acesta era un aspect pe care Ruth voia să-l afle; constituia un element necesar al documentaţiei ei.

I-ar fi fost mai uşor să stea de vorbă de una singură cu o prostituată pe o stradă plăcută, neprimejdioasă, cum era aceasta, sau pe Bergstraat, totuşi Ruth credea că personajul din romanul ei – *cealaltă* scriitoare, cu iubitul rău – ar trebui să-fi îndure experienţa într-una dintre cele mai sordide camere din Cartierul felinarelor roşii. În fond, dacă îngrozitoarea experienţă urma s-o înjosească şi s-o umilească pe eroina ei, n-ar fi mai potrivit – creând şi o ambianţă, desigur – să se petreacă în cel mai mizerabil loc cu putinţă?

De data asta, prostituatele de pe Korsjespoortsteeg s-au uitat la Ruth cu priviri prudente şi cu una sau două înclinări ale capului abia sesizabile. Femeia care izbucnise în râs când Ruth se împiedicase a măsurat-o din cap până-n

picioare cu o căutătură rece, neprietenoasă. Doar una dintre femei a făcut un gest ce putea fi interpretat fie a chemare, fie a mustrare. Era cam de vârsta lui Ruth, dar mai trupeşă; părul îi era vopsit blond. Femeia a îndreptat degetul arătător spre Ruth şi şi-a coborât ochii într-un gest de dezaprobare exagerată. Un gest pedant, deşi zâmbetul afectat al trupeşei era plin de maliţiozitate – probabil o socotea pe Ruth lesbiană.

Ruth a luat-o din nou pe Bergstraat, mergând încet de data asta şi sperând că prostituata mai în vârstă apucase să se îmbrace sau, mă rog, să se Abrace şi să fie deja în vitrina ei. Una dintre prostituatele mai tinere şi mai frumoase i-a făcut cu ochiul lui Ruth, fără fereală, o invitaţie batjocoritor de lascivă, care în mod ciudat a binedispus-o pe Ruth. Gestul fetei ăleia drăguţe i-a distras aproape cu totul atenţia – era gata să treacă prin dreptul prostituatei mai bătrâne fără s-o recunoască; de fapt, transformarea prostituatei era atât de completă, încât apărea ca o cu totul altă femeie şi nicidecum femeia simplă cu o sacoşă, pe care Ruth o văzuse pe stradă cu câteva minute înainte.

în pragul uşii deschise stătea o târfă roşcată vivace. Rujul de culoarea vinului roşu se potrivea cu sutienul şi chiloţii bordo – altceva n-avea pe ea, în afara unui ceas din aur şi o pereche de pantofi decupaţi la spate, negri smoală, cu tocuri de trei inchi. Prostituata era acum mai înaltă decât Ruth.

Perdelele vitrinei erau date la o parte, dezvăluind un taburet de bar, de modă veche, având picioarele şi bara de jos din alamă lustruită, dar prostituata adoptase o ipostază domestică: stătea înarmată cu o mătură cu care tocmai

îndepărtase de pe prag o singură frunză galbenă. Ţinea mătura pregătită, ca pentru a provoca şi alte frunze. Pe Ruth a privit-o cu atenţie, de la păr până la pantofi, ca şi când Ruth ar fi stat pe Bergstraat în lenjerie intimă şi pantofi cu tocul înalt, iar prostituata ar fi fost o gospodină îmbrăcată sobru, văzându-şi conştiincioasă de treburile gospodăreşti. Abia atunci şi-a dat Ruth seama că se oprise locului şi că prostituata roşcată îi făcuse semn din cap şi-i zâmbise îmbietor, un zâmbet care devenea întrebător, deoarece Ruth încă nu-şi luase inima-n dinţi să vorbească.

- Ştii engleza? a îngăimat Ruth.

Prostituata a părut mai curând amuzată decât surprinsă:

- N-am nici o problemă cu engleza, a răspuns ea. N-am vreo problemă nici cu lesbienele.
- Nu-s lesbiană, i-a zis Ruth.
- Şi asta-i în regulă, a replicat prostituata. Ar fi prima oară cu o femeie? Ştiu ce-i de făcut în cazul ăsta.
- Nu vreau să *fac* nimic, s-a grăbit Ruth să declare. Vreau doar să stau de vorbă cu tine.

Prostituata a devenit suspicioasă, ca şi când „a sta de vorbă" intra în categoria practicilor perverse, or, ea la aşa ceva nu se preta.

- Pentru asta trebuie să plăteşti mai mult, a zis roşcata. Vorbitul durează.

Ruth a rămas perplexă de atitudinea ei care sugera că orice activitate sexuală era de preferat conversaţiei.

- A, bineînţeles că te voi plăti pentru timpul tău, i-a zis Ruth roşcatei care o scruta cu meticulozitate.

Dar prostituata nu la trupul ei se uita; ea voia să ştie cât costaseră hainele pe care le purta.

- Cinci minute costă şaptezeci şi cinci de florini, a zis roşcata.

Estimase corect că Ruth purta haine lipsite de imaginaţie,
dar scumpe.

Ruth a deschis fermoarul genţii şi s-a uitat în portofel, la bancnotele nefamiliare. Cât erau şaptezeci şi cinci de florini – cincizeci de dolari? „Cam mult bănet pentru o conversaţie de cinci minute", şi-a zis Ruth. (Pentru ce oferea prostituata *de obicei* – în acelaşi interval de timp sau chiar mai puţin -/compensaţia părea insuficientă.)

- Eu sunt Ruth, s-a prezentat ea uşor nervoasă.

I-a întins mîna, dar roşcata a izbucnit în râs; în loc să i-o strângă, a tras-o pe Ruth de mâneca jachetei de piele în camera
ei mică. După ce-a intrat şi ea, prostituata a încuiat uşa şi a închis perdelele; parfumul ei puternic în spaţiul acela strâmt era aproape la fel de copleşitor ca şi nuditatea cvasitotală a roşcatei.

Camera era spoită în roşu. Perdelele grele băteau în maro; carpeta, un preş lat sângeriu, răspândea un vag miros de detergent pentru covoare; cuvertura, care acoperea aproape în întregime patul dublu, avea un model floral demodat, în nuanţe de roz; faţa singurei perne era roz intens. Iar prosopul, mare cât un prosop de baie şi într-o nuanţă de roz diferită de a feţei de pernă, era împăturit în două şi acoperea mijlocul patului – desigur, pentru a proteja cuvertura. Pe un scaun, lângă patul aranjat şi îmbietor, se afla un maldăr de alte prosoape roz identice; *păreau*

curate, chiar dacă puţin ponosite, aşa cum era şi camera.

Camera mică, roşie era înconjurată de oglinzi; aproape la fel de multe oglinzi şi aşezate în unghiuri dintre cele mai neaşteptate, ca şi în clubul de fltness al hotelului. Iar lumina din cameră era atât de chioară încât, de flecare dată când Ruth făcea un pas, îşi vedea umbra fie retrăgându-se, fie avansând, fie amândouă. (Oglinzile, desigur, reflectau şi o mulţime de prostituate.)

Prostituata s-a aşezat pe pat exact în mijlocul prosopului, fără să aibă nevoie să se uite unde anume se aşeza. Şi-a încrucişat gleznele, sprijinindu-şi picioarele în vârfurile tocurilor, şi s-a aplecat în faţă cu mâinile pe coapse; o poziţie deprinsă în lunga experienţă, care-i împingea în faţă sânii obraznici, bine formaţi, îi adâncea şi mai mult despărţi tura dintre sâni şi oferea privirii lui Ruth sfârcurile mici, purpurii, prin dantela bordo a sutienului cu jumătăţi de cupă. Bikiniul alungea V-ul îngust al perineului şi lăsa la vedere vergeturile de pe pântecele uşor bombat al prostituatei; în mod clar avea copii, cel puţin unul.

Roşcata a arătat spre un fotoliu uzat, unde Ruth urma să se aşeze. Era atât de desfundat, încât genunchii lui Ruth i-au atins sânii atunci când ea s-a aplecat în faţă; trebuia să se ţină cu ambele mâini de braţele fotoliului, ca să evite senzaţia că se răstoarnă pe spate.

- Fotoliul ăla e mai bun pentru când o iau la muie, i-a spus prostituata. Eu mă numesc Dolores, a adăugat roşcata, dar prietenele îmi spun Rooie.

- Rooie? a repetat Ruth, încercând să nu se gândească la cât sex oral a fost executat în fotoliul de piele stricat.

- înseamnă „Roşu”, a zis Rooie.

- înţeleg. Ruth s-a împins până la marginea fotoliului pentru muie. Treaba e că scriu o poveste, a început Ruth, dar prostituata a sărit în picioare.

- Nu mi-ai spus că eşti ziaristă, a zis Rooie Dolores. Nu stau de vorbă cu ziarişti.

- *Mi* sunt ziaristă! a strigat Ruth. (Văleu, cum mai ustura acuzaţia asta!) Sunt *romancieră.* Scriu *cărţi,* din alea pe care le născoceşti. Am doar nevoie să ştiu că detaliile sunt corecte.

- *Ce* detalii? a întrebat Rooie.

Nu mai voia să stea pe pat; măsura cămăruţa dintr-un capăt în altul. Mişcările ei i-au dat răgaz romancierei să observe câteva aspecte suplimentare ale locului de muncă al prostituatei, pus la punct cu grijă. O chiuvetă mică era montată pe un zid interior; lângă ea, un bideu. (Bineînţeles că în oglinzi se vedeau mai multe bideuri.) Pe o masă între bideu şi pat, o cutie cu şerveţele şi un sul de prosoape de hârtie. într-o tavă albă emailată,

ca acelea de spital, câţiva lubrifianţi şi geluri familiare şi nefamiliare, şi un vibrator de-o mărime inconfortabilă. Asemenea tăvii şi având aceeaşi albeaţă de spital şi de cabinet medical, un coş cu capac – genul pe care-l deschizi apăsând cu piciorul pe-o pedală. Printr-o uşă întredeschisă, Ruth a văzut toaleta întunecată; veceul, cu scaun de lemn, avea lanţ pentru trasul apei. Şi lângă lampa cu picior şi abajur din sticlă stacojie, o masă, chiar lângă fotoliul pentru muie, pe care se găsea o scrumieră curată, goală şi un coşuleţ din nuiele, plin cu prezervative

.Acestea erau unele detalii de care avea nevoie Ruth, la care se adăuga dulapul din perete, foarte puţin adânc. Cele câteva rochii şi cămăşi de noapte şi un corset de piele, cu spatele gol, nu puteau atârna perpendicular faţă de peretele din fund; erau răsucite în diagonală pe umeraşe, ca nişte

prostituate care încercau să se arate într-un unghi mai favorabil!

Rochiile şi cămăşile de noapte, fără să mai vorbim de corsetul de piele, erau de-a dreptul tinereşti pentru vârsta lui Rooie. Dar ce ştia Ruth despre rochii sau cămăşi de noapte? Rochii aproape că nu purta, iar de dormit, îi plăcea să doarmă în chiloţi şi un tricou larg: (Cât despre corsetul ăla de piele, niciodată nu-i trecuse prin cap să poarte aşa ceva.)

Ruth şi-a început povestea:

- Să presupunem că un bărbat şi o femeie vin la tine şi-ţi propun să te plătească numai ca să-i laşi să se uite la tine când eşti cu un client. Ai face-o? Ai făcut-o vreodată?

- Vas' că asta vrei, s-a dumirit Rooie. De ce n-ai zis aşa? Bine'nţeles că pot s-o fac – bine'nţeles că am făcut-o. De ce n-ai venit cu iubiţelul tău?

- Nu, nu... n-am venit aici cu prietenul meu, a replicat Ruth. Nu *eu* vreau să te privesc când eşti cu un client, treaba asta mi-o pot imagina. Eu vreau să ştiu cum aranjezi chestia şi cât e de obişnuită sau neobişnuită. Ce vreau să ştiu e cât de des ţi se propune aşa ceva de către *cupluri?* Eu aş zice că bărbaţii singuri ţi-o cer mai des decât cuplurile. Şi că femeile singure ar fi... mă rog, mai rare.

- Aşa e, a răspuns Rooie. Cei mai mulţi sunt bărbaţi singuri. *Unele* cupluri, poate o dată sau de două ori.

- Dar femeile singure?

- Pot s-o fac, dacă asta vrei, a spus Rooie. O fac din când în când, dar nu foarte des. Celor mai mulţi bărbaţi nu le pasă dacă se uită o altă femeie. *Femeile* care se uită însă nu vor să fie văzute.

Era atât de cald şi de sufocant în cameră, încât Ruth dorea să-şi dea jos jacheta de piele. Dar în acea companie, ar fi fost prea neobrăzat din partea ei să rămână doar în tricoul negru de mătase. Aşa că şi-a desfăcut doar fermoarul. Rooie s-a apropiat de dulapul din perete. Nu avea uşă. O perdea de stambă – cu un model de frunze tomnatice căzute, majoritatea roşii – atârna de-o stinghie de lemn. Rooie a tras perdeaua, ceea ce era în dulap nu se mai vedea, cu excepţia pantofilor, pe care i-a răsucit cu vârfurile spre cameră. Erau şase perechi de pantofi cu toc înalt.

- Ai sta în spatele perdelei, cu vârfurile pantofilor spre cameră, ca ăştilalţi pantofi, a spus Rooie.

S-a vârât în spatele perdelei şi s-a ascuns acolo. Când Ruth s-a uitat la picioarele lui Rooie, nu i-ar fi putut deosebi pantofii de ceilalţi; a trebuit să se *uite* după gleznele ei ca să le vadă.

- înţeleg, a spus Ruth.

Voia să stea şi ea în dulap, ca să vadă ce perspectivă avea asupra patului; poate că prin despicătura îngustă a perdelei era greu să-l vadă.

Prostituata parcă îi ghicise gândul. Rooie a ieşit din dosul perdelei.

- Hai, încearcă şi tu, a îndemnat-o roşcata.

Fără voia ei, Ruth s-a adns de prostituată când s-a strecurat printre cele două aripi ale perdelei. încăperea aceea era atât de mică, încât era aproape imposibil ca două persoane să se mişte prin ea fără să se atingă.

Ruth şi-a potrivit picioarele între două perechi de pantofi. Prin despicătura îngustă a perdelei, vedea exact prosopul roz din mijlocul patului. într-o oglindă de pe peretele opus, vedea şi dulapul; a

trebuit să se uite foarte atent ca să-şi recunoască propriii pantofi printre pantofii de sub tivul perdelei. Pe sine nu se vedea prin despicătură. Nici măcar o parte a feţei, decât dacă se mişca, şi chiar şi atunci abia dacă sesiza o mişcare nedefinită.

Fără să-şi mişte capul, numai ochii; Ruth a zărit chiuveta şi bideul; vibratorul din tăviţa de spital (laolaltă cu lubrifianţii şi gelurile) se vedeau fără probleme. Dar fotoliul pentru muie era ascuns vederii chiar de-un braţ şi de spătarul lui.

- Dacă tipul vrea să i-o sug şi cineva priveşte, pot s-o fac pe pat, a explicat Rooie. Dacă la asta te gândeşti…

Ruth stătea în dulap de mai puţin de-un minut; încă nu băgase de seamă că respira neregulat sau că, din pricina contactului cu rochia aurie de pe umeraşul cel mai apropiat, începea să aibă mâncărimi în fundul gâtului. Ca o uşoară senzaţie de disconfort în gâdej când înghiţea – ultimele vestigii ale tusei, şi-a zis ea, sau primele semne ale unei răceli. Când un neglijeu gri perlă a alunecat de pe-un umeraş, parcă i s-a oprit inima-n piept şi Ruth ar ii putut muri tocmai acolo unde-şi imaginase întotdeauna că va muri: într-o debara.

- Dacă te simţi bine acolo înăuntru, a zis Rooie, dau la o parte perdelele de la fereastră şi mă aşez în geam. Dar la ceasul ăsta al zilei s-ar putea să dureze ceva până-l conving pe unul să intre – vreo jumate de oră sau chiar patruzeci şi cinci de minute. Bineînţeles că va trebui să-mi plăteşti şaptezeci şi cinci de guldeni. Deja mi-ai mâncat mult timp.

împiedicându-se de pantofi, Ruth a ţâşnit afară din dulap.

- Nu! Nu *vreau* să privesc! a strigat romanciera. Scriu doar o *poveste!* E despre un *cuplu*. Femeia e de vârsta mea. Iubitul o convinge s-o facă... are un iubit rău.

Jenată, Ruth a văzut că lovise un pantof de-al prostituatei şi-l azvârlise până-n mijlocul camerei. Rooie a ridicat pantoful; apoi a îngenuncheat în faţa dulapului şi a aranjat toţi pantofii. I-a pus aşa cum stătuseră la început, cu tocurile spre cameră, inclusiv pe acela pe care-l azvârlise Ruth.

- Eşti cam zărghită, a zis prostituata.

Stăteau amândouă stânjenite în faţa dulapului din perete, ai fi zis că admirau noul aranjament al pantofilor.

- Şi ţi-au expirat cele cinci minute, a adăugat Rooie, arătând spre ceasul ei de aur, mic şi drăguţ.

Ruth a deschis din nou geanta cu fermoar. A scos din portofel trei bancnote de douăzeci şi cinci de guldeni, dar Rooie stătea destul de aproape ca să arunce o privire înăuntru. îndemânatică, a cules o bancnotă de cincizeci.

- Ajung cincizeci, pentru încă cinci minute, a zis roşcata. Păstrează mărunţişul, a sfătuit-o ea pe Ruth. Poate vrei să te întorci... după ce te mai gândeşti.

Cu un gest atât de rapid încât a luat-o prin surprindere, Rooie s-a lipit de ea şi i-a adulmecat gâtul; înainte ca Ruth să reacţioneze, prostituata i-a cuprins un sân într-o mână, aşa, în trecere, s-a îndepărtat de ea şi s-a aşezat în mijlocul prosopului de pe pat.

- Mişto parfumul, dar abia dacă-l simt, a remarcat Rooie. Mişto sânii. *Babani.*

Roşind, Ruth a încercat să se aşeze pe fotoliul pentru muie, fără să se lase înghiţită de el.

- În povestea mea... a început ea, dar prostituata a întrerupt-o:

- Necazul cu povestea ta e că nu se-ntâmplă nimic. Vas' că cei doi mă plătesc să se uite cum o fac. Ei şi? N-ar ii prima dată. Ce se-ntâmplă *dup-aia?* Nu asta-i povestea?

- Nu sunt sigură ce se întâmplă după aia, dar asta *e* povestea, a răspuns Ruth. Femeia cu iubitul rău e umilită. Se simte degradată de experienţa asta, nu pentru că vede ce vede, ci din pricina iubitului. O umileşte felul în care o face *el* să se simtă.

- Nici asta n-ar ii prima oară, i-a spus prostituata.

- Poate că bărbatul se masturbează în timp ce priveşte, a sugerat Ruth.

Rooie a înţeles că Ruth formulase o întrebare.

- N-ar fi prima oară, a repetat prostituata. De ce să fie femeia surprinsă?

Rooie avea dreptate. Şi mai era o problemă: Ruth nu şda tot ce se putea întâmpla în poveste, pentru că nu-şi cunoştea îndeajuns personajele şi care era relaţia dintre ele. Nu era prima oară că făcea o asemenea descoperire despre un roman pe care-l începea; doar că pentru prima oară făcea descoperirea asta în faţa altei persoane, pe deasupra şi străină, şi prostituată.

- Ştii ce se-ntâmplă *de obicei?* a întrebat Rooie.

- Nu ştiu, a recunoscut Ruth.
- Privitul e doar începutul, i-a spus prostituata. Mai .ales în cazul cuplurilor – privitul duce la altceva.
- Ce vrei să spui? n-a înţeles Ruth.
- Data următoare când se întorc, nu vor să mai privească, vor să *facă* totul.
- Nu cred că personajele mele se întorc a doua oară, a răspuns Ruth. Posibilitatea însă a pus-o pe gânduri.
- Uneori, după ce priveşte, cuplul vrea să treacă imediat la acţiune, aici şi pe loc, a zis Rooie.
- La ce acţiune? a întrebat Ruth.
- La tot felul. Uneori, tipul vrea să se uite cum o fac cu femeia, vrea să vadă cum o excit pe femeie. De obicei, încep cu tipul, şi femeia stă şi se uită.
- *începi* cu tipul... a zis Ruth.
- După aia cu femeia, a zis Rooie.
- S-a întâmplat chestia asta?
- *Totul* s-a întâmplat, a spus prostituata.

Ruth şedea în lumina bătând în stacojiu, care dădea o tentă roşiatică tuturor lucrurilor din cămăruţă; prosopul roz de pe pat, unde şedea Rooie, căpătase o nuanţă mai adâncă din pricina culorii stacojii a abajurului de sticlă colorată. În cameră mai erau doar o lumină difuză care răzbătea prin perdelele din dreptul ferestrei şi o lumină palidă, deasupra capului, îndreptată asupra uşii dinspre stradă.

Prostituata s-a aplecat în faţă, în lumina ce-o favoriza; făcând asta, sânii ei păreau gata să ţâşnească din sutienul cu jumătăţi de cupă. în timp

ce Ruth se ţinea strâns de braţele fotoliului pentru muie, Rooie şi-a pus blând mâinile peste ale lui Ruth.

- Nu vrei să te gândeşti mai întâi la ce se întâmplă şi după aia să vii să mă vezi din nou? a întrebat-o roşcata.

- Ba da, a zis Ruth.

Nu fusese în intenţia ei să vorbească şoptit şi nu-şi putea retrage mâinile de sub cele ale prostituatei, fără să cadă pe spate în fotoliul ăla îngrozitor.

- Ţine minte – *orice* se poate întâmpla, i-a spus Rooie. Orice vrei.

- Da, a şoptit Riith din nou. Se uita ţintă la sânii expuşi ai prostituatei; i se părea mai sigur decât să se uite în ochii ei inteligenţi.

- Poate că, dacă m-ai privi când sunt cu cineva – adică numai tu singură –, ţi-ar veni nişte idei, a şoptit Rooie la rândul său.

Ruth a clătinat din cap, conştientă că gestul era mai puţin convingător decât dacă ar fi spus răspicat: „Nu, nu cred”.

- Majoritatea femeilor singure care mă privesc sunt tinere, a informat-o Rooie cu voce mai tare, dezaprobatoare.

Ruth a fost atât de surprinsă de ce auzise, încât fără să vrea a privit-o pe Rooie în faţă.

- De ce tinere? a întrebat eă. Adică vor să ştie ce înseamnă să faci sex? Sunt *virgine?*

Rooie i-a eliberat mâinile; s-a împins mai sus pe pat şi a izbucnit în râs.

- *Virgine* pe naiba! a zis roşcata. Sunt tinere care se gândesc să devină prostituate, vor să vadă cum e să fii prostituată.

În viaţa ei Ruth nu fusese atât de şocată; nici măcar faptul că Hannah se regulase cu tatăl ei nu o uluise atât de tare.

Rooie a arătat spre ceasul de la mână şi s-a ridicat de pe pat exact în aceeaşi clipă în care s-a ridicat Ruth din fotoliul incomod. Ruth a trebuit să-şi contorsioneze trupul ca să nu se atingă de prostituată.

Rooie a deschis uşa şi soarele amiezii a strălucit dintr-odată atât de puternic, încât Ruth şi-a dat seama că subestimase cât de slabă era lumina din camera roşie a prostituatei. Răsucindu-se cu spatele la lumina de-afară, Rooie i-a blocat categoric ieşirea lui Ruth şi a plasat pe obrajii fetei trei pupături – întâi pe obrazul drept, apoi pe cel stâng şi încă unul pe cel drept.

- Ca la olandezi – de trei ori, a spus prostituata veselă, cu o afecţiune mai potrivită pentru două prietene vechi.

Bineînţeles că Ruth mai fusese sărutată astfel – de Maarten şi de soţia lui Maarten, Sylvia, ori de câte ori se întâlneau sau se despărţeau –, dar sărutările lui Rooie au întârziat pe obrajii ei o clipă în plus. Şi-şi mai apăsase şi palma caldă pe pântecele lui Ruth, făcând-o să-şi încordeze instinctiv muşchii abdomenului.

- Ce burtică plată ai, i-a spus prostituata. Ai avut copii?

- Nu, încă nu, a răspuns Ruth.

- Eu am unul, a spus Rooie, continuând să blocheze cadrul uşii.

Şi-a vârât degetele mari sub elasticul chiloţeilor şi i-a coborât într-o clipită.

- Cu mari probleme, a adăugat prostituata, referindu-se la cicatricea foarte vizibilă a unei cezariene.

Nu cicatricea a surprins-o pe Ruth, care observase deja ver- geturile lui Rooie, ci faptul că prostituata îşi răsese părul pubian.

Rooie a dat drumul elasticului chiloţeilor, care a scos un pocnet. „Dacă eu aş prefera să *scriu* decât să fac ceea ce fac, şi-a zis Ruth, cum trebuie să se simtă *ea?* Mă rog, ea e *prostituată* probabil că ar prefera să *fie* prostituată decât să flirteze cu mine. Dar îi place şi să mă facă să mă simt prost." Rooie începuse s-o irite, încât Ruth nu mai voia decât să plece. A încercat să se strecoare pe lângă Rooie care stătea în prag.

- O să te întorci, i-a spus Rooie, dar a lăsat-o pe Ruth să se strecoare în stradă fără nici un alt contact fizic. Apoi roşcata şi-a ridicat glasul, încât oricine trecea pe Bergstraat sau prostituatele din vecini o puteau auzi. în oraşul ăsta, e mai bine să-ţi închizi fermoarul la geantă.

Geanta era deschisă – un prost obicei de-al lui Ruth –, dar portofelul şi paşaportul erau la locul lor, ca şi toate celelalte lucruri, din câte şi-a dat ea seama. Un ruj, un tub mai gros cu luciu de buze incolor; un tub de cremă pentru protecţie solară şi un strugurel pentru buze.

Ruth mai avea la ea şi o pudrieră ce îi aparţinuse mamei ei. Pudra o făcea să strănute; pămătuful se pierduse de mult. Totuşi, uneori, când Ruth se uita în oglinjoară, se aştepta s-o vadă acolo pe mama ei. Ruth a închis fermoarul la geantă în timp ce Rooie îi zâmbea ironic.

Când a încercat să-i întoarcă zâmbetul, lumina soarelui a făcut-o să-şi mijească ochii. Rooie şi-a întins mâna şi a atins-o
pe faţă. Se uita fix şi cu mult interes la ochiul drept al lui Ruth, dar Ruth i-a interpretat greşit motivul. La urma urmelor, Ruth era obişnuită ca oamenii să-i zărească defectul hexagonal din ochiul drept, şi nu faptul că fusese lovită peste faţă.

- E din naştere... şi-a început Ruth explicaţia.

Dar Rooie a întrebat-o:

- Cine te-a pocnit? (Şi Ruth care crezuse că-i trecuse vână- taia.) Acum vreo săptămână sau două, aşa pare...

- Un iubit rău, a mărturisit Ruth.
- Prin urmare, *există* un iubit, a spus Rooie.
- Nu-i aici. Aici sunt singură, a insistat Ruth.

- Eşti singură doar până data viitoare, când o să vii să mă vezi, i-a replicat prostituata.

Rooie nu ştia să zâmbească decât în două feluri: ironic şi seducător. Acum zâmbea seducător.
Lui Ruth nu i-a venit în minte să spună altceva decât:

- Engleza ta e surprinzător de bună.

Dar complimentul acesta oarecum tăios, chiar dacă adevărat, a avut un efect mult mai profund asupra lui Rooie decât se aşteptase Ruth.
Prostituatei i-a pierit ca prin farmec orice manifestare exterioară a înfumurării. Acum avea aerul că o veche tristeţe o cuprinsese din nou cu o forţă aproape violentă.
Lui Ruth i-a venit să-şi ceară scuze, dar, înainte să apuce să zică ceva, roşcata i-a răspuns cu amărăciune:

- Am cunoscut un englez... o vreme.

Apoi Rooie Dolores a intrat înapoi în cameră şi a închis uşa. Ruth a aşteptat, dar perdelele nu s-au dat la o parte.
Una dintre prostituatele mai tinere şi mai drăguţe, de pe partea cealaltă a străzii, se uita ca Ruth cu o încruntătură înciudată, ca şi când era dezamăgită că Ruth îşi cheltuia banii cu o târfă mai bătrână şi mai puţin atrăgătoare.
Pe minuscula Bergstraat mai era un singur pieton — un bărbat mai în vârstă, cu privirile în pământ. Nu se uita deloc la prostituate, în schimb, când a trecut prin dreptul lui Ruth, şi-a ridicat brusc ochii. Ea i-a întors omului privirea, dar acesta, de cum a trecut, şi-a îndreptat din nou ochii în jos, la pietrele pavajului.

Ruth a luat-o şi ea din loc. încrederea ei personală, nu profesională, îi era zdruncinată. Indiferent cum va fi posibila poveste – povestea probabilă, cea mai bună poveste –, nu avea nici o îndoială că se va gândi la ea. La personaje nu se gândise încă suficient, asta era tot. Nu, încrederea pe care-o pierduse era de ordin moral. Ţinea de esenţa ei *ca femeie* şi, indiferent ce era „asta", pe Ruth o uimea că-i simţea absenţa.

Se va întoarce s-o vadă încă o dată pe Rooie, dar nu asta o frământa. Nu simţea nici o dorinţă să trăiască *vreo* experienţă sexuală cu prostituata, care fără îndoială îi stimulase imaginaţia, dar *nu o* excitase. Ruth încă mai credea că nu avea nevoie, nici ca scriitoare, *nici* ca femeie, s-o urmărească pe prostituată cum şi-o pune cu un client.

Ceea ce-o frământa pe Ruth era că simţea *nevoia* să fie din nou cu Rooie, numai ca să vadă, ca într-o poveste, ce urmează. Semn că Rooie preluase comanda.

Romanciera s-a întors repede la hotel, unde, înainte de primul interviu, a notat o singură frază în jurnal: „Convingerea curentă e că prostituţia e un fel de viol pe bani; în realitate, în prostituţie — poate *doar* în prostituţie — femeia pare să deţină controlul.

”în timpul prânzului, Ruth a dat un al doilea interviu, iar după prânz încă două. Ar fi trebuit apoi să încerce să se relaxeze, pentru că trebuia să susţină o lectură în aceeaşi seară devreme, apoi o sesiune de autografe, urmată de un dineu. în loc de asta, Ruth a stat în cameră şi a scris fără întrerupere. Născocea posibile poveşti, una după alta, până când credibilitatea fiecăreia ajungea să pară forţată. Dacă scriitoarea care-o privea pe prostituată în exerciţiul funcţiunii urma să se simtă umilită de experienţa respectivă, indiferent ce rezultat sexual ar avea acea experienţă, acesta trebuia să i se întâmple scriitoarei; într-un fel sau altul, trebuia să fie experienţa *ei* sexuală. Altfel de ce să se simtă *ea* umilită?

Cu cât mai mare era efortul lui Ruth de a se implica în povestea pe care o *scria,* cu atât amâna sau evita povestea pe care o *trăia.* Pentru prima oară, ştia ce înseamnă să fii un personaj într-un roman, în loc să fii romancierul (cel care deţine controlul), pentru că în calitate de personaj se vedea ea întorcându-se pe Bergstraat, un personaj dintr-o poveste pe care ea nu o scria.

Ceea ce resimţea ea acum era surescitarea unui *cititor* care are nevoie să ştie ce urmează. Ştia că nu se va putea ţine departe de Rooie. Dorinţa de a şti ce se va *întâmpla* era irezistibilă. Ce i-ar sugera Rooie? Ce i-ar permite Ruth lui Rooie să facă?

Când romancierul iese, chiar şi numai pentru o clipă, din rolul creatorului, în ce alte roluri poate să intre? Nu există decât creatori de poveşti şi de personaje din poveşti; alte roluri nu există. Ruth nu simţise niciodată o asemenea nerăbdare. Avea sentimentul că-i lipsea total voinţa de a prelua controlul asupra a ceea ce urma să se întâmple; de fapt, era absolut încântată că *nu* deţine controlul. Era fericită să a *nu* fie romanciera. Nu ea scria povestea *asta,* şi totuşi povestea o făcea să se înfioare de plăcere

.Ruth îşi schimbă povestea

După lectură, Ruth a rămas să dea autografe. Apoi a cinat cu sponsorii sesiunii de autografe. în seara următoare, la Utrecht, a avut o lectură la universitatea din oraş, apoi a dat autografe.

Maarten şi Sylvia au ajutat-o cu ortografierea numelor olandeze.

Băieţii voiau ca pe exemplarele lor să scrie „Lui Wouter” sau lui Hein, Hans, Henk, Gerard sau Jeroen. Numele fetelor erau la fel de neobişnuite pentru Ruth. „Lui Els” sau lui Loes, Mies, Marijke sau Nel (cu un l). Unii cititori voiau ca în autograf să fie incluse şi numele lor de familie. (Overbeek, Van der Meulen şi Van Meur; Blokhuise, Veldhuizen; Dijkstras, De Groot şi Smit). Sesiunile astea de autografe erau nişte exerciţii de ortografiere atât de istovitoare, încât Ruth a plecat cu dureri de cap de la ambele lecturi publice.

Dar Utrecht şi vechea universitate erau frumoase. înainte de lectură, Ruth luase cina devreme, cu Maarten şi Sylvia şi cu fiii lor care acum erau băieţi mari. Ruth şi-i amintea când fuseseră „micuţi”; acum erau mai înalţi decât ea şi unul îşi lăsase barbă. Pentru Ruth, care la treizeci şi şase de ani încă nu avea copii, unul dintre şocurile pe care le avea referitor la cuplurile cu copii, pe care le cunoştea era fenomenul tulburător al creşterii copiilor, şi ritmul în care creşteau.

în tren la întoarcerea la Amsterdam, Ruth le-a spus lui Maarten şi Sylvia că ea nu avea succes la băieţii de vârsta fiilor lor, adică nu avusese, când fusese de vârsta lor. (în vara în care venise în Europa cu Hannah, băieţii mai chipeşi o preferau întotdeauna pe Hannah.)

- Acum însă e jenant. Am ajuns *acum* ca băieţii de vârsta băieţilor voştri să mă *placă* pe mine.
- Cei tineri citesc pe rupte, a zis Maarten.
- Ruth nu la asta s-a referit, Maarten, i-a atras Sylvia atenţia.

Ruth o admira pe Sylvia; era deşteaptă şi atrăgătoare; avea
un soţ bun şi o familie fericită.

- A, s-a dumirit Maarten.

Era foarte pudic – a şi roşit.

- Nu spun că băieţii *voştri* sunt atraşi de mine în vreun fel, s-a grăbit Ruth să adauge. Doar unii băieţi de *vârsta* lor.

- Eu cred că băieţii *noştri* se simt şi ei probabil atraşi de tine în felul ăla! i-a spus Sylvia lui Ruth.

Văzând că soţul ei rămăsese cu gura căscată, Sylvia a izbucnit în râs; Maarten nu observase numărul mare de tineri care o înconjuraseră pe Ruth la ambele sesiuni de autografe.

Fuseseră şi multe dnere, dar ele erau atrase de Ruth ca model pentru un rol – nu numai rolul de scriitoare de succes, ci şi de femeie necăsătorită care avusese mai mulţi iubiţi şi totuşi încă trăia singură. (Ce avea chestia asta atât de formidabil, Ruth nu ştia. Dacă af fi avut ele habar cât de puţin îi plăcea ei aşa-numita viaţă personală!)

Printre tineri se afla de fiecare dată câte un puştiulache – mai tânăr decât Ruth cu cel puţin cu zece ani, uneori chiar cu cincisprezece – care făcea eforturi stângace s-o agaţe pe Ruth („Cu o stângăcie care atinge proporţii sfâşietoare”, aşa le-a spus Ruth lui Maarten şi Sylviei.) Fiind mamă de băieţi ajunşi la acea vârstă, Sylvia ştia exact ce voia Ruth să spună. Ca tată, Maarten acordase mai multă atenţie fiilor săi decât tinerilor necunoscuţi care se îngrămădeau ciopor în jurul lui Ruth.

De data asta, unul se remarcase în mod deosebit. Stătuse la rând ca să primească un autograf pe carte, după ce Ruth citise la

Amsterdam *şi* la Utrecht; citise acelaşi fragment în două seri consecutive, dar tinerelului nu părea să-i fi păsat. în seara de la
Amsterdam, adusese cu sine un exemplar jerpelit al unuia dintre romanele ei broşate, iar în Utrecht îi îndnsese pentru autograf un exemplar din ediţia cartonată a romanului *Interzis copiilor* – amândouă, ediţii englezeşti.

- Wim cu M^i-a spus el a doua oară, deoarece Wim se pronunţa „Vim" – prima oară când îi dăduse autograf, Ruth îi scrisese numele cu *V.*

- A, iarăşi *tu!* i-a spus ea tinerelului.

Era prea drăguţ şi prea vizibil îndrăgostit de ea ca să fi putut să-l uite.

- Dacă ştiam că vii din nou, aş fi citit alt fragment.

El şi-a lăsat ochii în jos, parcă n-ar fi suportat s-o privească atunci când se uita la el.

- învăţ la Utrecht, dar părinţii mei locuiesc la Amsterdam. Acolo am crescut.

(Ca şi când asta ar fi explicat totul despre prezenţa lui la ambele ei lecturi publice!)

- Mâine nu vorbesc în Amsterdam din nou? a întrebat-o Ruth pe Sylvia.

- Ba da, la Vrije Universiteit, l-a informat Sylvia pe tinerel.

- Da, ştiu, voi fi acolo, a răspuns băiatul. O să aduc a treia carte să mi-o semnaţi.

În timp ce Ruth continua să dea autografe, tinerelul vrăjit s-a retras într-o parte şi a stat uitându-se pierdut la ea. în Statele Unite, unde Ruth Cole refuza aproape întotdeauna să dea autografe, privirea plină de veneraţie a tinerelului ar fi înspăimântat-o. Dar în Europa, unde Ruth se

învoia să dea autografe, nu se simţea niciodată ameninţată de privirile amorezate ale tinerilor admiratori.

Faptul că acasă Ruth se simţea neliniştită, iar în străinătate foarte confortabil, avea o logică îndoielnică; de bună seamă că Ruth învăluia într-o aură romantică devotamentul supus al *tinerilor* europeni care-i citeau cărţile. Constituiau o categorie ireproşabilă aceşti băieţi îndrăgostiţi lulea care vorbeau engleza cu accent străin şi citeau fiecare cuvânt scris de ea – dar în minţile lor tinere chinuite făcuseră din ea modelul fantezist al femeii mai în vârstă. Acum i se plimbau lui *Ruth* prin minte, lucru asupra căruia – în tren, întorcându-se la Amsterdam – ea a reuşit să glumească împreună cu Maarten şi Sylvia.

Călătoria cu trenul a fost prea scurtă ca Ruth să aibă timp să le spună totul despre noul ei roman, dar, râzând împreună pe tema tinerilor disponibili, Ruth şi-a dat seama că voia să-şi schimbe povestea. La Târgul de Carte de la Frankfurt, persoana cu care se întâlneşte scriitoarea şi pe care apoi o aduce cu sine la Amsterdam *nu* este scriitor, ci un *fan* de-al ei – scriitor aspirant şi viitor iubit tânăr. Scriitoarea din noul roman trebuie să se gândească la faptul că a sosit timpul să se mărite; şi, asemenea lui Ruth, trebuie să pună în balanţă cererea în căsătorie din partea unui bărbat mai în vârstă, o figură impresionantă la care ea ţine foarte mult.

Frumuseţea ameţitoare a tinerelului pe nume Wim făcea aproape imposibilă alungarea lui din minte. Dacă Ruth n-ar fi avut parte, cu atât de puţin timp în urmă, de îngrozitoarea întâlnire cu Scott Saunders, ar fi fost tentată să se distreze

(sau să se facă de râs) cu Wim. La urma urmei, era singură în Europa; şi probabil, la întoarcerea acasă, se va mărita. O aventură fără regrete cu un tânăr, cu un bărbat *mult* mai tânăr... oare nu asta *ficeau* femeile mai în vârstă care urmau să se mărite cu bărbaţi şi mai în vârstă?

Ceea ce le-a spus Ruth lui Maarten şi Sylviei a fost că i-ar plăcea să viziteze cartierul curvelor şi le-a povestit acea parte din poveste sau atât cât ştia din ea: cum un tânăr o convinge pe o femeie mai în vârstă să plătească o prostituată ca să-i lase s-o privească atunci când e împreună cu un client; şi *se întâmplă ceva;* şi femeia este atât de umilită încât îşi schimbă viaţa.

- Femeia mai în vârstă se lasă convinsă de tânăr în parte pentru că-şi închipuie că *ea* deţine controlul, dar şi pentru că tânărul ăsta este exact tipul de băiat frumos de care n-a avut parte când a fost de vârsta lui. Ceea ce ea nu ştie e că acest băiat e capabil să-i provoace durere şi suferinţă. Cel puţin eu asta *cred* că se întâmplă, a adăugat Ruth. Totul depinde de ce anume se întâmplă cu prosdtuata.

- Când vrei să mergi în Cartierul roşu? a întrebat Maarten.

- Când v-ar conveni vouă... a zis ea ca şi când ideea era atât de nouă pentru ea încât încă nu se gândise la amănunte.

- Când s-ar duce la prostituată femeia mai în vârstă şi tinerelul ei? a vrut să ştie Maarten.

- Probabil noaptea, a răspuns Ruth. Să zicem că sunt puţin beţi. Cred că *ea* ar trebui să fie, ca să aibă curaj.

- Ne-am putea duce acolo acum, a spus Sylvia. Facem un ocol când mergem spre hotel, e la cinci sau zece minute de mers pe jos de la gară.

Ruth a fost surprinsă că Sylvia se gândea să-i însoţească. Trenul avea să sosească la Amsterdam după unsprezece, chiar spre douăsprezece noaptea.

- Nu-i periculos la ora asta din noapte? a întrebat Ruth.

- E plin de turişti, a pufnit Sylvia dispreţuitoare. Singurul pericol sunt hoţii de buzunare.

- Să-ţi fure din buzunare se poate întâmpla şi-n timpul zilei, a zis Maarten.

În *de Walletjes* sau *de Wallen,* cum îl numeau locuitorii Amsterdamului, aglomeraţia era mai mare decât se aşteptase Ruth. Erau o mulţime de drogaţi şi tineri beţi, dar străzile mai mici viermuiau de alţi oameni: multe cupluri, majoritatea turişti (dintre care unii se duceau să vadă sex-show-urile live), şi chiar unul sau două grupuri turistice organizate. Dacă ar fi fost puţin mai devreme, Ruth s-ar fi simţit în siguranţă chiar şi singură. Aproape tot ce se oferea privirii era sordid, iar oamenii veniseră, ca şi ea, să *caşte gura* la sordid. Cât despre bărbaţii care erau implicaţi în actul de obicei prelungit de a alege o prostituată, privirile lor furişate săreau în ochi printre turiştii degajaţi ai cartierului sexului.

Ruth a hotărât că, pentru scriitoarea ei mai în vârstă şi tânărul acesteia, locul şi momentul nu vor fi prielnice pentru a contacta o prostituată, deşi, între pereţii cămăruţei lui Rooie,
Ruth avusese impresia că, odată ce te aflai în hogeacul unei prostituate, lumea exterioară

dispărea foarte iute. Cuplul lui Ruth fie venea în cartier înainte de zori – când toată lumea se dusese la culcare, cu excepţia drogaţilor şi obsedaţilor sexual –, fie la începutul serii sau în timpul zilei.

Ceea ce se schimbase în Cartierul felinarelor roşii – de la vizita anterioară a lui Ruth la Amsterdam – era faptul că multe dintre prostituate nu erau albe. Pe una dintre străzi aproape toate femeile erau asiatice – probabil thailandeze, judecând după numărul de saloane de masaj thailandez din zonă. într-adevăr, thailandeze *erau,* i-a spus Maarten. Şi a adăugat că unii dintre ele fuseseră înainte bărbaţi; gurile rele spuneau că-şi făcuseră operaţii de schimbare de sex în Cambodgia.

Pe Molensteeg şi în zona vechii biserici de pe Oudekerks- plein, fetele aveau pielea închisă la culoare. Dominicane şi columbiene, i-a spus Maarten. Cele din Suriname, care veniseră la Amsterdam la sfârşitul anilor '60, plecaseră între timp.

Pe Bloedstraat, unele fete arătau mai degrabă ca nişte bărbaţi, înalte, cu mâini mari şi mărul lui Adam pronunţat Maarten i-a spus lui Ruth că majoritatea *erau* bărbaţi – travestiţi ecuadorieni, vestiţi pentru faptul că-şi băteau clienţii.

Şi mai erau, desigur, câteva femei albe, nu toate olandeze, pe Sint Annenstraat şi pe Dollebegijnensteeg, şi pe strada pe care Ruth ar fi vrut ca Maarten şi Sylvia să nu o fi dus. Trompetterssteeg nu numai că era prea îngustă pentru o alee; era prea îngustă pentru o sală la etaj. Aerul era închis acolo, iar miasmele duceau un război continuu: urină şi parfum, atât de puternic

amestecate încât rezultatul duhuea a carne stricată. Un al treilea miros, uscat şi de pârlit, venea de la foenurile curvelor – şi mirosul ăsta de ars părea cu totul nepotrivit acolo, dat fiind că aleea, chiar şi pe o noapte fără ploaie, era udă. Aerul nu se mişca niciodată suficient ca să zvânte băltoacele de pe pavajul pătat

Pereţii, murdari şi jilavi, lăsau urme pe spatele, pieptul şi umerii bărbaţilor, deoarece bărbaţii trebuiau să se lipească de pereţi ca să poată trece unii pe lângă alţii. Prostituatele din ferestre sau din cadrul uşilor deschise erau atât de aproape de trecători, încât aceştia le simţeau mirosul şi le atingeau, iar de privit, n-aveau unde să privească decât la chipul prostituatei de alături şi la al celei următoare. Sau chipurile bărbaţilor fojgăi- tori, cele mai neplăcute chipuri dintre toate – mereu la pândă după mâinile prostituatelor care ţâşneau pe alee şi se atingeau şi iar se atingeau. Trompettersteeg era o piaţă pentru cei care voiau să cumpere; contactul era prea intim ca să poţi doar admira vitrinele.

Ruth şi-a dat seama că, în *de Wallen,* nu era nevoie să plăteşti o prostituată ca să vezi pe cineva făcând sex – motivaţia pentru acest lucru trebuia să vină de la tânărul respectiv şi / sau de la personajul care urma să fie scriitoarea mai în vârstă. Va trebui să fie ceva în relaţia *lor* sau să-i lipsească ceva. La urma urmei, în Erotic Show Centre, poţi închiria cabine video. PUR ŞI SIMPLU CEL MAI BUN, scria pe reclamă. La Live Porno Show, sexul promis era FUTAI ADEVĂRAT LIVE. Iar într-un alt loc: FUTAI ADEVĂRAT PE SCENĂ.

Nu trebuia să faci prea mult efort şi nici să te dai peste cap ca să fii un voyeurist acolo.

Un roman este întotdeauna mai complicat decât pare la început. De fapt, un roman *trebuie să fie* mai complicat decât pare la început.

Ruth s-o fi simţit oarecum consolată când a văzut că în vitrina sex-shopului se găsea acelaşi „SM Specials". Vaginul de cauciuc ce semăna cu o omletă atârna şi acum de tavanul magazinului, deşi jarteaua de care atârna era acum neagră, nu roşie. Şi nimeni nu cumpărase vibratorul caraghios cu talanga ataşată de-o curea de piele. Biciurile erau şi ele acolo, iar clisti- rele erau expuse în aceeaşi ofertă de mărimi (sau într-una similară). Chiar şi pumnul de cauciuc îndurase neatins trecerea timpului – „la fel de sfidător şi de nedorit ca întotdeauna", şi-a zis Ruth... adică *spera* Ruth.

*

Era douăsprezece şi jumătate noaptea când Maarten şi Syl- via au dus-o pe Ruth înapoi la hotel. Ruth fusese foarte atentă la drumul pe care o luaseră. în holul hotelului, i-a sărutat pe amândoi de noapte bună. După obiceiul olandez – de trei ori –, dar mult mai iute, mai indiferent, comparativ cu felul în care o sărutase Rooie. Apoi Ruth s-a dus în cameră şi şi-a schimbat hainele. S-a îmbrăcat cu o pereche de jeanşi, vechi decoloraţi, şi o bluză de trening, mult prea mare pentru ea. S-a încălţat cu cei mai comozi pantofi pe care-i adusese cu ea, mocasini negri din piele de căprioară.

A aşteptat în cameră timp de cincisprezece minute înainte să părăsească hotelul. Era unu fără un sfert, dar până la cea mai apropiată dintre străzile cele mai prospere ale prostituatelor n-avea

mai mult de cinci minute de mers. Ruth nu se gândea s-o viziteze din nou pe Rooie la acea oră. Dar voia să-i arunce o privire lui Rooie Dolores în vitrina ei. „Poate o văd cum ademeneşte un client înăuntru”, s-a gândit Ruth. O să se ducă să-i facă o vizită a doua sau a treia zi.

Până acum, experienţa lui Ruth Cole cu prostituate ar fi trebuit să-i fie o lecţie suficientă: capacitatea lui Ruth de a anticipa ceea ce se putea întâmpla în lumea prostituţiei era în mod limpede mai puţin dezvoltată decât talentele ei de romancieră; ne-am putea dori ca Ruth să-şi fi dezvoltat măcar un grad de prevedere privind nepriceperea ei printre femeile din această zonă a vieţii, căci acolo, pe Bergstraat, în ceea ce ar fi trebuit să fie vitrina lui Rooie, şedea o femeie mult mai vulgară şi mai tânără decât Rooie. Ruth a recunoscut corsetul de piele care atârnase în dulapul îngust al lui Rooie. Era negru, decolteul prins cu nişte capse argintii, dar fata avea sâni prea mari, încât corsetul nu stătea bine închis. Sub despicătura adâncă dintre sâni, sub corset, burta flască atârna peste peticul ei de chiloţi negri, rupţi. Banda elasticului se sfâşiase; elasticul alb contrasta cu negrul slipului şi colacul de carne fleşcăită a pântecelui amplu al grăsanei. Poate că era însărcinată, dar cearcănele cenuşii de sub ochii tinerei prostituate trădau stricăciuni interne care, la rândul lor, sugerau o capacitate minimă de a concepe.

- Unde-i Rooie? a întrebat-o Ruth.

Grăsana a coborât de pe taburetul ei înalt şi a crăpat puţin uşa.

- Cu fiica ei, a zis fata obosită.

Ruth se depărtase de vitrină când a auzit un bufnet surd în geam. Nu era ciocănitul familiar a unei unghii sau chei, sau monede, pe care Ruth îl auzise de la ferestrele altor prostituate. Grăsana lovea geamul cu vibratorul mare, roz, pe care Ruth îl văzuse deunăzi în tava de spital de pe masa de lângă patul lui Rooie. După ce prostituata i-a captat lui Ruth atenţia, şi-a băgat în gură capătul vibratorului şi l-a strâns neprietenos între dinţi. Apoi i-a făcut lui Ruth un gest indiferent cu capul şi a ridicat din umeri, ca şi când energia ce-i mai rămăsese nu-i permitea decât această promisiune limitată; va încerca s-o facă pe Ruth la fel de fericită pe cât o făcea Rooie.

Ruth a clătinat din cap în semn că *nu,* dar i-a zâmbit blând prostituatei tinere. Drept răspuns, creatura aceea jalnică şi-a lovit repetat vibratorul de palmă, parcă bătea ritmul unei muzici pe care numai ea o auzea.

în acea noapte, Ruth a avut un vis înspăimântător de excitant, cu frumosul tinerel olandez pe nume Wim. S-a trezit stânjenită, convinsă că iubitul rău din romanul ei în pregătire *nu* ar trebui să fie blond-roşcat; se îndoia chiar că trebuie să fie „rău" de tot. Dacă scriitoarea mai în vârstă va fi supusă unei umilinţe ce-i va schimba viaţa, *ea* trebuie să fie cea rea; nu-ţi schimbi viaţa pentru că *altcineva* s-a purtat rău cu tine.

Ruth nu se lăsa uşor convinsă de opinia că femeile sunt victime; sau mai degrabă, era convinsă că femeile devin propriile lor victime la fel de des pe cât simt victime ale bărbaţilor. Ba-

zându-se pe experienţele femeilor pe care le cunoscuse – propria ei persoană şi Hannah –, convingerea ei era cu totul justificată. (Bineînţeles că Ruth nu ştia aproape nimic despre mama ei, dar bănuia că Marion *era* probabil o victimă – una dintre *multele* victime ale tatălui ei.)

în plus, Ruth se răzbunase pe Scott Saunders; de ce să-l târască într-im roman, pe el sau pe un blond-roşcat care-i semăna? în *Interzis copiilor,* romanciera văduvă, Jane Dash, luase o decizie corectă, anume să *nu* scrie despre adversara ei Eleanor Hoit. Ruth scrisese deja despre asta! („Ca romancieră, doamnei Dash îl displăcea profund să scrie despre oameni reali; în opinia ei, asta însemna eşecul imaginaţiei – pentru că orice romancier care-şi merită acest calificativ se cuvine să fie în stare să inventeze un personaj mai interesant decât orice persoană reală. A o transforma pe Eleanor Hoit în ficţiune, chiar şi în derâdere, ar însemna, de fapt, s-o flateze.")

„Ar trebui să pun în practică ceea ce predic", şi-a spus Ruth.

Date fiind gustările nesatisfăcătoare din salonul pentru micul dejun şi faptul că singurul ei interviu din acea zi avea loc în timpul mesei de prânz, Ruth a dat pe gât o jumătate de ceaşcă de cafea călâie şi un suc de portocale la o temperatură la fel de neapetisantă, apoi a pornit spre Cartierul felinarelor roşii. La ora nouă dimineaţa, era de preferat să nu străbaţi cartierul cu burta *plină.*

A traversat Warmoesstraat prin dreptul secţiei de poliţie, pe care ea însă nu a văzut-o. Ceea ce i-a atras atenţia a fost o prostituată de stradă, tânără, drogată, care stătea ciucită la colţul străzii Enge

Kerksteeg. Tânăra drogată îşi ţinea cu greu echilibrul; ca să nu cadă, se sprijinea cu palmele de pavaj, în timp ce urina în stradă.

- Pentru cincizeci de guldeni îţi fac orice-ţi face-un bărbat, i-a spus ea lui Ruth care a trecut mai departe fără s-o mai privească.

La ora nouă, o singură prostituată stătea în vitrină, pe Ou- dekerksplein, lângă biserica veche. La o primă privire, ar fi putut fi una dintre femeile dominicane sau columbiene pe care Ruth le văzuse cu o seară înainte, dar aceasta avea pielea mult mai închisă la culoare; era foarte neagră şi foarte grasă şi stătea cu o încredere entuziastă în cadrul uşii ei deschise, ca şi când străzile din *de WaUen* roiau de bărbaţi. Când, în realitate, străzile erau practic pustii — nici ţipenie, în afara gunoierilor care strângeau gunoaiele din ziua precedentă.

în cămăruţele neocupate ale prostituatelor, multe femei de serviciu îşi făceau treaba, aspiratoarele acoperindu-le pălăvrăgeala ocazională. Chiar şi pe îngusta Trompettersteeg, vinde Ruth nu s-ar fi aventurat, căruciorul unei femei de serviciu, conţinând găleata, mopul şi recipientele de detergent lichid, ieşea dintr-o cămăruţă până pe alee. Se mai zărea şi un sac de rufe cu prosoape murdare, şi o pungă de plastic, din cele ce se pun în coşurile de gunoi, plină până la refuz – mai mult ca sigur cu prezervative, prosoape de hârtie şi şerveţele. Numai zăpada proaspătă ar fi putut face ca acel cartier să arate cu adevărat curat în lumina penetrantă a dimineţii – poate într-o dimineaţă de Crăciun, s-a gândit Ruth, când nici o prostituată nu s-ar afla la muncă. Sau s-ar mai găsi câte una?

Pe Stoofsteeg, unde prostituatele thailandeze dominaseră odată, doar două prostituate îmbiau din pragul uşilor lor deschise; asemenea femeii de lângă vechea biserică, erau negre tăciune şi foarte grase. Sporovăiau într-o limbă neauzită vreodată de Ruth – şi pentru că şi-au întrerupt conversaţia ca s-o salute pe Ruth cu un semn din cap, politicos şi prietenos, ea a îndrăznit să se oprească şi să le întrebe de unde erau.

- Ghana, a zis una din femei.
- *Tu* de unde eşti? a întrebat-o cealaltă pe Ruth.
- Din Statele Unite, a răspuns Ruth.

Africancele au scos murmure apreciative: şi-au frecat degetele unele de altele, făcând semnul universal care înseamnă a cere bani.

- Vrei ceva din ce oferim noi? a întrebat una din ele.
- Vrei să intri? a întrebat cealaltă.

Amândouă au izbucnit în hohote de râs. Nu-şi făceau iluzii că pe Ruth o interesa cu adevărat să facă sex cu ele. Chestia era doar că, dată fiind binecunoscuta *bogăţie* a Statelor Unite, nu puteau să nu încerce s-o momească pe Ruth cu trucurile lor din care aveau din abundenţă.

- Nu, mulţumesc, le-a spus ea.

încă zâmbind politicos, Ruth a plecat mai departe.

Acolo unde, cu o zi înainte, ecuadorienii îşi expuseseră marfa, acum se zăreau doar femei de serviciu. Iar pe Molen- steeg, plină noaptea trecută de dominicane şi columbiene, acum într-o vitrină era o prostituată aparent africană – şi foarte slabă – şi o femeie de serviciu într-o altă cămăruţă.

Pustietatea cartierului accentua atmosfera pe care şi-o imaginase Ruth întotdeauna; aspectul de loc abandonat, care se confunda cu oferta sexuală nedorită de nimeni, era mai bun decât turismul sexual fără sfârşit ce domina cartierul în timpul nopţii.

Mânată de curiozitatea ei fără astâmpăr, Ruth a intrat într-un sex-shop. Ca în magazinele video tradiţionale, fiecare categorie îşi avea raionul său. Era raionul de masturbare şi raionul de sex oral şi anal; Ruth n-a explorat raionul de excremente, iar becul roşu de deasupra uşii unei „cabine video" închise a determinat- o să părăsească magazinul înainte să iasă clientul din cabina de vizionare privată. Ruth voia doar să-şi *imagineze* expresia de pe chipul acestuia.

O vreme, a crezut că este urmărită. Un bărbat îndesat, care dădea impresia de forţă fizică, îmbrăcat în jeanşi şi încălţat cu tenişi murdari, era tot timpul fie în urma ei, fie de partea cealaltă a străzii – chiar şi după ce Ruth înconjurase de două ori acelaşi cvartal. Tipul avea o faţă aspră, o barbă nerasă de două sau trei zile şi o expresie extenuată, iritată. Purta un vindiac larg, având croiala unei jachete din cele purtate de baschetbalişti la antrenament. Nu arăta precum cineva care-şi poate permite o prostituată; şi totuşi o urmărea ca şi când o *credea* o prostituată. într-un târziu, tipul a dispărut, iar Ruth nu şi-a mai făcut griji din pricina lui.

A hoinărit prin cartier două ore. La unsprezece, câteva thailandeze îşi ocupaseră locurile pe Stoofsteeg; africancele dispăruseră. Iar pe Oudekerksplein, negresa grasă – poate şi ea era din Ghana – fusese înlocuită de vreo zece sau mai

multe femei cu pielea maronie – din nou columbienele şi dominicanele.

Din greşeală, Ruth a apucat-o din Outezijds Voorbrugwal pe o idee înfundată. Slapersteeg se îngusta aproape imediat, sfârşindu-se la vitrinele a trei sau patru prostituate, care împăr- ţeau o singură uşă. în pragul acesteia, o prostituată masivă, cu pielea maronie şi un accent aparent jamaican, a apucat-o pe Ruth de braţ. O femeie de serviciu încă trebăluia prin camere, iar două prostituate se găteau în faţa vinei oglinzi de toaletă lungi.

- Pe cine cauţi? a întrebat-o matahala maronie.

- Pe nimeni, a spus Ruth. M-am rătăcit.

Femeia de serviciu îşi vedea posacă de treabă, dar prostituatele din faţa oglinzii şi matahala care-o ţinea pe Ruth de braţ au râs.

- Se vede cu ochiul liber că te-ai pierdut, a zis prostituata masivă, scoţând-o pe Ruth din alee.

Prostituata nu-i dăduse drumul la braţ, ci o strângea mai tare; ca un mesaj nesolicitat sau ca o frământare afectuoasă, senzuală a unui aluat.

- Mulţumesc, a zis Ruth, ca şi când într-adevăr se rătăcise, ca şi când într-adevăr fusese salvată.

- Pentru nimic, drăguţă.

De data asta, când Ruth a traversat din nou Warmoesstraat, a zărit secţia de poliţie. Doi poliţişti în uniformă stăteau de vorbă cu un individ în vindiac, îndesat, ce dădea impresia de forţă fizică, acelaşi care-o urmărise. „Ah, ce bine – l-au arestat!” şi-a zis Ruth. Apoi însă s-a gândit că poate tipul acela cu aspect de infractor era un poliţist în civil; părea să dea ordine poliţiştilor în uniformă. Lui Ruth i s-a făcut ruşine şi a grăbit

pasul, ca şi când ea era infractoarea! *De WăUen* era un cartier mic; în dimineaţa aceea, ea ieşise în evidenţă – părea suspectă.

Oricât ar fi preferat Ruth cartierul dimineaţa faţă de ceea' ce devenea *de WăUen* la orele nopţii, se îndoia că era locul potrivit sau cel mai nimerit moment al zilei ca personajele sale să abordeze o prostituată şi s-o plătească pentru a o privi când o face cu un client. S-ar putea să fíe nevoiţi să aştepte toată dimineaţa ca să apară un client!

Dar acum Ruth abia dacă mai avea timp să meargă mai departe, să treacă de zona unde se afla hotelul ei şi să ajungă pe Beigstraat, unde spera s-o găsească pe Rooie în vitrina ei; mai era puţin şi se făcea amiază. De data asta, prostituata suferise o uşoară transformare. Nuanţa portocalie, arămie a părului roşcat era mai atenuată – părul era mai întunecat, mai castaniu, aproape şaten –, iar sutienul cu jumătatea de cupă şi bikiniul erau un alb spălăcit, aproape ca fildeşul, ceea ce accentua albeaţa pielii lui Rooie.

Ca să deschidă uşa, Rooie nu trebuia să se ridice de pe taburet, era suficient să se întindă; şi a rămas la locul ei în vitrină când Ruth şi-a vârât capul înăuntru. (Ruth a avut grijă să nu păşească peste prag)

- N-am vreme să mă opresc acum să stăm de vorbă, i-a spus Ruth, dar vreau să mă întorc.
- în regulă, a zis Rooie, ridicând din umeri.

Indiferenţa ei a surprins-o pe Ruth.

- Te-am căutat aseară, dar în vitrina ta stătea altcineva, a continuat Ruth. Mi-a~zis că îţi petreceai noaptea cu fiica ta.

- Toate nopţile mi le petrec cu fiica mea şi fiecare weekend, a replicat Rooie. Sunt aici numai când ea e la şcoală

Făcând efortul să fie prietenoasă, Ruth a întrebat-o:

- Câţi ani are fiica ta?

- Ascultă, a oftat prostituata, nu mă îmbogăţesc stând de vorbă cu tine.

- Scuze, a zis Ruth, depărtându-se de uşă ca şi când ar fi fost împinsă.

înainte să se întindă ca să închidă uşa, Rooie i-a spus:

- Vino să mă vezi când ai vreme.

Simţindu-se ca o caraghioasă, Ruth s-a mustrat în sinea ei că avea aşteptări atât de mari din partea unei prostituate. Bineînţeles că în mintea lui Rooie *banii* ocupau primul loc – dacă nu cumva şi *singurul*. Ruth încerca s-o trateze pe femeie ca pe o prietenă, când de fapt Ruth o *plătise* ca să stea de vorbă cu ea!

După ce umblase atâta fără să fi luat micul dejun, Ruth era hămesită la prânz. Interviul ieşea complet aiurea – ăsta era sentimentul ei. Nu era în stare să răspundă nici măcar la o întrebare despre *Interzis copiilor* sau despre celelalte două romane anterioare, fără să aducă în discuţie vreun element din romanul în pregătire: emoţia de a începe primul ei roman la persoana întâi; ideea fascinantă de a scrie despre o femeie care, într-o clipă de judecată greşită, se umileşte într-atât încât îşi schimbă complet viaţa. Dar, în timp ce vorbea despre asta, s-a surprins gândind: „Pe cine încerc să duc cu preşul? *Totul* e numai despre mine! N-am luat *eu* decizii greşite? (Cel puţin una, deunăzi...) Nu *eu* sunt aia pe punctul de a începe o viaţă

nouă? Sau este Allan doar alternativa «sigură» la o viaţă pe care mă tem s-o urmez?”

Târziu în acea după-amiază, la prelegerea de la Vrije Uni- versiteit – *singura* ei prelegere, de fapt; o tot revizuia, dar în esenţă era aceeaşi –, propriul discurs îi suna nesincer. Iat-o, expunând puritatea imaginaţiei, spre deosebire de memorie, proslăvind superioritatea detaliului *inventat,* spre deosebire de cel pur autobiografic. Iat-o ridicând în slăvi virtuţile creării unor personaje complet imaginare, spre deosebire de popularea unui roman cu prieteni apropiaţi şi membri ai familiei – „foşti iubiţi şi ceilalţi indivizi limitaţi, dezamăgitori, din vieţile noastre reale” – şi, cu toate acestea, prelegerea s-a desfăşurat bine şi de data asta. Publicul a fost încântat. Ceea ce începuse ca o controversă între Ruth şi Hannah îi servise din plin lui Ruth, romanciera; discursul devenise propriul ei credo.

Cel mai bun detaliu ficţional, afirma Ruth, e detaliul *ales,* nu cel de care-ţi aduci aminte, deoarece adevărul ficţional e nu numai adevărul observaţiei, adică adevărul pur junalistic. Cel mai bun detaliu ficţional e detaliul care *trebuie* să definească personajul sau episodul, sau atmosfera. Adevărul ficţional e ceea ce *trebuie* să se întâmple într-o poveste, nu neapărat ceea ce *se* întâmplă sau *s-a* întâmplat.

Credoul lui Ruth Cole se transforma într-un război împotriva aşa-numitului *roman ă clef,* care discreditează romanul autobiografic – ceea ce acum o făcea pe Ruth să se ruşineze, deoarece ştia că tocmai se pregătea pentru a scrie cel mai autobiografic roman al ei de până acum. Hannah o acuzase mereu că scrie despre un personaj Ruth şi

un personaj Hannah, dar acum despre ce avea să scrie? Strict despre un personaj Ruth care ia o decizie proastă, de tip Hannah!

încât pentru Ruth a fost un-adevărat chin să şadă în restaurant şi să asculte complimentele sponsorilor ei de la Vrije Uni- versiteit; plini de intenţii bune, erau genul academic, preferând teoriile şi discuţiile teoretice mai mult decât toate chichiţele şi rotiţele artei de a povesti. Ruth era furioasă pe sine însăşi că le oferise o teorie a ficţiunii, pe care acum o punea serios sub semnul întrebării.

Romanele nu simt controverse; o poveste se susţine prin propriile merite sau nu se susţine defel. Ce contează dacă un detaliu este real sau imaginar? Ceea ce contează este ca detaliul *sa parã* real şi să fie în biod absolut *cel nud bun* detaliu în circumstanţele date. Nu prea suna asta a teorie, dar deocamdată era singurul lucru pe care Ruth se putea baza cu adevărat. Sosise momentul să-şi schimbe vechiul discurs, şi pedeapsa pe care şi-o impunea era să îndure complimentele pentru *fistulei* credo.

Abia când a cerut încă un pahar de vin roşu în locul desertului şi-a dat Ruth seama că băuse prea mult. în aceeaşi clipă, şi-a amintit că nu-l văzuse pe frumosul tinerel olandez Wim printre cei care stătuseră la coadă pentru autografe, după discursul ei

reuşit, dar chinuitor. Zisese că va veni

.Ruth trebuia să recunoască faptul că aşteptase cu nerăbdare să-l revadă pe Wim şi poate chiar să-l descoasă niţel. Nu ar *ar fi avut* intenţia să flirteze cu el, în nici un caz la modul serios, şi oricum fusese hotărâtă să nu se culce cu el. Voise doar să găsească un răgaz să fie singură cu el – poate la o cafea dimineaţa – ca să descopere ce-l interesa la ea; să şi—1 *imagineze* ca admirator, poate ca amant; să absoarbă cât mai multe *detalii* din care era compus acest frumos tinerel olandez. Şi poftim, el nu-şi făcuse apariţia.

„Presupun că s-a săturat de mine", s-a gândit Ruth. Îl putea înţelege, dacă aşa stătea treaba; ea însăşi era sătulă până-n gât de propria-i persoană.

Ruth i-a refuzat pe Maarten şi Sylvia care voiau s-o conducă până la hotel. Cu o noapte înainte stătuseră şi aşa prea mult din pricina ei, toată lumea trebuia să se ducă la culcare mai devreme. Au urcat-o într-un taxi şi i-au dat şoferului adresa. Vizavi de hotel, în staţia de taxiuri de pe Kattengat, Ruth l-a văzut pe Wim stând sub un felinar – ca un băiat pierdut, rătăcit de mama sa într-o mulţime care între timp s-a dispersat.

„Ai milă!" şi-a spus Ruth în gând, în timp ce traversa strada ca să şi-l revendice

.Nici mamă, nici fiu

Cel puţin nu s-a culcat cu el sau nu chiar. Şi-au petrecut noaptea împreună în acelaşi pat, dar n-a făcut sex cu el sau nu chiar. O, da, s-au sărutat, s-

au îmbrăţişat; ea i-a *permis* să-i mângâie sânii, dar l-a făcut să se oprească atunci când Wim s-a înfierbântat prea tare. Şi a dormit toată noaptea în chiloţeii ei şi îmbrăcată cu un tricou; nu se dezbrăcase de tot în faţa lui. N-a fost vina ei că el îşi scosese toate hainele. Ea se dusese la baie să se spele şi să se schimbe în chiloţi şi tricou, şi când se întorsese în dormitor, îl găsise gol-puşcă, făcut covrig în pat.

Stătuseră mult de vorbă. El se numea Wimjongbloed; citise fiecare cuvânt pe care ea îl scrisese. Şi nu numai o dată. Voia să devină scriitor şi el, dar nu venise la ea după prelegerea de la Vrije Universiteit; fusese devastat de tot ce spusese ea. Ceea ce scria el era o logoree autobiografică fără sfârşit – nu „născocise" vreo poveste sau vreun personaj niciodată în viaţa lui. Tot ce făcea era să-şi consemneze aleanurile deprimante, experienţa lui jalnic de banală. Plecase de la prelegere hotărât să se sinucidă, în schimb se dusese acasă şi distrusese tot ce scrisese, îşi aruncase jurnalele — căci numai aşa ceva scrisese — într-un canal. Apoi telefonase la toate hotelurile de cinci stele din Amsterdam, până a aflat unde era ea cazată.

Stătuseră de vorbă în barul hotelului, până când şi-au dat seama că barul se închidea; apoi ea l-a luat în cameră.

- Nu-s cu nimic mai breaz decât un jurnalist, i-a spus Wim distrus.

Ruth s-a crispat auzindu-se citată; cam aşa se exprimase şi ea în prelegerea ei. Cuvintele ei fuseseră: „Dacă nu poţi născoci, nu eşti cu nimic mai breaz decât un jurnalist".

- Nu ştiu *cum* să născocesc o poveste! s-a plâns Wimjongbloed.

Probabil că nu era în stare nici să scrie o singură frază ca
lumea, care să-i salveze sufletul, dar Ruth se simţea responsabilă pentru el. Şi era atât de frumuşel! Avea păr des, şaten-în- chis, ochi căprui-închis şi cele mai lungi gene din lume. Cea mai fină piele, nas fin, bărbie puternică, gură în formă de inimă. Şi, cu toate că trupul lui era prea sfrijit pentru gustul lui Ruth, avea pieptul şi umeri laţi – trupul încă nu i se modelase pe de-a-ntregul.

A început să-i spună despre romanul pe care îl pregătea; cum se schimba, cum, de fapt, *asta* făceai – schimbai – când născoceai o poveste. Arta povestitului nu e altceva decât un fel de bun-simţ ridicat la pătrat. (Unde oare citise asta?, s-a întrebat Ruth; era sigură că nu o născocise ea.)

Ruth i-a mărturisit că şi-l „imaginase" pe Wim în rolul tânărului din roman. Ceea ce *nu* însemna că va face sex cu el; de fapt, voia ca el să înţeleagă că *nu* va face sex cu el. Era suficient că avusese fantezii pe această temă.

Wim i-a spus că şi *el* avusese fantezii — de ani de zile le avea! Odată se masturbase uitându-se la fotografia ei de pe copertă. După această mărturisire, Ruth s-a dus în baie, s-a spălat pe dinţi şi s-a schimbat în chiloţi curaţi şi în tricou. Iar când a revenit din baie, l-a găsit aşa – gol în patul ei.

Nu i-a atins nici măcar o dată penisul, deşi l-a simţit zvâcnind pe trupul ei când s-au îmbrăţişat; i-a plăcut să-l îmbrăţişeze pe tinerel. Iar el a fost teribil de politicos în privinţa masturbării, cel puţin prima oară.

- Trebuie s-o fac, i-a spus el. îmi dai voie?

- În regulă, a zis ea, întorcându-se cu spatele la el.

- Nu aşa, privindu-te, a rugat-o el. Te rog:..

S-a întors din nou cu faţa spre el. L-a sărutat, o dată, pe ochi şi pe vârful nasului, dar nu pe buze. El s-a uitat atât de intens la ea, încât lui Ruth aproape că i-a venit să creadă că e din nou de vârsta lui. Şi îi venea uşor să-şi imagineze că întocmai aşa se întâmplase cu mama ei şi cu Eddie O'Hare. Eddie nu-i spusese nimic despre această parte a poveştii, dar Ruth îi citise toate romanele. Ştia foarte bine că nu *vwentase* scenele de masturbare; săracul Eddie nu putea inventa aproape nimic.

Când Wim Jongbloed a ejaculat, pleoapele i-au tremurat; atunci l-a sărutat Ruth pe buze, dar n-a fost un sărut apăsat. Ruşinat, tinerelul a fugit la baie să se spele pe mână. A venit fuguţa înapoi, s-a trântit pe pat şi a adormit atât de repede, cu capul pe sânii ei, încât ea şi-a spus: „Poate că mi-ar fi plăcut să-mi încerc şi eu mâna la chestia asta!"

Apoi însă şi-a zis că era bucuroasă că *nu* se masturbase. Dacă ar fi făcut-o, ar fi fost ca şi când ar fi făcut sex cu el. I se părea o ironie că ea avea nevoie să-şi impună reguli şi limite. Ar fi vrut să ştie dacă mama ei avusese nevoie să se abţină sau să-şi impună limite cu Eddie. Dacă Ruth ar fi *avut* o mamă, ar fi ajuns oare într-o situaţie ca aceasta?

O singură dată a dat cuvertura la o parte şi l-a privit pe tânărul adormit. Ar fi fost în stare să se uite la el toată noaptea, dar chiar şi în această privinţă s-a abţinut şi şi-a impus o limită. Era o privire de despărţire şi foarte castă, în condiţiile date. A luat hotărârea să nu-l mai îngăduie pe Wim

în patul ei, iar a doua zi dimineaţa devreme Wim a determinat-o să fie şi mai hotărâtă să se ţină de cuvânt. Crezând că ea încă doarme, el s-a mai masturbat o dată, lângă ea, de data asta strecurându-şi mâna pe sub tricoul ei şi strângându-i unul din sâni. Ea a continuat să se prefacă adormită şi când el a fugit la baie să se spele. Ce porcuşor!

L-a invitat la o cafenea pentru micul dejun, apoi s-au dus la o cafenea „literară", cum a numit-o el, pe Kloveniersburgwal, să mai bea o cafea. Engelbewaarder era un loc întunecos, cu un câine căcăcios care dormea sub o masă; la singurele mese ce primeau lumină de la fereastră, câţiva suporteri englezi beau bere. Tricourile lor, colorate în albastru intens, făceau reclamă unei beri englezeşti. Iar când alţi doi sau trei suporteri au intrat şi li s-au alăturat, drept salut au intonat un fragment dintr-un cântec antrenant. Dar nici măcar aceste izbucniri sporadice de cântec n-au trezit câinele din somnul lui şi nu i-au întrerupt vânturile pe care le trăgea. (Dacă Engelbewaarder era o cafenea „literară" în opinia lui Wim, Ruth n-ar fi vrut nici în ruptul capului să vadă ce însemna pentru el o speluncă.)

Acum, de dimineaţă, Wim părea mai puţin deprimat de veleităţile lui scriitoriceşti. Iar Ruth credea că-l făcuse suficient de fericit ca să se aştepte din partea lui la ajutor în documentarea ei.

- Ce fel de „ajutor documentar"? a întrebat-o tânărul pe scriitoarea mai în vârstă.
- Ei bine.

Ruth şi-a amintit ce şoc avusese când citise că Graham Greene, pe vremea studenţiei la Oxford, experimentase ruleta rusească – jocul acela

suicidal cu revolverul. Informaţia fisurase imaginea ei despre Greene ca scriitor care avea un control absolut asupra lui însuşi. La vremea când practicase acest joc periculos, Greene era îndrăgostit de guvernanta surorii lui mai mici; guvernanta era cu doisprezece ani mai mare decât Greene şi urma să se căsătorească.

Ruth Cole îşi putea imagina un admirator tânăr precum Wim Jongbloed jucând ruleta rusească pentru a o impresiona, dar ce-o fi fost în capul *ei* atunci când s-a dus cu Wim în Cartierul felinarelor roşii şi aproape la întâmplare s-a adresat întâi unei prostituate, apoi alteia, cu propunerea de a-i lăsa s-o privească făcând-o cu un client? Ruth îi explicase lui Wim că punea întrebarea asta la modul *ipotetic,* că, de fapt, nu voia să vadă cum face sex (sau alte chestii) o prostituată – prostituatele cărora li s-au adresat Ruth şi Wim fie nu i-au înţeles, fie intenţionat au dat o interpretare greşită propunerii.

Dominicanele şi columbienele care dominau vitrinele şi pragurile în zona Oudekersplein n-o atrăgeau pe Ruth, pentru că le bănuia că nu înţeleg bine limba engleză, ceea ce şi era adevărat; iar Wim i-a spus că olandeza o pricepeau încă şi mai puţin. Pe Oudekennissteeg, în pragul unei uşi deschise stătea o blondă înaltă, trăsnet, care nu vorbea nici engleza, nici olandeza. Wim i-a spus lui Ruth că prostituata era rusoaică.

În sfârşit, au găsit o prostituată thailandeză, într-o cameră de la subsol, pe Borndesteeg. Era o femeie tânără, mătăhăloasă, cu sâni fleşcăiţi şi un pântece umflat, dar avea un chip uluitor, ca de lună plină, buze cărnoase şi ochi mari, minunaţi. La început, engleza ei a părut acceptabilă; i-a condus

printr-un labirint de camere de la subsol, unde un sat întreg de femei thailandeze îi privea cu nespusă curiozitate,

- Vrem doar să *vorbim* cu ea, a zis Wim neconvingător.

Prostituata solidă i-a dus într-o cameră slab luminată, în
care nu se găsea nimic altceva decât un pat dublu acoperit cu o cuvertură în portocaliu şi negru, înfăţişând un cap de tigru care răgea. Mijlocul cuverturii, care era botul larg deschis al tigrului, era ascuns parţial de un prosop verde, decolorat din loc în loc din pricina înălbitorului şi uşor boţit, ca şi când prostituata mătăhăloasă şezuse acolo cu câteva clipe înainte.

Toate camerele ce se deschideau din coridorul subteran erau despărţite de pereţi care nu ajungeau până-n tavan; lumina provenind din camere mai puternic luminate se strecura pe deasupra acestor placaje subţiri. Pereţii camerei în care se aflau ei au vibrat când prostituata a coborât o perdea de bambus, acoperind intrarea; pe sub perdea, Ruth vedea picioarele goale ale celorialte prostituate, lipăind pe coridor.

- Care din voi va privi? a întrebat thailandeza.

- Nu, *nu* asta vrem, i-a spus Ruth. Noi vrem să te întrebăm ce experienţe ai avut cu acele cupluri care te-au plătit ca să se uite la tine când erai cu un client.

în camera aia nu aveai unde săte ascunzi, astfel că Ruth a întrebat-o:

- Şi cum ai procedat? Unde l-ai pune să stea pe cel care-ar vrea să privească?

Thailandeza mătăhăloasă s-a dezbrăcat. Purta o rochie oranj fără mâneci, dintr-un material subţire ce se mula pe trup. Rochia avea un fermoar lung la spate, pe care femeia l-a desfăcut una-două; a dat bretelele jos de pe umeri, şi-a împins rochia în jos, peste şolduri, până pe podea. A rămas goală înainte ca Ruth să apuce să scoată un cuvânt.

- Poţi să te aşezi pe partea asta a patului, i-a spus prostituata lui Ruth, iar eu mă întind cu el pe partea cealaltă.
- Nu... a dat Ruth să spună.
- Sau stai în picioare, unde vrei tu, a adăugat thailandeza.
- Şi dacă vrem să privim *amândoi?* a întrebat Wim, ceea ce a băgat-o şi mai mult în ceaţă pe prostituată.

-Amândoi vreţi să priviţi? n-a priceput femeia.

- Nu chiar, a zis Ruth. Dar *dacă* am vrea să privim amândoi, cum ai aranja chestia asta?

Despuiata a oftat. S-a întins pe spate, pe prosop; ocupa întregul prosop.

- Care vrea să se uite primul? a întrebat ea. O să coste ceva mai mult, aş zice...

Ruth îi dăduse deja cincizeci de guldeni.

Thailandeza masivă şi-a deschis braţele spre ei; nu mai pricepea nimic.

- Vreţi *şi* s-o faceţi, *şi* să priviţi? a întrebat ea.
- Nu, nu! s-a enervat Ruth. Vreau doar să ştiu dacă te-a privit cineva *până acum* şi *cum* a făcut-o.

Perplexă, prostituata a arătat spre partea de sus a peretelui.

- Cineva se uită *acum* la noi – *aşa* vreţi s-o faceţi?

Ruth şi Wim s-au uitat la placajul ce servea drept perete despărţitor de partea patului unde se aflau

ei doi. Aproape de tavan, chipul unei thailandeze mai mici şi mai bătrâne rânjea în jos la ei.

- Dumnezeule! a exclamat Wim.

- Aşa nu merge, a anunţat Ruth. E o problemă de limbă.

Prostituatei i-a spus că putea să păstreze banii; văzuseră tot
ce doriseră să vadă.

- Nici privit, nici făcut? a întrebat prostituata. Ce s-a-ntâmplat?

Ruth şi Wim „navigau" prin coridorul îngust, urmaţi de femeia dezbrăcată – îi întreba dacă e prea grasă, dacă *asta* nu mergea –, când prostituata mai mică şi mai bătrână, femeia care rânjise în jos la ei, le-a blocat ieşirea din coridorul subteran.

- Vrei ceva *diferit?* l-a întrebat femeia pe Wim; i-a atins buzele cu degetele, dar băiatul s-a ferit de ea.

Femeia mai mică şi mai bătrână i-a făcut lui Ruth semn cu ochiul.

- Pun pariu că *tu* ştii ce-i place băiatului ăstuia, a zis ea, apucându-l pe Wim de părţile moi. Ohooo! a strigat thailan- deza mărunţică. Da' *maaaare* o mai are – ăsta vrea *ceva,* să ştii!

înspăimântat, vrând să se apere, Wim şi-a dus o mână la şliţ şi pe cealaltă la gură.

- Acum plecăm, a zis Ruth hotărât. Am plătit, gata.

Mâna ca o gheară a prostituatei mărunţele s-a întins spre
sânul lui Ruth, când thailandeza mătăhăloasă şi despuiată, care îi urmase, s-a vârât între Ruth şi curva mai bătrână şi agresivă.

- £ cea mai bună sadistă a noastră, i-a explicat mătăhăloasa lui Ruth. *Mi* asta vreţi, nu-i aşa?

- Nu, a zis Ruth; îl simţea pe Wim lângă ea, ca un copilaş speriat.

Prostituata mătăhăloasă i-a spus ceva în thailandeză ăleia mai mici care s-a retras într-o cameră neluminată. Ruth şi Wim reuşeau totuşi s-o distingă acolo; îşi scotea limba la ei. Iar ei au luat-o grăbit de-a lungul coridorului, spre mult-dorita lumină a zilei.

- Ai avut o *erecţie?* l-a întrebat Ruth pe Wim, când s-au aflat din nou în stradă.

- Da, a mărturisit băiatul.

„Ce *nu* l-ar excita pe băiatul ăsta?" s-a întrebat Ruth. Unde mai pui că porcuşorul şi-o mulsese *de două ori* noaptea trecută! Oare existau bărbaţi care se mai şi săturau? în clipa următoare, Ruth şi-a spus că mamei ei trebuie să-i fi plăcut atenţia amoroasă pe care i-o arătase Eddie O'Hare. Conceptul de *şai&ei de ori* căpăta o nouă semnificaţie.

Pe Gordijnensteeg, o prostituată sud-americană i-a zis lui Wim:

-Juma' de preţ pentru tine şi maică-ta.

Măcar asta vorbea engleza ca lumea. Şi, pentru că o vorbea mai bine decât olandeza, Ruth a dus toată conversaţia.

- *Nu* sunt mama lui şi nu vrem decât să vorbim cu tine atât, să vorbim, a zis Ruth.

- La fel costă, indiferent ce faceţi, a spus prostituata.

Purta un sarong şi un sutien cu jumătate de cupă, asortat

ambele cu un model floral ce voia să sugereze vegetaţia tropicală. Femeia era înaltă şi zveltă, cu pielea de culoarea cafelei cu lapte, şi, cu toate că fruntea înaltă şi pometii mari îi dădeau un aspect exotic, oasele feţei păreau prea proeminente.

I-a dus pe Ruth şi Wim sus, într-o cameră pe colţ; perdelele erau simple, iar lumina de afară conferea camerei mobilate sumar un aspect rustic. Chiar şi patul, cu tăblie din lemn de pin şi o cuvertură din petice cusute unul de altul, arăta ca o piesă de mobilier ce poate fi găsită în camera pentru oaspeţi dintr-o casă la ţară. Cu toate acestea, în mijlocul patului dublu se găsea bi- necunoscutul prosop. Nu tu bideu, nu tu chiuvetă, nici vreun loc ce-ar fi putut servi drept ascunzătoare.

De-o parte a patului erau două scaune de lemn, cu spătar drept – singurul loc unde-ţi puteai pune hainele. Prostituata exotică şi-a scos sutienul, punându-l pe-un scaun, şi şi-a dezbrăcat sarongul; a rămas doar în chiloţi negri şi aşa s-a aşezat pe prosop. A bătut cu palmele patul de-o parte şi de alta, invi- tându-i pe Wim şi Ruth să i se alăture.

- Nu era nevoie să te dezbraci, i-a spus Ruth. Stăm doar de *vorbă*.
- Cum vreţi, a răspuns exotica.

Ruth s-a aşezat pe pat, pe marginea de lângă ea. Wim, mai puţin prudent, s-a trântit pe pat ceva mai aproape de prostituată decât i-ar fi plăcut lui Ruth. „Probabil că i s-a sculat din nou!” şi-a zis Ruth. în aceeaşi clipă, s-a dumirit pe deplin ce trebuie să se întâmple în povestea ei.

Ce-ar fi ca femeia mai în vârstă să simtă că bărbatul mai tânăr nu e suficient de atras de ea?

Ce-ar fi ca, aparent, lui să nu-i pese dacă face sau nu amor cu ea? Bineînţeles că lui îi *pasă*. Iar ei îi e limpede că el ar fi în stare s-o facă zi şi noapte; dar, de fiecare dată, îi lasă senzaţia că nu e niciodată pe deplin excitat. Ce-ar fi ca el s-o facă să se simtă atât de nesigură pe atractivita- tea ei sexuală, încât ea nu îndrăzneşte niciodată să se arate pe de-a-ntregul cât e de excitată (ca să nu se facă de râs)? în această privinţă, tipul ar fi un tinerel cu totul altfel decât Wim – un tinerel cu totul superior. Şi mai puţin sclav al sexului decât i-ar fi plăcut scriitoarei mai în vârstă...

Dar când o privesc împreună pe prostituată, tânărul – foarte încet şi cu totul deliberat – o lasă pe femeia mai în vârstă să ştie că acum el e *într-adevăr* excitat. Şi o excită şi pe ea atât de tare, încât ea abia poate sta locului în dulap; abia aşteaptă să plece clientul prostituatei şi, când acesta pleacă, femeia mai în vârstă trebuie să-l aibă pe tânăr chiar acolo, pe patul prostituatei, iar prostituata îi priveşte cu un fel de dispreţ plictisit. S-ar putea ca prostituata s-o atingă pe scriitoare pe faţă, pe picioare, poate chiar pe sâni. Iar scriitoarea este atât de posedată de pasiunea momentului, încât nu poate face nimic altceva decât să lase lucrurile să se întâmple.

- M-am prins, a zis Ruth cu voce tare.

Nici Wim, nici prostituata nu ştiau la ce se referă.

- De ce anume te-ai prins? De ce-o să fie? a întrebat prostituata. Fără ruşine, femeia îşi ţinea mâna în poala lui Wim. Atinge-mi sânii! Hai, atinge-mi-i, i-a spus prostituata băiatului.

Wim i-a aruncat o privire nesigură lui Ruth, ca un copil care cere permisiune mamei sale. Apoi şi-

a pus o mână şovăielnică pe unul din sânii mici şi tari ai prostituatei. Şi-a retras-o în aceeaşi clipă în care l-a atins, ca şi când pielea îi era nefiresc de rece sau nefiresc de fierbinte. Prostituata a izbucnit în râs. Un hohot bărbătesc, aspru şi adânc.

- Ce-ai păţit? l-a întrebat Ruth pe Wim.
- Atinge-o *tu!* a zis băiatul.

Prostituata s-a răsucit provocator spre Ruth.

- Nu, mulţumesc, a zis Ruth. Pentru mine, sânii nu sunt ceva miraculos.
- Ăştia sunt, i-a spus prostituata. Hai, atinge-i!

S-o fi prins romanciera cum va fi povestea ei, dar curiozitatea – dacă nu şi altceva – îi fusese stârnită. Cu grijă, şi-a pus o mână pe sânul dinspre ea. Era la fel de tare ca un biceps încordat sau ca un pumn. Ca şi când femeia avea o minge de baseball sub piele. (Sânii ei nu erau mai mari ca nişte mingi de baseball.)

Prostituata şi-a bătut uşurel V-ul chiloţilor.

- Vrei să vezi ce-am aici?

Tinerelul, derutat, s-a uitat la Ruth cu o privire imploratoare, dar de data asta nu pentru a-i cere permisiunea s-o atingă pe prostituată.

- Putem pleca? a întrebat-o Wim pe Ruth.

Coborând pe bâjbâite treptele întunecate, Ruth a întrebat-o pe prostituată de unde era de felul ei sau al lui.

- Din Ecuador, i-a informat prostituata.

Au luat-o pe Bloedstraat, unde alţi ecuadorieni ocupau vitrinele şi pragurile uşilor deschise, dar prostituatele acestea erau masive şi cu un aspect mult mai evident masculin decât frumuseţea de adineaori.

- Tot sculată ţi-e? l-a întrebat Ruth pe Wim.

- Da, i-a răspuns tânărul.

Ruth a simţit că nu mai are nevoie de el. Acum, că ştia ce voia să se întâmple, compania lui o plictisea. Pentru povestea pe care-o avea ea în minte, el nu era tinerelul potrivit. Stăruia însă întrebarea *unde* anume vor fi scriitoarea mai în vârstă şi tinerelul ei mai în largul lor să abordeze o prostituată. Poate că *nu* în Cartierul roşu...

Ruth însăşi se simţise oarecum în largul ei în zona mai prosperă a oraşului. Nu era o nenorocire să se ducă împreună cu

Wim pe Korsjeuspoortsteeg şi pe Bergstraat. (Ideea de a-i permite lui Rooie să-l vadă pe frumosul băiat i s-a părut lui Ruth o provocare perversă.)

Au trebuit să treacă de două ori prin dreptul vitrinei lui Rooie, de pe Bergstraat. Prima oară, perdeaua lui Rooie era închisă; probabil Rooie avea un client. A doua oară când au trecut pe Bergstraat, Rooie era în vitrină. Prostituata n-a dat semn că ar cunoaşte-o pe Ruth – s-a uitat doar la Wim –, iar Ruth nu i-a făcut semn din cap, nici cu mâna; nici măcar nu i-a zâmbit. Tot ce-a făcut Ruth a fost să-l întrebe pe Wim – într-o doară, în trecere:

- Ce părere ai de *ea?*
- Prea bătrână, a răspuns tânărul.

Ruth era *sigură* că isprăvise cu el. Dar, deşi ea avea planuri pentru seara aceea, Wim i-a spus că o va aştepta după cină, la staţia de taxiuri de pe Kattengat, vizavi de hotelul ei.

- N-ar trebui să te duci la şcoală? l-a întrebat ea. Ge-i cu orele tale din Utrecht?
- Dar vreau să te mai văd, s-a rugat el.

Ea l-a avertizat că va fi prea obosită ca să-şi petreacă noaptea cu el. Ea, una, avea nevoie de somn – să doarmă cu *adevărat*.

- Atunci să ne întâlnim doar în staţia de taxi, i-a spus Wim.

Arăta ca un câine plouat. Ruth nu avea de unde să ştie ce
bucuroasă va fi să-l vadă mai târziu aşteptând-o. N-avea idee că încă *nu* isprăvise cu el.

Ruth s-a întâlnit cu Maarten la o sală de sport de pe Rokin, despre care îi povestise el; ea voia să vadă dacă acela era un loc bun de întâlnire între scriitoare şi tânăr. Şi era perfect, adică nu prea fistichiu. în sală erau câţiva halterofili serioşi. Tânărul la care se gândea Ruth – un tânăr mai detaşat, mai degajat decât Wim – va fi un cui turist convins.

Ruth le-a spus lui Maarten şi Sylviei că „practic petrecuse noaptea" cu acel tânăr admirator devotat al ei. Se dovedise folositor; Riith îl convinsese să o însoţească şi să „intervieveze" câteva prostituate din *de Wallen.*

— Dar cum te-ai descotorosit de el? a întrebat-o Sylvia.

Bdith i-a mărturisit că încă nu scăpase *definitiv* de Wim.
Când a spus că o va aştepta după cinci, Maarten şi Sylvia au râs. Aşa că, dacă o vor conduce la hotel după cină, Ruth nu va mai fi nevoită să le explice care e treaba cu Wim. Ruth şi-a zis că tot ceea ce-şi dorise se împlinise întocmai. Nu mai rămăsese decât s-o mai viziteze o dată pe Rooie. Nu Rooie fusese aceea care-i zisese că *orice* se poate întâmpla?

în loc să ia masa de prânz, Ruth s-a dus cu Maarten şi Sylvia la o sesiune de autografe într-o librărie de pe Spui. A mâncat o banană şi a băut o sticlă mică de apă minerală. La urma urmei, aproape toată după-amiaza va fi a ei – ca s-o vadă pe Rooie. Singura grijă a lui Ruth era că nu ştia când va părăsi Rooie vitrina, ca să-şi ia fiica de la şcoală.

La sesiunea de autografe s-a petrecut ceva pe care Ruth ar fi trebuit să-l ia drept un semn prevestitor şi să nu se mai ducă s-o vadă pe Rooie încă o dată.

O femeie cam de vârsta lui Ruth a venit cu o sacoşă – evident o cititoare care-şi adusese toată biblioteca pentru a primi autografe. însă, pe lângă ediţiile în olandeză *şi* engleză ale celor trei romane ale lui Ruth, sacoşa conţinea şi traducerile în olandeză ale faimoaselor cărţi pentru copii ale lui Ted Cole.

— îmi pare rău, nu semnez cărţile tatălui meu, i-a spus Ruth femeii. Simt cărţile *lui*. Nu eu le-am scris. Nu am de ce să dau autografe pe ele.

Femeia s-a uitat la ea atât de uluită, încât Maarten i-a repetat în olandeză ce spusese Ruth.

— Dar nu sunt pentru copii! i-a zis femeia lui Ruth.

„Uf, de ce să nu-i fac pe plac?" şi-a zis Ruth E mai simplu să faci ce vrea lumea. în plus, în timp ce dădea autografe pe cărţile tatălui ei, a simţit că *una* dintre ele era de fapt a ei. Iat-o: cartea a cărei

sursă de inspiraţie ea fusese. *Un sunet ca ţi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet*

- .Zi-mi cum se spune asta în olandeză, l-a rugat Ruth pe Maarten.
- În olandeză sună groaznic, i-a spus el.
- S-o aud, l-a îndemnat ea.
- *Het gelmd van iernând Se geen gelmdprobeert te maken.*

Chiar şi în olandeză, ddul îi dădea fiori lui Ruth. Ar fi trebuit s-o ia ca pe-un semn prevestitor, dar ea s-a uitat la ceas. Pentru ce-şi făcea griji? Mai erau doar câţiva oameni la coadă. Va avea timp berechet s-o vadă pe Rooie.Omul-cârtită

>

La acel timp al anului, pe la mijlocul după-amiezii, doar pete mici de soare mai întârziau pe Bergstraat; cămăruţa lui Rooie era în umbră. Rooie fuma.

- Mai fumez când mă plictisesc, i-a spus prostituata lui Ruth, fluturându-şi ţigara când a văzut-o venind.
- Ţi-am adus o carte – încă ceva de făcut când te plictiseşti.

îi adusese ediţia englezească a romanului *Interzis copiilor.*

Rooie vorbea atât de bine engleza, încât o traducere în olandeză ar ñ fost o insultă. Ruth voia să-i dea un autograf, dar încă nu scrisese nimic în carte – nici măcar nu se semnase –, pentru că nu ştia cum se ortografía numele lui Rooie.

Rooie a luat cartea. A întors-o şi a privit cu atenţie fotografia lui Ruth de pe copertă. Apoi a

pus-o pe masa de lângă uşă, unde-şi ţinea şi cheile.

- Mulţumesc, a zis prostituata. Dar tot va trebui să mă plăteşti.

Ruth a desfăcut fermoarul genţii, s-a uitat în portofel, dar
mai întâi a aşteptat să i se obişnuiască ochii cu lumina, ca să poată distinge ce scria pe bancnote.

Rooie se şi aşezase pe prosopul din mijlocul patului. Uitase să tragă perdelele, poate pentru că *bănuise* că n-o să facă sex cu Ruth. Atitudinea din acea zi a lui Rooie trăda o indiferenţă ce sugera că renunţase la ideea de a încerca s-o seducă pe Ruth. Prostituata se resemnase cu faptul că Ruth nu voia decât să stea de *vorbă*.

- Tare scump băieţaşul ăla cu care te-am văzut, i-a spus Rooie lui Ruth. £ iubitul tău sau fiul tău?

- Nici una, nici alta, a răspuns Ruth. Nu-i destul de mic să-mi fie fiu. Decât dacă l-aş fi Scut la paisprezece sau cincisprezece ani.

- N-ar fi prima oară că cineva ar face-un copil la vârsta aia, a spus Rooie. Amintindu-şi de perdelele netrase* s-a ridicat de pe pat. Era destul de tânăr să-mi fie *mie* fiu, a adăugat prostituata.

Tocmai trăgea perdelele când ceva sau cineva de pe Berg- straat i-a atras atenţia. Rooie a închis perdelele doar pe trei sferturi. înainte să se îndrepte spre uşă, prostituata s-a întors spre Ruth şi i-a şoptit:

- O clipă, te rog...

Şi a deschis uşa cât de-un deget.

Ruth încă nu se aşezase pe fotoliul pentru muie; stătea în camera întunecoasă, cu o mână pe braţul fotoliului, când a auzit o voce bărbătească vorbind în engleză, pe stradă.

- Să mă întorc mai târziu? Să aştept? o întreba bărbatul pe Rooie.

Vorbea engleza cu un accent pe care Ruth nu-l putea defini.

- Aşteaptă niţel, i-a răspuns Rooie.

A închis uşa şi a tras şi perdelele de tot.

- Vrei să plec? Pot să mă întorc mai târziu... a şoptit Ruth, dar dintr-un pas Rooie a fost lângă ea şi i-a acoperit gura cu mâna.

- Ce zici de potrivealã? (Prostituata şoptea şi ea.) Ajută-mă să întorc pantofii.

Rooie a îngenuncheat lângă dulap şi s-a apucat să întoarcă pantofii cu vârfurile spre cameră. Ruth stătea ca paralizată, lângă fotoliul cu pricina. Ochii încă nu i se obişnuiseră cu lumina slabă; încă nu vedea suficient de bine ca să numere banii pentru Rooie.

- Poţi să mă plăteşti mai târziu, a zis Rooie. Hai, fuga, ajută-mă. E cam agitat – poate-i prima oară. N-o să aştepte toată ziua.

Ruth a îngenuncheat lângă prostituată; mâinile îi tremurau, a scăpat pe jos primul pantof pe care-l luase.

- Lasă-mă pe mine, s-a enervat Rooie. Bagă-te în dulap. Şi *nu te mişca!* Poţi să-ţi mişd ochii, a adăugat prostituata. Nimic altceva, doar ochii.

Rooie a aranjat pantofii de-o parte şi de alta a picioarelor lui Ruth. Ruth ar fi putut-o opri; ar fi putut vorbi cu voce tare, dar nici măcar o şoaptă n-a scos. Ulterior, Ruth avea să se gân-

dească — timp de vreo patru sau cinci ani — că nu vorbise pentru că se temuse să n-o dezamăgească pe Rooie. Ca şi când ar fi răspuns provocării unui copil. Într-o bună zi, Ruth avea să-şi dea seama că a te teme să nu dai impresia de laşitate e cel mai prost motiv să faci ceva.

în clipa următoare, lui Ruth i-a părut rău că nu-şi desfăcuse fermoarul de la jachetă; era înăbuşitor în dulap, dar Rooie deja îşi primise clientul în cămăruţa ei roşie. Ruth nu îndrăznea să se mişte; iar fermoarul ar fi zornăit.

Bărbatul părea deconcertat de toate oglinzile. Ruth i-a zărit faţa doar o fracţiune de secundă, apoi şi-a ferit ochii în mod deliberat Nu *voia* să-i vadă faţa; avea ceva insipid care părea cu totul nepotrivit. Aşa că şi-a fixat privirea la Rooie.

Prostituata şi-a scos sutienul; în ziua aceea, purta unul negru. A dat să-şi scoată şi chiloţii negri, dar bărbatul a oprit-o.

- Nu e necesar, i-a spus el.

Rooie a făcut o mutră dezamăgită. („Probabil de hatârul *meu",* şi-a zis Ruth.)

- Costă la fel, fie că priveşti, fie că atingi, i-a spus Rooie tipului cu faţa insipidă. Şaptezeci şi cinci de guldeni.

Dar clientul părea să ştie preţul – avea banii în mână. Dusese bancnotele în buzunarul balonzaidului; o fi scos banii din portofel înainte să intre în cameră.

- Nu ating, doar privesc, a zis tipul.

Pentru prima oară, Ruth a avut impresia că vorbea engleza cu un accent german. Când Rooie şi-a întins mâna spre prohabul lui, el s-a ferit în lături; nu a lăsat-o să-l atingă.

Era chel, cu faţa spână, un cap ca un ou şi un trup oarecare, doar că nu era foarte mare. Hainele, la fel de oarecare. Pantalonii gri antracit de la costum ii stăteau laigi, chiar bufanţi, dar bine călcaţi. Balonzaidul negru părea şi el larg, ca şi când îi era mai mare cu un număr. Nasturele de la gulerul cămăşii albe era desfăcut; bărbatul şi-a lărgit cravata.

- Cu ce te ocupi? l-a întrebat Rooie.
- Sisteme de securitate, a murmurat tipul.

„SAS" – parcă asta a adăugat, aşa i s-a părut lui Ruth. Adică liniile aeriene?

- E o afacere bună, l-a auzit Ruth spunând. Culcă-te pe-o parte, te rog, i-a spus lui Rooie.

Rooie s-a ghemuit pe pat ca o fetiţă, cu faţa spre el. Şi-a tras genunchii la sâni, îmbrăţişându-i, ai fi zis că-i e frig, şi uitându-se fix la bărbat, cu un zâmbet cochet.

Tipul stătea în picioare şi se uita la ea. îşi lăsase servieta aparent grea în fotoliul pentru muie, unde Ruth n-o mai putea vedea. Era o servietă de piele, deformată, genul pe care ar avea-o un profesor sau un învăţător.

Ca şi când ar fi divinizat trupul ghemuit al lui Rooie, bărbatul a îngenuncheat pe carpeta de lângă pat. Poala balonzaidu- lui zăcea pe podea. I-a scăpat un oftat lung. Atunci l-a auzit Ruth şuierând; răsuflarea lui se distingea printr-un fluierat venind din bronhii.

- întinde-ţi picioarele, te rog, a zis tipul. Şi mâinile peste cap, ca şi când te-ai întinde. Să

spunem că abia te trezeşti dimineaţa, a adăugat el aproape fără să răsufle.

Rooie s-a întins – foarte seducător, şi-a zis Ruth, dar astmaticul nu era satisfăcut.

- încearcă să căşti, a sugerat el.

Rooie a imitat un căscat.

- Nu, un căscat ***adevărat,*** cu ochii închişi.

- îmi pare rău, nu închid ochii, i-a spus Rooie.

Ruth şi-a dat seama că lui Rooie îi era frică. A realizat asta într-o clipă, ca atunci când simţi că o uşă sau o fereastră s-a deschis brusc din pricina curentului.

- Ce-ar fi să stai în genunchi? i-a cerut dpul, încă şuierând.

Rooie a părut uşurată să îngenuncheze. A îngenuncheat pe
prosopul de pe pat, sprijinindu-şi coatele şi capul pe pernă. Îl privea pe tip dintr-o parte; părul îi căzuse puţin în faţă, ascun- zându-i parţial chipul, dar ea încă îl putea vedea pe tip. Nu-şi luase o clipă ochii de la el.

- Da! a gâfâit tipul entuziasmat. A bătut din palme, doar de două ori. Şi s-a legănat pe genunchi, dintr-o parte în alta. Acum scutură capul! i-a spus lui Rooie. Scutură-ţi părul!

În oglinda din faţă, aflată de partea cealaltă a patului prostituatei, Ruth a prins fără voia ei o a doua imagine a chipului îmbujorat al bărbatului. Ochii lui mici, mijiţi erau pe jumătate închişi; parcă-i creşteau pleoapele peste ochi – ochi orbi, de cârtiţă.

Ochii lui Ruth s-au repezit spre oglinda opusă dulapului; îi era teamă să nu vadă vreo

mişcare în spatele perdelelor uşor despărţite sau vreun tremur al pantofilor ei. Hainele din dulap păreau să se strângă în jurul ei.

Rooie şi-a scuturat capul, aşa cum i se spusese — părul i-a căzut de tot peste faţă. Doar o secundă -*poate* două sau trei părul i-a acoperit de tot ochii, dar omului-cârtiţă nu i-au trebuit mai multe. S-a repezit înainte, pieptul i s-a prăvălit peste ceafa şi gâtul lui Rooie, bărbia – pe coloana ei vertebrală. Cu braţul drept i-a strâns ca un laţ gâtul; şi-a prins cu mâna stângă încheietura mâinii drepte şi a strâns. S-a ridicat încet din genunchi şi în picioare, presând la piept ceafa şi gâtul lui Rooie şi sugru- mând-o cu braţul drept.

Au trecut câteva secunde până când Ruth şi-a dat seama că Rooie nu putea respira. Şuieratul bronşic al bărbatului era singurul sunet pe care-l auzea Ruth. Braţele subţiri ale lui Rooie au fluturat tăcute în aer. Unul din picioarele ei era îndoit sub ea pe pat, celălalt a zvâcnit şi s-a întins în spatele ei, încât pantoful stâng, cu toc înalt, i-a sărit din picior şi a lovit uşa întredeschisă, a toaletei Sunetul a atras atenţia sugrumătorului; şi-a răsucit capul, parcă se aştepta să vadă pe cineva şezând pe vasul de toaletă. Văzând însă pantoful azvârlit al lui Rooie, a zâmbit uşurat; şi s-a concentrat asupra strangulării prostituatei.

Lui Ruth i se scurgea un firicel de transpiraţie între sâni. S-a gândit să se repeadă la uşă, dar ştia că uşa era încuiată şi n-avea habar cum se descuie. îl şi vedea pe tip trăgând-o înapoi în cameră şi încolăcindu-şi braţul în

jurul grumazului ei, până când mădularele îi vor rămâne la fel de inerte ca ale lui Rooie.

Mâna dreaptă a lui Ruth s-a deschis şi s-a închis într-un gest involuntar. (De-ar fi avut la ea.o rachetă de squash..., îşi va zice ea mai târziu.) Dar teama o imobilizase într-atât încât n-a Scut nimic s-o ajute pe Rooie – o amintire despre sine pe care n-o va uita şi nu şi-o va ierta niciodată. Ca şi când o imobilizau hainele din dulapul prostituatei.

Rooie nu mai zvâcnea. Glezna piciorului gol i se târa pe carpetă, în timp ce şuierătorul părea să danseze cu ea. îi eliberase gâtul, capul ei atârna pe spate, în curbura braţului lui; gura şi nasul bărbatului îi adulmecau gâtul, în timp ce el o căra în braţe ba într-o parte, ba în cealaltă. Braţele lui Rooie îi atârnau, degetele îi atingeau coapsele goale. Cu o blândeţe extremă, ca şi când se străduia din răsputeri să nu trezească un copil adormit, omul-cârtiţă a aşezat-o pe Rooie pe pat şi a îngenuncheat din nou lângă ea.

Ruth avea sentimentul irepresibil că ochii larg deschişi ai prostituatei se uitau intens acuzatori la crăpătura îngustă dintre perdelele dulapului. Nici ucigaşului nu părea să-i placă ochii lui Rooie. I-a închis delicat cu degetul mare şi cel arătător. Apoi a scos un şerveţel din cutia de pe noptiera lui Rooie şi, cu şerveţelul drept barieră între el şi cine ştie ce boală imaginară, i-a vârât prostituatei limba înapoi în gură.

Problema era că gura prostituatei moarte nu voia să stea închisă; buzele îi rămăseseră deschise, bărbia îi căzuse în piept. Enervat, bărbatul şuierător i-a răsucit lui Rooie faţa într-o parte, sprijinindu-i bărbia cu perna. Nefirescul

poziţiei îl deranja vizibil. A scos un oftat scurt, iritat, urmat de un şuierat ascuţit, hârâit, apoi a încercat să se ocupe de membrele răsfirate ale lui Rooie. Dar nu a reuşit să le îndoaie în poziţia pe care o dorea el. Fie un braţ îi aluneca într-o parte, fie un picior zvâcnea în partea cealaltă. La un moment dat, omul-cârdţă s-a enervat atât de tare, încât şi-a înfipt dinţii în umărul gol al lui Rooie. Muşcătura a pătruns în piele, dar Rooie a sângerat foarte puţin – inima i se oprise.

Ruth şi-a ţinut respiraţia; aproape un minut mai târziu, şi-a dat seama că n-ar fi trebuit s-o facă. Când a simţit nevoia să respire din nou, a trebuit să respire *adânc;* şi chiar şi după câteva răsuflări, simţea că n-are aer destul. După cum adulmeca ucigaşul, Ruth a fost sigură că o auzise sau că auzise *ceva.* Brusc, ucigaşul a încetat să se mai preocupe de poziţia pe care dorea s-o imprime cadavrului lui Rooie; şi şuieratul îi încetase. Şi-a ţinut respiraţia şi a aşteptat. Deşi Ruth nu mai tuşea de câteva zile, simţea acum că i se întoarce tuşea: o gâdilătură prevestitoare în fundul gâdejului.

Omul-cârtiţă s-a ridicat încet în picioare, trecând în revistă toate oglinzile din camera roşie. Ruth ştia foarte bine ce credea ucigaşul că auzise: auzise sunetul cuiva care încearcă să nu scoată nici un sunet – *asta* auzise el. Aşa că ucigaşul şi-a ţinut respiraţia, a încetat să şuiere şi s-a uitat peste tot în jur. După cum îi zvâcnea nasul, lui Ruth i-a făcut impresia că *adulmecă* după ea.

Ca să-şi recapete stăpânirea de sine, Ruth nu s-a mai uitat la el; ci şi-a fixat privirile la oglinda opusă dulapului. A încercat să se vadă

prin crăpătura dintre perdele; şi-a recunoscut pantofii printre cei de sub perdea, îndreptaţi cu vârfurile spre cameră. O clipă mai târziu, a recunoscut manşeta blugilor ei negri. Dacă se uita cu şi mai multă atenţie, îşi distingea picioarele într-o pereche dintre pantofii de-acolo. Şi gleznele, şi gambele...

Deodată, ucigaşul a început să tuşească; a scos un zgomot îngrozitor, parcă sugea ceva, un zgomot ce i-a convulsionat tot corpul. Până să-i treacă tuşea omului-cârtiţă, Ruth îşi recăpătase controlul asupra propriei respiraţii.

Secretul nemişcării absolute este concentrarea absolută. „Tot restul vieţii tale", îi spusese Eddie O'Hare când era ea mică „dacă vei avea nevoie să prinzi curaj, va fi de-ajuns să te uiţi la cicatricea ta." Dar Ruth nu-şi putea vedea degetul arătător de la mâna dreaptă fără să-şi mişte fie capul, fie mâna. Aşa că s-a concentrat asupra sunetului, *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet.* Dintre poveştile tatălui ei – pe toate le ştia pe de rost pe aceasta o ştia cel mai bine. Era un om-cârtiţă şi în ea.

Imaginaţi-vă o cârtiţă de două ori mai mare decât un copil, dar numai pe jumătate cât un adult. Cârtiţa asta umbla în două picioare, ca un om, astfel că i se spunea omul-cârtiţă. Purta pantaloni bufanţi care-i ascundeau coada şi nişte tenişi vechi, care-l ajutau să meargă repede şi neauzit.

Prima ilustraţie îi înfăţişează pe Ruth şi pe tatăl ei intrând pe uşa din faţă a casei din Sagaponack; se ţin de mână când trec pragul şi intră în holul din faţă, inundat de lumina

soarelui. Ruth şi tatăl ei nici nu se uită la cuierul din colţ. Pe jumătate ascunsă în spatele cuierului, acolo stă cârtiţa aia mare.

Treaba omului-cârtiţă era să vâneze fetiţe. îi plăcea să le prindă şi să le ducă sub pământ, unde le ţinea o săptămână sau două. Fetiţelor nu le plăcea sub pământ. Când omul-cârtiţă le dădea în sfârşit drumul, ele aveau pământ în urechi şi în ochi, şi trebuiau să-şi spele părul în fiecare zi timp de zece zile, ca să nu mai miroasă a râme.

A doua ilustraţie este aproape un prim-plan cu omul-cârtiţă care se ascunde sub o lampă cu picior în sufragerie, în timp ce Ruth şi tatăl ei iau cina. Omul-cârtiţă are un cap curbat care se termină ascuţit, ca o spadă, şi nu are pavilioane la urechi. Ochii mici, nişte reziduuri, sunt nişte adâncituri uşoare în chipul lui blănos. Din cauza celor cinci degete cu gheare late ale labelor din faţă, acestea seamănă cu nişte vâsle. Nasul, asemenea nasului unei cârtiţe cu nas în formă de stea, este format din douăzeci şi două de organe tactile, ca nişte tentacule roz. (Rozul nasului în formă de stea al omului-cârdţă este singura culoare, în afară de maro sau negru, în toate desenele lui Ted Cole.)

Omul-cârtiţă era orb şi urechile sale erau atât de mici încât îi încăpeau în cap. El nu le putea vedea pe fetiţe şi abia dacă le auzea. Dar le putea adulmeca cu nasul lui ca o stea – le adulmeca mai cu seamă când ele erau singure. Şi blana lui era ca o catifea – puteai să o mângâi în oricare direcţie, fără să întâmpini nici o rezistenţă. Dacă o fetiţă stătea prea aproape de el, nu se putea stăpâni să nu-i atingă blana. Şi atunci, desigur, omul-cârtiţă ştia că ea e acolo.

Când Ruthie şi tăticul ei au terminat de mâncat, tăticul lui Ruthie a spus: „Nu mai avem îngheţată. Mă duc la magazin să cumpăr îngheţată, dacă tu strângi masa.”

„OK, tati”, i-a spus Ruthie.

Dar asta însemna că va rămâne singură cu omul-cârtiţă. Ruthie nu şi-a dat seama că omul-cârtiţă era în sufragerie, decât, după ce-a plecat tăticul ei.

A treia ilustraţie o înfăţişează pe Ruth ducând nişte vase şi tacâmuri de argint în bucătărie. Nu-l scapă din ochi pe omul-cârtiţă care a ieşit de sub lampa cu picior, botul ca un nas în formă de stea împins în faţă – adulmecând-o pe fetiţă.

Ruthie avea grijă să nu scape vreun cuţit sau o furculiţă, pentru că până şi o cârtiţă aude un sunet atât de răsunător. Şi, cu toate că ea îl putea vedea pe el, fetiţa ştia că omul-cârtiţă n-o putea vedea pe ea. La început, Ruthie s-a dus direct la gunoi; a încercat să-şi pună coji vechi de ouă şi zaţ de cafea în păr, ca să nu miroasă a fetiţă, dar omul-cârtiţă a auzit scrâşnetul cojilor de ouă sparte. În plus, lui îi *plăcea* mirosul zaţului de cafea. „Ceva miroase a râme!” şi-a spus omul-cârtiţă, adulmecând tot mai aproape de Ruthie.

O a patra ilustraţie o arată pe Ruth alergând în sus pe treptele acoperite de covor, iar zaţul de cafea şi cojile de ouă îi cad din păr în urma ei. La piciorul scării, uitându-se orb în urma ei – cu botul ca un nas în formă de stea îndreptat în susul scării – se găseşte omul-cârtiţă. Unul din vechii lui tenişi s-a căţărat deja pe treapta de jos a scării.

Ruthie a fugit în sus pe scări. Trebuia să scape de zaţul de cafea şi de cojile de ouă.

Trebuia să încerce să miroasă ca tăticul ei! Aşa că s-a îmbrăcat în lenjeria lui nespălată, şi-a pus cremă de ras pe păr. S-a frecat chiar şi pe faţă cu tălpile pantofilor lui, ceea ce a fost o idee rea, după cum şi-a dat şi ea seama. Cârtiţelor le place murdăria. S-a şters de murdărie şi s-a dat cu şi mai multă cremă de ras, dar trebuia să se grăbească – ar fi o idee *foarte* proastă să fie prinsă la etaj, ca într-o capcană, cu omul-cârtiţă. Aşa că a încercat să se furişeze pe lângă el pe scară.

A cincea ilustraţie: pe palierul central al scărilor, omul-cârtiţă este la jumătatea drumului spre etaj; Ruth – în hainele vechi ale tatălui ei, acoperită cu cremă de ras – e la jumătatea drumului spre parter. Sunt destul de aproape să se atingă.

Omul-cârtiţă a adulmecat un fel de miros de om mare, de care s-a ferit. Dar lui Ruthie îi intrase puţină cremă de ras în nas. îi venea să strănute. Chiar şi o cârtiţă poate auzi un strănut De trei ori a încercat Ruthie să-şi oprească strănutul, ceea ce nu-i deloc amuzant – îţi dă o senzaţie groaznică în urechi. Şi de fiecare dată Ruthie scotea un sunet mic pe care omul-cârtiţă îl auzea şi nu-l auzea. Şi-a înclinat capul în direcţia ei.

„Oare ce-a fost sunetul ăla?” se întreba eL Ah, cum ar fi vrut să aibă pavilioane la urechi! Fusese un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet. Şi a ascultat mai departe. A adulmecat mai departe, în timp ce Ruthie nu îndrăznea să se mişte. Stătea acolo pur şi simplu, încercând să nu strănute. Şi trebuia să se ferească din răsputeri să nu-l atingă pe omul-cârtiţă. Blana lui părea atât de catifelată!

„Ce *e* mirosul ăsta?” se tot întreba omul-cârtiţă. Valeu, da' tipul ăsta ar trebui să-şi schimbe hainele! Acelaşi tip trebuie că se bărbiereşte de trei ori pe zi. Şi cineva a atins talpa unui pantof. Şi a mai spart şi un ou – şi a vărsat nişte cafea. „Cineva e *murdar* rău de tot!” şi-a zis omul-cârtiţă. Dar undeva, în toată povestea asta, era o fetiţă al cărei miros îi spunea lui că ea era *aproape* singură. Omul-cârtiţă ştia acest lucru, pentru că simţea miros de pudră de talc. „După ce face baie, îşi zicea omul-cârtiţă, îşi dă cu pudră de talc la subsuori şi între degetele de la picioare.” Acesta era unul dintre acele lucruri minunate care-l impresionau pe omul- cârtiţă la fetiţe.

„Blana lui pare atât de moale că-mi vine să leşin sau să strănut”, şi-a spus Ruthie.

în a şasea ilustraţie, un prim-plan cu Ruth şi omul-cârtiţă pe palierul din mijlocul scării, laba lui ca o vâslă se întinde spre ea; o gheară lungă aproape îi atinge faţa. Şi mâna ei mică se întinde spre el – mâna ei aproape atinge blana catifelată de pe pieptul omului-cârtiţă.

„Eu sunt, am sosit! a strigat tăticul lui Ruthie. Am cumpărat îngheţată de două feluri!”

Ruthie a strănutat. Nişte spumă de ras a sărit pe omul- cârtiţă. Omul-cârtiţă ura crema de ras. Şi nu e uşor să fugi când eşti orb. Omul-cârtiţă s-a lovit de stâlpul de la piciorul scării. A încercat să se ascundă din nou în spatele cuierului din holul de la intrare, dar tăticul lui Ruthie l-a văzut şi l-a prins de turul pantalonilor lui lălâi, acolo unde îi era coada, şi l-a azvârlit pe uşă afară.

Apoi Ruthie a primit o recompensă specială. A avut voie să mănânce de două ori din ambele feluri de îngheţată şi în acelaşi timp să facă baie,

pentru că nimeni nu trebuie să se ducă la culcare mirosind a lenjerie murdară, cremă de ras, coji de ouă şi zaţ de cafea – şi doar puţină pudră de talc. Fetiţele trebuie să se ducă la culcare mirosind a *multă* pudră de talc şi a nimic altceva.

în a şaptea ilustraţie – „una pentru fiecare zi a săptămânii", spusese Ted Cole –, Ruth este vârâtă în pat. Tatăl ei a lăsat deschisă uşa spre dormitorul principal, astfel că se vede lumina lămpii de noapte. Printr-o despărţitură în perdeaua de la fereastră, vedem negrul nopţii şi o lună depărtată. Iar pe pervazul exterior, omul-cârdţă stă făcut covrig – dormind la fel de comod ca şi când s-ar afla sub pământ. Labele lui ca nişte vâsle, cu ghearele lor late, îi acoperă faţa, doar steaua cărnoasă roz a nasului i se mai vede; cel puţin unsprezece dintre cele douăzeci şi două de organe tactile roz, ca nişte tentacule, sunt lipite de geamul ferestrei de la dormitorul lui Ruth.

Timp de luni de zile – printre *celelalte* modele care pozau pentru tatăl ei –, o serie întreagă de cârtiţe cu nas în formă de stea, toate moarte, au făcut camera de lucru a lui Ted la fel de inaccesibilă precum cerneala sepia. Şi odată Ruth găsise o cârtiţă din aia pusă într-o pungă de plastic şi vârâtă în congelator, unde ea căuta o îngheţată.pe băţ.

Numai lui Eduardo Gomez nu părea să-i pese de cârtiţele moarte – grădinarul nutrea o ură implacabilă faţă de toate cârtiţele, indiferent de specie. Sarcina de a-i pune la dispoziţie lui Ted o cantitate suficientă de cârtiţe cu nas în formă de stea atenuase vizibil scârba lui Eduardo.

Aceea a fost toamna cea lungă de după plecarea mamei lui Ruth şi plecarea lui Eddie O'Hare.

Povestea fusese scrisă şi rescrisă pe parcursul verii lui '58, dar ilustraţiile fuseseră adăugate mai târziu. Toţi editorii lui Ted Cole şi traducătorii lui de asemenea îl imploraseră pe Ted să schimbe tidul. Ei voiau s-o intituleze *Omul-cârtiţă,* bineînţeles, dar Ted insistase ca tidul să fie *Un sunet ca ţi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet,* deoarece fiica lui îi dăduse ideea.

Şi-acum – în cămăruţa roşie, cu ucigaşul lui Rooie –, Ruth Cole a încercat să-şi păstreze calmul, gândindu-se la fetiţa curajoasă pe nume Ruthie care odată a stat pe acelaşi palier central cu o cârtiţă de două ori mai mare decât ea. într-un târziu, Ruth a îndrăznit să-şi mişte ochii, numai ochii. Voia să vadă ce face ucigaşul; şuieratul lui o înnebunea, dar îl auzea şi mişcându-se prin cameră, iar odaia întunecoasă se întunecase şi mai tare.

Ucigaşul deşurubase becul de la lampa cu picior de lângă fotoliul pentru muie. Era un bec atât de slab, încât stingerea acestei lumini era mai puţin sesizabilă decât faptul că toată camera era vădit mai puţin roşie. (Ucigaşul îndepărtase şi abajurul din sticlă stacojie.)

Apoi, din servieta mare de pe fotoliu, omul-cârtiţă a scos un fel de reflector de putere mare, pe care l-a înşurubat în dulia lămpii cu picior. Acum, camera lui Rooie era orbitor de luminată. Nici camera, nici Rooie nu arătau mai bine în această lumină nouă, care lumina şi dulapul de haine. Ruth îşi vedea cu claritate gleznele

deasupra pantofilor. în despărţitura îngustă a perdelei, îşi vedea şi faţa.

Din fericire, ucigaşul nu mai inspecta camera. Nu-l interesa decât felul în care cădea lumina pe trupul prostituatei. A îndreptat lumina ultraputernică mai direct asupra patului lui Rooie, având grijă să lumineze cât mai mult cu putinţă subiectul preocupării sale. Nervos, a plesnit braţul drept inert al lui Rooie, căci refuza să stea acolo unde îl pusese el; părea dezamăgit că sânii i se pleoştiseră în halul ăla, dar ce putea face? Îi plăcea mai mult s-o aibă aşezată pe-o parte, cu un singur sân la vedere, nu cu amândoi.

În lumina orbitoare, ţeasta cheală a ucigaşului lucea din pricina transpiraţiei. Pielea lui avea o nuanţă cenuşie pe care Ruth n-o observase înainte, dar şuieratul îi slăbise întru câtva.

Ucigaşul părea mai relaxat. A început să scruteze trupul lui Rooie, aşa cum îl aranjase el pe pat, prin obiectivul aparatului de fotografiat. Ruth a recunoscut aparatul: un polaroid de modă veche, de format mare – acelaşi tip de aparat pe care-l folosea tatăl ei ca să facă fotografii modelelor sale. Fotografia în alb şi negru care rezulta trebuia tratată pentru fixare cu emulsia aceea rău-mirositoare.

Ucigaşul n-a pierdut prea multă vreme cu prima şi singura fotografie. După care nici nu i-a mai păsat de felul în care stătea trupul lui Rooie; a rostogolit-o de pe pat cu un gest brutal, ca să poată lua prosopul de sub ea şi să deşurubeze becul de reflector, punându-l apoi în servieta lui

mare. (Deşi stătuse aprins puţin timp, becul era în mod evident foarte fierbinte.) Ucigaşul a folosit prosopul şi ca să-şi şteargă amprentele de pe becul mic pe care-l deşurubase mai devreme din lampa cu picior; şi-a şters amprentele şi de pe abajurul de sticlă.)

Cu o mână flutura filmul care se developa. Filmul era cam de mărimea unui plic obişnuit. Ucigaşul n-a aşteptat mai mult de douăzeci sau douăzeci şi cinci de secunde înainte să desfacă filmul; apoi s-a dus la taburetul din vitrină şi a crăpat puţin perdelele, ca să poată aprecia calitatea fotografiei în lumină naturală. Părea foarte satisfăcut de rezultat. Când s-a întors la fotoliu, a băgat aparatul de fotografiat înapoi în servietă. Cât despre fotografie, a şters-o atent cu emulsia fixatoare, urât mirositoare; şi iar a fluturat fotografia în aer, ca să se usuce.

Pe lângă faptul că şuiera, acum uşor, ucigaşul fredona o melodie greu de urmărit – ca şi când pregătea un sandvici pe care abia aştepta să-l mănânce. încă fluturând fotografia deja uscată, ucigaşul s-a dus^până la uşa dinspre stradă, a cercetat să vadă cum se descuie şi – deschizând-o de-un fir de păr – s-a uitat scurt afară. Atinsese şi yala, şi mânerul cu mâna vârâtă în mâneca balonzaidului, ca să nu lase amprente.

Când a închis uşa, ucigaşul a văzut romanul lui Ruth Cole, *Interzis copiilor,* pe masă, acolo unde prostituata îşi lăsase cheile. A luat cartea, a întors-o, a studiat fotografia autoarei. Apoi, fără să citească nici măcar un cuvânt din roman, a deschis cartea la mijloc şi a pus fotografia între pagini. A vârât romanul lui Ruth în servietă, dar,

când a luat-o de pe fotoliu servieta s-a deschis singură. Lampa cu picior fiind stinsă, Ruth n-a putut vedea ce anume căzuse din servietă pe carpetă, însă ucigaşul s-a lăsat iute în patru labe; efortul de-a strânge obiectele şi de a le pune înapoi în servietă i-a afectat şuieratul, care a ajuns din nou ca un fluierat ascuţit când ucigaşul s-a ridicat în sfârşit şi a închis bine servieta.

A aruncat o ultimă privire în cameră. Spre surprinderea lui Ruth, nu i-a mai aruncat nici o privire lui Rooie. Ca şi când prostituata exista acum doar în fotografíe. Apoi, aproape la fel de iute pe cât o ucisese, cârtiţa cu faţă cenuşie şi-a luat tălpăşiţa. A deschis uşa la stradă fără să se oprească pentru a vedea dacă trecea cineva pe Bergstraat sau dacă vreo prostituată din vecini stătea în pragul uşii deschise. înainte să închidă uşa, s-a înclinat spre pragul lui Rooie, de-ai fi zis că Rooie însăşi stătea la câţiva paşi înăuntrul camerei. Şi-a vârât din nou mâna în mâneca balonzaidului când a atins uşa.

Lui Ruth îi amorţise piciorul drept, dar ea a aşteptat mai bine de-un minut în dulapul din perete, ca nu cumva ucigaşul să se întoarcă. Apoi, ieşind şchiopătând din dulap, Ruth s-a împiedicat de pantofi; şi-a scăpat şi geanta care, ca de obicei, avea fermoarul deschis, obligând-o să bâjbâie înjur, pe carpeta închisă la culoare şi slab luminată, căutând pe pipăite orice ar fi putut să cadă. Tot pe pipăite, a căutat în geantă tot ceea ce era important pentru ea (sau avea numele ei înscris pe obiectul respectiv). Pe carpetă, mâna ei a dat peste un tub prea gros să fie luciul ei de buze, dar l-a vârât totuşi în geantă.

Ceea ce mai târziu va considera a fi laşitatea ei ruşinoasă – imobilitatea ei neputincioasă într-un dulap în perete, unde stătuse împietrită de frică – era însoţită acum de un alt tip de laşitate. Ruth îşi acoperea deja urmele, dorindu-şi să nu fi fost acolo şi în acelaşi timp *pretinzând,* că nu fusese acolo.

N-a fost în stare să îi mai arunce o ultimă privire lui Rooie. S-a oprit totuşi la uşa dinspre stradă şi a aşteptat o eternitate înăuntrul camerei, cu uşa întredeschisă – până când n-a mai văzut nici o prostituată în nici o altă uşă şi nici un trecător pe Berg- staat Apoi Ruth a ieşit brusc în lumina după-amiezii târzii, care-i plăcea atât de mult în Sagaponack, dar care aici avea doar răceala unei zile târzii de toamnă. „Oare cine va observa că Rooie nu se duce să-şi ia fetiţa de la şcoală?" s-a întrebat Ruth.

Timp de zece sau douăsprezece minute, Ruth a încercat să se autoconvingă că *nu* fugea de-acolo; atât i-a luat să ajungă în dreptul secţiei de poliţie de pe Warmoesstraat, din *de Wallen.* Acolo, în Cartierul felinarelor roşii, pasul lui Ruth s-a domolit considerabil. Nu s-a repezit la primii doi poliţişti pe care i-a văzut; erau călare pe cai mult mai înalţi decât ea. Iar în dreptul secţiei de poliţie, pe Warmoesstraat 48, Ruth s-a ferit să intre, în loc de asta, paşii au dus-o înapoi la hotel. începea să-şi dea seama nu numai că era laşă, ci că era şi o martoră jalnică.

Ei bine, da, ea era romanciera de renume mondial, atât de preocupată de detalii, care, după ce observase o prostituată împreună cu clientul ei, nu era în stare să ofere cel mai

important detaliu dintre toate. Nu-l putea identifica pe ucigaş; abia dacă-l putea descrie. îşi impusese să nu se uite la el! Aspectul ochilor lui ca nişte vestigii organice, care îi amintiseră cu atâta intensitate de omul-cârtiţă, cu greu putea fi considerat o caracteristică de identificare. Ceea ce reţinuse cu deosebire Ruth privitor la ucigaş era un element cu totul banal: chelia.

Câţi oameni de afaceri cheloşi, cu serviete mari, existau? Nu toţi şuierau sau aveau aparate polaroid de format mare – în ziua de azi, de bună seamă că aparatul reprezenta cel puţin un detaliu definitoriu. Ruth bănuia că numai profesioniştii erau interesaţi de această metodă de fotografiere. Dar în ce măsură reducea ea numărul suspecţilor?

Ruth Cole era romancieră; romancierii nu sunt în elementul lor când vorbesc fără să fie pe deplin pregătiţi. Ruth considera că trebuie să *pregătească* ceea ce trebuia să spună la poliţie – preferabil în *scris.* Dar, până să se întoarcă la hotel, şi-a dat seama de precaritatea poziţiei ei: o romancieră renumită, o femeie de mare succes (dar necăsătorită) este martorul temător al uciderii unei prostituate, în timp ce stă ascunsă în dulapul acesteia. Şi ea vrea să ceară poliţiei (şi publicului) să creadă că a urmărit-o pe prostituată cu un client în scop „documentaristic" – şi asta o face o romancieră care a declarat public că experienţa din viaţa reală e de ordin secund în comparaţie cu ceea ce poate produce imaginaţia!

Lui Ruth îi era uşor să-şi imagineze ce răspuns i s-ar da. În sfârşit, găsise umilirea pe

care o căuta, dar bineînţeles că era o umilire despre care nu avea de gând să scrie.

Până să facă baie şi să se pregătească pentru cina cu Maar- ten, Sylvia şi oamenii de la clubul cărţii, apucase să-şi facă unele însemnări despre ce avea să spună la poliţie. Dar, după cât de distrasă era la dineul de la clubul cărţii, Ruth şi-a dat seama că nu reuşise să se autoconvingă de faptul că a se limita la a pune pe hârtie relatarea ei despre crimă era la fel de corect ca a se duce personal la poliţie. Cu mult înainte să se încheie masa, a fost copleşită de responsabilitate faţă de fiica lui Rooie. în dmp ce Maarten şi Sylvia o duceau cu maşina înapoi la hotel, Ruth se simţea tot mai vinovată; dar totodată şda că nu avea nici o intenţie să se ducă *vreodată* la poliţie.

Detaliile camerei lui Rooie, din perspectiva intimă a dulapului de haine, vor rămâne în memoria lui Ruth mult mai mult timp decât i-ar trebui romancierei să surprindă atmosfera particulară a încăperii unde îşi face meseria o prostituată. Detaliile camerei lui Rooie vor rămâne la fel de prezente pentru Ruth ca şi omul-cârtiţă din copilăria ei, făcut covrig pe pervazul ferestrei, cu nasul lui în formă de stea, turtit de geam. Groaza şi teama de poveştile pentru copii ale tatălui ei se treziseră la viaţă într-o formă adultă.

- Ia te uită, admiratorul tău etern, a spus Maarten când l-a văzut pe Wim Jongbloed aşteptând în staţia de taxi de pe Kattengat.
- Ah, ce plicticos, a oftat Ruth exasperată, dar în aceeaşi clipă şi-a zis că în viaţa ei nu fusese mai bucuroasă ca acum să vadă pe cineva.

Ştia ce avea să spună la poliţie, dar habar n-avea cum s-o zică în olandeză. Wim va şti. Era doar o chestiune de a-l determina pe băieţaşul ăsta prostuţ să creadă că făcea altceva. Când Ruth i-a sărutat pe Maarten şi Sylvia de noapte bună, a sesizat căutătura interogativă pe care i-a aruncat-o Sylvia.

- Nu, a şoptit Ruth, *nu* am de gând să mă culc cu el.

*

Dar băiatul Îndrăgostit lulea venise la ea cu propriile lui aşteptări. Adusese şi niţică marijuana. Chiar îşi închipuia Wim că o va seduce după ce mai întâi o torpilează? Bineînţeles că ea a fost cea care l-a torpilat pe el. Apoi a fost floare la ureche să-l facă să râdă.

- Ce limbă nostimă aveţi, i-a zis ea pentru început. Zi-mi ceva în olandeză.

De câte ori spunea el ceva, ea încerca să repete – nimic mai simplu. Iar el găsea că pronunţia ei era de-un haz nebun.

- Cum zici „Câinele a mâncat asta”? a întrebat ea. A spus câteva propoziţii de genul ăsta, înainte s-o spună pe cea pe care o dorea: „E un bărbat chel, ras, cu un cap ca un ou şi un trup oarecare – nu foarte mare”. Pun pariu că pe-asta n-o poţi zice repede, l-a provocat ea pe Wim.

Apoi l-a rugat s-o scrie, ca să încerce şi ea s-o spună.

- Cum zici „El nu face sex”? l-a întrebat Ruth pe băiat şi a adăugat: Adică aşa ca tine, înţelegi.

Wim era atât de trotilat, că a izbucnit chiar în râs la vorbele astea. Dar i-a spus. Şi a scris tot

ceea ce l-a rugat ea să scrie. Ruth îi atrăgea de flecare dată atenţia să scrie cât mai citeţ.

Wim încă îşi închipuia că va face sex cu ea mai târziu. Deocamdată, Ruth obţinea ceea ce voia. Când s-a dus la baie să facă pipi, şi-a căutat în geantă rujul şi a dat peste tubul de emulsie pentru fotografiile polaroid, pe care se vede treaba că-l luase din greşeală de pe jos, din camera lui Rooie. în lumina slabă din camera prostituatei, Ruth crezuse că recipientul căzuse din geanta ei, dar era ceva ce căzuse din servieta ucigaşului. Avea pe el amprentele lui şi ale ei. însă ce contau ale ei? Fiind singura dovadă reală din camera lui Rooie, tubul trebuia predat la poliţie. Ruth a ieşit din baie şi l-a convins pe Wim să mai fumeze un joint, ea prefăcându-se doar că inhalează. Apoi i-a spus:

- „Ucigaşul a scăpat asta". Zi-o. Şi pune-o pe hârtie.

Ceea ce a salvat-o de la a fi nevoită să facă sex cu el sau să-l lase să se masturbeze din nou lângă ea a fost faptul că i-a telefonat Allan. Wim a înţeles că Allan era cineva important.

- Mi-e dor de tine mai mult decât oricând, i-a spus ea lui Allan, şi era sinceră. Ar fi trebuit să fac dragoste cu tine înainte să plec. Vreau să fac dragoste cu tine de cum mă întorc – ştii că mă întorc poimâine. Mă aştepţi la aeroport, da?

Chiar şi ameţit cum era, Wim a priceput mesajul. Băiatul s-a uitat înjur prin camera de hotel, ca şi când îşi rătăcise acolo jumătate din viaţă. Ruth încă vorbea cu Allan când Wim a plecat. Ar fi putut face o scenă, dar nu era băiat rău, doar unul obişnuit. Singurul gest ţâfnos pe care

l-a făcut când a plecat a fost să-şi scoată prezervativul din buzunar; l-a aruncat lângă Ruth, care încă şedea pe pat vorbind cu Allan. Era un prezervativ din acelea speciale, aromate – ăsta, cică, avea aromă de banană. Ruth avea să i-l ducă lui Allan. Un mic cadou din Cartierul felinarelor roşii, avea să-i spună ea. (Ştia chiar de pe-acum că n-avea să-i spună despre Wim şi *nici* despre Rooie.)

Romanciera a stat şi a transcris cu caligrafia ei – mai corect cu literele ei de tipar – ce scrisese Wim, legând totul într-un mesaj cu cap şi coadă. A trasat fiecare literă a limbii aceleia străine cu deosebită grijă; nu voia să greşească. Cei de la poliţie vor trage neîndoielnic concluzia că existase un martor la uciderea lui Rooie, dar Ruth nu voia ca ei să-şi dea seama că martorul nu era olandez. în felul acesta, poliţia putea presupune că martorul era o altă prostituată – posibil o vecină de-a lui Rooie, de pe Bergstraat.

Ruth avea un plic manila, format A4, în care se aflase itinerarul ei şi pe care i-l dăduse Maarten. A pus înăuntru biletul pentru poliţie şi tubul de emulsie. L-a ţinut de capete, între degetul mare şi arătător; ştia că-l atinsese şi lateral, atunci când îl ridicase de pe carpeta lui Rooie,

dar spera că nu stricase amprentele ucigaşului

.Nu ştia nici un poliţist, dar presupunea că putea fără probleme să scrie pe plic adresa secţiei de poliţie de pe Warmoesstraat nr. 48. A doua zi dimineaţa, înainte să scrie ceva pe plic, a coborât în holul hotelului şi a cumpărat timbre de la portar. Apoi a ieşit să caute ziarele de dimineaţă.

Era povestea de pe prima pagină a cel puţin două ziare din Amsterdam. Ruth a cumpărat ziarul care avea o fotografie sub tidu. O fotografie înfăţişând strada Bergstraat noaptea, nu foarte clară. O barieră de poliţie bloca trotuarul chiar în faţa uşii lui Rooie. Dincolo de barieră, cineva care arăta a poliţist în civil stătea de vorbă cu două femei care arătau a prostituate.

Ruth l-a recunoscut pe poliţist. Era bărbatul îndesat care dădea impresia de forţă fizică, încălţat cu tenişi murdari şi îmbrăcat cu o jachetă de trening din cele pe care le poartă jucătorii de baseball. în fotografie, părea proaspăt bărbierit, dar Ruth nu se îndoia că era acelaşi bărbat care o urmărise o vreme în *de WaUen;* în mod limpede, Bergstraat şi Cartierul roşu erau în jurisdicţia lui.

Tidul anunţa: MOORD IN DE BERGSTRAAT.

Ruth nu avea nevoie să ştie olandeză ca să descifreze sensul. Nu se pomenea nimic de „Rooie” – porecla prostituatei –, dar în articol se spunea că victima crimei era o anume Dolores de Ruiter, în vârstă de patruzeci şi opt de ani. Singurul nume ce mai apărea în articol – ca şi în

explicaţia foto – era a poliţistului, Harry Hoekstra, la care se adăugau două referinţe diferite, într-un loc se spunea că e *wijkagent,* în altul *hoofdagent*. Ruth a hotărât să nu pună plicul la poştă înainte de a-i întreba pe Ma- arten şi Sylvia despre povestea din ziar.

La cină, a adus cu ea articolul – îl avea în geantă; era ultima cină cu ei înainte să plece din Amsterdam, iar Ruth repetase felul în care va aduce ca din întâmplare vorba despre povestea prostituatei ucise: „Este despre ceea ce cred eu că e? Am mers pe strada asta".

Dar n-a trebuit să aducă ea vorba. Maarten văzuse articolul şi—1 decupase din ziar.

- Ai văzut asta? Ştii ce e?

Când Rjuth s-a prefăcut că habar n-are, Maarten şi Sylvia i-au spus toate detaliile.

Ruth bănuise că trupul neînsufleţit va fi descoperit de prostituata mai tânără care folosea camera lui Rooie noaptea – fata pe care o văzuse în fereastră, cu corsetul de piele. Singurul lucru surprinzător în articol era că nu se pomenea nicăieri despre fiica lui Rooie.

- Ce-i aia *wijkagent?* l-a întrebat Ruth pe Maarten.
- Poliţistul de patrulare, poliţistul de proximitate, i-a răspuns el.
- Şi-un *hoofdagent?*
- Asta-i gradul lui, a explicat Maarten. E agent şef, dar nu chiar agent şef principal, cum se zice la voi.

Ruth Cole a plecat din Amsterdam cu destinaţia New York a doua zi dimineaţa târziu, după ce taxiul o dusese la cea mai apropiată

poştă în drum spre aeroport. La poştă, a scris pe plic ca destinatar numele lui Harry Hoekstra, care avea aproape grad de agent şef principal în forţele de poliţie ale oraşului Amsterdam – Districtul 2. Ruth ar fi fost surprinsă dacă ar fi ştiut mottoul Districtului 2, înscris în latină pe inelul pentru chei al agenţilor de poliţie: ERRARE HUMANUM EST

A greşi *e* omeneşte, Ruth Cole ştia asta. Mesajul ei dimpreună cu tubul de emulsie aveau să-i spună lui Harry Hoekstra mult mai mult decât intenţionase Ruth. Scris îngrijit cu litere de tipar, în olandeză, mesajul era următorul:

1. De moordenaar Set dit vallen.

[Ucigaşul a scăpat asta.]

2. Hij is kaal, met een glod gezicht, een ewormig hoofd en een

onopvallend lichaam. – met erggroot.

[E un bărbat chel, ras, cu un cap ca un ou şi trup oarecare – nu foarte mare.]

3. Hij spreekt Engels met, denk ik, een Dndts accenL

[Vorbeşte engleza cu accent german, aşa cred.]

4. Hij heeft geen seks. Hij neemt ¿¿nfoto van het lichaam nadat hij het lichaam heeft neergelegd.

[Nu face sex. Face o fotografie a cadavrului după ce l-a aranjat în poziţie.]

5. Hij loenst, syn ogen bijna helemaal dichtgeknepen. Hij zieteruit als een mol Hij piept ah hy ademhaali. Astma misschien...

[Are ochi mi jiţi, aproape complet închişi. Arată ca o cârtiţă. Are respiraţie şuierată. Poate astm...]

6. Hij werkt voor SAS. De Scandinavische luchtvaartmaatschappij? Hij heeft iets te maken met beveiliging

[Lucrează pentru SAS. liniile Aeriene Scandinave? Are legătură cu securitatea.]

Acest mesaj, împreună cu tubul de emulsie polaroid, era toată depoziţia de martor a lui Ruth. Poate că, o săptămână sau două mai târziu, ar fi fost îngrijorată dacă ar fi auzit ce avea să-i spună Harry Hoekstra unui coleg de-al său de la secţia de poliţie de pe Warmoestraat.

Harry nu era detectiv; mai mult de şase detectivi îl căutau deja pe ucigaşul lui Rooie. Harry Hoekstra era doar un poliţist de proximitate, dar Cartierul felinarelor roşii şi zona străzii Bergstraat se aflau sub supravegherea sa de peste treizeci ce ani. Nimeni din *de Wallen* nu le ştia pe prostituate şi lumea lor mai bine ca el. Pe lângă asta, relatarea martorului îi era adresată lui. La început, a fost uşor de presupus că martorul era cineva care îl *cunoştea* pe Harry – cel mai probabil o prostituată.

Dar Harry Hoekstra nu *presupunea* niciodată. Harry avea un fel propriu de operare. Detectivii îşi asumaseră sarcina de a-l găsi pe ucigaş; lui Harry îi lăsaseră chestiunea mai puţin importantă, anume martorul. întrebat dacă înainta în inves-

tigaţiile privitoare la uciderea
prostituatei – făcea vreu

nprogres în găsirea ucigaşului? –, Hoekstra, care nu mai avea mult şi devenea agent şef principal, răspundea: „Ucigaşul nu e treaba mea. Eu îl caut pe *martor*

Urmărită până acasă de la Flying Food Circus

Când eşd scriitor, problema e că de câte ori încerci să nu te mai gândeşd la romanul aflat în lucru, imaginaţia ta condnuă să funcţioneze; n-o poţi opri.

Prin urmare, Ruth Cole şedea în avionul cu ruta Amsterdam – New York şi fără voia ei compunea fraze de început. „Presupun că datorez cel puţin un cuvânt de mulţumire ultimului meu iubit.” Sau: „Lăsând la o parte faptul că e un individ îngrozitor, îi sunt recunoscătoare ultimului meu iubit”. Şi aşa mai departe, în vreme ce pilotul zicea ceva de coasta irlandeză.

I-ar fi plăcut să mai zăbovească puţin deasupra uscatului. Neavând nimic altceva decât Adanticul care se întindea dedesubt, Ruth a descoperit că, dacă înceta să se mai gândească la noua ei carte, chiar şi numai un minut, imaginaţia o arunca într-un teritoriu încă şi mai inospitalier – anume, ce se va întâmpla cu fiica lui Rooie: fata rămasă orfană de mamă o fi având, cât?, vreo şapte-opt ani sau poate e de vârsta lui Wim ori mai mare, dar nu, pentru că Rooie încă se ducea după ea la şcoală!

Cine-o să mai aibă grijă de ea acum? Fiica prostituatei... ideea asta persista în imaginaţia romancierei ca tidul unui roman pe care dorea să-l fi scris.

Ca să pună punct obsesiei, Ruth s-a uitat în bagajul de mână, după ceva de cidt. Uitase de cărţile care călătoriseră cu ea din New York la Sagaponack şi apoi în Europa. Cidse destul (deocamdată) din *Viaţa Im Graham Greene* şi, în circumstanţele date, n-ar fi suportat să recitească romanul lui Eddie O'Hare, *De şaizeci de ori.* (Chiar şi numai scenele de masturbare ar fi scos-o din minţi.) Aşa că s-a apucat din nou să citească romanul poliţist canadian pe care i-l dăduse Eddie. La urma urmei, nu-i spusese Eddie că era o carte „bună de cidt în avion”?

Ironia a făcut ca Ruth să constate că citea un roman despre
0 crimă; dar în momentul acela, Ruth ar fi cidt *orice,* numai ca să scape de propria ei imaginaţie.

încă o dată, Ruth s-a simţit iritată de neclaritatea voită a fotografiei autoarei; o enerva şi faptul că numele autoarei necunoscute era un *nom de plume*[l]. Pseudonimul ei literar era Alice Somerset – un nume ce nu-i spunea nimic lui Ruth. Dar, dacă Ted Cole l-ar fi văzut pe o supracopertă, s-ar fi uitat foarte atent la carte şi mai ales la fotografia autoarei, oricât de neclară.

Numele de fată al lui Marion era Somerset, iar Alice era prenumele mamei ei. Doamna Somerset se împotrivise căsătoriei fiicei ei cu Ted Cole. Marion regretase întotdeauna înstrăinarea de mama ei, dar nu avusese cum să-i pună capăt. Apoi, mama ei a murit înainte de decesul lui Thomas şi Timothy; tatăl lui Marion a murit la scurt dmp după

---

l Pseudonim (în franceză, în original) (n.tr.)

aceea, tot înainte să moară preaiubiţii fii ai lui Marion.

Pe clapa copertei a patra, tot ce se spunea despre autoare era că emigrase în Canada din Statele Unite, la sfârşitul anilor '50; şi că în dmpul Războiului din Vietnam îi consiliase pe tinerii americani care veneau în Canada ca să scape de recrutare. „Deşi nu consideră *Manualul pentru recrutabilii imigranţi în Canada* ca fiind prima ei carte", scria pe clapă despre autoare, „domnişoara Somerset şi-a adus contribuţia – din cât se zice – la această carte nepreţuită."

Toată treaba asta i-a tăiat lui Ruth cheful: textul discret de pe clapetă, fotografia misterioasă a autoarei, pseudonimul preţios, ca să nu mai vorbim de tidu. *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* îi suna lui Ruth ca un tidu de cântec country western. Pe care nu dorea să-l audă.

N-avea de unde şti că Flying Food Circus fusese un restaurant vestit în Toronto – la sfârşitul anilor '70 nici că mama ei muncise ca ospătăriţă acolo; de fapt, fusese un fel de triumf pentru Marión, care, la data aceea, era o femeie de aproape şaizeci de ani, să fie singura chelneriţă n*e-tânără* în acel restaurant (Atât de bine se ţinea Marión.)

Ruth nu avea nici de unde. şti că primul roman al lui Marión, care nu fusese publicat în Statele Unite, avusese un succes modest în Canada. *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* fusese publicat şi în Anglia – ca şi alte două romane ulterioare ale lui Alice Somerset fusese tradus în câteva limbi şi se bucurase de un succes *extraordinar.* (Mai cu seamă versiunile germană şi franceză – Marión vânduse mult mai multe

exemplare din romanele ei traduse în germană şi franceză decât din cele originale, în engleză.)

Dar Ruth va trebui să citească întregul Capitol Unu din *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus,* înainte să-şi dea seama că Alice Somerset era pseudonimul literar al lui Marión Cole, mama ei încununată de un succes modest.

Capitolul unu

O vânzătoare, care era de asemenea şi chelneriţă, a fost găsită moartă în apartamentul ei de pe strada Jarvis, la sud de Gerrard. Era un apartament pe care şi-l putea permite doar pentru că-l împărţea cu alte două vânzătoare. Toate trei vindeau sutiene la Eaton's. Pentru tânăra decedată, slujba de la magazinul universal fusese un pas înainte. înainte de asta, vânduse lenjerie într-o prăvălie numită Bra Bar.

Obişnuia să spună că Bra Bar era atât de departe pe Avenue Road, încât se găsea la jumătatea drumului spre Grădina Zoologică, ceea ce era o exagerare. Odată, le spusese în glumă colegelor ei de apartament că mai toţi clienţii de la Bra Bar erau de la grădina zoologică, şi nu din Toronto – tot o exagerare, desigur.

Colegele ei de apartament spuneau că fata decedată avusese foarte mult umor. îşi luase a doua slujbă de noapte la restaurant, spuneau colegele ei, pentru că, după cum zicea ea, nu prea întâlneai dpi când vindeai sutiene. Timp de cinci ani, muncise noaptea la Flying Food Circus, unde fusese angajată – la fel ca şi celelalte femei care munceau acolo pentru că arăta bine în tricou.

Tricourile chelneriţelor de la Flying Food Circus erau strâmte şi decoltate, cu un hamburger în partea cea mai de jos a decolteului. Hamburgerul avea aripi care se întindeau peste

sânii chelneriţelor[1]. Când colegele ei de cameră i-au găsit cadavrul, era singurul lucru pe care-l purta tânăra: tricoul strâmt, decoltat, cu hamburgerul zburător acoperindu-i sânii. Mai mult, fusese îmbrăcată cu tricoul după ce fusese ucisă. Pieptul fetei avea paisprezece răni de cuţit, dar tricoul cu hamburgerul zburător nu avea nici o gaură.

Nici una din colegele de apartament ale victimei nu credea că vânzătoarea ucisă „se vedea cu cineva" la momentul respectiv. Totuşi, în apartament nu se pătrunsese prin efracţie – tânăra deschisese cuiva uşa şi oferise cui-o-fi-fost un pahar de vin. Pe masa din bucătărie se aflau două pahare pline cu vin – nici urmă de buze pe nici unul din ele, iar singurele amprente pe ambele pahare erau ale ei. în nici una dintre răni nu s-a găsit vreun fir de ţesătură – cu alte cuvinte, fata era dezbrăcată când fusese înjunghiată. Fie primise pe cineva în apartament când era goală-puşcă – în care caz era vorba de-o persoană pe care-o cunoştea foarte bine –, fie i se ceruse să se dezbrace, iar ea se supusese fără împotrivire, poate sub ameninţarea cuţitului. Dacă fusese violată, lucrul acesta se întâmplase fără ca ea să opună vreo rezistenţă detectabilă – poate că tot sub ameninţarea cuţitului –, sau făcuse sex de bunăvoie, ceea ce nu prea părea să fi fost cazul, în oricare din cele două cazuri, făcuse sex cu puţin înainte de a fi ucisă.

Oricine-ar-fi-fost nu folosise prezervativ. Colegele de apartament ale fetei ucise i-au spus poliţistei, prima care stătuse de vorbă cu ele, că prietena lor moartă folosea întotdeauna diafragmă. De data asta, n-o folosise, un indiciu în plus că fusese violată. Iar tricoul cu hamburgerul zburător sugera că era cineva care-o cunoştea de la Flying

---

1 *Flying Food Circus* – „Circul Mâncării Zburătoare", de unde şi hamburgerul cu aripi (n.tr.)

Food Circus şi nu de la Eaton's ori Bra Bar. La urma urmei, ucigaşul nu o înjunghiase pe vânzătoare ca mai apoi să-i pună un sutien[1].

Detectivii de la Omucideri, care formau o echipă pentru investigaţia aceasta, nu erau parteneri de multă vreme. Bărbatul, agentul Michael Cahill, venise la Omucideri de la Comisia specială. Cu toate că lui Cahill îi plăcea la Omucideri, ca fire era mai potrivit pentru Comisia specială, genul introvertit, cu înclinaţie firească spre investigarea lucrurilor şi a oamenilor. Mai curând, căuta fire de păr pe covor sau pete seminale pe o faţă de pernă decât să stea de vorbă cu oamenii.

Femeia, partenera lui Cahill, făcea pereche bună cu el. începuse ca agent în uniformă, ţinându-şi vârât sub bonetă părul castaniu lung până la umeri, care între timp încărunţise. Inspectorul principal Margaret McDermid se pricepea să stea de vorbă cu oamenii şi să scoată de la ei tot ce ştiau; era ca un aspirator când se punea problema să afle informaţii.

Agentul Cahill a fost acela care a găsit stropul de sânge închegat într-un pliu al perdelei de la baie. A dedus că ucigaşul, calm, îşi permisese să facă un duş după ce o ucisese pe vânzătoare şi o îmbrăcase cu tricoul cu hamburgerul zburător. Detectivul Cahill a găsit o pată de sânge şi pe savonieră – o amprentă mânjită, făcută cu perniţa de la rădăcina degetului mare al mâinii drepte a ucigaşului.

Margaret McDermid a fost aceea care a stat de vorbă cu cele două colege de apartament. S-a concentrat asupra
restaurantului Flying Food Circus, ceea ce ar ii făcut oricine. McDermid era aproape sigură că

---

1 *Bra Bar* – „Barul Sutienului”, de unde şi aluzia la „sutien” (n.tr.)

suspectul principal se va dovedi a fi un bărbat ce nutrea nişte sentimente speciale pentru chelneriţele cu tricourile acelea înaripate – cel puţin se va dovedi a fi cineva care avea un „sentiment special” pentru una dintre ele. Poate fusese coleg de serviciu cu fata decedată sau un client obişnuit. Poate un prieten nou. Du* în mod limpede vânzătoarea ucisă nu-l cunoscuse pe ucigaş atât de bine pe cât crezuse.

De la restaurant era prea mult de mers pe jos până la apartamentul chelneriţei. Dacă ucigaşul o urmărise de la locul de muncă, pentru a afla unde locuia, ar fi trebuit să se ia cu maşina după taxiul ei sau cu un alt taxi. (Chelneriţa ucisă întotdeauna lua un taxi de la Flying Food Circus până acasă, au spus colegele ei de apartament.)

- Treaba dracului s-o îmbrace cu tricoul ăla, i-a spus Cahill partenerei sale.
- D'aia duşul, a spus Margaret.

Lui Margaret îi plăcea tot mai puţin la Omucideri, dar nu din pricina observaţiilor inutile ale lui Cahill. De Cahill îi plăcea. Ce-şi dorea ea era să fi avut ocazia să fi stat de vorbă cu vânzătoarea ucisă.

Inspectorul McDermid se pomenea de fiecare dată mai interesată de vicdmă decât de ucigaş, ceea ce nu însemna că descoperirea ucigaşului nu-i dădea satisfacţie. Doar că dorea să fi avut ocazia să-i spună vânzătoarei să nu lase în casă persoana aflată în prag Sentimente nepotrivite sau cel puţin nepracdce pentru un detecdv criminalist, Margaret şda asta. Poate că ar fi mai fericită la Persoane Dispărute, unde exista o fărâmă de speranţă să găsească persoana înainte să devină victimă.

Mai bine ar căuta *potenţiale* victime decât ucigaşi, şi-a spus Margaret. Când i-a împărtăşit lui Cahill gândurile sale, acesta i-a răspuns flegmatic:

- Poate ar trebui să încerci la Persoane Dispărute, Margaret.

Mai târziu în maşină, Cahill i-a zis că vederea hambur- gerului zburător muiat în sânge era destul pentru a face din el un vegetarian, dar Margaret nu s-a lăsat distrasă de observaţia lui. Se şi închipuia la Persoane Dispărute, căutând să salveze pe cineva, nu să prindă pe cineva. îşi zicea că multe persoane dispărute erau femei tinere şi nu puţine dintre ele se vor dovedi a fi cazuri de omucidere.

în Toronto, femeile care erau răpite arareori erau găsite în oraş. Cadavrele ieşeau la iveală undeva lângă 401 sau – după ce se spărgea gheaţa pe Georgian Bay şi se topea zăpada în păduri — resturile umane erau descoperite în apropiere de Route 69, între Parry Sound şi Pointe au Baril, ori mai aproape de Sudbury. Se întâmpla ca un fermier să găsească ceva pe-un câmp, în apropiere de 1 lth Line, în Brock. în State, cineva răpit în oraş era adesea găsit în acelaşi oraş: înlr-un container de gunoi sau într-o maşină parcată. Canada, în schimb, avea întinderi uriaşe de pământ.

Se descoperea că unele tinere date dispărute fugiseră de-acasă. Din ruralul Ontario sfârşeau cel mai probabil în Toronto, unde multe dintre ele erau găsite cu uşurinţă. (Nu de puţine ori ajungeau prostituate.) Dar persoanele date dispărute care ar fi mteresat-o cel mai mult pe Margaret erau copiii. Cât anume din munca la secţia de Persoane Dispă- rute însenina studiul fotografiilor de copii era un aspect pentru care inspectorul McDermid nu era pregătită. Era şi mai puţin pregătită pentru cât de mult aveau s-o afecteze fotografiile acestor copii dispăruţi.

Caz după caz, fotografiile erau îndosariate şi, pe măsură ce copiii daţi dispăruţi şi negăsiţi creşteau mai mari decât în ultimele lor fotografii existente, Margaret îşi revizuia în minte înfăţişarea lor. Astfel a aflat ea că aveai nevoie de o imaginaţie bună ca să ai succes la Persoanele Dispărute. Fotografiile copiilor dispăruţi erau importante, dar

nu erau decât primele schiţe-portret ale unor copii-în-formare. Capacitatea pe care ofiţerul o împărtăşea cu părinţii acestor copii dispăruţi era cu adevărat un har special, însă chinuitor: anume, aceea de a vedea cu ochiul minţii cum va arăta copilul de şase ani la vârsta de zece sau douăzeci de ani, sau cum va arăta adolescentul ca adult tânăr – „chinuitor" pentru că a-ţi imagina copilul dispărut crescând sau devenit adult este unul dintre cele mai dureroase lucruri pe care le fac părinţii copiilor dispăruţi. Părinţii nu se pot abţine, trebuie s-o facă. Dar inspectorul McDermid a descoperit că şi ea trebuia să facă acelaşi lucru.

Dacă acest har o ajuta să-şi facă treaba bine, o şi împiedica să-şi trăiască viaţa. Copiii pe care nu-i putea găsi deveneau copiii ***ei.*** Când nu mai reprezentau un caz pe rol la Persoane Dispărute, le lua fotografiile acasă.

Doi băieţi o obsedau în mod deosebit Erau americani şi dispăruseră în timpul Războiului din Vietnam. Părinţii băieţilor bănuiau că fugiseră în Canada în 1968 – probabil momentul culminant al trecerii graniţei de către aşa-numiţii „rezistenţi" la Războiul din Vietnam. La vremea respectivă, băieţii ar fi avut şaptesprezece şi cincisprezece ani. Cel de şaptesprezece ani mai avea un an până să poată fi recrutat, dar o amânare pe motiv că era student l-ar fi putut scăpa de recrutare încă patru ani. Fratele mai mic fugise cu el – băieţii fuseseră întotdeauna inseparabili.

Fuga băiatului de şaptesprezece ani era probabil o mască pentru a-şi ascunde dezamăgirea profundă cauzată de divorţul părinţilor. în opinia inspectorului McDermid, amândoi băieţii erau mai curând victimele urii ce se iscase între părinţii lor decât victimele Războiului din Vietnam.

Cum-necum, cazul băieţilor nu mai era sub investigaţie activă la Persoane Dispărute. Dacă cei doi fraţi, de şaptesprezece şi de cincisprezece ani,

mai erau încă în viaţă, acum trebuie să fi trecut cu puţin de treizeci de ani! Dar cazul lor nu era „pensionat” nici pentru părinţii lor, nici pentru Margaret

Tatăl, care declarase că era o persoană „oarecum realistă”, depusese la Persoane Dispărute fişele stomatologice ale băieţilor; mama trimisese fotografiile pe care inspectorul McDermid le luase acasă.

Margaret nu era măritată şi trecuse de vârsta la care ar fi putut avea copii, ceea ce contribuia fără doar şi poate la faptul că era obsedată de băieţii aceia chipeşi pe care îi vedea în fotografii şi, la fel de persistent, obsedată de ce s-o fi ales de ei. Dacă erau vii, unde se găseau acum? Cum arătau? Ce femei i-or fi iubind? Ce copii or fi conceput? Cum erau vieţile lor? Dacă încă trăiau...

De-a lungul timpului, panoul pe care Margaret fixase în piuneze fotografiile băieţilor fusese mutat din camera ce unea livingul şi bucătăria apartamentului – unde uneori atrăgea comentarii din partea oaspeţilor invitaţi la cină – în dormitorul ei, pe care, în afară de ea, nu-l vedea nimeni niciodată.

Inspectorul McDermid avea aproape şaizeci de ani, deşi încă putea minţi cu succes în privinţa vârstei. Peste câţiva ani, va fi la fel de pensionată ca şi cazul celor doi tineri americani daţi dispăruţi. între timp, trecuse de vârsta la care să mai invite pe cineva să-i vadă dormitorul, unde panoul cu fotografiile băieţilor negăsiţi constituia principala privelişte din patul ei.

Uneori, când nu putea dormi noaptea, regreta că mutase atât de aproape de ea nenumăratele fotografii ale băieţilor ălora. Iar mama, între nelinişte şi durere, continua să trimită altele şi altele însoţite de următorul comentariu: „Ştiu că nu mai arată aşa, dar ceva din personalitatea lui

William răzbate în fotografia asta”. (William era băiatul cel mare.)

Altă dată, mama a scris: „Ştiu că nu le poţi vedea chipurile cu claritate în fotografia asta – adică nu le poţi vedea deloc feţele, ştiu –, dar e ceva din ştrengăreala lui Henry care ar putea fi de folos în căutările tale”. Fotografia care însoţea biletul respectiv o înfăţişa chiar pe mamă, o femeie tânără şi atrăgătoare.

Stă în pat, într-o cameră de hotel cine ştie unde. Probabil undeva în Europa, şi-a spus Margaret, văzând cum arăta camera. Tânăra mamă zâmbeşte, poate chiar râde, şi amândoi băieţii ei sunt în pat cu ea – doar că sunt sub cuvertură. Tot ce se poate vedea din băieţi sunt labele goale. „Îşi închipuie că-i pot identifica după *labe!*[11] s-a gândit disperată Margaret. Cu toate acestea, nu-şi putea lua ochii de la fotografie.

Şi nici de la cea în care William, încă mic, se joacă de-a doctorul cu genunchiul lui Henry, şi nici de la aceea în care băieţii, unul de vreo cinci ani, celălalt de şapte, desfac homari: William cu oarecare zel şi dexteritate tehnică, în vreme ce Henry socoteşte că treaba asta e înfiorătoare şi mai presus de abilităţile sale. (în opinia mamei lor, o dovadă în plus a diferenţei dintre personalităţile lor.

)Dar cea mai bună fotografíe a băieţilor, făcută nu cu mult timp înainte de dispariţia lor, îi înfăţişa după un meci de hochei – probabil la şcoala unde învăţau. William este mai înalt decât mama lui – ţine un puc de hochei între dinţi –, iar Henry este încă mai scund decât mama. Amândoi băieţii poartă echipamentul de hochei, dar în loc de patine poartă bascheţi ce le trec de glezne.

Fusese o fotografie admirată de colegii lui Margaret de la Persoane Dispărute – când cazul era încă pe rol –, nu numai pentru că mama era frumuşică, ci şi pentru că amândoi băieţii, îmbrăcaţi în echipamentele de hochei, arătau atât de canadieni. Pentru Margaret însă, băieţii ăştia dispăruţi iradiau ceva tipic american, o combinaţie arogantă de tupeu şi optimism nestăvilit, ca şi când fiecare era convins că avea întotdeauna dreptate, că n-o va apuca niciodată pe drumul greşit.

Dar numai când nu putea dormi sau după ce privise de prea multe ori şi prea mult fotografiile astea, regreta inspectorul McDermid faptul că se mutase de la Omucideri la Persoane Dispărute. Când îl căutase pe ucigaşul tinerei chelneriţe îmbrăcate în tricoul cu hamburgerul zburător, Margaret dormise tun. Dar nici ucigaşul şi nici băieţii americani daţi dispăruţi n-au fost găsiţi vreodată.

De câte ori se întâlnea cu Michael Cahill, care lucra tot la Omucideri, lui Margaret i se părea firesc să-l întrebe, colegial, la ce lucra, şi el, la rândul său, o întreba acelaşi lucru. Când aveau cazuri care nu duceau nicăieri – cazuri pe care scria din prima clipă „nerezolvat” —, îşi mărturiseau frustrarea în acelaşi fel: „Lucrez la un caz de genul urmărit-până- acasă-de-la-Flying-Food-Circus”.

Persoane dispărute

Ruth s-ar fi putut opri din cidt chiar acolo, la sfârşitul primului capitol. Nu mai avea nici o îndoială că Alice Somerset era Marion Cole. Fotografiile descrise de scriitoarea canadiană nu puteau fi o simplă coincidenţă, lăsând la o parte *efectul* fotografiilor asupra inspectoarei bântuite de la Persoane Dispărute.

Pe Ruth n-o surprindea că mama ei încă era preocupată de fotografiile băieţilor ei dispăruţi, şi nici faptul că Marion cu siguranţă era obsedată de cum ar fi arătat Thomas şi Timothy ca adulţi şi cum ar fi fost viaţa lor, dacă ar fi trăit. Ceea ce a surprins-o pe Ruth, după şocul iniţial al descoperirii că mama ei trăia, era că ea fusese în stare să scrie indirect despre ceea ce-o bântuia cel mai tare. Dar cel mai mare şoc a fost faptul că mama ei era *scriitoare* – chiar dacă nu una bună.

Ruth a trebuit să condnue lectura. Erau descrise şi alte fotografii, bineînţeles. Ruth şi-o amintea pe fiecare în parte. Romanul corespundea genului poliţist, doar că, de la un anumit moment, urmărea un singur caz de Persoane Dispărute, până la rezolvarea lui: două fedţe, surori, sunt recuperate cu bine de la răpitorul lor, care se dovedeşte a fi, nu un obsedat sexual sau un molestator (cum se bănuieşte cu teamă la început), ci un tată înstrăinat, nu cu puţin mai primejdios, şi un soţ divorţat.

Cât despre chelneriţa găsită îmbrăcată în tricoul ei cu hamburgerul zburător, ea rămâne o metaforă pentru crima nerezolvată şi imposibil de rezolvat – la fel şi băieţii americani dispăruţi, ale căror chipuri (reale şi imaginare) încă o

urmăresc pe inspectorul McDermid la sfârşitul romanului. în acest sens, *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* reuşeşte să depăşească genul romanului poliţist şi să definească Persoanele Dispărute drept o condiţie psihologică. Persoanele Dispărute devin starea de spirit permanentă a melancolicului personaj principal.

Nici n-a apucat să termine de cidt primul roman al mamei ei, că Ruth a simţit o nevoie disperată de-a sta de vorbă cu Eddie O'Hare – căci presupunea (corect) că Eddie ştia câte ceva despre cariera de scriitoare a lui Marion. Cu siguranţă Alice Somerset nu scrisese doar această carte; *Urmărită până acasă de la Flying Food Circus* fusese publicat în 1984; nu era un roman lung. Până în 1990 – bănuia Ruth –, mama ei putea să fi scris şi publicat cel puţin încă două cărţi.

Curând, Ruth avea să afle de la Eddie că într-adevăr mau *erau* două, fiecare prezentând alte investigaţii din cadrul Departamentului Persoane Dispărute. Tidurile nu erau punctul forte al mamei ei. *Persoane Dispărute McDermid* avea un oarece farmec aliterativ, dar aliteraţia dispărea aproape cu totul în *McDermid şi piatra de încercare*.

Firul narativ principal în *Persoane Dispărute McDermid* detaliază eforturile lui Margaret McDermid pentru a găsi o nevastă şi mamă fugită de-acasă. În acest caz, o femeie din State îşi abandonează soţul şi copilul; soţul, care o caută, e convins că a fugit în Canada. Pe parcursul căutării femeii dispărute, Margaret descoperă câteva incidente deşănţate implicând nenumărate infidelităţi ale soţului. Şi mau rău de

atât, detectivul îşi dă seama că iubirea mamei tulburate pentru un alt copil (mort într-un accident de avion) a făcut-o să fugă de cumplita responsabilitate de a iubi un copil *nou,* adică cel pe care l-a abandonat. Când McDermid o găseşte pe femeie, care fusese chelneriţă la Flying Food Circus, poliţista e atât de înţelegătoare faţă de situaţia ei, încât o lasă să fugă. Soţul cel rău n-o va găsi niciodată.

„Avem motive să credem că e în Vancouver", îi spune Margaret soţului, ştiind foarte bine că fugara e în Toronto. (în acest roman, fotografiile băieţilor americani dispăruţi îşi păstrează locul de frunte în dormitorul monastic al poliţistei-detectiv.)

în *McDermid şi piatra de încercare,* Margaret – care, pe parcursul a două romane, are „aproape şaizeci de ani, deşi încă putea minţi cu succes în privinţa vârstei" — devine *în sfârşii* sexagenară. Ruth avea să înţeleagă instantaneu de ce Eddie O'Hare era atât de impresionat de al treilea roman al lui Alice Somerset: este povestea întoarcerii unui fost iubit la sexagenara poliţistă.

Pe la patruzeci şi ceva de ani, Margaret McDermid se dedicase trup şi suflet consilierii voluntare a tinerilor americani care veneau în Canada ca să scape de Războiul din Vietnam. Unul dintre tineri, un flăcău de nici douăzeci de ani, se îndrăgosteşte de o femeie de peste patruzeci de ani! Relaţia, descrisă în termeni erotici fără perdea, se încheie repede.

Apoi, după ce Margaret trece de şaizeci, „tânărul" ei amant se întoarce la ea, cerându-i din nou ajutorul. De data asta, deoarece soţia şi copilul său au dispărut – se presupune că au fost

răpiţi. El e un bărbat trecut de treizeci de ani şi McDermid se pomeneşte întrebându-se dacă el o mai găseşte atrăgătoare. („Dar cum *ax putea* s-o facă?" se întreba Margaret – „o băbătie ca mine.")

-*Eu* aş mai socoti-o atrăgătoare! îi va spune Eddie lui Ruth.

- Asta să i-o spui *d,* nu *mie,* Eddie, îi va răspunde Ruth.

în cele din urmă, bărbatul se întâlneşte fericit cu soţia şi copilul, iar Margaret se consolează imaginându-şi încă o dată vieţile băieţilor ălora americani daţi dispăruţi, ale căror fotografii o privesc stăruitor în dormitorul ei solitar.

Ruth va savura reclama de pe coperta romanului *McDermid şi piatra de încercare:* „Cea mai bună scriitoare de romane poliţiste în viaţă". (îi aparţinea preşedintelui Asociaţiei Scriitorilor Britanici de Romane Poliţiste, cu toate că părerea nu era prea răspândită.) Iar *Persoane Dispărute McDermid* primise aşa-numitul Premiu Arthur pentru cel mai bun roman. (Scriitorii de Romane Poliţiste din Canada denumiseră premiul după Arthur Ellis, care era numele adoptat de Arthur
English, călăul canadian din 1913 până în 1935; unchiul său, JoJin Ellis, a fost călău în Anglia în aceeaşi perioadă. Ulterior, toţi călăii canadieni şi-au luat numele de „Arthur Ellis", ca *nom de travail*[1].)

[1] în franceză, în original (n.tr.)

Cu toate acestea, nu era neobişnuit ca succesul canadian – şi un succes încă şi mai mare datorat traducerilor romanelor ei în germană şi franceză – să *nu* însemne că Alice Somerset era la fel de bine-cunoscută sau publicată în Statele Unite; ba chiar s-ar putea zice că în State aproape nu fusese publicată. Un distribuitor nord-american al editurii la care publicase în Canada încercase fără succes să promoveze *McDermid ţi piatra de încercare*. (Singurul ei roman care le-a trezit americanilor suficient interes ca să-l publice a fost cel de-al treilea.)

Eddie O'Hare o invidia pe Alice Somerset pentru drepturi de traducere din alte ţări, dar nu era mai puţin mândru de Marion pentru efortul de a-şi converti tragedia şi nefericirea în proză. „Bravo mamei tale, îi va spune Eddie lui Ruth. A transformat tot ce-i provoca suferinţă în serie poliţistă!”

Dar Eddie nu era sigur dacă el era modelul pentru tânărul amant care reintră în viaţa lui Margaret McDermid, după ce femeia a împlinit şaizeci de ani, sau dacă Marion şi-a luat un *alt* tânăr american ca amant în timpul Războiului din Vietnam.

- Nu fi prost, Eddie, îi va spune Ruth. Ea scrie despre tine, numai despre tine.

în privinţa lui Marion, Eddie şi Ruth vor cădea de acord asupra celui mai important lucru. O vor lăsa pe mama lui Ruth să rămână o persoană dispărută atât cât va dori ea.

- Ştie unde să ne găsească, Eddie, îi va spune Ruth prietenului ei regăsit, dar, în opinia lui, era puţin probabil ca Marion să dorească să-l revadă, ceea ce pentru el era o sursă permanentă de suferinţă.

*

Ajungând la aeroportul JFK, Ruth conta pe Allan să fie acolo şi s-o întâmpine, după ce va fi ieşit din vamă; nu mică i-a fost mirarea când s-a pomenit cu Allan aşteptând-o împreună cu Hannah. Din câte ştia Ruth, cei doi nu se cunoscuseră; văzându-i acum împreună, Ruth a fost cuprinsă de-o nelinişte cum nu se poate mai crudă. *Ştia* că ar fi trebuit să se culce cu Allan înainte să plece în Europa – şi poftim!, el se culcase în schimb cu Hannah! Dar cum era cu putinţă? Nici măcar nu se cunoşteau; cu toate acestea, erau acolo, aproape ca un cuplu.

în opinia lui Ruth, arătau „ca un cuplu" pentru că păreau să împărtăşească un secret teribil – arătau copleşiţi de regrete când au zărit-o. Numai un romancier ar fi putut să-şi închipuie o asemenea prostie. (în parte, tocmai din cauza capacităţii ei perverse de a-şi imagina *orice,* în acea clipă Ruth a fost incapabilă să-şi imagineze ceea ce era evident.)

- Ah, copilaş, copilaş... îi spunea Hannah. E numai vina mea!

Hannah ţinea în mână un exemplar zdrenţuit din *The New York Times;* ziarul era răsucit şi strâns ghem, ca şi când Hannah îl mototolise ca să-l omoare.

Ruth s-a oprit, aşteptând ca Allan s-o sărute, dar el i-a spus lui Hannah:

- Nu ştie.

-Ce să ştiu? s-a alarmat Ruth.

- Tatăl tău a murit, Ruth, i-a spus Allan.

- Iubito, s-a sinucis, a zis Hannah.

Ruth a rămas şocată. Nu se gândise niciodată că tatăl ei ar fi în stare să se sinucidă, pentru că nu-l crezuse niciodată în stare să se simtă vinovat de ceva.

Hannah îi întindea *Times* sau, mai corect, ce mai rămăsese din el.

- Un ferpar de căcat, a spus Hannah. Numai despre recenziile nefavorabile. Nu ştiam că a avut atâtea recenzii nefavorabile.

înmărmurită, Ruth a citit ferparul. îi venea mai uşor decât să-i dea o replică lui Hannah.

- M-am întâlnit întâmplător cu Hannah la aeroport, i-a explicat Allan. Ea mi-a spus cine e.

- Am citit jegul ăsta de necrolog în ziar, a spus Hannah. Ştiam că te întorci azi, aşa că am sunat la casa din Sagaponack şi am vorbit cu Eduardo – el l-a găsit Aşa am aflat numărul zborului tău, de la Eduardo, a spus Hannah.

- Săracul Eduardo, a replicat Ruth.

- Da, e distrus, nenorocitul, a zis Hannah. Şi când am ajuns la aeroport, bineînţeles că l-am căutat pe Allan. Mi-am închipuit că va fi aici. L-am recunoscut după foto...

- Ştiu ce face mama mea, le-a spus Ruth. E scriitoare. Scrie romane poliţiste, dar nu-s numai atât.

- Refuză realitatea, i-a explicat Hannah lui Allan. Biet copilaş, i-a spus ea lui Ruth. E vina mea – dă vina pe *mine,* dă vina pe *mine!*

- *Nu* e vina ta, Hannah. Tata nici nu se mai gândea la tine, a spus Ruth. E vina *mea. Eu* l-am omorât. întâi l-am snopit la squash, apoi l-am omorât Tu n-ai nici un amestec în povestea asta.

- E mânioasă... e *bine* că-i mânioasă, i-a zis Hannah lui Allan. Furia extravertită îţi face bine – rău e să te prăbuşeşti înlăuntrul tău.

- Du-te-n mă-ta! i-a spus Ruth prietenei ei cele mai bune.

- Am venit cu maşina, i-a spus Allan lui Ruth. Te pot duce în oraş sau putem merge la Sagaponack.

- Vreau să merg la Sagaponack, i-a zis Ruth. Vreau să-l văd pe Eddie O'Hare. întâi vreau să-l văd pe Eduardo, apoi pe Eddie.

- Ascultă... îţi dau un telefon diseară, i-a zis Hannah. Poate o să vrei să te descarci mai târziu. Te sun.

- Dă-mi voie să te sun eu mai întâi, a spus Ruth.

- Sigur, putem încerca şi asta, a fost de acord Hannah. .Mă suni tu, te sun eu.

Hannah avea nevoie de taxi să se întoarcă în oraş; taxiurile erau parcate într-un loc, maşina lui Allan în altă parte. în vântul de afară şi în timpul despărţirii stânjenitoare, *The New York Times* s-a zdrenţuit şi mai mult. Ruth nu voia să păstreze ziarul, dar Hannah a insistat să-l ia.

- Citeşte ferparul mai târziu, i-a zis Hannah.

- L-am citit, a replicat Ruth.

- Ar trebui să-l citeşti când eşti mai calmă, a sfătuit-o Hannah. Chiar o să te înfurie rău de tot.

- Sunt deja calmă. Simt deja furioasă, i-a spus Ruth prietenei ei.

- O să se calmeze. Abia atunci o să se înfurie *cu* adevărat, i-a şopdt Hannah lui Allan. Ai grijă de ea.

- O să am, a asigurat-o Allan.

Ruth şi Allan au urmărit-o cu privirea pe Hannah, care s-a băgat în faţă la coada din staţia de taxi. Când s-au aşezat în maşina lui Allan, el a sărutat-o în sfârşit.

- Eşti bine? a întrebat-o el.

- în mod straniu, da, a răspuns Ruth.

Ciudat, orice sentiment pentru tatăl ei era absent; ceea ce simţea era *lipsa* unui sentiment pentru el. Mintea ei fusese preocupată de persoanele dispărute, nu se aşteptase să-l numere şi pe el printre acestea.

- Despre mama tă... a început Allan răbdător.

O lăsase pe Ruth să-şi facă ordine în gânduri timp de aproape o oră şi în vremea asta merseseră tăcuţi. „Chiar *e* bărbatul potrivit pentru mine", şi-a zis Ruth în gând.

- Abia spre prânz aflase Allan că tatăl lui Ruth murise. Ar fi putut să-i telefoneze lui Ruth la Amsterdam, unde ar fi fost după-amiaza târziu; astfel, ea ar fi avut timp toată noaptea şi toată călătoria cu avionul, pentru a se gândi la asta. Dar Allan contase pe faptul că Ruth nu avea să vadă ziarul *Times* înainte să aterizeze la New York a doua zi. Cât despre probabilitatea ca ea să afle vestea la Amsterdam, Allan sperase că Ted Cole nu era *chiar atât* de faimos.Eddie O'Hare mi-a dat o carte scrisă de mama, un roman, i-a explicat Ruth lui Allan Bineînţeles că Edie ştia

cine a scris romanul, dar n-a îndrăznit să-mi spună. Tot ce mi-a zis a fost că e „o lectură bună pe avion”. Aşa e!

- Remarcabil, a spus Allan.
- Nimic nu mi se mai pare remarcabil, i-a replicat Ruth. După o clipă de tăcere, a spus: Vreau să mă căsătoresc cu dne, Allan. După încă o clipă de tăcere, a adăugat: Nimic nu e mai important decât să fac sex cu dne.
- Sunt teribil de încântat să aud astea, a recunoscut Allan.

Zâmbea pentru prima oară de când o văzuse pe aeroport.

Ruth n-a trebuit să facă vreun efort ca să-i zâmbească la rândul ei. Dar încă persista acea absenţă a sentimentului pentru tatăl ei, pe care o simţise cu o oră în urmă – ce ciudată şi neaşteptată era! Compasiunea pentru Eduardo era mai puternică – el îi găsise cadavrul.

Nimic nu se interpunea între Ruth şi noua ei viaţă cu Allan. Va trebui să se facă un serviciu funerar pentru Ted. Nimic pretenţios – nici nu vor fi prea mulţi cei dispuşi să fie prezenţi, şi-a zis Ruth. între ea şi noua ei viaţă cu Allan exista doar necesitatea de a afla de la Eduardo Gomez exact ce se întâmplase cu tatăl ei. Perspectiva aceasta a făcut-o

pe Ruth să-şi dea seama cât o iubise tatăl ei. Oare era singura femeie care-l făcuse pe Ted Cole să aibă mustrări de conştiinţă **?Impas**

Eduardo Gomez era un bun catolic. Nu că n-ar fi avut superstiţii, dar grădinarul îşi păstrase întotdeauna înclinaţia de a crede în soartă în limitele stricte ale credinţei. Din fericire pentru el, nu fusese niciodată expus calvinismului – nu se ştie dacă nu s-ar fi dovedit dispus şi dornic de convertire. Până acum, catolicismul grădinarului ţinuse în frâu închipuirile lui mai fanteziste – în ceea ce privea propria lui predestinare.

Fusese acea tortură aparent fără sfârşit, când grădinarul stătuse spânzurat cu capul în jos de gardul-viu al doamnei Vau- ghn, aşteptând să moară otrăvit cu monoxid de carbon. Atunci îi trecuse lui Eduardo prin minte că în felul ăsta merita să moară *led Colt* şi nicidecum uli grădinar nevinovat. În momentul acela de neajutorare, Eduardo se considerase o victimă a poftei trupeşti a unui alt bărbat şi o victimă a proverbialei „femei batjocorite" a unui alt bărbat.

Nimeni şi în nici un caz preotul din confesional nu l-ar fi învinovăţit pe Eduardo că se simţise astfel. Ghinionistul grădinar, spânzurat şi condamnat la moarte în gardul doamnei Vaughn, avea toate motivele să se simtă lichidat pe nedrept. Dar, cu trecerea anilor, Eduardo constatase că Ted era un patron drept şi generos, şi grădinarul nu şi-a iertat niciodată gândul că

Ted era cel care *menta* să moară otrăvit cu monoxid de carbon.

Prin urmare, faptul că tocmai nenorocosul grădinar a fost acela care l-a găsit pe Ted Cole otrăvit cu monoxid de carbon a făcut ca natura superstiţioasă a lui Eduardo s-o ia razna, ca să nu mai vorbim că fatalismul lui dedat exagerărilor a devenit şi mai pregnant.

Cea care a simţit prima că ceva nu e în regulă a fost soţia lui Eduardo, Conchita. în drum spre casa lui Ted, luase corespondenţa de la oficiul poştal din Sagaponack. Deoarece era ziua din săptămână în care schimba aşternuturile, spăla rufele şi făcea curăţenie generală, Conchita a ajuns acasă la Ted înaintea lui Eduardo. A pus corespondenţa pe masa din bucătărie unde a văzut, vrând-nevrând, o sticlă plină de whisky; sticla fusese deschisă, dar nici măcar un strop nu fusese turnat din ea. Lângă sticlă se afla un pahar de cristal TifTany, curat, gol.

Conchita a observat în corespondenţă şi ilustrata de la Ruth. Imaginea cu prostituatele stând în vitrinele lor, pe Her- berstrasse, zona felinarelor roşii din cartierul St. Pauli din Hamburg, a tulburat-o. Era o carte poştală nepotrivită pentru a fi trimisă de o fiică tatălui ei. Şi totuşi, ce păcat că din Europa corespondenţa ajungea atât de greu, căci mesajul de pe ilustrată l-ar fi înveselit pe Ted, dacă l-ar fi citit. (MA GÂNDESC LA TINE, TATI. REGRET CE-AM SPUS. A FOST O JOSNICIE. TE IUBESC! RUTHIE.)

îngrijorată, Conchita s-a apucat totuşi de curăţenie în atelierul lui Ted; se gândea că Ted probabil încă dormea, la etaj, cu toate că de

obicei se trezea devreme. Sertarul cel mai de jos al aşa-numitului birou al lui Ted era deschis; era gol. Lângă el, un sac de gunoi mare, verde-închis, în care Ted îndesase sutele de polaroide în alb-negru ale modelelor sale nude; cu toate.că sacul era bine legat la gură, mirosul de emulsie a răzbătut din sac atunci când Conchita l-a mutat din calea aspiratorului. Un bilet lipit de sac zicea: CONCHITA, TE ROG ARUNCĂ GUNOIUL ĂSTA ÎNAINTE CA RUTH SĂ VINĂ ACASĂ.

În acest moment, Conchita s-a alarmat atât de tare, încât a oprit aspiratorul. De la piciorul scării, a strigat către etaj:

- Domnule Cole?

Nici un răspuns. Conchita a urcat. Uşa de la dormitorul principal era deschisă. în pat nu dormise nimeni.' Aşternutul era aranjat cu grijă, întocmai cum îl lăsase ea în dimineaţa precedentă. Conchita a străbătut coridorul de la etaj până la camera folosită acum de Ruth. Ted (sau altcineva) dormise în patul lui Ruth în acea noapte sau cel puţin stătuse îndns pe el o vreme. Dulapul şi scrinul lui Ruth erau deschise. (Tatăl ei simţise nevoia să-i mai vadă hainele o ultimă oară.)

Cumplit de îngrijorată, Conchita i-a telefonat lui Eduardo – înainte chiar de a coborî — şi, în timp ce aştepta să sosească soţul, a luat din atelierul lui Ted sacul mare, verde-închis, plin cu gunoi şi l-a dus afară, la hambar. Pe perete era un panou care deschidea uşa garajului de la parterul hambarului, şi Conchita a format codul de acces. Când s-a deschis uşa garajului, Conchita a văzut că Ted îngrămădise nişte pături de-a lungul uşii de la hambar, acoperind astfel

spaţiul de sub uşă; şi-a dat seama, de asemenea, că motorul maşinii lui Ted mergea, cu toate că el nu era în maşină. Volvoul pufăia în hambarul care duhnea a gaze de eşapament. Conchita a lăsat sacul de gunoi în uşa deschisă a garajului. L-a aşteptat pe Eduardo pe alee.

Eduardo a oprit mai întâi motorul, abia apoi a început să-l caute pe Ted. Rezervorul era mai puţin de-un sfert plin – probabil că motorul mersese toată noaptea; Ted apăsase uşor pedala de acceleraţie cu o rachetă de squash veche. Era una dintre rachetele vechi ale lui Ruth, iar Ted apăsase pedala cu capul rachetei, vârând mânerul sub scaunul din faţă. Asta făcuse ca turaţia motorului să fie destul de mare ca să nu se înece.

Trapa spre terenul de squash de la etaj era deschisă. Eduardo a urcat scara; abia putea respira, din pricina gazelor de eşapament, care se ridicaseră în partea de sus a hambarului. Ted zăcea mort pe podeaua terenului de squash. Era îpi- brăcat ca pentru joc. Poate că o vreme lovise mingea, alergase dintr-o parte în alta a terenului. Obosind, se întinsese pe podea, poziţionându-se exact pe T, locul din teren despre care întotdeauna îi spusese lui Ruth că trebuie să pună stăpânire, să-l ocupe, ca şi când viaţa ei depindea de el, pentru că era acea poziţie de pe teren din care puteai controla cel mai bine jocul adversarului.

Ulterior, Eduardo avea să regrete că deschisese sacul mare, verde-închis şi-i cercetase conţinutul înainte să-l arunce la gunoi. Nenumăratele desene înfăţişând părţile indme ale doamnei Vaughn îi rămăseseră înfipte în

memorie, chiar dacă le văzuse rupte-n fâşii-fâşiuţe. Fotografiile alb-negru erau pentru grădinar o sumbră aducere aminte a fascinaţiei lui Ted Cole pentru femeile înjosite şi demoralizate. îngreţoşat, Eduardo a depozitat fotografiile la gunoi.

Ted nu lăsase nici un bilet de adio, doar dacă putea fi socotit ca atare biletul de pe sacul de gunoi: CONCHITA, TE ROG ARUNCĂ GUNOIUL ĂSTA ÎNAINTE CA RUTH SĂ VINĂ ACASĂ. Ted anticipase şi faptul că Eduardo avea să folosească telefonul din bucătărie – acolo era un alt mesaj: EDUARDO, SUNĂ-L PE EDITORUL LUI RUTH, ALLAN ALBRIGHT. Ted notase numărul lui Allan de la Random House. Eduardo a telefonat fără să stea o clipă pe gânduri.

Dar, oricât îi va fi Ruth de recunoscătoare lui Allan că a preluat controlul, tot nu s-a putut abţine să nu caute prin toată casa din Sagaponack biletul pe care spera că i-l lăsase tatăl ei. Faptul că nu *exista* nici un bilet a buimăcit-o; tatăl ei fusese întotdeauna în stare să spună ceva drept autojustificare – era neobosit în a se apăra.

Chiar şi Hannah s-a simţit jignită de faptul că nu-i lăsase, nici ei, nici un cuvânt, cu toate că Hannah se va autoiluziona că un apel pierdut pe robotul telefonului ei trebuie să fi fost un apel de la Ted.

- De-aş fi fost acolo când a sunat! îi va spune Hannah lui Ruth.
- De-ai fi fost... a replicat Ruth.

*

Serviciul funerar pentru Ted Cole s-a desfăşurat în manieră improvizată la o şcoală publică pentru clasele primare din Sagaponack. Conducerea şcolii, precum şi profesorii foşti şi actuali îi telefonaseră lui Ruth şi-i puseseră la dispoziţie spaţiul respectiv. Ruth habar nu avusese cât de multe făcuse tatăl ei pentru acea şcoală. Cumpărase în două rânduri instalaţii pentru terenul de joacă; în fiecare an dona toate ustensilele necesare copiilor pentru orele de desen; era principalul furnizor de cărţi pentru copii al bibliotecii din Bridgehampton, care era biblioteca frecventată de elevii din Sagaponack. Mai mult – lucru cu totul neştiut de Ruth –, Ted le citise adesea copiilor în timpul Orei de Poveşti şi, de cel puţin şase ori pe parcursul fiecărui an şcolar, se ducea la şcoală şi le ţinea elevilor lecţii de desen.

Astfel, într-un decor cu scaune şi mese miniaturale şi înconjuraţi de pereţi plini de desene ale copiilor, inspirate de cele mai cunoscute teme şi personaje din cărţile lui Ted Cole, a fost ţinută o slujbă de pomenire pentru faimosul scriitor şi ilustrator. O învăţătoare pensionară, foarte îndrăgită, a vorbit cu afecţiune despre cât era Ted de preocupat să-i distreze pe copii, cu toate că învăţătoarea a cam încurcat cărţile între ele; credea că omul-cârtiţă era o creatură ce pândea de sub înfiorătoarea uşă din podea, iar sunetul indescriptibil ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet era acela al unui şoarece neînţeles care se târa printre pereţi. în desenele de pe pereţi ale copiilor, Ruth a văzut atâţia şoareci şi oameni-cârtiţă cât să-i ajungă pentru o viaţă întreagă.

în afară de AII an şi Hannah, singura persoană importantă din afara oraşului era proprietarul galeriei din New York, care făcuse o mică avere din vânzarea desenelor originale ale lui Ted Cole. Editorul lui Ted n-a putut veni, încă se recupera după o tuse cu care se alesese la Târgul de Carte de la Frankfurt. (Ruth avea impresia că ştia tuşea aia.) Chiar şi Hannah a fost copleşită, cu toţii au fost surprinşi văzând câţi copii veniseră

.Eddie O'Hare era şi el prezent; având o locuinţă în Bridge- hampton, nu era străin de oraş, dar Ruth nu se aşteptase să-l vadă. Ulterior, a înţeles de ce venise. Asemenea ei, şi el îşi închipuise că Marion şi-ar putea face apariţia. La urma urmei, era una dintre acele împrejurări ce-o făceau pe Ruth să viseze că mama ei *ar puiea* să apară. Marion era şi ea scriitoare. Oare nu erau toţi scriitorii atraşi de sfârşituri? Iată un sfârşit. Dar ea nu şi-a făcut apariţia.

Ziua era rece, furtunoasă, cu un vânt umed dinspre ocean; în loc să zăbovească în faţa şcolii, oamenii s-au grăbit spre maşinile lor, după ce serviciul funerar a luat sfârşit. în afara unei singure femei, care, după aprecierea lui Ruth, era cam de vârsta mamei ei; îmbrăcată în negru, purta chiar şi un văl negru şi şovăia lângă Iincolnul ei negru şi lucios, ca şi când nu se îndura să plece. Când vântul i-a ridicat vălul, pielea i-a apărut a fi întinsă prea tare pe ţeastă. Femeia al cărei schelet ameninţa să-i străpungă pielea se uita la Ruth cu atâta intensitate, încât Ruth a tras iute concluzia că ea trebuie să fie văduva furioasă care-i scrisese scrisoarea aceea plină de ură – aşa-n mita văduvă pentru tot restul vieţii ei. Luându-l pe Allan de mână, Ruth l-a alertat în legătură cu prezenţa femeii.

- Încă n-am pierdut nici un soţ, deci a venit să jubileze că am pierdut un tată! i-a spus Ruth lui Allan, dar Eddie O'Hare stătea suficient de aproape s-o audă.
- Mă ocup eu de asta, i-a zis el lui Ruth.

Eddie ştia cine e femeia.

Nu era văduva furioasă, ci doamna Vaughn. Eduardo o zărise primul, bineînţeles, şi

interpreta prezenţa doamnei Vaughn drept încă o aducere-aminte a sorţii căreia îi era destinat el. (Grădinarul stătea ascuns în clădirea şcolii, sperând ca fosta lui patroană să dispară în mod miraculos.)

Scheletul nu ameninţa nicidecum să străpungă pielea femeii – alta era povestea, anume că pensia alimentară includea un fond considerabil pentru operaţii estetice, de care doamna Vaughn profitase în exces. Când Eddie a luat-o de braţ şi a
condus-o spre Lincolnul ei negru şi lucios, doamna Vaughn n-a opus rezistenţă.

- Te cunosc? l-a întrebat ea pe Eddie.
- Da, i-a răspuns el. Odată am fost şi eu tinerel. V-am cunoscut când eram tinerel.

Degetele ei, ca nişte gheare de pasăre, s-au încleştat pe încheietura mâinii lui; din spatele vălului, ochii ei i-au scrutat avizi chipul.

- Tu ai văzut desenele! a şoptit doamna Vaughn. Tu m-ai dus în casă!
- Da, a recunoscut Eddie.
- Seamănă cu mama ei, nu'-i aşa? l-a întrebat ea pe Eddie. Se referea la Ruth, desigur; Eddie nu era de aceeaşi părere,
dar ştia cum să le vorbească doamnelor în vârstă.
- în unele chestii, da – îi seamănă, a răspuns Eddie. Arată întru câtva ca mama ei.

A ajutat-o pe doamna Vaughn să se aşeze pe locul şoferului. (Eduardo Gomez cu nici un chip nu părăsea şcoala decât după ce va fi văzut lincolnul negru şi lucios îndepărtându-se.)

- Ah, eu cred că seamănă *tare mult* cu mama ei! i-a spus doamna Vaughn lui Eddie.

- Cred că seamănă *şi cu* mama ei, *ţi cu* tatăl ei, a răspuns cu tact Eddie.
- A, nu! a ţipat doamna Vaughn. *Nimeni* nu arată ca tatăl ei! El era unic şi irepetabil!
- Da, se poate spune aşa, i-a zis Eddie doamnei Vaughn. A închis portiera şi şi-a ţinut respiraţia până a auzit motorul pornind; apoi s-a dus din nou lângă Allan şi Ruth.
- Cine era? l-a întrebat Ruth.
- Una dintre fostele iubite ale tatălui tău, i-a zis Eddie. Hannah, care l-a auzit, s-a uitat, cu o curiozitate fugară de
jurnalist, după Lincolnul care se depărta.
- Am avut un vis în care se făcea că toate vor fi aici, *toate* fostele lui iubite, a zis Ruth.

De fapt, mai *era* una, dar Ruth nu şda cine e. O femeie supraponderală, care i se prezentase lui Ruth înainte de serviciul funerar din clădirea şcolii. Grasă, trecută de cincizeci de ani, cu o expresie pocăită.

- Nu mă cunoşd, îi spusese ea lui Ruth, dar eu l-am cunoscut pe tatăl tău. De fapt, mama mea şi cu mine l-am cunoscut. Mama mea s-a sinucis şi ea, aşa că îmi pare foarte rău – şdu cum te simţi.
- Vă numiţi... a zis Ruth, strângând mâna femeii.
- A, numele meu de fată era Mountsier, a spus femeia pe un ton de autoderiziune. Dar n-ai de unde să mă ştii...

Cu aceste vorbe s-a făcut nevăzută.

- Gloria, parcă aşa a zis că se numeşte, i-a zis Ruth lui Eddie, dar Eddie nu ştia cine e. (Bineînţeles că numele era *Glorie*- fiica distrusă a

regretatei doamne Mountsier. Dar se făcuse nevăzută.)

Allan a insistat ca Eddie şi Hannah să vină cu el şi Ruth la casa din Sagaponack, să bea ceva după serviciul funerar. Apoi a început să plouă, iar Conchita l-a eliberat în sfârşit pe Eduardo din clădirea şcolii şi l-a dus acasă, în Sag Harbor. Pentru încă o dată (sau din nou), în casa din Sagaponack se găsea ceva mai tare decât vinul sau berea; un whisky excelent.

- Poate că tata a cumpărat sticla pentru că se gândea la o asemenea ocazie, a spus Ruth.

Şedeau la masa din sufragerie, acolo unde, într-o poveste, o fetiţă pe nume Ruth şedea cu tatăl ei în timp ce omul-cârtiţă aştepta ascuns sub o lampă cu picior.

Eddie O'Hare nu mai fusese în această casă din vara lui '58. Hannah nu mai fusese de când se regulase cu tatăl lui Ruth. La asta se gândea Ruth, dar s-a abţinut de la orice comentariu; deşi simţea o durere în gâdej, n-a izbucnit în plâns.

Allan voia să-i prezinte lui Eddie ideea lui pentru terenul de squash din hambar. Deoarece Ruth renunţase să mai practice acest sport, Allan plănuia să transforme terenul fie într-un birou pentru el, ñe într-unui pentru Ruth. în felul acesta, unul din ei putea lucra în casă – în fostul atelier al lui Ted –, iar celălalt putea lucra în hambar.

Ruth era dezamăgită că nu reuşea, *ea,* să rămână singură cu Eddie, pentru că ar fi putut vorbi cu el toată ziua despre mama ei. (Eddie adusese celelalte două romane ale lui Alice Somer- set.)

Dar cum Eddie şi Alian se aflau în hambar, Ruth a rămas singură cu Hannah.

- Ştii ce-am de gând să te-ntreb, copilaş, i-a zis Hannah prietenei ei.

Bineînţeles că Ruth ştia.

- întreabă-mă, Hannah.
- Ai făcut sex? Cu Alian, adică, a zis Hannah.
- Da, am făcut, a răspuns Ruth.

Simţea cum whisky-ul acela bun îi încălzeşte gura, gâdejul, stomacul. Se întreba când oare nu-i va mai fi dor de tatăl ei sau *dacă* va înceta vreodată să-i fie dor de el.

- *Şi?* a întrebat Hannah.
- Alian are cea mai mare sculă pe care-am văzut-o în viaţa mea, a răspuns Ruth.
- Nu ştiam că-ţi *plac* şlongii babani, sau altcineva a zis chestia asta? a întrebat Hannah.
- Nu e *prea* mare, a replicat Ruth. Are doar dimensiunea potrivită pentru mine.
- Deci eşti bine? Şi te măriţi? O să-ncerci să faci un copil? Toată chestia, corect? a întrebat-o Hannah.
- Sunt bine, da. Toată chestia, da.
- Dar ce s-a *întâmplat?* a insistat Hannah.
- La ce te referi, Hannah?
- Adică, eşti atât de calmă – trebuie să se fi *întâmplat* ceva, a zis Hannah.

- Ei bine. Cea mai bună prietenă a mea l-a futut pe tatăl meu, apoi tatăl meu s-a sinucis, iar eu am descoperit că mama mea e o scriitoare, un fel de scriitoare la modă – la asta te referi?în regulă, în regulă... o merit, a zis Hannah. Dar ce s-a întâmplat cu *tine?* Eşti *schimbată.* Ţi s-a *întâmplat* ceva.
- Am avut ultimul iubit rău, dacă la asta te referi, a replicat Ruth.
- Okay, okay. Nu-mi zice. Ceva s-a întâmplat. Dar nu-mi pasă. Ţine-o tot aşa şi nu-mi zice.
Ruth i-a mai turnat prietenei puţin whisky.
- E bun, nu-i aşa? a întrebat-o Ruth.
- Eşd zărghită, i-a zis Hannah.

Asta a adns o coardă sensibilă. Exact acelaşi lucru îi spusese şi Rooie prima oară, când Ruth refuzase să stea în dulapul de haine, printre pantofi.

- Nu s-a *întâmplat* nimic, Hannah, a minţit Ruth. Nu ajung oamenii într-un moment în care îşi doresc ca viaţa lor să se schimbe, îşi doresc o viaţă nouă?

Mda... eu una n-am de unde să şdu, a răspuns Hannah. Poate că da. Dar numai pentru că li se *întâmplă* ceva.Príma căsătorie a lui Ruth

Allan Albright şi Ruth Cole s-au căsătorit în weekendul lung de Ziua Recunoştinţei, pe care l-au petrecut în casa lui Ruth din Vermont. Hannah, însoţită de-un iubit rău, a fost oaspete pe tot parcusul weekendului, la fel şi Eddie O'Hare, care a condus mireasa la altar. (Hannah a fost domnişoara de onoare a lui Ruth.) Cu

ajutorul lui Minty, Eddie a identificat citatul din George Eliot despre căsătorie – Ruth a dorit ca Hannah să-l citească la nuntă. Bineînţeles că Minty nu s-a putut abţine să nu ţină o mică prelegere despre reuşita lui în a identifica fragmentul.

- Vezi tu, Edward, l-a informat Minty pe fiul său, un fragment de acest tip, cafe este un sumum – în conţinut şi în ton –, este cu siguranţă un pasaj de deschidere a unui capitol sau, mai degrabă, un pasaj de încheiere. Şi sugerează o finalitate mai profundă, este mai degrabă un pasaj care poate fi găsit aproape de sfârşitul unei cărţi decât de începutul ei.
- înţeleg, a zis Eddie. Din ce carte e?
- Tenta de ironie îl trădează, a intonat Minty. Ironia şi calitatea dulce-amară. E ca o pastorală, dar mai mult decât o pastorală.
- Din ce roman, tată? l-a implorat Eddie pe tatăl lui.
- Păi, din *Adam Bede*, Edward, i-a spus bătrânul profesor de engleză fiului său. Şi e cum nu se poate mai potrivit pentru nunta prietenei tale, care e o nuntă de noiembrie, aceeaşi lună în care Adam Bede însuşi s-a căsătorit cu Dinah – „într-o dimineaţă brumată la sfârşit de noiembrie”, a citat Minty din memorie. E din prima propoziţie a ultimului capitol, nepunând la socoteală Epilogul, a adăugat bătrânul profesor de engleză.

Eddie se simţea epuizat, dar identificase pasajul, aşa cum îl rugase Ruth.

La nunta lui Ruth, Hannah a citit din George Eliot fără convingere, dar, pentru Ruth, cuvintele în sine erau vii.

Ce poate fi mai minunat pentru două suflete omeneşti decât să simtă că sunt unite pe viaţă, pentru a se îmbărbăta unul pe altul în toate încercările, pentru a se sprijini unul pe altul la supărare, pentru a se ajuta unul pe altul la durere, pentru a fi unul cu altul în aduceri aminte mute, de nerostit în cuvinte, în clipa ultimei despărţiri?

„într-adevăr, ce poate fi mai minunat?" s-a întrebat Ruth, îşi zicea că abia începuse să-l iubească pe Alian; credea că încă de pe-acum îl iubea mai mult decât pe oricine altcineva, în afară de tatăl ei.

Ceremonia civilă, oficiată de un judecător de pace local, a avut loc în librăria preferată a lui Ruth, din Manchester, Ver- mont. librarii, un bărbat şi soţia lui, vechi prieteni de-ai lui Ruth, au avut amabilitatea să închidă librăria timp de două ore, într-unui dintre cele mai aglomerate weekenduri ale anului. După căsătorie, librăria şi-a redeschis porţile pentru programul obişnuit, dar păreau să fie mai multe persoane decât obişnuiţii cumpărători de carte, care aşteptau să fie serviţi. Printre ei, câţiva curioşi. Când noua doamnă Albright (cum Ruth Cole nu va fi *numită* niciodată) a părăsit librăria la braţul lui Alian, a evitat să se uite la cei care căscau gura acolo.

- Dacă simt jurnalişti, mă ocup eu de ei, i-a şoptit Hannah lui Ruth.

Eddie se uita înjur, bineînţeles, după Marión.

- E aici? O vezi? l-a întrebat Ruth, dar Eddie a clătinat din cap.

Ruth căuta şi ea din priviri pe cineva. Se aştepta oarecum ca fosta soţie a lui Allan să-şi facă apariţia, chiar dacă Allan îi luase în râs

temerile. Subiectul copii iscase multă înverşunare între Allan şi fosta lui soţie, dar divorţul fusese rezultatul unei decizii comune. Fosta soţie, spusese Allan, nu era genul care să hărţuiască.

în acel weekend aglomerat de Ziua Recunoştinţei, fuseseră nevoiţi să parcheze la oarecare distanţă de librărie. Trecând prin dreptul unei pizzerii şi al unui magazin de lumânări, Ruth şi-a dat seama că erau urmăriţi. Neţinând cont de faptul că iubitul rău al lui Hannah arăta ca un bodyguard, cineva mergea în urma micului grup de nuntaşi. Allan a luat-o pe Ruth de braţ şi au grăbit pasul pe trotuar; mai aveau puţin până în parcare. Hannah se tot întorcea să se uite la femeia mai în vârstă care-i urmărea, dar femeia nu se lăsa intimidată de privirea ei.

- Nu-i jurnalistă, a zis Hannah.
- Dă-o-n mă-sa... e-o babă, atâta tot, a zis iubitul rău al lui Hannah.
- Mă ocup eu, a spus Eddie O'Hare.

Dar femeia asta mai în vârstă era imună la farmecele lui Eddie.

- Nu cu tine am treabă... cu *ea* am treabă, i-a zis femeia în vârstă lui Eddie, arătând cu degetul spre Ruth.
- Uitaţi ce e, doamnă... e ziua ei de cununie. Spălaţi dracului putina! a spus Hannah.

Allan şi Ruth s-au oprit şi s-au întors spre doamna în vârstă, care gâiâia din pricină că alergase după ei.

- *Nu-i* fosta mea soţie, a şoptit Allan, dar Ruth şda asta cu aceeaşi certitudine cu care ştia că bătrâna nu e mama ei.

- Am vrut să-ţi văd chipul, i-a zis doamna în vârstă lui Ruth.

în felul ei, era la fel de lipsită de orice trăsătură pregnantă
ca şi ucigaşul lui Rooie. Era doar o altă femeie bătrână care-şi dăduse frâu liber sentimentelor. Şi cu acest gând, chiar înainte ca femeia să deschidă din nou gura, Ruth a înţeles deodată cine e. Cine altcineva decât o văduvă pentru tot restul vieţii ar fi în stare să-şi dea astfel frâu liber?

- Bun, acum mi-ai văzut chipul, i-a spus Ruth. Ce urmează?

- Vreau să-ţi mai văd o dată chipul când vei fi văduvă, a zis văduva furioasă. Abia aştept.

- Hei, s-a băgat Hannah în vorbă, când o să fie ea văduvă, tu o să fii moartă. Arăţi de parcă te caută moartea pe-acasă.

A apucat-o pe Ruth de braţul de care-o ţinuse Allan până în acea clipă şi a tras-o spre maşina lor:

- Vino, copilaş, e ziua nunţii tale!

Allan s-a uitat preţ de câteva clipe lungi la bătrână; apoi a pornit după Ruth şi Hannah. Iubitul rău al lui Hannah, cu toate că *arăta* ca unul de la forţele speciale, era de fapt un păm-păl ău ineficient. îşi târşâia picioarele şi se uita la Eddie.

Iar Eddie O'Hare, care încă nu întâlnise o femeie mai în vârstă care să nu fie (sau să nu se lase) fermecată de el, s-a gândit să mai facă o

încercare cu bătrâna doamnă care o urmărea pe Ruth cu privirea, ca pentru a-şi fixa în memorie momentul.

- N-aţi zice că nunţile sunt sacre sau că aşa ar trebui să fie? a început Eddie. Nu se numără printre acele zile pe care ar trebui să le ţinem minte întreaga viaţă?

- O, *ba da...* aşa e! a zis văduva bătrână pe un ton aprig Cu siguranţă o să-şi amintească ziua aceasta. După ce soţul ei o să moară, o să şi-o amintească mai mult decât o să vrea. Nu trece o oră fără să-mi amintesc de ziua nunţii *mele!*

- înţeleg, a zis Eddie. Pot să vă conduc la maşină?

- Nu, mulţumesc, tinere, i-a spus văduva.

Înfrânt de francheţea ei, Eddie s-a răsucit pe călcâie şi a pornit în grabă după grupul de nuntaşi. Toţi se grăbeau, poate din pricina vremii aceleia reci de noiembrie.

Târziu după-amiaza, a urmat un dineu în cerc restrâns. Au venit librarii locali şi Kevin Merton (cel care avea grijă de casa lui Ruth) împreună cu soţia lui. Allan şi Ruth nu plănuiseră să meargă în luna de miere. Cât despre planurile noului cuplu,
Ruth ii spusese lui Hannah că probabil vor sta în casa din Sa- gaponack mai mult decât în cea din Vermont. La un moment dat, vor trebui să aleagă între Long Island şi New England. Opţiunea se va impune de la sine când vor avea un copil, spusese Ruth. (Când copilul va avea vârsta pentru a merge la şcoală, Ruth va dori ca el să meargă la şcoală în Vermont.)

- Şi când vei şd dacă veţi avea un copil? o întrebase Hannah pe Ruth.

- Când voi rămâne sau nu însărcinată, îi replicase Ruth.

- Dar *încercaţi?* întrebase Hannah.

- O să începem să încercăm după Anul Nou.

- Atât de curând! exclamase „Hannah. Nu prea pierdeţi vremea.

-Am treizeci şi şase de ani, Hannah. Am pierdut destul vremea.

Faxul din casa din Vermont a sunat fără încetare în ziua
nunţii ei, iar Ruth se tot ridica de la masă şi se ducea să vadă mesajele. (Cele mai multe, felicitări de la editorii străini.) Un mesaj simpatic de la Maarten şi Sylvia din Amsterdam. („Lui Wim i se va frânge inima!" scrisese Sylvia.)

Ruth îl rugase pe Maarten s-o ţină la curent în legătură cu evoluţia cazului prostituatei ucise. Maarten îi spusese lui Ruth că nu existau noutăţi privitoare la ucigaşul prostituatei. Poliţia nu vorbea despre asta.

„Avea copii?" întrebase Ruth într-un fax trimis mai devreme lui Maarten. „Mă-ntreb dacă biata prostituată avea copii."

Dar ziarele nu ziceau nimic nici despre fiica prostituatei.

Ruth se urcase în avion, traversase oceanul, iar ceea ce se petrecuse la Amsterdam aproape dispăruse cu totul. Doar în întuneric, când zăcea trează, simţea atingerea unei rochii de pe un umeraş sau mirosul pielii din care era făcut

corsetul fără spate, care atârna în dulapul din perete.

- O să-mi spui când o să rămâi însărcinată, bine? a între- bat-o Hannah pe Ruth în timp ce spălau vasele. N-ai de gând să ţii şi *asta* secret, nu-i aşa?
- N-am secrete, Hannah, a răspuns Ruth.
- Tu eşti cel mai mare secret pe care-l ştiu, i-a zis Hannah. Singurul mod în care aflu ce se petrece cu dne este singurul mod în care află oricine altcineva. Trebuie să aştept să-ţi citesc următoarea carte.
- Dar eu nu scriu despre mine, Hannah, i-a amintit Ruth.
- Aşa zici tu, a spus Hannah.
- Bineînţeles că o să-ţi spun când o să rămân însărcinată, a schimbat Ruth vorba. Tu o să fii prima care va afla, după Allan.

În acea seară, când s-a dus la culcare cu Allan, Ruth era doar pe jumătate împăcată cu sine; era şi foarte obosită.

- Ţi-e bine? a întrebat-o Allan.
- Mi-e bine, i-a răspuns Ruth.
- Pari obosită, a spus Allan.
- *Sunt* obosită, a recunoscut Ruth.
- îmi pari oarecum schimbată, i-a zis Allan.
- Ei bine. Simt măritată cu tine, a replicat Ruth. *Asta* s-a schimbat, nu crezi?

La sfârşitul primei săptămâni din ianuarie 1991, Ruth va fi însărcinată, adică încă o schimbare.

- Maamă, da' iuţi aţi fost! va zice Hannah. Spune-i lui Allan că nu orice tip de vârsta lui mai trage cu muniţie activă.

Graham Cole Albright – trei kilograme şi jumătate în greutate – s-a născut în Rutland, Vermont, pe 3 octombrie 1991. Ziua de naştere a băiatului coincidea cu prima aniversare a reunificării Germaniei. Deşi detesta să conducă, Hannah a dus-o pe Ruth la spital. Stătuse cu Ruth în ultima ei săptămână de sarcină, pentru că Allan lucra la New York şi venea cu maşina la Vermont doar la sfârşit de săptămână.

Era ora două dimineaţa când Hannah a părăsit casa lui Ruth, îndreptându-se spre spitalul din Rutland, aflat la patruzeci şi cinci de minute de mers cu maşina. Hannah îi telefonase lui Allan când plecau spre spital. Pruncul avea să se nască abia la zece dimineaţa. Dar Allan a ajuns cu mult înainte, astfel încât a fost prezent la naşterea lui.

Referitor la omonimul pruncului, Graham Greene, Allan a mărturisit că spera ca micuţul *hă* Graham să nu aibă aceeaşi faimoasă deprindere a romancierului de a frecventa bordelurile. Ruth, care de mai bine de-un an se oprise cu puţin înainte de sfârşitul volumului întâi al *Vieţii hă Graham Greene,* era mai îngrijorată de un alt obicei al lui Greene: înclinaţia lui de a călători în locurile tulburi ale planetei, în căutare de noi experienţe. Ruth nu-şi dorea cu nici un chip aşa ceva pentru micuţul *ei* Graham, nici măcar ea însăşi nu va mai căuta asemenea experienţe. La urma urmei, văzuse o prostituată ucisă de propriul client şi, din cât se părea, ucigaşul nu era de găsit.

Romanul în lucru al lui Ruth va suferi o pauză de-un an. Ruth s-a mutat cu pruncul înapoi la Sagaponack, ceea ce însemna că soţia lui Eduardo, Conchita Gomez, putea fi dădaca lui Graham. Şi asta uşura într-o oarecare măsură weekendurile lui Allan. Putea lua microbuzul sau trenul din New York până la Bridgehampton şi făcea doar jumătate din timpul pe care l-ar fi petrecut conducând din oraş până la Vermont; în plus, în tren putea lucra.

în Sagaponack, Allan folosea drept birou fostul atelier al lui Ted. Ruth pretindea că încăperea încă mirosea a cerneală sepia sau a nas de cârtiţă informă de stea, aflat în descompunere, sau a emulsie polaroid. Fotografiile dispăruseră, dar Ruth zicea că încă le mai simţea mirosul

.însă ce adulmeca ea (ce miros detecta) în biroul *ei* de la etajul hambarului, fostul teren de squash din Sagaponack, re amenajat, pe care l-a ales drept camera *ei* de lucru? Scara mobilă şi trapa fuseseră înlocuite cu o scară fixă şi o uşă normală. Noul biroul al lui Ruth se încălzea prin podea; acolo unde fusese punctul mort pe peretele din faţă al terenului de squash se găsea acum o fereastră. Când romanciera şedea şi bătea la vechea maşină de scris sau – aşa cum

făcea adesea – scria de mână pe lungile foi galbene ale blocknotesului liniat, nu auzea niciodată reverberaţia produsă pe vremuri de mingea de squash când lovea vestitul tin. Iar T-ul de pe fosta podea a terenului, pe care ea învăţase să-l ia în stăpânire (ca şi când viaţa ei depindea de asta), era acoperit cu covor. Ruth nu-l mai vedea.

Din când în când, adulmeca gazele de eşapament de la maşinile parcate la parterul vechiului hambar. Nu o tulbura un asemenea miros.

- Zărghită mai eşti! îi spunea Hannah. Pe mine m-ar lua cu frig să lucrez aici.

Dar cel puţin până când Graham va fi suficient de mare să meargă la grădiniţă, casa din Sagaponack era cum nu se poate mai bună pentru Ruth; la fel şi pentru Allan, şi pentru Graham. În Vermont mergeau vara, când în Hampton era aglomeraţie şi când pe Allan nu-l deranja foarte tare să bată atâta drum cu maşina din oraş şi înapoi. (Era un drum de patru ore din New York până la casa lui Ruth în Vermont.) Ruth îşi făcea griji când Allan conducea o distanţă atât de lungă pe timp de noapte – erau căprioare pe drum şi şoferi beţi –, dar avea un mariaj fericit; şi, pentru prima oară, îşi iubea viaţa.

Ca orice proaspătă mămică – mai ales ca orice proaspătă mămică mai în vârstă –, Ruth îşi făcea griji pentru prunc. Nu se aşteptase să-l iubească atât de mult, nu fusese pregătită pentru asta. Dar Graham era un copil sănătos. Neliniştile lui Ruth legate de el erau în totalitate produsul propriei imaginaţii.

Bunăoară noaptea, când avea impresia că respiraţia lui Graham era ciudată sau altfel, sau, mai rău, când nu-l auzea respirând, se repezea din dormitorul matrimonial în camera copilului, care fusese dormitorul ei în copilărie. Acolo, Ruth se făcea adesea covrig pe covoraşul de lângă leagăn. în dulapul lui Graham ţinea o pernă şi o cuvertură pentru asemenea ocazii. Dimineaţa Allan o găsea pe podeaua camerei copilului, dormind tun lângă pruncul care dormea la fel de profund.

Iar după ce Graham n-a mai dormit în leagăn şi s-a făcut destul de mare să se caţăre şi să se dea jos din pat singur, Ruth stătea întinsă în dormitorul mare, auzind lipăitul picioarelor băiatului care traversa dormitorul ca să vină la ea. întocmai aşa cum traversase Ruth, în copilăria ei, podeaua băii, lipăind spre patul mamei ei... nu, spre patul *tatălui* ei, mai adesea, cu excepţia acelei nopţi memorabile când îşi surprinsese mama cu Eddie.

„*Asta* e încheierea, dacă există vreo încheiere", şi-a zis romanciera. Cercul s-a închis. Aici erau un sfârşit şi un început. (Eddie O'Hare era naşul lui Graham. Hannah Grant era naşa băiatului – o naşă mult mai responsabilă decât şi-ar fi închipuit cineva.)

Şi în nopţile în care stătea covrig pe podeaua camerei copilului, ascultându-i respiraţia, Ruth Cole era recunoscătoare pentru norocul ei. Ucigaşul lui Rooie, care în mod limpede auzise sunetul ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet, n-o găsise. Ruth se gândea adesea la el. Nu numai că se întreba cine era ucigaşul

acela şi dacă-i stătea în obicei să omoare prostituate; se întreba şi dacă-i citise romanul – pentru că-l văzuse luând exemplarul lui Rooie din *Interzis copiilor.* Poate că avusese nevoie de carte doar ca să pună bine polaroidul cu Rooie.

în acele nopţi, făcută covrig pe covoraşul de lângă leagănul lui Graham (iar mai târziu de lângă patul lui), Ruth îşi plimba privirile prin camera abia luminată de lucirea firavă a lămpii de noapte. Vedea locul acela familiar din perdeaua de la fereastră; prin crăpătura îngustă, se zărea o fâşie neagră de cer nocturn – uneori înstelată, alteori nu.

De obicei, o neregularitate în respiraţia lui Graham o făcea pe Ruth să se ridice de pe podea şi să se uite cu atenţie la fiul ei adormit. Apoi trăgea cu ochiul prin locul acela din perdea, să vadă dacă omul-cârtiţă e acolo unde se aştepta pe jumătate să-l vadă: dormind făcut covrig pe pervaz, câteva tentacule roz ale nasului stelat lipite de geam.

Omul-cârtiţă nu era niciodată acolo, de bună seamă; dar Ruth tresărea uneori din somn, pentru că era sigură că-i auzise respiraţia şuierată. (Fusese doar Graham, care scosese un suspin ciudat în somn.)

Apoi Ruth adormea la loc – adesea întrebându-se de ce mama ei nu-şi făcuse apariţia, acum că tatăl ei era mort. Nu voia să-l vadă pe prunc? se întreba ea. „Ca să nu mai vorbesc de *mine!*"

O supăra atât de tare, încât încerca să nu se mai întrebe.

Şi pentru că Ruth era adesea singură cu Graham în casa din Sagaponack – cel puţin în nopţile în care Allan rămânea în oraş –, casa scotea uneori sunete stranii. Era sunetul ca de şoa- rece-care-se-târăşte-printre-pereţi, şi sunetul ca-şi-când-cineva- încearcă-să-nu-scoată-nici-un-sunet, şi toată gama de sunete între cele două – sunetul de uşă-care-se-deschide-în-podea, şi lipsa de sunet atunci când omul-cârtiţă îşi ţine răsuflarea.

El era acolo afară, undeva, Ruth şda asta; o aştepta încă şi acum. În ochii omului-cârdţă, ea încă era o copiliţă. încercând să adoarmă, Ruth vedea ochii mici, degeneraţi – adânciturile păroase pe chipul lui păros.

Cât despre noul ei roman, şi acesta o aştepta pe Ruth. Într-o bună zi, ea nu va mai fi proaspătă mămică şi va scrie din nou. Deocamdată, scrisese doar vreo sută de pagini din *Ultimul meu iubit rău.* încă nu ajunsese la scena în care iubitul o convinge pe scriitoare să plătească o prostituată ca s-o privească în timp ce e cu un client, Ruth încă lucra la ea. Şi scena asta o aştepta

.III

TOAMNA 199

5Funcţionarul public

Agentul şef principal Harry Hoekstra, fost *hofdagent* sau aproape-agentul-şef-principal Hoekstra, evita să-şi golească masa de lucru. Biroul lui, situat la etajul doi al secţiei de poliţie a Districtului 2, dădea spre Warmoesstraat. Ignorându-şi masa de lucru (care nu fusese debarasată niciodată inainte), Harry prefera să-şi concentreze atenţia asupra schimbărilor din stradă, căci Warmoesstraat, asemenea întregului cartier cu felinare roşii, suferise câteva schimbări. Ca poliţist de patrulă la poliţie, care aştepta cu nerăbdare o pensionare anticipată, Hoekstra ştia că îi scăpaseră puţine lucruri.

Vizavi de secţie fusese odată o florărie, Jemi, dar prăvălia se mutase la colţul străzii Enge Kerksteeg. Tot în raza vederii lui era un local numit La Paella, şi un restaurant argentinian numit Tango, dar florăriajemi fusese înlocuită de barul Sanny's. Dacă Harry ar fi avut cu adevărat premoniţia de care îl bănuiau colegii lui, ar fi văzut suficient de departe în viitor ca să ştie că, în mai puţin de-un an de la pensionarea lui, barul Sanny's va fi la rândul său înlocuit de o cafenea cu un nume nefericit – Café Pimpelmée. Dar nici chiar puterile unui bun poliţist nu intuiesc în viitor detalii atât de precise. Asemenea multor bărbaţi care se pensionează anticipat, Harry Hoekstra credea că majoritatea schimbărilor petrecute în sectorul său de muncă nu erau schimbări în bine.

în anul 1966, haşişul a pătruns în Amsterdam în cantităţi mult mai mari. în anii '70,

a apărut heroina; întâi adusă de chinezi, dar la sfârşitul Războiului din Vietnam, chinezii pierduseră deja piaţa de heroină, în favoarea Triunghiului de Aur din Asia de Sud-Est. Multe prostituate toxicomane făceau trafic cu heroină.

în ziua de azi, mai mult de şaizeci la sută dintre toxicomani erau cunoscuţi de către autoritatea de sănătate, iar ofiţeri de poliţie olandezi erau detaşaţi la Bangkok. Dar mai mult de şaptezeci la sută dintre prostituatele din Cartierul felinarelor roşii erau imigrante ilegale; practic, nu se putea ţine evidenţa „ilegalelor".

Cât despre cocaină, aceasta fusese transportată din Columbia via Surinam, în avioane mici. Suiinamezii au adus-o în Olanda la sfârşitul anilor '60 şi începutul anilor '70. Prostituatele surinameze nu prea dăduseră bătăi de cap, iar proxeneţii lor creaseră doar incidente mărunte; problema era cocaina. Acum o aduceau columbienii înşişi, dar prostituatele columbiene nu reprezentau, nici ele, o problemă, cât despre proxeneţii lor, aceştia provocaseră şi mai puţine necazuri decât surinamezii.

în cei peste treizeci şi nouă de ani de serviciu în cadrul forţelor de poliţie din Amsterdam, dintre care treizeci şi cinci petrecuţi în *de Wallen*, lui Harry Hoekstra i s-a întâmplat o singură dată ca o armă să fie îndreptată asupra lui. Cel care îndreptase arma asupra lui Harry era Max Perk, un proxenet surinamez, iar gestul lui l-a provocat pe Harry să-şi arate *propria* armă. Dacă ar fi avut loc un schimb rapid de focuri, Harry ar fi pierdut – Max scosese primul arma. Dar arătarea armelor fusese mai degrabă o

demonstraţie de forţă, pe care a câştigat-o Harry. Arma lui Harry era un Walther de nouă milimetri.

- E fabricat în Austria, i-a explicat Harry proxenetului din Surinam. Austriecii chiar se pricep la arme. Asta face în tine o gaură mai mare decât ar face al tău, o să te ciuruie una-două.

Max Perk n-a mai aşteptat să probeze adevărul spuselor lui Harry şi a lăsat pistolul jos.

însă, în ciuda experienţelor *personale* ale agentului Hoekstra cu surinamezii, el socotea că mai mult ca sigur urmau vremuri şi mai rele.

Organizaţii criminale aduceau în Occident tinere din fostul bloc soviedc; mü de femei din Europa de Est lucrau acum iară voia lor în cartierele de bordeluri din Amsterdam, Bruxelles, Frankfurt, Zürich, Paris şi din alte oraşe vest-europene. Proprietarii cluburilor de noapte, ai localurilor de striptease şi peep- show-uri; şi ai bordelurilor se ocupau de regulă cu traficul de carne vie contra unei sume de bani.

Cât despre dominicane, columbiene, brazilience şi thailan- deze, tinerele respective ştiau *pentru ce* veneau la Amsterdam; îşi dădeau seama ce urmau să *facă.* în schimb, tinerele din Europa Răsăriteană aveau adeseori impresia că vor fi chelneriţe în restaurante respectabile. înainte de a accepta aceste amăgitoare oferte de locuri de muncă în Occident, fuseseră studente, vânzătoare şi gospodine.

Printre nou-venitele la Amsterdam, aşa-nu mitele prostituate de vitrine o duceau cel mai bine. însă fetelor din vitrine începuse să le scadă cota din pricina fetelor de pe stradă; fiecare îşi căuta cu şi mai multă disperare ceva de muncă.

Prostituatele pe care Harry le cunoştea de cel mai mult timp fie se retrăgeau, fie ameninţau că se retrag – nu că prostituatele n-ar ameninţa adesea că se retrag. în afacerea asta, „gândirea pe termen scurt", cum o numea Harry, era la ordinea zilei. Târfele îi spuneau tot timpul că o să se oprească „luna viitoare" sau „anul viitor" – sau mai era câte una care zicea: „Oricum îmi iau liber *iarna* viitoare".

Acum, mai mult decât oricând, multe prostituate îi mărturiseau lui Harry că avuseseră un moment de îndoială, cum se exprimau ele; ceea ce însemna că lăsaseră înăuntru bărbatul nepotrivit.

Pur şi simplu, erau mai mulţi bărbaţi nepotriviţi decât în trecut.

Agentul Hoekstra îşi amintea de-o rusoaică, o tânără care acceptase o slujbă de chelneriţă la Cabaret Antoine. Cabaretul Antoine nu era un local. Era un bordel, iar patronul bordelului îi luase fetei paşaportul şi îi spusese că, dacă un client nu voia să folosească prezervativ, ea nu putea să refuze să facă sex cu el – asta dacă nu dorea să se trezească în stradă. Paşaportul ei oricum era fals, dar curând fata a găsit un client aparent milostiv, un bărbat mai în vârstă, care i-a făcut rost de-un alt paşaport fals. între timp, numele ei fusese schimbat – la bordel, îi scurtaseră numele, îi spuneau Vratna, pentru că numele ei adevărat era prea dificil de pronunţat –, iar „salariul" din primele două luni îi fusese reţinut, deoarece aşa-zisele ei datorii faţă de bordel trebuiau scăzute din ceea ce câştigase» I se spusese că „datoriile" astea însemnau taxele agenţiei, impozitele, mâncarea şi chiria.

Cu puţin timp înainte ca poliţia să facă o razie la bordelul cu pricina, Vratna acceptase un împrumut de la clientul ei milos. Bărbatul mai în vârstă îi plătise partea ei de chirie pentru camera cu vitrină pe care o împărţea cu două alte fete din Europa de Est, şi astfel a devenit Vratna prostituată de vitrină. Cât despre „împrumut", Vratna n-avea cum să-l plătească vreodată, şi astfel aparentul ei protector a devenit cel mai privilegiat client al ei; o vizita foarte des. Bineînţeles că ea nu îi lua bani; de fapt, fără ştirea ei, el devenise peştele ei. În curând, ea îi plătea lui jumătate din ceea ce câştiga de la ceilalţi clienţi. După cum l-a catalogat agentul Hoekstra ulterior, el era clientul ei nu-foarte-milostiv.

Omul era un director pensionar, pe nume Paul de Vries, care se apucase de codoşlâcuri pentru tinerele acestea venite ilegal din Europa de Est, ca un fel de sport şi de amuzament. Pentru el, nu era altceva decât un joc distractiv: să reguleze femei tinere, întâi contra plată, mai târziu gratis. Ca până la urmă să-l plătească ele pe *el*-în timp ce el *continua* să le reguleze!

într-o dimineaţă de Crăciun, unul dintre puţinele Crăciunuri din ultima vreme în care *nu* îşi luase liber, Harry străbătuse *de WaUen* pe bicicletă, prin zăpada proaspăt căzută; voia să vadă dacă vreo prostituată venise la muncă. Se gândea el – cam aşa cum se gândea şi Ruth Cole – că sub zăpada proaspătă a unei dimineţi de Crăciun, chiar şi Cartierul felinarelor roşii ar putea să arate imaculat, virgin. Dar în acea dimineaţă, Harry era mai sentimental decât îi stătea în fire: pentru cele câteva fete care poate

veniseră la muncă în camerele lor cu vitrină, Harry adusese câteva mici cadouri. Nimic luxos ori scump, doar nişte ciocolată, un tort cu fructe şi două-trei ornamente pentru pomul de Crăciun.

Harry şda că Vratna era credincioasă, sau cel puţin aşa îi spusese tânăra, iar pentru ea – în cazul în care era la muncă – aducea un cadou oarecum mai valoros, pentru care însă nu plădse mai mult de zece guldeni într-un magazin de bijuterii second-hand: o cruce de Lorena; vânzătoarea îi spusese că era foarte la modă printre tinerii cu gusturi neconvenţionale. (Era o cruce cu două bare orizontale, cea de sus mai scurtă decât cea de jos.)

Ninsese vârtos, în *de WaUen* nu se zărea aproape nici o urmă de pas omenesc. Câteva urme înconjurau toaleta publică de lângă biserica veche, dar pe Oudekennissteeg, străduţa Vratnei, zăpada era intactă. Harry a răsuflat uşurat văzând că Vratna nu muncea; vitrina era întunecată, perdeaua trasă, lumina roşie stinsă. Era gata să treacă mai departe cu rucsacul lui plin de cadouri de Crăciun prin nimic originale, când a observat că uşa de la camera Vratnei nu era închisă de tot. A încercat s-o închidă, însă zăpada pătrunsese prin crăpătură şi o bloca.

Nu avusese de gând să se uite în cameră, dar, ca să poată închide uşa ca lumea, a fost mai întâi nevoit s-o deschidă mai mult în timp ce răzuia cu piciorul zăpada din prag – vremea nu prea era potrivită pentru tenişii lui –, a dat cu ochii de tânără, spânzurată de fasungul lămpii din tavan. Prin uşa larg deschisă, vântul se năpustea înăuntru, făcând să se legene trupul

spânzurat. Harry a păşit înăuntru şi a închis uşa în urma lui.

Fata se spânzurase în acea dimineaţă, probabil puţin după ivirea zorilor. Avea douăzeci şi trei de ani. Era îmbrăcată în vechile ei haine – cele pe care le purtase când venise în Occident ca să devină chelneriţă. Pentru că nu era îmbrăcată (adică d^brăcată) ca o prostituată, Harry n-a recunoscut-o în prima clipă. Vratna îşi pusese şi toate bijuteriile – puţinele pe care le avea. Ar fi fost inutil ca Harry să-i mai fi dat o cruce. La gât, fata avea şase cruci: şi aproape tot atâtea crucifixe.

Harry n-a atins cadavrul şi nici altceva din cameră. A observat doar, după urmele de frecare de pe gâtul fetei – lăsând la o parte stricăciunile pricinuite tencuielii de pe tavan –, că Vratna nu se sufocase instantaneu. Se zvârcolise o vreme. Apartamentul de deasupra camerei cu vitrină a Vratnei era închiriat de-un muzician. în mod normal, omul ar fi trebuit s-o audă pe fată – cel puţin căderea tencuielii şi scrâşnetul fasungului –, dar muzicianul era plecat de Crăciun. De obicei, şi Harry pleca de Crăciun.

în drum spre secţia de poliţie ca să raporteze sinuciderea – ştia deja că nu era vorba de crimă – a mai privit o dată Oudek- ennissteeg. în zăpada proaspătă, urmele cauciucurilor de la bicicleta lui erau singurul semn de viaţă pe străduţă. în acea dimineaţă de Crăciun, vizavi de vechea biserică, o singură femeie se afla la muncă într-o vitrină; era una dintre negresele grase din Ghana, iar Harry s-a oprit să-i dăruiască toate cadourile. Prostituata a primit bucuroasă ciocolata şi tortul de fructe, dar a refuzat

ornamentele de pom, spunând că n-avea ce face cu ele.

Cât despre crucea de Lorena, Harry a păstrat-o o vreme. Cumpărase chiar şi un lănţişor pentru ea, deşi costase mai mult decât crucea. Apoi a dăruit crucea şi lanţul iubitei sale din acel moment, însă a făcut greşeala să-i spună femeii întreaga poveste. Era unul dintre lucrurile pe care întotdeauna le socotea greşit în privinţa femeilor. Crezuse că ea va lua crucea *ţi* povestea drept un compliment. La urma urmei, chiar ţinuse la tânăra rusoaică; iar crucea asta de Lorena avea o valoare sentimentală pentru el. Dar nici unei femei nu-i place să audă cât de *ieftină* e o bijuterie *sau* că a fost cumpărată pentru altă femeie – unde mai pui că era şi o emigrantă ilegală, o curvă rusoaică, şi se mai şi spânzurase acolo unde cică muncea.

Iubita de *atunci* a lui Harry i-a returnat cadoul; pentru *ea,* crucea n-avea nici o valoare sentimentală. Acum, Harry n-avea nici o prietenă şi nici nu-şi închipuia că va mai fi vreodată dispus să dea crucea de Lorena unei alte femei – în cazul în care va mai exista vreuna.

Harry Hoekstra nu dusese niciodată lipsă de iubite. Problema – dacă într-adevăr se putea vorbi de o problemă – era că relaţia lui cu o femeie sau alta era de scurtă durată. Nu era libertin. Nu-şi înşela niciodată iubitele, nu umbla niciodată cu două femei în acelaşi timp. Dar fie îl părăseau ele, ñe le părăsea el, fapt e că relaţia nu dura.

Codindu-se încă să se apuce să-şi strângă lucrurile din sertare, agentul Hoekstra – în vârstă de cincizeci şi şapte de ani şi pe deplin hotărât să

se pensioneze ceva mai târziu în toamnă, după ce va fi împlinit cincizeci şi opt – se întreba dacă nu cumva o să rămână pentru totdeauna „neataşat”. De bună seamă că atitudinea lui faţă de femei şi a lor faţă de el avea, cel puţin în parte, legătură cu munca lui. Şi cel puţin o parte a motivului pentru care Harry se hotărâse să se pensioneze mai devreme era acela că voia să vadă dacă i se adeverea presupunerea.

Avea optsprezece ani când îşi începuse munca de poliţist de proximitate; la cincizeci şi opt de ani, avea să împlinească şi patruzeci de ani de serviciu. Firesc, agentul Hoekstra va primi o pensie mai mică decât ar primi dacă ar aştepta să împlinească şaizeci şi unu de ani, vârsta legală de pensionare; fiind însă neînsurat şi fără copii, nu avea nevoie de o pensie mai mare. Iar în familia lui Harry, toţi bărbaţii muriseră relativ tineri.

în ciuda sănătăţii lui de fier, predispoziţia asta genetică îl făcea să fie precaut. Dorea să călătorească; de asemenea, dorea să trăiască la ţară. Citise multe ghiduri turistice, dar el, unul, călătorise foarte puţin. îi plăceau ghidurile turistice, însă romanele îi plăceau şi mai mult

.Privindu-şi masa de lucru şi neavând nici o tragere de inimă să deschidă sertarele, agentul Hoekstra şi-a zis: „E timpul pentru un nou roman

de Ruth Cole, nu-i aşa?" Trecuseră vreo cinci ani de când citise *Interzis copiilor.* Cât i-o fi trebuind lui Ruth Cole să scrie un roman?

Citise toate romanele ei în engleză, deoarece ştia limba destul de bine. Iar pe străzile Cartierului felinarelor roşii, înăuntrul „micilor ziduri", engleza devenea tot mai mult limba prostituatelor şi a clienţilor lor – engleza *stricată* era noua limbă în *de WăUen.* (După părerea lui, engleza stricată avea să devină limba lumii viitoare.) Şi, ca un bărbat a cărui viaţă viitoare avea să înceapă la cincizeci şi opt de ani, ofiţerul Hoekstra, un funcţionar public în prag de pensionare, voia ca engleza *hă* să fie bună

.Cititorul

Femeile din viaţa agentului Hoekstra se plângeau de obicei că nu se prea bărbierea; în mod vădit, nu era un bărbat vanitos şi poate că tocmai acest lucru le atrăgea în primul rând, dar cu timpul ajungeau să-i considere nepăsarea faţă de propriul chip drept un semn al indiferenţei lui

faţă de *ele*. Se bărbierea abia când ţepii de pe obraji începeau să aducă a barbă; lui Harry nu-i plăceau bărbile. Uneori, se bărbierea tot la două zile, alteori, doar o dată pe săptămână; se întâmpla şi să se trezească noaptea ca să se bărbierească, încât femeia de lângă el se pomenea dimineaţa lângă un bărbat care arăta cu totul altfel.

Harry manifesta aceeaşi indiferenţă şi în privinţa hainelor lui. Munca sa însemna să meargă pe jos. Purta tenişi confortabili, rezistenţi; pentru el, singurii pantaloni ca lumea erau jean- şii. Avea picioare scurte, crăcănate, pântece plat şi un fund mie, de băietan. De la brâu în jos, constituţia lui semăna cu a lui Ted Cole – compact, numai muşchi şi nerv în schimb partea de sus a trupului era mai dezvoltată. Se ducea în fiecare zi la o sală de gimnastică – avea pieptul bombat al unui halterofil –, dar, pentru că de regulă purta cămăşi laigi, cu mâneci lungi, observatorul întâmplător nu-şi dădea seama cât de musculos era.

Cămăşile acestea erau singurele pete de culoare în garderoba lui; majoritatea femeilor din viaţa lui comentau că erau *prea* colorate sau cel puţin prea încărcate. Lui îi plăceau cămăşile „pe care se întâmplă tot felul", cum zicea el. Erau genul de cămăşi pe care niciodată nu le puteai purta cu cravată, dar Harry oricum nu purta cravată, decât rareori.

Nici uniforma de poliţist n-o îmbrăca decât din când în când. Era la fel de cunoscut în *de WaUen* ca şi cele mai stridente şi mai bătrâne prostituate din vitrine; în zilele sau nopţile în

care era de serviciu, patrula prin cartier timp de două sau trei ore.

Peste cămaşă, purta vindiacuri sau ceva impermeabil – întotdeauna în culori închise, uni. Avea o jachetă veche de piele, căptuşită cu flanel de lână pentru vreme rece, dar toate jachetele şi cămăşile îi erau largi. Nu voia ca Walther-ul calibru nouă milimetri, pe care-l purta într-un toc de umăr, să i se vadă ca o umflătură sub haine. Când ploua tare, şi numai atunci, purta o şapcă de baseball; nu-i plăceau pălăriile şi nu purta niciodată mănuşi. Una dintre fostele lui iubite îi descrisese felul de-a se îmbrăca drept „tipic gangsteresc".

Părul, şaten-închis, îi încărunţea, dar lui Harry îi păsa la fel de puţin de el ca şi de bărbierit. Fie îl tundea prea scurt, fie îl lăsa să crească prea lung.

Cât despre uniforma lui de poliţist, o purtase prea mult în primii patru ani, când îşi făcuse serviciul în zona de vest a Amsterdamului. încă mai locuia într-un apartament din acea zonă, nu pentru că era prea leneş să se mute, ci pentru că-i plăcea luxul de-a avea *două* şemineuri funcţionale – din care unul în dormitor. îşi permitea două răsfăţuri – focul de lemne şi cărţile; lui Harry îi plăcea să citească lângă un foc şi avea multe cărţi, atât de multe încât ar fi fost o adevărată povară să se mute *indiferent unde*. îi plăcea şi să meargă pe bicicletă la serviciu, convingerea lui fiind că trebuia să pună o distanţă între sine şi *de WaUen.* Oricât era de familiarizat cu rău-famatul cartier şi chiar dacă toată lumea îl cunoştea pe străzile aglomerate – *de WaUen* fiind adevăratul lui birou, iar „zidurile

mici", binecunoscutele sertare ale mesei lui *reale* de lucru –, Harry Hoekstra era un singuratic.

Femeile din viaţa lui Harry se plângeau şi de faptul că Harry se ţinea *deoparte* în bună măsură. Prefera să citească o carte decât să asculte. Cât despre a sta de vorbă: Harry prefera să facă focul, să se vâre în pat şi să privească dansul luminii pe pereţi şi pe tavan. Îi plăcea şi să citească stând în pat.

Oare numai femeile *ha* erau geloase pe cărţi? se întreba Harry. Cea mai mare absurditate în ceea ce le privea, îşi spunea el. Cum puteau fi geloase pe *cărţi*" Cu atât mai mare absurditatea când era vorba de femeile pe care le cunoscuse în librării. Harry cunoscuse multe femei în librării; pe altele, tot mai puţine în ultima vreme, le cunoscuse la sala de sport, unde se ducea el.

Sala lui de sport era cea de pe Rokin, unde o dusese pe Ruth Cole editorul ei, Maarten Schouten. La cincizeci şi şapte de ani, agentul Hoekstra era puţin prea bătrân pentru majoritatea femeilor care mergeau acolo. (Femei tinere, de douăzeci şi ceva de ani, îi spuneau că se ţinea extraordinar „pentru un dp de vârsta lui" – ei bine, nu-i făcea nici o plăcere să audă una ca asta.) Dar în ultima vreme îşi dăduse întâlnire cu o femeie care lucra la sală, instructoare de aerobic. Harry detesta gimnastica aerobică; el era un halterofil convins. Într-o singură zi, agentul Hoekstra mergea pe jos mai mult decât mergea majoritatea oamenilor într-o săptămână sau într-o lună. Iar cu bicicleta se ducea peste tot. Ce-i trebuia lui gimnastică aerobică?

Instructoarea era o femeie atrăgătoare, se apropia de patruzeci de ani, dar avea în ea un fel

de zel misionar; eşecul de a-l converti pe Harry la sportul ei preferat îi rănise sentimentele. Nici o persoană din memoria recentă a lui Harry n-avea o aversiune mai mare pentru citit decât ea. Instructoarea de aerobic nu era o cititoare şi – asemenea tuturor celoiialte femei din viaţa lui Harry – refuzase să creadă că Harry nu făcuse niciodată sex cu o prostituată. Nu se poate să nu fi fost măcar tentat.

Era „tentat" tot timpul, deşi, cu fiecare an care trecea, tentaţia scădea. în cei aproape patruzeci de ani de când era poliţist, fusese „tentat" şi să omoare pe câţiva. Dar agentul Hoekstra *nu* omorâse pe nimeni şi nu făcuse nici sex cu vreo prostituată.

Nu încape îndoială că toate iubitele lui Harry se simţeau stânjenite de relaţiile lui cu femeile alea din vitrine şi, din ce în ce mai multe, pe străzi. El, Harry, era un bărbat al străzilor, ceea ce probabil contribuise într-o măsură uriaşă la dragostea lui pentru cărţi şi şemineuri; iar faptul că de patruzeci de ani era un bărbat al străzilor contribuise *J&ră doar ţi poate* la dorinţa lui de a încerca să trăiască la ţară. Harry Hoekstra se săturase până-n gât de oraşe, de *orice* oraş.

Doar unei singure iubite de-a lui Harry îi plăcuse să citească la fel de mult ca şi lui, numai că nu citea ce trebuia; printre femeile cu care Harry se culcase, ea era cea mai aproape de ceea ce însemna a fi o prostituată. Era avocată, făcea muncă de voluntariat pentru o organizaţie a prostituatelor, o feministă liberală care-i spusese lui Harry că ea se identifica total cu prostituatele.

Organizaţia pentru drepturile prostituatelor se numea De Rode Draad (Firul Roşu); la vremea la care Harry o cunoscuse pe avocată, Firul Roşu se bucura de o relaţie inconfortabilă cu poliţia. La urma urmei, şi poliţia, şi Firul Roşu se preocupau de siguranţa prostituatelor. Harry întotdeauna se gândea că această relaţie ar fi putut să aibă mai mult succes.

Însă de la bun început membrele comitetului de conducere al Firului Roşu îl călcaseră pe Harry pe nervi; pe lângă prostituatele şi fostele prostituate militante, erau femeile (precum prietena lui, avocata) care i se păruseră a fi nişte feministe *nepractice,* preocupate mai ales să transforme organizaţia într-o mişcare de emancipare pentru prostituate. Harry considerase, încă de la început, că Firul Roşu trebuia să se preocupe mai puţin de manifeste şi mai mult de protejarea prostituatelor de pericolele profesiunii lor. Cu toate acestea, el le prefera pe prostituate şi pe feministe, şi nu pe *celelalte* membre ale comitetului, genul sindicalist şi genul pe care Harry îl numea „cum-să-fii-subvenţionat".

Numele avocatei era Natasja Frederiks. Două treimi dintre femeile care lucrau pentru Firul Roşu erau prostituate sau foste prostituate; la întrunirile lor, ne-prostituatele (precum Natasja) nu aveau voie să vorbească; toate celelalte persoane implicate în organizaţie erau voluntare. Şi Harry fusese voluntar.

La sfârşitul anilor '80, poliţia şi Firul Roşu interacţionaseră mai mult decât o făceau acum. Între timp, organizaţia nu reuşise să atragă prostituatele străine – cu atât mai puţin pe cele „ilegale" –, iar numărul prostituatelor *olandeze*

din vitrine sau de pe străzi se micşora tot mai mult.

Natasja Frederiks nu mai făcea muncă voluntară pentru Firul Roşu; işi pierduse şi ea orice iluzii. (Natasja zicea despre sine că e o „ex-idealistă”.) Pe Harry îl cunoscuse la una dintre întâlnirile de joia după-amiaza pentru prostituatele debutante. După părerea lui Harry, întrunirile acestea erau bine-venite.

El şedea în fundul sălii şi nu deschidea gura decât când i se adresa o întrebare directă; prostituatelor debutante le era prezentat drept „unul dintre membrii mai înţelegători ai forţelor de poliţie”, iar fetele noi erau încurajate să stea de vorbă cu el după ce se încheia programul obişnuit. „Programul obişnuit” însemna adesea că o prostituată mai în vârstă le spunea debutantelor la ce trebuiau să fie atente. Una dintre prostituatele hârşite era Dolores de Ruiter sau Dolores Cea Roşie, cum o ştiau Harry şi toată lumea din Cartierul felinarelor roşii. Rooie Dolores fusese târfa în *de Wallen* şi apoi în Bergstraat cu mult înainte ca Natasja Frederiks să înceapă să practice avocatura.

Ceea ce le spunea Rooie de fiecare dată debutantelor era să se asigure că clientul lor avea erecţie. Şi nu glumea.

- Când tipul e în cameră cu voi – adică în *clipa* în care pune piciorul în prag —, trebuie să aibă erecţie.

Dacă n-avea, le avertiza Rooie pe fetele noi, poate că nu venise pentru sex.

- Şi niciodată să nu închideţi ochii, le atrăgea Rooie atenţia debutantelor. Unii tipi vă cer să închideţi ochii. Să *n-o faceţi!*

Nu se întâmplase nimic neplăcut sau dezamăgitor în relaţia lui sexuală cu Natasja Frederiks, dar ceea ce-şi amintea Harry cu intensitate era cum se ciondăneau din pricina cărţilor. Natasja era o persoană conflictuală din născare, în schimb lui Harry nu-i plăcea să se certe; dar îl bucura să aibă o prietenă care citea la fel de mult ca el, chiar dacă ea nu citea ce trebuia. Natasja citea cărţi de non-ficţiune, de genul celor care vor să schimbe lumea, adică citea *broşuri*. Majoritatea, cărţi de stânga, ce vindeau iluzii – Harry nu credea că lumea (sau natura umană) putea fi schimbată. Slujba lui Harry era aceea de a înţelege şi a accepta lumea existentă; îi plăcea să creadă că, poate cu ajutorul său, lumea era ceva mai sigură.

Harry citea romane pentru că în ele găsea cele mai bune descrieri ale naturii umane. Romancierii pe care-i prefera el nu sugerau niciodată că putea fi schimbat comportamentul uman, cu atât mai puţin comportamentul abject. Din punct de vedere moral, aveau şi ei preferinţe pentru un personaj sau altul, dar romancierii nu schimbau lumea; erau doar povestitori care aveau de spus poveşti mai-bune-decât-cele-obişnuite, iar povestitorii buni ziceau poveşti cu personaje credibile. Romanele preferate de Harry erau poveşti despre oameni reali, împletite într-o ţesătură complexă.

Nu gusta romanele poliţiste sau aşa-numitele thrillere. (Fie le dezlega intriga prea iute, fie personajele nu erau plauzibile.) N-ar fi intrat niciodată într-o librărie să ceară să i se arate sectorul de literatură clasică ori cele mai

noi apariţii în proză, dar până la urmă tot „clasici” şi romane „literare” citea mai mult decât orice alt gen de proză, deşi toate erau romane cu o structură narativă destul de convenţională.

Harry n-avea nimic împotrivă ca o carte să fie amuzantă, dar un autor care era *doar* comic (sau doar satiric) îl dezamăgea, îi plăcea realismul social, însă nu şi dacă autorului îi lipsea *cu totul* imaginaţia, nu şi dacă povestea nu avea darul să-l facă să se întrebe în fiecare clipă ce urma să se mai întâmple. (Un roman despre o femeie divorţată – care-şi petrece un weekend la un hotel într-o staţiune turistică, unde întâlneşte un bărbat cu care îşi *imaginează* că are o aventură, dar nu o are, ci se întoarce pur şi simplu acasă – nu se potrivea câtuşi de puţin cu ceea ce înţelegea agentul Hoekstra prin roman.)

Nastasja Frederiks zicea că Harry era un „escapist” în ceea ce privea gustul său în materie de romane, dar Harry era neclintit în convingerea că Natasja era cea care evada din realitate cu broşurile alea idioate ale ei, pline de iluzii deşarte despre cum poate fi *schimbată* lumea!

Dintre autorii contemporani, agentul Hoekstra o prefera pe Ruth Cole. Natasja şi Harry se certaseră din pricina lui Ruth Cole mai mult decât din pricina oricărui alt autor. Avocata – care-şi oferise voluntar serviciile oiganizaţiei Firul Roşu, deoarece, zicea ea, se „identifica” total cu prostituatele – declara că poveştile lui Ruth Cole erau „prea bizare”; avocata – care susţinea sus şi tare drepturile prostituatelor, dar

căreia nu i se îngăduia să vorbească la nici o întrunire a oiganizaţiei – pretindea că intrigile romanelor lui Ruth Cole erau „prea neverosimile”. Unde mai pui că Natasjei nu-i plăcea intriga în general. Lumea *reală* (pe care cu atâta fervoare încerca s-o schimbe) nu avea nici o intrigă descifrabilă – era de părere Narasja.

Avocata – care (asemenea lui Harry) avea să renunţe să mai facă voluntariat pentru Firul Roşu, pe motiv că organizaţia prostituatelor nu reprezenta nici măcar a *două&eea* parte dintre prostituatele active în oraşul Amsterdam — o acuza pe Ruth Cole că era „prea nerealistă” pentru gusturile ei. (La vremea la care şi Harry, şi Natasja vor fi părăsit munca de voluntariat în folosul oiganizaţiei Firul Roşu, întrunirile de joia după-amiaza destinate prostituatelor debutante atrăgeau mai puţin de cinci procente dintre debutantele care munceau în *de Watten.)*

- Ruth Cole e mai realistă decât *line,* îi spunea Harry Natasjei.

S-au despărţit din pricină că Natasja era de părere că Harry nu avea pic de ambiţie. Nici măcar nu *voia* să fie detectiv, se mulţumea să fie „doar” poliţist de patrulare. Adevărat, Harry simţea nevoia să bată străzile. Dacă nu era acolo afară, în *adevăratul* lui birou, străbătându-l la

pas, avea sentimentul că nu e poliţist

.La acelaşi etaj la care se afla biroul *oficial* al lui Harry, îşi aveau şi detectivii biroul lor, plin de computere la care ei îşi petreceau prea mult timp. Dintre detectivi, cel mai bun prieten al lui Harry era Nico Jansen. Lui Nico îi plăcea să-l tachineze pe Harry cu faptul că ultima crimă comisă asupra unei prostituate din Amsterdam, anume uciderea lui Dolores de Ru- iter în camera ei cu vitrină, pe Bergstraat, fusese soluţionată de computerul lui din biroul cu computere al detectivilor, dar Harry ştia el ce ştia.

Adică ştia că, *în realitate,* uciderea prostituatei fusese rezolvată de martorul misterios; analiza pe care Harry o făcuse relatării martorului, care, la urma urmei, lui îi fusese adresată, îi indicase în fond lui Nico Jansen ce să caute în mult-lăudatul lui computer.

Dar ciondănelile lor erau amicale. Cazul fusese elucidat – asta conta, zicea Nico. Pe Harry îl preocupa însă martorul şi nu-i convenea câtuşi de puţin că acesta îi scăpase printre degete. Era absolut convins – ceea ce-l înnebunea şi mai mult – că îl văzuse – *o* văzuse, pentru că era vorba de o femeie – şi *cu toate acestea* îi scăpase!

Sertarul din mijloc de la masa de lucru a agentului Hoekstra l-a îmbărbătat; n-aveau ce arunca din el. Vreo zece pixuri vechi, câteva chei – Harry habar n-avea de la ce erau, dar poate că acela care îl va înlocui se va amuza încercând să le ghicească *rostul.* Apoi un deschizător de sticle combinat cu tirbuşon – chiar şi într-o secţie de

poliţie, nu se ştie când ai nevoie de o *asemenea* ustensilă –, o linguriţă (nu prea curată, dar putea fi spălată oricând). „Nu se ştie niciodată când ţi se face rău la serviciu şi ai nevoie de-o linguriţă să-ţi iei doctoria”, şi-a zis Harry.

A dat să închidă sertarul, lăsându-i conţinutul neatins, când a zărit un obiect de o utilitate încă şi mai remarcabilă. Era mânerul rupt de la sertarul de jos al mesei de lucru, şi numai Harry ştia cât de folositoare era această unealtă. Se potrivea perfect între şanţurile de pe tălpile tenişilor lui Harry; o folosea ca să scoată de-acolo rahatul de câine, atunci când se întâmpla să nimerească în vreunul. Dar cel care-l va înlocui n-ar avea cum să-şi dea seama de valoarea mânerului.

Folosind unul dintre pixuri, Harry a scris un bilet pe care l-a pus în sertarul din mijloc înainte să-l închidă. „NU REPARA SERTARUL DE JOS, DAR PĂSTREAZĂ MÂNERUL. EXCELENT PENTRU RĂZUIREA RAHATULUI DE CÂINE DE PE TĂLPI. HARRY HOEKSTRA.”

Astfel îmbărbătat, Harry a luat la rând cele trei sertare laterale ale mesei, începând cu cel mai de sus. În primul se găsea un text scris de el, pe care însă nu-l citise niciodată în faţa membrelor organizaţiei Firul Roşu. Se referea la problema prostituatelor minore. Fără tragere de inimă, Harry acceptase punctul de vedere al organizaţiei ca vârsta legală pentru prostituate să fie coborâtă de la optsprezece la şaisprezece ani.

„Nimănui nu-i *place* ca minorele să se prostitueze” – astfel începea alocuţiunea lui

Harry –, „dar mie îmi place şi mai puţin ideea ca minorele să muncească în locuri periculoase. Minorele se vor prostitua oricum. Multor proprietari de bordeluri nu le va păsa dacă prostituatele lor au numai şaisprezece ani. Important este ca fetele de şaisprezece ani să poată beneficia de aceleaşi servicii sociale şi facilităţi medicale ca şi prostituatele mai în vârstă, *fără* să se teamă că vor fi date pe mâna poliţiei."

Nu laşitatea îl împiedicase pe Harry să-şi citească textul; avusese şi înainte o poziţie contrară celei „oficiale" a poliţiei. Problema era că detesta însăşi ideea de a li se permite fetelor de şaisprezece ani să se prostitueze, doar pentru că nu puteau fi împiedicate s-o facă. Atunci când era vorba de a accepta lumea reală şi de a face o supoziţie de bun-simţ privitoare la modul în care lumea poate deveni cât de cât mai puţin periculoasă, chiar şi Harry Hoekstra, care avea o viziune realistă asupra societăţii, ar fi recunoscut că anumite subiecte îl deprimau.

Nu citise textul, pentru că, pe termen lung, n-ar fi fost de nici un ajutor practic pentru prostituatele minore, aşa cum nici întrunirile de joia după-amiaza pentru prostituatele debutante nu erau de vreun ajutor pentru cele mai multe dintre *ele*. Ele nu veneau la întruniri; cel mai probabil nici nu ştiau că se ţineau asemenea întruniri sau, dacă *ştiau*, puţin le păsa de ele.

Dar poate că textul lui va avea o utilitate practică pentru viitorul poliţist care va şedea la masa lui, şi-a zis Harry, prin urmare a lăsat hârtia unde era.

Cât despre sertarul mijlociu dintre cele laterale, Harry s-a speriat mai întâi văzând că e

gol. Se uita la sertar cu disperarea unui om care fusese jefuit într-o secţie de poliţie; apoi şi-a amintit că sertarul a fost întotdeauna gol. Masa aceea dovedea cât de puţin o folosise agentul Hoekstra! În fapt, aşa-zisa „sarcină” de a face curăţenie se concentra în totalitate asupra chestiunii neisprăvite pe care, de cinci ani, Harry o ţinea conştiincios în sertarul de jos. în opinia lui, era singura chestiune poliţienească ce stătea între el şi pensionarea sa.

Cum mânerul se rupsese şi devenise unealta predilectă a lui Harry pentru îndepărtarea rahatului de câine de pe tălpile pantofilor, el a fost nevoit să folosească briceagul ca să deschidă sertarul cu pricina. Dosarul privind martora uciderii lui Rooie Dolores era dezamăgitor de subţire, ceea ce însă nu însemna că agentul Hoekstra nu-l citise şi răscitise cu cea mai mare atenţie.

Harry aprecia o intrigă complicată, dar el avea o preferinţă neclintită pentru poveştile desfăşurate cronologic. A găsi ucigaşul înainte de a găsi martorul era ca şi când ai începe o poveste de la coadă la cap. într-o poveste ca lumea, întâi afli martorul.

Ruth Cole nu era căutată de un simplu poliţist. Pe urmele sale se afla un *cititor* de modă veche.

Fiica prostituatei

Rooie îşi începuse activitatea de prostituată de vitrină în *de Wallen* pe când Harry era în primul lui an ca poliţist de proximitate în Cartierul felinarelor roşii. Era cu cinci ani mai tânără decât el, deşi el o bănuia că minţea în privinţa vârstei. în prima ei vitrină, pe

Oudekennissteeg – aceeaşi străduţă unde Vratna avea să se spânzure mai târziu –, Dolores de Ruiter părea mai tânără decât cei optsprezece ani pe care spunea că-i are. Dar ea chiar avea optsprezece ani. Nu minţise. Harry Hoekstra avea douăzeci şi trei.

În opinia lui Harry, Dolores Cea Roşie în general *nu* prea spusese adevărul ori spusese numai jumătăţi de adevăr.

în cele mai aglomerate zile, Rooie muncea în camera ei cu vitrină zece-douăsprezece ore în şir, timp în care satisfăcea chiar şi cincisprezece clienţi. Câştiga destui bani încât să-şi poată cumpăra o cameră la parter, pe Bergstraat, pe care-o închiria temporar unei alte prostituate. La vremea respectivă, îşi limitase munca la numai trei zile pe săptămână, cinci ore pe zi, şi-şi permitea şi două vacanţe pe an. De obicei, îşi petrecea Crăciunul într-o staţiune de schi din Alpi şi în aprilie sau mai se ducea undeva unde era cald. Odată, de Paşti, fusese la Roma. Fusese şi la Florenţa, şi în Spania, în Portugalia, în sudul Franţei.

Rooie avea obiceiul de a-l întreba pe Harry Hoekstra unde să se ducă. La urma urmei, el citise o mulţime de ghiduri turistice. Deşi Harry nu fusese niciodată în locurile acelea în care Rooie dorea să se ducă, el

se interesa de hoteluri; Harry
ştia c

ăRooie prefera destinaţiile „moderat de scumpe”. Ştia de asemenea că, deşi vacanţele în anotimpul cald erau importante pentru ea, lui Rooie îi plăceau mai mult staţiunile de schi la vremea Crăciunului; şi, cu toate că lua lecţii de schi în fiecare iarnă, nu trecuse niciodată de nivelul începătorilor. Când termina seria de lecţii, schia singură câte o jumătate de zi şi numai până întâlnea pe cineva, Rooie întotdeauna întâlnea pe cineva.

îi spusese lui Harry că era haios să întâlnească bărbaţi care nu ştiau că e prostituată. Uneori, întâlnea bărbaţi tineri, de condiţie bună, care schiau pe rupte şi petreceau straşnic; cel mai adesea, întâlnea bărbaţi liniştiţi, chiar sobri, care schiau la un nivel mediu. Dolores avea o fobleţe deosebită pentru taţi divorţaţi care aveau dreptul să-şi petreacă sărbătorile de Crăciun împreună cu copiii lor doar o dată la doi ani. (în general, taţii cu fii erau mai uşor de sedus decât taţii cu fiice.)

Rooie simţea o strângere de inimă când vedea într-un restaurant un bărbat însoţit de un copil. Deseori, cei doi nu vorbeau sau conversaţia lor era stângace – de obicei, despre schi sau mâncare. Pe chipurile taţilor, Rooie detecta un fel de singurătate care era altfel decât cea de pe chipurile colegelor ei de pe Bergstraat, dar tot singurătate era.

O poveste de dragoste cu un tată care călătorea însoţit de copilul său avea întotdeauna ceva delicat şi tainic. Pentru cineva care nu avea parte de multe poveşti de dragoste *reale* în viaţă,

Rooie credea că delicateţea şi secretoşenia sporeau atracţia sexuală; iar grija pe care trebuia s-o ai când la mijloc erau sentimentele unui copil condimenta relaţia.

- Nu te temi că tipii ăştia or să vrea să vină să te vadă în Amsterdam? a întrebat-o Harry la un moment dat. (în anul acela, Rooie fusese la Zermatt.)

Dar numai o dată se întâmplase ca un bărbat să insiste să vină la Amsterdam. De obicei, Rooie reuşea să descurajeze o asemenea tentativă.

- Ce le spui că *faci?* a întrebat-o Harry în alt moment. (Rooie tocmai se întorsese din Pontresina, unde întâlnise un bărbat care stătea cu fiul său la Badrutt's Palace, în St. Moritz.)

Dolores „Cea Roşie" întotdeauna le spunea taţilor o jumătate de adevăr confortabil. „îmi câşdg o existenţă destul de bună din prostituţie", începea Rooie, urmărind cum se instalează şocul, apoi adăuga: „A, nu vreau să spun că *sunt* prostituată! Sunt doar o proprietăreasă lipsită de simţ practic, drept care *închiriez* prostituatelor..."

Dacă interlocutorul insista, ea umfla minciuna. Tatăl ei, medic neurolog, murise; iar ea transformase cabinetul lui într-o cameră cu vitrină pentru prostituate. Era mai puţin probabil să închiriezi prostituatelor decât medicilor, dar era „mai plin de culoare".

îi plăcea să-i spună lui Harry Hoekstra poveştile pe care le inventa. Iar Harry se bucura indirect de micile aventuri amoroase ale lui Rooie, la fel cum şi călătorea cu ajutorul

poveştilor altora. Ştia de unde apăruse urologul în povestea lui Rooie.

Existase *în realitate* un urolog care fusese admiratorul constant al lui Rooie *fi* cel mai frecvent client al ei, un bărbat trecut bine de optzeci de ani – până când căzuse mort într-o duminică după-amiaza, în camera prostituatei de pe Bergstraat. Fusese un curtezan atât de desăvârşit, încât adeseori uita să facă sex, pentru care de altfel plătise. Rooie ţinuse mult la dragul şi bătrânul doctor Bosman care îi jura că-şi iubeşte nevasta, copiii şi nenumăraţii nepoţi şi nepoate şi îi arăta lui Rooie fotografiile de familie cu o mândrie neabătută.

în ziua în care avea să moară, şedea în fotoliul pentru muie, cu toate hainele pe el, şi se plângea că mâncase prea mult la prânz, chiar şi pentru o zi de duminică. O rugase pe Rooie să-i dea un pahar cu apă şi bicarbonat de sodiu, mărturisindu-i că (în acea clipă) avea nevoie de bicarbonat mai mult decât de „afecţiunile ei fizice inestimabile" – exact aşa îi spusese.

Rooie îi mulţumise proniei că stătea cu spatele la el când doctorul Bosman îşi dăduse sufletul în fotoliu. După ce-i pregătise doctoria, se întorsese spre el, dar bătrânul era mort.

Predilecţia lui Rooie pentru jumătăţi de adevăr o trădase cu acea ocazie. îi telefonase lui Harry Hoekstra şi-i zisese că un bătrân murise în camera ei cu vitrină, dar măcar îl salvase de la o moarte în stradă. Văzuse că bărbatul nu arăta deloc bine, mergea împleticindu-se pe Bergstraat, şi-l adusese în camera ei, îl aşezase

într-un fotoliu confortabil. Iar el o rugase să-i dea ceva de stomac.

-,,Spune-i soţiei mele că o iubesc!" – astea au fost ultimele cuvinte ale bătrânului, îl informase Rooie pe Harry.

Nu-i spusese însă că urologul decedat fusese cel mai vechi şi mai constant client al ei; voia în mod sincer să scutească familia doctorului Bosman de informaţia că preaiubitul lor patriarh murise împreună cu aceea care-i fusese târfă atâţia ani. Dar Harry îşi dăduse seama de adevăr: din seninătatea de pe chipul doctorului Bosman, aşa cum şedea în fotoliul pentru muie al lui Dolores „Cea Roşie", şi din tulburarea vizibilă a lui Rooie. în felul ei, femeia îl *iubise* pe bătrânul urolog

- De când vă întâlneaţi? întrebase Harry fără ezitare.

Rooie izbucnise în plâns.

- A fost întotdeauna atât de *drăguţ* cu mine! hohotise Rooie. Nimeni n-a fost vreodată atât de drăguţ cu mine. Nici măcar *tu,* Harry.

Harry o ajutase apoi pe Rooie să ţească povestea. Pornind de la minciuna pe care i-o spusese ea la început, adăugaseră amândoi detaliile semnificative. *Unde* anume pe Bergstraat îl văzuse Rooie pe bătrânul doctor „împleticindu-se", cum se exprimase ea? *Cum* anume îl convinsese să intre în camera ei? Şi oare nu trebuise să-l ajute să se aşeze în fotoliu? Iar când urologul muribund o rugase pe prostituată să-i spună soţiei lui că o iubea, vocea îi fusese încordată? Avusese dificultăţi în respiraţie? Se vedea că avea *dureri?* Cu siguranţă că soţia doctorului Bosman va dori să ştie aceste lucruri.

Văduva Bosman îi fusese atât de recunoscătoare lui Rooie Dolores, încât prostituata milostivă avea să fie invitată la slujba de înmormântare. Toţi membru familiei bătrânului urolog îşi exprimau profunda recunoştinţă faţă de Rooie. Cu timpul, prostituata avea să fie cooptată în familia Bosman care îşi făcuse obiceiul s-o invite pe Rooie la mesele de Crăciun şi Paşte, la întrunirile de familie – căsătorii, aniversări.

Harry Hoekstra se gândise adesea că jumătatea de adevăr spus de Rooie în legătură cu doctorul Bosman era probabil cea mai bună minciună la care fusese vreodată părtaş. „Cum ţi-a fost călătoria?" o întreba Harry pe prostituată când se întorcea din vacanţă. în restul timpului, o întreba: „Ce mai fac Bosmanii?"

După ce Dolores de Ruiter a fost ucisă în camera ei cu vitrină, Harry a anunţat imediat familia Bosman; nici n-avea cui altcuiva să îi anunţe moartea. Harry era de asemenea sigur că familia Bosman o să se ocupe de înmormântare; şi, într-adevăr, doamna Bosman a organizat şi a plătit întregul serviciu funerar. Au luat parte la înmormântare destul de mulţi membri ai familiei Bosman, precum şi câţiva poliţişti (printre care şi Harry), şi cam tot atâtea femei din organizaţia Firul Roşu. A venit şi Na- tasja Frederiks, fosta prietenă a lui Harry. Dar cea mai impresionantă prezenţă a constituit-o *cealaltă* familie a lui Rooie, adică prostituatele, care veniseră cu duiumul. Rooie fusese îndrăgită de colegele ei.

Dolores de Ruiter trăise o viaţă de jumătăţi de adevăr, iar minciuna care *nu* fusese câtuşi de puţin cea mai bună din viaţa ei şi pe care Harry o

socotea drept una dintre cele mai dureroase minciuni la care fusese vreodată părtaş s-a vădit la înmormântare. Una după alta, prostituatele care-o cunoscuseră pe Rooie l-au luat deoparte pe Harry şi i-au pus, toate, aceeaşi întrebare:

- Unde-i fiica? Şi uitându-se la nenumăraţii nepoţi şi nepoate ale bătrânului doctor Bosman, întrebau: Care-i dintre ei? Fiica ei nu-i aici?

- Fiica lui Rooie e moartă, a fost Harry nevoit să le spună. £ moartă de mulţi ani.

Adevărul – pe care numai Harry îl ştia – era că fiica prostituatei murise înainte de-a se naşte. Dar acesta fusese secretul bine păzit al lui Rooie.

Harry auzise despre englezul lui Rooie după ce prostituata se întorsese dintr-o vacanţă de schi petrecută la Klosters. Rooie ascultase de sfatul lui Harry şi se cazase la Chesa Grischuna, unde cunoscuse un englez pe nume Richard Smalley. Smalley era divorţat şi îşi petrecea Crăciunul cu fiul său de şase ani, un băieţel pricăjit şi neurastenic, într-o stare de permanentă nervozitate şi oboseală, pentru care tatăl o învinovăţea pe mama băiatului că era exagerat de protectoare. Cei doi o înduioşaseră pe Rooie. Băiatul nu se dezlipea de tatăl său şi avea un somn atât de capricios, încât lui Richard Smalley şi Rooie le fusese imposibil să facă sex. Reuşiseră să-şi „fure câteva sărutări" – cum îi povestise Rooie lui Harry mai târziu – „şi să se giugiulească niţel, dar vârtos".

Rooie făcuse tot ce-i stătuse în putinţă să-l împiedice pe Smalley să vină s-o vadă la Amsterdam anul următor. De Crăciun, era rândul fostei soţii să stea cu fiul neurastenic. Richard

Smalley revenea singur la Klosters. Pe parcursul întregului an, în scrisori şi în convorbiri telefonice, englezul o convinsese pe Rooie să-l însoţească de Crăciun la Chesa – un precedent periculos, ţinuse Harry s-o avertizeze pe Rooie. (Era pentru prima oară că-şi petrecea un al doilea Crăciun în aceeaşi staţiune de schi.)

Şi s-au îndrăgostit, ea şi Smalley – aşa i-a spus Rooie lui Harry după ce s-a întors în Amsterdam. Richard Smalley voia să se însoare cu ea; şi voia să-i facă şi un copil.

- Dar englezul ştie că eşti prostituată? a întrebat-o Harry.

Ei bine, Rooie îi spusese lui Richard Smalley că era o *fostă* prostituată; spusese o jumătate de adevăr şi spera ca atât să fie de ajuns.

În acea iarnă, Rooie şi-a închiriat camera cu vitrină de pe Bergstraat altor două fete; chiria pe care-o primea, aproape egala câştigul pe care-l obţinea prostituându-se. Cel puţin îi ajungea pentru a trăi până se căsătorea cu Smalley şi avea să fie „un venit suplimentar" consistent după măridş.

Dar după căsătoria cu Smalley şi după ce se mutase cu el la Londra, Rooie devenise o proprietăreasă absentă pentru cele trei prostituate din Amsterdam. Rooie avusese grijă să nu închirieze unor fete care se drogau, dar nu putea să prevadă felul în care aveau să se poarte chiriaşele în vechiul ei hogeac de pe Bergstraat. Harry încercase să ţină sub observaţie camera, însă chiriaşele lui Rooie îşi permiteau tot felul de libertăţi; una dintre fete se grăbise să subînchirieze unei a patra prostituate, a cincea

avea să urmeze curând, iar una dintre ele era toxicomană. Apoi una dintre chiriaşele lui Rooie spălase putina: până să-şi dea Rooie seama că dispăruse, rămăsese datoare cu plata chiriei pe două luni.

Rooie era însărcinată când se întorsese la Amsterdam să vadă care era situaţia camerei ei de pe Bergstraat. Ceva instinctiv o făcea să se agaţe de acel loc pe care abia de-şi scotea banii, iar după câteva reparaţii necesare şi câteva facturi pentru o curăţenie serioasă, probabil că avea să rămână şi cu datorii. Englezul îi cerea să vândă. Dar Rooie găsise două foste prostituate, olandeze amândouă, care voiau să se întoarcă la meserie; închi- riindu-le numai lor camera, Rooie socotise că putea face faţă cheltuielilor de întreţinere.

- Dă-l dracului de profit, îi spunea ea lui Harry. Vreau doar să păstrez camera, în cazul în care treaba nu merge ca lumea în Anglia.

O fi ştiut ea atunci, când era însărcinată în luna a şaptea, că n-o să meargă „bine" cu Richard Smalley. După un timp de la întoarcerea la Londra, o apucaseră chinurile facerii, dar naşterea nu mersese bine de la bun început. În ciuda unei cezariene de urgenţă, copilul se născuse mort. Rooie nu-şi văzuse niciodată fetiţa moartă. Atunci începuse Smalley cu reproşurile previzibile. Ceva era în neregulă cu Rooie, ceva ce-i omorâse pruncul în pântece; iar *ceea ce* era în neregulă cu ea trebuie să fi avut legătură cu fosta ei viaţă de prostituată: s-o fi futut prea mult.

într-o bună zi, fără veste, Rooie apăruse din nou în vitrina ei de pe Bergstraat; atunci aflase Harry despre destrămarea mariajului ei şi despre fetiţa născută moartă. (La data aceea, bineînţeles că Rooie vorbea engleza destul de bine.)

De Crăciun, Rooie se dusese din nou la Klosters şi se cazase încă o dată la Chesa Grischuna, dar aceea avea să fie ultima ei vacanţă într-o staţiune de rând. Cu toate că nici Richard Smal- ley şi nici fiul lui neurastenic nu erau în staţiune, o fi ajuns şi acolo vestea despre cine era Rooie. în situaţii imprevizibile, pe care ea nu le putea întrezări, îşi dădea seama că era tratată ca o fostă prostituată, nu ca o fostă soţie.

Fovestindu-i lui Harry, Rooie se jura că auzise pe cineva, într-o telegondolă, şoptind „Cuiva lui Smalley". Iar în Chesa unde mânca în fiecare seară singură –, un bărbat mărunt, chel, îmbrăcat cu un sacou de catifea şi cu lavalieră corai, îi făcuse avansuri. Un chelner îi adusese lui Rooie un pahar de şampanie din partea chelosului, împreună cu un bilet scris de mână în engleză, cu litere mari:

„CÂT?" se întreba în bilet.

Ea refuzase şampania.

La scurtă vreme după această ultimă vizită la Klosters, Rooie pusese capăt afişării în vitrină la sfârşit de săptămână. După încă o vreme, nu mai muncea nopţile, iar curând avea să se retragă din vitrină în mijlocul zilei — tocmai la timp să-şi ia fiica de la şcoală. Aşa le spunea ea tuturor.

Celelalte prostituate de pe Bergstraat îi cereau uneori să le arate fotografii. Normal că înţelegeau de ce n-o văzuseră niciodată pe presupună fiică nici măcar în apropiere de

Bergstraat; majoritatea prostituatelor îşi ascundeau faţă de copiii lor munca.

Prostituata cu care Rooie împărţea camera cu vitrină fusese cea mai curioasă, iar Rooie avea o fotografie pe care-o arăta cu plăcere. Fetiţa din fotografie avea cinci sau şase ani; şedea fericită pe genunchii lui Rooie, la un fel de petrecere în familie. Era una dintre nepoatele doctorului Bosman, bineînţeles; doar Harry Hoekstra şda că fotografia fusese făcută la una dintre cinele de Paşte ale familiei Bosman.

Prin urmare, *asta* era fiica prostituatei, a cărei absenţă nu fusese niciodată mai vizibilă ca la funeraliile lui Rooie. La acea adunare pestriţă, unele dintre prostituate îl rugaseră pe Harry să le reamintească numele fiicei care lipsea; nu era un nume obişnuit. Harry şi-l amintea?

Bineînţeles. O chema Chesa.

Iar după funeralii, la praznic – căci bătrâna doamnă Bosman, care plătea totul, credea în praznice –, numele fiicei moarte a fost destul de mult pomenit printre prostituate, făcând-o pe însăşi bătrâna văduvă să-l abordeze pe Harry. (£1 nu ştia cum să scape de-un ou fiert tare pe care nu voia să-l mănânce; oul avea pe el ceva ce părea să fie caviar.)

- Cine-i Chesa? l-a întrebat bătrâna doamnă Bosman.

Atunci Harry i-a spus toată povestea. Doamna Bosman s-a
înduioşat până la lacrimi, dar proastă nu era bătrâna doamnă.

- Bineînţeles că ştiam că dragul meu soţ vizita prostituate, i-a mărturisit ea lui Harry. Dar eu văd altfel lucrurile – ea mi-a făcut mie un serviciu şi l-a ***feiit*** pe el să moară în stradă!

Cu puţini ani înainte să fie ucisă, Rooie Dolores îşi redusese vacanţele anuale la o singură vacanţă în aprilie sau mai, când vremea se încălzea. Ultimele sărbători de Crăciun şi le petrecuse cu familia Bosman; erau atât de mulţi nepoţi, încât Rooie avea multe cadouri de cumpărat.

- Tot e mai ieftin decât să mă duc la schi, ü spusese ea lui Harry.

Şi într-o iarnă întunecată – era iarna dinainte de a fi ucisă -
Rooie l-a rugat pe Harry s-o însoţească în vacanţa ei din anotimpul cald, plătind nemţeşte.

- Tu eşti ăla cu ghidurile turistice, l-a tachinat ea. Alege *tu* locul şi eu te însoţesc.

Indiferent ce farmec ar fi avut taţii ăia divorţaţi care-şi petreceau vacanţele perpetue însoţiţi de copiii lor supuşi, ei bine, pe ea n-o mai vrăjeau.

De multă vTeme îşi *imaginase* Harry cum ar fi să facă o excursie cu Rooie, dar invitaţia ei l-a surprins şi l-a tulburat. Prima destinaţie unde se gândise să meargă împreună era Parisul. (Inchipuieşte-ţi să fii la Paris cu o prostituată!)

Harry s-a apucat să facă însemnări pe marginile ghidurilor turistice, să sublinieze propoziţii-cheie despre cele meii bune hoteluri. Unul dintre primele hoteluri în care se gândise Harry să stea era Hôtel du Quai Voltaire, acelaşi

hotel unde Ted făcuse poza cu Marion şi cu *labele* picioarelor lui Thomas şi Timothy. Dar Hôtel du Quai Voltaire nu avea aceleaşi recomandări elogioase precum Hôtel de l'Abbaye sau Duc de Saint-Simon. Harry hotărâse că voia să stea undeva în Saint-Germain-des- Prés, dar considera că trebuia să lase în seama lui Rooie alegerea hotelului.

Harry şi-a adus ghidurile Parisului, pline de sublinierile şi adnotările sale, în camera lui Rooie de pe Bergstraat. Trebuise să aştepte o vreme pe stradă, până termina ea cu un client.

- Ah, Harry! a strigat ea. Vrei să duci o curvă bătrână la *Paris?* Aprilie la Paris!

Nici unul din ei nu fusese vreodată la Paris. N-ar fi mers treaba. Harry îşi putea închipui că lui Rooie o să-i placă Notre- Dame şi Tuileries, magazinele de antichităţi despre care doar auzise; o putea vedea fericită la braţul lui în Grădina Luxembourg. Dar nu şi-o prea putea imagina la Luvru. La urma urmei, ea locuia în Amsterdam şi nu fusese nici măcar o dată la Rijksmu- seum! Cum s-o ducă Harry la Paris?

- De fapt, nu cred că pot pleca, i-a spus el. Aprilie e o lună agitată în *de Wallen.*

- Atunci mergem în martie, i-a zis Rooie. Mergem în *maU* Care-i treaba?

- Nu cred că pot s-o fac, Rooie, a recunoscut el.

Prostituatele sunt obişnuite cu refuzurile, le fac faţă destul de bine.

După ce fusese anunţat la telefon despre uciderea lui Rooie, Harry a căutat în camera ei din Bergstraat ghidurile pe care prostituata nu i

le re turnase. Erau puse toate pe măsuţa îngustă din toaletă.

A observat, de asemenea, că ucigaşul o muşcase pe Rooie şi că felul în care fusese rostogolită de pe pat dădea de înţeles că asasinatul nu fusese făcut după un ritual. Mai mult ca sigur fusese strangulată, dar în jurul gâtului nu se vedeau vânătăi lăsate de degete; prin urmare, fusese sufocată cu antebraţul, şi-a zis *hoofdagentr\A.*

În acea clipă, a zărit dulapul în perete, cu pantofii aşezaţi cu vârfurile în afară. O pereche nu fusese aliniată în rând cu celelalte, iar în mijlocul şirului era un spaţiu, semn că acolo îşi avusese locul o altă pereche.

„Rahat! Există un *martor!"* şi-a dat seama Harry imediat. Ştia că Rooie era una dintre puţinele prostituate care făceau tot posibilul să le ajute pe debutante. Ştia şi cum: le lăsa să se uite când era cu un client, doar ca să vadă cum se făcea treaba. Pitise multe fete în dulapul din perete. Harry auzise despre metoda lui Rooie la una dintre întrunirile pentru prostituatele debutante, de la Firul Roşu. Dar Rooie nu mai fusese de ceva vreme la vreo întrunire din acelea; Harry nici măcar nu era sigur dacă Firul Roşu mai *ţinea* întruniri pentru prostituatele debutante.

Fata care găsise cadavrul lui Rooie şedea smiorcăindu-se şi hohotind pe pragul camerei lui Rooie. Se numea Anneke Smeets. Fusese dependentă de heroină şi scăpase de dependenţă – cel puţin pe Rooie o convinsese că se lăsase. Anneke Smeets nu era îmbrăcată pentru munca în vitrină; de obicei, purta un corset de piele, cel pe care Harry îl văzuse atârnat în dulap.

Aşa cum şedea pe prag, Anneke arăta ca o femeie oarecare, neîngrijită. Purta un pulover negru lălâu, căruia îi atârnau coatele, şi jeanşi rupţi în ambii genunchi. Nu era fardată, nici măcar rujată, părul îi era murdar şi lăţos. Singurul semn de desfrâu în toată înfăţişarea aceea lipsită de orice nuri era tatuajul: un fulger (foarte mic) pe partea interioară a încheieturii de la mâna dreaptă.

- Se pare că cineva ascuns în dulap a asistat la tot, a început Harry.

încă suspinând, fata a dat din cap:

- Aşa se pare.
- O ajuta pe-o debutantă? a întrebat-o Harry.
- N-am habar de vreuna! a suspinat fata.

Prin urmare, existase un martor – Harry Hoekstra era aproape sigur de asta încă înainte să fi primit mărturia lui Ruth Cole la secţia de pe Warmoesstraat.

- Ah, Dumnezeule! a strigat deodată Anneke. Nimeni nu s-a dus s-o ia pe fata ei de la şcoală! Cine o să-i spună fetei?
- S-a dus cineva s-o ia, a minţit Harry. I-a spus deja cineva.

Adevărul avea să-l mărturisească Harry câteva zile meii târziu, când cel mai bun prieten al său dintre detectivi, Nico Jan- sen, dorise să stea de vorbă cu el între patru ochi. Harry ştia ce însemna acea „vorbă".

Pe masa lui Jansen se găseau ghidurile Parisului. Harry Hoekstra îşi scria numele pe toate cărţile care-i aparţineau. Nico Jansen deschisese unul dintre ghiduri acolo unde era vorba de Hotel Duc de Saint-Simon. Pe margine,

Harry notase: „Inima Faubourg Saint-Germain, un loc extraordinar.”

- Asta nu-i scrisul tău, Harry? l-a întrebat Jansen.

- Numele meu e pe prima pagină, Nico. Ţi-a scăpat numele *meu?* l-a întrebat Harry pe prietenul său.

- Te gândeai să pleci cu ea într-o excursie? a vrut să ştie detectivul Jansen.

Harry era poliţist de mai bine de trei decenii; în sfârşit, simţea pe propria piele ce înseamnă să fii suspect.Harry i-a explicat că Rooie făcea multe excursii – el, în schimb, nu făcea altceva decât să citească ghiduri turistice. Obişnuia să-i împrumute şi ei ghidurile, şi asta nu de ieri, de-alaltăieri. Iar ea se obişnuise să-l întrebe unde să stea şi ce să viziteze.

- Dar n-ai avut o *relaţie* cu Rooie, nu-i aşa, Harry? N-ai plecat niciodată în excursie cu ea, nu-i aşa?

- Nu, niciodată, a răspuns Harry.

De obicei, era o idee bună să le spui poliţiştilor adevărul. Harry *nu* avusese o relaţie cu Rooie; şi nici nu plecase vreodată în excursie cu ea. Cel puţin asta era adevărat. Dar poliţiştii nu trebuie să ştie chiar *totul.* Nu era nevoie ca Nico Jansen să ştie că

Harry fusese tentat. Ah, cât de tentat fusese

!Agentul Hoekstra îşi găseşte martora

Hoekstra purta uniforma de poliţist numai în acele ocazii când Cartierul felinarelor roşii era plin de turişti sau de oameni veniţi din provincie. (O purtase şi la funeraliile lui Rooie.) Iar când era vorba de tururi organizate, el era poliţistul de serviciu al Districtului 2, nu numai pentru că vorbea engleza (şi germana) mai bine decât orice alt poliţist de la secţia de pe War- moesstraat, ci şi pentru că era recunoscut ca expert în Cartierul felinarelor roşii şi îi plăcea să-i conducă pe oameni pe străzile sale.

Odată, arătase *de Wallen-ul* unui grup de călugăriţe. Nu de puţine ori prezentase „zidurile mici" chiar şi elevilor. Prostituatele din vitrine îşi fereau privirile când îi vedeau pe copii venind, dar odată, o femfcie dintr-o vitrină trăsese brusc perdelele. Mai târziu, i-a spus lui Harry că-şi recunoscuse propriul copil în grup.

Agentul Hoekstra era poliţistul de serviciu al Districtului 2 şi când trebuiau făcute declaraţii presei. Deoarece mărturiile false erau o practică obişnuită, Harry învăţase iute să nu dezvăluie niciodată presei detaliile exacte ale unei crime; dimpotrivă, jurnaliştilor le oferea adesea detalii *false* – ceea ce ducea rapid la demascarea dementilor. în cazul uciderii lui Dolores „Cea Roşie", reuşise să obţină nişte mărturii false, spunându-le jurnaliştilor că Rooie fusese sugrumată după „o luptă violentă".

Cele două mărturii false proveneau de la nişte bărbaţi care declaraseră că o strangulaseră pe Rooie cu mâinile lor. Unul din ei îşi convinsese nevasta să-l zgârie pe faţă şi pe mâini; celălalt îşi convinsese iubita să-l lovească de câteva ori în fluierele picioarelor. Ambii bărbaţi *arătau* ca şi când luaseră parte la o „luptă violentă".

Cât despre metoda reală folosită în uciderea lui Rooie, detectivii nu pierduseră vremea în faţa computerelor; transmise- seră informaţiile necesare Interpolului din Wiesbaden, Germania, şi astfel descoperiseră că în urmă cu cinci ani, la Zürich, o prostituată fusese ucisă în acelaşi mod.

Singurul lucru pe care Rooie reuşise să-l facă fusese să-şi arunce un pantof. Prostituata din Langstrasse, Zürich, izbutise să opună mai multă rezistenţă; îşi rupsese o unghie, după toate aparenţele în timpul unei lupte scurte. Câteva fire de ţesătură – se presupunea că din pantalonii costumului purtat de ucigaş se prinseseră sub unghia ruptă a prostituatei; o ţesătură de calitate foarte bună – şi ce-i cu asta?

Cea mai convingătoare legătură între crima din Zürich şi asasinarea lui Rooie în Amsterdam era că şi în Zürich existase o lampă cu picior, de la care fuseseră scoase abajurul şi becul, fără a fi fost deteriorate. Poliţia din Zürich nu deţinea nici un indiciu despre fotografierea victimei. Crima din Zürich nu avusese nici un martor, şi nimeni nu trimisese poliţiei de-acolo un tub de emulsie polaroid, pe care să fi rămas amprenta degetului mare drept al ucigaşului.

Totuşi, nici o amprentă găsită în camera prostituatei din Langstrasse, Zürich, nu se

potrivea cu amprenta din Amsterdam şi nici în dosarele Interpolului din Wiesbaden nu exista o amprentă identică. A doua amprentă de pe tub, distinctă şi *mică,* aparţinea unui deget arătător drept. Semn că prezumtivul martor ridicase tubul ţinându-l de capete cu degetul mare şi cel arătător. (Cu *siguranţă* martorul era o femeie, toată lumea fusese de acord cu acest aspect, deoarece amprenta era mult mai mică decât amprenta prezumtivului ucigaş.)

O altă amprentă mică şi distinctă a degetului arătător drept fusese prelevată de pe unul dintre pantofii din dulapul lui Rooie, aşezaţi cu vârfurile spre cameră. Acelaşi deget arătător drept atinsese mânerul interior al uşii de la camera lui Rooie – fără îndoială atunci când martora ieşise în stradă, după plecarea ucigaşului. Oricine ar fi fost martora asta, era dreptace şi avea o cicatrice subţire cât firul de păr exact pe mijlocul buricului de la degetul arătător drept.

Dar Interpolul nu găsise în arhiva sa nici această amprentă a degetului arătător drept al prezumtivei martore – Harry nu se aşteptase ca Interpolul să identifice *acea* amprentă. El era sigur că martora lui nu era o infractoare. Iar după ce, timp de o săptămână, stătuse de vorbă cu prostituatele din zonă, Harry se convinsese şi de faptul că martora sa nu era o prostituată. O fi fost o individă din aia care făcea turism sexual.

într-o perioadă scurtă de timp, în mai puţin de-o săptămână, fiecare prostituată de pe Bergstraat o văzuse pe posibila martoră de vreo şase ori! Iar Anneke Smeets *vorbise* cu ea. Femeia misterioasă întrebase de Rooie într-o seară, iar

Anneke – cu corsetul ei de piele şi fluturând un vibrator – îi spusese turistei pretinsul motiv pentru care Rooie nu muncea seara. Rooie era cu fiica ei, aşa spusese Anneke.

Prostituatele de pe Korsjespoortsteeg o văzuseră şi ele pe femeia misterioară. Una dintre târfele mai tinere i-a spus lui Harry că martora lui era lesbiană, dar celelalte prostituate nu erau de aceeaşi părere; fuseseră precaute faţă de femeie pentru că nu înţeleseseră ce voia.

Bărbaţii care se plimbau prin faţa prostituatelor din vitrine mereu privind, mereu în călduri, dar nehotărâţi – erau numiţi *hengsten* („armăsari"), iar prostituatele care-o văzuseră pe Ruth Cole trecând prin dreptul vitrinelor lor spuneau despre ea că e o femeie *hengst*. Dar bineînţeles că nu există o femeie-armăsar şi tocmai de aceea persoana misterioasă le crease prostituatelor un sentiment de disconfort.

- Arăta ca o reporteriţă, i-a zis una dintre ele lui Harry.

(Reporterii le creau prostituatelor cel mai puternic sentiment de disconfort.)

O jurnalistă străină? Agentul Hoekstra respingea această posibilitate. Majoritatea jurnaliştilor străini care veneau la Amsterdam în interes de serviciu erau sfătuiţi să ia legătura cu *eL*

De la prostituatele din *de Wallen,* Harry a aflat că femeia misterioasă nu fusese tot timpul singură. La un moment dat, o însoţise un tânăr, probabil un student. în vreme ce martora pe care

o căuta Harry avea treizeci şi ceva de ani şi vorbea numai engleza, băiatul era olandez sadea.

Astfel îşi găsea răspunsul una dintre întrebările agentului Hoekstra: Dacă martora lui dispărută era o străină vorbitoare de engleză, cine scrisese în olandeză mărturia? O informaţie suplimentară lumina întru câtva documentul scris îngrijit, cu litere de tipar pe care martora îl expediase lui Harry prin poştă. Un artist în tatuaje, pe care Harry îl socotea expert grafolog, se uitase la literele scrise meticulos şi trăsese concluzia că textul fusese *copiat.*

Artistul se numea Henk, el realiza majoritatea tatuajelor cu litere la muzeul tatuajului din Cartierul felinarelor roşii, aşa-numita Casă a Durerii. (Specialitatea lui era să tatueze un poem – orice poem – în forma unui trup de femeie.) Părerea lui era că pixul martorei zăbovise prea mult asupra fiecărei litere; numai cineva care copiază într-o limbă străină ar scrie fiecare literă atât de încet.

- Cine e nevoit să depună atâta efort ca să nu facă nici o greşeală ortografică? îl întrebase Henk pe Harry. Cineva care nu cunoaşte limba – absolut sigur.

Prostituatele din *de Wallen* nu credeau că martora lui Harry şi tinerelul olandez formau un cuplu.

- Nu-i doar diferenţa de vârstă, spunea prostituata thailan- deză de pe Barndesteeg, pe care o vizitaseră Ruth şi Wim. Era limpede ca lumina zilei că n-au făcut niciodată sex.

- Poate se pregăteau să facă, şi-a dat Harry cu părerea. Poate urmau să facă.

- Nu mi s-a părut, a zis prostituata. N-au fost în stare să-mi spună nici măcar ce voiau. Cică voiau doar să *privească,* dar nu ştiau nici măcar *ce* voiau să privească!

Cealaltă prostituată thailandeză care-şi amintea de cuplul neobişnuit era bătrâna sadică, renumită că-şi teroriza clienţii.

- Băiatu' ăla olandez avea una babaaană, ă declarat ea. Era mort s-o facă. Da' mami a lui nu-l lăsa.

- Băiatul ăla ar fi futut orice, numa' pe mine nu, a spus tra- vestitul din Ecuador. Femeia era doar curioasă. Nu-i ardea de sex. Voia doar să *afle* câte ceva despre sex.

Dacă băiatul olandez ar fi fost cu femeia misterioasă în dulapul lui Rooie, amândoi ar fi încercat să împiedice omorul Harry era sigur de asta. Aproape de la bun început, Harry se îndoise că martora era o prostituată debutantă; chiar şi o debutantă s-ar fi dus glonţ la poliţie, exceptând cazul în care era o „ilegală", iar dacă ar fi fost „ilegală", pe cine ar fi putut găsi să-i scrie declaraţia într-o olandeză atât de perfectă?

O prostituată jamaicană de pe Slapersteeg şi-o amintea şi ea pe Ruth Cole.

- Era scundă. Zicea că s-a rătăcit, i-a spus ea lui Harry. Am apucat-o de braţ şi-am scos-o de pe alee. M-am mirat că avea un braţ atât de vânjds.

Atunci şi-a dat agentul Hoekstra seama că o văzuse pe femeia misterioasă! Şi-a amintit-o deodată pe femeia pe care o urmărise prin *de WaUen* într-o dimineaţă devreme; avea mersul

adetic. Mică de statură, dar puternică. Nicidecum nu dădea impresia că „s-a rătăcit”. Părea să aibă un scop, iar Harry o urmărise nu numai pentru că nu se potrivea cu locul acela, ci şi pentru că era surprinzător de atrăgătoare. (Pe lângă faptul că-i părea vag familiară! E de mirare că Harry n-o recunoscuse după fotografiile de pe supracoperte.) Sesizând că femeia observase c-o urmăreşte, Harry se întorsese la secţia de pe Warmoesstraat.

Ultimele persoane cu care a stat de vorbă Harry au fost cele două prostituate grase din Ghana. Turista necunoscută se oprise pe Stoofsteeg cât să le întrebe pe prostituate de unde erau; la rândul lor, o întrebaseră pe Ruth Cole de unde era *ea*, iar aceasta le răspunsese că din Statele Unite. (Ceea ce a aflat Harry de la prostituatele din Ghana – anume că martora lui era americancă – avea să se dovedească o informaţie mult mai importantă decât i se păruse la început.)

Nico Jansen ajunsese într-un punct mort în munca pe care o desfăşura pe computer. Emulsia polaroid cu şapcă albastră azur ar fi putut fi cumpărată fíe din Amsterdam, fie din Zürich. Faptul că ucigaşul semăna cu o cârtiţă (cum zisese martora misterioasă), că şuiera când respira, că avea ochi mijiţi („aproape complet închişi”)... la ce-i foloseau astea fără o amprentă din Zürich care să se potrivească amprentei de pe tubul de emulsie din Amsterdam?

Iar faptul că martora crezuse că ucigaşul lucra pentru SAS, liniile aeriene scandinave, s-a dovedit o pistă falsă. În ciuda examinării amprentelor fiecărui angajat care lucra în

sistemul de securitate al SAS, nu s-a găsit nici una care să se potrivească.

Prinderea ucigaşului s-a datorat numai faptului că Harry Hoekstra ştia engleza la perfecţie (şi niţică germană). Până la urmă, cea mai importantă informaţie din mărturia martorei a fost observaţia că ucigaşul vorbea engleza aparent cu un accent *german*.

Era tocmai ziua în care Nico Jansen îi spusese lui Harry că detectivii ajunseseră într-un punct mort privind ucigaşul lui Rooie. Harry a citit din nou mărturia. Deodată, i-a sărit în ochi elementul care-i lipsea. Dacă limba maternă a ucigaşului era germana, înseamnă că SAS *nu* era SAS – în alfabetul german, ca şi în cel olandez, *a* se pronunţa ca *ah*. în alfabetul german, *e* se pronunţa ca *ay*. Iar pentru martora *lui* americancă, S£S trebuie să-i fi sunat ca S¿4S. Ucigaşul n-avea nici o legătură cu liniile scandinave. Ucigaşul avea legătură cu securitatea unei companii numite S£S!

Harry n-avea nevoie de computerul lui Nico Jansen să afle ce era S£S. Camera Internaţională de Comerţ a acceptat cu plăcere să-l ajute pe Harry să găsească o companie cu iniţialele respective într-un oraş în care se vorbea germana şi, în mai puţin de zece minute, Harry l-a identificat pe patronul ucigaşului. Venerabila Schweizer Elektronik- und Sicherheitssysteme (SES) îşi avea sediul în Zürich; compania concepea şi instala sisteme de securitate pentru bănci şi muzee peste tot în Europa.

Harry a avut un uşor sentiment de satisfacţie să-l găsească pe Nico Jansen în biroul detectivilor, unde computerele le scăldau mereu

chipurile într-o lumină nefirească şi-i bombardau cu sunete nefireşti.

- Nico, am ceva ce poţi să introduci în computerul tău, i-a zis Harry. Dacă vrei să vorbesc cu colegul tău din Zürich, germana mea e mai bună decât a ta.

Detectivul din Zürich se numea Ernst Hecht; mai avea puţin şi se pensiona. Crezuse că niciodată nu va descoperi cine ucisese o prostituată braziliancă în zona Längstrasse, cu aproape şase ani în urmă. Dar Schweizer Elektronik- und Sicherheitssysteme era o companie de sisteme de securitate mică, însă importantă pe piaţă; din motive legate de asigurări, fiecare angajat al companiei, care concepuse ori instalase un sistem de securitate pentru vreo bancă sau vreun muzeu, fusese amprentat.

Degetul mare cate se potrivea cu amprenta degetului mare de pe tubul de emulsie polaroid aparţinea unui fost angajat, inginer în domeniul sistemelor de alarmă, pe nume Urs Messerli. Messerli se deplasase la Amsterdam în toamna lui 1990, ca să facă o estimare a costurilor unui sistem de detectare a mişcării şi focului într-un muzeu de artă. Avea întotdeauna asupra sa un aparat foto Polaroid vechi, ce folosea filme 4X5 Land, tip 55, şi ale cărui fotografii în alb-negru erau preferate de toţi inginerii de la SES. Erau fotografii de format mare, cu negative. Messerli făcuse peste o sută de fotografii cu interiorul muzeului de artă din Amsterdam, ca să calculeze câte sisteme de detectare ar fi necesare şi unde anume să fie instalate.

Urs Messerli nu mai lucra pentru SES, pentru că era foarte bolnav. Se afla internat în spital şi părea să nu mai aibă mult de trăit, asta din cauza unei infecţii pulmonare provocate de ernfi- zemul de care suferea de peste cincisprezece ani. Harry Hoekstra şi-a spus că e foarte posibil ca respiraţia unei persoane care suferă de emfizem să *sune* ca o respiraţie asmatică.)

Universitätsspital din Zürich era vestit pentru grija cu care trata pacienţii suferinzi de emfizem. Ernst Hecht şi Harry nu trebuiau să se teamă că Urs Messerii ar putea s-o şteargă înainte să apuce ei să stea de vorbă cu el, numai să nu dea ortu' popii între timp; pacientul avea mască de oxigen aproape tot timpul.

De curând, soarta îl bătuse pe Messerii o dată în plus. Soţia lui, care-i fusese alături timp de treizeci de ani şi mai bine, intentase divorţ. în timp ce el se afla pe patul de moarte, tră- gându-şi la propriu sufletul, soţia lui insista să *nu* fie scoasă din testamentul soţului ei. Descoperise câteva fotografii cu femei goale în biroul lui de acasă. La scurt timp după ce el ajunsese în spital, o rugase să caute nişte documentele importante – anume un codicil la testamentul lui. Frau Messerii dăduse peste fotografii fără să vrea.

Când Harry a luat avionul spre Zürich, Frau Messerii încă n-avea habar care era cel mai important aspect al fotografiilor cu femei goale, pe care ea le dăduse avocatului care urma să se ocupe de divorţ. Nici ea, nici avocatul nu realizaseră că erau fotografii cu prostituate moarte; pe ei nu-i .interesa decât că erau *despuiate.*

Lui Harry nu i-a fost greu să identifice fotografia lui Rooie în biroul lui Ernst Hecht; iar Hecht o recunoscuse fără probleme pe prostituata braziliancă ucisă pe Längstrasse. Ce-i surprinsese pe ambii poliţişti era că existau şi alte şase fotografii.

Compania Schweizer Elektronik- und Sicherheitssysteme îl trimisese pe Urs Messerii peste tot în Europa. Messerii ucisese prostituate în Frankfurt şi Bruxelles, în Hamburg şi Haga, în Viena şi Antwerp. Nu le ucisese întotdeauna în acelaşi mod eficient, nici nu le scăldase întotdeauna în lumina becului din servieta lui mare de piele, dar de fiecare dată le *padfionase* pe decedate în acelaşi fel: pe o parte, cu ochii închişi, cu genunchii traşi la piept, o poziţie umilă, copilăroasă, şi tocmai de aceea soţia lui Messerli (şi avocatul acesteia) nu bănuiseră că femeile despuiate erau *moarte.*

- Trebuie să-ţi feliciţi martora, i-a spus Ernst Hecht lui Harry.

Se îndreptau spre Universitätsspital, să-l vadă pe Urs
Messerli înainte să-şi dea duhul – Messerli mărturisise deja.

- O, *bineînţeles* că o voi felicita, i-a răspuns Harry. Când o s-o găsesc.

Engleza lui Urs Messerli era exact aşa cum o descrisese martora misterioasă: vorbea bine, dar cu accent german. Harry a preferat să-i vorbească în engleză – mai ales că şi Ernst Hecht vorbea destul de bine engleza.

- în Amsterdam, pe Bergstraat... a început Harry. Avea păr castaniu-deschis şi o siluetă bună pentru o femeie de vârsta ei, dar sâni cam mici...

- Da, da... ştiu! l-a întrerupt Urs Msserli.

O asistentă trebuia să-i scoată masca de oxigen ca să poată vorbi; şi apoi Messerli horcăia – scotea un sunet ca şi când sorbea ceva –, înainte ca asistenta să apuce să-i pună iar masca peste gură şi nas.

Era mult mai cenuşiu decât atunci când îl văzuse Ruth Cole şi-l comparase cu o cârtiţă; acum, pielea lui era precum cenuşa. Spaţiile de aer lărgite în plămânii lui scoteau un sunet propriu, distinct de răsuflarea lui zdrenţuită; parcă auzeai cum se sfâşie ţesutul deteriorat ce căptuşea pereţii spaţiilor de aer.

- A fost un martor la Amsterdam, i-a spus Harry ucigaşului. O femeie. Nu cred că ai apucat s-o vezi.

Deodată, ochii aceia ca nişte vestigii s-au deschis larg – ca o cârtiţă care descoperă că vede. Asistenta a îndepărtat încă o dată masca de oxigen.

- Da, da... am *auzit-o*| Era *cineva* acolo! a horcăit Urs Messerli. A scos un sunet slab. *Aproape* că am auzit-o.

L-a apucat o criză paroxistică de tuse. Asistenta s-a grăbit să-i acopere gura şi nasul cu masca.

- Stătea în dulapul din perete, i-a spus Harry lui Messerli. Toţi pantofii fuseseră întorşi cu vârfurile în afară, iar ea stătea între pantofi. Probabil că i-ai fi putut vedea gleznele dacă te-ai fi uitat.

La această informaţie, Urs Messerli s-a întristat peste măsură, ca şi când l-ar fi bucurat ca măcar s-o *întâlnească* pe martora aceea – dacă nu s-o şi omoare de-a dreptul.

Lucrurile acestea se întâmplau în aprilie '91, la şase luni după uciderea lui Rooie şi la un an după ce Harry Hoekstra fusese aproape să o ducă pe Dolores De Ruiter la Paris. în acea noapte la Zürich, Harry îşi dorea s-o fi *dus* pe Dolores de Ruiter la Paris. Nu era nevoit să-şi petreacă noaptea la Zürich; ar fi putut să ia avionul înapoi la Amsterdam în aceeaşi seară, dar voia ca măcar o dată să facă ceva despre care citise numai în ghidurile turistice.

L-a refuzat pe Ernst Hecht care-l invitase la cină. Harry voia să fie singur. Gândul la Rooie îl făcea să nu fie singur *de tot.* Alesese chiar şi un hotel despre care credea că i-ar fi plăcut şi lui Rooie. Chiar dacă nu era cel mai scump hotel din Zürich, era prea scump pentru un poliţist. Dar Harry călătorise atât de puţin, încât economisise destui bani. Nu se aştepta ca Districtul S să-i deconteze cazarea la Hotel zum Storchen, nici măcar pentru o singură noapte, dar el acolo voia să stea. Era un hotel fermecător de romantic, pe malul râului Limmat. Harry a ales o cameră cu ferestre spre râu şi spre primăria scăldată în lumină.

Cina a luat-o la Kronenhalle, pe malul celălalt al râului. Acolo mâncase Thomas Mann... şi James Joyce. Erau două saloane cu tablouri originale semnate de Klee, Chagall, Matisse, Miro, Picasso. Lui Rooie puţin i-ar fi păsat, dar i-ar fi plăcut *Bündnerfleisch* şi ficatul de vită cu *Rösti.*

De obicei, Harry nu bea nimic mai tare decât berea, însă în acea seară, la Kronenhalle, a băut singur patru beri şi o sticlă întreagă de vin roşu. Era beat când s-a întors în camera lui de hotel. A adormit încălţat şi numai apelul telefonic al lui Nico Jansen l-a forţat să se trezească şi să se dezbrace, pentru ca apoi să se culce ca lumea.

- Zi-mi, i-a cerut Jansen. S-a isprăvit, da?
- Sunt beat, Nico, a răspuns Harry. Dormeam.
- Nu contează, a zis Nico Jansen. Nemernicul a ucis opt prostituate – pe fiecare în alt oraş, corect?
- Corect. O să moară în vreo două săptămâni, aşa mi-a spus doctorul lui, a zis Harry. Are o infecţie la plămâni. De cincisprezece ani suferă de emfizem. Sună a astm, aşa am avut impresia.
- Pari vesel.
- Sunt beat, a repetat Harry.
- Ar trebui să fii beat şi *fericit,* Harry, i-a zis Nico. S-a isprăvit, da?
- Totul, în afară de martoră, a spus Harry Hoekstra.
- Tu şi martora aia a ta! Uit-o. Nu mai avem nevoie de ea.
- Dar am *văzut-o!*

Abia acum, spunând aceasta, şi-a dat Harry seama că tocmai pentru că o *văzuse* nu şi-o putea scoate din cap. Cu ce se *ocupa?* Habar n-avea ea ce martor bun fusese, şi-a zis Harry. Dar lui Nico i-a spus doar atât:

- Vreau s-o felicit.,
- Iisuse, chiar că *eşti* beat! a exclamat Jansen.

Harry a încercat să citească în pat, dar era prea beat să înţeleagă ce citea. Romanul, care în timpul zborului cu avionul fusese o lectură oarecare, îl punea la grea încercare în starea de beţie în care se afla. Era vorba de noul roman al lui Alice So- merset, al patrulea. Şi ultimul din seria romanelor poliţiste a căror eroină principală era Margaret McDermid – se intitula *McDermid pensionară.*

în ciuda dispreţului său pentru ficţiunea poliţistă, Harry Hoekstra era un mare fan al venerabilei autoare canadiene. (Eddie O'Hare n-ar fi considerat niciodată vârsta de şaptezeci şi doi de ani ca fiind „venerabilă", asta era vârsta lui Alice So- merset alias Marion Cole, în aprilie '91).

Lui Harry îi plăceau aşa-numitele mistere ale lui Margaret McDermid, pentru că se gândea că detecdva de la Persoane Dispărute avea o cantitate de melancolie convingător de potrivită pentru un poliţist. Şi mai era ceva: romanele lui Alice So- merset nu erau chiar „poliţiste", erau investigaţii psihologice în mintea unei poliţiste singuratice. Pentru Harry, romanele demonstrau într-un mod plauzibil *efectul* acelor persoane dispărute asupra inspectorului McDermid, adică, bineînţeles, persoanele pe care detectivul nu le-a putut găsi niciodată.

Deşi la vremea respectivă Harry mai avea cel puţin patru ani şi jumătate până la pensie, nu-i prea cădea bine să citească despre o poliţistă care *se pensionase* – mai cu seamă pentru că romanul scotea în evidenţă că, deşi se pensionase, inspectorul McDermid continua să gândească asemenea unui poliţist.

Ea ajunge prizoniera acelor fotografii ale băieţilor americani dispăruţi pentru totdeauna. Nu se îndură să distrugă fotografiile, chiar dacă ştie că băieţii nu vor fi găsiţi niciodată, „într-o bună zi, îşi va face curaj să le distrugă – aşa spera ea". (Şi aşa se sfârşea romanul.)

Spera?, s-a întrebat Harry. Asta-i *treaba? Spera* şi-atât? Rahat! Ce sfârşit de roman era ăsta? Profund deprimat şi încă treaz, Harry a privit fotografia autoarei. Era iritat că niciodată nu-ţi puteai face o impresie clară despre cum arăta Alice Somerset. Chestia asta cu faţa întoarsă de la cititor; şi pălăria, mereu purta pălărie. Pălăria *chiar* că-l enerva pe Harry. Una e să ai un pseudonim literar, dar ce era autoarea asta – o infractoare?

Şi pentru că Harry nu putea vedea ca lumea chipul lui Alice Somerset, ei bine, tocmai chipul ăsta ascuns i-a amintit de martora lui dispărută. Nici la chipul acela nu se uitase ca lumea. Fireşte, îi observase sânii, sesizase şi vioiciunea pe care o vădea întregul ei trup; dar ceea ce-l mai impresionase era felul în care părea să *studieze* totul. Asta era unul dintre motivele ce-l îmboldeau s-o studieze. Harry şi-a dat seama că nu dorea s-o revadă numai pentru că ea era *martora;* indiferent cine era, era o femeie pe care el dorea s-o întâlnească.

*

În acel aprilie '91, când ziarele din Amsterdam prezentau povestea prinderii celui care ucisese prostituatele, faptul că ucigaşul era bolnav, pe moarte, crea o oarecare stare de descumpănire. Urs Messerli n-avea să mai părăsească Universitätsspital din Ziirich – avea

să moară în aceeaşi lună. Un ucigaş în serie care omorâse nu mai puţin de opt prostituate ar fi trebuit să stârnească mai multă senzaţie, dar povestea a ţinut capul de afiş mai puţin de-o săptămână; la sfârşitul lui mai, dispăruse cu totul ca ştire de presă.

Maarten Schouten, editorul olandez al lui Ruth Cole, se afla la Târgul de Carte pentru Copii de la Bologna, Italia, când povestea fusese dată publicităţii. (în Italia, nu constituia o ştire, pentru că nici una dintre prostituate nu fusese italiancă.) De la Bologna, Maarten a plecat la New York, aşa cum făcea în fiecare an; acum că fiii lor erau mari, Sylvia îl însoţea în ambele locuri. Şi pentru că Maarten şi Sylvia nu aflaseră vestea prinderii celui care-o ucisese pe Rooie, nici Ruth n-a aflat ştirea. Ea continua să creadă că omul-cârtiţă scăpase basma curată, că încă bântuia *liber.*

În toamna lui 1995, adică patru ani şi jumătate mai târziu, Harry Hoekstra, care se apropia de cincizeci şi opt de ani şi *aproape* se pensionase, a văzut noul roman al lui Ruth Cole în vitrina librăriei Athenaeum de pe strada Spui. L-a cumpărat fără să stea pe gânduri.

- Era şi timpul să scrie un roman nou, i-a spus agentul Hoekstra vânzătoarei.

Toate vânzătoarele de la Athenaeum îl cunoşteau pe Harry. Preferinţa lui pentru romanele lui Ruth Cole le era aproape la fel de familiară ca şi bârfa că agentul Hoekstra îşi cunoscuse majoritatea iubitelor în librăria aceea, în timp ce căuta cărţi. Vânzătoarelor de la Athenaeum le plăcea să-l tachineze. Nu se

îndoiau de faptul că Harry era un cititor pasionat de ghiduri turistice şi romane, dar nu pregetau să-i spună că-l bănuiau că vine la librăria lor şi pentru alt motiv decât acela de a *citi*.

Ultimul meu iubit rău, pe care Harry l-a cumpărat în ediţia originală, adică în engleză, avea în olandeză un tidu ce suna îngrozitor – *Mijn laatste slechte vriend.* Vânzătoarea care l-a servit pe Harry, o tânără cultivată care se pricepea la cărţi, i-a explicat motivul probabil pentru care lui Ruth Cole îi trebuiseră cinci ani ca să scrie un roman care nu părea a fi foarte lung:

- E primul ei roman la persoana întâi, a zis vânzătoarea. Şi, din câte ştiu, a născut un copil acum câţiva ani.

- Nu ştiam că e căsătorită, a zis Harry, uitându-se mai atent la fotografia lui Ruth de pe copertă.

„Nu *arată* ca o femeie căsătorită", şi-a zis Harry.

- Apoi soţul ei a murit, acum un an sau aşa ceva, a continuat vânzătoarea.

Prin urmare, Ruth Cole era văduvă, a tras concluzia ofiţerul Hoekstra. S-a uitat mai atent la fotografie. Da, arăta mai degrabă a femeie rămasă văduvă decât a femeie căsătorită. Era ceva trist în imul din ochii ei sau poate un defect. Ruth privea prudentă spre aparatul de fotografiat, ca şi când neliniştea din sufletul ei era mai prezentă decât durerea.

„Şi când te gândeşti că romanul anterior al lui Ruth Cole era *despre* o văduvă – şi poftim, acum *e* văduvă!" şi-a zis agentul Hoekstra.

Problema cu fotografiile autorilor, şi-a zis Harry, era că autorii prea stăteau ca la fotograf. Şi niciodată nu ştiau cum să-şi ţină mâinile, cel puţin aşa părea. Ba şi le împreunau, ba îşi încrucişau braţele, ba îşi ţineau mâinile în buzunare; mâini pe bărbii; mâini în păr. Ar trebui să-şi ţină braţele şi mâinile pe lângă trup sau să-şi ţină mâinile în poală, asta era părerea lui Harry.

Cealaltă problemă cu fotografiile autorilor era aceea că adeseori nu erau decât până la umeri. Harry voia să vadă cum arătau trupurile autorilor. în cazul lui Ruth, nu se vedeau nici măcar sânii.

Gând avea zi liberă, Harry pleca de la Athenaeum şi se ducea să citească într-una dintre cafenelele de pe Spui, dar pe Ruth Cole prefera s-o citească acasă.

îşi putea dori ceva mai mult? Un nou roman de Ruth Gole şi două zile libere?

Gând a ajuns la partea din poveste despre o femeie mai în vârstă cu un bărbat mai tânăr, a fost dezamăgit. Harry avea aproape cincizeci şi opt de ani; nu voia să citească despre o femeie de treizeci şi cinci care e cu un bărbat *mai tânăr.* Gu toate acestea, era intrigat de plasarea poveştii în Amsterdam. Iar când a ajuns la partea în care un bărbat mai tânăr o convinge pe femeia mai în vârstă să plătească o prostituată ca s-o privească făcând-o cu un client... aha, e uşor să-ţi imaginezi surpriza agentului Hoekstra. „Era o cameră roşie de sus până jos, pe care abajurul din sticlă colorată o făcea să arate şi mai roşie", scrisese

Ruth Gole. Harry cunoştea camera descrisă în carte.

„Eram atât de agitată, încât nu prea eram bună de nimic”, scria Ruth Cole, „Nici măcar n-o puteam ajuta pe prostituată să răsucească pantofii cu vârful spre cameră. Am ridicat un singur pantof şi imediat l-am scăpat din mână. Prostituata m-a boscorodit că mai mult o-ncurc. Mi-a zis să mă ascund în spatele perdelei; apoi a aliniat ceilalţi pantofi de-o parte şi de alta a alor mei. Presupun că pantofii mei se mişcau puţin, din pricină că tremuram.”

Harry chiar şi-o imagina tremurând. A însemnat în carte locul unde rămăsese; va termina cartea mâine. Era deja seara târziu, dar ce conta? Avea la dispoziţie toată ziua următoare.

Agentul Hoekstra a ajuns cu bicicleta din vestul oraşului până în *de Wallen* în timp record; mai zăbovise doar cât să ia o foarfecă şi să taie fotografia lui Ruth Gole de pe supracopertă; nu avea rost să afle şi altcineva cine era martora lui.

Întâi le-a găsit pe cele două grăsane din Ghana. Gând le-a arătat fotografia, Harry a fost nevoit să le amintească de femeia misterioasă din Statele Unite care se oprise pe Stoofsteeg şi le întrebase de unde veneau.

- Asta a fost demult, Harry, a zis una din femei.
- Acum cinci ani, a spus el. Ea e?

Prostituatele din Ghana s-au uitat lung la fotografie.

- Nu i se văd sânii, a spus una din ele.
- Da, avea sâni frumoşi, a zis cealaltă.
- Ea e? a repetat Harry întrebarea.
- Au trecut cinci ani, Harry! a spus prima.

- Da, cam mult, a întărit cealaltă.
Următoarea prostituată pe care a găsit-o Harry era thailan- deza tânără, solidă, de pe Barndesteeg: Cea mai bătrână, sadica, dormea, dar Harry oricum avea mai multă încredere în judecata prostituatei mai tinere.
- Ea e? a întrebat el din nou.
- S-ar *putea,* a zis încet thailandeza. Pe băiat mi-l amintesc mai bine.
Doi poliţişti mai tineri, în uniformă, se aflau pe Gordijnen- steeg, aplanau un scandal ce izbucnise la intrarea în camera unuia dintre travestiţii ecuadorieni. Aveau loc multe încăierări unde stăteau ecuadorienii. într-un an de zile, toţi vor fi deportaţi. (Fuseseră deportaţi din Franţa cu numai câţiva ani înainte.)
Poliţiştii tineri s-au arătat surprinşi să-l vadă pe agentul Hoekstra; ştiau că-şi luase liber în noaptea aceea. Harry le-a spus că avea de rezolvat o treabă măruntă cu bărbatul cu sâni tari ca piatra, mari când mingile de baseball. Travestitul ecua- dorian a oftat din rărunchi la vederea fotografiei lui Ruth Cole.
- Ce păcat că nu-i poţi vedea sânii – avea nişte sâni! i-a spus el lui Harry.
- Prin urmare, ea e – eşti sigur?
- Arată mai bătrână, a zis travestitul dezamăgit.
„E *mai* bătrână", Harry ştia asta. Şi dăduse naştere unui copil, iar soţul ei murise; multe erau motivele care-o făceau pe Ruth Cole să pară mai bătrână.

Harry n-a putut-o găsi pe prostituata jamaicană care-o scosese pe Ruth de pe Slapersteeg, ţinând-o de braţ; ea era cea
care spusese că martora lui Harry avea un braţ drept foarte vânjos pentru o femeie atât de mică. „O fi *atletă*?” se întreba Harry.

Prostituata jamaicană lipsea uneori câte-o săptămână sau chiar mai mult. Probabil că avea o viaţă care îi dădea bătăi de cap, poate în Jamaica. Dar nu conta – Harry nu mai avea nevoie s-o vadă.

Ultima tură cu bicicleta a făcut-o pe Bergstraat. A trebuit să aştepte până ce Anneke Smeets isprăvea treaba cu clientul ei. Rooie îi lăsase prin testament lui Anneke camera ei cu vitrină. O fi ajutat-o pe tânăra supraponderală să nu se mai atingă de heroină, dar luxul de a fi *proprietara* camerei lui Rooie avusese un efect dezastruos asupra dietei lui Anneke. Se îngrăşase atât de mult, încât nu mai încăpea în corsetul de piele.

- Vreau să intru, i-a spus Harry lui Anneke, deşi de regulă prefera să-i vorbească rămânând în stradă, sub cerul liber; nu-i plăcuse niciodată mirosul lui Anneke. Iar acum, la ora aceea târzie din noapte, când Anneke trăgea obloanele şi pleca acasă, puţea de-a dreptul.
- E-o vizită de afaceri, Harry? l-a întrebat tânăra supraponderală. Afacerile tale sau ale mele?

Agentul Hoekstra i-a arătat fotografia de autor.

- Ea e. Cine-i tipa? a întrebat Anneke.
- Eşti sigură?

- Bine-nţeles – ea e. Da' ce treabă ai cu ea? L-ai prins pe ucigaş.

- Noapte bună, Anneke! a zis Harry.

Când a ieşit pe Bergstraat, a constatat că i se furase bicicleta. O dezamăgire mică, aşa, ca şi când prostituata jamaicană i-ar fi tras clapa a doua oară. Chiar nu conta. Harry avea o zi întreagă la dispoziţie; timp suficient să termine de citit noul roman al lui Ruth Cole *fi* să-şi cumpere o bicicletă nouă.

în Amsterdam, anual se petreceau douăzeci sau treizeci de crime, majoritatea fiind comise de cetăţeni străini, dar când poliţia draga un canal (în căutarea unui cadavru), găsea *sute* de biciclete. Puţin îi păsa lui Harry de bicicleta furată

.în apropierea hotelului Brian, pe strada Singel, un loc unde înainte nu existaseră prostituate în vitrine, era plin de fete care ocupau camere cu vitrine. Tot mai multe „ilegale”, însă Harry nu era de serviciu în acea noapte; s-a făcut că nu le vede, a intrat în hotel şi l-a rugat pe recepţioner să-i cheme un taxi.

în mai puţin de-un an, poliţia avea să se ocupe de toate „ilegalele”; curând, în Cartierul felinarelor roşii aveau să fie puzderie de camere cu vitrină rămase goale. Şi-atunci poate că în vitrine vor munci din nou *olandezele*. Dar când se va întâmpla asta, Harry va fi pensionar – drept care nici nu-i păsa.

întors acasă, Harry a făcut focul în şemineul din dormitor. Era nerăbdător să se întoarcă la romanul lui Ruth Cole. A lipit cu bandă adezivă fotografia lui Ruth pe perete, lângă pat. Focul a licărit tot timpul cât a citit, până târziu în noapte; se dădea jos din pat doar ca să mai pună un lemn în vatră. în lumina focului ce pâlpâia, faţa prudentă a lui Ruth i se părea mai vie decât pe copertă. Harry îi vedea mersul adetic, hotărât, atitudinea atentă în Cartierul felinarelor roşii, unde o urmărise el la început într-o doară, apoi cu un interes stârnit brusc. îşi amintea că Ruth avea sâni frumoşi.

în sfârşit, după cinci ani de la uciderea prietenei lui, agentul Hoekstra îşi găsise martora.A

În care Eddie O'Hare se îndrăgosteşte din nou

Gât despre al patrulea roman poliţist al lui Alice Somerset – şi, din câte se părea, ultimul mister marca Margaret McDer- mid, intitulat *McDermid pensionară —,* Harry Hoekstra fusese

dezamăgit de final, în schimb Eddie O'Hare fusese devastat. Deprimant nu era numai ceea ce scrisese Marion despre fotografiile fiilor ei dispăruţi: „într-o bună zi, îşi va face curaj să le distrugă – aşa spera ea”. Mai cumplit era fatalismul general al detectivei pensionate. Inspectorul McDermid se resemnase cu ideea că băieţii erau pierduţi pentru totdeauna. O părăsise până şi efortul lui Nlarion de a insufla o viaţă *Jicţidnală* morţii celor doi fii ai săi. Alice Somerset părea să fi isprăvit cu scrisul; *McDermid pensionară* suna, pentru Eddie O'Hare, ca un anunţ că *scriitoarea* Marion ieşise la pensie.

La vremea respectivă, tot ce i-a spus Ruth lui Eddie a fost:

- Mulţi oameni se pensionează *încânte* să împlinească şaizeci şi doi de ani.

Dar acum, patru ani şi jumătate mai târziu, în toamna lui '95, Marion nu dăduse nici un semn de viaţă, Alice Somerset nu mai scrisese nici o carte ori cel puţin nu mai publicase vreuna şi nici Eddie, nici Ruth nu se mai gândeau la ea la fel de mult ca înainte. Uneori, Eddie avea impresia că Ruth o ştersese cu totul din existenţa ei. Şi cine ar fi putut-o condamna?

Neîndoielnic, Ruth era furioasă (pe bună dreptate) că nici venirea pe lume a lui Graham, nici aniversările zilelor de naştere care urmaseră n-o înduplecaseră pe Marión să-şi facă apariţia. Iar moartea lui Alian, cu un an în urmă, care ar fí *putut-o* îmboldi pe Marión să iasă la lumină şi să transmită condoleanţe, avusese ca rezultat aceeaşi „lipsă la apel”.

Alian nu fusese niciodată o persoană religioasă, cu toate acestea, lăsase instrucţiuni foarte precise privitoare la ceea ce voia să se întâmple atunci când avea să moară. Voia să fie incinerat, iar cenuşa să ri fie împrăştiată pe ogorul lui Kevin Mer- ton. Kevin, vecinul lor din Vermont şi cel care avea grijă de casa lui Ruth în absenţa ei, avea un ogor minunat, pe deal – aceasta era priveliştea principală din dormitorul mare al lui Ruth.

Alian nu se gândise la eventualitatea că vecinii lor ar avea ceva împotrivă; terenul cu pricina nu se afla în proprietatea lui Ruth. Dar soţii Merton n-au ridicat nici o obiecţie. înţelept, Kevin zicea că cenuşa lui Alian va prinde bine ogorului. Iar lui Ruth îi spusese că, dacă va fi să-l vândă, pe ea sau pe Graham i-ar întreba mai întâi. (Tipic pentru Alian să fi pariat pe bunătatea lui Kevin.)

Cât despre casa din Sagaponack, în anul de după moartea lui Alian, Ruth avea să se gândească adesea s-o vândă.

Comemorarea lui Alian a avut loc la New York Society for Ethical Culture, pe West Sixty-fourth Street. Colegii lui de la Random House au făcut toate pregătirile. Primul care a vorbit a fost un coleg editor – o tandră aducere-aminte a prezenţei adesea intimidante a lui Alian la venerabila editură. Apoi au vorbit patru dintre autorii lui Alian; Ruth, ca văduvă, nu s-a aflat printre vorbitori.

Purta o pălărie neobişnuită şi un văl şi mai neobişnuit. Vălul îl speriase pe Graham; fusese nevoită să-l roage pe puştiul de trei ani să-i dea voie să-l poarte. Vălul i se părea esenţial – nu din

respect, nici pentru că i-ar fi impus tradiţia, ci pentru a-şi ascunde lacrimile.

în opinia majorităţii celor îndoliaţi şi a prietenilor care veniseră să-i aducă un ultim omagiu lui Allan, copilul s-a agăţat de mama lui cât a durat ceremonia; adevărul e că mai curând mama s-a agăţat de fiul ei. Ruth îl ţinea în poală pe băieţelul în vârstă de trei ani. Probabil că lacrimile ei îl tulburau mai mult decât moartea tatălui – la vârsta de trei ani, nu prea înţelegea ce e aia moarte. După câteva pauze în timpul ceremoniei, Graham i-a şoptit mamei sale:

- Unde-i tati *acum?*

(Ga şi când, în mintea copilului, tatăl lui plecase într-o călătorie.)

Aşezată lângă Ruth, Hannah tot şoptea:

- O să fie bine, copilaş.

O litanie profană care, în mod surprinzător, îi provoca lui Ruth o iritare bine-venită. îi abătea atenţia de la durere. Refrenul ăsta mecanic a făcut-o pe Ruth să se întrebe dacă Hannah credea că îl mângâie pe copil pentru pierderea tatălui sau pe femeie pentru pierderea soţului.

Ultimul care a luat cuvântul a fost Eddie O'Hare. Nu colegii lui Allan îl aleseseră şi nici Ruth.

Cunoscută fiind părerea proastă a lui Allan despre Eddie ca scriitor *ţi* ca vorbitor, Ruth era uimită că Allan îi dăduse un rol lui Eddie la comemorare. Aşa cum Allan alesese muzica şi locaţia – pe aceasta din urmă dată fiind atmosfera laică – şi aşa cum ceruse cu insistenţă să *nu fie flori* (detesta mirosul florilor), aşa lăsase instrucţiuni şi ca Eddie să ia ultimul cuvântul. îl instruise până şi ce să spună.

Ga întotdeauna, Eddie s-a pierdut şi acum cu firea. A încercat să înjghebe un soi de introducere şi toţi şi-au dat seama că Allan nu-i spusese chiar *tot* ce urma să zică – Allan nu anticipase că va muri atât de tânăr

.Eddie a explicat că, la cincizeci şi doi de ani, avea doar cu şase ani mai puţin decât avusese Allan. Factorul vârstă e important, se chinuia Eddie să spună, pentru că Allan îi lăsase instrucţiuni lui Eddie să citească un anumit poem de Yeats – „Gând vei fi bătrână". Stânjenitor era faptul că Allan îşi închipuise că Ruth va fi deja o femeie în vârstă atunci când va muri el. Nu greşise presupunând că, dată fiind diferenţa de optsprezece ani între ei, el va muri înaintea ei. Dar nu şi-ar fi putut imagina – tipic pentru el – că va muri şi îşi va lăsa soţia văduvă la o vârstă *tânără*.

- Iisuse, mă exasperează, i-a şoptit Hannah lui Ruth. Eddie ar trebui să citească poemul ăla nenorocit şi basta!

Ruth, care ştia poemul, ar fi fost mai fericită să nu-l audă *defel*. O făcea mereu să plângă, chiar şi fără împrejurarea aceasta, în care Allan era mort, iar ea văduvă. Era sigură că va izbucni în lacrimi.

- O să fie bine, copilaş, i-a şoptit din nou Hannah, când Eddie în sfârşit a citit poemul lui Yeats.

Gând vei fi bătrână, cu părul sur şi plin de somn,
Când vei da din cap, moţăind lângă vatră,ia
această carte a mea Şi citeşte-o încet, şi visează
la galeşa privire Pe care o avură ochii tăi odată şi
la umbrele lor adânci;
La câţi au iubit clipele tale de veselă drăgălăşie
Şi ţi-au iubit frumuseţea cu dor fals sau adevărat;
Dar un singur om a iubit călătorul suflet din tine,
Şi a iubit durerile din obrazul tău schimbat,
Şi aplecat puţin printre gratiile înflăcărate,
Şopteşte, cam trist, cum iubirea fuge mereu, Şi
trecând peste munţii ce stau deasupra atingerii
noastre, îşi ascunde faţa în roiul de stele pribegi.[I]

De bună seamă că toată lumea acolo de faţă şi-a închipuit că Ruth plângea atât de amarnic din pricină că-şi iubise soţul foarte mult. îl *iubise* pe Allan, cel puţin învăţase să-l iubească. Dar mai mult decât pe Allan, iubise *viaţa* trăită cu el. O durea că Graham îşi pierduse tatăl, dar era mai bine pentru copil că era atât de mic şi nu va rămâne marcat pe viaţă. Cu timpul, Graham abia dacă şi-l va mai aminti pe tatăl său.

Ruth, în schimb, era cumplit de furioasă pe Allan că murise, iar când Eddie a citit poemul lui Yeats, furia i-a sporit şi mai mult, auzind cum Allan *presupusese* că ea va fi o femeie bătrână când va muri el! Bineînţeles că ea, una, asta sperase *întotdeauna,* anume că va fi o femeie

---

I William Butler Yeats, *Când vei fi bătrână,* traducere de Ion Pillat, în Ion Pillat, *Opere, 1919-1944,* voi. 4, Editura Eminescu, 1988 (n.tr.)

bătrână când va muri Allan. Şi poftim, abia împlinise patruzeci de ani – şi avea şi un fiu în vârstă de trei ani.

Dar mai era un motiv pentru lacrimile ei, mai meschin, mai egoist. Lectura poemelor lui Yeats o descurajase să *încerce* vreodată să devină poetă; lacrimile ei erau ale *scriitorului* care plânge de câte ori aude ceva mai bun decât ar putea scrie el (sau ea) vreodată.

- De ce plânge mami? a întrebat-o Graham pe Hannah a suta oară, căci, de când murise Allan, Ruth ba izbucnea în crize de plâns necontrolat, ba se potolea.
- Mami plânge pentru că-i e dor de tati, i-a şoptit Hannah lui Graham.
- Dar unde-i tati *acum?* a întrebat-o Graham pe Hannah; de la mama lui încă nu primise un răspuns satisfăcător.

După ceremonie, o mulţime de oameni au înconjurat-o pe Ruth; nici nu mai ştia de câte ori fusese strânsă de braţ. îşi ţinea palmele încrucişate în dreptul taliei; cei mai mulţi nu încercau să-i atingă mâinile – doar încheieturile, antebraţele şi braţele.

Hannah îl luase în grijă pe Graham, Eddie stătea ca pierdut lângă ei. Arăta cumplit de ruşinat, parcă regreta că citise poemul sau poate că în sinea lui se mustra că introducerea nu fusese mai lungă şi mai limpede.

- Scoate pălul, mami, a zis Graham.
- E *văl,* copilaş, nu păi, i-a spus Hannah băiatului. Iar mami vrea să-l ţină.
- Ba nu, acum îl scot, a zis Ruth.

în sfârşit, se oprise din plâns. Chipul ü era împietrit. Ruth simţea că îi este imposibil să mai plângă sau să-şi arate în vreun fel tristeţea. Apoi şi-a amintit de bătrâna aia îngrozitoare care spunea despre sine că e văduvă pentru tot restul vieţii. Unde era ea acum? Comemorarea lui Alian ar fi fost momentul cel mai potrivit ca ea să-şi facă din nou apariţia.

- îţi aminteşti de văduva aia bătrână şi îngrozitoare? i-a întrebat Ruth pe Hannah şi Eddie.

- După ea mă uit, copilaş, a răspuns Hannah. Dar bănuiesc c-a dat ortu' popii.

Eddie încă era copleşit de lectura poemului lui Yeats, dar tot timpul fusese cu ochii în patru. Ruth se uita şi după Marión; apoi i s-a părut că-şi vede mama.

Femeia nu era într-atât de bătrână încât să fie Marión, dar Ruth nu şi-a dat seama de asta în prima clipă. Ceea ce-o surprinsese pe Ruth era eleganţa femeii şi ceea ce păruseră a fi compasiune şi preocupare sincere. Se uita la Ruth, nu amenințător sau invaziv, ci cu milă şi o curiozitate neliniştită. Era o femeie mai în vârstă, atrăgătoare, cam de vârsta lui Alian – n-avea încă şaizeci de ani. Şi mai era ceva – pe Ruth n-o privea la fel de scrutător pe cât părea s-o privească pe *Hannah.* în clipa aceea, Ruth şi-a dat seama că femeia nu se uita de fapt nici la Hannah; cel care-i atrăgea femeii atenţia era *Graham.*

Ruth a atins-o pe femeie pe braţ şi a întrebat-o:

- Iertaţi-mă.... vă cunosc cumva?

Stânjenită, femeia şi-a ferit privirea. Dar ceea ce-o făcuse să se ruşineze a trecut, iar ea şi-a luat inima-n dinţi şi a strâns-o pe Ruth de braţ.

- îmi pare rău. Ştiu că mă uitam la fiul tău. Nu seamănă deloc cu Alian, a zis femeia cu voce pierdută.

- Cine *sunteţi,* doamnă? a întrebat-o Hannah.

- Ah, iartă-mă! s-a scuzat femeia faţă de Ruth. Sunt *cealaltă* doamnă Albright. Adică *prima* doamnă Albright.

Ruth nu voia ca Hannah să se poarte necuviincios faţă de fosta soţie a lui Allan; Hannah avea aerul că-i stă pe limbă să întrebe: „Ai fost invitată?"

Cel care a salvat situaţia a fost Eddie O'Hare.

- Mă bucur să vă cunosc, a zis el, strângând braţul fostei soţii. Allan întotdeauna vorbea la superlativ despre dumneavoastră.

Fosta doamnă Albright a rămas mută; vorbele lui o copleşiseră la fel de mult pe cât îl copleşise pe Eddie poemul lui Yeats. Ruth nu-l auzise niciodată pe Allan vorbind „la superlativ" de fosta lui nevastă; uneori, vorbea cu *milă* despre ea şi-asta pentru că era sigur că femeia îşi regreta hotărârea de a nu face copii. Iar acum se afla aici, uitându-se lung la Graham! Ruth ar fi putut jura că fosta doamnă Albright venise la serviciul comemorativ nu pentru a-i aduce un ultim omagiu lui Allan, ci ca să-i vadă copilul!

Dar Ruth s-a mulţumit să spună doar atât:

- Mulţumesc că aţi venit.

Şi ar fi continuat să debiteze tot felul de vorbe convenţionale, dacă Hannah n-ar fi oprit-o.

- Copilaş, arăţi mai bine cu vălul pe faţă, i-a şoptit ea lui Ruth. Graham, doamna e o veche prietenă a tăticului tău. Spune „Bună ziua".

- Bună ziua, i-a spus Graham fostei soţii a lui Allan. Dar unde *e* tati? Unde e el *acum?*

Ruth şi-a coborât vălul; îşi simţea faţa atât de amorţită, încât nu şi-a dat seama că plânge din nou.

„Pentru copii ne dorim raiul", şi-a zis Ruth. Doar pentru a putea spune: „ *Tati e în rai, Graham „* ceea ce a şi spus.

- Şi raiul e frumos, nu-i aşa? a întrebat băieţelul.

De când murise Allan, vorbiseră de nenumărate ori despre rai, despre cum arăta. Poate că raiul însemna mai mult pentru băieţel, datorită faptului că era o noutate pentru el; nici Ruth şi nici Allan nu erau credincioşi, încât raiul nu făcuse parte din primii trei ani de viaţă ai lui Graham.

- îţi spun eu cum e raiul, i-a zis băiatului fosta doamnă Al- bright. £ ca visele tale cele mai bune.

Graham insă era la o vârstă la care mai curând avea coşmaruri. Visele nu erau neapărat daruri cereşti. Dar, dacă era ca băiatul să creadă în poemul lui Yeats, trebuia obligatoriu să şi-l închipuie pe tati trecând „peste munţii ce stau deasupra atingerii noastre şi ascunzându-şi faţa în roiul de stele pribegi"! (Asta e raiul sau mai curând e un coşmar?, avea Ruth să se întrebe.)

- Nu a venit, aşa-i? l-a întrebat brusc Ruth pe Eddie, prin văl.
- N-o văd, a recunoscut Eddie.
- Ştiu că nu-i aici, a spus Ruth.
- Cine nu-i aici? a vrut să ştie Hannah.
- Mama ei, a răspuns Eddie.
- O să fie bine, copilaş, i-a şoptit Hannah celei mai bune prietene a ei. Fute-o pe maică-ta.

în opinia lui Hannah Grant, „Fute-o pe maică-ta" ar fi fost un tidu mult mai bun pentru al cincilea roman al lui Eddie O'Hare, intitulat *0 femeie dificilă,* publicat în toamna lui '94, anul în care murise Allan. Hannah nu mai avea de mult nici o speranţă în ceea ce-o privea pe mama lui Ruth; nefiind încă o femeie trecută, cel puţin nu în mintea ei, Hannah era sătulă până-n gât de tema bărbatul-mai-tânăr-cu-femeia-mai-în-vârstă a lui Eddie. Hannah avea treizeci şi nouă de ani – ţinuse să precizeze Eddie, adică exact vârsta lui Marion când se îndrăgostise el de ea.

Da, numai că tu, Eddie, aveai şaisprezece, i-a amintit Hannah. E o categorie pe care eu am eliminat-o din lexiconul meu sexual, adică să fut adolescenţi

.Hannah acceptase că Eddie era prietenul redescoperit al lui Ruth, dar ceea ce-o tulbura în privinţa lui era mai mult decât gelozia firească pe care o simt în genere prietenii faţă de prietenii prietenilor. Hannah avea iubiţi de vârsta lui Eddie, chiar mai în vârstă – în toamna lui '94, Eddie avea cincizeci şi doi de ani –, iar Eddie nu

era deloc febleţea lui Hannah, asta neînsemnând că tipul ăsta trecut nu era atrăgător din punct de vedere fizic, fără a fi homosexual; el însă nu-i făcuse niciodată avansuri, şi asta o intriga nespus.

- Uite ce-i... îmi place de Eddie, îi zicea ea lui Ruth, dar trebuie să recunoşti că e ceva în neregulă cu tipul ăsta.

Ceea ce considera Hannah că nu-i în regulă cu el era că Eddie eliminase femeile mai tinere din lexiconul ***lui*** sexual.

Ruth considera că „lexiconul sexual" al lui Hannah era mai îngrijorător decât al lui Eddie. Dacă atracţia constantă a lui Eddie pentru femeile mai în vârstă era bizară, măcar era bizară într-un fel selectiv.

- Vrei să zici că eu sunt un fel de bulimică sexual, asta vrei să zici?

- Gusturile nu se discută, a răspuns Ruth cu tact.

- Ascultă, copilaş, l-am văzut pe Eddie pe Parii Avenue colţ cu Eighty-ninth, împingea o bătrână într-un scaun cu rotile, i-a zis Hannah. Şi-ntr-o noapte l-am văzut la Ceainăria Rusească împreună cu o doamnă bătrână care purta guler cervical.

- Poate că s-au accidentat. Nu înseamnă neapărat că s-au hodorogit din pricina vârstei, a replicat Ruth. Şi femeile *tinere* îşi rup picioarele – poate că aia în cărucior fusese la schi. Mai sunt şi accidente de maşină: Poţi să faci entorsă la gât...

- Copilaş, s-a rugat Hannah, bătrâna aia era *condamnată* la scaunul cu rotile. Iar aia cu

gulerul era un *schelet* ambulant – gâtul îi era prea *subţire* ca să-i mai ţină capul!

- Eu cred că Eddie e un dulce, s-a mulţumit Ruth să spună. O să îmbătrâneşti şi tu, Hannah. N-o să-ţi placă *atunci* să ai pe cineva ca Eddie în viaţa ta?

Dar chiar şi Ruth – trebuia să recunoască acest fapt – găsea că *0 femeie dificilă* îi punea prea mult la încercare dispoziţia de a accepta neverosimilul. Un bărbat abia trecut de cincizeci de ani, care seamănă izbitor cu Eddie, este iubitul unei femei de şaptezeci de ani, de care e îndrăgostit nebuneşte. Fac dragoste în ciuda unui potop înspăimântător de precauţii şi incertitudini medicale. Nu e surprinzător că se cunosc într-un cabinet medical, unde bărbatul aşteaptă neliniştit să-şi facă prima sigmoidoscopie.

„Pentru ce-ai venit? îl întreabă femeia în vârstă pe bărbatul mai tânăr. îmi pari sănătos." Bărbatul mai tânăr recunoaşte că e speriat de procedura pe care urmează s-o suporte. „Ah, nu fi caraghios, îi zice femeia mai în vârstă. Bărbaţii heterosexuali sunt atât de laşi când e vorba să fie penetraţi. E un fleac, crede-mă. Mie mi s-au făcut vreo şase sigmoidoscopii. Dar atenţie, fii pregătit – o să ai gaze după aceea."

Câteva zile mai târziu, cei doi se întâlnesc la un cocteil. Femeia în vârstă e atât de frumos îmbrăcată, încât bărbatul mai tânăr n-o recunoaşte. Mai mult, ea îl abordează cu o cochetărie alarmantă. „Ultima oară când te-am văzut urma să fii penetrat, îi şopteşte ea. Cum a mers?"

Bâlbâindu-se, el răspunde: „Ah, foarte bine, mulţumesc. Şi aţi avut dreptate. N-avea de ce să-mi fie frică!”

„O să-ţi arăt eu ceva cu adevărat înfricoşător”, îi şopteşte femeia şi astfel începe povestea lor de dragoste, tulburător de pasională, care se încheie numai când moare femeia în vârstă.

- Doamne Dumnezeule, jos pălăria în faţa lui O'Hare – nimic nu-l face să roşească, îi spusese Allan lui Ruth despre ultimul roman al lui Eddie.

în ciuda obiceiului său nesmintit să se refere la Eddie cu numele lui de familie, Allan ajunsese să-l îndrăgească sincer, dar nu neapărat şi ceea ce *scria* el; Eddie, cu toate că Allan Al- bright era genul exact opus lui, nutrea pentru el o afecţiune tot mai puternică, de care nu se crezuse în stare. Erau prieteni la cataramă când a murit Allan, iar Eddie îşi luase foarte în serios responsabilităţile la comemorarea lui Allan.

Cu totul altceva era relaţia lui Eddie cu Ruth şi mai ales capacitatea lui limitată de a-i înţelege sentimentele faţă de mama ei.

El observase schimbările majore care se petrecuseră cu Ruth în timpul sarcinii, dar nu-şi dăduse seama că faptul de a fi mamă o convinsese să aibă o opinie încă şi mai necruţătoare faţă de Marion.

Pe scurt, Ruth era o mamă bună. Când a murit Allan, Graham era doar cu un an mai mic decât fusese Ruth când o părăsise Marion. Ruth nu putea concepe faptul că Marion nu simţise *nici un strop* de iubire pentru fiica ei. Ea mai bine

murea decât să-l părăsească pe Graham; nu-şi putea *imagina* că ar fi în stare să-şi părăsească fiul.

Iar dacă Eddie era obsedat de starea de spirit a lui Marion – atât cât reuşise să descifreze din *McDermid pensionară* –, Ruth cidse al patrulea roman al mamei ei cu impacienţă şi dispreţ. (De la un punct, mâhnirea devine autoindulgentă, şi-a zis ea.)

Ca editor, Allan îşi făcuse tema în privinţa lui Marion; aflase tot ce se putea despre scriitoarea canadiană de romane poliţiste, care îşi spunea Alice Somerset. Conform editorului ei canadian, succesul lui Alice Somerset în Canada nu era chiar atât de mare, încât să-şi câşdge existenţa din exemplarele vândute în propria ei ţară; dar traducerile în franceză şi germană se bucurau de mult mai mult succes. Putea trăi confortabil din ceea ce câştiga de pe urma traducerilor în străinătate. Mama lui Ruth avea un apartament modest în Toronto, dar lunile rele ale iernii şi le petrecea în Europa. Editorii ei din Germania şi Franţa erau bucuroşi s-o ajute să-şi închirieze apartamentele potrivite.

„O femeie agreabilă, dar oarecum aeriană”, îi spusese lui Allan editorul german al lui Marion.

„Fermecătoare într-o manieră distantă”, spusese editorul francez.

„Nu ştiu de ce ţine morţiş la un pseudonim literar, mie mi se pare că e o persoană extrem de retrasă”, i-a spus lui Allan editorul canadian al lui Marion, care i-a dat şi adresa ei din Toronto.

- Pentru numele lui Dumnezeu, îi spusese nu numai o dată Allan lui Ruth; de fapt, avuseseră o discuţie cu câteva zile înainte de-a muri. Ai adresa mamei tale. Eşti scriitoare, scrie-i o scrisoare! Te-ai putea chiar duce s-o vezi, numai să vrei. Aş fi fericit să te însoţesc sau te-ai putea duce singură. L-ai putea lua şi pe Graham cu tine, cu siguranţă ar vrea să-l vadă pe *Graham!*

- *Eu* nu vreau s-o văd, îi răspunsese Ruth.

Ruth şi Allan veniseră la New York pentru petrecerea dată cu ocazia publicării romanului lui Eddie, care avea loc într-o seară de octombrie, nu mult după ce Graham împlinise trei ani. Fusese una dintre acele zile însorite, calde care aminteau de vară – ca, odată cu venirea serii, aerul să capete o răceală plăcută, semn al toamnei cu tot ceea ce are ea mai bun. „O zi glorioasă!", îşi amintea Ruth că îi spusese Allan.

Luaseră un apartament la Stanhope; făcuseră dragoste în dormitorul lor, în timp ce Conchita Gomez îl dusese pe Graham la restaurantul hotelului, unde băiatul fusese servit ca un mic prinţ. Veniseră toţi cu maşina din Sagaponack, în ciuda protestelor Conchitei care zicea că ea şi Eduardo erau prea bătrâni să petreacă şi o singură noapte departe unul de altul; imul dintre ei ar fi putut muri şi ar fi fost cumplit ca o persoană cu un mariaj fericit să moară singură.

Vremea extraordinară, dar mai ales amorul îl binedispuse- seră atât de mult pe Allan, încât insistase să străbată pe jos cele cincisprezece cvartale până la locul unde se ţinea petrecerea

lui Eddie. Ulterior, Ruth avea să-şi aducă aminte că Allan arătase puţin congestionat la faţă când ajunseseră; dar crezuse, atunci, că era un semn de sănătate sau efectul aerului mai rece al toamnei.

Ca de obicei, Eddie se împinsese singur în derizoriu: ţinuse un discurs ridicol, în care le mulţumise vechilor săi prieteni că renunţaseră la planurile mult mai bune din acea seară; făcuse un sinopsis exagerat de amănunţit al intrigii noului său roman; apoi îşi asigurase asistenţa că nu mai trebuiau să-şi piardă vremea citind romanul, acum că ştiau despre ce era vorba.

- Iar personajele sunt uşor de recunoscut... din romanele mele anterioare, murmurase Eddie. Doar că au mai îmbătrânit niţel.

Hannah venise cu un tip absolut îngrozitor, un fost portar de hochei profesionist care tocmai scrisese o carte de memorii despre aventurile sale sexuale şi a cărui mândrie stupidă era faptul prin nimic impresionant că nu fusese niciodată căsătorit, înfiorătoarea lui carte se indtula *Nu în plasa mea,* iar umorul său se vădea în principal în obiceiul lipsit de farmec de a le numi *pucuri* pe femeile cu care se culcase, de unde şi gluma proastă pe care-o făcea: „Gagica era un puc grozav”[1].

Hannah îl întâlnise cu ocazia unui interviu pe care i-l luase pentru un articol pe care-l scria despre viaţa sportivilor după retragere. Ruth era de părere că încercau să devină actori sau scriitori; lui Hannah îi spusese că ei îi plăceau mai mult cei care încercau să devină actori.

Dar Hannah era tot mai defensivă în privinţa prietenilor ei răi.

- Ce şde o doamnă în vârstă şi măritată? o întreba Hannah pe prietena ei.

Nimic – Ruth era prima care să recunoască asta. Ruth şda doar că era fericită. (Şda şi că avea noroc să fie fericită.)

Chiar şi Hannah ar fi recunoscut că mariajul celor doi era reuşit. Ruth n-ar fi mărturisit niciodată că viaţa lor sexuală fusese doar tolerabilă la început, mai târziu însă ar fi recunoscut că învăţase să se bucure până şi de acest aspect al vieţii ei cu Allan. îşi găsise un partener cu care putea sta de vorbă şi pe care îi plăcea să-l asculte vorbind; Allan era şi un tată bun pentru singurul copil pe care-l va avea ea vreodată. Iar copilul... ah, toată viaţa ei se schimbase datorită lui Graham – un modv în plus să-l iubească pe Allan pentru totdeauna.

Ca mamă mai coaptă la vârstă – avea treizeci şi şapte de ani când îl născuse pe Graham –, Ruth îşi făcea griji pentru fiul ei mai mult decât mamele tinere. Îl şi răsfăţa pe Graham, dar fusese decizia ei să aibă un singur copil. Care-i rostul copiilor singuri la părinţi, altul decât acela de a fi răsfăţaţi? Preocupare

a'Joc de cuvinte intraductibil bazat pe paronimie între *puck* („puc”) şi *juck* („regulat”, „futai”) (n.tr.) principală a lui Ruth era să-l iubească nebuneşte pe Graham. La scris a revenit abia după ce băieţelul împlinise doi ani.

Acum Graham avea trei ani. Mama lui terminase în sfârşit al patrulea roman, cu toate că îşi descria în continuare romanul drept ««terminat din motivul mărturisit că încă nu socotea cartea suficient de finisată ca să i-o arate lui Allan. Era nesinceră chiar şi cu sine însăşi, dar nu putea altfel. De fapt, se temea de reacţia lui Allan la citirea romanului, din motive care nu aveau nici o legătură cu finisarea sau ««finisarea lui. între ei exista de mult o înţelegere, anume ca Ruth să nu-i arate nici un manuscris până nu-l considera *ea* finisat, atât cât îi stătuse ei în puteri. Aşa îşi îndemna Allan toţi autorii cu care lucra. „Pot să fiu editor numai atunci când *tu* crezi că ai făcut tot ce ţi-a stat în puteri”, le spunea el scriitorilor săi.

(Cum ar fi putut să-i ceară unui autor să mai facă un pas, când el asta făcea? întreba Allan.)

Dacă pe Allan îl amăgise că nu-i putea arăta romanul deoarece ea *spunea* că nu era chiar gata, pe sine nu se putea amăgi cu aşa ceva. Nici ea nu mai ştia de câte ori îl rescrisese; uneori, se îndoia că ar putea *reciti* cartea, cu atât mai puţin ar fi putut pretinde că încă o r*escria.* Nu se îndoia de faptul că era un roman bun; dimpotrivă, credea că era cel mai bun roman al ei.

Adevărul era altul: singura reţinere pe care-o avea Ruth în privinţa celui mai nou roman ai el, *Ultimul meu iubit rău,* era propria ei teamă că îl va insulta pe soţul ei. Personajul principal avea o trăsătură pe care o avusese şi Ruth înainte de a

se fi căsătorit: avea tendinţa să intre în relaţii cu bărbaţi de calitate prostă. Mai mult, iubitul rău din roman era o combinaţie cu totul detestabilă între Scott Saunders şi Wim Jongbloed. Poate că pe Allan l-ar fi deranjat mai puţin faptul că personajul Ruth – fără îndoială că aşa l-ar numi Hannah – acceptă până la urmă propunerea acestei lichele sexuale să privească o prostituată care şi-o pune cu un client, cât faptul că aşa-numitul personaj Ruth este copleşit fără voie de dorinţă sexuală. Iar ruşinea pe care o resimte ulterior personajul Ruth – pentru că îşi pierde controlul din punct de vedere sexual – constituie motivul pentru care acceptă cererea în căsătorie din partea unui bărbat pe care-l consideră neatrăgător din punct de vedere sexual.

Cum ar fi putut Allan să nu se simtă jignit de ceea ce sugera romanul în privinţa motivului *autoarei* de a se fi căsătorit cu *el?* Cei patru ani de mariaj cu Allan fuseseră cei mai fericiţi din viaţa ei, iar Allan ştia asta cu siguranţă, ceea ce însă nu îndulcea prin nimic cel mai cinic mesaj al romanului – cum îl considera Ruth.

Ruth intuise aproape cu exactitate concluzia pe care avea s-o tragă Hannah după ce va fi citit *Ultimul meu iubit rău:* anume că prietena ei mai puţin aventuroasă îşi făcuse de cap cu un puştan olandez care-o futuse de-i sunase apa-n cap, în timp ce o prostituată îi *privea!* Era o scenă brutal de umilitoare pentru *orice* femeie, chiar şi pentru Hannah. Dar Ruth nu-şi făcea probleme din pricina reacţiei lui Hannah; învăţase să ignore sau să respingă interpretările pe care le dădea Hannah romanelor ei.

Numai că, de data asta, Ruth scrisese un roman care cu siguranţă avea să-i jignească pe mulţi cititori şi critici – mai ales pe *femei* – bun, şi ce-i cu asta? Singura persoană pe care nu voia s-o jignească, Allan, putea fi tocmai persoana pe care *Ultimul meu iubit rău* ar jignit-o cli adevărat!

Seara în care avea loc petrecerea dată de Eddie cu ocazia publicării noului său roman i s-a părut lui Ruth cea mai bună ocazie să-i mărturisească lui Allan temerile sale. Mersese până acolo încât îşi imaginase că va avea curajul să-i spună ce i se întâmplase în Amsterdam. într-atât de solid i se părea lui Ruth mariajul ei.

- Nu vreau să cinăm cu Hannah, i-a şoptit ea soţului ei la petrecerea lui Eddie.
- Nu luăm cina cu O'Hare? a întrebat-o Allan.
- Nu, nici măcar cu Eddie – nici dacă ne invită, a răspuns Ruth. Vreau să iau cina cu tine, Allan, doar cu tine.

De la petrecere, au luat un taxi până la restaurantul unde Allan, galant, o lăsase singură cu Eddie O'Hare – în seara
)
aceea care părea atât de departe în timp, după lectura ei la Y, pe Ninety-second, şi după prezentarea fără sfârşit făcută de Eddie.

Alian nu avea nici un motiv să nu bea mult vin; făcuseră dragoste mai devreme, nu trebuia să conducă. Dar Ruth îşi dorea ca soţul ei să nu se îmbete. Nu voia ca el să fíe beat când avea să-i povestească despre Amsterdam.

- Abia aştept să-mi citeşti cartea, a început ea.

- Şi eu abia aştept s-o citesc – după ce-o termini, i-a spus Alian.

Era atât de relaxat! Chiar că era momentul cel mai bun să-i
spună totul.

- Vă iubesc pe tine şi pe Graham, a zis Ruth. Dar nu e numai atât. E şi faptul că-ţi voi fi veşnic recunoscătoare că m-ai salvat de viaţa pe care o *duceam...*

- Ştiu, mi-ai spus.

Părea mai puţin răbdător cu ea, ca şi când nu voia s-o audă spunând, din nou, cum se vârâse în tot felul de belele ca femeie singură; cum, până la apariţia lui Alian, nu se putea conta pe discernământul ei (în privinţa bărbaţilor).

- în Amsterdam..., a început ea, apoi însă s-a gândit că, dacă voia să fie sinceră, ar trebui să înceapă cu Scott Saunders şi cu meciul de squash, şi mai ales cu meciul post-squash. Dar cuvintele i se opriseră în gât. Pur şi simplu îmi vine mai greu să-ţi arăt acest roman, a început ea din nou, pentru că părerea ta înseamnă mai mult decât oricând altcândva, iar părerea ta a însemnat întotdeauna foarte mult.

Uite cum s-a depărtat de ceea ce voia să spună! Laşitatea o paraliza la fel de mult ca şi atunci când se aflase în dulapul din camera lui Rooie.

- Ruth, relaxează-te, i-a spus Alian, ţinând-o de mână. Dacă tu crezi că ar fi mai bine să lucrezi cu un *alt* editor, adică mai bine pentru relaţia noastră...

- Nu! a strigat Ruth. *Mu* asta am vrut să spun.

Nu voise să-şi tragă mâna, dar a făcut-o. A încercat să-l apuce din nou de mână, dar el şi-o pusese în poală.

- Vreau să spun că din pricina ta *am avut* un ultim iubit rău – nu e doar un *titlu,* înţelegi?

- Ştiu, mi-ai mai spus, a repetat el.

Până la urmă, au ajuns să vorbească despre cine ar trebui să fie tutorele lui Graham, dacă lor Îi se va întâmpla ceva – un subiect înspăimântător şi care revenea adesea în conversaţiile lor. Era aproape imposibil să Îi se întâmple ceva amândurora, iar Graham să rămână orfan; Graham îi însoţea peste tot. Dacă avionul lor se prăbuşea, murea şi băiatul.

Dar era o chestiune care o preocupa pe Ruth fără voia ei. Eddie era naşul, Hannah – naşa. Nici Ruth, nici Allan nu şi-o puteau închipui pe Hannah în postura de mamă. în ciuda de-votamentului ei pentru Graham, Hannah ducea o viaţă ce nu i-ar fi permis să aibă grijă de-un copil. Deşi îi impresiona pe Allan şi Ruth cu grija pe care i-o purta băiatului – cu acea solicitudine febrilă pe care femeile care au hotărât să nu aibă copii o manifestă faţă de copiii altora –, Hannah nu era o opţiune bună pentru a o numi tutore.

Eddie, pe de altă parte, care se ferea de femeile tinere, părea să n-aibă (nici cea mai mică) idee cum să se comporte faţă de copii. Se purta stângaci, chiar prosteşte, când era Graham de faţă. Eddie era atât de agitat în preajma lui Graham, încât copilul devenea şi el agitat – nefiind agitat de felul său.

Când s-au întors la Stanhope, Allan şi Ruth erau beţi. Şi-au sărutat copilul de noapte bună. (Graham dormea pe un pat pliant în dormitorul lor.) I-au urat şi Conchitei noapte bună. Până să termine Ruth să se spele pe dinţi şi să se pregătească de culcare, Allan adormise buştean.

Ruth băgase de seamă că Allan lăsase fereastra deschisă. Chiar dacă aerul din seara aceea era cu totul special, în New York nu era niciodată o idee bună să laşi fereastra deschisă – zgomotul traficului matinal îi trezea şi pe morţi. (Pe Allan n-avea să-l trezească.)

în fiecare mariaj, sarcinile sunt repartizate; bunăoară, unul are sarcina să ducă gunoiul, altul are grijă să nu rămână fără
)
cafea sau lapte, sau pastă de dinţi, sau hârtie igienică. Allan răspundea de *temperatură*deschidea şi închidea ferestrele, potrivea termostatul, făcea focul sau îl lăsa să se stingă. Prin urmare, Ruth a lăsat fereastra deschisă în dormitorul lor de la Stanhope. Şi când traficul matinal a trezit-o la ora cinci, iar Graham s-a căţărat în pat, între părinţii lui, pentru că îi era frig Ruth a spus:

- Allan, dacă închizi fereastra, cred că o să dormim cu *toţii* mai departe.
- Mi-e frig, tati, a zis Graham. Lui tati *chiar* îi e frig, a adăugat copilul.
- *Tuturor* ne e frig, Graham, a zis Ruth.
- Lui tati îi e mai frig, nu s-a lăsat Graham.
- Allan? l-a chemat Ruth.

în clipa aceea a ştiut. Şi-a întins precaută mâna în jurul lui Graham, care se ghemuise

lângă ea, şi a atins faţa rece a lui Allan, fără să-l privească. Şi-a strecurat mâna sub cuvertură, unde trupul ei şi al lui Graham erau calde, dar chiar şi sub cuvertură Allan era rece, rece ca pardoseala băii din Vermont, într-o dimineaţă de iarnă.

- Scumpule, i-a spus Ruth lui Graham, hai să mergem în camera cealaltă. Să-l lăsăm pe tati să mai doarmă.
- Şi eu vreau să mai dorm, a zis Graham.
- Hai să mergem în camera cealaltă, a repetat ea. Poate că poţi să dormi cu Conchita.

Au traversat Iivingul – Graham, trăgând după el pătura şi ursuleţul de pluş, Ruth îmbrăcată în chiloţi şi tricou; nici măcar căsătoria n-o făcuse să se îmbrace altfel când se culca. A bătut la uşa dormitorului Conchitei, trezind-o pe bătrână.

- îmi pare rău, Conchita, dar Graham vrea să doarmă cu tine, i-a spus Ruth.
- Sigur, scumpete, hai, intră, i-a spus Conchita lui Graham care a trecut pe lângă ea, glonţ spre pat.
- Aici nu-i atât de frig, a observat copilul. E atât de frig în camera noastră, tati a îngheţat.

Allan a murit, i-a şoptit Ruth Conchitei

.Apoi, singură în Iivingul apartamentului, şi-a făcut curaj să se întoarcă în dormitor. A închis fereastra înainte să se ducă la baie unde s-a spălat repede pe mâini şi pe faţă, s-a spălat şi pe dinţi, dar nu s-a pieptănat. Apoi s-a îmbrăcat iute, fără să se mai uite la Allan ori să-l mai atingă. Ruth nu voia să-i vadă chipul. Pentru tot restul vieţii, va prefera să şi-l amintească aşa cum era când era viu; şi-aşa era rău că va duce cu ea în mormânt amindrea răcelii lui nefireşd.

încă nu era şase dimineaţa când i-a telefonat lui Hannah.

- Ai face bine să fii un prieten, a zis Hannah când a răspuns la telefon.
- Cine pizda mă-sii e? l-a auzit Ruth pe fostul portar întrebând.
- Eu sunt, a zis Ruth. Allan a murit. Nu ştiu ce să fac.
- Ah, copilaş, copilaş... vin chiar acum la tine! a spus Hannah.
- Cine pizda mă-sii *e?* a întrebat din nou fosta vedetă de hochei.
- Ah, du-te şi caută-ţi un alt *puc!* a auzit-o Ruth pe Hannah spunându-i ex-portarului. Nu te fute pe tine grija cine «...

Până să ajungă Hannah la Stanhope, Ruth îi telefonase lui Eddie la New York Athletic Club. Apoi Eddie şi Hannah s-au ocupat de tot. Ruth n-a trebuit să vorbească cu Graham care, din fericire, adormise 4a loc în patul Conchitei şi nu s-a trezit decât după ora opt, dar cadavrul lui Allan fusese deja scos din hotel. Hannah, care l-a dus pe Graham să mănânce micul dejun, s-a dovedit uimitor de inventivă în răspunsurile pe care i le-a dat copilului care-o întreba unde-i tatăl lui. Ruth hotărâse că încă era prea devreme ca

Allan să fi ajuns în rai – ceea ce însemna că era încă prea devreme să vorbească despre rai –, dar mai târziu, conversaţiile pe acest subiect aveau să fie nenumărate. Aşa că Hannah a ales nişte neadevăruri mai practice: „Tăticul s-a dus la birou, Graham" şi „Tăticul tău s-ar putea să fie nevoit să facă o călătorie."

- Unde se duce? a vrut să ştie Graham.

Conchita Gomez era distrusă. Ruth, doar amorţită. Eddie s-a oferit să-i ducă înapoi la Sagaponack, dar Ted Cole n-o învăţase degeaba pe fiica lui să conducă. Ruth ştia că putea conduce până în Manhattan şi înapoi oricând era nevoie. Era suficient că Eddie şi Hannah se ocupaseră de mort, încât ea nu fusese nevoită să atingă *cadavrul* lui Allan.

- Pot să conduc, le-a spus Ruth. Indiferent ce se întâmplă, pot să conduc.

Dar n-a suportat să caute cheia de la maşină în hainele lui Allan. Le-a găsit Eddie. Hannah a împachetat hainele lui Allan.

în maşină, Hannah s-a aşezat în spate, cu Graham şi Con- chita. Hannah avea sarcina să converseze cu Graham – ăsta era rolul ei. Eddie şedea pe scaunul din dreapta. Nimeni, nici măcar el, nu prea ştia care era rolul *lui,* dar şi-a găsit o ocupaţie în a se uita fix la profilul lui Ruth; Ruth nu-şi lua ochii de la drum decât ca să se uite în oglinda retrovizoare sau în cea laterală.

„Săracul Allan – atac de cord trebuie să fi fost", şi-a zis Eddie. Aşa a fost; cu asta a nimerit-o. în schimb, *nu* a nimerit-o într-o chestiune mult mai interesantă. N-a nimerit-o închipuin- du-şi că se îndrăgostise de Ruth doar privindu-i profilul

îndurerat; nu realiza, în acel moment, cât de mult îi amintea de mama ei nefericită.

Săracul Eddie O'Hare! Nu merita ce i se întâmplase: să nutrească iluzia uluitoare că se îndrăgostise de fiica singurei femei pe care-o iubise vreodată! Dar cine poate face deosebirea între a te îndrăgosti şi a-ţi *imagina* că te-ai îndrăgostit? Chiar şi când te îndrăgosteşti d*e-adevărateka,* tot un rod al imaginaţiei este.

- Unde e tati *acum?* a întrebat Graham. E încă la birou?
- Cred că are programare la doctor, i-a răspuns Hannah. Cred că s-a dus la doctor pentru că nu se simţea foarte bine.
- Îi este încă frig? a întrebat băiatul.
- Poate. Doctorul o să afle ce are...

Părul lui Ruth rămăsese nepieptănat – arăta ca după somn iar chipul ei palid era nefardat. Buzele îi erau uscate, ridurile de la colţul ochilor erau mai accentuate decât le văzuse Eddie vreodată. Şi Marion avusese riduri, dar, pentru moment, Eddie o
dăduse uitării pe Marion; era fascinat de chipul lui Ruth, care emana tristeţe.

La patruzeci de ani, Ruth simţea prima amorţeală a durerii pricinuite de pierderea cuiva drag. Marion, la treizeci şi nouă de ani, când o văzuse Eddie uldma dată, jelea de cinci ani; chipul *ei,* căruia îi semăna atât de mult acum chipul fiicei ei, reflecta o durere aproape eternă.

La şaisprezece ani, Eddie se îndrăgostise de tristeţea lui Marion, care părea o parte a fiinţei ei ce dăinuia mai mult decât frumuseţea. Dar de frumuseţe ne amintim şi după ce nu mai este; ceea ce vedea Eddie reflectat în chipul lui Ruth

era o frumuseţe *apusă,* ceea ce, de fapt, măsura o dată în plus iubirea pe care Eddie i-o purta cu adevărat lui Marion.

Eddie nu ştia că încă era îndrăgostit de Marion; era sincer convins că se îndrăgostise de Ruth.

„Ce dracu' se-ntâmplă cu Eddie? se-ntreba Ruth. Dacă nu-ncetează cu holbatul ăsta la mine, ies în decor!”

Şi Hannah observase cum se uita Eddie la Ruth.

„Ce dracu' se-ntâmplă cu Eddie? se-ntreba Hannah. De când îl interesează pe idiotul ăsta femeile *mai tinere?”* Doamna Gole

„Era văduvă de-un an”, scrisese Ruth Cole. (Cu numai patru ani înainte de-a rămâne ea însăşi văduvă!) Iar la un an după moartea lui Allan — întocmai aşa cum scrisese despre văduva ei fictivă Ruth încă se lupta „să păstreze sub control memoria trecutului, aşa cum trebuie să facă o văduvă”.

Cum de ştiuse tot ce-nseamnă văduvia? se-ntreba acum romanciera, căci, deşi susţinuse întotdeauna că un scriitor bun îşi poate imagina *orice* (îşi poate imagina cu adevărat), şi cu toate că adeseori susţinuse că experienţa din viaţa reală este supraevaluată, chiar şi Ruth era surprinsă de *acurateţea* cu care îşi imaginase ce înseamnă să fii văduvă.

Un an întreg după moartea lui Allan, *întocmai* aşa cum scrisese despre văduva ei fictivă, Ruth s-a lăsat „la fel de uşor dusă de-un aşa-numit potop de amintiri ca şi în dimineaţa în care se trezise şi constatase că soţul ei decedase lângă ea”.

Şi unde era bătrâna văduvă furioasă, care-o atacase pe Ruth pentru că scrisese »«adevăruri despre ce înseamnă să fii văduvă? Unde era harpia care spusese despre sine că era văduvă pentru tot restul vieţii? Privind retrospectiv, Ruth era dezamăgită că vrăjitoarea aia bătrână nu-şi făcuse apariţia la înmormântarea lui Allan. Acum că era văduvă, Ruth *voia* s-o vadă pe nenorocita de baborniţă, măcar ca să-i urle în faţă că tot ceea ce scrisese despre ce înseamnă să fii văduvă era *adevărat!*

Maştera aia bătrână, care încercase să-i strice nunta cu ameninţările ei pline de ură, hârca aia scârboasă care-şi revărsase ura cu atâta neruşinare... unde era ea acum? Probabil crăpase, aşa cum zisese Hannah. Dacă era adevărat, Ruth se simţea trasă pe sfoară; acum că, în opinia generală, avea dreptul de a se pronunţa asupra acestui subiect, Ruth ar 6 vrut să-i dea o replică nemernicei ăleia.

Căci nu se împăunase cotoroanţa faţă de Ruth cu superioritatea iubirii *ei* pentru bărbatul *ei?* însăşi ideea că cineva poate să spună altcuiva „Habar n-ai ce-i durerea" sau „Habar n-ai ce-i iubirea" i se părea lui Ruth absolut revoltătoare.

Această furie neaşteptată faţă de bătrâna văduvă anonimă i-a oferit lui Ruth o forţă inepuizabilă în timpul primului an de văduvie. în acelaşi an, şi la fel de neaşteptat, Ruth a simţit cum i se îmblânzesc sentimentele faţă de mama ei. Ea îl pierduse pe Allan, dar îl mai avea pe Graham. Devenind tot mai conştientă de dragostea pe care i-o purta singurului ei copil, Ruth s-a pomenit că înţelege eforturile lui Marion de a nu iubi un alt copil – Marion pierduse deja *doi.*

Pe Ruth o uimea cum de reuşise mama ei să nu se sinucidă şi cum de fusese Marion *în stare* să mai facă un copil. Deodată, începea să capete sens faptul că mama ei o părăsise. Marion nu voise s-o iubească pe Ruth, pentru că nu suportase ideea de a mai pierde un copil. (Ruth auzise toate astea de la Eddie, în urmă cu cinci ani, dar până nu dăduse şi ea naştere unui copil şi nu-şi pierduse soţul, nu avusese experienţa sau puterea de imaginaţie să şi creadă.)

Adresa din Toronto a lui Marion stătuse un an întreg la loc de cinste pe biroul lui Ruth. Mândria şi laşitatea – *iată* un titlu ce merita un roman lung! – au împiedicat-o pe Ruth să-i scrie. Continua să creadă că era de datoria lui Marion să ia legătura cu fiica ei, pentru că Marion era cea care plecase. Ca mamă relativ proaspătă şi ca văduvă încă şi mai proaspătă, Ruth abia acum cunoştea ce înseamnă durerea şi teama unei pierderi şi mai mari.

Hannah a fost cea care i-a sugerat să-i dea lui Eddie adresa mamei ei.

- Să fie problema lui Eddie, i-a zis Hannah. Lasă-l pe *el* să se chinuie dacă să-i scrie sau nu.

Bineînţeles că Eddie se va *chinui* dacă să-i scrie sau nu lui Manon. Mai rău chiar, de câteva ori *încercase* să-i scrie, dar nici un rezultat al eforturilor sale n-a poposit în cutía de scrisori.

„Dragă Alice Somerset – începuse el scrisoarea –, am motive să cred că tu eşti Marión Cole, cea mai importantă femeie din viaţa mea.” Tonul i se păruse însă prea trufaş, mai ales după aproape patruzeci de ani, astfel că a făcut o a doua încercare, adoptând o atitudine mai directă. „Dragă Marión: căci numai tu poţi fi Alice

Somerset, am citit romanele tale despre Margaret McDermid cu...” – hm, *cu ce?,* s-a întrebat Eddie şi asta l-a oprit. Cu fascinaţie? Cu frustrare? Cu admiraţie? Cu disperare? Cu toate astea la un loc? Nu ştia.

în plus, după ce o iubise în secret pe Marión timp de treizeci şi şase de ani, Eddie era convins acum că se îndrăgostise de Ruth. Iar după un an în care îşi imaginase că era îndrăgostit de fiica lui Marión, Eddie încă nu-şi dădea seama că nu încetase nici o clipă s-o iubească pe Marión; *încă* era convins că o iubea pe Ruth. Prin urmare, eforturile lui Eddie de a-i scrie lui Marión au devenit o adevărată tortură. „Dragă Marión, te-am iubit timp de treizeci şi şase de ani, înainte să mă îndrăgostesc de fiica ta.” însă Eddie n-avea curaj să recunoască acest lucru nici măcar faţă de *Ruth!*

Cât despre Ruth, în anul ei de doliu s-a întrebat adesea ce i se întâmplase lui Eddie O'Hare. Dar durerea ei şi permanenta grijă pentru micul Graham o împiedicaseră să vadă agoniile evidente însă deconcertante prin care trecea Eddie. întotdeauna îl considerase a fi un om drăguţ şi ciudat. Oare omul ăsta drăguţ devenise şi mai ciudat? Era în stare să stea lângă ea tot timpul la o petrecere şi să nu rostească altceva decât cuvinte monosilabice; iar când se uita la el, îl surprindea privind-o ţintă. Ca în clipa următoare să-şi ferească privirea, invariabil.

- *Ce-i,* Eddie? îl întrebase ea odată.
- A, nimic. Mă-ntrebam cum o mai duci.
- O duc foarte bine, mulţumesc.

Hannah avea propriile ei teorii pe care Ruth le considera absurde.

- Arată de parcă s-a îndrăgostit de tine, dar nu ştie cum să agaţe femei *mea tinere,* îi spusese Hannah.

Timp de-un an, gândul că cineva – *oricine* – ar putea s-o agaţe i se păruse grotesc lui Ruth.

Dar în toamna anului 1995, Hannah avea să-i spună:

- A trecut un an, copilaş, e timpul să reintri în circulaţie.

Ideea de a „reintra în circulaţie" o îngrozea pe Ruth. Nu
numai că încă era îndrăgostită de Alian şi de amintirea vieţii duse cu el, dar o înfiora perspectiva de a se confrunta *din nou* cu prostul ei discernământ.

Aşa cum scrisese în primul capitol din *Interzis copiilor,* cine putea spune când anume era timpul ca o văduvă să-şi facă din nou intrarea în lume? Pentru o văduvă, nu exista o reintrare „sigură" în lume.

Publicarea celui de-al patrulea roman al lui Ruth Cole, *Ultimul meu iubit rău,* a fost amânată până în toamna lui '95, căci mai devreme de această dată Ruth nu concepuse să-şi facă apariţia în public după moartea soţului ei şi nici acum Ruth nu era disponibilă în măsura în care şi-ar fi dorit editorii. Acceptase să aibă o lectură publică la Y, pe Ninety-second Street – unde nu mai citise din 1990, când Eddie O'Hare îi făcuse acea prezentare-mara- ton –, dar refuzase să dea vreun interviu în Statele Unite, pe motiv că petrecea doar o seară în New York, în drum spre Europa, iar la locuinţa din Vermont nu dădea *niciodată* interviuri. (Casa din Sagaponack fusese pusă în vânzare pe întâi septembrie.)

Hannah susţinea că Ruth era neburiă să se izoleze în Vermont; credea că ar fi trebuit să vândă casa din Vermont. Doar aşa conveniseră Alian şi Ruth: Graham trebuia să crească în Vermont.

în plus, Conchita Gómez era prea bătrână să se ocupe de Graham. Iar Eduardo, prea bătrân să mai fie îngrijitor. în
Vermont, Ruth putea găsi bone aproape de casă. Kevin Mer- ton avea trei fete destul de mari să poată avea grijă de copii; una dintre ele, Amanda, era elevă la liceu şi i se dădea voie să lipsească perioade limitate de timp în scopul de a călători. (Conducerea liceului hotărâse că un turneu de lansare a cărţii lui Ruth Cole intra în categoria excursiilor educaţionale; prin urmare, Ruth îi lua pe Graham şi pe Amanda Merton cu ea la New York şi în Europa.)

Nu toţi editorii ei europeni erau mulţumiţi de planurile lui Ruth pentru promovarea romanului *Ultimul meu iubit rău.* Dar ea fusese corectă şi îi avertizase pe toţi: era încă în doliu şi nu mergea nicăieri fără fiul ei în vârstă de patru ani; pe lângă asta, nici copilul ei, nici bona nu puteau lipsi de la şcoală mai mult de două săptămâni.

Călătoria pe care o planifícase Ruth avea să fie cât mai puţin obositoare pentru ea şi Graham. Zburau la Londra cu Concorde, iar întoarcerea la New York avea să fie din Paris, tot cu Concorde. între Londra şi Paris, îi va duce pe Graham şi pe bona lui la Amsterdam; nu putea să *nu* meargă la Amsterdam, hotărâse ea. Faptul că romanul era în parte plasat acolo – scena aceea umilitoare din Cartierul felinarelor roşii – trezea un interes

deosebit printre olandezi; iar Maarten era editorul ei preferat în Europa.

Nu era vina oraşului Amsterdam că Ruth se temea să meargă acolo. Bineînţeles că putea să-l ajute pe Maarten la promovarea noului ei roman fără să viziteze cartierul cu pricina. Fiecare jurnalist lipsit de originalitate, care-o va intervieva, nepunându-i la socoteală pe fotografii care îi vor face fotografii, vor insista ca Ruth să facă o vizită în *de WalUn* – locul unde avea loc scena cea mai cunoscută –, dar Ruth mai ţinuse şi înainte piept lipsei de originalitate a jurnaliştilor şi fotografilor.

Poate faptul că va trebui să se întoarcă la Amsterdam era o formă de penitenţă, îşi zicea romanciera – nu era frica ei o formă de penitenţă? Şi cum să nu-i fie teamă în fiecare clipă în care se va afla în Amsterdam, cum putea să *rut-i* amintească oraşul de timpul nesfârşit pe care-l petrecuse ascunsă în dulapul lui Rooie? Oare respiraţia şuierată a omului-cârtiţă n-avea să fie muzica de fundal în somnul ei? *Dacă* va fi în stare să doarmă...

în afară de Amsterdam, Ruth se mai temea şi de etapa din New York a turneului ei de promovare a cărţii, pentru că şi de data asta, la Y pe Ninety-second Street, Eddie O'Hare era cel care o prezenta înainte de lectură.

Făcuse greşeala să aleagă acelaşi hotel, Stanhope; ea şi Graham nu mai fuseseră acolo de când murise Allan, iar Graham îşi amintea locul unde-şi văzuse ultima oară tatăl mai bine decât ar fi crezut Ruth. Nu stăteau în acelaşi apartament cu două dormitoare, dar configuraţia camerelor şi decorul erau şocant de asemănătoare.

- Tati dormea pe partea *asta* a patului, mami pe partea *aia,* i-a explicat băiatul bonei, Amanda Merton. Fereastra era deschisă, a continuat băiatul. Tati o lăsase deschisă şi mie îmi era frig. M-am dat jos din pat...

Aici băiatul a tăcut. Unde *era* patul lui? Allan nemaifiind cu ei, Ruth nu ceruse un pat pliant pentru Graham; era loc destul în patul dublu ca să doarmă acolo cu micul ei fiu.

- Unde-i patul *meu?* a întrebat băiatul.
- Scumpule, poţi dormi cu mine, i-a spus Ruth.
- Sau poţi dormi în dormitorul *meu,* cu *mine,* i-a sărit Amanda în ajutor lui Ruth – orice propunere era binevenită dacă îi abătea lui Graham atenţia de la moartea tatălui său.
- OK. Bine, a zis Graham cu vocea cu care arăta că ceva nu era în regulă. Dar unde e tati *acum?*

Ochii i s-au umplut de lacrimi. De mai bine de jumătate de an nu mai pusese această întrebare.

„Ah, ce *tâmpită* am fost să-l aduc *aici!"* şi-a zis Ruth îmbrăţi- şându-l pe copilul care plângea.

Ruth încă făcea baie când a venit Hannah încărcată de cadouri pentru Graham, de genul celor pe care Ruth *nu* le putea lua în avion: un întreg sat din piese de construcţie asamblate şi nu un singur animal de pluş, ci o întreagă familie de maimuţe. Vor trebui să-i roage pe cei de la Stanhope să pună bine satul şi maimuţele, până vor veni înapoi – ceea ce crea un inconvenient major dacă ar fi ales să stea în alt hotel.

Dar lui Graham părea să-i fi trecut tristeţea cumplită ce-l copleşise la amintirea morţii tatălui său, pe care i-o trezise hotelul. Aşa sunt copiii –

acum sunt disperaţi, acum le trece –, iar Ruth era resemnată cu amintirile pe care Stanhope le trezea în *ea.* L-a sărutat pe Graham de noapte bună; când Ruth şi Hannah au plecat spre sala de lectură, copilul discuta deja cu Amanda despre meniul pe care aveau să-l comande prin room-service.

- Sper că o să citeşti partea bună, a zis Hannah.

„Pârtea bună", în opinia lui Hannah, era scena de sex cu
olandezul, în camera prostituatei – o scenă profund tulburătoare. Ruth n-avea *nicidecum* de gând să citească partea aia.

- Crezi că o să-l mai întâlneşti? a întrebat-o Hannah, în drum spre Y. Adică, o să citească şi el cartea...

- *Pe cine* să întâlnesc? a întrebat Ruth, deşi ştia foarte bine la care „el" se gândea Hannah.

- Pe puştiul ăla olandez, oricare-ar fi, a răspuns Hannah. Să nu-mi spui că n-a fost un puşti olandez!

- Hannah, n-am făcut niciodată amor cu un puşti olandez.

- Pun pariu că o să citească romanul, nu s-a lăsat Hannah.

Când au ajuns la colţul lui Ninety-second cu Lexington
Avenue, Ruth era nerăbdătoare să audă prezentarea lui Eddie O'Hare – măcar aşa nu va mai fi nevoită s-o asculte pe Hannah.

Bineînţeles că Ruth se gândise că Wim Jongbloed o să citească *Ultimul meu iubit râu;* era pregătită să fie rece cu el, exact atât cât trebuia.

Dacă venea să stea de vorbă cu ea... Spre surprinderea şi uşurarea ei – chiar dacă vestea a şi dezamăgit-o –, Maarten o anunţase că ucigaşul lui Rooie fusese prins în Zürich. Şi la scurtă vreme *murise!*

Maarten şi Sylvia îi vorbiseră despre asta ca despre un fapt divers.

- Nu cred că l-au găsit pe ucigaşul prostituatei, nu-i aşa? îi întrebase Ruth prefăcându-se indiferentă.

Îi întrebase în timpul unei convorbiri telefonice recente (când îi întrebase, ca de obicei, şi despre itinerarul călătoriei ei iminente). Maarten şi Sylvia îi explicaseră de ce le scăpase vestea: fuseseră plecaţi din Amsterdam – încât auziseră noutatea indirect – şi, până să afle şi detaliile, uitaseră că pe Ruth o interesa povestea.

- În Zürich? întrebase Ruth.

Prin urmare, *astfel* se explica accentul german al omului-cât- tiţă – era *elveţian.*[1]

- Cred că a fost în Zürich, răspunsese Maarten. Tipul a ucis şi alte prostituate, peste tot în Europa.

- Dar numai una în Amsterdam, zisese Sylvia.

Numai una! Ruth se luptase cu sine ca interesul ei în cazul cu pricina să pară ceva trecător.

- Mă-ntreb cum l-au prins, zisese ea cu voce tare.

Dar nici Maarten, nici Sylvia nu-şi aminteau detaliile; ucigaşul fusese prins, apoi murise, acum câţiva ani.

- Câţiva *ani!* repetase Ruth.

- Cred că a existat un martor, zisese Sylvia.

- Parcă au fost şi aiîiprente, iar tipul era foarte bolnav, adăugase Maarten.

- A avut astm? întrebase Ruth, brusc fără să-i mai pese că se trăda.

- Cred că avea emfizem, răspunsese Sylvia.

„Da, asta trebuie să fi fost!” se dumirise Ruth, dar tot ceea ce conta era că omul-cârtiţă fusese prins. Omul-cârtiţă *murise!* Iar moartea lui făcea ca o nouă vizită la Amsterdam – locul crimei – să fie mai suportabilă pentru Ruth. *Crima* ei – ea aşa o considera.

Eddie O'Hare a ajuns la timp pentru lectura lui Ruth; nu numai la timp, ci chiar cu mult înainte, încât a stat aproape o oră în foaierul artiştilor, singur-singurel. Era preocupat de evenimentele din ultimele săptămâni, căci îi muriseră amândoi părinţii – mama lui, de cancer (soarta s-a îndurat să se sfârşească repede), iar tatăl lui (nu la fel de neaşteptat), după al patrulea atac cerebral în patru ani.

Al treilea atac al bietului Minty îl lăsase aproape orb, viziunea lui se redusese la ceea ce el descria drept „lumea văzută prin capătul greşit al telescopului”. Dot O'Hare îi citise cu voce tare înainte să fie răpusă de cancer; apoi îi citise Eddie, iar tatăl lui se plângea că dicţia fiului său era inferioară celei a regretatei sale soţii.

Nu se punea problema *ce anume* să-i citească lui Minty. Cărţile lui erau conştiincios însemnate, pasajele relevante – subliniate cu roşu, iar cărţile în sine îi erau atât de familiare bătrânului profesor, încât nu era nevoie de nici un rezumat al acţiunii. Eddie nu făcea decât să frunzărească paginile şi să citească pasajele subliniate. (Fiul

tot nu scăpase, până la urmă, de metoda soporifică folosită de tatăl său în clasă.)

Eddie crezuse întotdeauna că lungul paragraf de deschidere din *Portretul unei doamne,* în care Henry James descrie „ceremonia cunoscută drept ceaiul de după-amiază", era mult prea protocolar ca să fie bun; Minty, în schimb, declara că fragmentul cu pricina merita să fie citit şi răscitit, ceea ce Eddie a reuşit cu aceeaşi porţiune din creierul său, care avea rol de blocare şi la care apelase odată ca să-l ajute să îndure prima sigmoidoscopie.

Minty îl adora pe Trollope, Eddie considera că era de-un plictis ucigător. Cel mai mult îi plăcea lui Minty următorul fragment din autobiografia lui Trollope: „Cred că nici o fată, după ce mi-a citit paginile, nu a ajuns mai puţin modestă decât fusese înainte şi poate că unele fete au învăţat din ele că modestia este un farmec ce merită a fi păstrat".

Eddie credea că nici o fată nu mai ajungea nicăieri după ce citea Trollope; era sigur că orice fată care cădea în plasa lui Trollope nu se mai ridica. O *armată* de fete pierise citindu-l, toate murind în *somn!*

Eddie îşi va aminti până la capătul zilelor cum îl ducea la baie pe tatăl său nevăzător şi-l aducea înapoi. După al treilea atac cerebral, papucii uşori îi erau legaţi cu elastice de picioarele inerte; scârţâiau pe podea din pricina platfusului. Papucii, de culoare roz, îi aparţinuseră mamei lui Eddie; labele picioarelor lui Minty se micşoraseră atât de mult, încât papucii nu-i mai stăteau în picioare, nici măcar prinşi cu elastice.

Apoi urma ultima frază a Capitolului 44 din *Middlemarch,* pe care bătrânul profesor o subliniase cu roşu şi pe care fiul său o citea cu o voce sumbră. Eddie avea impresia că fraza lui George Eliot s-ar putea aplica sentimentelor sale pentru Marion sau Ruth şi sentimentelor lor pentru *el,* dacă aveau aşa ceva. „Nu avea încredere în afecţiunea ei; şi ce singurătate este mai însingurată decât neîncrederea?”

Prin urmare, ce dacă tatăl lui fusese un profesor plicdcos? Măcar marcase toate pasajele semnificative. Elevilor li se puteau întâmpla lucruri mult mai rele decât să asiste la cursul lui Minty O'Hare.

La funeraliile tatălui lui Eddie, care au avut loc în biserica din campus – o biserică ce nu ţinea de nici o confesiune anume –, au venit mai mulţi oajneni decât şi-ar fi închipuit Eddie. Au venit colegii lui Minty – printre ei şi cei demult pensionaţi, fragili, tremurând, domni bătrâni sufletişti care-i supravieţuiseră tatălui lui Eddie –, dar şi două promoţii de elevi de la Exeter. Poate că Minty îi plictisise pe *toţi* la un moment dat sau altul, dar prezenţa lor cuviincioasă i-au sugerat lui Eddie că tatăl său fusese un pasaj semnificativ în vieţile tuturor.

Eddie era bucuros că descoperise, printre nenumăratele sublineri ale tatălui său, un fragment ce a părut să le facă plăcere foştilor elevi ai lui Minty. Era vorba de ultimul paragraf din *Bâlciul deşertăciunilor,* căci Minty fusese întotdeauna un mare admirator al lui Thackeray. „Ah! *Vanitos Vardtatum!* Care din noi se poate socoti fericit pe lumea aceasta? Care din noi şi-a împlinit vreodată visul? Iar dacă şi l-a împlinit, nu

mai doreşte nimic altceva? Haideţi, copii, să închidem cutia cu păpuşi, căci reprezentaţia s-a terminat."[1]

Apoi Eddie a trebuit să se ocupe de căscioara părinţilor săi; o cumpăraseră când ieşise Minty la pensie, când el şi Dot fuseseră obligaţi (pentru prima oară) să părăsească apartamentul din campus. Căsuţa, o construcţie banală, se găsea într-o parte a oraşului pe care Eddie nu o cunoştea – o stradă îngustă, claustrofobă, ca orice altă stradă dintr-un orăşel de provincie. Mai mult ca sigur că părinţii săi se simţiseră singuri acolo, departe de arhitectura impresionantă a clădirii principale a vechii şcoli şi de terenurile sale întinse, cea mai apropiată casă vecină cu a lor avea
0 peluză netunsă, pe care zăceau împrăştiate jucării; un tirbuşon uriaş, ruginit, de care, odată, un câine fusese legat cu lanţul, era înşurubat în pământ. Eddie n-a văzut câinele niciodată.

I se părea o cruzime că părinţii lui fuseseră nevoiţi să-şi petreacă ultimii ani de viaţă într-un asemenea cartier – cei mai apropiaţi vecini nu păreau să fie exonieni. (într-adevăr, dezordinea domestică de pe acea peluză jignitor de neîngrijită îi sugerase adesea lui Minty O'Hare că vecinii lui erau însăşi întruchiparea a ceea ce bătrânul profesor de engleză detesta cel mai mult: educaţia gimnazială submediocră.)

în timp ce împacheta cărţile tatălui său – căci pusese deja casa în vânzare –, Eddie şi-a descoperit propriile romane, iară autograf;

I N.M. Thackeray – *Bâlciul deşertăciunilor – Un roman fără erou*, trad. de Constanţa Tănăsescu, loan Frunzetti, RAO Clasic, 1997. (n.tr.)

neglijase să le dea un autograf propriilor săi părinţi! Toate cinci stăteau pe acelaşi raft; Eddie a constatat că tatăl său nu subliniase nici măcar un rând, ceea ce a avut darul să-l îndurereze. Şi pe acelaşi raft, pe care se afla întreaga sa creaţie literară, Eddie a zărit exemplarul familiei O'Hare din *Şoarecele care se târăşte printre pereţi,* al lui Ted Cole, pe care şoferul camionului de stridii plastografiase aproape la perfecţie autograful autorului.

Nu e de mirare că Eddie era terminat când a ajuns în New York pentru lectura lui Ruth. îl mai împovărase şi Ruth dându-i adresa lui Marion. Inevitabil, până la urmă îi scrisese lui Ma- rion. îi trimisese cele cinci romane pe care le dăduse părinţilor săi iară autograf; scrisese în schimb o dedicaţie pentru *ea:* „Lui Marion – cu drag, Eddie". Iar în pachet, împreună cu micul formular verde pe care-l completase pentru vama canadiană, adăugase şi o scrisorică.

„Dragă Marion, scrisese Eddie, ca şi când toată viaţa corespondase cu ea, nu ştiu dacă mi-ai citit romanele, dar – după cum vezi – n-ai fost niciodată departe de gândurile mele."

în circumstanţele date – adică el fiind încredinţat că se îndrăgostise de Ruth – lui Eddie îi trebuise mult curaj să scrie şi atât, dar oricum era mai mult decât spusese în treizeci şi şapte de ani.

Când a ajuns în foaierul de la Y, pe Ninety-second, pierderea părinţilor şi patetica încercare de a o contacta pe Marion îl lăsaseră pe Eddie pur şi simplu mut. Regreta acum că-i trimisese lui Marion cărţile; îşi zicea că ar fi fost mai mult decât suficient să-i trimită doar tidurile. (Acum,

că se gândea la ele, i se păreau ridicol de pompoase.)

Slujba de vară Cafea şi gogoşi Părăsind Long Island De şaizeci de ori O femeie dificilă

Când Eddie O'Hare s-a apropiat în sfârşit de microfonul de pe scenă şi s-a adresat sălii arhipline de la Kaufman Concert Hali, a priceput pe loc tăcerea reverenţioasă ce a cuprins audienţa. O venerau pe Ruth Cole, iar cartea *aceasta* era socotită în unanimitate drept cea mai bună. Audienţa mai ştia şi că era prima apariţie publică a lui Ruth de când îi murise soţul. Şi, în al treilea rând – şi-a zis Eddie –, liniştea ce se lăsase era *neliniştită,* pentru că erau destule suflete în mulţimea aceea enormă care ştiau cum începea Eddie să vorbească şi uita să mai termine

.Aşa că Eddie a zis:

- Ruth Cole nu are nevoie de nici o prezentare.

Din câte se vedea, nu glumise, pentru că s-a depărtat de microfon, a coborât de pe scenă şi s-a aşezat pe locul ce-i fusese rezervat în sală, lângă Hannah. Şi cât a durat lectura, el a privit stoic drept în faţă, spre un punct aflat la vreo douăsprezece sau cincisprezece picioare în stânga podiumului, ca şi când singurul fel în care suporta să se uite la Ruth era s-o ţină în zona periferică a câmpului său vizual.

Şi nu s-a oprit din plâns, avea să spună Hannah mai târziu; genunchiul drept al lui Hannah se udase din pricină că ea îl ţinuse pe Eddie de mână. Eddie plânsese pe muteşte – ca şi când flecare cuvânt rosdt de Ruth era o lovitură în inimă pe care el o accepta ca iiindu-i sortită.

După lectură, Eddie n-a mai fost de găsit în foaier; Ruth şi Hannah s-au dus singure să ia cina.

- Eddie arăta de-a dreptul ca un om în pragul sinuciderii, a zis Ruth.
- E nebun după tine... îl doboară, pur şi simplu, i-a zis Hannah.
- Nu fi ridicolă, el e îndrăgostit de mama.
- Hristoase! Câţi ani *are* maică-ta?
- Şaptezeci şi şase.
- Ar fi obscen să fie îndrăgostit de o bătrână de şaptezeci şi şase de ani! a exclamat Hannah. *Tu* eşti aia, copilaş. După tine e nebun Eddie, *zău!*

-*Asta* chiar ar fi obscen, a zis Ruth.

Un bărbat care lua cina cu o femeie – poate soţia lui – privea ţintă spre masa lor. Ruth era de părere că individul se holba la Hannah, în schimb Hannah zicea că se holba la Ruth. Oricare ar fi fost adevărul, amândouă au căzut de acord că nu era un mod de comportament adecvat pentru cineva care ia cina cu nevasta.

Când plăteau, bărbatul s-a apropiat stânjenit de masa lor. Era un tip trecut de treizeci de ani, mai tânăr decât Hannah şi
Rzith, şi chipeş, în ciuda aerului de câine bătut, care părea să-i afecteze până şi poziţia corpului. Cu cât se apropia de ele, cu atât se gheboşa şi mai mult. Soţia lui rămăsese la masă, cu capul în mâini.

- Iisuse! Se dă la tine în faţa nenorocitei de nevastă-sa? i-a şoptit Hannah lui Ruth.
- Scuzaţi-mă, a început creatura jalnică.
- Da, ce-i? l-a luat Hannah în primire.

Pe sub masă, i-a tras un şut lui Ruth ca pentru a-i spune „Ţi-am-zis-io”.

- Sunteţi cumva Ruth Cole? a întrebat omul.
- Pe dracu', a zis Hannah.
- Da, a răspuns Ruth.
- Mă simt prost că vă deranjez, a bălmăjit nenorocitul, dar e aniversarea noastră, a soţiei şi a mea, şi dumneavoastră sunteţi scriitoarea preferată a soţiei. Ştiu că nu daţi autografe pe cărţi, dar i-am dăruit soţiei noul dumneavoastră roman drept cadou de aniversare şi din întâmplare îl avem aici cu noi. Mi-e foarte greu să vă întreb, dar n-aţi vrea să-l semnaţi? (Soţia, abandonată la cealaltă masă, se dădea de ceasul morţii.)

- Ah, pentru Dumnezeu! a început Hannah.

Însă Ruth a sărit în picioare. Voia să-i strângă omului mâna – şi pe-a nevesd-sii. Chiar a zâmbit când a semnat. Parcă nu mai era ea. însă în taxi, în drum spre hotel, Hannah i-a zis ceva – poţi conta pe Hannah când e vorba s-o facă pe Ruth să se codească să intre din nou în lume.

- O fi fost aniversarea lui, dar tipu' se holba la sânii tăi, a zis Hannah.

- Ba nu! a protestat Ruth.

- Toată lumea se uită, copilaş. Ai face bine să te obişnuieşti cu asta.

Mai târziu, în apartamentul ei de la Stanhope, Ruth a rezistat tentaţiei să-l sune pe Eddie. Şi cine ştie, poate cei de la New York Athletic Club refuzau să răspundă la telefon după o anumită oră. Sau, dacă răspundeau, erau în stare să te întrebe dacă purtai costum şi cravată.

în schimb, Ruth i-a scris o scrisoare mamei ei, a cărei adresă din Toronto îi rămăsese fixată în memorie. „Dragă mami, a scris Ruth, Eddie O'Hare încă te iubeşte. Fiica ta, Ruth."

Hârda cu antetul hotelului Stanhope conferea scrisorii un ton oficial ori cel puţin o distanţă pe care Ruth nu şi-o dorise. O asemenea scrisoare, şi-a spus Ruth, ar trebui să înceapă cu „Dragă mamă", dar ea aşa îi spusese „mami"; aşa îi spunea ei Graham, ceea ce însemna mai mult decât orice altceva pe lume. Iar în clipa în care i-a dat scrisoarea portarului de la Stanhope – chiar înainte de-a pleca spre Europa –, a înţeles că intrase din nou în lume.

- E pentru *Canada,* i-a atras Ruth atenţia. Vă rog să puneţi timbrul potrivit.

- Bineînţeles, a spus portarul.

Se găseau în holul hotelului, dominat de un orologiu bogat ornamentat; Graham îl recunoscuse din prima clipă, când intraseră de pe Fifth Avenue. Acum hamalul împingea căruciorul cu bagajele lor, prin faţa impresionantului orologiu. Numele hamalului era Mei. întotdeauna îi arătase multă atenţie lui Graham; tot el fusese de serviciu când cadavrul lui Allan fusese scos din hotel. Probabil că Mei dăduse o mână de ajutor la transportarea cadavrului, dar Ruth nu voia să-şi aducă aminte chiar *totul*.

Ţinând-o pe Amanda de mână, Graham mergea în urma bagajelor şi astfel a ieşit din Stanhope, pe Fifth Avenue, unde îi aştepta limuzina.

- La revedere, orologiule! a zis Graham.

Când maşina a luat-o din loc, Ruth i-a spus la revedere lui Mei.

- La revedere, doamnă Cole! a răspuns Mei.

- „Prin urmare, *asta-s* eu!” a hotărât Ruth Cole. Nu-şi schimbase numele niciodată, desigur – prea era cunoscută ca să-şi schimbe numele. Nu-şi luase niciodată numele de Albright. Dar ea era o văduvă care încă se simţea măritată; ea era *doamna* Cole. Voi fi doamna Cole pentru totdeauna, şi-a zis Ruth.La revedere, hotelule lui Mei! a strigat Graham.

S-au depărtat de fântânile din faţa Muzeului Metropolitan şi de steagurile fluturânde, şi de tenta verde-închis de la Stan- hope, sub care un chelner se grăbea să servească singurul cuplu care nu considerase ziua aceea prea rece ca să stea la o masă de pe trotuar. Din locul unde stătea Graham, afundat pe locul din spate al limuzinei negre, Stanhope se înălţa până la cer – poate până în rai.

La revedere, tati! a strigat băieţelul.Mai bine decât să fii la Paris cu o prostituată

O călătorie în străinătate cu un copil de numai patru ani necesită o atenţie concentrată la fleacuri care acasă sunt de la sine înţelese. Gustul (sau culoarea) oranjadei trebuie explicat. Un croasant nu este întotdeauna un croasant *bun.* Iar sistemul de tragere a apei la toaletă, ca să numai vorbim de felul în care curge apa la toaletă sau de zgomotul pe care-l face, devine o chestiune de preocupare serioasă. Norocul lui Ruth că fiul ei ştia să folosească toaleta, dar o exaspera faptul că existau toalete pe care fiul ei nu îndrăznea să se aşeze. Graham nu înţelegea nici ce înseamnă oboseala cauzată de diferenţa

de fus orar, suferea însă din pricina ei; era constipat, dar nu înţelegea că ăsta era rezultatul direct al faptului că refuza să mănânce sau să bea anumite alimente.

La Londra, deoarece maşinile circulau pe partea stângă a străzii, Ruth nu-i lăsa pe Amanda şi Graham să *traverseze* strada, în afară de cazul în care mergeau în părculeţul din apropiere; era singura expediţie neaventuroasă pe care aveau voie s-o facă; în rest, băiatul şi bona erau obligaţi să stea în hotel. Iar Graham a descoperit că cearşafurile de la Connaught erau scrobite. Scrobeala era *vie?* voia el să ştie.

- Aşa o *simt,* a zis copilul.

Plecând de la Londra spre Amsterdam, Ruth îşi dorea ca la Londra să fi fost măcar pe jumătate la fel de curajoasă ca
Amanda Merton. Cu felul ei direct de-a ii, fata obţinuse un succes remarcabil: Graham scăpase de oboseală, *nu* mai era consdpat şi nu se mai temea de toaletele străine – câtă vreme Ruth avea motive să se îndoiască de faptul că re în trase în lume cu vreo urmă din siguranţa de sine pe care o afişase înainte.

Dacă înainte Ruth îi lua la refec pe intervievatorii care îi puneau întrebări fără să se fi ostenit să-i citească romanele, de data asta suferise umilinţa fără ripostă. Să-ţi petreci trei sau patru ani scriind un roman şi apoi să pierzi o oră sau chiar mai mult cu un jurnalist care n-a avut timp să-l *citească...* ei bine, dacă asta nu dovedea o lipsă considerabilă de respect, atunci ce era? (Iar *Ultimul meu iubit rău* nici măcar nu era un roman lung.)

Cu o modestie cu totul necaracteristică, Ruth tolerase şi o întrebare adesea repetată şi foarte previzibilă, care nu avea nici o legătură cu noul ei roman: anume, cum „făcea faţă" văduviei şi oare descoperise ceva în experienţa ei prezentă ca văduvă, care să contrazică ceea ce scrisese, în opera ei de ficţiune anterioară, despre ce înseamnă să fii văduvă?

- Nu, a răspuns doamna Cole în timp ce se gândea la sine. Totul e exact atât de rău pe cât mi-am imaginat.

La Amsterdam, deloc surprinzător, jurnaliştii olandezi aveau o *altă* „întrebare adesea repetată şi foarte previzibilă". Voiau să ştie cum se documentase Ruth în Cartierul felinarelor roşii. Chiar s-a ascuns în dulapul unei prostituate şi a privit-o cum o face cu un client? (Nu, *nicidecum,* răspundea Ruth.) „Ultimul *ei* iubit rău" fusese olandez? *(Categoric nu,* declara autoarea. Dar, chiar în timp ce răspundea, îl căuta din priviri pe Wim – era sigură că-şi va face apariţia.) Şi mai ales de ce o romancieră „cu valenţe literare", cum este ea considerată, era interesată de prostituate? (Ea *personal* nu era interesată de prostituate, răspundea Ruth.)

Păcat că alesese *de WaUen* pentru o documentare atât de amănunţită, i-au spus majoritatea intervievatorilor. Oraşul nu-i atrăsese atenţia prin nimic altceva?

- Nu fiţi provinciali, a ripostat Ruth anchetatorilor ei. *Ultimul meu iubii rău* nu este *despre* Amsterdam. Eroina nu este o *olandezi.* Un singur *episod* are loc aici. Ceea ce i se întâmplă eroinei în Amsterdam o obligă să-şi schimbe viaţa. Pe mine mă interesează povestea vieţii ei,

mai ales dorinţa de a-şi *schimba* viaţa. Mulţi oameni trec prin momente care-i conving să se schimbe.

Era de prevăzut că următoarea întrebare a jurnaliştilor va fi: care au fost momentele cu pricina în viaţa *ta?* Şi: Ce schimbări ai făcut în viaţa *ta?*

- Eu simt romancieră, le spunea doamna Cole. N-am scris o carte de memorii, am scris un roman. Vă rog, puneţi-mi întrebări referitoare la roman.

Citind interviurile ei din ziare, Harry Hoekstra se întreba de ce Ruth Cole accepta atâta vorbărie şi atâtea banalităţi. De ce accepta să dea interviuri? Cărţile ei nu aveau *nevoie* de publicitate. De ce nu stătea pur şi simplu acasă, să se apuce de-un alt roman? „I-o fi plăcând să călătorească", şi-a zis Harry.

O auzise citind din noul ei roman; o văzuse şi la o emisiune de televiziune, o urmărise la o sesiune de autografe la Athe- neum. Poziţionându-se strategic în spatele unui raft şi dând la o parte vreo şase cărţi de pe raft, Harry o observa cu atenţie cum se purta cu fanii. Cei mai avizi cititori se puseseră la coadă pentru autograf; şi în timp ce Ruth şedea la o masă şi semna de zor, Harry avea un unghi foarte bun pentru a-i cerceta profilul. Prin ferestruica făcută între cărţile de pe raft, a văzut că ochiul drept al lui Ruth *avea* un defect, aşa cum ghicise şi din fotografia de pe copertă. Şi chiar că *avea* sâni grozavi.

Deşi Ruth a dat autografe timp de mai bine de o oră, fără să se plângă, la un moment dat s-a întâmplat ceva oarecum şocant, care i-a dat de

înţeles lui Harry că Ruth era cu mult mai puţin prietenoasă decât păruse la început; ba chiar i s-a părut lui Harry că era unul dintre cei mai furioşi oameni pe care-i văzuse vreodată.

Harry a fost întotdeauna atras de oameni care ţineau în frâu multă mânie. Ca ofiţer de poliţie, descoperise că mânia »«reţinută reprezenta o ameninţare pentru el. Câtă vreme mânia *ţinută* în frâu îl atrăgea în mare măsură; după părerea lui, oamenii care nu erau mânioşi erau fundamental lipsiţi de spirit de observaţie.

Femeia din pricina căreia a avut loc scena respectivă stătea la coadă pentru autograf; era în vârstă şi la început n-a părut capabilă să facă vreo boacănă, adică Harry n-o *văzuse* făcând ceva rău. Când i-a venit rândul, s-a apropiat şi a pus pe masă o ediţie englezească a romanului *Ultimul meu iubit rău.* Un bărbat cu aer timid (şi la fel de bătrân) stătea lângă ea. El îi zâmbea lui Ruth – şi bătrâna îi zâmbea. Problema părea să ne faptul că Ruth n-o recunoştea.

- Pentru dumneavoastră sau pentru cineva din familie? a întrebat-o Ruth pe doamna în vârstă căreia aproape că i s-a şters zâmbetul de pe faţă.

- Pentru mine, te rog, a răspuns bătrâna.

Avea un accent american inofensiv. Dar acel „te rog" prietenos sunase fals. Ruth a aşteptat politicoasă... nu, poate *uşor* impacientată... ca femeia să-i spună cum se numeşte. Continau să se uite una la alta,^Era ca lui Ruth Cole să-i cadă fisa.

- Numele meu e Muriel Reardon, a zis în sfârşit doamna în vârstă. Nu-ţi aminteşti de mine, nu-i aşa?

- Nu, îmi pare rău, a spus Ruth. Nu-mi amintesc.

- Ultima oară am vorbit cu *tine* în ziua nunţii tale, a spus Muriel Reardon. Regret ce-am spus atunci. Mă tem că nu eram în apele mele.

Ruth continua să se uite la doamna Reardon, culoarea din ochiul ei drept se schimba din căprui în chihlimbariu. N-o recunoscuse pe îngrozitoarea văduvă bătrână – care, în urmă cu cinci ani, fusese atât de sigură pe sine când o atacase – şi-asta din două motive uşor de înţeles: Ruth nu se aşteptase câtuşi de puţin să dea peste harpie în *Amsterdam*, iar cotoroanţa îşi îmbunătăţise considerabil înfăţişarea. Departe de-a fi moartă, aşa cum declarase Hannah, văduva mânioasă se restaurase de-a binelea.

- E una dintre acele coincidenţe care nu pot fi simple coincidenţe, zicea doamna Reardon într-un fel ce sugera că o apucase pe calea religiei. Şi într-adevăr aşa era. în cei cinci ani de când o atacase pe Ruth, Muriel îl cunoscuse şi se măritase cu *domnul* Reardon care radia lângă ea, şi amândoi, ea *fi* noul ei soţ, deveniseră creştini bigoţi.

Doamna Reardon o dădea înainte:

- în mod ciudat, când eu şi soţul meu am venit în Europa, mă obseda gândul să-ţi cer iertare – şi, poftim, unde te întâlnesc, taman aici! E un miracol!

Domnul Reardon şi-a învins timiditatea:

- Eram văduv când am întâlnit-o pe Muriel. Acum vizităm toate marile catedrale şi biserici ale Europei.

Ruth continua s-o privească pe doamna Reardon într-un fel care lui Harry Hoekstra i se părea tot mai ««prietenos. în opinia lui Harry, creştinii întotdeauna voiau ceva. Ceea ce voia doamna Reardon era să impună termenii iertării ei!

Ochii lui Ruth se micşoraseră într-atât încât nimeni n-ar mai fi putut zări cusurul hexagonal din ochiul ei drept.

- Te-ai recăsătorit, a zis ea pe un ton neutru – tonul pe care-l adopta când citea – ciudat de inexpresiv.

- Te rog să mă ierţi, a zis Muriel Reardon.

- Ce s-a întâmplat cu văduvia pentru tot restul vieţii tale nenorocite? a întrebat Ruth.

- Te rog., a spus doamna Reardon.

Domnul Reardon a vârât mâna în buzunarul jachetei lui sport şi cu greu a pescuit de-acolo un teanc de cartonaşe scrise de mână. Apoi s-a uitat printre ele, ca şi când căuta un cartonaş anume pe care nu-l putea găsi. Nu s-a descurajat, ci a început brusc să citească:

- „Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viaţa veşnică”[1].

- Nu pe *ăla! a* ţipat doamna Reardon. Citeşte-i-l pe ăla despre *iertare!*

---

[1] Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel, cap. 6 – 23, *Biblia sau Sfânta Scriptură,* Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1982. (n.tr.)

- *Nu* te iert, a spus Ruth. Ceea ce mi-ai spus a fost plin de ură, plin de cruzime şi neadevărat.

- „Căci dorinţa cărnii este moarte, dar dorinţa Duhului este viaţă şi pace”[1], a citit domnul Reardon de pe un alt cartonaş.

Deşi nici ăsta nu era chiar citatul pe care-l căuta, s-a simţit obligat să menţioneze sursa:

- Astea-s din Epistola lui Pavel către Romani.

- Tu şi *romanii* tăi, s-a stropşit doamna Reardon.

- Următorul! a strigat Ruth, căci următoarea persoană aflată la rând avea toate motivele să fie supărată de tergiversarea asta.

- Nu te iert că nu mă ierţi! a izbucnit Muriel Reardon, cu un venin necreştin în voce.

- Te bag în mă-ta cu *amândoi* bărbaţii tăi cu tot! a strigat Ruth în urma ei, în timp ce proaspătul soţ se chinuia s-o tragă de-acolo.

Domnul Reardon vârâse citatele biblice înapoi în buzunar – toate în afară de unul. O fi fost citatul pe care-l căutase, dar nimeni nu va şti vreodată.

Harry bănuia că Bărbatul cu o expresie oarecum şocată, aşezat lângă Ruth Cole, era editorul ei olandez. Când Ruth i-a zâmbit lui Maarten, nu era un zâmbet pe care Harry să-l fi văzut înainte pe chipul lui Ruth. Dar pe care l-a interpretat corect ca fiind semnul unei încrederi

---

[1] Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel, cap. 8-6, *Biblia sau Sfânta Scriptură,* Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1982. (n.tr.)

în sine regăsite. într-adevăr, era dovada că Ruth reintrase în lume cu *o parte* a vechii ei încrederi în sine rămase intactă.

- Cine era idioata aia? a întrebat-o Maarten.

- Ah, o fitecine, a răspuns Ruth.

Apoi s-a oprit în mijlocul unei semnături şi s-a uitat în jur, curioasă parcă să vadă cine i-ar fi putut auzi remarca lipsită de iubire – adică *toate* remarcile lipsite de iubire. (Oare Brecht spusese că mai devreme sau mai târziu începem să ne asemănăm cu duşmanii noştri?, s-a întrebat Ruth în gând.)

Când Harry a sesizat că Ruth se uita în direcţia lui, şi-a retras faţa din dreptul ferestruicii pe care şi-o făcuse între cărţi, dar nu înainte ca ea să apuce să-l zărească.

„Rahat! încep să mă îndrăgostesc de ea!" şi-a zis Harry. Nu fusese îndrăgostit niciodată; aproape că a crezut că are un atac de cord. Brusc, a părăsit librăria; mai bine să moară pe stradă.

Când la coada pentru autografele lui Ruth Cole n-au mai rămas decât doi-trei împătimiţi, una dintre vânzătoare a întrebat:

- Unde-i Harry? Adineaori era aici. Nu vrea un autograf?

- Cine-i Harry? a întrebat Ruth.

- Cel mai mare fan al tău, i-a spus vânzătoarea. Şi mai e şi poliţist. Dar cred că a plecat. E prima oară când l-am văzut la o sesiune de autografe; urăşte lecturile publice.

Ruth şedea liniştită la masă, semna ultimele exemplare ale noului ei roman.

- Chiar şi *poliţişta* te citesc! i-a zis Maarten.

- Ei bine... a replicat Ruth.

Mai multe n-a putut spune. Când s-a uitat la raft, unde văzuse chipul, ferestruica deschisă între cărţi fusese închisă. Cineva pusese cărţile la loc. Chipul poliţistului dispăruse, dar era un chip pe care n-avea să-l uite niciodată – poliţistul în civil care-o urmărise prin Cartierul felinarelor roşii încă o urmărea!

Ceea ce-i plăcea lui Ruth cel mai mult la noul ei hotel în Amsterdam era că putea ajunge foarte repede la sala de sport de pe Rokin. Ceea ce nu-i plăcea defel era faptul că se afla foarte aproape de Cartierul felinarelor roşii – la mai puţin de-un cvartal de *de Wallen.*

Şi a avut un sentiment de stânjeneală când Amanda Merton a întrebat-o dacă se putea duce cu Graham să viziteze Oude Kerk. (Cea mai veche biserică din Amsterdam, despre care se crede că a fost construită la 1300, e situată în mijlocul Cartierului felinarelor roşii.) Amanda citise într-un ghid turistic că în vârful turnului vechii biserici puteau urca şi copiii – turnul oferea o perspectivă splendidă asupra oraşului.

Ruth a amânat un interviu ca să-i însoţească pe Amanda şi Graham până acolo – era la o aruncătură de băţ de hotel. Voia să vadă cât de periculos era să urci în turn. Dar mai ales voia să-i ducă ea pe Amanda şi Graham prin *de Wallen,* în aşa fel încât fiul ei de patru ani să aibă cât mai *puţine* ocazii să vadă vreo prostituată în vitrină.

Credea că ştie pe unde s-o ia. Dacă traversa canalul pe Stoofsteeg şi apoi mergea pe trotuarul

de pe malul apei, opus clădirilor, Graham n-apuca să zărească străduţele laterale înguste, unde femeile din vitrine erau atât de aproape că le puteai atinge. Dar Amanda voia să-şi cumpere drept suvenir un tricou pe care-l zărise în vitrina cafenelei Bulldog; aşa s-a făcut că Graham a putut vedea în carne şi oase o prostituată care-şi părăsise vitrina de pe Trompettersssteeg ca să-şi cumpere ţigări de la Bulldog. (Amanda Merton foarte surprinsă şi i-a aruncat şi ea o privire contrariată.) Prostituata, o mignonă brunetă, purta un body galben-verzui cu capse în zona perineului; pantofii cu toc înalt aveau o nuanţă de verde mai închis.

- Uite, mami, a zis Graham, o doamnă care încă nu s-a îmbrăcat.

Perspectiva oferită de turnul bisericii Oude Kerk asupra cartierului *de Wallen,* era într-adevăr splendidă. Din turnul înalt, prostituatele din vitrine erau prea departe pentru ca Graham să distingă faptul că purtau doar desuuri, dar chiar şi de la acea înălţime Ruth îi vedea pe bărbaţii care se fâţâiau în sus şi-n jos fără oprire.

Apoi, când părăseau vechea biserică, Amanda a apucat-o pe drumul greşit. Pe Oudekerksplein, o stradă în formă de potcoavă, mai multe prostituate sud-americane stăteau în praguri şi vorbeau.

- Şi mai multe doamne care încă nu s-au îmbrăcat, a observat Graham în trecere; puţin îi păsa de goliciunea aproape to- tată a femeilor.

Ruth era surprinsă de lipsa lui de interes; puştiul de patru ani avea deja vârsta la care Ruth nu-l mai lăsa să facă baie cu ea.

- Graham nu-mi lasă sânii în pace, se plânsese Ruth lui Hannah.

- Ca toată lumea, răspunsese Hannah.

Trei dimineţi la rând, în sala de sport de pe Rokin, Harry fusese mai precaut. îşi făcea de lucru cu greutăţile. Halterele mai grele şi ganterele se găseau la un capăt al sălii lungi, dar Harry o putea urmări pe Ruth în oglinzi; îi ştia programul de antrenament

Ruth făcea o serie de abdomene pe o saltea şi multe exerciţii de întindere. Lui Harry nu-i plăcea acest gen de exerciţii. Apoi, cu un prosop în jurul gâtului, Ruth pedala pe o bicicletă fixă timp de o jumătate de oră, transpirând din abundenţă. După ce isprăvea cu bicicleta, făcea câteva ridicări uşoare, doar gantere de două sau trei kilograme. Într-o zi, îşi exersa umerii şi braţele, în alta, pieptul şi spatele.

Una peste alta, Ruth se antrena o oră şi jumătate – un program de intensitate moderată, rezonabil pentru o femeie de vârsta ei. Chiar şi fără a-i cunoaşte trecutul de jucătoare de squash, Harry vedea cu ochiul liber că braţul ei drept era mult mai vânjos decât cel stâng Dar ceea ce-l impresiona pe Harry la antrenamentul ăsta era că nimic nu-i distrăgea atenţia lui Ruth, nici măcar muzica îngrozitoare. Când pedala pe bicicletă, îşi ţinea ochii închişi jumătate din timp. Când se antrena cu greutăţile şi pe saltea, părea să nu se gândească la nimic, nici măcar la următoarea ei carte. Buzele i se mişcau în timp ce ea număra în gând.

Pe parcursul exerciţiilor, Ruth bea un litru de apă minerală. După ce golea sticla, n-o arunca la gunoi înainte să pună dopul şi să-l strângă bine – un gest neînsemnat, dar caracteristic pentru o persoană obsedată de ordine. Lui Harry nu i-a fost greu să obţină o amprentă clară a degetului ei arătător drept, de pe una dintre sticlele de apă pe care le aruncase. Iat-o: tăietura perfect verticală. Nici un cuţit nu ar fi putut-o face atât de perfectă; înseamnă că se tăiase cu sticlă. Iar cicatricea era atât de mică şi de subţire, încât aproape dispăruse, trebuie să se fi ales cu ea în copilărie.

La patruzeci şi unu de ani, Ruth era mai mare cu zece ani sau chiar mai mulţi decât toate celelalte femei de la sala de gimnastică de pe Rokin şi nu purta costum de gimnastică mulat, din cele preferate de femeile mai tinere, ci un tricou vârât într-un fel de şort de adetism, larg, bărbătesc. Ruth ştia că are o burtică mai mare decât avusese înainte să-l nască pe Graham, iar sânii îi erau mai lăsaţi decât înainte, deşi greutatea ei era exact aceeaşi ca pe vremea când juca squash.

Şi majoritatea bărbaţilor din sala de pe Rokin erau cel puţin cu zece ani mai tineri decât Ruth. Un singur tip mai în vârstă printre ei, un halterofil, care de obicei stătea cu spatele la ea; Ruth nu zărise decât parţial chipul încordat, reflectat când şi când în oglinzi. Arăta în formă foarte bună, dar n-ar fi stricat să se bărbierească. În a treia dimineaţă, Ruth l-a recunoscut când părăseă sala. Era poliţistul ei. (De când îl zărise la Athenaeum, Ruth începuse să-l considere drept poliţistul ei personal.)

Revenind de la sală, Ruth nu era deloc pregătită să-l întâlnească pe Wim Jongbloed în holul hotelului. După trei nopţi în Amsterdam, aproape că încetase să se mai gândească la Wim; ba chiar ajunsese să creadă că o va lăsa în pace. Şi poftim, era aici, cu o femeie ce părea să fie soţia lui, şi un prunc; era atât de *gras* încât nici nu l-a recunoscut până nu i-a auzit vocea. Când Wim a încercat s-o sărute, ea a insistat să-i strângă doar mâna.

Pruncul se numea Klaas. încă sugar, era un boţ acolo, fără formă, cu o feţişoară puhavă, parcă stătuse sub apă. Iar soţia, care i-a fost prezentată lui Ruth drept „Harriet cu umlaut", era la fel de umflată; sarcina recentă îi lăsase un exces de grăsime; petele de pe bluza proaspetei mămici erau un semn că încă alăpta şi că sânii îi curseseră. Dar Ruth şi-a dat iute seama că ceea ce o făcea pe soţia lui Wim să arate *ţi* moi jalnic era întâlnirea asta. De ce?, s-a întrebat Ruth. Ge-i spusese Wim soţiei lui despre ea?

- Aveţi un copil frumos, i-a zis Ruth soţiei cu aer nefericit, minţind-o fără să clipească.

Ruth şi-a amintit cât de nenorocită se simţise un an întreg după ce-l născuse pe Graham. Ruth le privea cu multă simpatie pe femeile cu sugari, dar minciuna ei despre aşa-zisa frumuseţe a lui Klaas Jongbloed n-a avut nici un efect vizibil asupra nefericitei mame.

- Harriet nu ştie engleza, i-a spus Wim lui Ruth. Dar ţi-a citit cartea în olandeză.

Prin urmare, *asta* era!, şi-a zis Ruth. Soţia lui Wim credea că iubitul rău din noul roman al lui Ruth era *Wim,* iar Wim nu făcuse nimic să descurajeze această interpretare. Deoarece, în

romanul lui Ruth, scriitoarea mai în vârstă este copleşită de dorinţa de a face amor cu iubitul olandez, de ce s-o fi descurajat Wim pe nevastă-sa să creadă *una ca asta?* Iar acum grăsana Harriet, cu umlaut şi cu sâni care curgeau, stătea lângă o Ruth Cole în formă excelentă – o femeie mai în vârstă foarte *atrăgătoare,* care (după cum credea nevasta nenorocită a lui Wim) era fosta amantă a soţului ei!

- I-ai spus că am fost amanţi, nu-i aşa? l-a întrebat Ruth pe Wim.

- Păi, n-am fost... într-un fel? a replicat şiret Wim. Adică, am dormit în acelaşi pat. M-ai lăsat să fac anumite chestii...

- N-am făcut niciodată sex, Harriet, i-a zis Ruth soţiei care nu pricepea nimic.

- Ţi-am *spus...* nu înţelege engleza, a spus Wim.

- *Spune-i,* naiba-n ea de treabă! i-a cerut Ruth.

Pretinzând că făcuse sex cu Ruth Cole, Wim câştigase în
mod evident oarecare putere asupra lui Harriet cu umlaut. Aerul abătut îi dădea lui Harriet o aură suicidală.

- Ascultă-mă, Harriet, noi n-am fost niciodată amanţi, a făcut Ruth încă o încercare. *Nu* am făcut sex cu soţul tău. Minte.

- Ai nevoie de traducătorul tău olandez, i-a zis Wim lui Ruth – râdea de ea pe faţă.

Acela a fost momentul în care Harry Hoekstra i s-a adresat lui Ruth. Ea nu observase că el o urmărise până în holul hotelului, aşa cum Harry făcea în fiecare dimineaţă.

- Pot eu să traduc, i-a zis Harry lui Ruth. Spune-mi ce vrei să zici.

- Ah, *tu* eşd, Harry! a exclamat Ruth, ca şi când îl cunoştea de ani de zile şi el era prietenul ei cel mai bun.

Şda numele poliţistului nu numai pentru că fusese pomenit în librărie; ci şi-a amintit de el şi din articolul din ziar, în care se relata despre moartea lui Rooie. În plus, ea însăşi îi *scrisese* numele (chinuindu-se să-l scrie corect) pe plicul ce conţinea mărturia ei.

- Bună, Ruth! a salutat-o Harry.

- Spune-i că n-am făcut niciodată sex cu soţul ei mincinos, l-a rugat Ruth pe Harry care a început să-i vorbească lui Harriet în olandeză, spre uluiala lui Harriet. Spune-i că l-am lăsat pe soţul ei să se masturbeze lângă mine. Asta a fost tot. Şi şi-a mai luat-o o dată la mână când credea că dorm.

În timp ce Harry traducea, Harriet părea să se înveselească. Şi, pornind spre uşă, i l-a pus lui Wim în braţe pe prunc; i-a zis ceva în olandeză soţului ei. Când Wim s-a luat după ea, Harriet a mai zis ceva.

- A zis „Ţine tu copilul – a făcut pe el", i-a tradus Harry lui Ruth. Apoi l-a întrebat: „De ce-ai vrut s-o cunosc?"

Ieşind din hotel, Wim i-a zis ceva pe un ton plângăcios.

- Soţul a spus: „Eram în cartea ei!", a tradus Harry.

După plecarea cuplului cu copilul, Ruth şi Harry au rămas
singuri în holul hotelului, în afara celor câţiva oameni de afaceri japonezi de la recepţie, pe

care exerciţiul de translaţie la care asistaseră îi hipnotizase. Nu era limpede ce înţeleseseră ei, dar se uitau vrăjiţi la Ruth şi Harry, ca şi când tocmai fuseseră
martori la un exemplu de diferenţe culturale greu de explicat acasă, în Japonia.

- Aşa deci... *încă* mă urmăreşti, i-a zis Ruth încet poliţistului ei. Te deranjează să-mi spui ce-am făcut?

- Cred că ştii ce-ai făcut. Nu e chiar atât de rău, i-a spus Harry. Hai să ne plimbăm puţin.

Ruth s-a uitat la ceasul de la mână şi a spus:

- Trebuie să dau un interviu aici peste patruzeci şi cinci de minute.

- Ne întoarcem la timp, a asigurat-o Harry. E puţin de mers.

- De mers *unde?* l-a întrebat Ruth, dar ar fi zis că şda unde.

Şi-au lăsat la recepţie genţile cu echipamentul de gimnastică. Instinctiv, Ruth l-a luat de braţ când au cotit-o pe Stoof- steeg. Era atât de devreme dimineaţa, încât cele două grăsane din Ghana încă erau la muncă.

- Ea e, Harry... ai prins-o, a zis una din ele.

- Chiar ea e, a confirmat cealaltă.

- Ţi *le* aminteşti? a întrebat-o Harry pe Ruth.

Continua să-l ţină de braţ când au traversat canalul pe Ou-
dezijds Achterburgwal.

- Da, a răspuns ea încet.

La sală făcuse duş şi se spălase pe cap. Părul încă nu i se uscase; iar tricoul de bumbac nu era suficient de gros pentru vremea aceea; Ruth se îmbrăcase doar pentru întoarcerea de pe Rokin până la hotel.

Au luat-o pe Barndsteeg, unde tânăra prostituată thailan- deză, cu faţa ca de lună plină, stătea tremurând în prag, purtând doar nişte chiloţei portocalii; se îngrăşase în ultimii cinci ani.

- Ţi-o aminteşti? a întrebat-o Harry pe Ruth.
- Da, a răspuns Ruth din nou.
- Asta-i tipa, i-a spus thailandeza lui Harry. Nu vrea altceva decât să privească.

Travestitul din Ecuador părăsise Gordijnensteeg pentru o vitrină de pe Bloedstraat. Ruth şi-a amintit imediat senzaţia pe care i-o dăduseră sânii lui ca nişte mingi de baseball. Dar acum era ceva atât de vădit masculin în aspectul lui, încât lui Ruth nu i-a venit să creadă că odată îl luase drept femeie.

- Ţi-am zis că are sâni frumoşi, i-a spus travestitul lui Harry. Mult (i-a trebuit s-o găseşti.
- Câţiva ani n-am mai căutat-o, a răspuns Harry.
- Sunt arestată? l-a întrebat în şoaptă Ruth pe poliţist.
- Bineînţeles că nu! i-a zis Harry. Facem doar o plimbare scurtă.

Mergeau iute – lui Ruth nu-i mai era fríg Harry era primul bărbat pe care-l cunoştea, care mergea mai repede decât ea; aproape că trebuia să alerge ca să ţină pasul cu el. Când au cotit pe Warmoesstraat, un tip care stătea în pragul secţiei de poliţie a strigat după Harry – curând, cei doi poliţişti strigau unul la altul în olandeză. Ruth nu ştia dacă despre ea vorbeau sau nu. Probabil că nu, pentru că Harry nu încetinise deloc pasul în timpul acestei scurte conversaţii.

Tipul din pragul secţiei de poliţie era cel mai bun prieten al lui Harry, Nico Jansen.

- Hei, Harry! strigase Jansen. Aşa o să-ţi petreci anii de pensie, plimbându-ţi iubita prin vechiul tău loc de afaceri?

- Nu e iubita mea, Nico, strigase Harry drept răspuns. *£ martora* mea!

- Pă dracu'... ai găsit-o! strigase Nico. Ce-ai de gând să *fad* cu ea?

- Poate s-o cer de nevastă, replicase Harry.

A ţinut-o pe Ruth de mână când au traversat Dam rak, iar ea l-a luat din nou de braţ când au traversat canalul pe strada Singel. Nu erau departe de Bergstraat când ea şi-a luat inima-n dinţi i-a spus:

- Pe una ai ratat-o. A mai fost o femeie cu care am stat de vorbă – acolo, în cartier.

- Ştiu – pe Slapersteeg, a zis Harry. O jamaicană. Dar a intrat în nu ştiu ce bucluc. S-a întors în Jamaica.

-Aha.

Pe Bergstraat, perdeaua de la vitrina camerei lui Rooie era trasă; chiar şi la acea oră matinală, dar Anneke Smeets avea un client. Harry şi Ruth au aşteptat în stradă.

- Cum te-ai tăiat la deget? a întrebat-o Harry. în sdclă?

Ruth a început să-i povestească, dar s-a oprit brusc.

- Cum de mi-ai văzut cicatricea? £ atât de mică!

£1 i-a explicat că se vedea foarte clar pe o amprentă şi că, în afară de tubul de emulsie,

Ruth adnsese şi un pantof de-al lui Rooie, şi mânerul de la uşă, şi o sdclă de apă la sala de sport.

- Aha, s-a dumirit Ruth.

Condnuându-şi povestea despre cum se tăiase – „în vara în care aveam patru ani" –, ea i-a arătat degetul de la mâna dreaptă, cu cicatricea minusculă. Ca s-o vadă, Harry a trebuit să-i ţină palma cu ambele mâini – Ruth tremura.

Harry Hoekstra avea degete mici, boante; nu purta inel. N-avea nici un fir de păr pe dosul mâinilor netede, musculoase.

- *Nu* ai de gând să mă arestezi? l-a întrebat Ruth din nou.

- Bineînţeles că nu! Voiam doar să te felicit. Ai fost o martoră foarte bună.

- Aş fi putut s-o salvez dacă aş fi făcut ceva, a zis Ruth, dar mi-era prea teamă să mă mişc. Aş fi putut s-o rup la fugă sau aş fi putut încerca să-l lovesc cu lampa cu picior, să zicem. Dar n-am făcut nimic. Mi-era prea teamă să mă mişc, nu puteam să mă *mişte,* a repetat ea.

- Asta a fost norocul tău, că *nu* te-ai mişcat. Te-ar fi omorât şi pe tine sau măcar ar fi încercat. Era ucigaş – a omorât opt prostituate. Nu le-a omorât pe toate la fel de uşor ca pe Rooie. Iar dacă te-ar fi ucis pe tine, n-am fi avut nici un martor.

- Nu ştiu, a zis Ruth neconvinsă.

- *Eu* ştiu, a asigurat-o Harry. Ai făcut exact ce trebuia. Ai rămas în viaţă. Ai fost martoră. în plus, *aproape* că te-a auzit – a zis că a fost un moment în care a auzit *ceva.* Probabil că te-ai mişcat niţel.

Ruth a simţit cum i se zburleşte părul pe braţe, când şi-a amintit cum crezuse omul-cârtiţă că o auzise – chiar o *auzise!*

- Ai vorbit cu el? a întrebat Ruth încet.
- Cu puţin timp înainte să moară. Crede-mă, e foarte bine că ţi-a fost frică.

Uşa camerei lui Rooie s-a deschis şi un bărbat cu o expresie ruşinată pe chip s-a uitat scurt la ei înainte să se depărteze pe stradă. Lui Anneke Smeets i-au mai trebuit câteva minute până să se poată arăta din nou. Harry şi Ruth au aşteptat-o să se aşeze în vitrină. Dar, dând ochi cu ei, a deschis uşa imediat.

- Martora mea se simte vinovată, i-a explicat Harry lui Anneke în olandeză. Crede că ar fi putut s-o salveze pe Rooie dacă nu s-ar fi temut să iasă din dulap.
- Singurul fel în care martora ta ar fi putut-o salva pe Rooie era să-i fie *clientă,* a replicat Anneke tot în olandeză. Adică ea ar fi trebuit să-i fie clientă *în locul* clientului ales de Rooie.
- Ştiu ce vrei să spui, a zis Harry, nesocotind necesar să-i traducă lui Ruth ceea ce tocmai îşi spuseseră.
- Credeam că te-ai pensionat, Harry, a spus Anneke. Cum de mai lucrezi?
- Nu lucrez.

Ruth nu-şi putea nicicum imagina despre ce vorbeau cei doi.

- S-a cam îngrăşat fata aia, a observat ea în timp ce se întorceau la hotel.

- Mâncarea e mai bună decât heroina, a zis Harry.
- Ai cunoscut-o pe Rooie?
- Rooie mi-a fost prietenă. Odată era să facem o excursie la Paris împreună, dar n-a mai fost să fie.
- Te-ai culcat cu ea? a îndrăznit Ruth să-l întrebe.
- Nu. Dar am *vrut* s-o fac! a recunoscut Harry.

Au traversat din nou Warmoesstraat şi au intrat încă o dată în Cartierul felinarelor roşii, pe lângă vechea biserică. Cu numai câteva zile înainte, prostituatele sud-americane se întorseseră acolo, dar acum o singură femeie stătea în pragul camerei ei. Din pricina vremii răcoroase, îşi pusese un şal lung pe umeri, se vedea însă de la o poştă că nu purta decât sutien şi
chiloţi. Era columbiană şi vorbea engleza care devenise limba principală în *de WaUen.* »
- Maică precistă, Harry! Arestezi pă femeia aia? a strigat columbiana.
- Ne plimbăm doar, a răspuns Harry.
- Ziceai că *te pensionezi'* a strigat după ei prostituata.
- M-*am* pensionat! i-a strigat Harry la rândul său.

Ruth şi-a retras mâna cu care îl ţinea de braţ.
- Eşti pensionar! a zis ea cu vocea pe care-o folosea când citea în public.
- întocmai, a răspuns fostul poliţist. După patruzeci de ani...
- Nu mi-ai spus că te-ai pensionat.

- Nu m-ai întrebat, a replicat fostul agent Hoekstra.
- Dacă nu mă interoghezi *în calitate de poliţist,* atunci în ce calitate *mă iei* la întrebări? a vrut să ştie Ruth. Ce autoritate ai?
- Nici o autoritate, a zis Harry fericit. Şi nu te interoghez. N-am făcut altceva decât să ne plimbăm un pic.
- Eşti pensionar, a repetat Ruth. Arăţi prea tânăr ca să fii pensionar. Câţi ani ai, de fapt?
- Cincizeci şi opt.

Iarăşi a simţit Ruth că i se zburleşte părul pe braţe, pentru că era exact vârsta pe care-o avusese Allan când a murit; Harry însă i se părea mult mai tânăr. Nu arăta nici măcar de cincizeci de ani. Ruth ştia deja că era într-o formă excelentă.

- M-ai dus de nas, a zis ea.
- în dulapul din perete, când te uitai printre perdele, interesul tău era al *scriitoarei* sau al femeii, sau al amândurora?
- Al amândurora, a răspuns Ruth. Şi-acum mă interoghezi.
- Ce vreau să zic eu e: la început te-am urmărit *în calitate de poliţist*. Ulterior, am fost interesat de tine şi ca poliţist, *ţi* ca bărbat.
- Ca *bărbat?* Adică încerci să te dai la mine? l-a întrebat Ruth.
- Şi ca *cititor,* a continuat Harry, ignorându-i întrebarea. Am citit tot ce-ai scris.
- Dar cum de-ai ştiut că eu am fost martora?
- „Era o cameră roşie de sus până jos, pe care abajurul din sdclă colorată oafacea să arate şi mai roşie", i-a citat Hany din noul ei roman. „Eram atât de agitată, încât nu prea eram bună

de nimic, a continuat el.” Nici măcar n-o puteam ajuta pe prostituată să răsucească pantofii cu vârful spre cameră. Am ridicat un singur pantof şi imediat l-am scăpat din mână.”

- OK, OK, l-a oprit Ruth.

- Amprentele tale s-au găsit doar pe un pantof de-al lui Rooie, a adăugat Harry.

Ajunseseră la hotel când Ruth l-a întrebat:

- Şi-acum ce-ai de gând cu mine?

Harry a privit-o surprins.

- Sincer să fiu, n-am nici un plan.

în hol, Ruth l-a ochit imediat pe jurnalistul care avea să-i ia ultimul interviu în Amsterdam. Apoi după-amiaza avea să fie liberă; Ruth voia să-l ducă pe Graham la grădina zoologică. îşi propusese şi să ia cina mai devreme cu Maarten şi Sylvia, iar a doua zi dimineaţa pleca spre Paris.

- îţi place grădina zoologică? l-a întrebat Ruth pe Harry. Ai fost vreodată la Paris?

în Paris, Harry a optat pentru Hâtel Duc de Saint-Simon; citise prea multe despre el ca să nu stea acolo. Odată, se gândise să stea acolo cu Rooie – intenţie pe care i-a mărturisit-o lui Ruth. Harry a descoperit că lui Ruth îi putea spune orice chiar şi că luase crucea de Lorena (pe care i-a şi dat-o) la un preţ foarte mic şi că o cumpărase iniţial pentru o prostituată care se spânzurase. Ruth i-a spus că povestea *asta* o făcea să iubească şi mai mult crucea. (Va purta crucea în fiecare zi şi în fiecare noapte cât vor sta la Pâris.)

în ultima lor noapte în Amsterdam, Harry îi arătase apartamentul lui din partea de vest a oraşului. Ruth fusese uluită de câte cărţi avea el şi de faptul că-i plăcea să gătească şi să se ducă la cumpărături pentru a găti, şi să facă focul în dormitor noaptea, chiar şi când era destul de cald ca să doarmă cu fereastra deschisă.

Zăcuseră amândoi în pat, cu focul dansând pe rafturile de cărţi. Aerul nopţii mişca perdeaua; briza era blândă, însă rece. Harry o întrebase despre braţul ei drept, mai dezvoltat şi mai vânjos, iar ea îi spusese totul despre istoria ei cu jocul de squash, care includea şi predispoziţia ei pentru iubiţii răi – povestea despre Scott Saunders; povestea despre tatăl ei şi ce fel de om fusese, şi despre cum murise.

Harry îi arătase exemplarul lui din ediţia olandeză *De mtds achter het behang. Şoarecele care se târăşte printre pereţi* fusese cartea lui preferată în copilărie – înainte să ştie engleza suficient de bine ca să poată citi în această limbă aproape orice autor care *nu era* olandez. Tot în olandeză citise *Un sunet ca şi cum cineva încearcă să nu scoată nici un sunet.* Stând în pat, Harry îi citise cu voce tare traducerea în olandeză, iar ea i-o spusese în engleză – din memorie. (Ruth ştia pe de rost totul despre omul-cârtiţă.)

Când Ruth îi povestise lui Harry despre mama ei şi Eddie O'Hare, n-o surprinsese să afle că Harry citise toate romanele poliţiste a căror eroină era Margaret McDermid – părerea ei era că poliţiştii nu pot citi altceva *decât* romane poliţiste –, dar o uimise că Harry citise şi toate romanele lui Eddie O'Hare.

- Mi-ai citit toată familia! îi spusese Ruth.
- Toţi cunoscuţii tăi sunt scriitori? o întrebase Harry.

în noaptea aceea, în partea de vest a oraşului Amsterdam, ea adormise cu capul pe pieptul lui Harry, cu gândul la felul în care el se jucase atât de firesc cu Graham în grădina zoologică. întâi imitaseră expresiile animalelor şi sunetele pe care le scoteau păsările; apoi descriseseră felul în care mirosea fiecare animal şi cum se deosebea un miros de altul. Dar chiar şi cu capul pe pieptul lui Harry, Ruth se trezise în toiul nopţii; voia să fie în patul ei înainte ca Graham să se trezească în camera Amandei.

în Paris, între hotelul lui Harry pe rue de Saint-Simon şi până unde stătea Ruth – la Lutetia, pe boulevard Raispail – nu era mult de mers. Devreme dimineaţa, în curtea hotelului Duc de Saint-Simon, cineva dădea drumul stropitorii; susurul apei îi trezea pe Ruth şi Harry. Se îmbrăcau fără să scoată un cuvânt şi Harry o conducea la hotelul ei.

în timp ce Ruth era intervievată non-stop în holul hotelului Lutetia, Harry îl ducea pe Graham în parcul de distracţii din grădina Luxemburg, lăsând-o pe Amanda liberă dimineţile – ca să se ducă la cumpărături sau să viziteze oraşul de una singură; să se ducă la Luvru – unde a fost de două ori – sau la Tuileries, sau la Notre-Dame, sau la Turnul EifFel. La urma urmei, motivul pentru care Amanda lipsea două săptămâni de la şcoală era s-o însoţească pe Ruth Cole într-un turneu de promovare a romanului ei, dar avea şi un scop educativ. (Iar ce anume credea Amanda

despre escapadele nocturne ale lui Ruth, ei bine, şi asta făcea parte din „educaţie” – aşa îşi zicea Ruth.)

Intervievatorii francezi erau foarte agreabili, în parte pentru că *toţi* citiseră *toate* cărţile lui Ruth şi în parte pentru că lor *nu* li se părea ciudat (sau nefiresc, sau bizar) că personajul principal al lui Ruth Gole era o femeie care se lăsase convinsă s-o privească pe o prostituată când e cu un client. Dar nu numai asta o încânta pe Ruth, ci şi faptul că Graham nu fusese niciodată în mâini mai sigure ca atunci când era cu Harry. (Dar dacă Harry era poliţist, unde-i era arma? – ăsta era singurul lucru ce-l contraria pe Graham în privinţa lui Harry.)

Era o seară caldă, jilavă, când Ruth şi Harry au trecut prin dreptul tendei roşii şi al faţadei albe de piatră ale hotelului du Quai Voltaire. în micuţa cafenea nu era nimeni; iar pe placa de afară, de sub felinarul din fier foijat, lista scurtă a oaspeţilor faimoşi care stătuseră la acel hotel nu cuprindea numele lui Ted Cole.

- Ce vrei să ***faci*** acum că eşti pensionar? l-a întrebat Ruth pe fostul poliţist

- .Mi-ar plăcea să mă însor cu o femeie bogată, a răspuns Harry.

Eu sunt destul de bogată pentru dne? l-a întrebat Ruth. Nu-i mai bine decât să fii la Paris cu o prostituată?în care Eddie şi Hannah nu reuşesc să ajungă la o înţelegere

Când zborul companiei KLM a aterizat în Boston, fostul agent Hoekstra era nerăbdător să pună o mică distanţă între el şi ocean. Toată viaţa trăise într-o ţară aflată sub nivelul mării; Harry se gândea că munţii din Vermont ar putea fi o schimbare binevenită.

Doar o săptămână trecuse de când Harry şi Ruth se des- părţiseră în Paris. Ca autor aflat în topul vânzărilor, Ruth îşi putea permite să plătească cele peste zece convorbiri transatlantice pe care le avusese cu Harry, dar, dată fiind durata lor, relaţia devenea cam costisitoare – chiar şi pentru Ruth. Cât despre Harry, deşi el nu îi dăduse decât vreo şase telefoane lui Ruth, o relaţie la distanţa aceasta, bazată pe un dialog de o asemenea durată, avea să-l aducă în curând la sapă de lemn; în cel mai bun caz, se temea că pensionarea lui va fi de scurtă durată. Astfel că, încă înainte să sosească la Boston, el o ceruse în căsătorie pe Ruth, în maniera lui lipsită de spectaculozitate.

- Cred că ar trebui să ne căsătorim înainte să rămân falit, îi spusese el.

- OK, dacă eşti sigur că asta vrei, răspunsese Ruth. Dar să nu-ţi vinzi apartamentul – cine ştie, poate treaba nu merge.

Un sfat înţelept, aşa îl socotise Harry. îşi putea oricând închiria apartamentul unui coleg; ţinând cont că avea să fie un proprietar absent, fostul agent Hoekstra considera că poliţiştii erau mai de incredere decât majoritatea altor chiriaşi.

în Boston, Harry a trebuit să treacă prin vama americană; la faptul că n-o văzuse pe Ruth de-o săptămână se adăuga acest ritual al intrării într-o ţară străină — destul ca să simtă primele muşcături ale îndoielii. Nici măcar *tinerii* îndrăgostiţi nu se căsătoreau doar pentru că-i ameţise de cap sexul nebun timp de vreo patru sau cinci zile şi apoi îşi duseseră dorul timp de numai o săptămână! Iar dacă *el* avea îndoieli, ce simţea *Ruth?*

După aplicarea ştampilei, paşaportul i-a fost re turnat Harry a văzut un semn ce anunţa că uşile automate erau defecte, cu toate astea s-au deschis, lăsându-l să păşească în Lumea Nouă, unde-l aştepta Ruth. în clipa în care a văzut-o, îndoielile i s-au evaporat, iar în maşină ea i-a spus:

- Am stat în cumpănă până în clipa în care te-am văzut.

Ruth purta o bluză verde oliv; parcă era un tricou sport cu mânecă lungă, doar că avea o croială mai largă în jurul gâtului, unde Harry a văzut crucea de Lorena

pe care i-o dăruise el – crucea cu două bare sclipea în strălucitorul soare tomnatic.

Au mers spre vest aproape trei ore, străbătând cea mai mare ' parte din Massachusetts, înainte s-o apuce spre nord, în direcţia Vermont. în acel mijloc de octombrie, coloritul tomnatic al frunzelor era în toi în Massachusetts, dar, pe măsură ce Harry şi Ruth înaintau spre nord, culorile se estompau – le trecuse vremea. Lui Harry i se părea că munţii împăduriţi, puţin înalţi, reflectau melancolia anotimpului schimbător. Culorile pale anunţau că în curând peisajul va fi dominat de copacii golaşi, maronii; iar vegetaţia veşnic verde va fi singura pată de culoare pe cerul cenuşiu. În mai puţin de şase săptămâni, toamna nestatornică se va schimba din nou, căci va veni zăpada. Vor fi zile în care tonurile de gri vor fi singurele culori în mijlocul unei albeţi atotstăpânitoare ce va fi străluminată de petice de cer albastru sau ca ardezia purpurie.

- Abia aştept să văd iernile de-aici, i-a spus Harry lui Ruth.

-Os-o vezi curând, l-a asigurat ea. Şi-o să ai sentimentul că nu mai pleacă niciodată.

- Eu n-o să te părăsesc niciodată, a zis el.
- Numai să nu-mi tnori, Harry, l-a rugat Ruth.

Pentru că Hannah Grant detesta să conducă, avusese tot felul de relaţii compromiţătoare. De asemenea, detesta să petreacă weekendurile singură, ceea ce însemna că adesea în wee- kend pleca din Manhattan ca s-o viziteze pe Ruth în Vermont, însoţită de un iubit rău, dar care conducea maşina.

Deocamdată, Hannah era „între iubiţi”, o condiţie pe care n-o suporta pentru prea multă vreme decât arareori; prin urmare, l-a rugat pe Eddie O'Hare să-i fie şofer în acel weekend, chiar dacă el trebuia să vină până în Manhattan ca s-o ia. Hannah considera că avea tot dreptul să-i ceară lui Eddie s-o ducă în Vermont – Hannah întotdeauna considera că avea tot dreptul. Dar în weekendul acela, Ruth îi invitase pe ea *şi* pe Eddie, iar Hannah era de mult convinsă că nici un ocol nu era atât de mare sau de neconvenabil încât să nu poţi să-l propui.

Fusese surprinsă de cât de prompt acceptase Eddie. El însă avea propriul său motiv să creadă că un drum de patru ore cu maşina în compania Fui Hannah era benefic, ba chiar providenţial. Bineînţeles că cei doi prieteni (dacă Eddie şi Hannah puteau fi socotiţi „prieteni”) abia aşteptau să vorbească despre ce-o apucase pe prietena lor *comună,* căci Ruth îi şocase la propriu pe Eddie şi Hannah, anunţându-i că era îndrăgostită de un olandez cu care intenţiona să se mărite – unde mai pui că olandezul era un fost poliţist pe care-l cunoştea de mai puţin de-o lună.

Când era „între iubiţi”, Hannah se „dezechipa”, cum zicea ea, cu alte cuvinte se îmbrăca aproape la fel de simplu ca Ruth, care n-ar fi zis niciodată despre Hannah că se dezechipează. Dar Eddie a remarcat că părul ei arăta gras, nespălat, ceea ce nu-i era caracteristic, şi că nu era fardată, ceea ce era un semn absolut sigur că Hannah era „între iubiţi”. Şi ştia că Hannah niciodată nu i-ar fi telefonat să-l roage s-o ia cu maşina, dacă ar fi avut un iubit—*orice* iubit.

La patruzeci de ani, Hannah nu pierduse aproape nimic din agresivitatea ei sexuală, pe care ochii obosiţi i-o sporeau de fapt. Părul ei blond-roşcat devenise blond-cenuşiu, iar uşoarele scobituri de sub pometii proeminenţi ii exagerau aura de permanentă foame devoratoare. Era o foame *sexuală,* clar, şi-a zis Eddie, uitându-se cu coada ochiului la Hannah care şedea lângă el în maşină. Iar faptul că nu-şi mai epilase cam de mult buza superioară îi sporea sexualitatea. Puful blond de pe buza superioară, pe care Hannah avea obiceiul să-l exploreze cu vârful limbii, îi conferea o energie animalică ce-l excita pe Eddie într-un mod neaşteptat şi nedorit.

Eddie O'Hare nu fusese niciodată atras sexual de Hannah Grant şi nici acum nu era; totuşi, când Hannah îşi neglija înfăţişarea, sexualitatea ei se impunea cu o forţă şi mai agresivă. Avea talie lungă, întotdeauna fusese subţire, cu sâni mici, bine formaţi, care nu-i atârnau, iar când umbla şleampătă, se vădea şi mai bine acel aspect al fiinţei ei de care ea era (în sfârşit) cel mai puţin mândră: anume, Hannah părea *născută* să fie în pat cu cineva – şi cu altcineva, şi cu altcineva — iar şi iar. (Una peste alta, pe Eddie îl înspăimânta sexualitatea ei şi niciodată atât de tare ca atunci când Hannah era „între iubiţi".)

- Un nenorocit de poliţai olandez! îţi poţi imagina una ca asta? l-a întrebat Hannah pe Eddie.

Tot ceea ce le spusese Ruth era că-l văzuse prima oară pe Harry la o sesiune de autografe, iar mai târziu îl cunoscuse în holul hotelului când el i se prezentase. Pe Hannah o înfuria faptul că Ruth menţionase ca-ntr-o doară că Harry era un poliţist pensionar. (în schimb, insistase asupra informaţiei

că Harry era un fan al cărţilor.) Fusese poliţist în Cartierul felinarelor roşii timp de patruzeci de ani, dar Ruth se limitase să spună că Harry era acum poliţistul *ei*.

- Ce fel de relaţii are un tip ca ăla cu paraşutele alea? l-a întrebat Hannah pe Eddie care tăcea şi conducea cât putea el de bine (nu se putea abţine să nu se uite la Hannah din când în când). Detest să mă mintă sau să-mi spună doar jumate de adevăr, pentru că *ştie* să mintă, a continuat Hannah. Doar asta e nenorocita ei de meserie, să născocească minciuni, nu-i aşa?

Eddie i-a mai aruncat o privire cu coada ochiului, dar n-o întrerupea niciodată când era furioasă. Teribil ce-i plăcea s-o vadă furioasă.

Hannah s-a lăsat mai adânc în scaun; centura de siguranţă îi despărţea sânii şi-n acelaşi timp i-l aplatiza aproape de tot pe cel drept. Uitându-se încă o dată cu coada ochiului la ea, Eddie a observat că Hannah nu purta sutien pe sub puloverul de mătase, mulat, moale, cu marginile mânecilor roase – gâtul înalt al puloverului îşi pierduse elasticitatea, iar faptul că atârna o făcea pe Hannah să pară şi mai slabă. Conturul sfârcului stâng se vedea bine prin pulovărul lipit şi mai mult de sân din pricina centurii.

- Niciodată Ruth nu mi s-a părut mai fericită, a zis Eddie nefericit; amintindu-şi cât de extatică fusese la telefon, aproape că a închis ochii de durere, dar şi-a luat seama iute — se afla la volan. Pentru el, ocrul ars al frunzelor moarte şi muribunde era un memento morbid al faptului că anotimpul frunzişurilor se încheiase. Murea şi iubirea lui pentru Ruth.

- Bun, e nebună după tip – asta-i clar, pisicii mă-sii de treabă, a zis Hannah. Dar ce ştim despre individ? Ce ştie Ruth despre el?

- O fi vânător de zestre, a zis Eddie.

- Draci! a strigat Hannah. S-ar *putea* să ai dreptate! Sticleţii nu fac bani decât dacă sunt corupţi.

- Şi e de-aceeaşi vârstă cu Allan, a continuat Eddie.

Ruth fusese atât de fericită la telefon, încât Eddie aproape se convinsese că *nu* era îndrăgostit de ea sau că-i trecuse. Nici el nu ştia exact ce simţea. Şi nici n-avea să ştie până nu avea s-o vadă împreună cu olandezul.

- Niciodată n-am ieşit cu un *Harry,* a spus Hannah. Chiar până acolo n-am ajuns.

- Ruth mi-a spus că Harry se poartă extraordinar cu Graham, a zis Eddie. Ge-o fi însemnând şi asta...

Ştia că o dezamăgise pe Ruth din pricină că nu se ocupase suficient de Graham. Era naşul lui doar cu numele. (De când îşi petrecuse o zi întreagă cu Ruth, când *ea* avea patru ani, şi iară îndoială din pricină că aceea fusese şi ziua în care plecase mama lui Ruth, Eddie se simţea absolut neputincios şi profund tulburat în prezenţa copiilor.)

- Ruth e-n stare să se lase sedusă de *oricine* „se poartă extraordinar" cu Graham, a pufnit Hannah, dar Eddie se îndoia că el ar fi sedus-o pe Ruth cu tactica asta, dacă ar fi reuşit vreodată să stăpânească această tactică.

- înţeleg că Harry l-a învăţat pe Graham să dea cu piciorul într-o minge de fotbal, a zis Eddie, încercând neconvingător să-l laude pe olandez.

- Puştii americani trebuie să înveţe să *arunce* mingea, nu s-a lăsat Hannah. Numai rahaţii ăia de europeni *lovesc* mingea.

- Ruth mi-a zis că Harry e foarte citit, i-a amintit Eddie.

- Şdu, a zis Hannah. De fapt, ce-i tipu' – unu' de se excită când aude de scriitori? La vârsta ei, n-ar trebui să fie vulnerabilă la chesda asta!

„La vârsta *ei?"* s-a mirat Eddie care avea cincizeci şi trei de ani, dar arăta mai bătrân. Şi asta, în parte, din pricina înălţimii lui – mai corect, din pricina ţinutei – care-l făcea să pară uşor adus de spate. Apoi ridurile de la colţul ochilor, care se întindeau peste uşoarele scobituri ale tâmplelor; Eddie nu chelise câtuşi de puţin, dar era cărunt de-a binelea.

în câţiva ani, va avea părul alb.

Hannah s-a uitat cu coada ochiului la el şi la încreţiturile de la colţul ochiului: laba-gâştii îl iăcea să pară că era mereu nevoit să-şi mijească ochii. îşi păstrase silueta, dar din pricina ei arăta mai bătrân. Dată fiind firea lui agitată, era slab, nesănătos de slab. Parcă era tot timpul atât de îngrijorat, încât nu putea să mănânce. Iar faptul că nu bea o iăcea pe Hannah să-l considere întruchiparea plictiselii.

Cu toate acestea, i-ar fi plăcut dacă Eddie s-ar fi dat la ea *din când în când;* faptul că n-o făcea era un semn pentru Hannah al apadei lui sexuale. „Trebuie că am fost nebună să-mi închipui că Eddie s-a îndrăgostit de Ruth!" şi-a zis Hannah. Poate că nefericitul ăsta era îndrăgostit de bătrâneţea însăşi. De când o iubea în secret, ca un caraghios, pe mama lui Ruth?

- Câţi ani trebuie să aibă Marion acum? l-a întrebat Hannah pe Eddie, ca din senin.

- Şaptezeci şi şase, a răspuns Eddie, fără să stea pe gânduri.

- O fi murit, şi-a dat cu presupusul Hannah, nu fără cruzime.

- Nicidecum! a exclamat Eddie, cu o patimă în glas pe care n-o trăda când vorbea despre aproape orice altceva.

- Un caraliu olandez, în paştele mă-sii! a exclamat Hannah din nou. De ce nu *trăieşte* Ruth cu el o vreme? De ce trebuie să se *mărite* cu tipu'?

- Intreabă-mă să te-ntreb, a răspuns Eddie. Poate vrea să se mărite din cauza lui Graham.

Ruth aşteptase aproape două săptămâni – Harry fiind deja la ea *acasă,* în Vermont – înainte să-l lase să doarmă în patul ei. Se temuse de reacţia lui Graham, dacă l-ar fi găsit pe Harry acolo dimineaţa. Voise ca mai întâi băiatul să-l cunoască mai bine pe Harry. Dar când, la un moment dat, Graham îl găsise pe Harry în patul mamei lui, se căţărase pur şi simplu între ei şi cu asta bas ta.

- Bună, mami şi Harry! aşa le spusese Graham. (Ruth avusese o strângere de inimă, pentru că bineînţeles îşi amintise cum zisese băiatul „Bună, mami şi tati!") Apoi Graham îl atinsese pe Harry şi-o informase pe Ruth: Harry nu e rece, mami.

Hannah, de bună seamă, era geloasă pe aparentul succes al lui Harry cu Graham; în felul ei, şi Hannah se pricepea să se joace cu Graham. Pe lângă neîncrederea ei în olandez, spiritul ei combativ fusese stârnit de ideea că un *poliţist* era

capabil să câştige încrederea şi afecţiunea finului ei – las' că-şi câştigase şi afecţiunea şi încrederea lui Ruth.

- Dumnezeule, parcă nu se mai termină odată rahatul ăsta de drum! a exclamat Hannah.

Pentru că pornise din Hamptons, Eddie era gata să spună că, pentru el, rahatul ăsta de drum parcă nu se mai termina cu două ore şi jumătate *în plus,* dar s-a abţinut şi a zis doar atât:

- M-am gândit la ceva.

Cu adevărat se gândise!

Eddie se gândea să cumpere casa lui Ruth din Sagaponack. În toţi anii în care Ted Cole locuise acolo, Eddie evitase cu obstinaţie Parsonage Lane; nu trecuse cu maşina nici măcar o dată prin dreptul casei care, pentru el, reprezenta un reper pentru cea mai tulburătoare vară din viaţa lui. Dar, după moartea lui Ted, Eddie trecea pe strada aceea în mod sistematic, indiferent dacă asta însemna să facă un ocol. Iar de când casa fusese pusă în vânzare şi Ruth îl înscrisese pe Graham la grădiniţa în Vermont, Eddie profitase de orice ocazie ca s-o ia pe-acolo, încetinind de fiecare dată, aproape târându-se, până trecea de casă. Nu de puţine ori, se ducea chiar şi cu bicicleta să vadă casa lui Ruth din Sagaponack.

Casa încă nu fusese vândută, ceea ce-i mai dădea o speranţă. Preţul proprietăţii era prohibitiv. Reşedinţele dinspre ocean, de-a lungul lui Montauk Highway, erau mult prea scumpe pentru buzunarul lui Eddie care-şi putea permite să stea în Hamptons doar dacă locuia pe partea *greşită* a autostrăzii.

încă şi mai neplăcut era faptul că proprietatea lui, o casă cu etaj, acoperită cu şindrilă gri, situată

pe Maple Lane, se afla la mai puţin de două sute de yarzi de ceea ce mai rămăsese din gara Bridgehampton. (Trenurile încă mai treceau pe-acolo, dar din clădirea gării nu se mai zărea decât fundaţia.)

Din casa lui, Eddie vedea verandele vecinilor şi peluzele arse de soare, petrecerile care mai de care mai gălăgioase, în jurul grătarelor din curţi, şi bicicletele copiilor; nici vorbă să zărească oceanul. Vuietul valurilor nu ajungea atât de departe, până pe Maple Lane. Eddie nu auzea decât bufnetul uşilor cu plasă contra ţânţarilor, hărmălaia copiilor şi strigătele mânioase ale părinţilor care-şi admonestau odraslele; nu auzea decât câini care lătrau. (După părerea lui Eddie, în Bridgehampton erau mult prea mulţi câini.) Dar ceea ce Eddie auzea cu deosebire erau trenurile.

Trenurile treceau atât de aproape de casa lui, la nord de Maple Lane, că Eddie renunţase să-şi mai folosească mica lui curte din spatele casei; îşi instalase grătarul pe veranda din faţă – unde un incendiu cauzat de grăsimea care luase foc arsese o parte din şindrilă şi înnegrise becul. Trenurile treceau atât de aproape, încât patul i se zgâlţâia, îl simţea chiar şi când dormea adânc, ceea ce nu se prea întâmpla; şi instalase o uşă la bufetul în care-şi ţinea paharele de vin,-pentru ca acestea să nu cadă de pe rafturi din pricina vibraţiilor. (Cu toate că el nu bea altceva decât Diet Coke, prefera s-o bea dintr-un pahar de vin.) Trenurile treceau atât de aproape de Maple Lane, încât câinii vecinilor erau omorâţi tot timpul; dar erau înlocuiţi de alţii, parcă şi mai vocali, mai agresivi, care lătrau la trenuri cu mai multă vehemenţă protestatară decât predecesorii lor.

În comparaţie cu vila lui Ruth, Eddie deţinea o bojdeucă lângă şinele de tren. Suferea cumplit nu numai din cauză că Ruth se muta de-acolo, ci şi pentru că monumentul ce-i amintea de zenitul vieţii sale sexuale era pus în vânzare, şi el nu-l putea cumpăra. Cu nici un chip n-ar fi încercat să profite de pe urma prieteniei sale cu Ruth ori a compătimirii ei; n-ar fi conceput să-i ceară, ca o favoare personală, să scadă preţul.

în schimb, se *gândise* – un gând ce devenise o adevărată obsesie – să-i ceară lui Hannah să cumpere casa împreună cu el. O combinaţie de visare cu ochii deschişi şi disperare, care, din păcate, se potrivea firii lui Eddie. Lui nu-i plăcea de Hannah, ei nu-i plăcea de el; cu toate acestea, Eddie îşi dorea acea casă atât de mult, că era gata să-i propună lui Hannah s-o cumpere împreună!

Bietul Eddie! Ştia că Hannah e şleampătă. Eddie detesta cumplit murdăria, drept care plătea o femeie nu numai ca să-i cureţe casa o dată pe săptămână, ci să-i şi *înlocuiască* (nu să-i spele) suporturile de tigăi atunci când se pătau. Femeia de serviciu ştia de asemenea că trebuie să spele şi să *calce* prosoapele de vase. În plus, Eddie ii detesta pe toţi iubiţii lui Hannah, şi-asta cu mult înainte ca ea însăşi să ajungă să-i deteste.

Eddie îşi imagina deja hainele lui Hannah (şi mai ales *desu- urile* ei) aruncate peste tot în casă. Hannah ar face baie goală-puşcă în piscină şi ar face duş afară, lăsând uşa deschisă. Ar arunca sau ar mânca din frigider ceea ce ar rămâne de la Eddie, în vreme ce resturile *ei* ar prinde mucegai înainte ca el să le arunce la gunoi. Jumătatea din factura telefonică ce i-ar reveni lui Hannah ar ii astronomică şi tot el ar trebui s-o plătească, pentru

că ea ar ii în Dubai (sau în cine ştie alt loc la capătul lumii) ori de câte ori ar sosi facturile *respective*. (Iar cecurile ei n-ar avea acoperire.)

Hannah s-ar bate cu Eddie şi pentru dormitorul principal şi ar câştiga – pe motiv că ea ar avea nevoie de patul dublu pentru iubiţii ei, iar dressingul suplimentar, pentru toată îmbrăcămintea ei. Dar Eddie se şi gândise că, de fapt, ar ii fericit să folosească cel mai mare dintre dormitoarele pentru oaspeţi, aflat la capătul holului de la etaj. (La urma urmei, acolo dormise cu Marion.)

Dată iiind şi vârsta înaintată a prietenelor lui, Eddie îşi zicea că probabil ar trebui să transforme fostul atelier al lui Ted Cole (ulterior, biroul lui Allan) într-un dormitor la *parter,* căci unele dintre bătrânele lui, mai fragile şi infirme, n-ar putea urca scările.

Eddie bănuia că Hannah l-ar lăsa să folosească drept birou fostul teren de squash din hambar; îl atrăgea ideea că acela fusese biroul lui Ruth. Din pricină că Ted se sinucisese pe terenul de squash, Hannah nu se apropia de hambar. Nu pentru că ar fi mustrat-o conştiinţa, ci pentru că era superstiţioasă. Şi oricum ea ar folosi casa doar la sfârşit de săptămână sau vara, pe când Eddie ar sta acolo tot timpul. Iar faptul că spera ca Hannah să lipsească *mea. tot timpul* era motivul principal pentru care el se legăna cu iluzia că ar putea împărţi casa cu ea. Dar ce risc enorm îşi asuma!

- Ţi-am zis că m-am gândit la ceva, a repetat Eddie.

Hannah nu-l asculta.

Ea privea la peisajul care zbura prin dreptul lor, iar chipul ei îşi schimbase expresia din indiferenţă dispreţuitoate într-una de ostilitate făţişă. Când au trecut graniţa statală în Vermont, Hannah şi-a adus aminte brusc şi cu furie de anii petrecuţi la Middlebury, ca şi când facultatea şi statul Vermont îi făcuseră un deserviciu de neiertat – cu toate că Ruth ar fi zis că motivul principal al suferinţei şi depresiei resimţite de Hannah timp de patru ani la Middlebury fusese promiscuitatea în care trăise.

- Dumnezeii mă-sii de Vermont! a răbufnit Hannah.

- M-am gândit la ceva, a spus din nou Eddie.

- Şi eu, a replicat Hannah. Credeai că dorm?

înainte ca Eddie să apuce să răspundă, au zărit amândoi monumentul ridicat în Bennington, în amintirea războiului[1], se înălţa ca o ţepuşă, mult deasupra clădirilor din oraş şi a dealurilor înconjurătoare. Monumentul Bătăliei din Bennington era un obelisc în patru laturi, cu suprafaţa pietrelor luate la daltă, care celebra înfrângerea britanicilor de către compania Green Mountain Boys. Hannah îl detestase întotdeauna.

- Cine-ar putea tr|i în rahatul ăsta de oraş? l-a întrebat ea pe Eddie. Oriunde te-ntorci, falusul ăsta gigant se înalţă deasupra ta! Fiecare tip care locuieşte aici trebuie că suferă de complexul superpulii.

---

[1] Monumentul comemorează Bătălia de la Bennington, care a avut loc în 1777 şi a schimbat soarta Războiului de Independenţă (1775-1783). (n.tr.)

„Complexul superpulii?” şi-a zis Eddie. Stupiditatea şi vulgaritatea observaţiei lui Hannah erau o adevărată jignire pentru el. Cum de-şi închipuise că va putea să împartă cu ea aceeaşi casă?

Femeia mai în vârstă existentă în acel moment în viaţa lui Eddie – o relaţie platonică, dar oare pentru cât timp? – era doamna Arthur Bascom. în Manhattan, toată lumea o cunoştea încă drept doamna Arthur Bascom, cu toate că regretatul ei soţ, filantropul Arthur Bascom, de mult nu mai era printre cei vii. Doamna Arthur Bascom – „Maggie” pentru Eddie şi pentru cei mai apropiaţi prieteni ai ei – continua activitatea filantropică a soţului ei decedat; dar întotdeauna era văzută la galele simandicoase (ale eternilor strângători de fonduri) în compania unui bărbat mult mai tânăr, neînsurat.

În ultimele luni, Eddie jucase rolul de escortă a lui Maggie Bascom. Presupusese că doamna Bascom îl alesese pentru inactivitatea lui sexuală. Ulterior, n-a mai fost atât de sigur de presupunerea lui; poate că ceea ce-o atrăsese la el pe doamna Arthur Bascom era *disponibilitatea* lui sexuală, dat fiind că – mai ales în ultimul lui roman, *O femeie dificilă —,* Eddie O'Hare descrisese cu detalii duioase atenţiile sexuale pe care i le arăta personajului femeia-mai-în-vârstă personajul bărbatul-mai-tânăr. (Maggie Bascom avea optzeci şi unu de ani.)

Indiferent ce interes precis manifesta doamna Arthur Bascom faţă de el, cum şi-ar fi putut Eddie închipui s-o invite acasă la el şi Hannah, în Sagaponack, când Hannah era *acolo?* Nu numai că Hannah ar înota goală, ci probabil ar iniţia discuţii

despre diferenţa de culoare între părul ei blond-cenuşiu de pe cap şi părul ei blond-închis din zona pubiană – de acesta din urmă Hannah încă nu se atinsese.

„Presupun că ar trebui să mă vopsesc şi la afurisita de păsărică”, şi-o imagina Eddie pe Hannah spunându-i doamnei Arthur Bascom.

La ce-i *fusese* capul când îi venise o asemenea idee? Dacă Eddie căuta compania femeilor mai în vârstă, o făcea (în parte) pentru că erau cu siguranţă mult mai rafinate decât femeile de vârsta lui – ca să nu mai vorbească de femeile de vârsta lui *Hannah.* (Conform standardelor lui Eddie, nici măcar Ruth nu era „rafinată”.)

- Ia zi, la ce fe-ai gândit? l-a întrebat Hannah.

Într-o jumătate de oră sau chiar mai puţin, aveau s-o vadă pe Ruth şi să-l cunoască pe poliţistul ei.

„Poate că ar trebui să mă gândesc mai atent la treaba asta”, şi-a zis Eddie. La urma urmei, la sfârşitul weekendului trebuia să conducă timp de patru ore înapoi până-n Manhattan, în compania lui Hannah; va avea atunci destul timp să discute despre posibilitatea de a împărţi o casă împreună.

- Am uitat la ce mă gândeam, i-a răspuns Eddie. O să-mi aduc aminte la un moment dat.

- Presupun că n-a fost una din ideile alea formidabile ale tale, l-a tachinat Hannah, cu toate că Eddie ar fi zis că ideea în sine de a împărţi o casă cu Hannah era una dintre *cele mai formidabile* pe care le avusese vreodată.

- Pe de altă parte, poate că *n-o* să-mi aduc aminte, a adăugat Eddie.

- Te-i fi gândit la un roman nou, a încercat Hannah să ghicească. Cu vârful limbii, a atins din nou puful blond-închis de pe buza superioară. Ceva despre un bărbat mai tânăr cu o femeie mai în vârstă...

- Foarte amuzant, a spus Eddie.

- Nu deveni defensiv, Eddie, i-a spus Hannah. Hai să uităm, preţ de-o clipă, interesul tău faţă de femeile mai în vârstă...

- în regulă.

- E-o chestie care mă interesează, a continuat Hannah. Mă-ntreb dacă femeile cu care te-ntâlneşti – adică alea care au nenorociţii ăia de *şaptezeci* sau *optzeci* de ani – mai sunt active sexual. Adică tipele mai *vor?*

- *Unele* sunt active sexual. Altele vor să fie, a răspuns Eddie prudent.

- Mă temeam că aşa o să-mi spui, asta mă lasă paf! a zis Hannah.

- Crezi că *tu* n-ai să fii activă sexual la şaptezeci sau optzeci de ani, Hannah?

- Nici nu vreau să mă gândesc la asta, a declarat Hannah. Hai să ne-ntoarcem la ce te interesează pe *tine.* Când eşti cu una din fetele alea bătrâne... să zicem, doamna Arthur Bascom...

- N-am făcut sex cu doamna Bascom! a întrerupt-o Eddie.

- OK, OK, *încă* nu, a spus Hannah. Da' să zicem că o faci sau o *vei* face. Sau să zicem că o faci cu o altă doamnă bătrână, o damă de şaptezeci sau optzeci de ani. Adică, la ce te gândeşd? Te *uiţi* la ea, te simţi *atras* de ea? Sau te gândeşd la altcineva când eşd cu ea?

Pe Eddie îl dureau degetele; strângea volanul mai tare decât era nevoie. Se gândea la

apartamentul doamnei Arthur Bascom, de la colţul dintre Fifth Avenue şi Ninety-third Street. îşi amintea toate fotografiile – ea în copilărie, ea ca fată tânără, ca soţie tânără, ca mamă tânără, ca mireasă mai puţin tânără (s-a căsătorit de trei ori) şi ca *bunică* arătând ca o femeie tânără. Eddie nu se putea uita la Maggie Bascom fără să şi-o imagineze cum fusese în fiecare fază a vieţii ei lungi.

- încerc să văd femeia întreagă, i-a spus Eddie lui Hannah. Bineînţeles că recunosc că e bătrână, dar există fotografii sau îmi pot imagina viaţa ei. Viaţa ei *întreagă,* vreau să zic. Mi-o pot închipui cum arăta când era mai tânără ca mine, pentru că sunt întotdeauna gesturi sau expresii caracteristice, fără vârstă. O femeie bătrână nu se vede ca fiind o femeie bătrână şi nici eu n-o văd astfel. încerc să văd în ea întreaga ei viaţă. E atât de tulburător să vezi întreaga viaţă a unei alte persoane!

A tăcut, nu numai pentru că se simţea stânjenit, ci şi pentru că Hannah plângea.

- Pe *mine* nimeni n-o să mă vadă aşa, a zis Hannah.

Era unul dintre acele momente în care Eddie ar fi *trebuit* să mintă, dar nu putea vorbi. Nimeni *n-o va vedea* pe Hannah în felul acesta. Eddie a încercat să şi-o imagineze pe Hannah la şaizeci de ani sau la şaptezeci ori optzeci de ani, când sexualitatea ei agresivă va fi înlocuită de... ei bine, de *ce anume?* Sexualitatea lui Hannah va ñ întotdeauna *agresivă!*

Eddie şi-a desprins o mână de pe volan şi a atins mâinile lui Hannah. Ea şi le frământa în poală, iar când a atins-o Eddie, a spus:

-Ţine-ţi mâinile alea nenorocite pe volan, Eddie. Pur şi simplu acum sunt între iubiţi...

Uneori, tocmai faptul că era milos îl băga în bucluc. într-o parte a inimii lui, periculos de largă, Eddie credea că ceea ce-i trebuia lui Hannah cu adevărat nu era un alt iubit, cu un iubit *bun*.

- Mă gândeam ce-ar ii să-mpărţim o casă noi doi? i-a propus Eddie. (Bine că era el la volan, şi nu Hannah – ea ar fi ieşit în decor.) Mă gândeam că împreună am putea cumpăra casa lui Ruth din Sagaponack. Bineînţeles că nu-mi închipui că... ăăă, ne-am *suprapune* acolo prea mult timp.

Normal că Hannah n-a prea priceput *ce* anume îi propunea Eddie. în starea ei de spirit vulnerabilă, prima reacţie a lui Hannah a fost că Eddie încerca ceva mai mult decât să se dea la ea; i s-a părut că voia să se *însoare* cu ea. Şi, cu cât Eddie îşi dezvolta ideea, cu atât Hannah arăta mai perplexă.

- Să ne *suprapunem? l-z* întrebat Hannah. Ce naiba înseamnă „să ne suprapunem"?

înţelegându-i confuzia, Eddie a fost cuprins de panică.

- Ai putea ocupa dormitorul principal! i-a scăpat lui iară să se gândească. Eu aş fi fericit să ocup cel mai mare dintre dormitoarele pentru oaspeţi, ăla de la capătul holului. Şi fostul atelier al lui Ted, care după aceea a fost biroul lui Allan, ar putea deveni un dormitor la *parter.* Şi ăla mi-ar conveni. A făcut o pauză, cât să tragă o dată aer în piept, apoi a confinat să turuie: Ştiu ce sentimente îţi stârneşte hambarul, fostul teren de squash. Aş putea eu lucra acolo, adică să-mi fac biroul acolo. Dar o să împărţim restul casei, adică *toată* casa. Bineînţeles, în timpul verii va trebui să negociem în privinţa oaspeţilor de weekend. Adică ai tăi sau ai mei! Fapt e că, dacă-ţi place ideea de a avea o casă în Hamptons, cred că ne-am putea-o permite – dacă

punem mână de la mână. Iar *Ruth* ar fi fericită. Brusc, Eddie a spus precipitat: La urma urmei, ea şi Graham ar putea veni să ne viziteze. Ar însemna – adică pentru *Ruth* – că n-ar fi nevoită să renunţe cu totul la casă. Adică Ruth, Graham *fi* poliţaiul, a adăugat el pentru că, după expresia şocată a lui Hannah, nu-şi putea da seama dacă încă era derutată de sugestia lui sau i se făcuse deodată rău de maşină.

- Adică am fi ca nişte nenorociţi de *colegi de cameră?* a întrebat Hannah.
- Jumi-juma! a strigat Eddie.
- Dar tu ai locui acolo tot timpul, nu-i aşa? l-a iscodit Hannah cu o viclenie ce l-a luat pe Eddie pe nepregătite. Cum socoteşti tu , jumi-juma" dacă eu vin vara şi uneori în weekend, iar tu locuieşti acolo tot timpul în paştele mă-sii?

„Ar fi trebuit să ştiu!" şi-a zis Eddie. El încercase s-o considere pe Hannah drept prietenă, şi ea, poftim, deja se apucă să *negocieze* cu el! N-o să meargă niciodată! Mai bine-şi ţinea gura! Totuşi, a găsit de cuviinţă să-i răspundă:

- Eu nu mi-aş putea-o permite dacă n-ai plăti tu jumătate. Poate că nici măcar amândoi, nu ne-am putea-o permite.
- Nu se poate să facă *atât* de mult rahatul ăla de casă! a exclamat Hannah. Cât costă?
- O grămadă de bani, a răspuns Eddie, însă nu ştia exact suma. Tot ce ştia era că oricum singur nu-şi putea permite s-o cumpere.
- Vrei s-o cumperi şi nu ştii cât costă? l-a întrebat Hannah.

Măcar nu mai plângea. Probabil că Hannah câştiga mai

bine decât el, şi-a zis Eddie. Avea tot mai mult succes ca jurnalistă, chiar dacă nu era renumită; majoritatea subiectelor ei erau prea banale ca să-i aducă *renume*. De curând, scrisese un articol de prima pagină pentru o revistă importantă (ceea ce nu însemna că Eddie credea că există vreo revistă „importantă") despre eşecul reabilitării deţinuţilor din închisorile statale şi federale. Pe lângă controversa stârnită de articol, Hannah a avut şi o aventură cu un fost deţinut; de fapt, fostul deţinut fusese ultimul *ei* iubit rău, ceea ce probabil explica starea jalnică în care se găsea acum.

- Nu m-ar mira să poţi cumpăra casa de una singură, i-a zis Eddie posomorât.

- Ce să fac eu cu casa aia? Pentru *mine* nu-i câtuşi de puţin un tezaur de amintiri, să ştii!

„N-o să pun niciodată mâna pe casa aia, dar măcar n-o să fiu obligat să locuiesc cu *ea!"* şi-a zis Eddie.

- Iisuse, da' zărghit mai eşti, Eddie, a zis Hannah.

Era doar începutul lui noiembrie, însă de-a lungul drumului de ţară ce urca dealul, pe lângă ferma lui Kevin Merton, până la casa lui Ruth, copacii îşi pierduseră frunzele. Crengile golaşe ale arţarilor şi ale mestecenilor cenuşii păreau să tremure în aşteptarea zăpezii ce va să vină. Era frig Când au coborât din maşină în faţa casei lui Ruth, Hannah a stat cu braţele strânse în jurul trupului, în timp ce Eddie a deschis portbagajul unde se aflau valizele ***fi*** pardesiele lor; în New York nu avuseseră nevoie de pardesie.

- Dumnezeii mă-sii de Vermont! a repetat Hannah printre dinţii ce-i clănţăneau.

Zgomotul făcut de cineva care tăia lemne le-a atras atenţia. O grămadă de doi sau trei stânjeni de lemne de esenţă tare încă netăiate zăcea în curte, la intrarea în bucătărie; lângă ea, o grămadă ceva mai mică, frumos aranjată, de lemne tăiate. În prima clipă, Eddie a crezut că bărbatul care tăia lemnele şi le stivuia era Kevin Merton, cel care avea grijă de gospodăria lui Ruth – asta a crezut şi Hannah, până când ceva i-a atras atenţia la tăietorul de lemne.

Concentrat pe ceea ce făcea, bărbatul nu sesizase sosirea maşinii lui Eddie. Îmbrăcat într-o pereche de jeanşi şi un tricou, muncea cu atâta sârg, încât nu simţea frigul; de fapt, era transpirat tot. Şi avea un sistem în tăierea şi stivuirea lemnului. Dacă un lemn nu era prea gros, îl punea vertical pe butuc şi-l spărgea în lungime, cu toporul. Dacă era prea mare – şi-şi dădea seama de asta dintr-o privire aşeza lemnul pe butuc şi folosea un ic şi-un ciocan de lemn ca să-l spargă. Deşi mânuirea uneltelor părea să fie o a doua natură a lui, Harry Hoekstra tăia lemne abia de-o săptămână sau două; n-o făcuse până atunci.

Lui Harry îi plăcea să taie lemne. Cu fiecare lovitură puternică a toporului sau a ciocanului de lemn, îşi imagina focurile pe care avea să le facă. Văzându-l, Hannah şi Eddie au avut impresia că arăta suficient de vânjos şi de absorbit de îndeletnicirea lui ca să fie în stare să taie lemne toată ziua. Arăta ca şi când putea face *orice* toată ziua sau toată noaptea, şi-a zis Hannah, care brusc regreta că nu-şi epilase buza superioară, măcar să-şi fi spălat părul şi să se fi fardat niţel; regreta că nu purta suden şi haine mai acătării.

- Trebuie să fie olandezul, poliţaiul lui Ruth! i-a şoptit Eddie lui Hannah.

- A dracu' să fiu! a şoptit Hannah drept răspuns. N-ai auzit sunetul ăla? l-a întrebat ea, uitând că Eddie nu ştia jocul ei tainic cu Ruth.

Eddie a privit-o nedumerit – ca de obicei.

- Chiloţeii mei care alunecă la podea, l-a lămurit Hannah. *Acel* sunet.

- Aha, s-a dumirit Eddie.

Ce vulgară femeie, Hannah asta! Slavă Domnului că nu va împărţi o casă cu ea!

Harry Hoekstra le-a auzit vocile. A lăsat toporul jos şi s-a îndreptat spre ei; stăteau ca doi copii, temându-se să se depărteze de maşină, în timp ce fostul poliţist s-a apropiat şi i-a luat lui Hannah valiza din mâna tremurătoare.

- Salut, Harry! a reuşit Eddie să îngaime.

- Voi trebuie să fiţi Eddie şi Hannah, le-a spus Harry.

- A dracu' să fiu, a spus Hannah, dar vocea ei era a unei fetiţe speriate, ceea ce nu-i era caracteristic.

- Ruth m-a avertizat că aşa vei zice! i-a spus Harry.

„Bun, *acum* pricep – cine *n-ar* pricepe? s-a gândit Hannah.
Păcat că nu l-am cunoscut eu prima!" *Chiar asta* gândea Hannah. Dar o parte din ea, care întotdeauna ü submina încrederea în sine doar *aparentă,* îi şoptea că, şi dacă *l-ar fi* cunoscut ea prima pe Harry, el nu ar fi fost interesat de ea – poate cel mult pentru o noapte.

- Mă bucur să te cunosc, Harry! atât a reuşit Hannah să spună.
Eddie a văzut-o pe Ruth ieşind să-i salute; din pricina frigului, îşi ţinea braţele strânse în jurul trupului. îşi vărsase nişte fainâ pe jeanşi, era murdară de fainâ şi pe frunte, acolo unde-şi dăduse părul la o parte, cu dosul mâinii.
- Bună! i-a salutat Ruth.
Hanii ah n-o văzuse niciodată pe Ruth arătând astfel, adică mai mult decât fericită.
Asta e iubirea, a înţeles Eddie; nicicând nu s-a simţit mai deprimat. Privind-o pe Ruth, s-a întrebat ce anume îl făcuse să creadă că ea semăna cu Marion – cum de-şi imaginase că ar putea fi îndrăgostit de ea?
Hannah se uita de la unul la altul: întâi la Harry, lacomă, apoi la Ruth, invidioasă. Ăştia doi erau îndrăgostiţi lulea! şi-a dat ea seama, urându-se cumplit.
- Ai fainâ pe frunte, copilaş, i-a zis Hannah lui Ruth, sărutând-o. Ai auzit sunetul ăla? i-a şoptit ea vechii ei prietene. Chiloţeii mei alunecând pe podea – nu, de fapt, *lovind* podeaua!
- Şi-ai mei, i-a spus Ruth, roşind.
„I-a ieşit lui Ruth", şi-a zis Hannah – a găsit viaţa pe care şi-o dorise întotdeauna. Dar prietenei ei i-a spus:
- Trebuie să mă spăl pe cap, copilaş. Şi poate să mă fardez niţeL
(Hannah nu se mai uita la Harry – pur şi simplu nu se putea
uita la el.)

Apoi Graham a deschis cu putere uşa bucătăriei şi a fugit spre ei. A prins-o pe Hannah în jurul coapselor, aproape trântind-o la pământ; o binevenită distragere a atenţiei.

- Cine-i puştiul ăsta? a strigat Hannah. Nu poate fi chiar *finul* meu – e prea mare! Cine *e* puştiul ăsta?

- Eu sunt! *Graham!* a ţipat Graham.

- *Tu* nu poţi fi Graham – eşti prea *mare!* i-a zis Hannah, ri- dicându-l în braţe şi sărutându-l.

- Dă, eu sunt... Graham! a strigat Graham.

- Se spune „da”, nu „dă”, copilaş, i-a şoptit Hannah băieţelului.

Da, eu sunt... Graham! a repetat el

- .Hai să-mi arăţi camera mea, Graham, i-a spus Hannah. Şi ajută-mă să dau drumul la duş sau la cadă – trebuie să-mi spăl părul.
- Ai plâns, Hannah? a întrebat-o băiatul.

Ruth s-a uitat la Hannah care şi-a ferit privirile. Harry şi Eddie stăteau lângă uşa bucătăriei, admirând stiva lui Harry, care urma să mai sporească.

- Te simţi bine? a întrebat-o Ruth pe prietena ei.
- Mda. Eddie tocmai mi-a propus să locuiesc cu el, dar nu în sensul ăla, a adăugat Hannah. Voia doar să fiu colega lui de casă.
- Ciudat, a observat Ruth.
- Oho, şi nu ştii decât jumate din toată povestea! i-a zis Hannah, sărutându-l pe Graham încă o dată.

Graham era greu pentru braţele lui Hannah, ea nu era obişnuită să ducă în braţe un copil de patru ani. Hannah a pornit spre casă, voia să-şi ia în primire camera, să facă un duş ori o baie, să se scufunde în cea mai proaspătă amintire despre cum arăta dragostea, în cazul în care i s-ar putea întâmpla şi ei într-o bună zi.

Dar nu i se va întâmpla – Hannah ştia asta.Un cuplu fericit, cei doi prieteni nefericiţi ai lor

Ruth Cole şi Harry Hoekstra s-au căsătorit în dimineaţa Zilei Recunoştinţei, în livingul aproape nefolosit al casei lui Ruth din Long Island. Ruth nu-şi imagina un mod mai bun de a-şi lua rămas-bun de la casă decât căsătorindu-se în ea. De-a lungul holurilor de la intrare şi de la etaj erau stivuite cutii

de carton etichetate pentru mutare. Fiecare piesă de mobilier purta o etichetă roşie sau verde; roşu însemna că firma de transport trebuia să lase mobila acolo, verde – că trebuia s-o ducă la Vermont.

În cazul în care casa din Sagaponack nu va fi vândută până în vară, Ruth avea de gând s-o închirieze. Etichetase aproape toate piesele cu roşu, adică rămâneau acolo; cele mai multe nici *nu-i plăceau.* Casa din Hamptons nu fusese un cămin fericit pentru Ruth, cu excepţia perioadei petrecute acolo cu Allan. (Arareori asocia casa din Vermont cu Allan, ceea ce era foarte bine.)

Eddie a văzut că toate fotografiile fuseseră date jos de pe pereţi; probabil erau împachetate în câteva dintre cutiile acelea. Spre deosebire de ultima oară când Eddie văzuse casa despuiată de fotografii, cârligele fuseseră şi ele scoase; găurile din pereţi fuseseră astupate, pereţii, proaspăt tencuiţi ori acoperiţi cu tapet nou. Un potenţial cumpărător nu va şti niciodată câte fotografii atârnaseră cândva acolo.

Ruth le-a spus lui Eddie şi lui Hannah că-l „împrumutase” pe pastor pentru ceremonia religioasă a nunţii lor de la una dintre bisericile din Bridgehampton. Era un om masiv, cu o expresie buimacă, strângea mâna cu vigoare şi avea o voce ba- ritonală tunătoare, ce răsuna în toate încăperile de la parterul casei şi făcea să zăngăne vesela de pe masă. Conchita Gómez pusese deja masa pentru cina de Ziua Recunoştinţei.

Eduardo a fost cel care a condus-o pe mireasă. Eddie era cavalerul de onoare al lui Harry. Hannah

era, pentru a doua oară, domnişoara de onoare a lui Ruth. La prima nuntă, Eddie o condusese pe mireasă; a răsuflat uşurat că n-a trebuit s-o facă şi acum. Prefera să fíe cavaler de onoare; deşi îl cunoştea pe Harry de mai puţin de-o lună, Eddie ajunsese să-l îndrăgească foarte mult pe olandez. Şi Hannah îl îndrăgea foarte mult pe Harry, dar încă îi venea greu să se uite la el.

Harry alesese un poem pe care voia să-l citească. Neşdind că Alian îl instrui se pe Eddie să citească un poem de Yeats la serviciul său comemorator, olandezul alesese un poem de Yeats pentru nunta lui cu Ruth. Cu toate că poemul i-a făcut pe Ruth, Hannah *fi* Eddie să plângă. Ruth simţea că-l iubeşte şi mai mult pe Harry pentru gestul său. Era poemul despre ce înseamnă „să fii sărac", adică aşa cum era Harry (în comparaţie cu Ruth); iar Harry l-a citit cu vigoarea absolută cu care un poliţist începător i-ar citi unui infractor drepturile.

Poemul se numea *Mi-as vrea veşmântul rupt din cerul pur;* iar Eduardo şi Conchita s-au ţinut de mână cât timp l-a citit Harry, ca şi când îşi reînnoiau jurământul de căsătorie.

Mi-aş vrea veşmântul rupt din cerul pur, Ţesut din aur şi argint şi umbre, Tivit cu soare, noapte şi azur, Şi cu paing de raze şi penumbre. Şi la picioare-aş vrea să ţi—1 aştern, Dar sunt sărac şi nu am decât vise!
Să calci uşor când visele se cern, Căci calci pe vise – şi pot fi ucise![I]

I William Butler Yeats, *Versuri,* în românește de Aurel Covaci, Bucureşti, 1965, Editura pentru literatură Universală, (n.tr.)

Graham avea sarcina să înmâneze inelele, dar el pricepuse că trebuie să le înhumeze. încât, atunci când a venit momentul să dea mirilor inelele, a fost revoltat că un ritual important al căsătoriei fusese dat uitării. Când urma să *îngroape* inelele şi unde anume? După slujbă, deoarece Graham era disperat din pricină că simbolismul inelelor fusese înţeles aiurea – cum socotea el –, Ruth l-a lăsat să îngroape inelul ei şi pe-al lui Harry la rădăcina gardului-viu ce domina piscina. Harry s-a uitat cu atenţie unde le îngroapă băieţelul, pentru ca, după trecerea unei perioade de dmp cuvenite, să-i arate lui Graham unde să sape ca să le dezgroape.

în rest, cea de-a doua nuntă a lui Ruth s-a desfăşurat fără cusur. Numai Hannah a observat că nici Ruth, nici Eddie nu păreau s-o caute din priviri pe mama lui Ruth; dacă se gândeau la ea, n-o arătau. Hannah se gândise arareori la Marion; dar, bineînţeles, n-o cunoscuse pe mama lui Ruth.

Curcanul de Ziua Recunoştinţei, pe care Ruth şi Harry îl aduseseră din Vermont, ar fi putut să mai hrănească o întreagă familie, pe lângă Ruth,"Harry, Hannah, Eddie, Eduardo şi Con- chita; când au plecat acasă, Eduardo şi Conchita au primit de la Ruth jumătate din ce rămăsese. Graham, care nu avea încredere în curcanul ăla, a cerut un sandvici cu brânză prăjită.

La un moment dat în timpul dineului prelungit, Hannah a întrebat-o ca într-o doară pe Ruth cât cerea pe casa din Saga- ponack. Suma era atât de ameţitoare, încât Eddie şi-a vărsat în poală o parte generoasă din sosul de merişor, în schimb Hannah i-a spus calmă lui Ruth:

- Poate că d-asta încă n-ai vândut-o. Poate c-ar trebui să mai laşi din preţ, copilaş.

între timp, Eddie îşi pierduse speranţa că acea casă va fi vreodată a lui; cu siguranţă nu mai voia s-o împartă cu Hannah care era tot „între prieteni" dar reuşise totuşi să se facă frumoasă pentru Ziua Recunoştinţei şi pentru tot weekendul acela. (Ruth observase că Hannah avea mare grijă să se dichisească atunci când se afla în preajma lui Harry.)

Acum că Hannah se preocupa din nou de aspectul ei, Eddie o ignora – drăgălăşenia ei nu-i spunea nimic. Iar fericirea vădită a lui Ruth îi potolise ardoarea pe care-o simţise pentru ea un an întreg; era iarăşi îndrăgostit de Marion, starea lui caracteristică. însă ce speranţă avea s-o vadă pe Marion sau măcar să primească vreun semn de la ea? Trecuseră două luni de când îi trimisese cărţile şi nici un cuvânt din partea ei. Asemenea lui Ruth, Eddie nu mai aştepta nimic de la Marion. (Marion nu răspunsese nici la scrisoarea lui Ruth.)

Dar după aproape patruzeci de ani, la ce se putea aştepta? Ca Marion să trimită o mărturie despre viaţa ei în Toronto? Să le trimită un eseu despre experienţa ei ca expatriată? în mod sigur, nici măcar Ruth şi Eddie nu se *aşteptaseră* ca Marion să-şi facă apariţia la a doua nuntă a lui Ruth.

- La urma urmei, îi şoptise Hannah lui Eddie, care-i umplea din nou paharul cu vin, nu şi-a făcut apariţia nici la prima nuntă.

Harry ştia când era cazul să schimbe vorba. Cu inegalabilul său talent de a improviza, a început pur

şi simplu să aducă o odă nesfârşită lemnelor de foc. Nimeni nu ştia ce replică să-i dea. Tot ce puteau face era să asculte. Harry chiar împrumutase camioneta de la Kevin Merton şi transportase o jumătate de stânjen de lemne de foc din Vermont până în Long Island.

Eddie avea impresia că Harry era cam obsedat de lemnele de foc. Nu-l prea fascinase ceea ce spusese Harry pe marginea acestui subiect — olandezul nu se oprise din vorbit până la încheierea mesei de Ziua Recunoştinţei. (încă mai improviza pe aceeaşi temă când Eduardo şi Conchita au plecat acasă.) Lui Eddie îi plăcea infinit mai mult să-l asculte vorbind despre cărţi.
încă nu întâlnise un om care să fi citit atâtea cărţi ca Harry, cu excepţia lui Minty, răposatul său tată.

După cină, în timp ce Harry şi Eddie spălau vasele, iar Hannah îl pregătea pe Graham pentru culcare, urmând să-i citească povestea de noapte bună, Ruth a stat afară, sub cerul înstelat, lângă piscină; bazinul fusese golit pe jumătate şi acoperit pentru iarnă. în întuneric, marginea în formă de U a gardu- lui-viu care înconjura piscina servea drept o ramă uriaşă de fereastră, îngrădind privirea spre bolta presărată cu stele.

Ruth aproape că nu-şi amintea vremea când piscina şi gardul ce o împrejmuia nu fuseseră acolo sau când peluza fusese câmpul necosit din pricina căruia se certaseră tatăl şi mama ei. Acum i-a trecut deodată prin minte că, în alte nopţi reci – când altcineva spăla vasele, iar tatăl ei sau VTCO bonă îi citea povestea de noapte bună –, mama ei o fi stat probabil în curtea asta, sub aceleaşi stele nemiloase. Cu siguranţă că Marion nu se uitase la

stele cu gândul că e fericită, aşa cum era fiica ei acum.

Ruth şda că avusese noroc. „Următoarea mea carte ar trebui să fie despre noroc, s-a gândit ea; despre cât de inegal sunt distribuite norocul şi nenorocul, dacă nu la naştere, atunci pe parcursul unor împrejurări ce depăşesc puterea noastră de a le controla; şi în felul în eare au loc unele evenimente, aparent din întâmplare – oamenii pe care-i întâlnim, momentul în care-i întâlnim şi dacă sau când aceste persoane importante se întâmplă să cunoască pe altcineva." Ruth a avut doar *un mic nenoroc.* De ce mama ei avusese parte de *atâta* nenoroc?

- Ah, mami, a zis Ruth către stelele reci, vino să te bucuri de nepotul tău cât mai poţi.

Sus, în dormitorul principal – de fapt, pe acelaşi pat dublu unde făcuse dragoste cu regretatul Ted Cole –, Hannah Grant încă *încerca* să-i citească o poveste de noapte bună nepotului pe care Ted n-apucase să-l cunoască. Hannah nu prea progresase; ritualul spălării pe dinţi şi al alegerii pijamalei duraseră mai mult decât crezuse. Ruth îi spusese lui Hannah că lui Graham ii plăceau la nebunie cărţile cu Madeline, dar Graham nu se arăta prea convins.

- Care-mi place la nebunie? a vrut să ştie Graham.
- Toate-ţi plac, a răspuns Hannah. Alege una şi ţi-o citesc.
- Nu-mi place *Madeline ţi ţiganii,* a informat-o Graham.
- Perfect. Atunci n-o citim pe aia. Nici mie nu-mi place.
- De ce? a întrebat-o Graham.

- Din aceeaşi pricină din care nu-ţi place nici ţie. Alege una care-ţi place. Alege o poveste, orice poveste.
- M-am săturat de *Salvarea lui Madeline,* i-a zis Graham.
- Bun. De fapt, şi eu m-am săturat de ea, a spus Hannah. Alege una care-ţi place.
- îmi place *Madeline ţi pălăria rea,* s-a hotărât băiatul, dar nu-mi place Pepito – chiar nu-mi place.
- Nu-i Pepito în *Madeline ţi pălăria rea?* a întrebat Hannah.
- Păi, asta nu-mi place la poveste.
- Graham, trebuie să alegi o poveste care-ţi place cu adevărat, i-a zis Hannah.
- începi să-ţi pierzi răbdarea? a iscodit-o Graham.
- Eu? Niciodată. Am toată ziua la dispoziţie.
- E noapte, i-a atras băiatul atenţia. Ziua s-a sfârşit.
- Ce zici de *Madeline la Londra?* i-a sugerat Hannah.
- Şi-n aia e Pepito.
- Atunci ce zici de *Madeline* pur şi simplu, *Madeline* cea originală?
- Ce-i aia „originală”? n-a priceput Graham.
- Prima.
- Pe-aia am auzit-o de prea multe ori, a spus Graham. Hannah şi-a lăsat capul în piept. Băuse mult vin la masă.

Îl iubea sincer pe Graham – singurul ei fin –, dar uneori el îi confirma decizia de a nu face niciodată copii.

- Vreau *Crăciunul lui Madeline,* a anunţat Graham în sfârşit.

- Dar abia e Ziua Recunoştinţei, a spus Hannah. De Ziua Recunoştinţei vrei o poveste de Crăciun?

- Ai zis că pot alege ce poveste vreau.

Vocile li se auzeau până jos, în bucătărie, unde Harry ră- zuia prăjeala de pe tavă. Cu un aer absent, Eddie flutura o lingură ca s-o usuce. Îi vorbise lui Harry despre toleranţă, dar părea să-şi fi pierdut şirul gândurilor. Discuţia lor începuse cu subiectul intoleranţei (în mare măsură rasială şi religioasă) din Statele Unite, dar Harry sesizase că Eddie alunecase spre o zonă mai personală a discuţiei; de fapt, Eddie era pe punctul să-şi mărturisească intoleranţa faţă de *Hannah*, când propria voce a lui Hannah care dialoga cu Graham îi distrăsese atenţia.

Harry şda ce înseamnă toleranţa. N-ar fi intrat în dispută cu Eddie sau cu oricare concetăţean al lui Eddie, asupra faptului că olandezii sunt mult mai toleranţi decât majoritatea americanilor, dar era convins că aşa stătea treaba. Simţea intoleranţa lui Hannah faţă de Eddie, nu *numea* din cauză că (în opinia ei) Eddie era jalnic şi avea pasiunea asta a lui obsedantă pentru femeile mai în vârstă, ci şi din cauză că Eddie nu era un scriitor faimos.

Nici o intoleranţă din America nu se aseamănă cu intoleranţa americană faţă de lipsa succesului, şi-a spus Harry. El, unul, nu se dădea în vânt după ceea ce scria Eddie, însă îi plăcea mult omul, mai ales pentru afecţiunea lui statornică pentru Ruth. Drept e că nu prea pricepea *natura* adoraţiei lui Eddie, probabil sursa era mama care lipsea, se gândea Harry – căci fostul poliţist îşi dădea seama că ceea ce aveau Ruth şi Eddie în principal în comun era absenţa lui Marion. Absenţa ei era o

parte fundamentală a vieţilor lor, aşa cum fusese absenţa fiicei în viaţa lui Rooie.

Cât despre Hannah, pentru ea. era nevoie de mai multă toleranţă decât era obişnuit olandezul să ofere. Iar afecţiunea lui Hannah pentru Ruth era mai puţin sigură decât a lui Eddie. în plus, în felul în care Hannah se uita la Harry, fostul agent Hoekstra desluşea ceva mult prea familiar. Hannah avea inimă de târfa, iar inima unei prostituate (Harry ştia prea bine acest lucru) nu era proverbiala inimă de aur. Inima unei prostituate era în primul rând o inimă care făcea calcule. într-o afecţiune calculată nu puteai să te încrezi.

Nu-i deloc uşor să-i cunoşti pe prietenii unei persoane de care te-ai îndrăgostit, dar Harry ştia cum să-şi ţină gura şi când să fie un simplu observator.

în vreme ce Harry a pus o oală de supă la fiert, Eddie l-a întrebat pe fostul poliţist ce planuri avea pentru a se bucura de pensie – căci Eddie (şi Hannah) încă era nelămurit ce avea Harry de gând *să facă* la pensie cu sine însuşi. Oare l-ar putea interesa ceva legat de aplicarea legii în Vermont? Harry era un cititor avid, dar selectiv – va încerca oare să scrie el însuşi un roman? Şi era limpede că-i plăcea munca manuală. L-ar atrage vreo activitate în aer liber?

Harry însă i-a spus că nu se pensionase ca să caute altă slujbă. Voia să citească şi mai mult; voia să călătorească, dar numai când Ruth era liberă să călătorească împreună cu el. Şi, cu toate că Ruth era o bucătăreasă aproape pasabilă – aşa se exprimase ea –, Harry era un bucătar mai bun şi oricum el era cel din familie care avea timp să

meargă la cumpărături. în plus, abia aştepta să facă o mulţime de lucruri împreună cu Graham.

Exact asta îi spusese Hannah în secret lui Eddie: Ruth se măritase cu o menajeră! Ge scriitor nu şi-ar dori să-şi aibă propria menajeră? Ruth îl numise pe Harry „poliţistul ei personal", dar Harry era în fapt *menajera* personală a lui Ruth.

Gând Ruth s-a întors în casă, mâinile şi faţa îi erau reci, aşa că şi le-a încălzit la oala de supă, care dăduse în clocot.

- O să avem supă de curcan tot weekendul ăsta, i-a spus Harry.

După ce-au terminat cu vasele, Eddie, Ruth şi Harry au şezut toţi trei în living, unde cuplul abia se căsătorise în acea dimineaţă, dar, văzându-i acum pe cei doi acolo, Eddie a avut impresia că se cunoşteau dintotdeauna; şi *aueau.* să rămână împreună pentru totdeauna, Eddie era sigur de asta. Proaspeţii însuraţei şedeau pe sofa – Ruth sorbind din vin, Harry bându-şi berea. O auzeau pe Hannah sus, la etaj, citindu-i lui Graham.

Era noaptea de Ajun Şi prin casă, cum vă spun,
Ca-ntr-o noapte oarecare Nu vedeai nici o mişcare,
Nici pe jos un şoarece, Şi asta deoarece
Sus, în patul din odaie, cuibărit în aşternuturi Sta şi el cu toţi ai casei, prinşi de tuse şi strănuturi. Doar Madeline mărunţica
încă n-a păţit nimica Şi-a rămas prin casa veche,
Harnică fără pereche Şi la bune, şi la rele
împăcată-n toate cele.[I]

- Aşa mă simt, a zis Harry. împăcat.
- Şi eu, a zis Ruth.
- în cinstea cuplului norocos! le-a urat Eddie toastând cu Diet Coke.

I Traducere de Ion Horea, (n.tr.)

Cei trei prieteni au ridicat paharele. îi învăluia ciudat de plăcut vocea lui Hannah care-i citea lui Graham. Şi Ruth s-a gândit din nou cât de norocoasă era şi cum avusese parte doar de *puţin nenoroc*.

în acel weekend lung de după Ziua Recunoştinţei, cuplul fericit a mai cinat doar o dată cu Hannah şi Eddie, cei doi prieteni nefericiţi ai lor.

- Şi-au tras-o tot weekendul – nu glumesc, i-a şoptit Hannah lui Eddie, când acesta a venit la cină sâmbătă seara. Jur că m-au invitat doar ca să am grijă de Graham când ei se furişează s-o *facă!* Nu-i de mirare că n-au plecat în luna de miere – n-au avut *nevoie* de-aşa ceva! Faptul că m-au făcut pe mine domnişoara de onoare a fost doar un pretext!

- O fi doar rodul imaginaţiei tale, a spus Eddie, dar Hannah chiar fusese pusă într-o situaţie neobişnuită, cel puţin din punctul ei de vedere: se găsea în casa lui Ruth, fără nici un iubit, şi—şi dădea foarte bine seama că, dacă Ruth şi Harry *nu Jaceau* sex în fiecare clipă, în mod limpede *voiau* s-o facă.

Pe lângă o salată de sfeclă, Harry pregătise o supă de curcan colosală şi copsese şi o turtă de mălai. Spre surpriza tuturor, Harry l-a convins pe Graham să guste din supă, iar băiatul a mâncat-o cu sandvici cu brânză prăjită. Erau încă la masă, când zeloasa agentă imobiliară a lui Ruth a bătut la uşă, aducând cu ea o femeie cu o mutră acră, care le-a fost prezentată drept o „potenţială cumpărătoare”.

Agenta şi-a cerut scuze faţă de Ruth că nu dăduse mai întâi un telefon ca să stabilească o întâlnire; dar aşa-numita potenţială cumpărătoare

tocmai auzise că reşedinţa era de vânzare şi insistase s-o vadă; în aceeaşi seară, se întorcea la Manhattan.

- Ca să scap de traficul aglomerat, a explicat aceasta.

Se numea Candida, iar acreala ei emana din gura strânsă pungă, atât de strânsă încât probabil că o durea să zâmbească nici nu putea fi vorba să iasă vreun hohot de râs dintr-o asemenea gură. Candida o fi fost cândva la fel de drăguţă ca Hannah – era încă suplă şi îmbrăcată elegant –, dar acum avea cam vârsta lui Harry, arăta însă mai bătrână şi părea mai preocupată să-i cântărească din priviri pe comeseni decât să vadă casa.

- Divorţează careva? a întrebat Candida.

- De fapt, tocmai s-au căsătorit, a zis Hannah, arătând spre Ruth şi Harry. Iar noi nu ne-am căsătorit *ţi* n-am divorţat niciodată, a adăugat ea, arătând spre sine şi spre Eddie.

Candida s-a uitat întrebătoare la Graham. Răspunsul lui Hannah nu conţinuse nici o lămurire privitoare la originea lui *Graham*. Şi nici că va fi oferită vreuna, a hotărât Hannah, măsurând-o pe femeia acră din cap până-n picioare.

Pe servanta de lângă masă, înspre care s-a îndreptat privirea dezaprobatoare a Candidei, atrasă de resturile de salată puse acolo, se găsea şi un exemplar din traducerea franceză a romanului *Ultimul meu iubit rău,* care avea o mare valoare sentimentală pentru Ruth şi Harry – considerau *Mon dernier voyou* drept o preţioasă aducere-aminte a faptului că se îndrăgostiseră la Paris. Felul în care Candida se uita la roman sugera că dezaproba şi limba franceză. Ruth a simţit că o detestă pe femeia

asta. Probabil că agenta imobiliară o detesta şi ea, pentru că arăta foarte stânjenită.

O femeie trupeşă, cu voce piţigăiată, agenta şi-a cerut din nou scuze pentru că-i deranjase în timpul mesei. Era genul de femeie care se apucă de afaceri imobiliare după ce copiii şi-au luat zborul din cuib. Dorinţa ei insistentă de a plăcea, izvorâtă din nesiguranţa de sine, era mai potrivită unei persoane care ţinea morţiş să-ţi vâre pe gât sandi vi ciuri cu unt de arahide şi jeleu decât unui agent care vinde şi cumpără case; dar entuziasmul ei, deşi fragil, nu era o prefăcătorie. Chiar voia ca tuturor să le placă totul, şi cum acest lucru se întâmpla rar, agenta imobiliară izbucnea în lacrimi ca din senin.

Harry s-a oferit să aprindă luminile în hambar, pentru ca potenţiala cumpărătoare să vadă spaţiul de birou de la etaj, dar Candida i-a anunţat că nu căuta o casă în Hamptons ca să-şi petreacă vremea într-un hambar. Voia să se uite la camerele de la etajul casei – cel mai mult o interesau dormitoarele, a zis Candida –, prin urmare agenta a însoţit-o pe scări în sus. Graham, care se plictisea, a pornit după ele.

- Pisici, lenjeria mi-e împrăştiată pe podeaua dormitorului meu, i-a şoptit Hannah lui Eddie, căruia i-a fost uşor să-şi imagineze priveliştea – şi-o *imaginase* deja.

Când Harry şi Ruth s-au dus în bucătărie, să se ocupe de desert, Hannah i-a susurat lui Eddie:

- Ştii ce fac ei în pat împreună?

- îmi pot *închipui* ce fac Ruth şi Harry în pat împreună, a şoptit Eddie la rândul său. Chiar n-am nevoie să mi se *spună.*

- El îi *citeşte,* a şoptit Hannah. *Ore* întregi. Uneori, ea îi citeşte lui, dar pe el îl aud mai bine.

- Parcă ziceai că şi-o trag tot timpul.

- Adică toată ziua. Noaptea, el îi *citeşte* ei – sunt bolnavi, a adăugat Hannah.

încă o dată, pe Eddie l-au copleşit invidia şi aleanul.

- Menajera ta obişnuită nu face chestia asta, i-a strecurat el lui Hannah, la care ea a răspuns cu o privire tâmpă.

- Ce tot şuşotiţi voi acolo? a strigat Ruth din bucătărie.

- Poate că avem o aventură amoroasă, a răspuns Hannah.

Auzind-o, Eddie s-a crispat.

Mâncau plăcintă cu mere când agenta imobiliară a adus-o pe Candida înapoi în living – Graham venind în urma lor cu un aer ostil.

- E-o casă prea mare pentru mine, a anunţat Candida. Sunt divorţată.

Grăbindu-se după clienta care pleca, agenta i-a aruncat lui Ruth o privire aproape înlăcrimată.

- Era necesar să *spună* că e divorţată? a întrebat Hannah. Adică se vedea de la o poştă că e divorţată, nu-i aşa?

- S-a uitat la una din cărţile pe care le citeşte Harry, a dat Graham raportul. Şi s-a holbat la sutienul şi la chiloţii tăi, Hannah.

- Unii oameni fac asta, copilaş, a zis Hannah.

în acea noapte, Eddie O'Hare a adormit în casa lui modestă de pe partea nordică a lui Maple Lane, unde şinele Căilor Ferate Long Island se aflau la nici două sute de paşi de căpătâiul patului său. Era

frânt – oboseala îl copleşea adesea când era deprimat –, astfel că nu s-a trezit când a trecut trenul de 3.21 în direcţia est. La acel ceas al dimineţii, trenul ce se îndrepta spre est îl trezea, dar în acea dimineaţă de duminică, el a continuat să doarmă... până a trecut spre vest trenul de 7.17. (în timpul săptămânii, Eddie se trezea în fiecare dimineaţă mai devreme de ora asta – anume, când trecea spre vest trenul de 6.12.)

Hannah i-a telefonat când încă îşi făcea cafeaua.

- Tre' s-o şterg de-aici, a şoptit ea.

încercase să-şi rezerve bilet la microbuz, i-a zis ea, dar nu mai erau locuri la nici o cursă. îşi propusese să plece seara, cu trenul de 18.01, care ducea la Penn Station.

- Da' tre' s-o şterg cât mai iute cu putinţă, l-a informat Hannah. înnebunesc – turturelele astea mă scot din minţi. Mi- am zis că tu ştii mersul trenurilor.

O, da – Eddie ştia mersul lor. După-amiaza, era unul la 16.01, care se-ndrepta spre vest, în zilele de sâmbătă, duminică şi sărbători legale. Şi în Bridgehampton se găseau aproape întotdeauna bilete. însă Eddie a avertizat-o pe Hannah că, dacă trenul era mai plin ca de obicei, s-ar putea să nu găsească loc.

- Adică zici că nu s-o găsi un tip care să-mi ofere locul ori să mă lase să şed în poala lui? l-a întrebat Hannah.

Gândul la această posibilitate l-a deprimat şi mai mult pe Eddie, cu toate acestea a fost de acord să o ducă până la gara din Bridgehampton cu maşina. Fundaţia – tot ce mai rămăsese din gara

ruinată – se afla practic în vecinătatea casei lui. Hannah i-a mai spus lui Eddie că Harry apucase să-i promită lui Graham că-l va duce la plimbare pe plajă mai târziu după-amiaza, iar Ruth se hotărâse ca taman atunci să facă o baie lungă.

în duminica aceea de după Ziua Recunoştinţei, cădea o ploaie rece. în cadă, Ruth şi-a amintit că era aniversarea nopţii în care tatăl ei îi ceruse să-l ducă până la Stanhope, unde Ted le dusese pe atâtea femei de-ale sale. în timp ce Ruth conducea, el îi povestise ce păţiseră Thomas şi Timothy, iar ea nu-şi luase nici o clipă ochii de la drum. Ruth s-a întins în cadă, sperând că Harry şi Graham se îmbrăcaseră bine pentru o plimbare pe plajă în plină ploaie.

Gând Eddie s-a dus s-o ia pe Hannah, olandezul şi băiatul urcau în camioneta lui Kevin Merton, îmbrăcaţi cu mantale de ploaie şi purtând pălării de muşama cu boruri laigi. Graham era încălţat cu cizme de cauciuc, înalte până la genunchi, în schimb Harry purta tenişii lui obişnuiţi, de care nu-i păsa dacă se udau. (Ge fusese bun în *de Wcdlen* avea să ne bun şi pe plajă.)

Din cauză că vremea era rea, doar puţini new-yorkezi se întorceau în oraş cu trenul de după-amiază; cei mai mulţi plecaseră mai devreme. Gând a ajuns în Bridgehampton, trenul de 16.01 în direcţia vest nu era câtuşi de puţin aglomerat.

- Cel puţin nu voi fi nevoită să-mi pierd virginitatea sau altceva ca să mi se ofere un nenorocit de loc.
- Ai grijă de tine, Hannah, i-a spus el, sincer îngrijorat şi chiar cu oarece afecţiune.
- Tu ar trebui să ai grijă de dne, Eddie.

- Eu şdu cum să am grijă de mine, a protestat Eddie.

- Hai să-ţi spun ceva, prietenul meu caraghios, a zis Hannah. Timpul nu stă-n loc.

I-a luat mâinile şi l-a sărutat pe obraji. Aşa se despărţea Hannah, nu cu strângeri de mână. Pe câte unii îi regula, în loc să le strângă mâna.

- Ce vrei să spui? a întrebat Eddie.

- S-a întâmplat acum aproape patruzeci de ani, Eddie. E vremea să-ţi treacă!

Apoi trenul a plecat şi a luat-o pe Hannah cu el. Trenul de 16.01 l-a lăsat pe Eddie în ploaie, stând încremenit din cauza celor spuse de Hannah. Cuvintele ei zădârâseră în el o tristeţe străveche, stăruindu-i în minte şi în dmp ce şi-a gădt cina de duminică seara şi apoi a mâncat-o, cu totul absent.

„Timpul nu stă-n loc" – remarca i-a răsunat în urechi mult după ce trântise o bucată de ton marinat pe grătarul de afară. (Grătarul cu gaz de pe veranda din faţa casei neimpresionante a lui Eddie era măcar ferit de ploaie.) „S-a întâmplat acum aproape patruzeci de ani, Eddie". Şi-a repetat propoziţia asta în gând, în timp ce mânca tonul, un cartof fiert şi o garnitură de mazăre fiartă.

- E vremea să-ţi treacă! a zis el cu glas tare, spălând farfuria şi paharul de vin.

Când a simţit nevoia să mai bea o Diet Coke, Eddie era atât de deprimat, încât a băut-o direct din doză.

Casa s-a zguduit când a trecut trenul de 18.01 spre vest trenul de după-amiaza târziu, dar nu şi ultimul care se-ndrepta spre vest.

Urăsc trenurile! a strigat Eddie, ştiind că nici măcar cel mai

apropiat vecin nu-l putea auzi din
pricina vacarmului făcut de trenul
huruitor

.Toată casa s-a scuturat încă o dată la trecerea trenului de 20.04, care era şi ultimul dintre trenurile de duminică ce se-n- dreptau spre vest.

- Dracu' să te ia! a urlat Eddie fără noimă.

Serios vorbind, chiar era vremea să-i treacă. Dar niciodată n-avea să-i treacă iubirea pentru Mărion. Eddie ştia că n-o să înceteze s-o iubească.Marion la şaptezeci şi şase de ani

După cum îi spune şi numele, Maple[1] Lane e mărginită pe jumătate din lungimea ei de zeci de arţari bătrâni. Intrând pe stradă dinspre est, prima impresie este favorabilă. Maple Lane pare o stradă umbroasă dintr-un orăşel de provincie.

Maşinile sunt parcate pe aleile pentru garaj – unii rezidenţi le parchează pe stradă, sub copad –, iar prezenţa copiilor este indicată prin ocazionalele biciclete, triciclete sau skateboard-uri. Totul vorbeşte despre o populaţie care duce un trai confortabil, dacă nu despre o clasă mijlocie înstărită. Din nefericire, câinii îşi exprimă foarte sonor propriile opinii. Ei păzesc inima cartierului unde locuieşte Eddie O'Hare, cu o conştiinciozitate ce dă de înţeles trecătorului sau celui venit din altă parte că aceste case cu aspect modest trebuie să conţină valori mult mai mari decât sugerează exteriorul.

înaintând spre vest pe Maple Lane, la un moment dat se face Chester Street spre sud, cu nişte case mult mai plăcute, minunat umbrite.

---

[1] Maple – „arţar” (n.tr.)

Dar apoi, cam pe la jumătatea lui Maple Lane – în locul unde Corwith Avenue o ia tot spre sud, către Main Street –, tot aspectul străzii se schimbă dintr-odată.

Partea nordică a străzii e comercială cu totul. De pe veranda din faţa casei lui Eddie, se văd un magazin NAPA de piese auto şi o firmă John Deere – amândouă într-o clădire lungă, urâtă, mai urâtă chiar şi decât o magazie de scule. Mai e acolo
Gregory Electric, într-o construcţie din prefabricate, aproape la fel de urâtă, şi Iron Horse Graphics, care ocupă o structură modernă arătoasă. Clădirea mică, din cărămidă (adăpostind Battle Iron and Bronze), este chiar frumoasă, doar că are în faţă-ca toate construcţiile celelalte – o parcare întinsă, neîngrijită, neasfaltată, doar cu pietriş. Şi în sfârşit, în spatele clădirilor comerciale, trăsătura definitorie pentru Maple Lane: şinele Căilor Ferate Long Island, întinzându-se paralel cu strada, la o aruncătură de băţ spre nord.

Pe un teren neîngrădit, o stivă de segmente de şină, în echilibru precar, iar în spatele stivei, grămezi de nisip, pământ şi pietriş – zona de depozitare pentru -Hamptons Materials Inc., identificată ca atare cu o pancartă mare.

Pe partea sudică a străzii, doar câteva case particulare se înghesuie între alte unităţi comerciale – printre care şi biroul Hampton Tank and Gas Service. După care nu mai e nimic de-a lungul străzii, decât nişte tufişuri pricăjite, gunoaie, pietriş şi, în lunile de vară sau în weekenduri, un şir de maşini parcate perpendicular faţă de stradă. Uneori – foarte rar

–, şirul se întinde pe mai bine de o sută de yarzi, dar acum – într-o seară tristă de duminică, după lungul weekend de Ziua Recunoştinţei –, nu simt parcate acolo decât câteva maşini. Arată ca un garaj pentru maşini de mâna a doua, lăsat de izbelişte. Dar când nu este nici o maşină, zona aceea de parcare arată mai rău decât dacă ar fi abandonată, arată de-a dreptul dezolant. Cu atât mai mult cu cât se află în apropierea nefericitei structuri de pe partea nordică a străzii, la capătul ei mai sărăcăcios – anume, relicva *fostei* gări Bridgehampton, pomenită mai înainte.

Fundaţia e crăpată. Două refugii mici, din prefabricate, au luat locul, ca-n batjocură, fostei clădiri a gării. Există şi două bănci. (în seara asta rece, umedă de duminică, la sfârşit de noiembrie, nimeni nu şade pe nici una din bănci.) Un gard-viu, neîntreţinut, a fost plantat fără alt rost decât să mascheze decăderea unei reţele feroviare altădată prospere. Rămăşiţele stinghere ale gării, un telefon public fără cabină şi o fâşie de catran, numită peron, ce se întinde pe cincizeci de yarzi de-a lungul şinei, ei bine, toate astea trec drept gara din Bridgehampton, o localitate altfel înstărită.

Pe această porţiune jalnică a lui Maple Lane, strada este acoperită cu asfalt peticit, turnat peste cimentul iniţial. Marginile n-au bordură, se pierd în pietriş; trotuare nu există. Iar în această seară anume de noiembrie, nu trece nici o maşină. Pe Maple Lane nu există trafic intens, de fapt nici nu se circulă prea mult, nu numai pentru că prin Bridgehampton trec surprinzător de puţine trenuri de pasageri, ci şi pentru că trenurile ca atare sunt adevărate relicve, mânjite

de funingine. Pasagerii sunt nevoiţi să coboare din tren ca pe vremuri, adică pe scările ruginite de la capetele vagoanelor.

Ruth Cole şi majoritatea celor care câştigau la fel de mult ca ea şi care călătoreau spre şi dinspre New York nu luau niciodată trenul; Ruth prefera microbuzul. Eddie obişnuia şi el să ia microbuzul când se ducea la New York sau se întorcea de-acolo, deşi categoric *nu* câştiga la fel de mult ca Ruth.

În Bridgehampton, nici măcar şase taxiuri nu aşteaptă sosirea acelor trenuri din care s-ar putea să coboare unul sau doi pasageri, bunăoară trenul de vineri seara, Cannonball Express, care soseşte la 18.07 precis (după ce a plecat la 16.01 din gara Penn). Dar, în general, capătul vestic al lui Maple Lane este un loc părăsit, deprimant, neîngrijit. Maşinile şi taxiurile care străbat strada spre est sau spre sud, pe Corwith Avenue, după oprirea scurtă a unui tren la peronul gării, par grăbite să se depărteze de locul cu pricina.

E de mirare că şi Eddie O'Hare dorea să plece de-acolo?

Dintre toate serile de duminică ale anului – în special în Hamptons – seara de duminică ce marchează sfârşitul lungului weekend de Ziua Recunoştinţei este cea mai pustie. Chiar şi Harry Hoekstra, care avea toate motivele să fie fericit, îi simţea pustiul. în acea seară de duminică, la ora unsprezece şi-un sfert, Harry se deda unei distracţii nou-descoperite. Ofiţerul de poliţie pensionar urina pe pajiştea din spatele casei lui Ruth din Sagaponack. Fostul agent Hoekstra văzuse destule prostituate şi destui drogaţi

pişându-se pe străzile Cartierului felinarelor roşii; dar până nu văzuse pădurile şi câmpurile din Vermont, şi pajiştile din Long Island, Harry nu ştiuse ce satisfacţie iţi poate da urinatul în aer liber.

- Iar te pişi afară, Harry? a strigat Ruth.
- Mă uit la stele, a minţit acesta.

Dar pe cer nu era nici o stea pe care să o privească. Deşi ploaia încetase în sfârşit, cerul era întunecat, iar aerul se răcise considerabil. Furtuna fusese împinsă deasupra mării; însă vântul dinspre nord-vest sufla tăios. Indiferent ce vreme aducea vântul, cerul era tot acoperit. O noapte de-a dreptul lugubră, ce mai! Luminozitatea stinsă de la orizontul nordic venea de la farurile maşinilor ce-i transportau pe puţinii new-yorkezi care încă nu se întorseseră la New York; pe Montauk Highway, chiar şi pe sensul de mers spre vest, circulau neaşteptat de puţine maşini, pentru orice seară de duminică. Vremea mizerabilă alungase pe *toată lumea* acasă cu mult mai devreme. „Ploaia este cel mai bun poliţist", şi-a amintit Harry.

Şi-apoi s-a auzit şuieratul trenului, un sunet ca de înmormântare. Era şuieratul trenului de 23.17 spre est, ultimul tren al serii. Harry a fost scuturat de-un fior şi a intrat în casă.

Tocmai *din cauza* trenului de 23.17 nu se dusese Eddie O'Hare la culcare; îl aşteptase, pentru că nu suporta să zacă treaz în patul care se zguduia la sosirea şi la plecarea trenului. Eddie se culca întotdeauna după ce trecea trenul de 23.17 înspre est.

După ce se oprise ploaia, Eddie se îmbrăcase gros şi ieşise pe verandă. Sosirea trenului de

23.17 a atras atenţia câinilor din cartier, dar nici o maşină nu a trecut pe stradă. Cine să ia trenul ce se-ndrepta spre est, trecând prin Hamptons, la sfârşitul weekendului de Ziua Recunoştinţei? Nimeni, şi-a zis Eddie, deşi a auzit o maşină plecând din parcarea aflată la capătul vestic al lui Maple Lane: se-ndrepta spre Butter Lane, prin urmare n-a trecut prin faţa casei lui Eddie.

Eddie continua să stea în frig, pe verandă, ascultând cum pleacă trenul. După ce câinii s-au oprit din lătrat şi trenul nu s-a mai auzit, Eddie a încercat să se bucure de momentul acela de linişte, de calmul acela neobişnuit.

Vântul de la nord-vest aducea iarna, nu încăpea îndoială. Suflarea rece a tulburat apa ceva mai caldă din băltoacele presărate pe Maple Lane. Prin aburii ce se ridicau din asfaltul străzii, Eddie a auzit deodată sunet de roţi, dar păreau roţi de cărucior de jucărie, abia dacă se auzea, dar tot a atras atenţia unui câine sau doi.

O femeie înainta prin ceaţă. Trăgea după ea o valiză din cele ce se văd pe aeroporturi – o valiză cu roţi. Cum suprafaţa străzii nu era netedă – crăpături în asfalt, marginea cu pietricele, băltoace –, femeia trăgea cu greu valiza care era mai potrivită pentru un aeroport decât pentru capătul neglijat al lui Maple Lane.

În întuneric şi ceaţă, era greu de apreciat vârsta femeii aceleia de înălţime medie, destul de slabă, nu şi firavă; însă chiar şi în haina de ploaie lălâie, pe care şi-o strânsese în jurul trupului din pricina frigului, se vedea că are un corp frumos. Nu era trup de femeie în *etate,* deşi Eddie şi-a dat seama acum că era o femeie mai în vârstă, dar frumoasă.

Neştiind dacă femeia l-a zărit stând în întunericul verandei – şi de aceea având grijă să n-o sperie –, Eddie a întrebat:

- Scuzaţi, pot să vă ajut?

- Bună, Eddie! a spus Marion. Da, mă *poţi* ajuta. A trecut o eternitate de când mă tot gândesc cât de mult aş vrea să mă ajuţi.

Despre ce-au vorbit, după treizeci şi şapte de ani? (Dacă vi s-ar întâmpla vouă, despre ce-aţi vorbi *mai întâii)*

- Durerea poate fi contagioasă, i-a spus Marion când el i-a luat haina de ploaie şi a atârnat-o în debaraua din antreu.

Era o casă cu două dormitoare. Camera pentru oaspeţi era mică şi neaerisită, situată în capul scărilor – lipită de camera la fel de mică pe care Eddie o folosea drept birou. Dormitorul mare era la parter; se zărea din livingul în care Marion şedea acum pe canapea.

Eddie a dat să urce scările, ca să-i ducă valiza, dar Marion l-a oprit, spunându-i:

- O să dorm cu tine, Eddie, dacă n-ai nimic împotrivă. Nu mă prea descurc cu scările.

- Bineînţeles că n-am nimic împotrivă, i-a zis Eddie, ducându-i valiza în dormitor.

- Durerea *este* contagioasă, a început Marion din nou. N-am vrut să te îmbolnăveşti de durerea mea, Eddie. Şi *chiar* n-am vrut să se îmbolnăvească *Rutk*.

Mai fuseseră alţi tineri în viaţa ei? Lui Eddie nu i se poate lua în nume de rău că i-a pus această întrebare. Bărbaţii mai tineri fuseseră întotdeauna atraşi de Marion. Dar care dintre ei ar fi putut să rivalizeze cu amintirea celor doi tineri pe care-i pierduse? Nu existase nici un

bărbat mai tânăr care să rivalizeze cu amintirea lui *Eddie!* Ceea ce Marion începuse cu Eddie se sfârşise cu el.

Nu i se poate lua în nume de rău lui Eddie că a întrebat-o mai apoi dacă a cunoscut bărbaţi mai *în vârstă.* (La urma urmei, el era familiarizat cu acest gen de atracţie.) Dar când Marion acceptase compania unor bărbaţi mai în vârstă – mai ales văduvi, dar şi divorţaţi ori burlaci curajoşi –, descoperise că până şi bărbaţii mai bătrâni socoteau că a fi simpli „companioni" era insuficient; bineînţeles că voiau şi sex. Iar Marion *nu voia* sex; după Eddie, pur şi simplu nu mai voise aşa ceva.

- Nu spun că de şaizeci de ori a fost de-ajuns, i-a spus ea, dar tu ai *stabilit* un standard.

La început, Eddie a crezut că vestea fericită a celei de-a doua căsătorii a lui Ruth o scosese în sfârşit pe Marion din Canada, dar, cu toate că Marion era încântată să audă de norocul fiicei ei, i-a mărturisit lui Eddie că până în acea clipă nu auzise nimic despre Harry Hoekstra.

Bineînţeles că, după această mărturisire, lui Eddie i-a trecut prin minte s-o întrebe pe Marion de ce s-a întors în Hamptons *acum.* Gândindu-se la atâtea momente în care el şi Ruth se aşteptaseră ca Marion să-şi facă apariţia... ei bine, de ce *acum?*

- Am auzit că se vinde casa, i-a spus Marion. Nu de *casă* am vrut să scap şi nici de tine, Eddie.

îşi azvârlise pantofii uzi din picioare şi prin ciorapii-pantalon eleganţi, care aveau o uşoară nuanţă de bronz, i se vedeau unghiile date cu ojă

roşu intens, nuanţa trandafirilor sălbatici care creşteau pe plaja din spatele vilei din Southampton a înfiorătoarei doamne Vaughn.

- Fosta ta casă e foarte *scumpă* în ziua de azi, a spus Eddie nu fără să ezite. Nu îndrăznea să menţioneze suma exactă pe care-o dorea Ruth.

Ca întotdeauna, îi plăcea la nebunie cum era îmbrăcată Marion. Purta o fustă lungă, gri antracit, şi un sveter de caşmir pe lângă gât, de culoare portocaliu salamandră, o nuanţă pastel aproape tropicală, asemănător cu jacheta de caşmir roz pe care o purtase când o cunoscuse Eddie – jacheta de care fusese atât de obsedat, până când mama lui o dăruise soţiei unui profesor.

- *Cât* costă? a vrut să ştie Marion.

Auzind suma, a oftat. Lipsise prea mult din Hamptons; habar n-avea cum evoluase piaţa imobiliară.

- Am strâns o sumă frumuşică, a zis ea. M-am descurcat mai bine decât aş fi meritat, ţinând cont de ce am scris. Dar n-am strâns *chiar atât* de mulţi bani.

- Eu n-am strâns nici măcar atât de pe urma cărţilor mele, a recunoscut Eddie, dar pot vinde casa asta oricând poftesc.

Din politeţe, Marion avusese grijă să nu se uite prea atent la locul cam sărăcăcios în care se afla. (Maple Lane era Maple Lane, iar anii în care Eddie dăduse casa cu chirie pe timpul verii lăsaseră urme şi în *interior.)*

Marion îşi încrucişase picioarele lungi, încă suple; şedea pe canapea cu un aer aproape

afectat. Eşarfa drăguţă, de culoare gri perlă, îi separa perfect sânii – Eddie a băgat de seamă că îşi păstraseră forma. (Poate că sutienul îi făcea să arate astfel.)

Eddie a tras adânc aer în piept înainte să spună dintr-o suflare ce voia să spună:

- Ce-ar fi să împărţim casa lui Ruth, jumi-juma? a întrebat el şi s-a grăbit să adauge: Dacă-ţi poţi permite să plăteşti două treimi, cred că ar fi mai realist să spun că pot contribui cu o treime, nu cu jumătate.

- *Pot* să-mi permit două treimi, i-a zis Marion. Şi mai trebuie să spun că eu o să mor şi-o să te părăsesc, Eddie. Aşa că o să-ţi las *ţie* cele două treimi ale mele!

- N-o să mori *acum,* nu-i aşa? a întrebat-o Eddie. Brusc, s-a îngrozit la gândul că Marion o fi pe moarte şi d-aia s-a întors la el, ca să-şi ia adio.

- Doamne, nu! Sunt bine. Cel puţin nu *cunosc* nici o pricină din care aş putea muri, în afară de bătrâneţe...

Asta era o conversaţie inevitabilă; Eddie se aşteptase la aşa ceva. La urma urmei, pusese pe hârtie această conversaţie de atâtea ori, încât ştia dialogul pe de rost. Iar Marion îi citise toate cărţile; ştia ce spunea personajul bărbatul-mai-tânăr-şi- devotat personajului femeia-mai-bătrână, în toate romanele lui Eddie O'Hare. Mereu aceleaşi cuvinte de îmbărbătare.

- Nu eşti bătrână, pentni *mine* nu eşti bătrână, a început Eddie.

în toţi aceşti ani mulţi – şi în cinci cărţi –, Eddie repetase

acest moment. Totuşi, era neliniştit

- Va trebui să ai grijă de mine, poate chiar mai repede decât crezi, l-a avertizat Marion.

Dar timp de treizeci şi şapte de ani, Eddie *sperase* ca Marion să-l lase să aibă grijă de ea. Dacă Eddie era uluit, asta se explica doar prin aceea că avea dreptate pentru prima oară în viaţa lui – avusese *dreptate* s-o iubească pe Marion. Acum trebuia să creadă că s-a întors la el cât a putut ea de repede. Chiar dacă i-au trebuit treizeci şi şapte de ani. Poate că îi trebuise atâta vreme ca să se împace cu durerea pricinuită de dispariţia lui Thomas şi a lui Timothy – şi, bineînţeles, să se împace cu cine ştie ce stafie anume trezită la viaţă de Ted ca s-o bântuie pe ea

.În faţa lui era acum o femeie întreagă, căci, nedezminţindu-şi firea, Marion îi adusese lui Eddie toată viaţa ei, cu care să se lupte *ţi* pe care s-o iubească. Cine altcineva s-ar fi dovedit mai bun pentru această treabă? Autorul în vârstă de cincizeci şi trei de ani o iubise şi literal, *ţi* literar în toţi aceşd ani!

Nu i se poate lua în nume de rău lui Marion că i-a înşiruit lui Eddie toate momentele zilei şi ale săptămânii pe care le evita. De exemplu, când copiii ieşeau de la şcoală, ca să nu mai vorbim de toate muzeele, de toate grădinile zoologice. Şi parcurile pe orice vreme bună, când în mod sigur copiii erau acolo cu bonele sau părinţii, şi orice joc de baseball din dmpul zilei, şi orice cumpărătură de Crăciun.

Ce uitase? Toate staţiunile turistice de vară şi de iarnă, primele zile calde ale primăverii, ultimele zile calde ale toamnei şi, da, fiecare Halloween. Iar pe lista de lucruri pe care nu le mai făcea: nu lua micul dejun în oraş, nu mai mânca îngheţată... Marion era întotdeauna femeia bine îmbrăcată şi singură într-un restaurant; îşi rezerva o masă la ultima oră la care se mai servea. Comanda vin la pahar şi citea dintr-un roman în timp ce mânca.

- Urăsc să mănânc singur, i-a mărturisit Eddie.

- Când mănânci având un roman alături, nu eşti singur, Eddie; mi-e puţin ruşine pentru tine.

Nu s-a mai putut abţine şi a întrebat-o dacă se gândise vreodată să îl sune.

- De prea multe ori să le mai ştiu numărul, a răspuns Marion.

Şi nu se aşteptase niciodată să-şi câştige o existenţă chiar şi
modestă de pe urma cărţilor ei.

- Erau doar ca terapie, a spus ea.

înainte să se apuce de scris, obţinuse de la Ted ceea ce solicitase avocatul ei: destul cât să aibă din ce trăi. Tot ceea ce-i ceruse Ted în schimb era să i-o lase lui pe Ruth.

După moartea lui Ted, fusese mult prea tentant să sune, astfel că deconectase telefonul.

- Şi uite aşa am renunţat la telefon, i-a spus ea lui Eddie. N-a fost mai greu decât să renunţ la weekenduri.

Nu mai ieşise la sfârşituri de săptămână cu mult înainte să fi renunţat la telefon. (Prea mulţi copii.) Şi, ori de câte ori călătorea, încerca să ajungă după lăsarea întunericului – chiar şi pe Maple Lane.

Marion voia să bea ceva înainte să se culce. Şi nu o Diet Coke – Eddie ţinea strâns în mână o doză de Diet Coke, cu toate că o golise de mult. în frigider erau o sticlă de vin alb deschisă şi trei sticle de bere (pentru eventualii musafiri). Şi mai era o sticlă de ceva mai bun – whisky – pe care Eddie o ţinea sub chiuveta din bucătărie, pentru oaspeţii mai de soi şi ocazionalele companii feminine. Singura oară când băuse şi el whisky fusese în casa lui Ruth din Sagaponack, după comemorarea lui Ted; cu acea ocazie, fusese surprins să descopere cât de mult îi plăcea gustul. (Ţinea la îndemână şi o sticluţă de gin, cu

toate că până şi numai mirosul ginului îi stârnea un spasm de vomă.)

Aşa stând lucrurile, Eddie i-a oferit lui Marion whisky – într-un pahar de vin, pentru că alte pahare n-avea. Şi-a turnat chiar şi lui însuşi o gură. – Apoi, în timp ce Marion s-a dus la baie, să se pregătească de culcare, Eddie a spălat meticulos paharele cu apă caldă şi detergent de vase (înainte să le pună în maşina de spălat, ceea ce oricum nu mai avea rost.)

îmbrăcată într-un furou alb ivoriu şi cu părul desfăcut lung până la umeri, părul îi era cărunt, dar mai spre alb decât al lui Eddie –, Marion l-a luat prin surprindere în bucătărie când şi-a pus braţele în jurul taliei lui şi l-a îmbrăţişat, el fiind cu spatele la ea.

Aceasta a fost poziţia castă în care au zăcut o vreme şi în patul lui Eddie, până când Marion şi-a lăsat mâna să alunece spre erecţia lui.

- încă băiat! a şoptit ea, ţinându-l de ceea ce Penny Pierce numise odată „penisul lui intrepid" – după ce, mai înainte de asta, tot ea îi numise erecţia „cocoşul eroic". Marion n-ar fi fost niciodată atât de ridicolă sau de vulgară în exprimare.

Apoi el s-a întors cu faţa spre ea, în întuneric, şi, aşa cum făcuse demult, şi-a pus capul pe sânii ei; mâinile ei i-au ciufulit părul şi i-au strâns capul la sân. Aşa au adormit şi au dormit până când i-a trezit trenul de 1.26.

- Maică Precistă! a strigat Marion, din pricină că trenul care trecea spre vest la acea oră din noapte era poate cel mai zgomotos dintre toate.

Nu numai că omul doarme adesea *tun* la ora unu şi douăzeci şi şase de minute dimineaţa, dar trenul cu pricina trecea prin dreptul casei lui Eddie, înainte să ajungă în staţie. încât, pe lângă faptul că patul se scutura şi se auzea huruitul, mai scrâşneau şi frânele.

- E doar un tren, a liniştit-o Eddie, ţinând-o în braţe.

Şi ce dacă sânii i se smochiniseră şi atârnau? Dar numai puţin! Şi măcar mai *avea* sâni, moi şi calzi.

- Cum o să primeşti un ban pe casa asta, Eddie? Eşti sigur că o poţi vinde? l-a întrebat Marion.

- E în Hamptons totuşi, i-a amintit Eddie. Aici poţi vinde orice.

În noaptea neagră ca smoala, amândoi se treziseră de-a bine-
lea; pe Marion a cuprins-o din nou teama de-a o vedea pe Ruth.

- Ruth mă urăşte? l-a întrebat ea pe Eddie. Fără îndoială că i-am dat toate motivele...

- Nu cred că Ruth te urăşte, i-a zis Eddie. Cred că e doar furioasă.

- Dacă-i furioasă e în regulă, a spus Marion. *Peste* furie se poate trece mai uşor decât peste alte lucruri. Dar dacă Ruth nu vrea să cumpărăm noi casa?

- E în Hamptons, a spus Eddie din nou. Indiferent cine e ea şi cine eşti tu, Ruth caută un cumpărător.

- M-ai auzit sforăind, Eddie? l-a întrebat Marion hodo- ronc-tronc.

- Nu încă, cel puţin n-am auzit.

- Să-mi spui dacă sforăi... nu, *îngfaonteşte-mă.* dacă sforăi. N-a fost nimeni lângă mine să-mi spună dacă sforăi sau nu, i-a amintit Marion.

Dar sforăia. Bineînţeles că Eddie nu-i va spune niciodată, şi *nici* n-o va înghionti. A dormit ca un prunc pe sforăitul ei, până i-a trezit din nou trenul, de data asta cel de 3.22.

- Dumnezeule mare, dacă Ruth nu ne vinde casa, te iau cu mine la Toronto. Te iau oriunde, numai să nu rămânem aici, a zis Marion. Nici măcar iubirea nu mă poate ţine aici, Eddie. Tu cum suporţi?

- Mintea mi-a fost întotdeauna în altă parte, a mărturisit el. Până acum.

Era uimit că aroma ei, acolo, pe sâni, unde-şi ţinea el capul, era aceeaşi pe care şi-o amintea; aroma care se evaporase de mult din jacheta de caşmir roz a lui Marion, aceea pe care n-o mai avea – aceeaşi aromă a lenjeriei ei, pe care o luase cu sine la colegiu.

Dormeau buştean când i-a trezit trenul de 6.12, în direcţia vest.

- Asta mergea spre vest, nu-i aşa? a întrebat Marion.

- Corect. îţi dai seama după frâne.

Trenul de 6.12 a trecuf, apoi ei au făcut dragoste cu multă precauţie. Adormiseră la loc atunci când trenul de 10.21, înspre est, le-a urat o dimineaţă însorită, rece, senină.

Era luni. Ruth şi Harry îşi rezervaseră locuri pentru marţi dimineaţa, pe un feribot ce pleca din Orient Point. Agenta imobiliară – femeia aceea trupeşă, mereu gata să izbucnească în plâns la cea mai mică nereuşită – avea să-i lase pe hamali în casă să mute ce era de mutat şi apoi

urma să închidă casa din Sagapo- nack, după ce Ruth, Harry şi Graham vor fi ajuns în Vermont.

- Acum ori niciodată, i-a spus Eddie lui Marion, în timpul micului dejun. Mâine pleacă.

Îşi dădea seama că Marion era speriată, după cât de încet se îmbrăca.

- El cu cine seamănă? l-a întrebat Marion.

În prima clipă, Eddie a înţeles că voia să ştie cu cine seamănă *Hany,* dar ea se referise la Graham. Eddie pricepuse că lui Marion îi era teamă s-o vadă pe Ruth, dar ea se temea şi să-l vadă pe Graham.

Din fericire (în opinia lui Eddie), Graham nu moştenise înfăţişarea lupească a lui Allan; în mod limpede semăna cu Ruth.

- Graham seamănă cu mama lui, i-a spus Eddie, dar nici de data asta n-a nimerit-o: Marion voia să ştie cu care dintre băieţii *ei* semăna Graham sau poate nu semăna cu nici unul?

Nu pe Graham se temea ea să-l vadă, ci reîncarnarea lui Thomas sau a lui Timothy.

Durerea pricinuită de pierderea copiilor nu se stinge niciodată; e o durere care se toceşte doar puţin şi numai după foarte mult timp.

- Te rog fii exact, Eddie. Ai zice că Graham seamănă mai mult cu Thomas ori cu Timothy? Am nevoie să fiu pregătită când îl văd.

Eddie ar fi vrut să poată spune că Graham nu arăta *nici* ca Thomas, *nici* ca Timothy, dar el ţinuse minte mai bine decât Ruth fotografiile fraţilor ei morţi. În chipul rotund al lui Graham şi în ochii lui negri, distanţaţi se descifra acel aer copilăros de mirare şi aşteptare pe care îl avusese fiul mai mic al lui Marion.

- Graham seamănă cu Timothy, a recunoscut Eddie.

- Doar *puţin,* presupun, a zis Marion, însă Eddie a priceput că era o întrebare.

- Nu, mult. Seamănă foarte mult cu Timothy, i-a spus Eddie.

în dimineaţa aceea, Marion s-a îmbrăcat cu aceeaşi fustă
lungă, de culoare gri, dar cu un alt pulover de caşmir – un pulover grena –, iar în locul eşarfei şi-a pus la gât un lănţişor subţire de platină, cu un safir albastru-deschis, care se potrivea cu ochii ei.

întâi şi-a prins părul într-un coc; după care şi l-a lăsat liber şi şi-a pus o bentiţă de sidef, ca să nu-i vină şuviţele în faţă. (Era o zi vântoasă, rece, dar frumoasă.) în sfârşit, când a considerat că e gata pentru întâlnire, Marion a refuzat să-şi ia haina.

- Sunt sigură că n-o să stăm afară mult dmp, a zis ea.

Eddie a încercat să-i abată gândurile de la momentul întâlnirii, spunându-i cum plănuise el să reamenajeze casa lui Ruth.

- Ţie nu-ţi plac scările, aşa că putem transforma fostul atelier al lui Ted de la parter într-un dormitor, a început el. Baia din partea cealaltă a holului poate fi mărită şi dacă transformăm uşa de intrare în bucătărie în uşa principală de intrare în casă, atunci dormitorul de la parter se izolează destul de bine.

Voia să continue să vorbească, să-i spună orice, numai s-o împiedice să se întrebe cât de mult putea Graham să semene cu Timothy.

- Între urcatul scărilor şi dormitul în aşa-numitul *atelier* al lui Ted... ei bine, trebuie să mai reflectez, i-a spus Marion. *La urma urmei,* aş putea socoti drept un triumf personal să dorm chiar în camera în care fostul meu soţ a sedus atâtea femei nefericite, ca să nu mai spun că le-a şi fotografiat şi desenat acolo. Ar putea fi cum nu se poate mai *plăcut,* dacă stau să mă gândesc.

Dintr-odată, Marion s-a înseninat la această idee.

- Să fiu *iubită* în camera aia, iar mai târziu *să mi se poarte de grijă* în camera aia. Da, de ce nu? Chiar şi să *mar* acolo mi se pare o idee bună. Dar ce să facem cu nenorocitul ăla de teren de squash? l-a întrebat ea.

Marion nu ştia că Ruth transformase etajul hambarului, nu ştia nici că Ted murise acolo. Ştia doar că se sinucisese în hambar, otrăvindu-se cu bioxid de carbon, şi că murise în *maşina* lui, nu la etaj, unde era terenul.

Despre aceste aspecte şi despre alte mărunţişuri discutau ei când au ieşit de pe Ocean Road, în direcţia Bridgehampton, apoi pe Sagaponack Road, spre Sagg Main Street. Era aproape miezul zilei, razele soarelui cădeau pe pielea deschisă şi încă surprinzător de netedă a lui Marion; din pricina lor, Marion a trebuit să-şi pună mâna streaşină la ochi, înainte ca Eddie să apuce să coboare parasolarul din dreptul ei. Hexagonul galben strălucitor, neînchipuit de luminos, a scăpărat ca un far în ochiul ei drept; în lumina soarelui, pata aceea de aur a schimbat culoarea ochiului din albastru în verde. În clipa aceea, Eddie a ştiut că nu se va mai despărţi niciodată de Marion.

- Până când moartea ne va despărţi, Marion, i-a spus el.

- Exact la asta mă gândeam şi eu, i-a zis Marion. Şi-a pus mâna stângă subţire pe coapsa lui dreaptă şi a ţinut-o acolo, în timp ce Eddie a cotit la dreapta, de pe Sagg Main pe Parso- nage Lane.

- Dumnezeule mare! a exclamat Marion. Câte case noi!

Multe dintre ele nu erau chiar atât de „noi”, dar Eddie nu
ştia câte case aşa-zise noi fuseseră construite pe Parsonage Lane din 1958. Iar când Eddie a încetinit ca să intre pe aleea casei lui Ruth, Marion a avut un şoc văzând gardul-viu ce crescuse în spatele casei mai înalt decât aceasta şi înconjura piscina pe care Marion n-o putea vedea de pe alee, însă presupunea că e acolo.

-Nemernicul a făcut o piscină, nu-i aşa? l-a întrebat ea pe Eddie.

- Să ştii că e o piscină frumoasă şi fără trambulină.

- Şi bineînţeles că e şi un duş în aer liber, a bănuit Marion.

Mâna ei a tremurat pe coapsa lui Eddie.

- Totul o să fie în regulă, a asigurat-o el. Te iubesc, Marion.

Marion a aşteptat în maşină ca Eddie să-i deschidă portiera; îi citise toate cărţile, prin urmare ştia că lui Eddie îi plăcea să facă asta.

Un bărbat chipeş, dar cam din topor după înfăţişase, tăia lemne în faţa uşii de la bucătărie.

- Valeu, ce puternic arată! a exclamat Marion, coborând din maşină şi luându-l pe

Eddie de braţ. Asta-i poliţistul lui Ruth? Cum îl cheamă?

- Harry, i-a amintit Eddie.
- A, da... *Harry.* Nu prea sună a nume olandez, dar o să încerc să-l ţin minte. Şi băieţelul? Propriul meu nepot, şi nici măcar numele nu mi-l amintesc! a zis Marion.
- Graham, i-a spus Eddie.
- Da, *Graham* – bineînţeles.

Pe chipul încă minunat al lui Marion, cu trăsături desăvârşit proporţionate, precum chipul monumental al unei statui greco-romane, se citea o expresie cumplit de îndurerată. Eddie ştia ce fotografie trebuie să-i fi venit în minte lui Marion. Timothy la patru ani, la dineul copios de Ziua Recunoştinţei, ţinând în mână un copan de curcan, încă întreg la care se uita cu o neîncredere asemănătoare suspiciunii pe care o manifestase *Graham* când Harry adusese curcanul prăjit la cuptor, cu numai patru zile înainte.

în expresia inocentă a lui Timothy nu era nici cel mai mic semn prevestitor al felului în care avea să moară unsprezece ani mai târziu şi nici al faptului că, exact înainte să moară, urma să rămână fără un picior, pe care mama lui avea să-l descopere retezat abia când încerca să recupereze baschetul fiului ei mort.

- Vino, Marion, i-a şoptit Eddie. E frig afară. Hai să intrăm şi să-i întâlnim pe toţi.

Eddie i-a făcut semn cu mâna olandezului care a răspuns pe loc cu o fluturare a mâinii. Ca în clipa următoare să ezite. Bineînţeles că fostul poliţist n-a recunoscut-o pe Marion, dar auzise de la Ruth despre reputaţia lui Eddie cu femeile

în vârstă. Şi citise şi toate romanele scrise de el. Prin urmare, pentru orice eventualitate, şi-a fluturat mâna şi în direcţia femeii în vârstă care se ţinea de braţul lui Eddie.

- Am adus o cumpărătoare pentru casă! i-a strigat Eddie lui Harry. O cumpărătoare *adevărată!*

Asta i-a captat atenţia fostului agent Harry. Şi-a înfipt toporul în butuc, pentru ca Graham să nu se taie în lamă. A luat icul... şi ăsta era ascuţit; Harry avea grijă ca băiatul să nu se taie nici în ăsta. A lăsat jos ciocanul de lemn. Era prea greu ca puştiul de patru ani să-l poată ridica.

Dar Eddie şi Marion intrau deja în casă, nu l-au aşteptat pe Harry.

- Salutare! Eu sunt! a strigat Eddie din holul de la intrare.

Marion se uita la atelierul lui Ted cu un entuziasm renăscut,
mai exact, cu un entuziasm pe care nu şi—1 cunoscuse până în
acea clipă. Dar privirile i-au fost atrase şi de pereţii goi ai holului; Eddie ştia că Marion îşi amintea de fiecare fotografie care atârnase *odată* acolo. Acum nu mai erau fotografii, nici cârlige, *nimic.* Marion a văzut şi cutiile de carton stivuite una peste alta cam aşa trebuie să ñ arătat casa şi când o văzuse uldma oară, în prezenţa hamalilor *ei*

- Salutare! au auzit-o ei pe Ruth strigând din bucătărie.

în clipa următoare, Graham a dat năvală în hol, să-i întâmpine. Lui Marion trebuie să-i fi fost

greu să-l vadă pe Graham, dar lui Eddie i s-a părut că ea s-a descurcat bine.

- Tu trebuie să fii Graham, a zis Marion.

Copilul era timid în prezenţa străinilor; s-a refugiat lângă Eddie, ascunzându-se pe jumătate în spatele lui – măcar pe Eddie îl şda.

- Ea e bunica ta, Graham, i-a spus Eddie.

Marion i-a întins mâna. Graham i-a strâns-o cu o solemnitate exagerată. Eddie se uita la Marion, care părea stăpână pe ea.

Graham n-avusese norocul să-şi cunoască vreun bunic. Despre bunici ştia doar din cărţi, unde bunicile erau întotdeauna foarte bătrâne.

- Eşti foarte bătrână? a întrebat-o el pe bunica lui.

- O, da, bineînţeles! i-a răspuns Marion. Am şaptezeci şi şase de ani.

- Ştii ceva? a întrebat-o Graham. Eu am numai patru ani, dar deja am cincisprezece kilograme.

- Formidabil! a exclamat Marion. Odată, eu am avut de patru ori mai multe kilograme, dar asta a fost demult. Acum am mai pierdut din ele...

în spatele lor s-a deschis uşa de la intrare, Harry s-a oprit în prag, asudat, ţinând în mână icul atât de drag lui. Eddie a dat să i-o prezinte pe Marion, dar în aceeaşi clipă, la capătul din-spre bucătărie al holului, a apărut Ruth. Abia se spălase pe păr.

- Bună! l-a salutat ea pe Eddie.

Deodată, şi-a văzut mama.

- Din prag, Harry a spus:O cumpărătoare pentru casă. O cumpărătoare *adevărată.*

Ruth nu l-a auzit.

- Bună, scumpete, i-a zis Marion lui Ruth.
- Mami... a îngăimat Ruth.

Graham a fugit la Ruth. Băiatul de patru ani era incă la vârsta la care se lipea de coapsele ei, ceea ce a şi făcut, iar Ruth s-a aplecat instinctiv să-l ia în braţe. Dar trupul i s-a oprit; pur şi simplu nu avea puterea să-l ridice pe Graham. Aşa că Ruth şi-a pus o mână pe umărul plăpând al băiatului; cu dosul celeilalte mâini, a dat să-şi şteargă lacrimile. S-a oprit însă la jumătatea gestului, lăsându-şi lacrimile să curgă.

În prag, olandezul îndemânatic stătea nemişcat. Ştia că nu trebuie să se mişte.

Hannah se înşela, şi-a spus Eddie. Sunt momente când timpul se opreşte în loc. Trebuie doar să fim atenţi ca să sesizăm aceste momente.

Nu plânge, scumpete, i-a spus Marion singurei ei fiice. Suntem doar Eddie şi eu.Mulţumiri

>

Pentru nenumăratele vizite pe care le-am făcut la Amsterdam, pe parcursul celor patru ani cât am scris acest roman, îi sunt profund recunoscător lui Joep de Groot, din cadrul secţiei de poliţie a Districtului 2; îi sunt îndatorat pentru răbdarea şi generozitatea acordate – fără sfaturile lui, nu aş fi putut scrie această carte. Pentru ajutorul ei neprecupeţit, îi mulţumesc şi lui Margot Alvarez, care a făcut parte din De Rode Draad – o organizaţie din Amsterdam pentru drepturile prostituatelor. Dar mai ales doresc să-i mulţumesc lui Robbert Ammerlaan, editorul meu olandez, pentru timpul şi grija acordate manuscrisului. Acestor trei olandezi din

Amsterdam le datorez toată recunoştinţa mea – contribuţia lor a fost esenţială în realizarea capitolelor care se petrec în Amsterdam. Ceea ce este corect lor li se datorează; dacă s-au strecurat erori, numai mie îmi aparţin.

Cât despre numeroasele capitole ale acestui roman, care nu se petrec în Amsterdam, am beneficiat de expertiza Annei von Planta (Geneva), a Annei Freyer (Paris), a lui Ruth Geiger (Zürich), a lui Harvey Loomis (Sagaponack) şi a lui Alison Gor- don (Toronto). Trebuie să evidenţiez şi atenţia deosebită pe care au acordat-o detaliilor trei asistenţi remarcabili: Lewis Robinson, Dana Wagner şi Chloe Bland – le mulţumesc pentru munca lor ireproşabilă.

Şi o curiozitate pe care nu pot să nu o menţionez: capitolul intitulat „Salteaua pneumatică roş-albastră" a apărut iniţial, într-o formă uşor diferită, în publicaţia germană *Süddeutsche Zeitung,* pe 27 iulie 1994, sub tidul „Die blaurote Luftmatratze".

JI.